

KAREL ČAPEK

KORESPONDENCE II¹

OBCI ČESKOSLOVENSKÝCH SPISOVATELŮ

(663) 22. IX. [19]38

Drazí přátelé,

budu-li moci, přijdu mezi Vás; ale mám teď tolik úkolů, že nevím co dřív. Pro každý případ Vás prosím, abyste uvážili toto: Většina členů Obce jsou členy Kruhu spisovatelů při Vojenském ústavě vědeckém; proto naše povinnost je spolupracovat s vojáky a dodržet linii, kterou žádají. Dále navrhuju, abyste nabídli svou spolupráci ministru Vavrečkovi a hleděli se s ním dohodnout o tom, co by teď bylo nejvíc třeba udělat. Pokud mohu, kladu Vám tuto spolupráci na srdce.

Upřímně Váš

Karel Čapek

(664) Osov, 7. října [19]38

¹ Převzato z: ČAPEK, Karel, *Korespondence II*, Praha 1993 (redakčně upraveno).

Drazí přátelé,

chtěl jsem dnes přijet do Prahy, ale znovu mě popadla chřipka, ze které jsem se začal sbírat; je mi tak všivě, že musím do postele.

Co se týče projevu spisovatelů, myslím, že předně je nutno zabránit stůj co stůj, aby nebyly takové projevy dva, “pravicový” a “levicový”; tyhle diskriminace musejí zatím přestat. Projev může být jenom jeden, proto musí být velmi pečlivě volen správný a nutný okamžik. Jsou dvě možnosti:

1. Kdyby bezprostředně hrozil nějaký vnitřní rozklad v našem národě, byla by nutna slavná a přísná výzva k jednotě, k překonání stranicví, k národnímu společenství do všech důsledků. Zdá se, že to zatím tak zlé není; alespoň individuálně by měli spisovatelé působit na národ v tomto směru, aby už byl konec vzájemného obviňování a hledání obětního beránka a podobných hořkostí.

2. Za daleko lepší bych považoval, dovolí-li to běh věcí, aby se s projevem spisovatelů ještě počkalo, až po stránce ztrát a hospodářské i politické situace budeme vědět, na čem jsme; také ve věci Slovenska a naší mezinárodní orientace se naše věc musí vyjasnit. A pak vystoupit s projevem konstruktivním, aby to bylo viatikum do nového života, kus životního a duchovního plánu dopředu. Takového projevu by bylo nejvíc třeba. Dnes ještě by takový plán byl příliš neurčitý a kázavý. Bylo by dobře, kdyby spisovatelé a vědci podali potom příklad praktického idealismu a jasného myšlení i plánování. Mělo by to být něco jako národní program, a s tím ještě nemůžeme být hotovi.

Dosavadní kroky, které jste učinili, se mi zatím zdají být dobré a rozumné; jen, prosím Vás, nečiňte ani dál nic, co by jakkoliv rozdělovalo národ, duchy a veřejné mínění. Mohu-li Vás prosit, nečiňte žádný důsažný krok jako Obec spisovatelů, nýbrž spojte se s univerzitou a jinými intelektuálními centry; porad'te se se Šustou, Kozákem, Peroutkou, dopište dr. Benešovi, sbírejte pozitivní náměty na to, co by měl obsahovat takový národní program, jež by podepsali národní spisovatelé a učenci. Přípravovat se to může už teď.

Jakmile se seberu po chřipce, vrátím se do Prahy a budu Vám kdykoliv k dispozici.

Se srdečným pozdravem Váš

Karel Čapek

Palivcovi ve věci Obce píšu současně.

(665) Na Strži, X. října [19]38

Drazí přátelé,

myslím, že jediný toho času určitý a zřetelný úkol pro spisovatele vůbec a tedy i pro Obec je chránit svobodu uměleckého projevu, svobodu myšlení i svědomí. Nemusíme zvláště zaujímat stanovisko k tomu, co bude naší občanskou povinností nebo zatracenou nutností; nebudeme asi taky exponovat Obec způsobem, který by případně ji učinil nežádoucí, aniž ji budeme zavazovat k větší poddanosti, než je zatím nutno. Zkrátka myslím, aby poslání Obce (interní, ne manifestační!) bylo formulováno co nejstručněji: služba národu a jeho trvalým ideálům, jeho životním nutnostem, jeho jednotě a jeho duchovní svobodě. Tedy raději jen široký rámec než to, čemu říkáte duchovní obsah. Aby se nemuselo později slevovat ani otáčet!

Ostatně nezapomeňme, že dnes připadá pro foro externo spisovatelům daleko menší význam, než jaký si představujeme. Každý se musí ukázat sám, jaký je, v tom, co bude psát. A už bychom zase měli začít psát knihy: to snad bude to hlavní.

Srdečně Váš

Karel Čapek

Dále navrhuji změnu jména: Obec českých a slovenských spisovatelů.

JANU OPOLSKÉMU

(666) V Praze, dne 6. II. 1919

Vážený pane,

jménem redakce Národních listů Vás prosím, abyste nám časem přispěl fejetony, buď – jako dříve – nerozsáhlými, o 4 až 5 sloupcích, nebo, jak bychom rádi zavedli, zcela krátkými 30 až 60 řádkovými entrefiletly, které by živelně a svěže zahajovaly kulturní rubriku denního listu.

Těším se upřímně, že vyhovíte naší žádosti o spolupráci ať v té, či oné formě.

V dokonalé úctě za redakci NL

dr. Karel Čapek

(667) [Asi před srpnem 1919]

Vážený pane,

odpusťte, že Vám vracím Váš fejeton. Navázal jste na filmovou anketu našeho večerníčku; Večerník nemůže Váš fejeton přinést pro nedostatek místa a raník zas proto ne, že by to vypadalo, jako by šlapal na jazyk večerníku. Nevěřil byste, jak je na takové věci náš kolegiální večerníček citliv. – Těším se, že nám brzo pošlete jiný fejeton.

S projevem dokonalé úcty

dr. Karel Čapek

JIŘÍMU ORTENOVÍ

(668) Praha, 11. října [19]37

Milý pane,

kdybych četl v rukopise Váš román, nebylo by Vám to mnoho platno, protože nevykonávám vliv na žádné nakladatelství.

Je-li Váš román dobrý, jak věříte, pošlete jej řediteli nakladatelství Borový, Jul. Fürthovi; člověk, který našel Roberta Davida, je hoděn důvěry autorů dosud neznámých. – Jinak bych řekl předem (a promiňte mi to), že 19 let je na román trochu málo. Román obyčejně není jen věc talentu, nýbrž znalostí a zkušeností, na něž je přece jenom třeba víc času. Pište raději kratší věci, je nouze o povídky na všech stranách; a až budete pár let tisknout, najdete nakladatele snadno.

S pozdravem Váš

Karel Čapek

HERMONU OULDOVI

(669) Královské Vinohrady 1853 Praha 6. října 1935

Milý Hermone Oulde,

omluvte mě, prosím, že odpovídám na Váš dopis trochu opožděně, avšak:

a) Byl jsem v cizině,

b) ženil jsem se,

c) dopisoval jsem nový román.

Pokud se týče předsednictví Mezinárodního Pen, je to pro mne příliš velká pocta, ale přeje-li si to Mr Wells, nemohu to odmítnout – pod dvěma podmínkami: že Mezinárodní výbor s tím souhlasí a že s tím počkáme, pokud bude Mr Wells naším předsedou. Za tu dobu se může mnoho změnit. Doufám, že jste zdrav (i když nejste šťasten; to však není v naší době snadné), a prosím Vás, pozdravujte Mr H. G. Wellse.

Upřímně Váš

Karel Čapek

(670) [Po 30. září 1938]

Můj milý Oulde,

snad už víte, že co se týče peněz, o nichž jste se zmiňoval ve svém dopise, šlo o nějaké nedorozumění. Náš Penklub nežádal o žádné peníze a žádné nepotřebuje. O 40 £ požádal Svaz československých spisovatelů Společnost pro ochranu intelektuální svobody (Association for Protecting Intellectual Freedom nebo jak se to jmenuje), poněvadž je členem této mezinárodní organizace: a mělo to být prostě na úhradu vydání z posledních týdnů našeho zápasu. Svaz spisovatelů se snažil navázat styk se skupinami intelektuálů na celém

světě, aby získal trochu sympatií a mravní podpory; bylo to marné a stálo to peníze, které tento Svaz neměl po ruce. Sekretářka napsala nedopatřením ve svém dopise 400 Ł. Náš Penklub o této věci nic nevěděl.

Nuže, co teď udělat s penězi, které jste sebral v Londýně. My je zde nepotřebujeme (ačkoli se u nás nedějí žádné “finanční kejkle”). Žádný český spisovatel neměl prozatím újmu na svém velmi skromném živobytí a nehodlá nic od nikoho přijímat. Ale mnozí německožidovští a demokratičtí němečtí autoři ze Sudet skutečně ztratili veškeru možnost zůstat tam, kde byli, a vydělat si na živobytí. Není už téměř žádného německého publika v naší zemi; němečtí spisovatelé nebudou mít pro koho vydávat knihy nebo časopisy. Pravděpodobně se někteří z nich pokusí emigrovat do jiných zemí; v tom případě by bylo velmi užitečné, kdybyste ponechal u sebe peníze, které jste sebral, a pomohl přímo osobám, které bychom Vám my nebo jiné středisko Penklubu mohli doporučit. Máte zcela pravdu, že by jim byla asi milejší pomoc při příjezdu do země, kam hodlají jít; a to by se dalo lépe provést skrze Váš úřad.

Ještě o něčem bych si rád s Vámi pohovořil; totiž o neblahém, či spíše ohromujícím projevu, který učinil mezinárodní předseda Penklubu, pan Jules Romains. Je-li to, co jsem četl, přesné znění projevu a nemůže-li pan Jules Romains náležitě napravit jeho neobyčejně deprimující účinek na naše spisovatele a naše obecnost, pak cítím, že by pro mne bylo nemyslitelné, abych byl nadále členem mezinárodní organizace, jejíž předseda schvaloval to, co pro nás znamená nejhorší možné ponížení a křivdu. Můj milý Oulde, není to jen velký kus země, co je ztraceno, ale také velký kus svobody, demokracie a mnoha jiných mravních hodnot. Může se zdát, že není jiné cesty než přijmout to s rezignací, ale schvalovat to a blahopřát světu k tomu, co se stalo, – nikoli, moji londýnští přátelé: to není to, co my nebo kdokoli jiný by očekával od lidí sdružených v Penklubu. Mám za to, že Vy osobně zcela pochopíte moje pocity a moje rozhodnutí.

Lituji, že Vás s tou věcí obtěžuji, ale měl bych to rád urovnáno. Děkuji Vám za všechnu Vaši laskavost a skutečné přátelství.

Upřímně Váš

[Karel Čapek]

PANORAMĚ – REDAKCI ČASOPISU

(671) 22. VI. [19]29

...Článek, o který mne žádáte, napsat nemohu; mluvil jsem s ním všehovšudy dvakrát, víc osobního z těch dvou setkání vyždímat nemohu. Dám vám jenom anekdotu, myslím, že dosud netištěnou: GBS je nadmíru pyšný na svou bustu od Rodina. “Rodin, to byl umělec,” řekl. “Ta busta mě přežije. Jednou bude o mně v naučných slovnících jen toto: G. B. Shaw, muž, který byl modelem k Rodinově bustě.”

[Karel Čapek]

DOMINIKU PAVLÍČKOVI

(672) [Podzim 1904]

Bud'te tak laskav a pošlete mi – jako dříve – sešit, v němž něco vyjde; pouze na adresu: K. Č., žák gymnázia v Hradci Králové. Do Úpice posílat netřeba. V nejhlubší úctě

Karel Čapek

PENKLUBU

(673) V Praze, 18. III. [19]33

P. t. předsednictvu Penklubu.

Rezignuji tímto na členství ve výboru Penklubu a tím ovšem i na funkci předsedy, která mi dotud byla svěřena. Má přítomná situace v našem literárním prostředí je, jak jsem si od počátku byl vědom, neslučitelná s jakoukoli reprezentativní funkcí literární. Mé rozhodnutí je stejně samozřejmé jako definitivní.

Děkuji srdečně společníkům klubu za dosavadní důvěru a všem členům výboru za veškerou přátelskou spolupráci.

V upřímné úctě a se srdečným pozdravem

Váš

Karel Čapek

(674) V Praze, 18. III. [19]33

Milostivá paní,

omluvte mne, prosím, na valné hromadě Penklubu i panu prof. Tillemu na pamětní schůzi na počest Johna Galsworthyho. Jak vidíte, nezapomněl jsem na valnou hromadu, ale už v lednu, kdy jsem navrhoval její brzké svolání, jsem věděl, že na ni místo sebe sama pošlu jenom dopis.

Prosím Vás, abyste laskavě odevzdala přiložené dopisy jednak předsednictvu valné hromady, jednak nově zvolenému výboru.

Upřímně Váš

Karel Čapek

(675) V Praze, 23. III. [19]33

P. t. výboru Penklubu Vážení přátelé, dámy a pánové,

děkuju Vám srdečně a upřímně za důvěru, kterou jste mi projevili dopisem z 19. t. m. Nicméně jsem nucen setrvat na své rezignaci na předsednictví i na členství ve výboru Penklubu. Je v zájmu Penklubu, aby v jeho čele byla osobnost, k níž má naše literární veřejnost i většina tisku vztah méně negativní. Po té stránce si už dávno nedělám žádných iluzí. Ujišťuji vás, že je mi osobně velkou úlevou zřici se i formálně jakékoli veřejné a reprezentativní funkce v českém kulturním prostředí.

Přeju vám všem i Penklubu mnoho zdaru a jsem vám oddaný

Karel Čapek

JOSEFU PERLOVI

(676) V Praze, 2. II. [19]31

Milý pane inženýre,

když už jsem si k tomu sedl, napsal jsem hned tři kousky; hodí-li se Vám, nedávejte je najednou, ale tak během ročníku.

Krom toho ve svých Povídkách z druhé kapsy mám jednu povídku kaktusářskou, která si tropí špásy z kaktusářů. Kdyby se Vám líbila, můžete si ji také otisknout (s uvedením jména knihy).

Děkuji ještě jednou za to, že jste nás provedl svou sbírkou.

Vám oddaný

Karel Čapek

POKORNĚ...

(677) [1937]

Opravdu moc rád bych vyhověl Vašemu přání a měl jsem už na jazyku slíbit to, ale pak jsem si to přece jenom rozmyslel. Jsem špatný řečník a intenzívně nerad se ukazuju na veřejnosti; bylo by mi to jenom trýzní a neřekl bych ani třetinu toho, co usiluju napsat, aby mi lidé rozuměli. Myslím, že chápete toho druhu nechut' k veřejnému mluvení a že mne laskavě omluvíte.

V upřímné úctě Vám oddaný

Karel Čapek

BOHUMILU POLANOVI

(678) 2. VIII. [19]25.

Vážený pane,

nalézám Váš dopis teprve po návratu z Anglie. Zapomněl jste zřejmě, že už déle než rok nejsem u Vinohradského a vůbec žádného (bohudík) divadla, takže nemám žádné osobní ingerence. Jinak bych Vám rád posloužil, kdybych na to mohl mít vlivu.

Srdečně Váš

K. Čapek

POLLEDROVI...

(679)

V Praze, 6. II [19]29

Vážený pane,

prosím, abyste se ve věci autorizace obrátil na mého zástupce, pana inž. Fr. Khola, Praha VII, Nad Rudolfovou štolou 6.

Pokud mne se týče, souhlasím, abyste přeložil buď Boží muka, nebo Trapné povídky, ale nikoliv výbor složený z obou knížek.

Nemůže-li turinské nakladatelství platit honoráře, ať to vydá bez honoráře; ale od našeho zahraničního ministerstva samozřejmě žádné kompenzace žádat nemohu a nebudu.

Vám oddaný

Karel Čapek

JOSEFU PORTMANOVI

(680) 7. I. [19]29

Vážený pane,

nemám nic proti tomu, abyste otiskl můj uvedený článek o Březinovi. Jen, prosím, to oznamte firmám, se kterými mám generální smlouvu: dr. Otakar Štorch-Marien, ing. František Khol, agentura Centrum, Praha VII, Nad Rudolfovou štolou 6.

Vám oddaný

Karel Čapek

Pak mi laskavě pošlete asi 6 výtisků.

(681) [21. února 1929]

Vážený pane,

to se rozumí, užijte správného "Otokar". Ty výtisky Vám rád podepíšu, ale pošlete mi je laskavě po někom (třeba do redakce Lidových novin), kdo si je zase odnese, – já strašně nerad expeduju balíčky.

Vám oddaný

K. Čapek

N.B. Chcete-li užít obrázků, nedávejte tam, prosím, tu hlavu smějící se a tu hlavu s hvězdičkami; O. Březinu totiž trochu mrzel karikaturní ráz těch dvou obrázků – neudělali bychom mu tím radost. Jistě budete respektovat, že by s tím nebyl spokojen. Nechte tam jen tu docela vážnou (a dost dobře trefenou) hlavu.

Váš

K. Č.

(682) [Praha 31. ledna 1930]

Vážený pane,

jen si ten článek otiskněte; případné korektury provedu až na kartáčovém otisku. Ale potřeboval bych dva exempláře, je-li to možno.

Vám oddaný

Karel Čapek

(683) [Praha 1. dubna 1930]

Vážený pane,

podepíšu tu knížku milerád buď doma (kolem desáté hodiny ráno), nebo v redakci Lidových novin (kolem sedmé večer).

Vám oddaný

Karel Čapek

(684) Praha, 16. VI. [19]36

Vážený pane,

prosím, můžete si tu Senoseč otisknout. Potřeboval bych potom tři exempláře. Palivcovi řeknu, až ho uvidím; ale teď zrovna není v Praze. Napište mu pro jistotu ještě sám; dřív Vám asi nemohl odpovědět, protože skládal státnice a rigorosa na doktorát práv.

Váš

Karel Čapek

PRAŽSKÉ ŽELEZÁŘSKÉ SPOLEČNOSTI – GENERÁLNÍMU ŘEDITELSTVÍ

(685) Praha, 8. června [19]37

Ad G 1544

P. T. Generálnímu ředitelství Pražské

železářské společnosti

Vážení pánové,

jste opravdu nadmíru laskavi, že mi v literárním zájmu chcete umožnit návštěvu jednoho z Vašich dolů. Zajel bych do Libušína kdykoliv před 17. červnem, kdy odjízďím do Paříže; byl bych rád, kdyby to mohlo být v pondělí 14. t. m., kdy má paní jede do Kladna hrát na tamním divadle. Ale nehodí-li se Vám to datum, přijedu jindy.

Snad mi dovolíte, abych při té příležitosti obtěžoval některého z Vašich pánů inženýrů množstvím otázek; potřeboval bych totiž jistého odborného a technického zaměření.

Ještě jednou Vám děkuju upřímně za Vaši vzácnou ochotu a jsem v dokonalé úctě

Vám oddaný

Karel Čapek

JAROSLAVU PREISSOVI

(686) [Začátek dvacátých let]

Vážený a drahý pane vrchní řediteli,

protože se zajímáte o to, jak pomoci Městskému divadlu na Královských Vinohradech z dnešní tísně, která zčásti postihuje i jiná divadla, Městské zvýšenou měrou, jelikož je to divadlo nesubvencované a vystavené drtivé soutěži divadla Národního, rádi bychom Vám připomněli několik bodů, jež zvláště přicházejí v úvahu.

I. Městské divadlo potřebuje investovat nové peníze do svého uměleckého provozu a k trvalému zvýšení a zajištění umělecké úrovně, a sice:

1. Aby nebylo nuceno kvůli týdennímu abonmá chrlit každý týden jednu novinku, obyčejně málo nastudovanou, s herci unavenými a ve výběru až příliš míchaném; herecké umění vůbec

u nás trpí překotnou prací, improvizovanou režii, nedokonalou souhrou, nejistotou na scéně, zkrátka výchovou herce k šmíraření. Náprava poměrů po této stránce je prostě jedna z naléhavých kulturních nutností; nebudeme si zapírat, že nikoliv hereckými talenty, ale jevištní praxí jsme hluboko pod evropským nivó. Tu nezávislost na abonentovi lze získat jenom dostatečným finančním zajištěním. Tohle, pane řediteli, moc spěchá. Městské divadlo totiž musí vypsát prvního září nové abonmá; nyní záleží na tom, bude-li muset znovu předhodit abonentům třicet novinek do roka, nebo bude-li do té doby už mít zajištěnu takovou hmotnou pomoc, aby mohlo počet novinek snížit: buď že by se mohl zvýšit počet her mimo předplatné, nebo že by nově narekrutovaní abonenti umožnili zavést dvě série předplatitelské po patnácti nebo dvaceti večerech ročně.

2. Městské divadlo je co do ansámblu ustavičně rozvraceno silnějším konkurentem státním; k svému uměleckému rozkvětu nutně potřebuje jednak hmotně připoutat a zabezpečit své nejlepší umělce, jednak získat nové umělecké síly.

3. Někdy je třeba mít trochu víc peněz i pro režii a výpravu hry (aby se nemusel například orchestr nahrazovat gramofonem, aby se mohlo slušně dbát na oblékání, aby zejména herečky se nemusely kvůli hadrům rovnou uštvat, aby zkrátka divadlo u nás nemuselo vypadat tak fórově jako dosud).

4. I to padá na váhu, aby aspoň občas se mohl nastudovat kus i bez ohledu na kasu, jen pro svou uměleckou úroveň. Tento luxus si Městské divadlo už skoro dopřát nemůže.

5. Při dnešní kulturní ochablosti je nutno přitáhnout a přivychovat pro divadlo nové obecnstvo: to jest pořádat představení dětská, studentská, lidová, dělnická, úřednická za ceny nejmíň poloviční, aby se znovu oživil v příštích generacích ten krásný zájem o divadlo, jaký býval dřív.

II. Finanční pomoc, které je k tomu všemu třeba, by měla být zajištěna aspoň na několik let, aby tato výchova výkonných umělců i obecnstva měla čas uzrát. Může a měla by se nést několika směry vedle sebe:

1. Přímá subvence, určená na zlepšení uměleckého provozu divadla.

2. Zakoupení lóží a sedadel pro celý rok, jako to bohaté německé kruhy dělají v Německém divadle pražském.

3. Vzbuzení zájmu v zámožných vrstvách českých, aby považovaly Městské divadlo za svou věc, abonovaly se v něm a co nejvíc je navštěvovaly. Čím víc návštěvníků se tam přivede, tím víc nových a dalších tam přijde samo čili: Wo Tauben sind, fliegen Tauben dazu. Ale toto by se mělo stát co možná brzy – už před zářijovou abonentní akcí. Nebylo by možno dostat seznam eventuálních abonentů a zájemců, kteří by byli v dosahu Vašeho vlivu a vlivu Vašich přátel?

4. Zakupování nebo subvencování dětských, studentských, lidových a jiných představení a cyklů (pro zaměstnance, pro školy, spolky atd.)

Tedy to vše jsou, drahý pane řediteli, věci Vám už známé, ale chtěli jsme Vám je napsat po pořádku, abyste je měl pohromadě, a hlavně abyste nezapomněl na svůj dobrý úmysl udělat pro divadlo něco stejně velkého a užitečného, jako jste už tolikrát vykonal v jiných oborech našeho národního života.

Vám upřímně oddaní

[K. Čapek a .F. Langer]

ARNOŠTU PROCHÁZKOVI

(687) [Chyše před 8. červencem 1917]

Velectěný pane redaktore,

zde Vám posílám tuto maličkost, o které opravdu nevím, bude-li se Vám hodit. Nejsem teď dobře s to psát, a nebýt slibu, nebyl bych se odhodlal sáhnout k péro. Prosím, kdyby se Vám to nehodilo, račte to poslat mému bratrovi (Praha III, Říční 11) a on mi pošle sem jednu mou skoro už hotovou prózu jemnějšího žánru (Nanebevzetí Prahy), kterou bych trochu přepracoval a dal Vám k dispozici; nemám ji bohužel zde.

Rád bych dělal také na antologii, ale musím se dříve vystonat z lenosti.

S projevem dokonalé úcty

Vám oddaný

K. Čapek

(688) [Chyše před 8. září 1917]

Velectěný pane redaktore,

děkuji za přijetí té hlouposti, která má opravdu jen prázdninový ráz a původ. Vaše žádost o adresy uvádí mne do rozpaků tím, že bych opravdu tuze rád Vám napsal dobré adresy, kdybych nějaké znal. Moji známí jsou bohužel kavárenští lidé, kteří celkem nic neabonují, dále mladí lidé, kteří jsou na vojně, mně neznámo kde, nebo konečně v zajetí. Několik adres dole připisuji, ale neručím za ně. – Letní nemoc bohužel mi trvá a život tu není takový, aby podporoval práci; tož odkládám všechny své plány zase do Prahy. Tu Oslavu Prahy pošlu Vám později, musím ji trochu předělat.

Trvám v dokonalé úctě

Vám oddaný K. Čapek.

Docent PhDr. E. Schönbaum, Praha II, Trojická 1

Ing. C. Vincenc Schmidt, Kr. Vinohrady, Divišova ul. Štikovna

JUDr. J. Toberný, Praha I, Františkovo nábř.

PhDr. Jan Heidler, prof. Čes. obchodní akademie, Praha II, Resslova ul.

JUDr. Slavík, advokát, Jindř. Hradec

Arch. J. Chochol, Ldst. Ing., Etappenpost Hrubieszów

Sl. Růžena Říhová, Smíchov, Palackého tř.

Sl. Jirka Malá, Praha I, Dušní 10

Sl. Zdenka Zemanová, Praha I, Jilská 1

Sl. Věra Stefanová, Praha III, roh Harrachova nám. a nábřeží

Pan MÚSt. Rosenberg Praha II, Václavské nám., dům kavárny Elektra

FRANTIŠKU SERAFINSKÉMU PROCHÁZKOVÍ

(689) [Praha 29. května 1913]

Velevážený pane,

na Vaše laskavé upozornění sděluji, že odevzdávám svůj hlas (do jury pro konkurenční ročenku) pro

pana dr. Arne Nováka.

Děkuji Vám za ochotné sdělení a trvám

v plné úctě

K. Čapek

(690) [Před 15. únorem 1920]

Vážený pane,

děkujeme za Vaši báseň, bude zařazena v neděli, ač už je příloha rozlámána. – Při té příležitosti Vás prosím, abyste napsal pohádku pro třetí díl Nůše pohádek, kam tentokráte přispějí Jirásek, Herben atd. Pohádku, ať prózou či veršem, ale skutečně a opravdu pro děti, bych prosil do začátku dubna. Prosím o laskavou odpověď.

S projevem dokonalé úcty

dr. Karel Čapek

(691) 7. VI. [19]20

Vážený pane,

prosím o tu slíbenou pohádku do Nůše. Lhůta už vypršela, i potřebuji rukopisy už v době nejkratší.

S projevem dokonalé úcty

dr. K. Čapek

(692) V Praze, 13. VI. [19]23

Velevážený pane redaktore,

promiňte laskavě, že odpovídám na Váš dopis tak pozdě; nebyl jsem totiž v Praze, až nyní. Posílám fotografie – amatérské, ale dosti snad dobré; nemám bohužel duplikát, i prosím o laskavé navrácení.

V dokonalé úctě

Váš oddaný

Karel Čapek

JAROSLAVU PROCHÁZKOVI

(693) V Praze, 29. V. 1927

Vážený pane profesore,

děkuji za Váš vlídný dopis; měl jsem nejlepší vůli napsat něco do Vašeho sborníku, ale dělej co dělej, nemohl jsem se k tomu dostat; a nyní odjíždím (musím totiž) do Paříže, takže teď už mi je docela nemožno něco napsat. Prosím Vás, omluvte mne; přeji Vám i Vašemu ústavu mnoho zdaru a jsem Váš oddaný

Karel Čapek

LADISLAVU PROKOPU PROCHÁZKOVI

(694) [Asi duben 1926]

Milý pane doktore,

nenapsal byste do Lidovek předsletový článek na téma Sokolství a zdraví (tělovýchova, hygiena atd.)? Nejde jen o to, říci, co je po. té stránce hotovo, nebo co je Tyršův ideál atd., nýbrž o stanovení konkrétních a praktických úkolů pro budoucí sokolskou práci; jaksi o reformu toho, co tu je, pod záminkou sletu. Potřebovali bychom to asi tak začátkem května a nemusí to být nikterak dlouhé. Myslím, že tady se dá mnoho říci a udělat a že nám to tedy neodřeknete. Těším se, že Vás zase brzo uvidím,

a jsem Váš

Karel Čapek

(695) [Asi duben 1926]

Drahý pane doktore,

tak to chodí, když má list dvě redakce. Z Brna mi právě oznamují, že článek, o který jsem Vás žádal, už mají objednan – nevím ani od koho. Tedy nezlobte se na mne; začal-li jste to už psát, prosí Vás Ed. Bass, abyste mu to dal k dispozici pro sokolské číslo Světozora.

Těším se na shledání s Vámi

a jsem Váš

Karel Čapek

(696) Praha, 17. X. [19]35

Vážený a drahý pane doktore,

děkujeme Vám oba za Váš milý a srdečný dopis. Pravda, zpronevěřil jste se pátečníkům; ale snad – až bude trochu míň toho pracovního ruchu – najdeme příležitost se s Vámi sejít jinak.

Vám upřímně oddaný

Karel Čapek

BOHUMILU PŘIKRYLOVI

(697) [Asi červen 1928]

Milý pane Přikryle,

protože ten prostějovský plátek byl dodatečně zkonfiskován a následkem toho není vůbec k dostání, prosím Vás snažně, abyste dal modře zatržené články (na str. 1 a str. 4) třicetkrát opsat (pro každého dvakrát); advokáti přiloží k žalobám opis a odvolají se na čísla přiložená k žalobám našeho švagra, JUDr. Osvalda Brázdy z Brna. Prosím Vás, kdybyste mi do večera mohl ty kopie poslat do redakce. Na shledanou.

Váš

Karel Čapek

MARII PUJMANOVÉ

(698) V Praze, 26. V. [19]24

Milostivá paní,

je to poprvé, že píši svému kritikovi; ale chci Vám říci, že jste mi včera udělala upřímnou radost, ne snad chválou, kterou jste mi věnovala, ale tím, že jste tak dobře vystihla velkou část toho, oč mi v Krakatitu šlo. To je radost, která u nás potkává autora tuze zřídka.

S upřímným pozdravem

Váš oddaný K. Čapek

CYRILU PURKYŇOVI

(699) [Asi leden–únor 1918]

Velevážený pane profesore!

Krom přiloženého pozvání formálního dovoluji si Vás jménem redakce požádati o spolupracovníctví na Národních listech. Ve Vašem oboru padají na váhu jak články přírodovědné a vlastivědné (pro fejeton), tak úvahy veřejně praktického a hospodářského rázu (pro text nad čarou), a posléze zprávy a poznámky pod čarou.

Redakce doufá ve Vaše laskavé přispění.

S projevem dokonalé úcty

za redakci NL

dr. Karel Čapek

KARLU VÁCLAVU RAISOVI

(700) V Praze, dne 6. VIII. 1918

Vážený pane!

Vydavatelstvo Cesty chystá k vánocům knihu pohádek. Má na mysli skutečné pohádky pro děti jako umělecký druh vypravovatelský, který se obrací s láskou a pochopením a s pravým humorem k duši dítěte. Po přednosti jde nám o pohádky prózou.

Dovolujeme si prositi Vás o příspěvek a poznamenáváme, že kniha bude ilustrována, takže rukopis bylo by nutno zaslati redakci do polovice října t. r.

S veškerou úctou

za redakci Cesty

dr. Karel Čapek

Slovutný pane,

s touto žádostí obracíme se k Vám se zvláštní radostí a nadějí, jelikož Vaše důvěrná znalost lidové a dětské duše dává Vám do péra nejlepší prostředky promluvit k dětské obraznosti vřele a živě.

Těšíme se proto, že naši prosbu neodmítnete a přispějete něčím k společnému daru českých spisovatelů českým dětem.

V nejhlubší úctě

Karel Čapek

(701) V Praze, dne 5. 5. 1919

P. T.

Ježto v Národních listech znovu zavádíme nedělní zábavnou přílohu, prosíme Vás, abyste nám laskavě poslal svůj beletristický příspěvek, nejraději v době nejkratší.

V dokonalé úctě

za redakci Národních listů

K. Čapek

(702) [30. srpna 1919]

Slovutný Mistře,

obracím se k Vám opětovně, abyste poctil literární přílohu Národních listů svým příspěvkem, ať vzpomínkou, ať povídkou. Rádi bychom zvýšili literární úroveň svého listu a dali svým čtenářům nejlepší četbu. Honorář zvýšený.

V dokonalé úctě

za redakci Národních listů

dr. K. Čapek

(703)

Vážený a drahý pane,

jménem redakce Lidových novin Vás prosím, abyste se zúčastnil hors concours velikonoční ankety Lidových novin na téma Proč máte rád své povolání. Odpověď, pokud možno stručnou, si vyprošujeme do 14 t. m.

S projevem upřímné úcty

dr. Karel Čapek

V Praze 8. dubna [1924]

Adresa: Praha II, Jindřišská 13.

JOSEFU ROTNÁGLOVI

(704) [1919]

Slovutný pane náměstků,

dovoluji si Vám poslati tatínkův výpis žaloby, v níž máte býti volán za svědka, jak se tam dočtete, budete-li míti k tomu dosti trpělivosti a času.

Prosím znovu o prominutí, že jsem Vás dosud už tolik obtěžoval, a trvám v dokonalé úctě

dr. K. Čapek

FRANTIŠKU ROZSÍVALOVI

(705) V Praze, 24. XI. [19]32

Vážený a milý pane řediteli,

vyříd'te, prosím, Vašemu příteli:

1. že jsem se dosud o žádném kraji na světě s despektem nevyjádřil; kdekoli jsem byl, tam se mi líbilo, a na Slovensku se mi líbilo ve zvláštní míře; proto tam rok co rok dojíždím. O Oravě jsem napsal článek a nakreslil obrázky; vyšlo to v Lidovkách, snad si na to i v Kubíně vzpomenou. Náhodou Orava je kraj, který mám na světě nejraději. Prosím Vás, kdo si mohl vymyslet takový klep!

2. Že jsem nečetl ani jedné slovenské knihy? Předně to je moje soukromá věc, po které nikomu nic není. Za druhé poprvé jsem slovensky četl, když mi bylo asi osm let; byly to slovenské pohádky Boženy Němcové. Doufám, že znám Kukučina, Kraska a dnešní básníky o něco lépe než ledaskdo v Kubíně; Hviezdoslava znám skoro celého přesto, že mi jazykově dělал nějaké potíže, a tak dále. – Prý to o mně roznáší chudák dr. Krčméry, že jsem dosud nic slovenského nečetl; na něho se nemohu zlobit, to přičítám jeho neklidnému stavu, ale divím se jiným, kteří se baví takovými hloupostmi.

Řekněte jim, prosím, že pro mne není Slovensko nějakou cizí zemí, kterou bych se musel extra zabývat; jezdím tam od roku 1910 každé léto, moji rodiče tam byli doma, i já se tam cítím už dávno jako doma; Trenčínsko, Orava, Zlatomoravecko jsou mně opravdu domovem v docela intimním smyslu.

Ad vocem státních cen: především jsem vůbec proti nim; za druhé, jsou-li Slováci s nimi nespokojeni, mají svého ministra osvěty, své členy v poradních sborech pro státní ceny; ti mohou protestovat, ministr může věc zařídit – jaképak tedy řeči po hospodách? Nechci jim dokazovat, že jejich stížnosti jsou nesprávné; ale jejich metoda je nesprávná. – A ještě to: teď se začíná pěkně vyvíjet bližší styk slovenských spisovatelů s námi prostřednictvím Penklubu. Tam je půda, na které by se dalo překonat leccjaké nedorozumění – pokud nějaká jsou. A ne o tom povídat po straně.

Děkuji Vám, milý pane řediteli, že jste mi dal příležitost toto říci, a jsem upřímně Váš

Karel Čapek

MIROSLAVU RUTTEMU

(706) [Trenčianské Teplice, první polovina srpna 1921]

Milý Rutte,

předně pozdrav, a snad Vám brzo pošlu nějaký překlad. Mám zakázanou práci, protože dělám maskúru. Musíte mi napsat, co dělá Cesta a co je nového v kulturně i v nekulturně. Druhé číslo Cesty bylo pěkné. Mladý muži, držte se, za 5 neděl Vám přijdu pomoci. Hlavně mi brzo napište, co je.

Váš K. Čapek

Trenczén-Teplicz, Poniatowski-Haus

Se srdečným pozdravem Váš Josef Čapek

(707) Palermo, 9. V. [19]23

Milý Rutte,

teprve tady to začíná být zajímavé. Škoda, že pomalu obracím. Pozdravujte Mixu, Henryho, Zevlouna, Thona atd., jakož i vůbec všechny ostatní lidi a mimoto i ty, na které si zrovna nemohu vzpomenout.

Srdečně Váš

K. Čapek

(708) 13. VI. [19]23

Milý Ruťáku,

děkuju za dopis. Mám tu zrovna nevydanou maličkost z cesty; nehodí-li se Vám, vraťte mi ji. Rád bych Vás zase někdy viděl; nevím však, kdy a kde by se Vám to hodilo. Kdypak a kampak jedete na prázdniny?

Váš upřímně oddaný

K. Čapek

(709) [Praha 31. října 1923]

Milý Rutte,

čekám na Vás každý den; člověk by neřekl, že máte tak málo času. Protože mi brzo nastane režijní práce, rád bych Vás brzo viděl. Asi 7. listopadu jedu do Brna.

Pekař už mi slíbil článek; bylo by tedy načase dělat přípravy. Musíte-li mermomocí po obědě trávit, přijďte ke mně ráno, nebo mi napište, kde bych Vás našel. Mám tu pro Vás Italské listy.

Srdečně Váš

K. Čapek

Napište mi předem!

(710) Londýn, 19. června [19]24

Milý Rutte,

doporučuji Vaší laskavosti Mr Paula Selvera, našeho přítele a tlumočníka v Anglii. Jste-li v Praze, uveďte jej mezi lidi a hleďte mu oplatit trochu aspoň to dobré, co dělal a dělá pro naši literaturu.

Srdečně Váš

K. Čapek

(711) [Praha 8. října 1924]

Milý Rutte,

zítra (ve čtvrtek) odpoledne přijdou ke mně na černé kafe ve 3 hodiny Šrámek a F. Peroutka. Chcete-li se s nimi sejít, přijďte také.

Urguju pilně a naléhavě příspěvky do toho sborníku. Udělejte to taky, vzal jste na sebe řadu lidí, pište jim, ať pošlou rukopisy do konce listopadu. Nezapomeňte! Už to musíme dát dohromady.

Srdečně Váš

K. Čapek

(712) [Praha 4. listopadu 1924]

Milý Rutte,

v pátek asi o " 4 bývá u mne pokaždé mládenecké černé kafe. Zvu Vás napříště i nadále, kdykoli se Vám bude chtít (Šrámek, Peroutka, Langer atd.). Myslím, že tohoto pátku přijde též Durych.

Srdečně Váš

K. Čapek

(713) [Praha před 19. březnem 1926]

Milý Rutte,

měl byste ke mně přijít tohoto pátku (19. t. m.) mezi 4–4 1 odpoledne, umyt, střízliv, ale v obyčejném šatě. Někdo u nás bude. Prosím, nikomu nic neříkat!

Váš

K. Čapek

(714) [24. února 1929]

Milý Miroslave Rutte,

rozebíraje rozvážně mou poslední knížku, ukazujete v Národních listech téměř přesvědčivě, jaký úpadek je takový Poslední soud z Povídek z jedné kapsy proti Tribunálu z Trapných

povídek. Děkuju Vám za tento objev; ale jak Vám je známo, porušuji nadmíru rád přírodní zákony; například s oblibou dělám úpadek v obráceném časovém pořadí: zdola nahoru. Poslední soud vyšel totiž v Nebojsovi roku 1919, kdežto Tribunál vyšel pár let později, roku 1921. Ale za to Vy nemůžete; to je má vina, že dělám takové extratury. Pozdravujte svou partaj.

Váš Karel Čapek

(715) V Praze, 27. II. [19]29

Milý Miroslave Rutte,

odpovídaje na můj dopis, žádáte mne na konci, abych od Vás srdečně pozdravoval autora Loupežníka, Božích muk a RUR, setkám-li se s ním ještě někdy.

Rád bych to udělal, ale bohužel nemohu, jelikož podle zjištění Večera náš přítel Rudolf Medek spolkl řečeného autora i s chlupy. Ostatně není ho škoda, ježto dle téhož listu “dramatická nafoukanost a bohorovnost” spolknutého autora “byla už prostě nesnesitelná”; mimoto, jak shledal Vojtěch Rozner ve Večerním listě, celé dílo jmenovaného autora je jenom hromadou hnoje.

Ale když už jsme při těch zdvořilostech, pozdravujte ode mne tisk naší politické pravice.

Váš Karel Čapek

(716) V Praze, 13. VII. [19]29

Milý Rutte,

děkuji Vám za milá slova účasti. Ti naši tatínkové byli svým způsobem vzácná generace, teď musíme vstoupit my do té mezery.

Vám oddaný

Karel Čapek

(717) Praha, 5. září [19]35

Milý Rutte,

děkujeme za pozdrav. Ale nová literární firma nevznikne; my se necháme od našich p. t. kritiků kárat každý zvlášť jako dosud.

Těšíme se, že se k nám brzo podíváte, jednak abyste viděl náš obyčejný život, jednak abyste poslouchal naše neobyčejné desky.

Upřímně Vaši

Karel Čapek

Vaše

O. Scheinpflugová

ARNO SÁŇKOVI

(718)

Milý pane řediteli,

vždycky říkáte, že neumíte psát; a zatím Váš poslední dopis byl tak krásný, že Vám za něj musím poděkovat, Josef také. Posílám Vám tu Duple Maitresse. Není to pro noviny a zejména ne pro Lidové, protože je to hrozně erotické. Zatím čtu tu knihu o slavných špiónech od Bartona. Něco se dá z toho použít, ale většina kapitol není příliš zajímavá.

Srdečně Váš

K. Čapek

PAULU SELVEROVI

(719) Praha 4. VIII. [19]24

Dear Mr Selver,

lituji, že jsem Vás nezastihl v Praze; ale mluvil jste aspoň s panem Kholem. Myslím, že vezmeme Věc Makropulos z rukou dosavadního agenta a dáme ji Curtis Brownovi; v tom případě bychom se obrátili k Vám, zda byste nebyl ochoten to přeložit. To Vám snad Khol už psal nebo napíše.

Dále, prosím, promluvte s Mr Bonem, zajímá-li se skutečně o ty Anglické listy; ať se rozhodne, abych mu mohl poslat originály nebo lepší a použitelné otisky mých “obrázků”. Prosím Vás, napište mi to co nejdříve. Mr Bone prý říkal, abyste mu bez okolků a rozpaků dodal úplný a doslovný překlad, že případné škrty udělá sám. Tak tím by ta práce byla pro Vás ještě jednodušší. Zkrátka domluvte se s ním a napište mi ihned; to víte, mohlo by to místy ztratit aktuálnost, proto to spěchá.

Těším se na Váš dopis, a jsem srdečně Váš

K. Čapek

(720) [Praha 10. září 1924]

Drahý pane Selvere,

konečně jsem dostal otisky obrázků a posílám je ihned Vám, abyste je dal Mr Bonovi; může si z nich vybrat, co se mu hodí, k těm “listům”, které hodlá vydat v Manchester Guardian. Posílám je Vám, protože Vy jistě máte po ruce Lidové noviny a víte tedy, kam který obrázek patří. Krom toho posílám několik obrázků, které v Lidových novinách nebyly. Podle čísel na zadních stránkách jsou to tyto:

1. Ulice v Londýně (tam, kde píší, že v Londýně se lidé nepotkávají, nýbrž jen míjejí; že na ulici se nežije atd.)
2. Hyde Park
3. Kluby
4. British Museum

5. Natural History Museum
6. Wembley
7. East-End (Limehouse)
8. Cambridge (Backs)
9. Oxford
10. Katedrály (kostelníci)
11. Šerif a zlá žena (Skotsko, Loch Tay a Finlarig Castle)
12. Keswick (Town-Hall) (Lake–District)
13. k předposlednímu listu (Útěk).

N.B. Nejsou tu otisky prvních čtyř obrázků z Londýna; dostanu je pozítří a hned Vám je pošlu.

Tedy prosím Vás, ty obrázky dejte Mr Bonovi a určete mu, ke které kapitole a na které místo každý z nich patří.

Rád bych věděl, kolik Anglických listů a které z nich vyjdou v Manchester Guardian; možná že by Oxford University Press nebo jiný nakladatel je vydali v knížce. V tom případě by můj pražský nakladatel jistě zapůjčil štočky obrázků. Mr Bone mi psal, že jedná s editorem, aby otiskl aspoň dvanáct listů: zprávy nemám a doufám, že mi o tom velmi brzo budete moci něco napsat.

Co se týče Věci Makropulos, není s tím agentem Mayerem dosud dojednáno, jelikož, jak se zdá, Mayer byl pryč z Londýna. Prosím, zatelefonujte mu laskavě mým jménem, má-li už uzavřen nějaký kontrakt na Věc Makropulos, a kdo mu pořídil překlad; že prosím, aby Vám překlad poslal k nahlédnutí. O vyjití knižně by se mohlo jednat, až to bude mít Curtis Brown a nebude-li on mít nějaké námitky; doufám, že nikoliv.

Co se týče Země mnoha jmen, nemáme ovšem námitek proti vyjití; prosím, pošlete jen Kholovi smlouvu. Khol to už s Vámi zařídí.

– Je-li Život hmyzu v anglickém vydání už vyprodán, prosím, nemohlo by být uspořádáno nové vydání?

Mám Vás srdečně pozdravovat od bratra a jeho ženy.

S upřímným pozdravem Váš zcela oddaný

K. Čapek

(721) [4. října 1924]

My dear Paul Selver,

posílám Vám první tři archy knižního vydání Anglických listů; je tam několik malých textových zlepšení. Dále Vám posílám několik nových obrázků nebo lépe udělaných nátisků, abyste jich podle okolností mohl použít. – Mr Bone mi posílá Manchester Guardian s mými články. – Těším se, že dostanu od Vás brzo další zprávy, a jsem Vám vděčen za práci, kterou si s tím dáváte.

Srdečně Váš

K. Čapek

(722) V Praze, 30. X. [19]24

Můj milý pane Selvere,

děkuji za Váš dopis a zejména za knihu, kterou jste mi poslal. Doposud jsem se nedostal k tomu, abych ji přečetl, neboť musím kvapně přečíst některé knihy pro redakci; ale těším se srdečně na požitek, který mi poskytne.

Píše mi Mr Bone, že mnoho čtenářů se ho ptá, vyjdou-li Anglické listy knižně; že se domnívá, že by to byl úspěch. Z toho soudím, že Manchester Guardian nebude mít námitek proti knižnímu vydání. Pan dr. Císař mi o tom nakladateli Blesovi dosud nepsal. Paní C. A. Dawson-Scott mluvila o knižním vydání s Heinemannem. Prosím, zeptejte se jí telefonicky, co s tím je. Bydlí 125, Alexandre Road, N. W. 8. Mohla by tomu pomoci. Táž paní mi dnes píše, že Mr Morris Colles of the Authors' Syndicate se zajímá, je-li už zadáno anglické vydání Absolutna, o němž referoval poslední Observer. Prosím, mluvíte s ním a uvažte, nechtěl-li byste ten román přeložit nebo víte-li o někom, kdo by to mohl udělat. Prosím Vás dále, abyste

návrh smlouvy na tyto i jiné moje nebo bratrovy knížky vždy poslal panu Kholovi. Podle své smlouvy s ním jsem povinen všechny své smlouvy a závazky dát jemu k podpisu, což je zcela přirozené, poněvadž on za mne inkasuje peníze.

Budete-li jednat s některým anglickým nakladatelem stran Anglických listů, upozorněte ho, že by pražský vydavatel byl ochoten zapůjčit mu lacino štočky obrázků (klišé), takže by se kniha zlevnila.

Mr Brown mne dále žádá, že by si Manchester Guardian přál mít “first offer” na mé jiné články, které vycházejí v češtině, pokud jsou vhodné pro anglické noviny. Budu Vám tedy posílat své články, které považuji za vhodné, krom těch, které jsou v Lidových novinách a jež tedy máte v ruce. Můžete se vždy, kdyby náhodou některý článek se Vám zdál dosti dobrý pro anglické čtenáře, domluvit přímo s panem Bonem. Zatím se ho otažte, chtěl-li by pro Manchester Guardian Weekly literární článek o světové detektivní literatuře; je dosti špásový a poutavý a vyšel česky v Cestě. Měří asi 21–3 stránky Manchester Guardian Weekly. Kdyby se o to pan Bone zajímal, pošlu Vám ho.

Odpusťte, že Vás obtěžuji tolika věcmi; ale vím, že jste velmi laskav, a jsem Vám povděčen za všechnu Vaši ochotu. Prosím Vás, přiložený dopis dejte panu dr. Císaři; dávám jej do téže obálky, protože máte stejnou adresu.

Jsem srdečně Váš

K. Čapek

(723) V Praze, 5. XI. [19]24 Milý pane Selvere,

posílám Vám současně Vaše překlady s několika malými opravami; jde většinou o menší nedorozumění nebo o místa, která Vám jako Angličanovi byla poněkud nejasná. Mám někdy trochu nezvyklá slova, která Vám přirozeně dělají potíže; snad byste mohl dát celý překlad přečíst dr. Vočadlovi nebo jinému z našich krajanů, který by Vás na takové úchylinky upozornil. Bohužel není žádný tak dobrý česko-anglický slovník, abyste s ním mohl bezpečně a bez rozpaků pracovat. Mr Bone si velmi libuje Váš překlad; neumím tak dalece anglicky, abych to mohl sám ocenit, ale mám radost z toho, co mi Mr Bone píše.

Smlouvu od Blese, kterou mi poslal pan Císař, podepíšu a pošlu. Prosím, vyříd'te dr. Císařovi toto: Můj pražský nakladatel ochotně zapůjčí všechny štočky Blesovi s poplatkem 1 šilink za kus (vzhledem k opotřebování), což je jistě laciné; peníze mají být splatny hned po dojití štočků. Dále pan Bles se zavazuje vrátit všechny štočky po použití, a hradí obojí zásilku. Štočků je tuším 80, takže by všechny obrázky stály 4 libry a dopravu. Můj nakladatel bude jednat se zamini (dr. Butterem), zda by nešlo dostat ty štočky do Anglie pod titulem propagačního materiálu, což by ušetřilo anglickému nakladateli na dopravě. Prosím dr. Císaře, aby se toho Mr Blese zeptal, vyhovuje-li mu to, abychom štočky co nejdřív expedovali. Děkuji dr. Císaři a budu mu brzo psát.

Právě jsem začal číst Váš román; velmi mne poutá svým ironickým a přece srdečným tónem. Později napíšu více.

Těším se na anglické vydání Anglických listů; doufám, že už tomu nebude nic stát v cestě. Pozdravujte naše přátele na vyslanectví.

Jsem upřímně Váš

K. Čapek

(724) [30. října 1925]

Dear Mr Selver,

tady Vám posílám tu přednášku pro broadcasting. Myslím, že má tu přednost, že není dlouhá.

Prosím Vás, abyste ji dost brzo přečetl, protože už je tomu hodně dávno, co ji žádali.

Pozdravujte pana vyslance.

Upřímně Váš

Karel Čapek

(725) Praha, 2. srpna [19]30

Milý pane Selvere,

nevím, jste-li už v Londýně; je mi líto, že jsem už neměl příležitost Vás v Praze vidět.

Spectator mne žádá o nějakou povídku; napsal jsem jim, že Vás poprosím o překlad. Snad by mohli dostat tu druhou půlku z Posledních věcí člověka (Povídky z druhé kapsy), nebo jinou, kterou byste pokládal za vhodnou. Honorář ať pošlou Vám. Jsem Vám dlužen jednak hromadu peněz, jednak hromadu díky za ty desky. Onehdy jsem ty africké desky přehrával panu prezidentovi; velmi ho zajímaly.

Teď píšu jen různé literární studie, a dám si několik neděl prázdnin. Vaše fotografie se moc dobře povedla; až ji dám rozmnožit, pošlu Vám jeden obrázek.

Váš oddaný

Karel Čapek

(726) Praha, 12. XI. [19]35

Milý pane Selvere,

děkuju především za Vaše blahopřání. Vyříd'te, prosím Vás, panu Michaelu Josephovi, že zatím vůbec nepomyslím na to, psát svou autobiografii. Myslím, že je na to ještě příliš brzo a že nejzajímavější zkušenosti mám ještě před sebou. Ať mi napíše znovu asi za dvacet nebo třicet let.

S upřímným pozdravem Váš

Karel Čapek

ROBERTU WILLIAMU SETON-WATSONOVI

(727) Praha III, Říční 11

Praha, 8. VIII. [19]24

Vážený pane Seton-Watsone,

je pro mne neobyčejně milé vzpomínat po mém návratu do Prahy na všechny ty laskavé a vlídné lidi, se kterými jsem se v Anglii setkal. Vy a Vaše paní jste ke mně byli obzvláště laskavi, a ty krásné dny ve Skye, strávené uprostřed Vaší báječné rodiny a v jednom z nejkrásnějších prostředí, které jsem kdy viděl, jsou pro mne prostě nezapomenutelné. Z celého srdce Vám znova děkuji.

Musím Vám však také poděkovat za vynikající itinerář, který jste mi věnoval pro mé malé putování po Anglii. Řídil jsem se Vašimi radami, jak nejvíce to šlo; navštívil jsem Lake District, Chester, North Wales a Devon a byl jsem víc než spokojen. Byl jste mým perfektním průvodcem; mnoho srdečných díků.

Doufám, vážený pane Seton-Watsone, že budu mít brzy to potěšení Vás opět vidět; slíbil jste, že paní Seton-Watson a Vy přijedete znova do Prahy. Prosím, vyříd'te mé upřímné pozdravy Vaší okouzlující rodině a – na shledanou!

Vám hluboce oddaný

Karel Čapek

(728) Praha III, Říční 11 6. října 1924

Můj milý Seton-Watsone,

právě jsem dostal Manchester Guardian s překladem mého krátkého článku o Skye od Paula Selvera; a musím se omluvit za nešťastný překlad. Měl jsem zde na mysli překrásný večer v House Akin, kde "antická paní zpívá skotské balady," i. e. "a lady with Greek profile sings Scottish ballads". Ale náš jinak výborný pan Selver to přeložil: "obstarožní paní zpívá skotské balady". Není to hrozné? Paní Seton-Watson mě musí považovat za velice nevděčného.

Avšak připojuji jiný článek, ve kterém najde mou nedostatečnou, ale hluboce vděčnou poklonu.

Doufám, můj milý hostiteli, že Vás opět uvidím v Praze. Mé nejsrdečnější pozdravy a mnoho díků paní Seton-Watson.

Vám hluboce oddaný

Karel Čapek

(729) Praha 11. července [19]28

Můj milý Seton-Watsone,

zde je článek. Není to přesně to, oč jste mě žádal, ale předpokládám, že hovoří-li někdo o Československu, měl by hovořit o Masarykovi – nebo o Švehlovi. Zde máte několik poznámek o Švehlovi; máte-li pro svou publikaci jiné (a závažnější), hod'te můj článek do koše na papír.

Mé nejsrdečnější pozdravy paní Seton-Watson.

Karel Čapek

SFINX – NAKLADATELSTVÍ

(730) V Praze, 10. II. [19]30

Vážený pane,

rád bych subskriboval Československou vlastivědu; o některých svazcích bych napsal pro Lidové noviny – o těch, které mi “leží”. Proto se nehlásím o redakční výtisk, ale snad by se Vám hodilo upravit mně subskripci s nějakou redakční výhodou. Dílo mi zašlete buď do redakce, nebo do bytu (Praha XII, Úzká 28).

Vám v upřímné úctě oddaný

Karel Čapek

KARLU SCHEINPFLUGOVI

(731) [Před 27. srpnem 1922]

Milý pane redaktore,

páni režiséři V. Vydra a K. Dostal, jakož i paní Dostalová cítí se osobně dotčeni Vaším fejtonem; cítí se v něm osobně obviněni z nezdravého šroubování gáží v našem divadle. Nyní přicházejí ke mně, v domnění, že jsem já Vás v tomto směru informoval. Víte, že tomu tak není. Naopak, vždy bych Vám musel říci, že oba páni i paní Dostalová se v tomto ohledu, pokud trvali v našem ansámblu, chovali dokonale korektně a ničeho nevymáhali. – Prosím Vás tedy, abyste – budete-li se věci ještě obírat – vzal po této stránce dobré jméno těchto pánů i paní Dostalové v ochranu. Jsem přesvědčen, že hrot Vašeho článku nemířil proti jmenovaným.

Váš oddaný

K. Čapek

(732) 1. III. [19]33

Milý pane redaktore,

omluvte prosím, mou nepřítomnost na debatním večeru o kritice; jak víte, nejsem žádný řečník a nerad bych si udělal ještě větší ostudu, než jaké se toho času těším.

Pokud byly některé mé vývody předmětem debaty, prosím Vás, abyste laskavě vyřídil mou jedinou námitku: Že jsem totiž ještě neřekl všechno, co mám na srdci. Nejde jen o výtky, ale také, a hlavně, o pozitivní úkoly, o kterých bude třeba mluvit. Je poněkud předčasné debatovat o věcech nedopověděných. Prosím přítomné pány, aby měli se mnou trpělivost a neztratili zájem o věc ani tehdy, až se stane předmětem věcné a klidné úvahy. Prozatím šlo jen o to, ten zájem vykřesat, třeba tvrdě. Snad bychom si mohli slíbit, že jej nenecháme zbůhdarma uhasnout.

Upřímně Váš

Karel Čapek

OLZE SCHEINPFLUGOVÉ

(733) [Léto 1920]

Odpovězte obratem, jakýmkoliv způsobem, kdy Vás uvidím. Určete místo a čas: ráno, odpoledne, večer, kdykoliv.

Váš K.

(734) [Léto 1920]

Very well, ale musíte mi ještě obratem sdělit (ať už na to ta ruka praskne!), kdy tedy.

Pondělí!

Budu při Vás v neděli. Člověk nemusí být krutý, ale – Všechny žádosti světa mám, ale boháčem bych být nechtěl; rád jsem chudý, neboť blahoslavení chudí. Aničko, Aničko...

(735) [Asi 1920]

Prosím Vás, co mi nechcete odpustit? Prosil jsem pana Veverku, aby Vám nic neříkal; nevím, co provedl. Čekám, až dozpíváte, prosím Vás, přijďte hned!

Váš

(736) [Asi 1920]

Vážená slečno Olgo,

prosím Vás snažně, řekněte v pokladně Švand'áku, aby poslali dr. Fischerovi jen 1 lístek na zítřek (pro paní Fischerovou, tj. pro Moravskoslezský deník). Lístek pro referenta Národních (tj. tentokrát pro mne), a sice krajový lístek, ať nechají u pokladny.

Srdečně děkuje předem

K. Čap.

(737) [Podzim 1920]

Sobota

Přijďte, přijďte, přijďte! Nevím, zda z nebe nebo z pekla přišla dnes na mne ta bláznivost jako nikdy dosud. Musím Vás vidět; kdybyste dnes nepřišla, bylo by to strašné, nevím, co bych si počal. Není možno, že byste nemohla; máte tisíc důvodů (s Holčičkou atd.). Jeďte tramvají, abyste nepotkala “starého pejsánka”, jak mu ráčíte říkat (já ne!).

– Jsem zoufalý, jak pomalu utíkají minuty. Ještě přes dvě hodiny do čtvrt na devět!

Olgo, holčičko, střapatče, pro všechno na světě přijďte, a přijďte hodně brzo! Olgo, Olgo, Olgo, včera jste říkala, že už nejsem bláznivý; dnes na mne přišel důkladný záchvat. Nejdražší, dnes by bylo příliš kruté, kdybyste nepřišla.

Ostatně mám mnoho nutného, o čem s Vámi musím mluvit.

(738) [Podzim 1920]

Hodiny noční (sobota – neděle).

11 hodin:

Ty, na něž teď hlavu klade, rodinný bílý polštář, pohlad' ji

chladnou hladkostí, pomiluj, zlíbej na tváři,

a ty, ctná vysoká peřinko,

skolébej, uspi střapaté miminko,

a ty, kabátku bílý, ty lotře, kabátku nej- nej- nej-

nejšťastnější, nejdůvěrnější,

ramena její poceluj, maličké hrudí polaskej,

tlukoucí srdce ukonejši,

a ty zvlášť, postýlko bílá, zvedni se na vlnách noci,

jak vor se zakolébej, staniž se křehkou lodicí,
vysoko, vysoko nad město vnes se měsíční mocí,
pluj, pluj, pluj podzimní změkklou silnicí,
aby zas viděla ve snu, aby vše viděla zas,
dva blázny, silnici, měsíc, světélka a nás,
aby zas viděla mne, abych plul podle ní
a byl hodný.

Půlnoc:

Tajemný dárče, jenž jsi mé cesty řídil,
zkoušel mne bolestí a dal mí poznati všeho,
požehnej mému dílu, dej mi být dělníkem dobrým,
a za tu překrásnou lásku, kterou mi nyní dáváš,
za stříbrný potůček mládí, za sličné hodiny dneška,
za vlahé ovoce úst a za všechnu božskou milost,
neznámý dárče, díky!

1 hodina:

Vteřiny trvá polibek, hodiny trvá žal,
celé dny u tebe prodlí;
ty, jenž ses v bolesti s bohem svým potýkal,
políbením se k němu modlí.

2 hodiny:

Bij, bij, bij, tlukoucí pokojné srdce,
raz, raz, raz svou dráhu temnotou noci,

jdi, jdi, jdi, živote míjející,
svou cestou radosti. Pevnými kroky
noříš se do času, srdce. Ten, ten, ten
neb onen tvůj úder se shoduje v čase a lásce
se srdcem jejím.

6 hodin ráno:

V šest hodin ráno jsem najednou otevřel kukadla,
veliká, básnická, krásná myšlenka mne napadla:
Ach, světe, můj ty světe, vím jedno přesladké tajemství:
je šest hodin ráno, a holčička Olga, Olga, Olga –
Olga, Olga, Olga spí.

Spí. S rukama pod hlavou. Rozcuchané vlasy
pod líbeznou šíjí ukrutně schumlala si.

A na té šíjí je místo – ne, to je mé tajemství.

Je šest hodin ráno. Holčička Oga neví. Olga spí.

A nikdo neví, že spí. Ani ona. Ani její táta. Nikdo.

Jen já, jen já. Veliký sultán. Nejbohatší člověk na světě.

A ještě

7 hodin večer, na procházce:

Jdu. Není to silnicí. A jdu sám,
něco si povídám, na něco vzpomínám.

I měsíc vzpomíná, o něčem svědčí,

je jaksi nedělní, má mnoho řečí:

“To jsi ty, kluku? Řekni své holčičce,
že mně moc křivdila v té své básničce.
Já jsem se nesmál. Vyříd' to Olze,
vždyť vím, co se sluší, vím dobře, co lze.
Já jsem se nesmál, i toto!
Dělejte si, co chcete, holoto.
I já jsem byl oheň, i já mlád byl,
na žhoucím nebi jsem řeřavil.
Je to už dávno. Když oči zavru,
vidím zas lásky gigantosaurů.
Byly to časy, bylo to žhavé mládí!
Ohromní ještěři měli se ohromně rádi.
Jsem jako z ledu. Přešel mě smích.
Bylo to větší v pralesích.”
“Měsíci, pleteš se. I dnes je svět prales.
V pralese divoch si Divošku nalez;
a jeho láska, když se to změří,
je mnohem větší než prajestěří;
a její láska, její láska...
Měsíci, já se zblázním radostí a steskem.”
(739) [28. září 1920]

Drahé děvčátko, mám zrovna volnou chvíli – totiž chvíli, kdy bych měl udělat hrůzu věcí, do kterých se mi nechce a které tedy na pár minut odkládám, abych si na Vás vzpomněl.

Tohle je jeden z Vašich vlasů, který mne v tomto okamžiku zajímá víc než všechny práce, které jsem měl před sebou. Tuhle noc jsem zase měl živý sen; to už je svaté, že se musíme pohádat, nedají-li mi tyhle sny pokoje. Je to směšné, jak je člověk ve snu statečný. – Myslím si, jak je svět špatně stvořen; proč například je vůbec stvořeno úterý, den strašný a prázdný; jakživ jsem Vás v úterý neviděl. Ach bože, zrovna jsem dostal vznešenou návštěvu; hrdina Medek sedí na mém stole a mluví. Musím přestat psát, a zas po hodinách udělám uzlíček a navážu dál. Zatím vás ochraňuj nebe.

– Dobrá, ležel jsem po obědě a četl jsem o Aladdinovi a jeho lampě; o princezně Badrulbudur, kterou si Aladdin vykoupil za tolik zlatých mis plných diamantů, perel, smaragdů a rubínů, že sám sultán podobných nikdy neviděl. Víte co, chtěl bych mít takovou lampu; třel bych ji jako Aladdin, a až by se mi zjevil Duch lampy, nařídil bych mu: 1. že ihned musí vypravit čtyřicet krásných otroků, kteří by na zlatých mísách donesli čtyřicet nejkrásnějších rolí do Švand'áku pro princeznu Badrulbudur, a třeba ještě čtyřicet krémrolí; 2. že během dnešní noci (z úterka na středu) musí přestavět Švand'ák na báječný divadelní palác z mramoru, porfytu, jaspisu a cedrového dřeva zlatem obloženého, že ani sultán nebydlí ve větším přepychu; palác pro deset tisíc diváků, kde by už zítra, tj. ve středu odpoledne, usedl sultán, jeho velkovezír a vezírové, celý díván, kádiové, dervišové, kupci z bazaru a věřící lid, aby se dívali na nejkrásnější hru na světě, kterou by hrála princezna Badrulbudur, duchové, víly a snad ještě Šubrtinka (režie dr. Jan Bor) k úžasu sultána, dvora, věřících i samého Aladdina; 3. aby ve středu v osm hodin položil šarlatový koberec od akcízu přes Kampu až k jakési zahradě plovoucí na vlnách Prahy, aby tudy putovala princezna Badrulbudur; aby po nebi prostřel černý koberec vyšívaný stříbrnými a diamantovými hvězdami; aby vyklenul stromy z černých a stříbrných krajek; aby plnými hrstěmi rozhodil po Praze karbunkule a démanty světél; aby se zkrátka krásná Badrulbudur podívala, co všechno Aladdin dovede, a vážila si ho. – Ach, nemám Aladdinovy lampy, kterou bych třel; tře si jen špičku nosu, z níž nevykouzlím žádného ducha, žádné diamanty, nic než úterní stýskání. Kdybych byl sultánem, zakázal bych úterek. Je to strašný, pustý, všední den, třeba jdeš na Vlky a čteš Aladdina. V nejbližším okamžiku “Clythie vběhne se smíchem na scénu” – budu psát. Běda, co je mně po Clythii? po Motýlech? po celém Hmyzu? Mně udělala Badrulbudur. Pane Bože, dej mi, dej mi, dej mi zažít tisíc a jeden večer! Váš věřící otrok.

Aladdin bez lampy

[Přípis nad záhlavím dopisu:] Konec: Nepřijde-li Badrulbudur ve středu v osm, sesují se všechny paláce Aladdinovy; tak praví Kouzlo. – Tu pozorovala Šeherezád, že nastává den, a umlkla. Příštího dne počala opět vypravovati: (Pokračování).

(740) [29. září 1920]

Prosím Vás, Olgo, uvědomte si, že pohana, kterou snese oktaván, je trochu veliká pro mne. Prosím Vás, abyste hleděla ušetřit mne jí, pokud je to ve Vaší moci; a já se nemohu zbavit pocitu, že byste to udělat mohla. Chcete-li mne snad tím způsobem zkoušet, prosím Vás snažně, abyste tuto zkoušku nepřepínala. Chcete-li tím dát najevo, jak málo Vám záleží na mé osobě, bylo by snad lépe udělat to jinak. Hled'te, píšu zde hrozné věci; nevím ani, budou-li Vás bolet nebo budete-li se jim smát. Nevím nic. Nemám jistotu ničeho než hrozného rozrytí. Včera jsem Vám psal o paláci Aladdinově; dnes jsou z toho nejsmutnější trosky. Ve třiceti létech, dítě, se čeká jinak než ve dvaceti; prosím, neberte to na lehkou váhu.

Rád bych vám byl veselým druhem; byl bych nesmírně šťasten, kdyby ty některé chvíle doposud strávené Vám byly něčím milým. Zdálo se Vám minule, že jsem kus ledu a jako zařezaný. Dobrá, vezte proč; vezte, že den předtím jste mne nechala klidně čekat, protože... Vás zajímala schůze; že téhož večera jsem Vás postihl jen náhodou, protože... Vás nenapadlo se podívat na hodiny; byla byste už odešla, bez lítosti, že sešlo ze setkání. To jsou maličkosti, které mne alarmovaly; toho večera jsem ztratil kus sebedůvěry vůči Vám; dnešního večera jsem ztratil poslední zbytek. Abych nechodil okolo; přišla na mne úzkost, že Vám nejsem nic, naprosto nic, a že vše to, co mi dávalo možnost věřit něco jiného, jste nemyslela vážně. Ach, nyní je na Vás řada; mýlím-li se, neberte mi to ve zlé; víte, že první Vaše slovo mne udělá přešťastným; ale snad i v osmnácti létech se rozumí tomu, že tato úzkost je zoufalá a že je to nemoc, která potřebuje k ošetření ruky neobyčejně jemné. Hled'te, řekl jsem svou nejkrutější obavu; ve chvíli, kdy jsem ji napsal, už tápám po tisíci důvodech, abych si ji vyvrátil; žel, jistoty nenajdu než u Vás. Dívenko, je řada na Vás; jasným slovem a jasným jednáním můžete rozhodnout snad o létech. Jasným jednáním, Olgo: máte-li mne trochu ráda, musíte přiletět, kdyby to bez klobouku a ve spodničce mělo být, nesmíte znát překážek, nesmíte mít žádných důvodů. Pochopte, že nejde jen o pár minut nebo půl hodiny prošlapané na ulici; že jde o přejemné a předůležité vnitřní dění, které se strašně brutálně přerve takovými chvílemi,

jakých jste mi už tolik nadělila. Olgo, Olenko, píšu Vám zlý dopis; píšu jej se slzami v očích a srdcem hrozně sevřeným. Řeknete jistě právem, že jsem blázen; avšak prosím Vás, abyste mi řekla, bylo-li by Vám milejší, abych prožíval méně zklamání, abych jen hodil rukou nad nepodařeným večerem a myslel na jiné věci; prosím, to mi řekněte.

Myslím, že jste mi po tomhle psaní dlužna dlouhou odpověď; a věřím, že přečtete-li to vše s plným vědomím a jasným přesvědčením, že mé nejhorší obavy jsou zbytečné, nebude už možno, aby se opakovalo, co mi bylo dáno zakusit čtyřikrát. Raní-li Vás některé slovo, odpusťte. A smějete-li se něčemu, budete tak hodná a rozumná a řeknete mi to.

Váš oddaný K.

(741) [Říjen 1920]

Tady knížka – a veršičky; skládal jsem je v noci usínaje a nemohu tedy za ně.

A dnes večer, pěkně prosím, po Lulu

chtěl bych vidět skvostnou oblou papulu –

budu o půl jedenácté před Švand'ákem; prosím při všech

svatých, abyste nepláchla dřív, a abyste hodně, hodně brzo

přišla, a aby byla vlažná noc, a abych byl takový, jaký mám

být, a tak dále.

Váš oddaný K Č

(742) [18. října 1920]

Pondělí odpoledne:

Tohle zas píšu místo svého článku, protože, zkrátka, protože Vás chci dnes večer vidět a mluvit s Vámi a protože jsou teprve tři hodiny a bude to trvat ještě tolik hodin, než Vás uvidím. Po celé ráno jsem čekal, že od Vás dostanu znamení života; psaní, telefon, cokoliv. Ach, budu se muset ještě moc umoudřit; jsem příliš neskromný. – Právě jsem ležel na

pohovce (to dělají jiní také), a snad proto, že je dnes svátek svatého Lukáše evangelisty, patrona malířů, přišla na mne malířská inspirace a začal jsem si Vás malovat; vypadáte asi takto:

Vlasy, nádherný skalp pro indiána; složeny z nejjemnějšího hlazení, fantastických křivek, klíček nejúskočnějších; na jediném vlásku zabloudíš nadosmrti; překrásná spleť lásky. Uši, hebká mlád'ata dřímající v pralese kštice; ach, ty starý mrzký vlku, jak bys chtěl prodat se do houštiny vlasů a jemně, přejemně vzít do zubů spící mlád'ata, všš? Čelo, odpočinek; úsměv; hladké, líbezné svítání. Dvě šedivé hvězdičky; kukuč! a už se zavřely; dobrá, maluju je zavřené: sedí na nich večer a pokušení; zavřené hvězdičky říkají: nevidíme nic, nevíme o ničem. Nos, ty kluku! ty svévolný, veselý čumáčku! jak bych tě mohl nakreslit? Et puis, la chair enfantine de la bouche! la chair enfantine de la bouche! Přestaň, záletný malíři; na tvých prstech se chvěje doposud mazlivá vzpomínka, hladká, hedvábná rozkoš; přestaň a nekřiv pusu steskem. Dost jsi učinil; netrefils nic; nechej toho a běž se podívat, jak opravdu vypadá líčko hodné lásky. Líčko hodné lásky se nepodobá tomu, co maluješ; nýbrž podobá se potůčku, sladkému hovoru, básničce, zvuku houslí, jiskření ducha, líbezné zpovědi, lásce, Mimi, mládí, budoucnosti, krásným veršům, krásným a smutným hrám, a nikoliv tvé hmotné paletě, ty hloupý.

K.

(743) [18. října 1920 večer]

Olo, má drahá, když jsem Vás dnes nemohl vidět (a přece, přece to bylo skoro slíbeno!), musím Vám aspoň pár slov napsat – jednoduše proto, že žárlím. Proč jste mi nedala zprávu? Olo, nepřišel někdo? Ne, nezlob se; ale každá zmařená naděje ve mně vždycky rozvíjí klubko těch nejtrýznivějších myšlenek; jsem protiva a nešťastník. Olo, pro můj klid: musím Vás zítra (pro Vás tedy dnes, v úterý) vidět; jak smluveno, čekám ve čtyři hodiny na Smíchově u hodin, půjdeme k švadleně a tak dále, a po Cyprienně na Vás počkám, dovolíte-li mi to.

Ach, Olo, kdy budu tak šťasten, abych už ani na okamžik nepochyboval o svém štěstí! Včerejší večer byl z nejkrásnějších, které jsem kdy zažil; a dnes večer jsem jednoduše zoufalý, chtěl bych nebýt, hryžu si prsty v nesmyslné muce, že nevím, kde teď jsi, s kým jsi, s kým mluvíš. Ne, že bych pochyboval o Tobě, bůh uchovej, ale o sobě, o svém životě, o svém štěstí. Olo, musíte mi slíbit, že nikdy nedovolíte B., aby s Vámi mluvil o samotě; víte proč, a

chápete-li jeho, musíte také chápat mne. Mé děvčátko, trápím se hrozně a nepřestanu se mučit, pokud Vás nevidím. Bojím se noci, která je přede mnou. Olo, tedy ve čtyři hodiny! A nehněvej se, že bručím. Je mi nesmírně, nesmírně smutno. Bože, vždyť je to jako msta osudu; dnes týden jsem nechtě udělal bolest Vám, dnes týden jste pro mne plakala; a dnes já se koušu do rtů v nesmyslné žárlivosti, že... Snad jsme blázní – nebo je opravdu nutno pořád a pořád platit bolestí za každou šťastnou chvíli. Přijď, Olo, a nedovol mi už, abych se mučil! A vlastně není to žárlivost, je to jen strašná úzkost: myšlenka, že bych Tě najednou ztratil. Ne, ne! Olo!

(744) [Říjen 1920]

Olinko, pošlete mi řádeček po doručiteli, kdy asi vylezete z divadla, 1. mám-li ještě chvilku počkat venku, 2. nebo v případě, že byste ještě dlouho nemohla, budete-li tak nekonečně laskavá a stavíte se pro mne naproti v kavárně. – 3. Kdybyste vůbec nebyla volná, sdělte, kdy a kam mám přijít zítra na zkoušku Holčičky. Tuze, tuze ji chci vidět!

(745) [Asi 22. října 1920]

Olgo, je už skoro pět hodin, a doposud nemám od Vás známky života. Prokristaježíše, stalo se něco? Jste nemocna, ublížil jsem Vám, nebo co se stalo? Nedovedete si představit, jak trpím úzkostí; je to hrozné; nemáte patrně vůbec tušení o těchhle jistých stavech. Napolo už blázním; každé bouchnutí domovních vrat mne vyhodí z lenošky, není-li to od Vás posel. Nemohu psát, nemohu číst, nemohu nic; chtěl bych plakat a nemohu; každou hodinu běžím na ulici, nepotkám-li Vás náhodou, ale sotva jsem venku, popadne mne strach, že třeba právě v ten okamžik jste někoho poslala, a běžím domů. Zase nic. Je to nesnesitelné. Čekal jsem včera odpoledne, čekal jsem dnes ráno, čekám zase; Vy nepochopíte, jaké to je utrpení. Nemohu si vysvětlit, co se přihodilo; patrně se na mne hněváte, není přece možno, abyste mne jen tak bez důvodu nechala tohle vytrpět. I kdybych byl cizí člověk, nemohla byste to udělat; víte přece, jak to nesu. Ach, nemluvme už o tom. Musím Vás dnes večer vidět; dovolíte snad, abych počkal před divadlem v 10 hodin, až bude po Lulu. Kdybych aspoň věděl, co jsem učinil! Nemám už síly nést déle tenhle stav. Je to zoufalé, zoufalé, zoufalé. Olgo, Olgo, co jste mi udělala! Ne, nemluvme o tom, musím přestat s tím bláznovstvím; dovolte, abych na Vás

počkal, vyběhněte hned v 10 z divadla; i kdybyste mne jakkoliv chtěla trestat, jste tím povinna člověku.

(746) [Asi 29. října 1920]

Posílám knížku, kterou pro Vás už týden nosím v kapse a kterou bych snad musel nosit ještě čtrnáct dní, kdybych Vám ji chtěl dát osobně.

Poslyšte, Olgo, kdybych někomu řekl, aby na mne čekal, a věděl pak celý den, že dám přednost tomu být jinde, dám tomu dotyčnému zprávu, aby nečekal, – prostě ze společenských ohledů, z ničeho jiného. Není dobře dělat člověka směšným – před ním samotným i před jinými. O tom dost. Napsal jsem Vám v pondělí, že mám strašně neodbytný pocit, že se konečně rozhoduje o všem. Nechávám osudu, abyste udělala určitý počet černých bodů. První černý bod tedy zaznamenávám. Nemusím aspoň nic vyčítat a o nic prosit. Dívám se jen se zmrazeným srdcem a počítám černé body. Odhaduju dobu, dokdy se naplní jejich počet. Teď je na Vás. Nebudu Vám už lézt do cesty. Nebudu neodbytný. Neodbytné budou jen mé oči, které budou bez iluzí zaznamenávat fakta. První černý bod. Od pondělka se začalo rozhodovat. Ještě Vám zbývá mnoho černých bodů k udělání, ale nebude to pro Vás těžké. Věřte, nejsem dnes bláznivý; je mi hrozně střízlivě, zrovna ledově. A teď už dost o černých věcech. Buďme veselí.

Prosím Vás, dejte mi po doručiteli odpověď, přejete-li si snad, abych na Vás počkal po Skrytém štěstí. Rád bych šel na Skryté štěstí, ale Vy jste mi to zakázala. Škoda. Ale prosím Vás, uložte mi čekat jen v tom případě, je-li Vám to opravdu milé. Já skutečně chci přestat Vás trápit, nechci už být loveckým psem; musíte sama dělat, co Vám je milé, co si přejete, ale opravdu přejete; ten trapný a hanebný stav posledních čtrnácti dnů musí přestat. Pa, prosím o slovíčko odpovědi.

(747) [Listopad 1920]

Olgo, dávám přednost tomu napsat Vám několik výčitek, abych jimi nekazil .příští setkání; dočkám-li se nějakého. Dnes je to počtvrté, co jsem čekal nadarmo; co jste neuznala za nutno dát mi zprávu, že nepřijdete; co jsem musel do dna dopít ponížení plné hořkosti. Vím ovšem, že mi udáte nějaký důvod; líbezným hláskem mne odzbrojíte tak, že se pak člověk cítí jako

bručící surovec, který by měl raději mluvit o jiných věcech. Budiž, nebudu o tom mluvit; ale chci Vám aspoň napsat jedinou prosbu:

Prokrista, dítě, nemáte-li příčin nejvážnějších, nedělejte mi tohle. Ano, Vám se to snad zdá být maličkost; jít někam, čekat pět minut, a je-li to marno, jít si po svém a pískat si v naději, že příště se to povede lépe. Vy snad tomu dobře nerozumíte, že se věci tak snadno neodbývají. Představte si člověka, který den, dva dny, tři dny žije, opravdu žije jen těšením na určitou hodinu; který odkousává čas jako mrtvou a protivnou hmotu, která se klade mezi něj a dobrou hodinu; který doslovně tlukoucím srdcem měří každou vteřinu, která přichází. Hleďte si poněkud představit, jak strašně se napíná čekání, kdy se ještě nechce rozloučit se svou nadějí. Deset minut, dvacet, půl hodiny. Nyní se všechno řítí. Je strašno říci si, že celé to těšení, radost noci beze spánku, trýznivá radost několika dnů, že to všechno bylo nadarmo. A říci si, že snad nebyl důvod tak nutkavý a naprostý; že bylo aspoň možno dát předem zprávu, poslat posla, udělat cokoli, aby nemuselo dojít k takovému sesutí. Ó bože, překoda toho těšení; tož bylo by snad lépe brát věc nějak lehčeji, netěšit se tolik, nemyslit na to tolik; přijímat ji více en passant. A nyní si považte hrůzu okamžiku, kdy čekající člověk je přepaden pomyšlením, že ta, na kterou čeká, si z něj vcelku jen dělá legraci; že třeba v tu chvíli vzpomene na čekajícího, jaksi pobavena tím, že teď má patrně vztek. Všechno, več věřil, se rozpadá v hrůzu a nejistotu. Malé důkazy přízně, které přijal, začínají nic nevážit v potězkávající ruce. Můj bože, není přece jistoty, že to nebyla drobná mystifikace? Hnus, hnus, hnus je taková chvíle; člověk by tloukl sebe sama za chlapectví svých třiceti let; cítí se zavržený, ukrutně pohaněný, zpusťšený ve všech radostech, které pěstoval s úzkostí a nekonečnou láskou ve skrytu srdce. Promiňte, nemohu to dobře vyslovit; je to šílenější, než píšu; člověk brečí u svého stolu vztekem, lítostí, zklamáním, nevím čím; chtěl by ležet v bezvědomí, a zatím má bezpečný výhled na noc, kterou plně probděl, a na den, který prosedí s ústy plnými bahna hořkosti nad nedotčenou prací. Ach, nic jiného by nechtěl víc než vytrhnout to bláznovství ze svého srdce; ale ví, že jakmile zazní líbezný hlásek, poběží dále jako blázen za věčnou iluzí, aby byl ubohým tatrmanem stejného zoufalství třeba zase zítra.

(748) Ve středu ráno [listopad 1920]

Můj bože, co to děláte, co tohle znamená, proč nedáváte zprávu? Poslyšte, tohle už znamená schválnost. Není možno, abyste po všem předešlém nevěděla, co tím děláte. Myslím, že už nesmím příliš dlouho zůstat nechápavý. Tohle je horší než házet židle na hlavu. Je to strašné.

Ano, ano, ano, je pět nebo deset malých příčin, proč se zanedbá posláni dopisu, zatelefonování nebo cokoliv; ale v těch malých příčinách je jeden velký a zlořečený smysl. Bojím se, že jsem byl strašlivý blázen. Vůbec se bojím, že –

(749) [Listopad 1920]

Odpusťte, Olgo, je to slabost, že Vám zase píšu; jste mi dlužna tolik odpovědí atd., že je mi hanba před sebou i před Vámi, že nemám trpělivosti vyčkat, až najdete volnou chvíli nebo dobrou vůli napsat mi pár slov nebo mne zavolat. Ale psát je dnes jediný prostředek, abych mohl k Vám mluvit; i když je to bez odpovědi, mluvím a mohu unést aspoň jednu těžkou hodinku; až dopíšu, bude mi tím hůře.

Tak tedy, měl jsem to potěšení vidět Vás v pátek a menší potěšení čekat v sobotu na Smíchovském nádraží! Ubohá kytička fialek, kterou jsem tehdy položil na koleje tramvaje, aby po ní nic nezbylo! A pak ještě čtyři dny; čtyři dny mně mrzla duše v přetopeném pokoji. A dnes v noci se mi o Vás zdálo; byl to tak krásný sen, že Vám jej nemohu a nesmím povědít. A v poledne jsem Vás viděl; podala jste mně jakousi maličkou cizí ruku, a byla jste vůbec jakoby cizí; stěží jsem Vás poznal, připadlo mně, že jste ztloustla či co, a že už snad vůbec nejste, že místo Vás přišla jakási jiná holčička, která o ničem neví. Teď odpoledne jsem se vrátil od prof. Syllaby; chtěl jsem lék proti nespavosti, tahal se se mnou půl hodiny a pak řekl: Tady není žádná tělesná příčina k nespavosti, vás trápí něco těžkého; v tom já vám nemohu pomoci. – Ano, v tom on mi ovšem nemůže pomoci. Ani já si nemohu pomoci; důkaz toho je, že proti lepšímu přesvědčení píšu zbytečný dopis a dívám se, jak se šíří. Zase jeden den pryč; když jsem jej včera čekal, myslel jsem, že mi třeba něco přinese.

Holčičko, která se mnou jednáte, jako jste zvyklá s jinými, víte, co bych strašně chtěl? Abyste byla jen nějakou písáčkou nebo děvčetem z obchodu; holčičkou, která denně v tutéž hodinu běží do své šedivé práce a v poledne domů a po obědě zas a večer zas; abych denně mohl čekat někde za rohem a chytit si Vás a mít Vás chvíli pro sebe, a potěšit Vás a potěšit sebe sama. Měla byste chladné ručičky, které by mne dojímal; neměla byste nač myslet než na svého denního frajera a na sváteční neděli; potřebovala byste mne tak jako svého zrcadélka, jako svých nitěných rukavic, jako své postýlky.

Ale Vy jste herečka a myslíte na umění. Na velké umění. Ach, chcete-li být velkou umělkyní, musíte podstoupit ta muka a být velkým člověkem. Ptáčku, ptáčku, to není nikterak veselá

věc. To neznamena mračit se a být tragický. Znamená to mnoho obětovat životu; velkodušně dávat, a dávat to nejlepší; bez konce dávat životu svůj život a po ničem tak netoužit jako po oběti. Ptáčku, tvé čimčará je tak krásné; proč chceš být člověkem? Je to nesnadná věc; zavazuje k tomu, dávat svou krev a svou duši, nebýt nekonečně volný, nebýt nádherně nezodpovědný, dychtivě pít ponížení, prahnout po tom, abys se docítil tíhy a trýzně a strašnosti života, který tě, ptáčku, dosud nechytíl.

Nikdy jsem nebyl tak sám jako teď. Nebyl jsem zdaleka tak sám, když jsem Vás neznal. Teď teprve poznávám, co je samota. Ten, který mně býval nejbližší, vidí mou trýzeň a dívá se na ni netrpělivě, skoro nepřátelsky, protože pozoruje, jak se tím oddaluje a oslabuje možný úspěch společné práce. Můj ty bože, jako by vůbec záleželo na nějakém úspěchu! Všechny mé knížky jsou mrtvé; píšu, a je mi lhostejno, co píšu; stačí, že to vytáhnu maličko nad prostřednost. K ničemu na světě nemohu přilnout, nic mne nemůže přivábit. Měl jsem rád svou práci, a je mi cizí; měl jsem rád, že tak brzo něco jsem, a chtěl bych teď položit všechno, opustit všechno a odejet někam, kde bych nic nebyl. Měl jsem rád své obrázky na stěnách, byly blízké mé duši; chtěl bych, aby je někdo sundal a byly po nich jen pavučinové stopy. Měl jsem rád lidi; ach, jak mi překážejí! I oni měli mne rádi; a jejich blízkost mne dusí. Chtěl bych odejet, ale ne abych cestoval; spíš abych se vyhladil, abych jaksi přestal být. Chtěl bych něčemu přinést obět', ale nemám čemu; a to je to nejhorší na samotě.

A přece i já bych dovedl být šťastný, a dokonce nejšťastnější. Právě nesmírnost mé samoty mně samotnému ukazuje, co družnosti a lásky ve mně přišlo nazmar. Tolik lásky, že by to stačilo pro celé hejtmanství. A teď tolik samoty, že pro ni musím nastavovat i své noci. Ano, Syllaba má pravdu; pacientovi není pomoci.

Proboha, dost o tom! Jak by Vás mohlo tohle téma pobavit? Odpusťte, píšu ze slabosti, a slabost je všechno, co píšu. Je mi tak těžko mezi očima, v hrdle a na prsou; to Vy neznáte, ale až Vám bude třicet let, začnete také cítit tu úzkost, když Vám nějaká naděje bude utíkat. Do té doby budete jistě velká herečka; pak už nebudete myslet na úspěch, na paruku, na hadry, na to a ono, nebo ne aspoň na prvním místě; budete víc myslet na den nebo hodinu, která odchází a přidává k Vaší opuštěnosti celou svou tíhu. Ostatně, i prorokovat je slabost. Vlastně chtěl jsem psát o jiné věci. Chvillemi mne přepadá úzkost a lítost, že jsem nechtěl přistoupit na přátelství, které jste mi kdysi nabídl. Snad, snad, snad by Vám bylo dělalo dobře zavolat přítele a čimčarovat s ním. Seděl by vedle Vás, nic by nežádal, nic by se mu nebralo. Ach, Olgo, jen kdybych věděl, co cizího padlo mezi nás!

Nuže, tady je dopis (tuším) jedenáctý; jeden ze sedmdesáti nebo sedmi set, které si na konci měsíce spočítáte. Jste zvyklá dostávat dopisy; není to nepříjemná věc, není-li nutno odpovídat, nejen dopisům, ale také ne sobě samotné. Chtěl bych snažně a nesmírně, aby mezi námi bylo cokoliv, jenom ne má slabost. Nezasloužím si to, abych byl do ní hnán; a přece, můj bože, co mohu dělat? Kde, jak, čím si mám něco vynutit? Ó kdyby jednou byly prostředky v mých rukou? Mrkala byste, jaký by to byl obrat.

(750) [7. listopadu 1920]

Hade, hade! Pozvat mne v neděli na sedmou a pláchnout už ve čtvrt! – Dnes jdu na Zkrocení zlé ženy – snad se tam něčemu naučím; hrajte krásně, Bianco. A po divadle na Vás počkám (před vraty, drobátko stranou k Smíchovu), leda byste mi to chtěla zakázat; má nynější adresa je Švand'ák, přízemí vpravo, 9. řada, č. 1. Vrhňte tam pohled; já na Vás také vrhnu pohled. Ale prokrista, nepláchněte mi! Musím s Vámi mluvit ještě před zítřkem. Hrrrozné věci se staly. Bližší ústně! Mám ještě nějaká ústa? A nějaké rty?

Beso Sus piernas.

(751) [14. listopadu 1920]

Olgo, první vázaný výtisk budiž Váš. Jsem rád, že vypadá dosti slušně, abych Vám jej mohl nabídnout. – Miláčku, je mi hrozně líto, že jste včera nemohla přijít; je to velká ztráta, kterou připočítávám k tolika ostatním. To, co je smysl mých dnů, vidět Vás, a vidět Vás déle než na okamžik, je mně nadíleno pořád a pořád skoupěji. Je to opravdu nutné? Olgo, prosím Vás co nejsnažněji, abyste mně hleděla obětovat zas trochu svého času. Hled'te, nebudu Vás pak pořád obléhat v divadle, budu rozumnější. Ale pochopte konečně, že nic na světě není nutné, Slunce nemusí padat na Alfa Centauri a Země se nemusí točit, ale já Vás musím vidět.

Nezakážete-li mi to, počkám na Vás po Zkrocení. Je to tuším ve čtvrt na sedm, že ano? A prosím Vás, abyste mi věnovala aspoň hodinku; mám mnoho nutného. Zítra se podívám na Skryté štěstí a potom na Vás počkám, smím-li. Ale dnes, ještě dnes Vás musím vidět po Zkrocení. Prosím odpověď.

(752) [Podzim 1920]

Olinko,

dostal jsem jenom lístky do lóže – lóže pro 6 osob, takže budeme všichni pohromadě. Posílám Ti dva lístky pro staré pány a dva lístky pro Bodika a Bublu. Pro Tebe lístek si nechám v kapse, protože Tě budu čekat před 1 8 na Radeckého náměstí. Prokrista, nesplet' si to: na Radeckého náměstí a nikde jinde, aby zase nebyla konfúze. S ostatními se můžeme sejít třeba až v lóži, nemusí aspoň nikdo čekat.

Tak tedy, propánajána, Olinko, rozdej ty lístky a sama přijď o 1 8 nebo ještě dřív na Radeckého.

A teď běžím dát ten dopis panu ksg. Pa, milá, na shledanou, a už nebruč, nemohu Ti dnes odpoledne zazpívat, že “vlezla za kamna”, ale to nic, zazpívám Ti to večer, a počkej, jak Tě ten Táta Dlouhán potěší, a prosím Tě, schovej pro mne aspoň jednu hubičku! A víš, co Ti krom toho vzkazuje

Tvá Kačenka.

(753) Úterý poledne [snad 16. listopadu 1920]

Milá drahá pěkná Olo, píšu Vám v redakci, protože jsem dostal MYŠLENKU! Prosím Vás, nebylo by možno, abych se zítra (ve středu) vloudil na zkoušku Holčičky v Měšťanské besedě – asi tak v jedenáct hodin, až půjdu z Vinohradského divadla?

Záminka: že mne posílá Váš nejvlastnější otec, aby malá holčička nemusela t'apat po půlnoci domů sama, což je hrozně nebezpečné vzhledem k pendrekům, opilcům, vrahům a vůbec mužským.

Důvody: 1. Je jaro, je poslední jaro tohoto roku, měkko ve vzduchu, měkko v duši, – škoda každého večera! 2. Strašně, strašně bych Vás chtěl vidět v Holčičce; a ježto nebudu ve Slaném (byl bych tam příliš odstrčen, než abych to mohl snést), podíval bych se strašně, strašně rád na tu zkoušku. Pan Bor a ostatní by vzhledem k Zámince nemohli nic namítat, ostatně bych režíroval spolu; to byste koukala.

Návrh: Sdělte mi tedy jakýmkoliv způsobem, do středy do 5 hodin odpoledne, mám-li se dostavit do Měšťanské besedy a bude-li ta zkouška opravdu a v kolik hodin bych měl přijít a vůbec technické podrobnosti. Hleďte, bylo by to moc krásné, kdybych Vás viděl v opravdovské roli, do které něco dáváte. A je to tak snadné provést, a nějaký způsob, jak byste mně mohla dát včas zprávu (poštou ne, to je nespolehlivé, ale třeba po Vašem bratrovi lísteček nebo po nějakém klukovi nebo posluhovi), je přece v dosahu Vašich možností: Olgo, těším se na to, a proto mám strach; mé těšení obyčejně sklapne.

Právě jsem dostal psaní slečny Jiřiny Schubertové; kdybych nebyl rošťák, musel bych být dojat.

Jinak tedy pro dalekou, nepřežitelnou budoucnost platí, že ve čtvrtek v osm hodin (navlas!) čekám před Švandákem po prvním aktě Moniky Vaniky. Hrome, nezapomeňte na to, a ani se nepokoušejte vymyslet nějakou nemožnost.

Já Vám mám milostný návrh, počkejte, na ten se mne musíte zeptat, je to skvělé. Teď zrovna Váš tati stojí vedle mne a hovoří; já kývám, mluvím a přitom se znamenitě bavím tím, že jeho holčičce posílám pusy. Jaká věrolomnost! jaká faleš! Chce už jít domů, musím končit; tedy: 1. tu odpověď včas, 2. ten čtvrtek v osm hodin, 3. a mnoho, mnoho, co Vám beze slov posílám v tom psaní. Dávno jsem nebyl tak šťasten jako včera večer. Děkuju, děvčátko; byla jste jednou zas hodná.

Váš oddaný a nekonečný

K. VIII.

(754) [Před 22. listopadem 1920]

Sdělte mi, prosím Vás, nějakým způsobem, mohl-li bych Vás dnes vidět. Pamatujte, že jsem ošizen od pondělka. Hleďte zítra přijít do divadla, byl bych velice šťasten. Sdělte mi též, hrajete-li v pondělí na Večeru smrti a kdy jste hotova. Příliš, už přespříliš jsem zkracován. Je mi to nesmírně líto. Pak jsem netrpělivý a dělám hlouposti. Ne má vina, pane bože.

(755) Ve středu v 11 ráno [asi 24. listopadu 1920]

Čekal v pondělí, ovšem marně; nechal aspoň v divadle u nějakého dělníka veršičky, které chtěl dát do ruky jí. V úterý čekal dopis nebo známku života; ovšem marně. Po obědě letěl do bytu, a ovšem jí nenašel; je prý na zkoušce; letěl do divadla, žádné zkoušky není. Nové čekání až do noci; nic. Ve středu ráno běžel do divadla; vůbec prý nezkouší; nechal tedy vizitku u pokladny. To je vše. Tři dny. Dvě noci beze spánku. Dva dny bez práce, kdy nemohl vzít péro do ruky. Jsou to snad maličkosti; na to se nekouká. A nyní závěr těch maličností: Ano, je možno jednou zas nepřijít. Mohou být různé velikánské příčiny: švadlena, něčí návštěva, cokoliv. Ale není možno nenajít během tří dnů pět minut, aby se napsalo několik slov a hodilo na poštu. Několik slov a jeden člověk by měl ušetřeny strašné dny a noci. To už není nedbalost, to je výsměch. Budiž to kdokoliv, je to přece jen člověk s velikými slabostmi a nešťastnou citlivostí. Povážíme-li, že by stačilo pět minut na maličký dopis, a bylo by aspoň jasno, byl by aspoň konec nejistoty. Víte, nejstrašnější na celé věci je, že se nenašlo těch pět minut.

Nyní tedy ten člověk sedí a pokouší se hledět do očí myšlenky, že je vše ztraceno. Je patrně mladší, než je psáno v matrice, a pitomější, než si kdo na světě myslí; bylo by mu nejmilejší umřít. Vyjde-li z tohoto pekla, nebude už takový, jaký byl. Nikdo se nedívá bez následků do očí myšlenky, že je vše ztraceno. Nic už nebude, jako bylo; už nebude takových radostí, takového dětinství, takového očarování. Věci budou se tyčit naze, příkře a s krutou vážností. Něčemu je nadobro konec; bohužel, běda, jenom lásce ne. To je to nejhorší, že to strašné bláznovství jen roste, nesmírně roste s pocitem ztráty. Nechat toho! Nebýt, proboha, směšný! Nevnucovat se! Za nic na světě nežádat soucitu! Žádat jen jediné, jen jediné své právo: aby bylo jasno, aby se řekla nebo napsala jasná slova! To jediné slitování žádej; v tom jediné se dovolávej něčí povinnosti. To, co se děje, to, co ona dělá a jak se k Tobě chová, to nepochopíš a nevysvětlíš, toho se nedomyšlíš a nedomučíš, kdybys tisíc nocí nespal a tisíc dní se kousal do rtů běhaje po své komůrce; nepohnutě se díváš do očí myšlenky, že je s tebou konec; ale jen ona musí zřetelně pokynout, aby tvá myšlenka byla zpečetěna. Je to snad docela zábavné nechat člověka bláznit; ale hled'te, stojí ho to příliš mnoho, rozvrat je už příliš hluboký. Je příliš hrozné pochybovat o všem; o sobě, o ní, o chvílích štěstí, které byly. – A přece, za tři dny se nenašlo pro tebe pět minut, aby ses nemusel trápit; co žádáš jasnějšího? – A přece, přece, přece nemůžeš považovat za nic některá její slova, některé její skutky; není možno, že by to všechno byla jen ukrutná hra; něco tu muselo být, a přece – Ne, pro tebe není východiska; jen ona může a musí udělat konec všem pochybnostem; bylo by zvrhlé, kdyby ti tentokrát odepřela naprostou upřímnost. Jen už nemuset čekat! Ihned, ihned!

A zvykej si teď už na myšlenku, že jsi prohrál. Neodvracej očí od nicoty. Tolik jsi zkusil nejistotou, že sneseš každou jistotu. Ihned, ihned! Nesnesl bys ještě takové noci a takového dne. Není možno.

A nenaříkej; řeklo by se, že se doprošuješ; snad bys dostal – ze soucitu – cukrátko na jeden den, abys den nato zase dostal ránu do tváře. Ne ne ne, jen žádné cukrátko! raději nejtěžší odříkání, raději cokoliv! Ihned, ihned! Kdyby aspoň ta věčná urážka dovedla tě vyhojit z lásky! Ne ne, raději ztratit ji samu než lásku k ní! – Ach, teď, teď přece musí promluvit. Snad píšeš naposledy. Bože, ochraňuj mou duši, dej mi trochu klidu, a není-li pro mne nejsladšího štěstí, dej mi aspoň pevnost a učň mé dny jasné! A Vy, Vy, Olgo, buďte ke mně pravdivá a jednou jedinkrát vezměte ohled k tomu, že něco se strašnou naléhavostí žádám; nebudu už zneužívat proseb. Ó, můj bože, kdyby nebylo přede mnou ještě další čekání!

(756) V pátek [26. listopadu 1920]

Olo, Olenko, dnes mám zase den, kdy mne nebaví nic než myslet na Vás – uprostřed tolika lidí a tolika řečí. Chtěl bych Vás dnes večer vidět; ale přijde švagr, a nevím, budu-li moci utéci z domova. Prosím Vás, prosím Vás, zatelefonujte mi (buď dnes po sedmé, protože předtím jsem i s Vaším tatim na schůzi, nebo zítra mezi dvanáctou a jednou), tedy zatelefonujte mi, mohu-li Vás vidět dřív než až zítra v pět hodin. Chci, chci, chci Vás zas jednou užít; můj ty bože, už tři neděle jsem neměl nic než drobty; chci Vás mít na nějaké veliké hodiny. Oh, dnes se mi stýská, v takovém šedivém dni; proto Vám posílám Afriku. Nejsou to verše, je to jen stýskání, tichoučké vytí, nárek na den, který mi nic nedá. Olgo, žádnou kaňku zítra; pěkně přijít a potěšit medvěda, a je-li to jen trochu možno a je-li Vám to milé, tedy dříve nežli v pět hodin. Buďte zas jednou hodná. Tuhle noc se mně zas pořád zdálo o Vás, spletl jsem si Vás s melodií Schumannovy Fantazie; byla to pořád ta melodie a přitom pořád Vy, vracela jste se a unikala, měl jsem Vás a ztrácel jsem Vás neustále, a probudil jsem se div ne rozplakaný samou touhou vidět Vás, Vy zatracená Fantazie. –

V pět hodin. Celé odpoledne jsem se opíjel hudbou, hrála mně sestra; panečku, to byste koukala, jaké romány jsem o nás dvou vymyslel. Samé veliké city a veliké chvíle; žádná mizerná, nízká, ubohá zklamání; věci krásnější než Afrika. Ach, kdyby se mohla uskutečnit jen setina toho, co vymýšlím! to by, Olgo, stálo za to. Ale co platno, naše souhra je prašpatná; herečka skoro nikdy nepříjde včas na jeviště a jen v některých okamžicích se vřeleji rozehraje,

herec, místo aby dával hrdinu, bručí a souká ze sebe slova napuchlá mrzutostí. Bože, jaká špatná režie! Sama scénérie je den po dni horší; už žádné měsíční noci, žádné parky, žádné Baldurbuduřiny zámky. Olgo, musíme zvýšit úroveň naší scény, jinak propadneme. Hled'te, budu malovat nové dekorace (ještě lepší než Afrika) a Vy se vrhněte do našeho dramatu se svým celým talentem, s celou tou strašnou jiskrností; a já... také budu k něčemu.

Olgo, tedy zítra, v sobotu, buď dřívě, nebo v pět hodin; musíme se poradit o tom výletu do Slaného a o jiných věcech. A teď musím do schůze; bůh mi odpusť, já vím, nač budu při ní myslet, a Vy to víte také. Stýská se mi, to je všechno.

V neděli asi o páté hodině budu u Vás. Hled'te se ukázat doma.

(757)

Do Afriky.

Šedivé jitro, šedivé nebe,

šedivé hodiny, všechno tě zebe,

všechno tě trápí. Holčičko, Olgo,

musíme na cesty. Alláh je veliký,

můžeme letět na pobřeží Afriky:

sedněme si teď na balvanu

u modrého, modrého oceánu,

dva poutníci, nikomu neznámí,

a modré, modré nebe nad námi.

A tu on poví: Děvčátko sladkých líček,

tady je ten tvůj modrý pokojíček,

bez konce pokoj, a všechno je tvoje;

nic nechci než stavět tvůj modrý pokoj

z vlastního hrozného nepokoje. –
– A to je legrace, řekne ona,
co tomu teď tak říkají doma;
myslím na tátu, na Bodu, na strejdu,
nikdo z nich netušil, že dnes odejdu,
doktore, dnes jsem se nasmála, až mně bylo špatně,
a Ježíši, paruku jsem nechala válet v šatně.
Doktore, já se zblázním, jak je tu krásně,
navěky tady zůstanem,
navěky, slyšíte? Jenomže vlastně
ve čtvrtek musím hrát ve Slaném.
– Navěky, Olgo, hled'te, jaké drama
hrají nám vlny pod nohama;
hled'te, ta souhra, jak to báječně klape,
jak vlna stíhá vlnu, jak vlna se vlny chápe,
po vlně vlna lásky, po vlně vlna hoře,
bez konce modré nebe, bez konce modré moře,
bez konce láska má, bez konce život volá,
a na břehu všeho se směje holčička Ola,
a celý ten velký oceán myslí: ano, jsem bez konce,
a přec... aspoň zlíbat... nožičky malé panence
a pak už nebýt.

(758) [Asi 28. listopadu 1920]

Prosím Vás, abyste mi sdělila po doručiteli (papír a obálčku příkládám), hrajete-li dnes až do konce představení a smím-li na Vás počkat, a v kolik hodin. V případě, že má dnes opět přednost někdo jiný, sdělte, hrajete-li zítra v Monně Vanně opět až do konce a smím-li počkat zítra. – Dnes jsem odřekl Hilarovi Život hmyzu. Nemám už pomyšlení na práci. Nejraději bych nebyl. Ten poslední týden byl příliš ohavný; stydím se za sebe sama, kdybyste věděla, holčičko, jak se stydím! Jedinou věcí se těším, a to je, že třeba už nejbližší dny rozhodnou o všem. Tohle už nelze nést. Nebojte se, že budu vést hrozně řeči, uvidím-li Vás dnes nebo zítra; co se má rozhodnout, musí se rozhodnout jinak než řečmi. Budete povídat jen Vy, a já budu jen čekat na znamení. Pa, dejte mi odpověď. Je tomu právě týden, co jsem s Vámi mluvil.

(759) [Asi 30. listopadu 1920]

Olgo, nejdražší děvčátko, odpusťte, že jsem včera nepřišel. Vím sic, že jste nebyla proto tak nešťastna jako já, ale nicméně prosím za odpuštění; tentokrát byly poměry silnější než já. Do deseti trvala schůze; kdybych byl utekl dříve, byla by to zrada na Vašem tatínkovi. Běžel jsem přímo k divadlu, ale bylo už pozdě, čtvrt na jedenáct. Byl jsem bez míry otráven lidskou zbabělostí; bylo to hrozně nechutné. Víte, že mám rád lidi, a mne hrozně zraňuje, musím-li jimi opovrhovat. Jsem dnes opravdu nešťastný; prosím Vás, má holčičko, která jste na rozdíl od mužů tak krásně hrdá, mohl bych si dnes u Vás oddychnout? Je skoro jisto, že nebudu moci dnes večer na Kvítek prerie; bude nová schůze a já budu a musím být po boku Vašeho otce, protože my dva si to možná odneseme. Ale po divadle, v deset hodin, budu na Vás čekat; prosím Vás snažně, nevypařte se dřív, a kdybych se pět minut zdržel, počkejte na mne. Potřebuju Vás den po dni víc; a když jsem sklíčen jako teď, byla byste mi velkou posilou. Vy jste hrdá a horoucí, Vy jste, malá holčičko, statečný a ryzí chlapík; chtěl bych, abyste mne chvílku chovala ve svých rukou, mne, otráveného chlapa. Prosím Vás, přemýšlejte, kdy bych zase mohl si s Vámi opravdu pohovořit; je mi to už nezbytné. A hleďte, abych Vás večer zase viděl. Budu v deset u divadla. Olgo, Olgo, volám Vás.

Váš K Č

(760) [Počátek prosince 1920]

Olo, odpusťte, že zas obtěžuju; jedná se o spěšnou věc. Chtěl bych Vás vidět v Holčičce a za žádnou cenu nechci zůstat ve Slaném směšným pátým kolem u Vašeho vítězného vozu. A protože odtamtud nejede žádný noční vlak, zkusím vypůjčit si automobil, dojet do Slaného a po představení se vrátit pěkně do Prahy. Není ještě docela jisté, seženu-li vůz, ale zdá se, že ano. Chtěl bych, abyste aspoň jednu cestu udělala se mnou; můžete pozvat ještě dvě osoby, nejraději dámy, aby jely s sebou. Rovněž zpátky do Prahy může jet, koho byste určila. Nepojedete-li aspoň jednu cestu s sebou, nepojedu ani já. Hodinu odjezdu, místo atd. byste určila Vy. Proto Vás prosím, abyste mně hned odpověděla, chcete-li jet. Musím to vědět ještě teď ráno, abych sehnal vůz. Nikomu ještě o tom neříkejte, pokud to není jisté. Olo, bylo by to pěkné, viděl bych Vás a byl bych šťasten, kdyby se Vám ta cesta líbila – v náhradu za onu, o kterou jsme přišli. Čekám na odpověď po doručiteli; nemusíte vyjít, mrzí-li Vás to; napište aspoň několik slov. A zároveň buďte tak hodná a sdělte mi, smím-li dnes čekat v osm hodin u divadla, aspoň na několik slov. Stýská se mi ukrutně; vymyslím pořád tisíc a jeden způsob, jak se k Vám dostat. Teď prosím o odpověď.

Váš K.

Odpovězte závazně; na nejisto bych nemohl nic dělat.

(761) [5. prosince 1920]

Olgo, veliký miláčku,

musím Vám něco vypravovat; neumím z toho udělat nejkrásnější příběh na světě, ale je to nejkrásnější skutečnost na světě: Našel si ji, poupě, květ polorozvitý, a vztáhl po něm ruku; ta ruka byla bázlivá a slabá a neobratná láskou, zbožná láskou, bezohledná láskou; ta ruka byla sama láska. A tu vydechl ten neposkvrněný květ výkřik něhy a hrůzy: “Ty mne zničíš!”

Tu mu bylo, jako by se řítíl na kolena a plakal a modlil se a lomil rukama: “Ach, květinke, jak bych tebe mohl zničit? Raději si utnu obě ruce, raději umru, raději se umučím touhou a láskou, než bych tebe zničil! Ne, ne, nikdy, květinke; proklel bych sebe sama, kdybych ti udělal nejmenší bolest. Nejsem tebe hoden; jsem horoucí a bídný člověk a můj dech tě nepřinese štěstí.”

Neposkvrněný květ mlčí a voní; naklání se, chvěje se. A jeho mlčení slabounce, oddaně, s nesmírnou cudností vydechuje: “Trhej!”

A teď, Olo, něco jiného. Uvědomuji si dnes s úžasnou silou, že včera se mezi námi něco změnilo. Aspoň ve mně. Bylo to při představení Holčičky. Je před námi něco víc než dosud. Musíme spolu pracovat. Olgo, já cítím, že proto jsme se sešli. Chtěl bych, abych mohl říci, že to poroučím. Olo, ode dneška mi musíte dát každou svou roli, kdyby byla sebemenší, abych mohl s Vámi myslet a s Vámi pracovat. Rozumějte mi, nechci a nemohu Vás něčemu učit, a Vy toho nepotřebujete; ale chci Vám být zrcadlem, před kterým byste rostla do velikosti, a povzbuzením, a soudruhem v práci; chci Vám být režisérem, chci spolutvořit Vaši dráhu. Olo, z Vás musí něco být; jste tak převzácná látka, že tím nyní hrozně trpím, že do ní zasahují ruce tak neinteligentní a tak bez lásky, jako jsou ty, které Vás teď vedou hereckou drahou. Olo, musíte mi dovolit, abych na Vás a s Vámi pracoval; jste mladá, a já mám hrůzu z toho, že by Vás utvářeli ti, kdo Vás nemilují a Vám ani nerozumějí. Musíte růst, musíte být něčím neobyčejným. Olo, mám Vás příliš rád; mně nestačí Vaše přítomnost, chci a musím se hluboko vrýt do Vaší budoucnosti. Ode dneška, Olgo, s Vámi nemluvíme než o tomhle žízňavém “chci”. Chci být stupeň, po kterém půjdete nahoru. To je můj úkol.

Olo, bez konce se mi dnes po Vás stýská. Buďte tak hodná a napište mi aspoň jedno sladké slovo, hned teď. Holčičko, udělej můj večer šťastný. O třech čtvrtích na deset na Vás počkám. Prosím Vás, nepláchněte mi; musím Vás vidět, musím Tě vidět, stýská se mi celým tělem a celou duší. Přinesu Vám večer tu svou pohádku; je slabá, ale vůle byla dobrá.

(762) [6. prosince 1920]

Vážená slečno Olgo,

mám k Vám tentokrát prosbu. Vydáme v NL na Ježíška pohádkovou přílohu, a já už jsem všechny autory vyždímal pro Nůši. Prosím Vás, napište mně pohádečku, ať ve verších, nebo v próze, ale pro opravdovské děti, ne pro nás velké děti. Máte pohádky ráda, tedy to dovedete, a prosím Vás, nevymlouvejte se na nic a napište to jistě. Je dnes šestého, tedy rukopis potřebuju do deseti dnů. Budou tam tentokrát jen mladí autoři, smím-li sebe sama počítat k mladým. Chtěl jsem Vás poprosit už v sobotu, ale zapomněl jsem, jako už všechno zapomínám ze zvyku. Udělejte mi tu radost.

Ještě jednou Vám děkuju za to, že jste mi ukázala Holčičku. Udělala jste ji lépe, než si sama myslíte.

Prosím o odpověď obratem, napíšete-li tu pohádku.

Váš oddaný K. Čapek.

(763) [Kolem 7. prosince 1920]

Strašně lituju, že dnes (v úterý) není ten hloupý Sudermann. Nevím, kdy mi poručíte, abych čekal; zítra (ve středu) nejsem do pěti hodin volný – leda bych dostal Váš rozkaz před polednem. Od soboty kašlu na svět; strašně jsem zmrzl, ačkoliv je Smíchov přece jižněji než Praha. Rýma, svátky, samá ošklivost. Nevím, máte-li po Slaném chuť na něco sladkého nebo hořkého. A žádné psaní ze slaného zámorí také nepřišlo, samozřejmě. To se dalo čekat. Čekat. Čekat. Nic než čekat.

(764) [Kolem 10. prosince 1920]

Slečno Olgo, prosím Vás, přineste mi tu mou pohádku (musím předělat konec) a ty Vaše pohádky mi dejte v nejbližších dnech. Chci Vám dnes dát Trapné povídky, protože už půjdou do tiskárny. Budu na Vás čekat ve 4 hodiny u akcízu, až do čtvrt na pět, a pak půjdu Vám naproti do Thunovské. Jste-li ještě nachlazená, nechoďte raději ven a počkejte doma; přijdu k Vám a přinesu Vám svůj balíček. Kdybyste nemohla vůbec přijít a nechtěla, abych Vás vyhledal doma, pošlete mi sestřičku Bod'ku, ano?

Váš oddaný K. Čapek

(765) Prosinec 1920

Přijďte rozhodně, mám už lístky a těším se. Musím Vás vidět a mluvit s Vámi, protože, inu, jsem jako rekonvalescent; dělá mi to příliš dobře. Tedy slyšíte, bezpečím se na to, že ve 3 na 8 budete dole ve dvoraně Lucerny, jistě, jistě, Olo! Teď letím dát se fotografovat – pro ty všelijaké legitimace. Paulinu jsem neviděl a také jsem na ni ani nepomyslel. Děvčátko, nesmíte pít s jinými šampaň, byla by to černá skvrnka. Ať já jsem celý černý jako mouřenín,

ale Vy, Olo, nesmíte být. Přineste mi večer tu pohádku; chtěl jsem dnes večer dát všechno do tisku, ale odložím to na zítřek. Musím ji tedy dnes mít, rozumíme? Olo, tedy ve tři čtvrtě na osm; a to, co píšete o tom, že “už nikdy” atd., to přece není pravda? Tím byste mě donutila udělat okamžitě nad Paulinou kříž; a já bych toho, Olo, nelitoval. Hlavně tedy: přijďte včas, půjdeme do Světozoru.

(766) 24. prosinec 1920

Vykoupán jako nemluvnátko a konečně chvílku sám, nemám nic jiného a lepšího na práci než Vám napsat: jak jsem byl ráno rád, jaká to byla pro mne událost a jak jsem litoval, že jsem nedovedl Jizinku začarovat na půl hodiny do levé kapsy té šedivé vesty v mé zamčené skříni. Nebo proč Jizinka na půl hodiny neumřela! Položil bych ji pietně na sofa a hlavně, hlavně bych jí zatlačil oči; a pak, Olo, bychom se spolu modlili a těšili se navzájem pro tak náhlou ztrátu; a až bychom se už docela utěšili, Jizinka by najednou kýchla, my bychom se rozlítli a Jizinka by řekla: Děti, já jsem mluvila se svým Pánem Bohem; bylo to hrozně krásné. – A my, Olo, bychom neřekli nic, ani to, že to bylo hrozně krásné. – Ale Jizinka není k ničemu, nedovedla včas umřít. Ať ji za to ten její Pán Bůh potrestá! ať ztloustne! ať dosáhne 97 kg a 97 let! – Ale já nereptám, i to byl pro mne Ježíšek, a lepší, Olo, mi už nedáte. – Olo, já se hrozně stydím, že jsem Vám vlastně nic nedal; dám-li Vám své knížky, je to, jako by Vám nějaký sedlák dal košíček svých vlastních brambor. Když jsem šel v jednu z redakce, viděl jsem tolik krásných, přepěkných věcí ve výkladu, a tu mne svrběly oči, ruce i peníze; ne, Olo, zakažte mi, co chcete, ale to mi nesmíte zakázat, abych Vám někdy něco nepřinesl. – S tím pokojem to spěchá, než se do toho vloží bytový úřad; opakuji: vyhlídka na Vltavu, Střelecký ostrov, Žofín; krásný starý biedermeierový nábytek; ctihodná staropanenská tetička, která kdysi milovala Fibicha. Rozhodněte se do zítřka.

Můj bože, Olo, nic jsem Vám nedal, já, který bych Vás chtěl zahrnout jako Aladdin svou Baldurbudur! Chtěl bych Vám dnes večer (nákladním vojenským automobilem) přivést toto všechno:

1. sportovní oblek z anglické látky, sukénky po kolena, kožené holeně po kolena, čepici na střapaté vlásy, a k tomu komplet prádla pleteného v barvě khaki, nekonečně dlouhé punčochy a jelení rukavičky; dost. 2. Batikový tea-gown, pestrý jako amazonský papoušek a lehký jako ranní zamilovaná myšlenka; k tomu pantoflíčky, světelné punčošky et le reste –

sen, Olgo, učiněný sen! 3. Kožich ze seacalf čili z tuleně, lesklý jako fantazie, podobný tmavošedému stříbru. 4. Bálové šaty – Vašeho vlastního výběru; do toho se mužský nesmí míchat; a k tomu – protože výstřih by byl patrně veliký – šňůru perel. 4. Bednu paruk černých, ohnivých, zlatých. 5. Padesát párů rukaviček. 6. Dvanáct párů botiček a střeviců přímo z Anglie. 7. Bednu sardinek. 8. Svetr s límcem, který se dá vyhrnout až po čelo. 9. Balíček nabídek od ředitelů divadel z Ameriky, Austrálie, ba až z Prahy, na pohostinská představení. 10. Nábytek pro modrý pokojíček (navrhl arch. Janák – hrome, je to drobet kubistické). 11. Jízdní lístek do Afriky (Oran, hotel Continental). 12. Poslední model kloboučku z Paříže (všimněte si té krásné bílé rajky! klenot, že?). 23. Prsten, který činí nositele neviditelným. 14. Sebrané spisy K. Č. v padesáti šesti svazcích. 15. Krásně vystrojený stromeček, ověšený svíčkami, mužskými skalpy, rubíny a démanty, parukami, kostýmy všech časů a čokoládou. 16. Regál s pečlivě roztríděnými, datovanými, krásnými milostnými dopisy 122 mužů do Vás na život a na smrt zamilovaných. 27. Volný lístek 1. třídy na všechny dráhy života. 18. (neboť osmnáct je Vaše číslo) podlouhlou bednu, kterou by dva sluhové v bezvadných livrejích (bílé kamaše po kolena, bílé jelení rukavice) donesli do Vašeho pokoje, kterou Vy byste (až po všem ostatním) otevřela a v níž byste tedy našla šlechetného dárce těch všech pokladů, kterak na Vás mrká a říká: “Olo, to všechno je málo; já Vám musím dát taky sebe sama, aspoň pro dnešní večer; strčte mne honem do svého pokoje a nikomu neříkejte, že tu jsem.

A přijde-li Vám při večeři trošičku teskno, přijďte se na mne podívat; pamatujte při večeři, že jsem s Vámi, blizoučko Vás, že ani nedýchám a že nikdo neví, že jsem u Vás.” – Olo, je-li toho všeho málo, odpusťte mi; musíme si něco nechat pro příští vánoce.

Ted' zrovna přišla strejda s Vaším dárkem. Olo, je překrásný, děkuju Vám, hned bych dal strejdě hubičku; děvčátko, udělala jste mi nesmírnou radost. A ta pohádka, můj bože, – musíme jich stvořit a prožít ještě víc. Budou, Olo, tím si buďte jista. Krásný, překrásný je Váš dáreček; tím víc se hanbím za to nic, které jsem Vám dal. Olo, líbám Vaše štědré ručičky, které mi udělaly takovou radost. Zítř ráno na shledanou. A dnes večer pamatujte, že jsem u Vás.

Váš oddaný K. Č.

(767) 24. XII. v noci. [1920]

To že byl Štědrý večer?

Znám jiné večery, jež mnohem štědřejší jsou,
překrásné štědré večery s Olou holčičkou,
kdy na stromě života hoří plynové lampy,
plynové lampy Smíchova nebo Kamy,
sám Ježíšek jede u Klárova po kolejích,
zlaté prasátko svítí v očích mých nebo jejích,
a nad Klárovem vedou schody direktně do nebe,
ty kluku loupežnická, to je tak něco pro tebe,
amen.

A teď si tu broukáš sentimentálně,
jsi docela sám a je ti ...jaksi... nevalně:
ano, tadyhle ráno šlapaly její nožičky,
a tuhle – vzpomínko, přestaň! Vždyť je dnes Štědrý den,
andělé koukají lidem do oken,
propána,
vždyť (naturalistickým hlasem) zpívají hosana,
a hvězda! hvězda! zrovna nad Thunovskou svítí.
Zamilovaný králi, musíš za hvězdičkou jít;
jdi, padni na zem a převezmi úkol vola,
dýchej do jeslí, ve kterých usíná Ola:
ticho, Olenko, ticho, já jsem jenom vůl,
nebo snad osel, nebo z obého půl,

a dýchám samou lásku: spinkej, střapatá,

spinkej, má zahříváná, já, já

na Tebe dýchám.

(768) 25. XII. [1920]

Olo, neměl bych dnes v noci klidu, kdybych Vám nenapsal několik slov. Můj bože, já jsem Vás rozplakal! Po večeru, který nám bylo dáno prožít tak... tak bez starosti! Olo, jsem surovec a hlupák; neměl jsem mluvit o věci, která se týká jenom mne, se kterou jsem vyrovnán a která ostatně snad, patrně, jistě není a nikdy nebude pravda. Nevím, čemu platily Vaše horké slzičky; vím jen, že jsem je vyvolal, a hrozně se stydím, chtěl bych si natlouci. Sotva jsem sedl k večeři, řekla mně Jarmila: Karle, vám se něco stalo. – Ne, nestalo; ale provedl jsem něco strašného; už podruhé jsem rozplakal svou holčičku, já, který bych jí chtěl vyzlatit kukadla věčným úsměvem! – Olo, řekl jsem holý nesmysl. Děvčátko, Vy jste můj život; a pokud mne máte ráda, mám tolik síly tělesné i duševní, že bych ji mohl rozdávat, že bych jí chtěl polovinu přelít do Vás, která tak často trpíte víc než já, která býváte víc unavena, která jste tisíckrát slabší, – Olo, vždyť je to zrovna naopak: Vy potřebujete (aspoň někdy) vozíček a já jsem tu proto, abych Vás strkal, a i v tom máte pravdu: právě to je to nejkrásnější. Olo, a ještě jednu věc mi odpusťte: těch Vašich osmnáct let. Vždyť v tolika chvílích Vy jste starší než já, tolikrát jsem jen kluk vedle Vás; proboha, Olo, léta nedělají žádnou dálku mezi námi! A přece bych chtěl, aby Vám bylo věčně osmnáct let; vždyť to je právě to, co mám tak strašně rád! Vy jste můj život. Nikdy už nechci Vás rozplakat. Kdybyste věděla, jak mne ty slzičky pálí!

Píšu a mám na klíně Vaše punčošky – odpusťte, rozbalil jsem je a líbám je za každou větou. Má ušlechtilá, prudká, plačící holčičko, jsem surovec, divoký osel a protivný havran; ale hleďte, jsem tak zamilován! a mimoto, když někdy nemohu a nemohu spát, myslím na tolik věcí – většinou překrásných a někdy hrozně smutných; a něco z těch smutných jsem nechtě vyplácl. Byla to myšlenka některé zlé noci – přízrak bezesnosti, klam, nic vážného. Nikdy už o tom nemluvit! – Olo, musím Vás vidět, jakmile odzpíváte začátek Kvítka. Musím, nesmírně musím. Čekám rovnou před divadlem, aby Vás neunesl nikdo jiný, Vy jste můj život.

(769) 1. I. [19]21

Noci Nového roku, díky,
že jsi mne zastihla ve chvíli štěstí,
na srdci Olu a v srdci Olu,
na ústech Olu a v ústech její jméno,
jež budiž pochváleno
amen.

Dubnově vlahý dešti, dík,
že jsi mne zalil jak boží sazenici,
abych košatěl, rostl a sílil v lásce
a aby malička
holčička Ola
do krásy rostla.

Neznámý opilý,
že jsi mne oslovil, dík;
i já byl opilý,
smysly mně zmámily
krůpěje svatého vína:
více než ty
jsem v noci té pil.

A Tobě, Olo,
můj dubnový dešti, má krásná noci,
má sazeničko, mé horoucí víno,

nad všechno ostatní – díky.

V neděli, v osm hodin, po Primerose, u hodin, ano? Miláčku, jak dlouhý je ten den!

(770) V neděli odpoledne: [2. ledna 1921]

Olgo, Olenko, píšu Vám vlastně nechtě; tenhle papír jsem si připravil na článek, který mám napsat. V několika minutách čekám návštěvu; pak musím k paní Felicince, kde mi pověsí na krk jakéhosi spisovatele Švéda, abych ho informoval o české literatuře. Žel, žel, žel, budu muset mluvit německy; a ostatně, co mi je teď po literatuře a po Švédsku? Od včerejšího večera žiju ve stavu úžasu; opravdu nevím, stalo se něco nebo zdálo se mi něco, ale vím jistě, že se celý svět změnil. Ty blázne, vždyť už to je jisté, že tě má ráda; nic jiného nechtěls, hled, máš vše; vykřikni radostí a vzepni ruce – ty blázne, proč věšíš hlavu? – Ach, hlase, přestaň! já vím, že má ráda; ale byla smutná, byla přesmutná večer, zavřená jako pěst, šla vedle mne jako můj stín; ach, snad byla přesmutná v noci a těžký je její den; teď, v tuhle chvíli, kdy bije pět hodin, snad pětkrát vzdychla či co, nebo se musí přemáhat, je nesvá, bez radosti, má hvězdičky kalné; jak bych mohl vykřiknout radostí, když nevím, odpovídá-li mi dvanáct set či kolik kroků odtud stejný výkřik radosti? – Ty blázne, praví hlas, jsi přece chlap, a ona, ta druhá, nu bože, jak už ženské bývají; je blázen a má nějaký vrtoch; zítra večer nebude po něm ani památka. – Ach, hlase, není to tak, není to tak; neunesu ani vteřinu jejího zármutku. – Ty blázne, má tě ráda; což neřekl kolega Mefisto: “Manchmal ist sie munter, meist betrübt, manchmal recht ausgeweint, dann wieder fröhlich, wie es scheint, und immer verliebt” – To je to, to je to, hlase! tady je citlivé místo! Je skutečně vždycky, vždycky zamilovaná? Ano, já vím; ale to malé srdce je příliš vystaveno zklamáním; což vím, jaká mátožná ruka bolesti nebo čeho je nyní svírá? Na mou duši, chtěl bych vždycky, když se s ní loučím, přejeti rukou přes její čelo; padla by mrtva, uložil bych ji do rakve, modlil se a po špičkách odešel; a druhého dne bych přišel, modlil se, řekl “Efeta”, hvězdičky by se otevřely a ona by vstala. Víš, aby nebylo nic mezi mnou a jí; abych já, jen já, nikdo jiný a nic jiného než já, byl jejím životem. – Sobče! blázne! surový chlape! není tisíckrát krásnější, že v tuto chvíli žije, snad chvilinku na tebe vzpomene a tluče, tluče, tluče svým srdíčkem, až se dotluče nového dne? – Ach ano, hlase, ale snad je smutná; jak mám unést tohle pomyšlení?

Olgo, bez konce si mám co říkat –. Konec; přišli lidé. Dopíšu později. Večer:

Olgo, Olenko, u paní Felicinky mně přišla na mysl jakási bajka, která je poněkud časová; jmenuje se O nešťastné slepičce. Slepička měla vajíčko a těšila se z něho velice. Ale jednoho dne (nebo večera) ji viděla kmotra perlička strašně zarmoucenou. “Co se ti stalo?” ptá se perlička. “Inu víš,” povídá druhý ptáček, “měla jsem takové krásné malované vajíčko, zrovna láska sama, tak krásné a bílé bylo. A víš, já jsem na něm seděla (vždyť víš, na takové lavičce, no, v parku nebo Aladdinově zámku), a také můj kohoutek na něm seděl, no a víš, vajíčko se od toho zkazilo. Docela zkazilo,” plakala slepička. Kmotra neřekla nic, sezobla nějaké zrno a myslela si: “Ty malý střapatý blázne, ty fr, fr, ty mladá slepičko, ty tomu rozumíš! Copak se živé vajíčko zkazí? Čemu ty říkáš ‚zkazit se‘, to je nový, příští život, nová budoucnost, něco krásného a křídlatého. Haha, že se vajíčko zkazilo? To znamená, že se teprve vylíhne. Jen čekej, jen čekej!”

– To je konec bajky. Olgo, holčičko, musíte mi říci, jak se Vám líbí poučení té bajky. Jdu spat; je mi zima a jaksi se mi stýská. Je čtvrt na jedenáct; včera tou dobou jsem vám šel s jednou němou. A kdyby docela němá byla, jen kdybych zas byl s ní!

Dobrou noc

(771) 5. I. [1921]

Olo, tuhle noc jsem s Vámi příliš mnoho hovořil, než abych Vám nemusel napsat z toho aspoň několik slov. – Řekla jsi, miláčku, že já Tě vedu a že Tě budu mít takovou, jakou chci. Tím jsi řekla strašnou a krásnou věc; strašnou proto, že teď беру na sebe odpovědnost za Tebe, a že musím tedy být sám k sobě přísný; že Tě musím vést úzkostnými rukama, abych nic neporušil v Tvém životě; že se musím zoufale pokusit, abych byl dokonalejší, nežli jsem. Chceš to ode mne, Olo; svěřuješ-li se mi, chceš to. Děvčátko, prosím Tě, buď i Ty přísná ke mně; jsou chvíle, kdy jsem slab vůči sobě. Jsem špatný chlap, ale mohu být lepší; a Ty už nikdy nesmíš zesmutnět. – Ne, Olo, jedna věc je mi jasná a svatá: cokoliv budeme činit, nesmím to být já, který to učiní, ani to nesmíš být Ty (která to nejsi, drahá trpná!), ale my oba, oba stejně a společně, v jediné radosti, nebo něco, co je silnější než my a co jedná za nás a vede nás. Jsme v dlani života nekonečně širšího, než je náš život; neděláme lásku, ale podrobujeme se lásce; Olo, nesmíme jí klást odpor, musíme poslechnout, k čemukoliv nás určí, ale já sám, já nesmím zasahovat do jejích úmyslů; úzkostně nakloněn k Tvému srdci budu naslouchat, co smím a co mám. – Včera jsem šel domů pln výčitek k sobě. Vidím Tě,

jak se opíráš čelem o tu mříž, a v tu chvíli, v tu krátkou a bolestnou chvíli mne soudíš; a ten okamžik soudu mně svírá srdce. A pak jsi říkala hláskem, který přese všechno byl smutný: “Nebudu už..., měj si, co chceš.” Ne, Olo, já nesnesu, abys obětovala víc než já! Nechci být šťasten, nebude-li Tvé štěstí jako moje. A dost o tom, Olo, už se neopovaž na to myslet, neopovaž se soudit sebe samu; copak nechápeš, že jsme oba ve svaté a všemohoucí dlani, která nás k sobě přesilně tiskne? Radost! Olo, probouzej v sobě radost! Olo, štěstí je čistota lásky; a pokud jsme šťastní, jsme jako andělé, jsme nadpřirozené bytosti. O půl desáté večer čekám před divadlem. Nyní běžím na zkoušku.

K.

(772) [Leden 1921]

Chtěl s psát? Nač knížky psát?

Péro, mé péro, už ani trochu tě nemám rád,

běž po papíře a piš,

že – že – že ji mám rád,

koho, to ty víš,

vždyť samo od sebe píšeš Ola.

Čekám v redakci, zda telefon nezavolá.

Ne ne, holčička zapomněla,

už neví, že mne zavolat chtěla,

ach, včera byl tak štědrý večer...

Báseň je to, co žiji.

(773) [14. ledna 1921]

Rozumí se, líbezná malá dívenko, že jsem Vaše psaní četl hned za nejbližším rohem, že jsem běžel ještě jednou za Vámi a že teď, doma, jsem strašně dalek toho, abych je spálil. Jak je mám spálit? Leží přede mnou a hoří živým plamínkem; plamínkem, který nespaluje; nemá nic pekelného; je tak čistý, že to bolí. Měl bych Vám říkat, jak vypadá radost? radost hněte srdce tak, že to bolí. Sedí to tady na prsou a bolí to. Kdyby mužští dovedli plakat, myslím, že bych to zkusil. Je mně strašně těžko psát: myslím na to, usínáte-li; nevíte, jak tuhle noc jsem blízko Vás, nakláním ucho k Vaším ústům, slyším Vás dýchat; spěte, spěte a nenechte se rušit tím, že poslouchám. Mluvím pošeptmo, abyste se neprobudila.

Tak tedy i Vy cítíte strach? Vidíte, od “pěti dnů”, jak Vy říkáte, jsem vůbec nevyšel ze strachu. Ale není to strach “před něčím budoucím a neznámým”. Naopak, před něčím ukrutně přítomným. Strach z radosti. Strach z naděje. Úzkost. Nejistota. Strach z příliš dlouhého zítřka. Spíš strach “o to” než strach “před tím”. Jsem nemocný strachem. Ubohá drahá dívenko, i Vy máte strach? a nějaký jiný strach než já? Kdybyste v tuhle chvíli nespala s kukadly pěkně zavřenými, chtěl bych se bát s Vámi; mluvil bych v jednom kuse, abych to přehlušil. Ach jaká nesmírná, smutná bázeň! něco, o čem Vy, děvčátko, nemáte ponětí; hleďte, může mne napadnout něco špatného, a všechno by se rázem zkazilo; ten líbezný svět, na který ťukám, by se sesul v hromádku popela. Ten líbezný svět, do kterého prosím o vpuštění; chtěl bych se udělat maličký, abych tam spíše proklouzl. Za těch pět dní jsem se už mnoho naučil; jsem maličký a zapomněl jsem všechno; je mi tuším osmnáct let; mám tedy plné právo být udiveným dítětem. Jen kdyby nebylo toho strachu, že dostanu najednou ránu do zad a probudím se. Jak bych se neměl bát? Udělala jste mi, Olgo, příliš velkou radost. Není to nic, co jste mi napsala, a je to mnoho. Dnes večer Vám jenom děkuju; bojím se, že ráno si znovu přečtu Vaše psaní a najdu v něm nějaké jiné věci než teď, něco zlého. Bojím se toho rána; teď je noc a jsem blízko Vás; ráno se nakladou lidé a věci mezi mne a Vás. Je to strašné, že Vás ráno neuvidím.

O půl čtvrté ráno. Proč mne nenecháte spát? Ach, pusťte už! Olgo, je to hrozné; všechny drogy mně už nedají hodinu spánku. Co všechno jsem zatím myslel, to Vám nemohu povídat; hezké věci i smutné věci. Olgo, politujte mne. Ale aspoň jedno krásné: Vaše psaní se dosud nezměnilo. Je to ukrutně milá a pošetilá věc. Žije a mluví se mnou. – Bojím se, že Vám za hodinu budu přát dobré jitro.

Teď v devět ráno. Od pěti do sedmi přece jen několik okamžiků dřímoty. Vstal jsem jako po těžkém flámu, s hlavou nadobro rozštelovanou, jak říkají automobilisti; nicméně chápu, že

jsem Vám na předchozích řádcích psal ukrutné zmatenosti. Chtěl jsem je spravedlivě spálit a napsat nové psaní; myslím však, že bych ani teď nepsal o mnoho moudřeji. Znovu četl Vaše psaní. Ta slova “nikdy, nikdy” přece neplatí. Nemohou prostě platit. Nežádejte na mně zatím, abych Vám dokazoval proč. Ostatně není snad potřeba dokazovat. Snad to vlastně víte sama docela dobře. Snad jste se učila latinsky a víte, že dva zápory se ruší a dávají klad. Ale dnes Vám musím napsat něco jiného: Jsem opravdu rozštělovaný člověk, drahá dívenko, a potřebuju dobrého ošetření, velmi vlídné ruky, laskavého útulku; a hlavně radosti. Ano, je třeba být rozumný. Je třeba rozumně posedět a mluvit o mnoha věcech; i o špatných dobrodružstvích; o věcech, kterých se člověk zbavuje, a o jiných, kterým se znova učí. Můžete dnes rozumět mému vykládání jen napolo; ale je třeba posedět, abyste mu rozuměla docela. Milý živý plamínku, prosím Vás, prosím Vás snažně, nyní hořte klidným a jasným plamenem; je mi ho třeba jako lampičky, jako hvězdičky, jako něčeho spolehlivého a vůdčího. Vy se nesmíte bát; Vy máte být silnější a bezpečnější než já. Co Vám píšu, není ani stín toho, co mám na srdci; ale nechci, aby se na tom usadil popel unavené a smutné noci. Nezazlívejte mi, není-li můj pomíchaný dopis takový, aby Vás potěšil; můj bože, já bych nekonečně chtěl Vám udělat sebemenší radost, říci něco, k čemu byste přivoněla jako ke kytičce a zruměnila se a zasmála se; ale těžký flamendr bezesnosti to dnes neumí. Až zítra. Zítra (v sobotu) Vám přinesu ve čtyři své povídky nebo co chcete. Hlavně přinesu sama sebe s prosbou, abyste mne trochu spravila. Od této chvíle Váš dopis pro nás neexistuje; nebylo ho; jak praví pan Dóczy, “byl to sen”. Nemůžeme se řídit něčím, co neexistuje. A tudíž na shledanou. Ostatně Vám musím říci něco velmi nutného.

Váš oddaný K.

Pozor! To všechno napsané nic není; podobá se to tak málo tomu, co jsem chtěl říci, že se až stydím. Všechno povím lépe.

Zahod'te to.

(774) 16. I. [1921]

Ve čtyři hodiny naděje. Ve čtvrt na pět strach.

A o půl páté hrůza: nebeský bože, ach,

teď už snad nepřijde! A ve tři čtvrti na pět

tě moře lítosti počíná stáčet,
a v pět hodin skoro pláč. A v každou hodinu láska.
Sestřičko Bod'ko, učíš, ať přijde ona
v průvodu svatého bílého slona.
Pět hodin. Nikdo. Odpusť jí to bůh.
Dala mi slovo. A slovo je vzduch.
Prožitá radost je velký dar pro život.
A prožitá bolest vydá svůj bohatý plod.
Jen radost, jež nebyla, jíž jsi se nedočkal,
je marná, navěky marná, k zoufání marná!
Každé bouchnutí dveřmi, každý krok po schodech
ti zarazí srdce a smáčkne v hrdle dech.
Ne, nevyskakuj! Nikdo. Své rty hryž, smuten a tich.
Přespříliš jsi se těšil. A těšit se je snad hřích,
který se vždycky trestá. Nikdy se netěš!
(775) [Konec ledna 1921]

Tak tedy, Olo, mám i lístek na bál i potřebnou toaletu. Večer počkám před divadlem o 10. hodině a dovedu slečinku Olu do Lucerny. Vlastně už před desátou hodinou, protože mé strojení nebude tak dlouho trvat. Začínám se skoro těšit, ale jen abych nemusel tancovat. Hrome, nemám lakýrky!

Už musím běžet – byla tu Věra za Ruttem a teď jsem měl těžkou povinnost promluvit s Ruttem o Kladivu, aby ho to při tom nebolelo... Ah!

Večer na shledanou

(776) [Počátkem února 1921]

Drahá Olo, tedy ty lístky, třeba nerad, vrátím; těšil jsem se do divadla. Dobrá, půjdeme ve čtyři nakupovat, ale ve tři hodiny přijdu k Vám, protože je tu zrovna švagr z Brna a jede asi dnes nazpátek do Brna. Radí nejezdit přes Přerov, nýbrž čekat 4 hodiny v Třebové a přijet do Brna po deváté ráno. Jsou k tomu vážné důvody. V tom případě by zatelefonoval Štechovi, aby byla zkouška až k jedenácté hodině ráno. To se tedy musí hodně brzo rozhodnout.

Protože Karel tuze pospíchá, nemohu psát víc. O třetí hodině jsem u Vás, zatím si všechno rozmyslete. Na shledanou, miláčku. Jsem nešťasten, pokouší se o mne rýma. Hrom do ní!

Tvůj Čáča

(777) 15. II. [1921]

Olo, Olinko, především je mi trochu dlouho do večera, a proto musím psát; a za druhé mám hromadu věcí k vyřízení: Především, uvidíš-li dnes Vaška Vydru, řekni mu, že ho prosím, aby vyřídil svému tátovi, byl-li by tak laskav a sehrál hlavní úlohu v tom mém Zlatém klíči, jež bude režirovat pro film Kvapil. Vašek Vydra by tam sehrál mladého Matulu a otec Matulu dospělého. Ať řekne, že ten film byl dělán pro Vojana, aby Vojana navěky zachoval; Vojanovi se role líbila, ale chudák zatím zemřel. Bylo by to docela a docela pro Vydru. Druhou větší roli by hrál Váňa z Národního, a dívčí roli, jak doufám, by hrála Olinka. Říkal jsem Kvapilovi o Olince; řekl, že by se na ni chtěl podívat, abych mu ji některého dne přivedl, což tedy spolu podnikneme, že? Řekl jsem Kvapilovi, že mám na Olinku šitý jiný filmový nápad, tuze krásný; a já hříšník jsem ještě žádný nápad v hlavě neměl. Teprve pak v tramvaji na mne sestoupil duch lásky a napadl mne nápadeček, který by byl docela hezký. Olinka by v něm byla rusalkou, krásnou mladičkou rusalkou zpočátku trochu nahatou. A ta rusalka by ze samé bujnosti zapomněla kouzelné slovo, které otevírá její rodný strom, a Olinka by se nemohla vrátit do stromu a plakala by a tloukla na strom milovanou pěstí, až by přišli kluci s Vaškem Vydrou a třeba i Gamzou v čele a odvedli rusalku Olinku do vesnice. Tam by ji vychovával pan farář v křesťanských ctnostech a starosta Váňa ve ctnostech občanských; tady by začala veliká psina a holčička by tu sehrála naivku, jakých je málo na světě, he? A pak by do toho přišla láska, a zamilovaný hoch by vyplácnul to zapomenuté kouzelné slovo, a tu by

se rusalka Olinka sebrala a kalupem běžela k rodnému stromu a byla zase věčně mladou rusalkou. – Což, Olo, byl by to dost pěkný film? Pro Tebe by se hodil, a nikdo jiný by to nesměl hrát. Líbí-li se Ti to, Olo, pustíme se do toho společně. – Olo, miláčku, střapatče, už se nemohu dočkat dnešního večera. Budu o půl deváté před divadlem, neošid' Čáču ani o minutu. Chválabohu, na premiéru nemusím. Olo, umřel bych, kdybych Tě dnes neviděl. – Považ, mluvil jsem ráno s Vodákem, byl jako med. Ach, Olo, jak je ještě dlouho, dlouho, dlouho do půl deváté!

Tvůj pitomý Čáča

(778) [Po 15. února 1921]

Holčičko, tedy to nejrady uděláme tak: já půjdu v 6 do redakce a kolem 7 přijdu k paní Tilschové, před osmou se vypaříme a půjdeme buď do kavárny, nebo do biásku, ano? Navečeř se v 6 hodin a jdi pak s Bodikem k paní T., a já tam přijedu trošičku později. Tak. Zrovna si odbývám hromadu korespondence a zase si sednu k Rusalce. Přines s sebou své textíčky, ale jistě. Mohli bychom pak jít k Vejvodům, tam je Požár pralesa. Na středu Khol lístky objednal, ale u pokladny je pak prodali. Přesto půjdeme do divadla, a sice Ty půjdeš na sedadlo Kholovo (II. parter, č. 139), které je už pro Tebe rezervováno, zatímco já se stulím do ředitelské lóže, a vždycky o pauze se sejdeme na chodbě. Tak to bude, že? Vidíš, nemohu za to, že jsou lidé na to jako posedlí. Tak a teď musím ještě honem psát, a těším se na dnešní večer a na zítřek a na pozítřek a na Loupežníka a na Vinu a na hubičku a na holčičku a na jaro a na všechno. Pa, Rusalko, tisíc pus. Ty pusový kapitalisto, a večer někam půjdeme, sami nebo s Bodikem.

Tvůj

Káča

(779) [Asi koncem února 1921]

Ano, staniž se: protože Olinka nešla ráno k doktorovi s prstíčkem, půjde k němu dnes odpoledne, protože to slíbila a protože to musí být a protože Káča o to moc prosí, aby už nechodil s kulhavou a nešťastnou, a protože Rusalka musí být lehkonohá a taneční, a ne

nějaká chromá, a protože to bude jen malinko bolet a protože Káča bude po celé odpoledne držet palec (u ruky, ne u nohy!), aby to Olinku, rozmazlenou a nestatečnou, ani drobet nebolelo, a protože je stotisíc rozumných důvodů. Tak tedy, platí. Deset minut před osmou bude Čáča čekat u stanice Prašné brány na Olinku a Bod'ku. Dnes ráno už Bod'ce telefonoval. Není nic nového; Čáča trochu pracoval a trochu četl a mnoho myslel na bolavý prst; už tu bolest nemůže snést, a proto musí Olinka k doktorovi atd. Kdyby nesplnila to, co slíbila, co by jí Čáča mohl ještě v budoucnosti věřit?

Tak, Olinko, drobet kuráže a drobet rozumu; budeš se smát, že ses tak tuze bála toho trošku štípání; vždyť jsi jako miminko. Těším se, moc se těším večer na shledání; holčička se nasměje, až z toho bude výtržnost. Na shledanou, děťátko. Aha, co jsem chtěl: opatříš mně Ty lístek na Charleyovu tetu, nebo si mám zítra ráno jít koupit?

Káča

(780) [Konec února 1921]

Děvčátko, tak tedy Čáča šel k řediteli Schmoranzovi vyjednávat o pohostinné vystoupení naší holčičky. Schmoranz slíbil Loupežníka i Vinu s naprostou ochotou; nepřijde-li něco do toho, bude Loupežník ve Stavovském ve čtvrtek 17. t. m. a Vina některý z příštích dnů potom; zkrátka oboje během dubna. Doufám, že holčička bude tentokrát s Čáčou spokojena.

Jinak psal Čáča zase na filmu a měl pár dobrých nápadů. A večer k 6. hodině přijde k paní Tilschové.

A potom v 8 hodin večer bude čekat u Národního (proti Žofínu) a holčička mu přinese své nápady k Rusalce.

Lístky na středu budou. Ne-li jiné, tedy dvě ředitelská sedadla na 1. balkóně uprostřed. Ať žije Čáča!

To je zatím všechno. Posílám milión pus pusové ústředně.

Káča.

A ještě něco: Dnes jel švagr do Brna; vzkázal jsem po něm Štechovi pár slov: že holčička neodmítá, že by ji snad tatínek pustil a že pan Štech může napsat, potřebuje-li ji. Víš, holčičko, aby i tohle želízko zůstalo horké. Na shledanou. Nožičko, přestaň už bolet!

(781) [Konec února 1921]

Olinko, tak 1. jsem získal lístky na střeďeční večer na Světlo, – bohužel až na 1. galerii, jiné vůbec nebyly; 2. na páteční RUR jsem lístky nezískal, protože je vyprodáno všechno, i lóže. Objednal jsem tedy dva lístky na příští středu večer (na RUR) na 9. březem, ale teď si vzpomínám, že zrovna budu asi v Brně, kde je premiéra, – ledaže bych jel do Brna až desátého ráno. Kdybych tam jel už ve středu, šla by Olinka s Bodřkou, nebo s kým by chtěla; ale vímeť, já bych raději šel s ní, a snad to půjde. Tedy určitě ve středu půjdeme na Světlo. – 3. Viděl jsem Olinku ve filmu a byl jsem spokojen. Ty dvě holčičky spolu byly skvostné (na tu druhou jsem se zapomněl podívat, ale ta má byla prima); hlava smějící se velice pěkná, méně šťastná je ta “zklamaná”, co měla vidět svého kluka atd., protože mimika byla drobet přehnaná. Poučka: ve filmu se musí moc opatrně zacházet s mimikou, která deformuje tvář. Dále pusa byla moc černá, nesmí se tak nakarmínovat. Zkrátka bude to moc pěkné, Olinka se nemusí ani drobátko bát. A dnes po půl desáté nebo o třech čtvrtích na devět si na ni počkám – protivný den, tak dlouho ji nevidět! A co Rusalka? Roland má velkou chuť na Vodníka. Viděl jsem ve filmu Vydru i Rolanda, oba výborné ksichty. Holčičko, holčičko, tak na shledanou, až večer! Ale jistě, a pěkně být v dobré náladě, abych byl odškodněn za celý den samoty. Posílám pár tisíc něčeho.

Káča

(782) [Konec února 1921]

Drahá holčičko, zrovna mne Karel zastihl jako pečlivou Martu; uklízel jsem svůj pokoj, tj. zas jednou po třech létech jsem se hrabal ve starých papírech, kravatách a vůbec troskách, které trochu nepořádný mužský kolem sebe za čas nastele; dělám to už třetí den, už toho odvezli tři trakaře, a to ještě jsem se neodvážil podívat se do skrytějších šuplat. Výsledek je: prach, únava a velmi silná melancholie. Každá hloupost vybaví člověku dobu, kdy ještě žila. Odpoledne to dám spálit a budu se s chutí dívat do ohně.

Pomalů pořád mi narůstá chuť psát. Holčičko, už brzo se zase rozeženu do práce; ale dřív musíme napsat ten letní film.

Měl jsem dnes ráno myšlenku, která by byla pěkná, je-li proveditelná; a to jest, aby se to představení Loupežníka, kde budeš hostovat, věnovalo nějakému dobrému účelu, totiž tak, že bych já věnoval své tantiemy, dejme tomu, na tu stavbu studentské kolonie. Ale to jen v tom případě, že by to bylo ohlášeno "Ve prospěch" atd. To by mělo ten význam, že by tam šlo hodně lidí, zejména kdyby to bylo za nějakým účelem opravdu populárním. Tak to je ta myšlenka dnešního rána; jinou jsem ještě neměl.

Holčičko, miláčku, přemýšlej už o tom filmu, dnes odpoledne si o tom promluvíme. Stýská se mi, mám hlas smutný rýmou; včera jsem se těšil, jak se mi bude po Tobě celý večer stýskat a že Ti napíšu básničku, a místo toho jsem dostal nové dva archy Trapných povídek a musel jsem dělat korektury. Miláčku, Čáč-olinko, udělalas mi velkou radost, žes mi poslala pár řádek; zachránilas mé ráno. Těším se na odpoledne, přijdu ve čtyři hodiny. Za každé písmenko tisíc pus; kdy si je vyzvedneš? Jsi hodná a strašně, strašně milá, Olinko, a já jsem už docela a nenapravitelně Tvůj

Káča

(783) [Březen 1921]

Drahá holčičko,

to nejde, dneska Tě musím aspoň chvílku vidět. Mám o 3 na 7 se setkat s Kvapilem v redakci – kvůli Rusalce. A protože u Vás je návštěva, tak to uděláme tak: hod' na sebe pláštíček a hučku a capej o 3 na 6 obvyklou cestou k Újezdu. Půjdu Ti naproti, a holčička bude tak nesmírně milá a doprovodí mne kousek cesty. To víš, chtěl bych Tě raději vidět po večeři, ale dnes Tě asi nepustí, a tak aspoň tu hodinku ať máme pro sebe. Zdálo se mi o Tobě celou noc a probudil jsem se smutný. Ráno jsem měl nějaké pochůzky, o půl dvanácté jsem se přihnal do Švand'áku na zkoušku, ale bylo tam už prázdnó; v redakci jsem chtěl napsat pro holčičku psaní, ale místo toho jsem byl honem zavolán pryč za nějakým řízením. A tak zkrátka se musíme teď vidět, už se ustroj a jdi ven, a já Tě cestou potkám, půjdu podle kavárny, buď přesná, nešid' mne ani o minutu, no, začni se už teď strojit; malá procházka Ti bude zdravá, a já nechci propást Kvapila. Tak pa, malá, hodná, sladká holčičko, vyběhni honem ven.

Tisíc ppp od Čáčky

(784) [Březen 1921]

11. XII.

Ó bože, kdybych chtěl něčím být,
chtěl bych být jenom jejím hladem.

Nikdy bych nemusel čekat na ni,
přišel bych na ni třikrát za den
a vždycky, vždycky bez zdráhání
musela by mne ukojit.

A kdybych já byl její velký hřeben,
natrhal bych si ráno jejích vlasů,
a celý den bych je držel mezi zuby
a bzučel tichou dlouhou písničku.

A kdybych já byl její podpatek,
byl bych tak drzý, byl bych tak pyšný,
že bych vyrostl jako strom,
a už by to nebyla malá holčička.

Chceš-li mne, bože, zavázat velkým díkem,
učin mne v Thunovské domovníkem;
budují chodit otvírat každou noc,
a božíčku, já nevím, co se při tom stane.

Kdybych byl básník a měl talent,

našel bych rým na slovo “Olga”;

to by byl, pane, velký kousek.

A kdybych byl měsíc, nač času ztrácet,

vlezl bych rovnou do Thunovské pětadvacet;

sedl bych na pelest a poslouchal tiše,

jak pootevřenou pusou dýše, dýše, dýše,

a na jejích zubech bych se třpytil.

Kdybych nebyl blázen, věděl bych si rady.

(Opakuje se osmkrát, pokaždé s jiným výrazem).

Kdo má počernú galánku,

ten má poklidnú myšlenku;

ale já mám herečku,

ale já mám horečku,

a ta trápí –

Kdybych jí nepsal teď hlouposti,

chtěl bych jí chodit pod okny;

kdybych teď chodil jí pod okny,

chtěl bych jí psát doma hlouposti.

A kdybych byl pan policejní prezident Bienert,

nechal bych všechny strážníky hrát večer na kytary

a v Chotkových sadech dva na lesní rohy.

Tu by se Praha zachvěla a počala stoupat,

kolébat se, točit se, k opojení se houpat

na vlnách noci vzlykajících láskou.

A kdybych já byl k smrti odsouzen,

umřel bych rád;

řekl bych si: je dobře umírat

v lásce.

A kdybych já byl Olga Scheinpflugová,

četl bych všechna ta splašená slova

a řekl bych: Inu, našla jsem jednoho muže,

a ten má o kolečko víc; to znamená, že může,

že může spoléhat ve své hvězdičky.

Co mám s ním dělat, když je blázen,

v tom vězí háček; háček a blázen,

to dává dohromady blažen,

být blažen z milosti malé holčičky.

(785) [11. března 1921]

Holčičko, píšu, třebaže sotva vidím na písmenka. Dostal jsem zrovna oční migrénu a všecko se mně takhle míhá před očima. Lístek jsem už dostal, ovšemže kraj, ale na pravé straně. Přijdu do divadla včas, bez starosti. Tvého tatínka do lóže pozvu ještě dnes. Napsal jsem lokálečku o těch Lau-di-Tau, že jsou to Rusové atd., aby si jich veřejnost víc všimla. Zítra to vyjde. Včera večer jsem se vrátil domů tuze a tuze smutný; pak se mi celou noc zdálo o filmování. Zlořečená migréna, píšu to všechno docela naslepo jako nevidomý. Čím bych Tě, holčičko, honem potěšil? A jak můžeš, Ty můro, být nešťastná, když jsi včera večer měla tak pěkný triumf? Copak taková radost Ti nestačí aspoň na týden? Dnes ráno, když jsem se probudil, jsem myslel na to, že má holčička měla včera tak hezký úspěch, a měl jsem z toho takovou radost, že se mi po Tobě začalo stýskat. A tak se teď těším na dnešní večer, ani Ti

nemohu říci jak. Je tak krásně, chtěl bych s Tebou courat někde venku. A zatím jsme oba tak tuze zaměstnaní! U nás se dnes také uklízí, brr, ty dny mám hrozně nerad. Miláčku, já přijdu o velké pauze za Tebou, aspoň na chvilinku. Bože, co bych Ti všechno chtěl psát, kdybych na to aspoň viděl! Tak se Ti těším na příští čtvrtek! Abych nezapomněl, až dáš rámovat ten obrázek od Zrzavého, řekni rámaři, aby nedával žádnou paspartu, aby rám přišel těsně k obrázku; Zrzavý si to přál. Holčičko, prosím Tě, potěš se; zachovej si aspoň tu radost ze včerejšího večera!

A ještě mnoho věcí bych chtěl psát, ale jsem teď slepý.

Čáča

(786) [Kolem 14. března 1921]

Holčičko, stýská se mi po Tobě a píšu honem aspoň pár slov. Dnes jsem měl o Tobě tři sny: 1. že jsi nadělala na 26 000 K dluhů, 2. že jsi šla se mnou a byla tak veliká jako slečna Ruttová, 3. že jsme se rozešli, protože sis namluvila jiného.

Dále byl tu švagr. Řekl, že s Brnem můžeš naprosto počítat, ale abys Štechovi nepsala, nebo mu psala docela neurčitě, pokud se nerozhodne věc v Národním.

Dnes ve 3 hodiny uvidím svůj film, první obrazy; prý vypadly krásně. Těším se na to.

A v pět hodin budu ve Slavii čekat na holčičku, určitě. Ať přijde včas! Mám s ní mnoho co mluvit, a pak prozkoušíme Mimi.

Děvčátko, ani nevíš, jak jsem zamilovaný. To Brno mne rovnou zařezává, je mi strašno na to myslet. Udělám vše možné, abys zůstala v Praze; ale děj se Tvá vůle.

Holčičko, ať Tě v pět uvidím! A poslyš, uvidíš-li paní Hübnerovou, popros ji, ať Tě vezme do Stavovského s sebou, do své šatny; bude Ti veseleji. Miláčku, na mou duši, dnes se nemohu dočkat, až Tě uvidím. Holčičko, nenech mne čekat!

Tvůj Čáča

(787) [17. března 1921]

Ve čtvrtek v noci:

Ruka mi ještě voní:

voní vlhostí večera a výdechem divadla,
ovocnou vůní broskve, dráždivým pachem líčidla,
hladil jsem tvář a na dlani zůstala po ní
vůně šelaku, balzámu a noci
a něco sladkého, svěžího, božského po ovoci –
Ruka mi rozkvetla. Umělý divý květe,
tebou si rty a tváře chladím
a vdechuji vlnu rozkoše. Můj ty světe,
jak ta opilá černá noc se rozvoněla mládím!

(788) 23. III. večer [1921]

Dopsal jsi článek. Teď už smíš vzpomínat
na tu, kterou máš jedinou rád.

Co říkáš, Olo? – Bože, není tu žádné Oly,
Ola je doma a učí se, myslím, roli,
prstíčky trochu jí bolí, srdce jí trochu bolí,
hodně je ospalá a něčím se možná mučí,
ruce má ve vlasech a Miminku se učí
naše miminko Ola. Bože, přebože,
provod' ji dneska brzo na lože,
i já, i já půjdu brzo spat,

do postele půjdu vzpo- vzpo- vzpomínat,
– ty jsi tu, Číčo? Dobrá, sedni si vedle mne,
zavři ty žluté, kočičí oči tajemné
a sni – jako já. O čem? O jistém kocourkovi,
co tě – hm. Já nic neříkám. Vid', máš ho ráda.
Kočičko má. Jsi hezká a jsi mladá.
Co sis to našla? Jdi, je to jen kousek papíru.
A nech mne psát. Ale tak přestaň, kočko! Co blázníš?
Hraješ si s papírkem, honíš jej po podlaze,
pacinkou tlučeš, jako míč vyhazuješ,
– jsme my to blázni, Číčo! Jak dělá ten večer dobře
duši básníka a kočičím údům!
Oba si hrajeme s kouskem papíru
a věrni jsme věčným, nejkrásnějším pudům.

(789) [Konec března 1921]

Drahá Olinko, tak dnes večer se těším do divadla; doufám, že budu mít lístek u pokladny, ano? Budu rád, bude-li to aspoň trochu legrace, protože jsem nachlazen a následkem toho ve špatné náladě. Myslím, že mne “pražský Don Juan” píchá tou ďáblou jehlou do krku; proto mne tam škrábe. Hrome, děvčátko, na toho chlapíka se zítra těším, to bude jednou zábava, o kterou se nesmíme připravit. – Včera to nebylo tak zlé s těmi Američany, jen čtyři lidé, musel jsem mluvit čtyřmi jazyky světa a jíst tuze dobrý biftek. A dnes ráno jsem se dal fotografovat, třikrát v různé poloze, nic jiného než kebuli; podaří-li se některý snímek, přinesu Ti jej. Bude to asi za 14 dní. Psalas už tomu Štechovi? Poslyš, těch svátků musíme nějak pěkně užít, vid', nehrajeme a nepíšeme, a tedy někam pojedeme. To už budu zas pěkně zdravý. Odpoledne musím zase na film, čert to vem! Včera to nebylo ještě slepeno. Holčičko, dneska jsem při

dvou fotografiích, zrovna když fotograf mačkal tu hruštičku, myslel ousilovně na Tebe, a jsem hrozně zvědav, bude-li to na těch fotografiích aspoň trochu vidět, nač myslím. Můj ty bože, chtěl bych dnes odpoledne Olinku vidět, ale nepůjde to, nevím, kdy bych na to získal chvíli času, a zatím ona se musí ještě učit. Já bych chtěl vidět to psaní toho vraha a pak bych rád dostal ty obrázky v celé postavě a Rusalku a pusu a penkalu a pusu a rande a holčičku a pusu a pěkný pohled a mnoho, mnoho jiných věcí od Olinky. Ach, protivo, proč jsi nachlazen! proč jsi mrzutý! proč nemůžeš letět za svou panenkou! Vždyť tě nic jiného nebaví než ona! Dočkej se večera, hlupáku, a o hlavní přestávce běž za holčičkou na dvůr, a pak ji proved' přes Kampu a – snad ti osud nadělí, nač ted' myslíš. Na shledanou večer!

Káča

(790) [26. března 1921]

Holčičko, celý den se dnes mazlím a chlubím s Tvou taštičkou. Já, bídník, ani jsem Ti včera neřekl, jakou radost jsi mi udělala. A ještě jsem se mračil, a ještě jsem napsal večer mrzutou básničku, kterou Ti posílám jen tak, aby ses jí vysmála, a ještě dnes cítím něco, co není docela pěkné; ale nedbej na to, večer to už na mně nepoznáš. A tak se Ti těším na dnešní večer, že Ti pěkně políbím ukrutnou pacinku a řeknu Ti, jak mne těší na srdci ta kožená věcička a že už nikdy bez ní na krok nepůjdu. Holčičko, tak tuze se mi dnes po Tobě stýská, jako bych Tě měl ztratit.

Prosím Tě, buď přesná a přijď jistě o půl osmé tam k těm hodinám, půjdeme se podívat na Wegenera a já hlavně se přijdu podívat na Tebe a budu se Ti koukat do očí, abych se přesvědčil, mám-li mít tu úzkost, která mne svírá, nebo mám-li ji živou mocí překonat. Děvčátko, dceruško, takový předlouhý den dneska bez Tebe! Pořídil jsem hrůzu drobné práce jako ten, kdo se stěhuje; ted' sedím umazaný a zaprášený a strašně bych si přál trochu se Tě napít. Až o půl osmé! Ještě šest a půl hodiny nejistoty a tesknoty. Ty ohavo, to Ty vůbec neznáš. Bože, pořád dnes kouřím, abych pořád vytahoval Tvou taštičku a trochu se potěšil. Miláčku, nezlob se na tu ošklivou básničku, já vím, že se nepovedla, ale člověku se nepovede mnoho, někdy celý život. – Právě pro mne přišel pan Kvapil, musím s ním někam, a tedy končím. Miláčku, drahá Olo, kruťasi, tak tedy přijď večer brzo!

Tvůj nafouklý Čáča

(791) [26. března 1921]

Taštičko, krásná taštičko z kůže,

pomlázko lásky, přineslo mi tě

střapaté dítě,

bláznivé bůže,

aby má radost držela

jako ta kůže.

Teď jsi tu sám a svíráš v ruce

taštičku z kůže. Tvoje milá

ti ji dnes nadělila

a přitom – Ne, docela nic. Jen svíráš v muce

taštičku z kůže. Rty si hryzni

láskou a žízni,

láskou a trýzní,

láskou a ještě něčím.

Taštičko, krásná taštičko z kůže,

co dělá v tuhle hodinu

divoké bůže?

Myslíš na všechno a cítíš se málem starý

se svými jednatřiceti jary.

Blázne, blázne, je tak mladá,

měl bys žít aspoň deseti životy,

aby tě měla desetkrát ráda
a abys i ty ji měl desetkrát rád
pro její radost. Víš,
má tě ráda; ale snad – snad
– někdy – nestačíš –
Krásná taštičko kožená,
předrahý dárku Oly,
kdybys ty cítila, co to znamená,
když něco tak hrozně bolí.
Kožená věci, jak to přijde,
že jsme tak přepjatě citliví, my lidé?
Najednou nás něco zraní,
něco zabolí, nevíme ani
proč a kde; pofoukej, holčičko, pofoukej,
a už je to pryč; – ale pak sám, v noci, doma,
pak sedíš s rozkousanýma rtoma
a cítíš; ne, ne, ne, není,
není to pryč; to hloupé poranění
ještě krvácí a pálí; vida,
to šlo hlouběji, než by kdo věřil,
hlouběji, hlouběji, než by kdo změřil,
tak hluboko, jak jen láska sahá.
Taštičko pěkná, taštičko drahá,

dej se nám lidem do smíchu;
jen se ohlédni po tomhle exempláři,
jak se podivně tváří,
jako by se chtěl docela potichu
pustit do breku.

Kožená věci, vysměj se člověku!

Proč jsme tak divně citliví, my lidé!

Taštičko, dárku, líbezná dívčí přízni,

za všechno člověk draze platí:

za lásku láskou; za radost trýzní.

Dobrou noc, Olo, miláčku; aspoň Ty

spi dnes sladce.

(792) [Asi před 1. dubnem 1921]

Děvčátko, ustroj se odpoledne a čekej, přijdu asi v 1 5; bude asi zima, a tak půjdeme nakupovat, a pak si sedneme někde v kavárně. Podíváme se v krámech, co je kde pěkného; koupíme pro mne paraple, podíváme se na šaty, klobouky atd.

Teď musím honem do Národních, pokud tam je pan ksg. A to je zatím všechno, krom mnoha jiných věcí, které je v každém případě lépe vyřídit ústně.

Kč.

(793) [Počátkem dubna 1921]

Olinko, tak jsem se přišel zas podívat do Národních. Dnes ráno jsem získal 1. pěknou krabici na motýle, – počkej, jaká to bude nádhera, až to budeš mít na stěně; 2. dva lístky (pěkné, v

přízemí) na Modlářku. 3. Telefonoval jsem Bodikovi, aby vzal lístky do Lucerny, ale představ si, ti roháci v Živno řekli, že teď se ještě soukromě telefonovat nesmí, ať prý si slečnu Scheinpflugovou zavolám až po druhé hodině. Roháci! Tak já jdu odpoledne k zubaři a přitom si zavolám na Bodika. Pak mám schůzi Syndikátu, a pak se navečeřím a o půl osmé, Olinko, čekám na dvě milé žaby u Národního. Budu-li mít odpoledne chvilku času, napíchám motýly a přivezu je někomu do Thunovské 25. Chci Ti je dát jako památku na Život hmyzu, který teď vezmu zas do práce; člověče, to bude pěkná věc, počkej, přivezu Ti rukopis a musíš mně říci své mínění. Maličká holčičko, žertovný ptáku, ptáčku ptákatý, tak tedy ať Vás obě o půl osmé uvidím. Bod'ko, tohle je pro Vás:

nakrmte ptáčka Olu párky a přiveďte ho o půl osmé, živého nebo mrtvého.

Olo,

tohle je zase pro Tebe. Posílám Ti po tatínkovi tu naši karikaturu z Lidových; bude se Ti snad trošku líbit, a jistě mne poznáš. – Bídák Rutte mi pořád kouká přes rameno, nemohu psát; jen ještě spoustu pus a dost, člověče, přestaň už, jen ještě mnoho pus na žlutý a růžový, vlhký, rozkošný zobáček ptáčka Oly, a už dost; už jsem vyčerpал plnicí péro, ale svou lásku jsem nevyčerpал, a chtěl bych psát ještě penkalou, ale je pozdě, a tak jen posílám ještě hrozně mnoho pus a budu čekat o půl osmé, a dost.

Čáča

(794) [Duben 1921]

Olo, miláčku, je půl jedné a právě jsem přišel z Hradu; je zrovna hodina, kdy tančíš a snad, snad jsi nějakým způsobem šťastna. Hleď, holčičko, je mi smutno: tolik se mi dnes večer lichotilo, a já už nedovedu být pyšný; pořád jsem si uprostřed té skvělé společnosti kreslil své děvčátko v krátkých sukénkách, s pusou v límci a s očima blýskajícíma; hodila po mně těma očima, a já už jsem nevěděl, co s kým mluvím; holčičko, bůhví, my nepatříme mezi ty lidi, ach bože, zastrč nás do černočerného kouta – Ne, ty teď tančíš, plamínku; nevím koho oslňuješ, koho spaluješ; ale já se dívám na tvé obrázky a žárlím, holka, žárlím na všeherce, už od deseti hodin mám kousek ledu v srdci. – Ale, ne, bav se; přeju si, abys byla bláznivě šťastna a přitom nezapomněla na mne. Dívenko, je jedna hodina a já myslím na Tebe; bojím se, že nebudu mnoho spát a že je přede mnou mnoho stýskání. Cítím Tvou pusou na své ruce a

křičel bych, jak se mi stýská. Olo, Olo, zítra v šest hodin, děj se co děj, a někam půjdeme; víš, Olo, jsme si to dlužni – dnes večer jsme my oba patřili příliš mnoha lidem; příští večer musí být jenom náš. Olo, je jedna hodina; snad teď na mne nemyslíš, a já, hlupák, jsem si uložil říci si desetkrát Ola, až budu mluvit se slečnou Alicí, a také jsem to splnil, dokonce dvakrát; a Ty na mne nemyslíš; kdybys na mne myslela, nemohl bych tak žárlit.

Tvůj K.

(795) [Počátek dubna 1921]

Neměl bych pokoje, kdybych holčičku aspoň nepozdravil. Tak včera v noci to nebylo filmování, ale policejní razie po těch nejhorších peleších v Košířích; co jsem viděl, na to nikdy nezapomenu. Budu o tom někdy holčičce povídat, aby věděla, co je to bída. Tam by zaboha nebyla mohla jít s sebou, dobře že šla do postýlky. Chodili jsme pět hodin, přišel jsem domů až ve tři. Myslel jsem včera, že bych šel Olinku odpoledne navštívit, ale já zatím budu spát, Olinko, protože jsem slabý jako moucha a unavený a dočista smutný. Ale v šest hodin se podívám do Šv., přesně v šest; snad by holčička mohla být před divadlem, abych ji nemusel volat; a pak v devět počkám, abych ji dovedl domů. Děvčátko, jak strašně žijí lidé! Stydím se za to, oč jsem šťastnější než oni. Potěš mne dnes večer.

Káča

(796) Ve vlaku do Brna, půlnoc [7. dubna 1921]

Ramtata, ramtata (vlak).

Holčičko, dítě, panenka, ptáčku,

kdybych Tě s sebou měl, bláznivou hračku,

musela bys mi na klíně spát. Jen si pohajej,

zavři oči a vůní vlasů mne opájej,

spi. Ticho. Ani se nehnu. Jenom maličko

políbím levé a pak pravé očičko,

a dost. Ani se nehnu. Jen ještě z ukrutného musu
políbím růžovou, vlhkou, žíznivou pusou,
a teď už konec. Jenom ještě tady
políbím krček ve stínu svévolné brady,
a teď už, Olinko, spi. Jen nežli usneš, hled',
rukou tě pohladím, k Tobě se nakloním a – teď!
a teď! a teď! Tak počkej, Olinka musí spát,
teď! teď! teď! holčičko, jak tě mám rád,
“tak pust' už, Káčo!” – a teď! jen ještě jedinou
pusu si musím dobýt.
“Čáčo, ach Čáčo, budu se na tebe zlobit,”
ne ne ne, Olinko, spi už. Ani se nehnu,
budu se jenom dívat, do koutka hlavou lehnu,
a teď! teď! a ještě jednu!
a zase!
Olo, Olo, něco ti pošeptám – “Čáčo, ty jsi –” Pst!
Spi. Hajej. Jedeme do Brna. Já a ty.
Ty svázaná. Já zajatý.
– Olinko, Olo, že to tak není! Jedu sám,
docela sám, a vzpomínám.
Ramtata, ramtata (vlak).
Teď spí už Olinka, hajá doma
s nezulíbanýma, nerozmačkanýma rtoma,

a já se tu trápím ve vlaku – –

Kdybys šel raději spat, ty roháku!

(797) V pátek odpoledne [8. dubna 1921]

Olinko, posílám Ti básničku, kterou jsem napsal ve vlaku. Dnes ráno zkouška; dopadá to velmi slabě, Ekl nestačí, Gräfová docela prázdná, jediný slušný výkon bude asi Urbánek. Ostatní nestojí za mnoho, nebo jim neseď role. Což dělat.

Mluvil jsem se Štechem a vyřídil všechno. Je velmi rád, že může s Olinkou počítat, říká, že by ji velice potřeboval a že ona je náramný a pravý divadelní talent. Navrhne ji na nejbližší schůzi výboru Družstva Národního divadla k angažování, což bude do týdne. V pondělí volí se nový výbor, pak švagr a sestra podniknou u nového výboru příslušné kroky, nasadíme všechny páky; je to, zkrátka, na nejlepší cestě. Jen Mahen zuřivě odporuje, holčička se mu ve Vině nelíbila, říká, že je to lyrická herečka a těch prý je na tucty, prý potřebují jenom tragédku, a taková v Čechách není žádná, jen nějaká Klokotská v Bratislavě, ani prý Dostalová za nic nestojí a Hübnerová je strojená – to píšu, aby holčička posoudila Mahenův vkus; naštěstí Mahen v ničem nerozhoduje a jen zuřivě mluví; inu, šus jako vždycky. Paní Pechová se ptala, proč Olinka nepřišla s sebou, prý musí mít v Praze trhání; slečna Gräfová se také o mém děvčátku zmiňovala, myslím, že to mělo mít nějakou špičku. Mahen nadává slečně Gräfové a skoro všem; je krobiánský jako šmirgl, Štech varuje před Bratislavou, z vážných příčin. Zítra ráno s ním budu ještě mluvit. Holčičko, je to dost šmíra, to zdejší divadlo, jaksi se mi tu nechce líbit; já bych sem nešel. Ale jak říkám, Štech o tebe jaksi moc stojí. Nemají tu žádný ženský dorost. Tedy do týdne se to rozhodne definitivně a – závazně; víš, holčičko, toho slova se skoro bojím; jak potom řekneš “ano”, nedá se už ustoupit. – Teď musím běžet na nějakou návštěvu. Kdybys věděla, co se na Tebe navzpomínám! Chtěl bych už jet do Prahy, být v Kolíně, v Libni, na nádraží, u holčičky, na její puse – Ach, miláčku, myslím, že Ty tolik nevzpomínáš. Všechno je zrovna pohaslé, když tu nejsi. Jsem rozladěn a nešťastný. Chtěl bych... chtěl bych... Miláčku, přijď tedy o půl dvanácté v neděli naproti!

Jsem docela nesvůj, mrzutý, nešťastný. Chtěl bych se vrátit hned, hned do Prahy. Puso, ptáčku, má Olinko, tak si na mne chvíli vzpomeň! Líbám tě bezpočtukrát, bohužel trochu moc na dálku.

Tvůj Karel

(798) [V květnu 1921]

Drahá holčičko!

Koupil jsem tedy šťastně dva lístky na dnešní večer – a v redakci jsem dostal třetí lístek, referentský. Jdi tedy s Bodikem, vždyť chudák Budníček dosud Rusáky neviděl. No, a bude to. Budu čekat na Malostranském náměstí pět minut před šestou, protože o půl sedmé si mám přijít k pokladně vyměnit ty dva lístky za lepší. Totiž tyhle jsou v poslední řadě, a když mne to mrzelo, řekla slečna pokladní, že mně je večer vymění za lepší. Tak buď přesně pět minut před šestou na náměstí, i s človíčkem Boďou, já se tam s vámi sejdu, a pojedem. Napapej se a ať Tě nebolí kokůsek. Holčičko, já nevím, ale snad k Vám zaskočím po obědě, jenom na pět minut, protože se musíš učit; ale je mně to nějak dlouhé až do večera. Třeba nepříjdu, ale nedá-li mi to pokoj, musíš těch pět minutek pro mne ztratit. Zatím jen pozdrav.

Pa, kluku huňatá, a – a ještě něco. Zatím jen pozdrav.

(799) [Květen 1921]

Ve čtvrtek večer.

Byl to den veliké, veliké únavy;

holčičko, věř, už ani žít mne nebaví;

jenom ti ještě napsat psaní.

Vteřinu jsem tě viděl dneska,

barevná panenka, jaks byla hezká,

hračko, jak spanilá, děvče, jak k líbání,

byl bych tě pohladil, chytil tě do dlaní

a – nic už; smutek mi vane z dlaní,

smutnými prsty píši psaní:

Děvčátko, Olo, kdyby ti lidé věděli,

co je to Ola, kdyby jen věděli,

co je to láska, doma by seděli

a nekazili jiným večery, ne – ne – ne

nekazili večery důvěrné

a – nic už. Olo, kdo mi ten večer vynahradí,

ztracený večer na konci mládí,

ztracený! Ztracený den! Vždyť jsem jej proto jen prožil,

abych jej večer ti do dlaní složil

a řekl: Olo, byl to den všední únavy,

a přece byl celý tvůj, slyšíš? celý tvůj,

a tedy jej vezmi; unaveného polituj,

milujícího potěš a – nic už

Ztracený den!

Olo, musím Tě dnes vidět; prosím Tě proboha, přijď dnes o půl páté k hodinám na Jakubském náměstí (na Smíchově, ne u nás); hled', jistě můžeš, budu čekat od půl do tří čtvrtí; nepřijdeš-li, stavím se po šesté v divadle. Olo, hled', prosím Tě, přijít, vynahrad' mi ten večer; vidíš přece, že Tě potřebuju! Bože, jak je ten den zpustošený! Olo, já vím, že máš mnoho práce, ale přece – jsou věci přednější než práce. Pro mne i pro Tebe. Tedy přijď, volám Tě.

O půl páté, Olo, Olo, jistě!

(800) [Červen 1921]

Holčičko nejmilovanější, dnes odpoledne jsem chtěl napsat hodně, hodně dlouhou básničku pro Tebe, těšil jsem se na to, a místo toho Ti mohu napsat jen několik řádek. Uvidím tě teprve večer, příběhnu ještě před devátou do divadla, snad už o půl deváté; teď mám domácí vězení, musím do večera zredigovat a seškrtnat německý překlad RUR, přišel telegram z Berlína z Reinhardtova divadla, aby se tam překlad expres poslal; vidíš, jsem otrok vlastního výrobku, ani tu neděli nemám pro sebe. Ráno má maminka chválila Tvého tatínka, a najednou povídá, proč prý se ta jeho dcera tak kulmuje, když má tak hezkou tvářičku, proč prý to dělá; já jsem se smál a říkal jsem, že jsou ty vlasy natůr. A teď se mi stýská po tom všem natůr a chtěl bych o tom psát básničku. Holčičko, zítra půjdeme na výstavu, už ve tři hodiny Tě budu čekat na Radeckého náměstí, ano? A dnes večer přijdu hodně brzo. Můžeš-li vyběhnout na chvíli, vzkaz mi to a já počkám.

(801) [Brno 9. srpna 1921]

Drahá holčičko,

přijel jsem před chvílí do Brna, a dříve než jsem si mohl umýt ruce, stavuji se v redakci, abych Ti napsal zatím několik slov. Cesta ve společnosti dvou žurnalistů, jednoho holandského a jednoho anglického; ten Angličan se poznal hlavně po tom, že celou cestu nepromluvil. Jsem trochu utřískán; teď půjdu na výstavu těch starých obrazů, abych si mezi nimi vybral sám, a pak pojedou dál. Je mi divně; neumím si představit těch 14–20 dní, kdy Tě nebudu vidět. Doposud jsem neměl času myslet na to; ale bojím se chvíle, kdy budu sám se sebou. Ach, holčičko, a jak budeš žít Ty? Myslím na to skoro s úzkostí: chtěl bych být při Tobě aspoň v těch Tvých těžších chvílích, abys mně zase řekla, jak tuze se o mne opíráš. Tady v Brně myslím na ten náš zimní zájezd; nedalo mně to, a šel jsem se podívat aspoň zvenčí na Redutu. Pamatuješ se, jak jsme si k ní šli přičichnout hned prvního dne?

Jsem unaven, holčičko, umazán a ošklivý; mám jen tuhle chvíli, a pak přijdou redaktoři do redakce a budu muset mluvit a tvářit se moudře a účastně. Drahé děvčátko, bude-li Ti těžko, vzpomeň si na mne, že i mně je těžko, tupě a hořce. Nemám najednou docela nic rád lidí, a budu napořád mezi nimi. Bylo by to jako vlašňoučká koupel, kdybych aspoň chvíli Tě dnes mohl vidět. Únava, únava je všechno.

A Brno se mi nelíbí. Je jaksi palčivější než Praha, protože je bez půvabu. Až mne to překvapilo, když jsem jel vlakem, jak je na krajině už cítit podzimek. Tam ve Špindlu nebylo

ještě ani stopy po něm; ale tady sem tam už žloutnou a rudnou stromy a je ve vzduchu takové je ne sais quoi, co připravuje jeseň. To mne okouzlo, protože mně to připomnělo mne sama.

Těším se nyní jen na jednu věc: na Tvé první psaní. Adresa je: Trenčianské Teplice, Slovensko, dům Poniatowského. Byl jsem včera skoro rád, že byla paní Gampéová při našem rozloučení; dopadlo to aspoň hladčeji a bezbolestněji. Drahý chundeláči, ani nevíš, jak bych Ti přál kousek hezkého štěstí pro každý den, co budu pryč. Kdyby to jen kapka radosti byla, stačilo by to. A já Ti teď nemohu opatřit žádnou radost, po tak dlouho! Buď dobré mysl, prosím Tě snažně o to; buď jasná a veselá a klidná, plná důvěry, neotrávená; piš mi denně a hodně mnoho, vidíš, že já svůj slib dodržuju. Tak bůh s Tebou, štrapatá, nešťastná holčičko; napiš mi veselé psaní hned, jak dostaneš tohle ode mne. Je mi tak těžko přestat s Tebou hovořit, a přece už musím; mluví na mne dva lidé. Pa, miláčku, piš a hled' se mít tak, abych měl z toho radost. Kočičko, opičko, chlupáči, na shledanou a nenech mne stýskat si.

Tvůj Čáča s tisíci pusami

(802) [Trenčianské Teplice 10. srpna 1921]

Drahá holčičko,

vybývá mně volná chvílka teď k večeru, a tak Ti honem píši, pokud mne nezavolají k večeři. Tedy: v Brně z těch starých obrazů jsem si vybral Hamiltonovy Koně, velmi pěknou, veselou věc; má stát 6 000 K, ale dostanu ji laciněji. Myslím, že ji koupím. Z Brna jel jsem večer, a protože jsem si koupil na cestu lahvičku vína, byl jsem drobátko tento a nakonec jsem usnul. Ráno hned mi začalo mé léčebné trápení: horká koupel v bazénu (považ si, v tak horkých dnech!), pak půl hodiny pocení v horkém zábalu, pak masáž; chlap masér mne hnětl jako bochník chleba, vyl jsem bolestí. Pak doma do mne nalili láhev tokajského, následkem čehož jsem po obědě zase usnul; pak jsem musel honem přečíst celý svazek Nerudových dramatických slabostí, protože na Vinohradech chtějí oslavit 30. výročí jeho smrti (22. srpna) nějakou jeho hrou. Teď právě jsem dopsal o tom Vydrovi a jsem na chvíli svůj, to znamená Tvůj. Tak. To je zevní počet z mého dne. A vnitřní účet jsi Ty, opičko. I když jsem dnes odpoledne spal, zdálo se mi pořád o Tobě; bylo to ukrutně zmatené, ale přitom jaksi pěkné, jako by ses nějak zvlášť vyznamenala. Teď, k večeru, mám pořád nejasný pocit, že bych měl vyjít a někde na Tebe čekat. Jak je to možno, že se na Tebe nikam nemohu jít podívat? Kdepak vězíš, holčičko?

Mé drahé děvčátko, Ty si neumíš představit, co se na Tebe namyslím. Pořád, pořád, pořád jsem s Tebou; každá věc, každý hovor má nějakou kudrlinku, která mé myšlení obrátí k Tobě. A je mně hrozně smutno, myslím-li na to, že třeba nejsi veselá, že třeba se Ti v téhle chvíli nežije dobře, že třeba Tě něco trápí. Holčičko, miláčku, piš mi honem; dva dny už od Tebe nic, docela nic nemám. Chtěl bych Ti psát veseleji, ale ty dva dny na mně leží jakoby prázdnota. Když tolik na Tebe myslím, jistě nakonec vymyslím něco pěkného, něco pro náš život. Maminka mne odtud nechce pustit, pláče, že jsem ji obral o 14 dní, že jsem měl přijet dřív; chtějí mne tu vykrmit, trápí injekcemi, chovat jako miminko; mučí mne svou láskou. Jsem bez duše. A přece cítím, že i teď prodělávám nějaké zranění, – aspoň v tom jsem pořád mlád, že se nikdy necítím hotov.

A Ty, můj daleký poklade, zraj také; zraj pomalu, sladce, bohatě, mé krásné ovoce, má chutná a líbezná. Pěstuj se s láskou, vždyť se pěstuješ pro mne. Zraj do jemnosti a ušlechtilosti, zraj do trvalého mládí, zraj do vyrovnaní a hlavně zraj do štěstí. Miláčku, prosím Tě, proboha, uč se být šťastná. Nic jiného pro Tebe nechci, a vedle své lásky mně nemůžeš dát nic krásnějšího než své štěstí. Ani já nemohu být vyrovnan a kliden, nemohu být úplně sám sebou, pokud Ty nebudeš šťastná. Já znám všechno nebo skoro všechno, co Tě trápí a mučí; ale právě proto bych Tě chtěl uhladit –

Musím k večeři a pak na procházku; nebyl jsem dnes dosud venku, bolí mne hlava. Myslím na Tebe, žiju v Tobě a pro Tebe to je všecko, co dnes vím. Piš mi, má milá, potěš mne, potěš mne a buď šťastná, Olgo.

Líbá Tě Tvůj Karel.

(803) [Trenčianské Teplice 11. srpna 1921]

Drahá Olinko,

proboha, už tři dny jsi mi nepsala. Co mně to děláš? Jsou tady šílená vedra; myslím s bolestí na to, jak nechutno je teď v Praze, jak protivně Ti musí být s tou hloupou Kočičkou den co den a v pondělí dokonce dvakrát, a že zas pro Tebe začíná život šedivou únavou. – Nejsm v dobré míře; umořen horkou koupelí a dusným záblem, rozmačkán masážemi, upíchán injekcemi, přetížen domácím žírem žiju skoro animálně; s největší námahou jsem vynutil dnes ze své tuposti maličkost pro Lidové; bojím se, že takhle nebudu se svým románem vůbec

hotov. A krom toho se mi stýská, den za dnem tíže; půl mé osoby mně schází. Měl jsem ošklivou noc: pokoj v hotelu byl plný štěnic. Půl hodiny jsem ty bestie zabíjel, a ve dvě v noci jsem se ustrojil a utekl jsem k našim, aby mně ustlali na kanapi. Bože, dej nám už výdech chladu, neboť hyneme! – Maminka se mi líbí, mluví docela usmířeně (víš o čem), a jen buď, hochu, šťastný, a ani jedno zlé slovo. Mluvil jsem s ní jen tak mimochodem. A jen prý aby ta ona dotyčná měla pro mne dost času a starala se o mne atd., a aby byla dobrá hospodyně a kdesi cosi; to všechno řečeno jen ve formě zbožných přání a nikoliv nějakých pochyb. Zkrátka bylo to přímo milé a tuze mne to dojalo.

Jinak nic nového. A co může vůbec být pro mne nového, když ne psaní od Tebe? Dnes odpoledne jsem si vykládal karty, dojde-li do večera od Tebe list. Vyšlo mně, že ne, a že ani zítra ne, ani pozítří ne. Ale holčičko, Olinko, to přece není možné! Musíš mně psát každý den, i kdyby to jen krátké psaní bylo, ale piš dlouhé, tak dlouhé, aby se mně zdálo, že jsem u Tebe a dýchám s Tebou a že už jsme si toho tolik řekli, že si můžeme dovolit chvilku mlčet a dívat se třeba do země. – Přesvědčuji sebe sama, že mé dny tady nejsou promarněné, že tu honím kousek zdraví, ale je mně těžko a nepřestane mi být těžko, pokud nebudu mít od Tebe psaní. Copak jsi na mne zapoměla? Má krásná dušičko, pošli mně básničku, pošli mně kousek sebe. Jsem hrozně chudý bez toho. Hloupý jsem jako malé dítě, neumím myslet snad láskou, snad únavou; jsem trochu šťastný jen tehdy, když mne nikdo nevidí a já sedím a koukám do země a představuju si – zahradu Krakonošovu, zahrádku mládí, kde jsem byl zahradníčkem. Bože, bože, je to opravdu tak daleko? – Malá holčičko, potěš Čáču!

Ted' je jedenáct hodin v noci, ve čtvrtek. Ty jsi dnes hrála Kadidju, ted' už jsi doma, ted' už sis vytáhla vlásničky a rozepínáš se, ted' už ležíš v postýlce, ted' jsi si na mne vzpomněla, a ted' už spíš. Co si to brebentíš ze spaní, růžová puso? I když zatajím dech, neslyším tě; někdo se venku směje, slyším kroky, za těmi kroky je černé a teplé ticho, pak teče široký Váh, hučí lesy, spí dlouhatánský kraj, a na konci mých myšlenek jako chundelatý uzlíček maličká spící holčička, utahaný raneček mladosti, chudáček má krásná. Spi; a zítra, až vstaneš, mně napiš a pod známkou pošli sebe samu. Dobrou noc, má Olgo!

(804) [Trenčianské Teplice 12. srpna 1921]

Drahá, sladká holčičko,

Tvé psaní mne nesmírně potěšilo, už tím, že přišlo a že bylo dlouhé a milé; je mi sic hrozně líto, že se pro něco trápíš; chtěl bych Ti vdechnout z dálky důvěru, kterou mám já, ale myslím, že už jsi zase veselá malá holčička, které chudý vojáček z té pěkné historky (se špatným instrumentálem) vymodlil klid duše. Zato budeš mít zelenou čepici, mlč, a moc pěknou, aby to bylo pravda, že pán bůh odměňuje hodné holčičky. Bylo by to ošklivé na světě a příliš kruté, kdyby těm nejhodnějším dával špatné nadělení. Ne, čorta nět, jest bog; spolehni na mne, a ostatně já jsem, jak říkáš, chytrá hlavička a krom toho žádný smolař, aspoň obyčejně, a mám už hotový plán pro všechny alternativy a eventuality, i pro ty naprosto nemožné. Vidiš, píši Ti psaní plné důvěry přesto, že píši za démonického doprovodu strašné, stromy lámající vichřice, která přináší jakousi strašnou bouřku. Přitom po každých pěti slovech zhasne žárovka a trvá po jednu nebo dvě minuty infernální, dusná, těhotná tma, rozrývaná hroznými blesky. Teď, v tuhle hodinu dávají v lázeňském divadle moji Lásky hru osudnou. Je tam maminka, sestra i děti, jen já jsem nešel, abych psal své holčičce. Hřmí pořád blíž; za chvíli spustí se liják na nás mroucí, na beznadějně trávníky a zubožený svět; vláha padne na zahrádku mé milé, a já, třeba je noc, půjdu s bosou hlavou do deště, jednak abych dal tohle psaní do kastlíku, jednak abych se modlil k bohům nebeské a pozemské vláhy. – – Co bych psal o sobě? Umořen, vyčerpán koupelemi, uhmožděn masáží vleku se nepříjemným, strašně žhnoucím dnem. Bez jediné myšlencečky v hlavě sedl jsem odpoledne a začal znovu psát: Kapitola VIII, Na bagru. A vidiš, napsal jsem bezmála padesát řádek, špatných sice – ale ve dnech pustoty nezáleží na tom, píšu-li dobře nebo špatně, jenom když píšu. Ježíšmarjá, snad je zrovna teď ukrutná bouřka také v Praze, Olinka běží z divadla domů a hup pod peřinu, a bude se potit strachem, a já bych ji vlastně měl konejšit, houpy, houpy, hou, holčičko, neboj, bouřka je požehnání a vůbec, buďme silní; i v našich malých poměrech je dost místa pro hrdinství. Dít'átko, tady Ti je vos, a jak drzých! – A teď, teď právě se spustila prška, prudká, rozcuchaná jako Tvé vlasy; oh, miláčku, jaká úleva! Celá ta dálka odtud až do Prahy se zamilovaně protahuje jako pěkné tělo a pije, s rozkoší pije to divé a studené políbení. Holčičko, spi krásně a tentokrát beze všech starostí. A piš mi každý den; dnes například přišlo Tvé předražené psaní v poledne, a já blázen jsem s večerní poštou už čekal nové.

Od paní Tilschové jsem dnes dostal lístek z Hirschberku, dělali dvoudenní výlet na pruskou stranu. Jinak nic a nic nového; stýskání, vzpomínání a počítání mizerných, bezútěšných dnů. Kdyby aspoň týden přšelo a pořád přšelo, abych seděl doma a psal kapitolu VIII a X a XV, zuřivě, slepě, do blaženého zpitomění. Pa, miláčku, naši se vracejí z divadla, běžím ještě na

poštu; a zítra ráno čekám psaní, a zítra bude už zase o den méně, a bude pršet, a Ty budeš hačat v Praze a psát svému Čáčovi pro jeho potěšení. Pa.

(805) [Trenčianské Teplice 13. srpna 1921]

Drahá holčičko,

píšu sice jen krátké psaní, ale píši je jako každého dne doposud; snad jsi dostala mé psaní o půl dne později, ale píšu každého večera. Jsem dnes neobyčejně ospalý; snad proto, že jsem až do půl jedenácté hrál s dětmi karty. Jinak jsem a) celé ráno se nechal týrat tzv. léčením, b) odpoledne chvíli psal a pak promokl na procházce. – Blahopřeju Ti k ochlazení; sám jsem dnes konečně zase pocítil chuť k životu. Je to ohromný požitek, dýchat vzduch studený jako čistá voda; připomíná to mimoto hory a tisíce překrásných věcí. Čtu jakési irské pohádky; je to divné, zmatené a kouzelné, a vždycky mi to překlouzne do spaní a zdá se mně o Tuleních Mužích, Dan Ronech, Mac Cadrunech a podobných věcech stejně podivných a mlžných. Dnes byly zdejší hory zaklopeny mraky; velikánský Žihlavík měl čepici z dešťových par, a to mně tak nesmírně připomnělo Kozí hřbety a pěknou procházku k Buchbergrovi. Musím tolik mnoho hovořit s tolika lidmi, ale věř, to není rozptýlení, to je jen rozdrobení, tříštění; den není jedna veliká hladina radosti nebo stýskání, ale tisíc okamžiků, tisíc nárazů, ze kterých každý má svůj rub neukojení. Já mám rád velké plochy v životě jako v umění; raději velký stesk než spoustu drobných událostí, raději velké ticho než mnoho drobných řečí. Proto se vyhýbám mrzutostem, návštěvám i zábavám, abych si uchoval celost a rozlohu svých dnů. Věř, holčičko, čím jsem starší, tím kratší mně připadá den. Když jsem byl dítě, zdálo se mi, že hodina je jako velikánská krajina, v níž je na tisíce zábav, zájmů a překvapení; teď je mi celý den něco tak hrozně krátkého, že bych jej chtěl zadržet, i když není šťastný. Ach můj bože, moci konečně žít ve dnech široce rozklenutých, pokojných a zrajících beze všeho rozčilování! Mám trochu úzkost z nových povinností, které mně nastanou na Vinohradském divadle; ne proto, že by byly nad mé síly, ale proto, že budu muset podstupovat tolik vedlejších zájmů, které jen ukrutně nahodile budou souviset s mou osobní životní linií.

A těším se už do Prahy. Do Prahy, která je láska, veliká láska, a práce, veliká a solidní práce. Drahá holčičko, počkej, jak dobře si upravíme život, už teď. Uděláme si plodný rozvrh každého dne. Budeme strašně rozumní (ale víš, také strašně zamilovaní; jinak raději nic). Já musím pořád dělat plány. Pořád musím mít pocit, že na svůj příští život mohu působit svou

vůli. Kdybych jednou si měl říci, že není vůbec v mé moci, jak budu žít, vztekl bych se zlostí. Ach, miláčku, vzpurná a neposlušná holčičko, já bych děsně chtěl ovládat Tě svou vůlí. Já věřím, že všechno může vůle vykonat, a Ty máš nemocnou vůli: příliš prudkou, příliš citlivou. Chtěl bych Ti vdechnout svou vůli k životu, k sebevládě, k štěstí, k harmonii. Chtěl bych já celý být Tvou vůlí. Věř mně, že víc věřím ve vůli než v génia. A teď jdu spát, miláčku; jistě Tě uvidím ve spaní – sen je to jediné, co se vymyká naší vůli, a proto nás tolik překvapuje. Dobrou noc, má dceruško; piš mi zas, piš mi denně, potěš mne a buď šťastna, pokud zase nepřiletím, abych měl svůj podíl na každém z Tvých dnů. Sbohem, sbohem, holčičko, spi líbezně.

(806) [Trenčianské Teplice 14. srpna 1921]

Drahé děvčátko,

nedá mi to, abych nepsal i dnes, ač 1. jsem nedostal dnes žádné psaní (tohle je můj šestý dopis, a dostal jsem teprve dva) a 2. ač jsem velmi unaven po velkém marši. Šel jsem se sestrou a dětmi do Havránkovy doliny, o které jsem Ti už povídal; tam jsme potkali hajného, který nám vypravoval o zbojnicích. Byli tu ještě loni v zimě, přepadli i jeho (hajného) v hájovně a bydleli na jednom kopci v jeskyni. Pak nás vedl ten hajný do té jeskyně; bylo to hrozné drápání, chudinko, ty bys tam jakživa nevyšla, ale zato jsem viděl pravou zbojnickou jeskyni, skoro ještě teplou. A půl hodiny dál je prý ohromná krápníková jeskyně, měřící v ploše tři míry pole; a v ní prý jsou kamenné dvěře, kterými nikdo nemůže hnout, a za těmi dveřmi prý je veliký poklad. Už se tam lidé chtěli prokopat z jiné strany, ale nešlo to. Bohužel do té jeskyně se musí po provaze. A ještě je tu prý jedna jeskyně plná pokladů, ale k té jeskyni by musel mít člověk klíč. Ten klíč je zakopán tři kroky od jednoho buku, ale který buk to je, to věděl jen jeden zbojník, kterého ostatní zbojníci oslepili, aby to místo nikomu nemohl ukázat. Ten slepý zbojník sloužil u jednoho gazdy v Motešicích, který předloni zemřel. Náš hajný už kopal na mnoha místech po tom klíči; nenašel nic, a proto slouží podnes za 140 K měsíčně. Jeho ženu střelil majitel lesů do prsou; dvě leta nato umírala a šestkrát byla operovaná. Viděl jsem konečně také skálu, ve které žijí podnes divoké kočky; divoká kočka, jak známo, zakousne i člověka. Volal jsem na ně, ale nepřišla žádná. Mimoto jsou tu i medvědi; musí to být milý druh, protože žerou jen maliny jako malé holčičky. – Tak tohle lesní dobrodružství trvalo čtyři hodiny; byl jsem ve zbojnické jeskyni právě v tu chvíli, kdy jedna holčička si malovala svěží líčka a běžela na jeviště hrát cosi nevýslovně hloupého.

(Neděle, 7 hodin večer: Jeho kočička.) Snad i jí by bylo lépe, kdyby klusala těmi lesy, vlhkými po odpolední bouři, a drobátko se bála medvědů a rysů. Holčičko!

Klíží se mi oči. Byl bych rád, kdybych byl potkal živého zbojníka, ne z romantiky, ale abych se ho na něco zeptal. Víš, musí to být hodně těžké živobytí, být zbojníkem. Ukrotně namáhavé a poměrně nevýnosné. Myslím, že by ti zbojníci museli mít docela sociální a důvodný vztek na nás poctivé lidi, kteří se užíváme daleko snadněji. Ten můj salónní Loupežník neměl ani ponětí, jak je to krušné být opravdu a vážně loupežníkem. Vždyť i ten mírný, blondový hajný se chlubil, že po nich třináctkrát střelil; a prý “jenom krev po nich zůstala”.

Ach, holčičko, mně se zdá, že už spím. Mám v nohou sakramentské kopce beze všech cest. Pa, mé zlato, dobrou noc. Kapitola VIII se blíží pomalu ke konci. Piš, piš denně; dnes mne píchlo, když nepřišlo psaní, ale řekl jsem si, že se Ti vrátí rodiče a že tedy máš mnoho práce a povídání. Mně se docela obyčejně stýská; ožil jsem trochu chladnem, ale zato cítím všechno ostřeji a silněji. Dobrou noc, Olinko, líbám Tě a hladím Ti ručičky.

(807) [Trenčianské Teplice 15. srpna 1921]

Milovaná panenka,

děkuju především a ještě jednou děkuju: dostal jsem dnes najednou dva Tvé dopisy. Já sám psal jsem dosud přesně každého dne; teď píši po zuřivém cviku, správněji kaufcviku čili komandu, ve kterém jsem proti švagrovi a sestře prohrál asi šest korun kromě vzácnějších ještě hodnot duševních. Zas tedy, bohudík, o jeden den méně! Vidiš, v Praze je mi líto večer každého dne a chtěl bych jej prožít ještě jednou, v nové práci a nové lásce; tady jsem rád, když je zas jeden den utržen jako list v kalendáři. Dnes jsem se skoro celé odpoledne věnoval mravní výchově dětí; na mou duši, vedle jiných zahozených talentů je ve mně ztracen kazatel moralista.

Neboj se, holčičko, neboj se Bodiny churavosti; nic to není, přejde to, spoléhej na má slova. A stran Tvé starosti, buď klidna; rozvážil jsem všechno, a buď jak buď, jsem kliden a potěším Tě. Prosím Tě jenom, abys byla bez starosti a nekalila si ani den, ani minutu, dokud se nenavrátím. Prosím Tě o to a naléhám na to. Nestarej se vůbec o nic, pokud se nevrátím. Buď docela, docela spokojena.

Tak dnes je patnáctého, pondělí večer; vzpomínal jsem na Tebe, že jsi, chudinko, dvakrát musela hrát tu ferencovinu. Pán bůh Tě potěš! Mám zas takovou přísnou, vážnou chuť na umění; musím se opravdu nutit, abych dodělal ten špásový román, ale mé srdce touží po nějaké čisté práci. Takhle zase nějakého poetického Loupežníka bych si rád napsal! Teď tak všechno v lesích voní, dnes jsem putoval pěšinami tak krásnými, tichými a temnými, že je mi až do teď krásně teskno a skoro slavnostně. To je můj podzim, můj krásný podzim.

A těším se do Prahy, nejen pro lásku a pro Tebe, což je první, stálá a náramně hlasitá pohnutka, ale také pro to pracovní zaujetí, které na mne sedá. Zvážněl jsem a pročistil jsem se; měl bych vlastně těch pár dní tady prožít v úplné samotě; rozptylují mne lidé, které mám rád, i starosti lásky jsou mně hrozně, až příliš blízké, ale je to přece jen úrodná pauza. Chtěl bych se s Tebou rozdělit o svůj klid a svou naději; mám takový pocit zralosti, jako by opravdu příští život byl docela v mých rukou a já jej mohl utvářet v jakémsi neobyčejně uspokojivém a pěkném tvaru. Je mi dobře; právě proto, že mi tak scházíš, že tolik cítím pevnost a jistotu toho, co je mezi námi, je mi dobře. Chtěl bych, aby ses mi dala docela do rukou, ne k milování, ale k utváření. Jsem náramně hodný a je mi, jako bych rozuměl všemu a všem. Zní to neskromně; ale poslední krok v důvěře k světu je důvěra k sobě samotnému. A já si důvěřuju. Prosím Tě, abys i to brala za dobré znamení a za silný důvod k tomu, abys byla spokojená a ničeho se nebála.

Drahá holčičko, často ses ptala, co přijde po lásce? Já Ti to povím, co přichází s láskou a je tak mocné, že i lásku to přetrvává: je to lnutí, přilnutí, ukrutná blízkost, která nic nechce než dávat. Říkám Ti, je to něco moc krásného.

Tak dobrou noc pro dnešek; i mé péro klouže a šustí tak tiše, měkce a vlhce po papíře, jako když jsem odpoledne šel lesními cestičkami a myslel na celý svět, to jest na nás, na sebe, na podzim, na dobré a uklidňující věci. Buď klidná, klidná, klidná! Dobrou noc, předrahá Olinko; těším se zase na Tvé psaní-písničku.

Tvůj Čáča

(808) [Trenčianské Teplice 16. srpna 1921]

Drahá, milá holčičko,

dnes zase začínám svůj dopis pěkným díkem: došla dvě psaníčka najednou. Smutná psaníčka, jako otrhaní běláskové. Děvčátko, opakuju jednou provždycky: buď veselá, důvěřuj; “konec vše napraví”, není, čeho se bát. Klid, klid!

Píši velmi pozdě v noci; hráli jsme v rodinném kruhu karty až přes hodinu třiadvacátou. I v kartách mám osud, který mne plní v celém životě pokojnou rezignací: ani nevyhrát, ani neprohrát; zůstat v rovnováze, dávat životu, kolik on dává mně. – A předtím překrásná podzimní procházka. Jako by samo nebe chtělo ukázat všechny své kousky, svítilo slunce, přšelo, dvě duhy stály nad horami a za soumraku milovaný měsíc; podivuhodné průhledy do hor, do hor na všechny strany – světlezelené lesy, indigové stíny, hnědé pastviny s velkými stády bílých a černých ovcí, všechno v dokonalém ladění časného podzimu. Bylo to tak krásné, že jsem si bezpočtukrát vzpomněl na Tebe s praživoucí lítostí, že to nevidíš se mnou. – Dnes je úterý, i dnes jsi hrála Kočičku; z té dálky, z té drsné a širokoplecí přírody mně to připadá až bolestné. Ach, holčičko, velký život není koneckonců v horečném zmítání, v ctižádosti, v úsilné honičce za úspěchem nebo čímkoliv. Když se člověk dívá na ty veliké, silné, pokojné věci, přestává skoro chápat ten neklid nás uštvaných a zraněných lidí. Ani já nevidím ve své literatuře cestu k úspěchu nebo slávě; v tom nejkrásnějším případě je veškeré umění tak samozřejmé jako hora nebo keř jalovce; vyrůstá, žije, jest prostě, a co k tomu přidají lidé, je něco tak ohavného jako turistické tabulky v přírodě. Být umělcem, ano, nic není lepšího nadto; ale být umělcem v životě, umělcem v harmonii a velikosti samotného života, to je to nejkrásnější, nejryzejší a nejskromnější.

Má drahá holčičko, Olo, prožívám tolik, že je mi tisíckrát mučivější vzpomínka na Tvé trápení, protože to trápení by neobstálo před přísnou zkouškou té zralé podzimní krásy a chladných nebes. Všecko zdá se mi něco říkat, a já Ti to věrně vyřizuji: “Nech klidně dít se to, co se dít musí. Co je nutné, je dobré. Nes, co je Ti dáno nést. Je hlubší a užitečný smysl ve všem, čemu nemůžeš uniknout.” Miláčku, věř v moudrost těch podzimních a nebeských mocností; i já jsem jim uvěřil a naučil jsem se dvojímu: oddaně přijímat, co musí být, a statečně vykonat, co je dobré a krásné konat. Mám vnitřní síly víc než pro dva; co je mi platná, když se nemohu o ni s Tebou rozdělit? Miláčku, buď silná; to platí víc, než “buď krásná” nebo cokoli jiného. Neumíš-li být silná jako sivý buk, buď silná jako jalovec, jako houževnatá mateřídouška, jako všecko to, co bez reptání a zmítání přijímá sucho a zimu, plodnost i zranění. Umět to tak jako příroda! Buď silná!

Dost, dost už, holčičko; bojím se, že ani dnes se mi nepodaří potěšit Tě. Vidiš aspoň jedno, jak mne postavil na nohy můj podzimek; bojíš-li se, že to pro Tebe znamená léto po jaru příliš krátkém, dobrá: buď silná a spokojená – i Tebe čeká podzimek, a budeš-li moudrá, bude krásný, krásnější než všechno předtím. Copak je na tom něco smutného?

A tedy zatím sbohem, Olgo; čekám zase psaní. Mé zdraví se velmi zlepšilo. Dobrou noc, Olinko, právě tluče pŕlnoc.

Tisíckrát Tvůj Čáča

(809) [Trenčianské Teplice] 17. [srpna], streda [1921]

Drahé děvčátko,

dnes skutečně nemám co psát. Nejen proto, že mne bolí zub a že jsem se do tuposti uhrál v komandu (a měl protivné štěstí a vyhrál moc peněz), ale že se za celý den nic, nic, nic nestalo, co by mně poskytlo jedinou krejcarovou myšlenečku. Začal jsem psát kapitolu IX. a ostatek dne protratil v tak drobné minci, že nemám teď večer čeho se zachytit. Takové dny mám nerad. Po nich nemám večer ten pokoj, po kterém toužím. Dobrý den, cenný den je jenom ten, který mně dal pocítit nebo poznat něco dobrého a aspoň trochu velkého. Už ani neříkám: den, který mně dopřál udělat dobrý kus práce. Ani práce není to, co dělá člověka. Dovedu si představit léta, kdy bych nevzal péro do ruky a jen se díval a trochu den po dni moudřel; snad by ta léta byla méně ztracená než ty plodné a pilné roky s takzvaným úspěchem. Víím, holčičko, je to všechno trochu rezignace, ale věř mi, je mi až nevolno, pomyslím-li, že zase začnu brát vážně všelijaké ty osobní i veřejné otázky, divadlo, aféry, lidské řeči a já nevím co. Především být silný a moudrý, být pán, žít hluboce a tiše svůj život; všechno ostatní je zbytečná horečka, nestřídmost a rozptýlenost. – Vidiš, protože dnes nedošlo od Tebe žádné psaní, píšu pořád sám o sobě; ale přitom, nebo spíš právě přitom myslím tolik a tolik na Tebe. Kdyby to bylo možno, chtěl bych Tě rozdělit na atomy a každý atom sám odýchat, pomilovat a zase sestavovat v celek. Vždycky jsem říkal, že bych nejraději na světě byl Tvým Pygmaliónem. Protože Tě tu nemám, pracuju sám na sobě; a proto pořád nalézám na sobě staré směšné vlastnosti, kterých bych se chtěl zbavit. Celá ta domnělá důležitost (Wichtigtuerei tomu říkají Němci) tak řečeného uměleckého poslání, ta osobní nedůtklivost, ukrutná snaha uplatnit se, ta okázalost a vlastně neskromnost umělecké natury mně teď připadá jako to první nedůstojné a komické, čeho se chci docela zbavit. A jiné a jiné věci. O

tom až jindy. Dnes jsem chudák, kterého nedůstojně a komicky bolí zub. – Děvčátko, trápíš se ještě? Mlč, nech toho; vymyslel jsem mnoho věcí do budoucnosti, které jsou úplně uspokojivé, uvidíš. Žádné fantastické plány: velmi reální podrobnosti. A zase je o den méně. Zítřka určitě čekám psaní, veselejší a šťastnější psaní.

A teď už dobrou noc. Jsem jaksi fyzicky rozladěn. Ubohá kočičko, kdypak už přestane Kočička! Zatím sbohem, a piš, a můžeš-li mne v něčem poučit a chceš-li mne v něčem předělat, začni s tím hned, pokud prožívám své dny dobrých úmyslů.

Líbá Tě Čáča

(810) [Trenčianské Teplice 18. srpna 1921]

Drahá holčičko,

právě přišly Tvé dva expresy z 15.–17. Já nesvoluju, abys něco udělala, slyšíš? Já, pokud Ti na mně záleží! zapovídám Ti každý takový pokus, a uděláš mi strašnou bolest, neposlechněš-li mne. Doufal jsem, že rozumíš tomu, písí-li: buď klidna a spokojena. Znamenalo to, že беру celou věc na sebe a že máš mně naprosto důvěřovat. Nepsal jsem víc, nechtěl jsem psát víc, ale přemýšlel jsem o všem a je mi naprosto jasno, co mám dělat a co máš dělat Ty. Prosím Tě naléhavě a svrchovaně vážně: ponech to mně, čekej, buď klidna a neboj se. Žij tak, jako by vůbec ničeho nebylo. Vše je dobře, všechno přijímám rád, s nadějí, ano s těšením. Těším se, děvčátko, a prosím Tě, aby ses těšila se mnou. Těším se na odpovědnost a starost, kterou vezmu na sebe. Těším se, že teprve nyní budu, jak se patří, Tvou maminkou. Hrozně se těším na to, co ve svých dopisech nejmenuji. Ohromné obtíže, které jsou v cestě, jsem promyslel a vím, jak to nad nimi vyhrát. Spoléhej jenom na mne. Hned bych se rozejel do Prahy, abych Ti vše řekl; ale v tomhle stadiu je nebezpečno mé léčení přerušit, mohlo by nastat zhoršení, a toho se bojím pro sebe i pro Tebe. Proto Tě prosím: čekej trpělivě. Vidím a přímo hmatám úplně hladké řešení; žádám jen, abys mi důvěřovala, otřela si očička a těšila se, jako i já se těším.

Je hrozný nesmysl, že se trápíš; naopak, naopak, buď šťastna. Mé nynější štěstí, které mně jen hořkne hroznou soustrastí s Tebou, je už z veliké části založeno na obraze, který vidím před sebou. Tak, drahá Olgo, a nyní buď klidna. Hlavně, nic nedělat! Nemíchat se do osudu! Být šťastna z toho, co má a musí být! Mám jenom nesmírnou úzkost, zda jsi už něco neudělala,

čeho bych hrozně litoval. Bože, jak je to ohavné, že musím být tak daleko od Tebe! Mám trháni skočit do nejbližšího vlaku a nezastavit se až v Thunovské; ale pak bych musel lehnout a Ty bys měla ještě větší starost. Chci být zdrav, hodně zdrav – Ty víš proč.

Dítě, dítě, a nyní Tě ještě jednou žádám – ne o hrdinství ani o sebezpřemáhání, ale jen o jednu maličkou věc: abys mně naprosto důvěřovala. Vše dopadne tak, jak si přeju: dobře pro nás oba. Slib mi, že necháš všechno na mně. Slib mi, že nehneš prstem a uděláš jen to, ale všechno to, oč Tě požádám. Nyní sbohem; chci ještě před polednem dát to psaní na poštu, abys je zítra ráno dostala. Drahá Olgo, jsem při Tobě, jsem plně s Tebou; věř, čekej a buď se mnou šťastna.

Tvůj Karel

(811) [Trenčianské Teplice] 19. [srpna] v noci [1921]

Drahá, poplašená holčičko,

ani ráno, ani večer nepřišel od Tebe dopis. Trnu úzkostí, co to znamená. Unavil jsem své tělo bláznivým lezením po kopcích, abych unavil také svou duši. Počítám hodiny; snad jsi dostala můj expres dopis dříve, než bys provedla něco hrozně nerozumného. Snad přišel včas; pak jsi jistě poslechla, vid'? Oh, ale vždyť jsem Ti i předtím, pořád a pořád říkal, že bych něco takového nikdy nepřipustil. Ty to víš, nemohlas tedy jednat jinak. Vid', nic se nestalo? Vid', čekáš na Čáču, aby Ti řekl všechno, co pro nás oba vymyslel? Myslím-li na to, že bys něco udělala, je mi strašno. Ne, řekni, ukrať rychle mou úzkost; nedostanu-li zítra zprávu, zblázním se úzkostí.

Nejlépe by bylo, kdybych se za Tebou ihned rozejel, ale bojím se, mám velmi vážné příčiny, kromě té pitomé léčby, kterou proklínám. Maminka ke mně lne jako nikdy dosud, nebo aspoň to ukazuje jako nikdy dosud. Je to až mučivé a hrozné; kdybych odejel, vím, že by Tě nadlouho nenáviděla. Je mi strašno z její lásky, z jejích polibků, z jejího přisluhování; nenáležím jí, ta láska nepatří mně, má mysl je jinde. A teď ta povinnost přemáhat se, neukázat svou úzkost; jak chvilinku myslím na své věci, na Tebe, hned jsou kolem mne čtyři ženské: že jsem smutný, že se mně něco stalo, že snad ten dopis atd. A tož nebýt smutný, kousat se docela, docela uvnitř, utahat tělo – děvčátko, poslední dva dny byly strašné. Nevíš, co to je mít úzkost o Tebe. Ty nikdy nemusíš mít úzkost o mne, Ty to neznáš, to je horší než bát se o

vlastní život. Já nechci a nechci, abys tak jednala, nemohu Ti všechno napsat, ale nehni ani prstem, neudělej ani jednoho špatného a nešťastného kroku. Bože, kdy budu mít od Tebe zprávu! Kdy zas tohle psaní dojde do Prahy! Nemohu je poslat expres, je noc; půjde ráno v osm, večer je v Praze, pozítří ráno je dostaneš. Je to tak strašně pomalé! Myslím na Tebe tak silně, že se mi zdá, že ty myšlenky si musí prorazit cestu až k Tobě a že je nějak slyšíš; a pořád Ti do dálky diktuju: všechno jsem zvážil, sečkej, raduj se. Copak to neslyšíš, nešťastná, neslyšíš to ráno i v poledne i večer?

Dost, Olgo; ráno nebo zítra večer musím mít od Tebe zprávu. Nesnesu už tu úzkost. Vid', že jsi ne – Chtěl bych něco rozhrýzat netrpělivostí; a nebudu-li dnes zase spát, oh bože, jak se ten čas natáhne! Ne, děvčátko, do zahrady před oknem svítí měsíc tak klidně, jako by to bylo nějaké poselství pro mne: neboj se, nic jsem neučinila. Ah díky, díky, holčičko! Dobře, že jsi to řekla měsíci. Ale přece budu se třást, pokud nebudu mít Tvůj dopis.

Už není podzim a není nic; krása světa pohasla; nevidím nic. Jen ta měsíční noc trochu mluví a uklidňuje. Olgo, dopis! Proboha, aspoň teď musíš mne slyšet! Víím už, jak dosáhnout bytu atd. Vše Ti řeknu, jen mne upokoj! Kdyby už byl aspoň zítřek! Dnes jsi určitě dostala můj expres, dnes ráno, jak počítám, Tvůj poslední dopis měl datum 17., tedy jistě nebylo pozdě. Já se o Tebe bojím.

Vid', nic jsi neučinila. Prosím Tě, abys byla veselá. Hled', vyjasňuje se před námi. Udělám spoustu nutných věcí. Klidná, šťastná, spoléhající. Dobrou noc, Olgo.

Karel

(812) [Trenčianské Teplice] 20. [srpna 1921]

Drahé děvčátko,

statečnost a sílu jsem myslel v jiném smyslu – ale budiž, stalo se. Nyní Tě nechci kárat, jak bys snad zasloužila. Teď je samo o sobě velkou událostí, že jsi aspoň trochu šťastna. Cítím se nesmírně sláb – ne tělesně, ale mravně a duševně; sláb k radosti, sláb k výčitce, neoprávněn k tomu i k onomu; úleva i bolest, obé je mi jaksi jedno. Jen abys teď byla zdráva. Jen aby se Ti teď začalo dařit. Abys byla šťastnější než dosud. Líp vyzbrojená. Schopnější rezignace. Máš za sebou velkou bolest. Děvčátko, to může být člověku ohromným prospěchem. Snad jsi teď bohatší. Ne o jednu zkušenost, – nestálo by za to žít, kdyby člověk kupoval jen takové

zkušenosti. Ale bohatší o několik dosavadních životů. Hledám něco dobrého na tom všem, co se stalo, ale je jaksi prázdno kolem mne. Bojím se na to myslet, abych nemusel příliš těžce vinit sama sebe. Ó bože, kdybych to mohl odčinit! Já, já, já, který se tolik nažvaním o harmonii a moudrosti a štěstí, jsem zahrál pěknému životu tak ohavný kousek! Nevíš, jak je mi hořko. Proto, ano, hlavně proto jsem chtěl všechno jinak, abych sám nesl tíhu věci a odpovědnost a abych přinutil osud, aby těžkou chybu obrátil v něco dobrého. Teď mně to dobré zmizelo. Neudělal jsem nic než kus utrpení. Je to vlastně hrozné. Teď stojím nad sutinami dobrých úmyslů, kterými jsem chtěl napravit svou vinu. A nyní jsi platila jen Ty. Já nic, pranic. Je mně strašně hořko nade mnou samým. Co jsi to učinila! Co jsem já učinil! To druhé leží na mně jako mrak. Nikdy už to nenapravím. I mně tím končí jakési dětství. Udělal jsem zlo – vlastně nikdy dosud jsem nic zlého neučinil, až teď. Jsem tím ještě příliš užaslý, než abych to plně pochopil. Je tomu několik dní, co jsem Ti přímo nestoudně psal: že mám pocit, jako bych měl svůj život docela ve svých rukou. A zatím rozhoduje i o mně náhoda. Kdybych byl v Praze, bylo by všechno jinak. Neříkám, že líp, a nevěřím, že hůř, ale docela jinak.

Přitom ve mně propuká nesnesitelná, trýznivá něžnost k Tvému utrpení. Jakže, Tys trpěla, a já jsem nebyl při tom! Chtěl bych si sám způsobit nějakou silnou bolest, abych věděl, co to je. Tuhle noc následkem přílišné únavy a námahy (chtěl jsem se tolik unavit, abych spal jako kámen ve vodě) jsem dostal hrozně bolestný záchvat ischiasu; nespal jsem pro bolest celou noc. Tu bolest Ti obětuju; je to maličko, ale aspoň něco. I to byla bolest z lásky. Chtěl bych Tě zahrnout nejněžnějšími slovy, ne pro to, co jsi učinila, ale proto, že jsi trpěla. Zatím je mi smutno a hořko; stydím se za sebe; chtěl bych nebýt. – Nyní buď aspoň zdráva. Prosím Tě proboha, udělej všechno pro své zdraví, jez, žij rozumně a opatrně, aby aspoň tahle úzkost byla mně ušetřena. Já pak nevím, jaký mám být a čím ti mohu teď ozlatit život. Myslil jsem na tolik věcí, ale dopadlo to jinak. I k Tobě mám jiné povinnosti, i k sobě stojím teď jaksi bez omluvy. Ach, holčičko, láska zůstává i pod studem a sebetrýzní a roste soucitem. Píšu samé smutné věci; ale aspoň to je mi jasno, že Tě mám rád jako nikdy. Prosím Tě, buď nyní zdráva. – Malá Helenka mne dnes večer zas upomínala o ten obrázek Eddy Polla. Buď tak hodná, pošli jí ho – i to je trošičku láska.

Dobrou noc, drahé děvčátko; jsem smutný a zamilovaný, ale i já snad vyjdu lepší z té žalostné lázně. Dobrou noc, dobrou noc, Olgo!

Tvé dopisy došly všechny.

(813) [Trenčianské Teplice 22. srpna 1921]

Drahá holčičko,

včera byl první a jediný dosud den, kdy jsem Ti nepsal; patrně proto, že byla neděle, která mne znudila a vysušila až do hloubi duše. Dnes píši jen krátké psaní, protože mám s dětmi podniknout výzkumnou výpravu k Horákově pustě a k jakési jeskyni v tzv. Bukovině. Myslím však, že tu jeskyni nenajdeme. – Za týden, za osm dní jedu do Prahy. Už se koukám zamilovaně na západ a pouštím tam na procházku své těšení. Dnes mi poslal Zavřel své drama, zase nějakého Přemysla, pro Vinohradské divadlo. Kvapil mi píše, že v září jede do Paříže a že by se mnou rád do té doby mluvil. Musím tedy 1. září být v Praze. Krom toho se dovídám, že Hilar dále jedná s vinohradskými herci, což by případně znemožnilo i mně jít na Vinohrady. Ach, dějž se! – RUR je (podle Politiky) přijato také pro Frankfurt a Cáchy. Jinak o tom nevím nic.

Dnes došla dvě Tvá psaníčka; obě mne potěšila a ulevila mi tím, že je v nich aspoň trochu veselosti. Ale o těch věcech ani dnes nechci a jaksi nemohu psát, nejsem s nimi hotov. Jistě se vrátím klidný, a nebudu se muset nutit, abych se na Tebe usmál. Hlavně však: jez hodně, choď venku, žij co nejzdravěji. Těch 6 1 kg ztráty na váze mne poděsilo. – Sám, jak se zdá, netloustnu. Těžko tloustnout při masážích a horkých lázních. Ale jistě ozdravuju a – snad nestárnu. Ten časný, zralý podzimek není stárnutí, a ostatně, jak se zdá, jsem ukázal dost zeleného a hloupého jara. – Ostatně, co se týče mé nezkušenosti: na mou duši, nejde mi to do hlavy a jsem stěží s to tomu uvěřit. Prokristapána, co všechno už se na světě děje! – Trochu se párám s tím Absolutnem, nejde mi to od srdce, ale co platno. Máš pravdu, poněkud se ve mně probouzí umělecký mnich; byl ve mně odjakživa, jen chvílemi dřímá, a bojím se, že Tě bude letošní zimy poněkud znepokojovat. Buď k němu blahovolná a přijmi od něho to málo dobrého, co Ti může pro Tvou dráhu dát; neodsuzuj ho a neber ho lehce. To, co přes nás přešlo, působilo na mne zvažněním a zpřísněním; už nikdy se nevrátím k té lehkosti života, ve které jsem žil. – Teď musím jít, děti naléhají. Těším se, až budu mít pokdy napsat Ti víc. A těším se na Tebe, stýská se mi pořád víc, probouzí se ve mně strašně sentimentální touha. Na shledanou, mé dítě, Olinko. Papej hodně, Larvičko, buď zdráva a veselá.

Tvůj úžasně oddaný Karel. 22/IX

(814) [Trenčianské Teplice 23. srpna 1921]

Má milá holčičko,

všechno se uložilo spat, a já Ti teprve nyní píšu své každodenní psaní. Užil jsem dobře svého dne; krom ranního trápení v lázni dopsal jsem kapitolu X., pak s požitkem četl Lagerlöfovou a potom putoval podzimním odpolednem po nových krásných cestách, plných překvapení. Ty zdejší hory jsou divné, zmatou člověka jako ve snu. Vylezeš na kopec, klikatíš se chvíli lesem, a najednou se ti otevře vyhlídka tak neznámá, že vůbec nevíš, kde jsi, jako by tě něco přeneslo do nového kraje. Tak je to pokaždé, když dělám novou procházku. Ani zdejší lidé se tu nevyznají. – Ptáš se, kdy přijedu. Pojedu odtud v úterý odpoledne, stavím se v Brně, ve středu v noci přijedu do Prahy. Řekněme, ve čtvrtek ráno o 11 se stavím ve Švandáku, zkoušíš-li. Kdybys nezkoušela, stav se tam v tu hodinu. Po tomhle pátku už mi sem nepiš, jde to pomalu, stěží bych Tvůj dopis dostal. Tedy v pátek večer naposled, nebo v sobotu ráno expres. A prosím pěkně, pošli ještě toho Eddy Polla.

Jinak nic nového. Jím strašně mnoho, a neztučním-li, je to jen proto, že všechno zase roztrousím po těch zdejších kopcích. Do té jeskyně jsme se včera nedostali, bylo to příliš daleko. Šli jsme až na kraj jednoho kopce, který tady uzavírá obzor, a viděli jsme, že za ním je údolí a pak kopce ještě vyšší a hustší než tady. A v těch kopcích prý člověk slyší bručet medvědy. A v tom údolí jsou tři raubířské vesnice, že se tam stěží četník odváží. Napohled to však vypadá mírně a sličně, a indigové podzimní stíny dávají všemu nádech zralé švestky, že by se do ní člověk zakousl a zamhouřil oči rozkoší.

A nyní bych strašně rád, abys i Ty zdravě žila a pěkně se celá nalila krví, takovou sladkou a hustou, ze které člověk dostává temperament buku: buk se nefantí a nerozčiluje, ale nedá se; i on zápasí o život, panečku a jak! A vyroste v krásné bučisko a netrápí se pro to, že není dubem nebo borovicí a že roste na Machnáci a ne tamhle na vysokánském Grolovcí nebo Slimáčkově hoře. Ale to jen tak vedle, protože mi psala, že život není rezignace, nýbrž boj. Tak. Ale tedy, rád bych, abys hodně jedla; já, hříšník, jsem měl tentokrát větší radost z té půlky kuřete, kterou jsi snědla, než z těch 10 000 pus, které jsi mi poslala a kterých jsem nedostal. Patrně se na poště ztratily. Budu si stěžovat u ministerstva. – Zatracená kočička má tuhý, opravdu kočičí život. Fotografie mi neposílej, vždyť už už jedu. Já Ti povím, že jsem dosud nevyndal své věci z kufříku; připadalo mi pořád, že tu jsem stejně jenom naskok a že se vůbec nesmím zařizovat, jako bych tu chtěl bydlet. Ještě napíšu asi dvě kapitoly a proběhnu asi čtyři neznámé cesty; ještě několikrát budu bolestí sykat pod důkladnými pěstmi maséra

Kuzendy a nadávat, až mne tatínek potáhne do ordinace, aby mně vpíchnul arzénovou injekci. To je úžasné, co se nahraju karet s malou Helenkou. My tři děti máme jedno společné: každý má svou lásku a svůj sen u divadla: Eddy Pollo, pan Walter a Olinka. A teď dobrou noc, je jedenáct hodin a já jsem poctivě unaven jako dřevorubec. Olgo, teď už: na shledanou.

(815) [Trenčianské Teplice 24. srpna 1921]

Má nejmilejší,

ano, dostal jsem všechny Tvé dopisy; a já sám psal jsem denně, s jedinou jen výjimkou. Opakuji, abys mi od soboty už nepsala; ve středu v noci přijedu do Prahy a ve čtvrtek ráno Tě uvidím, – doufám aspoň, a pak už, světe, měj mne rád.

– Chtěl jsem Ti napsat dnes dlouhé psaní; ale po večeři, když jsem si konečně sedl po dlouhé procházce, byl tu poplach, že hoří nad hřbitovem celá lesní stráň, a tak jsem se tam ovšem běžel podívat. Oheň nebyl tak veliký, bylo vidět jen plazící se, místy vyskakující plameny v šíři asi dvou set metrů, ale v noci i to vypadá strašně a krásně. Nevím, proč mne tak okouzluje oheň; snad pocházím z nějakých předhistorických uctívačů ohně. Vrátil jsem se hodně pozdě, a tak ukrutně ospalý, že kdybych byl malé miminko, brečel bych samou ospalostí. A tu by mne převinuli a dali do kočárku, já bych ještě zavzlykal a zabroukal, a už bych spal ze vší síly. Místo toho píšu psaní, na které se těším celý den, chtěl bych do něho napsat spoustu věcí, a přece vím, že ho nenapíšu až do konce, protože už si mocí rozvíráám oči prstama, aby se docela nezavřely. Dnes jsem napsal za dvě hodiny skoro celou kapitulu románu, a pak jsem udělal dost fádňi procházku za příliš teplého odpoledne. Tady ještě nezapršelo, všechno je vysušeno na troud a skoro denně se hlásí nějaký menší lesní požár. Chytil jsem dnes docela mladoučkou myšičku polní, hotové myši miminko, ale to Ti bylo tak krásné, že je pořád vidím. Žalostně pištělo v mé dlani, a když jsem je pustil na zem, schovalo hlavičku pod suchý list a myslelo si: teď už mne, lidičky, nikdo nevidí. – Jinak nic, nic nového; den se odvíjí po dni na růženci stýskání, od tohoto středečního večera za týden budu se blížit k Praze a pak bum! zapadnu do svého pokoje a řeknu si, jak už mám blízko do Thunovské 25 a tak dále. A víš co, já jdu spat. Na mou duši, nejsem ani s to přečíst, co jsem právě napsal. Je-li někde špatné slovo, nahraď je správným, já už nic nevím. Něco mne bolí, nevím co, je to někde v mysli; něco jsem zapomněl, co jsem chtěl napsat. Dramaturgovi Kholovi zemřela maminka. Ten oheň byl krásný a myšička ještě krásnější. Mám Tě hrozně rád, ale musím jít spat, nikdo

mne nepřevine a já bych tak rád vzlykal, pa, Olgo, Olinko, já jsem jen ospalé miminko, ach bože, kdyby mne někdo přišel odstrojit. Dobrou noc, panenke, teď už spím

Karel.

(816) [Trenčianské Teplice 25. srpna 1921]

Má milovaná holčičko,

dnes jsem dostal dvě Tvá drahá psaní; málem bych se styděl, že píši méně než Ty, ale ovšem, každé mé psaní je aspoň jednou tak dlouhé jako Tvé! – Zas jeden den pryč; nepřinesl nic nového, celé ráno jsem se vařil v lázni, odpoledne dopsal kapitolu XI a pak se šel podívat na včerejší požářiště dosud doutnající, drobet jsem hasil, ušlapával jiskry a rozkopával pařezy, a pak se toulal po horách; udělal se podmrak, trochu se konečně rozpršelo, bylo to nevýslovně smutné a přitom občerstvující pro duši. Ano, sladkobolná nálada trvá, trvá tak silně, že ani sám sobě, člověku špatnému, nic už nevyčítám. Nejsem soudcem sobě samotnému; беру i dávám, a pán bůh ať posoudí, čeho je víc. V hloubi své duše chci jednat jen a jen dobře, ke každému a nejvíc k těm, které miluju. A když z mé životní dílny vyjde něco krutě zlého a bolestného, žasnu bezmocně a myslím, že snad je to osud, že snad člověk musí natropit zlé věci, pokud má příliš silný interes na životě. Ty říkáš, že jsme příliš citliví; ale to není to pravé slovo, obvykle neseš i ty nejtěžší věci tak lehce, že se sám sobě zdám bezcitný; avšak mám vkus pro rezignaci, pro to “být žebrákem u chrámových dveří v cizím městě”, jak jsem Ti říkal, už tomu bude rok, u Chotkových sadů. Ano, Ty jsi příliš citlivá, žhavě, zjitřeně, nekonečně citlivá ve svém prožívání; já jsem spíš jako hladina, která všechno zrcadlí, ale stojí. Což ostatně nemusíš brát doslovně, protože nikdy se člověk nemylí tak radikálně, jako když něco konstatuje sám o sobě. – Ach, holčičko, Tobě se stýská! Stýská se Ti v tom úzkém a uštvaném životě, který vedeš. Jakpak by se Ti teprve stýskalo, jak široce a nekonečně, kdybys jako já stála na vrcholech kopců a měla tolik světa před sebou, tolik dalek, tolik přísných a velkých, zasmušilých a mlčících věcí! Holčičko, jen malé věci nás rozptylují ve stýskání a lásce; velké věci nás soustředí na nás samy a až bolestně nechávají mluvit naše srdce. Hleď, holčičko Olgo, za šest, za pět dní budu běhat po Praze za Tebou. Zase se mezi nás nakladou maličké, denní věci, které z té dálky mlčí, a my budeme vzpomínat i na to stýskání tak, jako na Špindl. Miláčku, já nevím, je-li Ti to po chuti; ale já bych rád, až budeme v Praze, hodně s Tebou běhal a prochodil hodně končin, smutných, chudých, ošklivých, anebo

krásných a ulehčujících. Zdá se mně, že vlastně žijeme v neznámém světě. Že sami si zužujeme svět na strašně úzký a vymrskaný kruh. Krom toho mám chuť být nesmírně hodný a trochu Ti nahradit úbytek na veselosti, který pozoruješ a který já nemohu zapřít. Jo, přibyl jsem o kilo na váze, třebaže tolik běhám. Malá Helenka je přebílená nad svým hrdinou Eddy Pollem; všude ho nosí s sebou. Pošli jí, prosím, tolik jeho obrázků, kolik jich jenom máš – Ano, stýská se mi hrozně, ale tak nějak krásně, že bych měl psát básničky; kdybych jen nebyl tak věčně ospalý! Sbohem, dívenco, líbám Ti ruce a nohy. Už nepočítej dny, už nejsou, už jedu!

Karel.

(817) [Trenčianské Teplice 27. srpna 1921]

Drahá holčičko,

včera večer jsem zase nepsal, a proto to doháním hned teď ráno. Nepsal-li jsem, mělo to příčinu velmi silnou a velmi prozaickou. Tedy mezi námi: měl jsem včera po celý den ukrutnou koliku, večer bolesti tak silné, že do mne nakapali spoustu opia; následkem toho jsem usnul na židli a nemohl psát svému potěšení. Dnes už je dobře, ale žívím se jen tvrdými suchary a čajem; mám hrozný hlad a nesmím jíst, mám vztek na celý svět, ani ven nejdu; největší vztek proto, že maminka má příležitost mne rozmazlovat jako miminko, a já o to nikterak nestojím. Dnes nepřišlo žádné psaní od Tebe; čekám, že dojde odpoledne. Myslím, že je dnes sobota, – tak tedy za dva a půl dne jedu, už bude konec stýskání. Jak jsem Ti psal, přijedu ve středu pozdě v noci, nechod' mi naproti, nevím hodinu ani nádraží a časnějším vlakem se vrátit nemohu, ježto mám v Brně co dělat. Nezlob se, že jsem tak stručný; jsem tuze rozmrzelý a rozbručený už od rána. Došly mně první korektury Života hmyzu; typograficky to bude pěkně vypadat. Brr, někdy je svět sakramentsky protivný i rezignujícímu optimistovi. Ale nic mi není, to si nemysli; naopak jsem rád, že jsem jednou v zuřivé náladě, aspoň ze mne vyjde všecka skrytá vzteklost a budu sladký jako piškot. Prosím Tě, živ se mně dobře, abys byla hodně zdravá, abych měl velikou radost, až Tě uvidím. Na shledanou, a zítra, jak doufám, napíšu psaní delší a lepší. Věř, má milá, že Tě nemám míň rád, když jsem stručný.

Naprosto Tvůj Karel.

(818) [Trenčianské Teplice 28. srpna 1921]

Drahá holčičko,

píši Ti v směšném a ohavném postavení; mám hausarest a polehávám s teplými obklady na hrudníku; mám totiž tvrdošíjný katar, jím jen čaj a suchary a zuřím pro tu ponižující nepříjemnost. Jsem zpitomělý přečtenými detektivkami a spolykanými kapkami opia; čtyři ženské všech věků se mi zpola posmívají a každá do mne cpe něco jiného, co mi beztoho škodí, a já bručím, vztekám se a jsem nepříjemný jako nic druhého na světě. Tak. Jediné potěšení mám, že mne nevidíš tak směšně postiženého. Zrovna mně maminka ukazuje lžičku krupice, ze které mi uvaří k večeři kašičku. Ach bože, kde je můj požehnaný apetit! Od té chvíle, co ze mne spadly starosti, jsem v jídle překonával sebe sama; a teď čaj, odvar ze suchých borůvek, kroupový šlem a kašičky, to má být nějaký život?

Pročež, mé děvčátko, z hlubokosti své těžkosti Tě zapřísahám, abys nikdy nežertovala se žaludkem a ostatními vededůležitými ústroji a věnovala jim napříště největší pozornost; neboť vím nyní, jak dovedou trápit. Prosím Tě, abys jedla hodně, ale ne přemíru, zdravě, ale ne hltavě, pravidelně, něžně, odhodlaně, teple, se zájmem, moudře a stále. To je jeden z nejvážnějších úkolů života; neboť člověk s pokaženým žaludkem nebo něčím podobným není schopen rozletu, poezie, umění, lásky, vznešených citů, moudrosti a ničeho a není hoden lásky ani zájmu; je to hnusné, hekající, sobecké, vratké a nemravné nic, které ani nezasluhuje jména člověk. Tak.

Holčičko, já jsem přečetl Zavřelova Přemysla a potil jsem se hrůzou. Ihned se mi po něm přitížilo. – Ven nechodím, třebaže právě začíná opravdovský podzim. Čtu hnusnosti. Pozítří jedu. Popozítří v noci jsem doma (dnes je totiž neděle) a ve čtvrtek o 11. budu na koláči. Nejsem hoden, abych psal o lepších věcech, jako je například Srdce, Touha, Naděje, Veliké Těšení atd. O tom všem příště.

Tvůj Karel.

(819) [Říjen 1921]

Olo, přijdu dnes večer, přiletím z Vinohrad a o deváté budu před divadlem, snad ještě dřív, ale kdybych se maličko zpozdil, snad děvčátko chvilinku počká. Vezmi čert společenské povinnosti! Ne, ne, já přijdu včas. – Jinak nic nového. Zkoušky jdou dost mizerně. Premiéra má být 21. v pátek – bude-li hotova malírna. Tedy určitě na shledanou, musím, musím...

(820) Brno, 16. XII. [1921]

Drahá holčičko,

mám teď chvilinku volnou večer v redakci, a tak Ti píšu. Přijel jsem po poledni, půl cesty jsem mrzl a půl se vařil, a už jsem od té doby byl u konzervátora vyzvednout ty své milované staré obrazy – jsou krásně očištěné a mám z nich velkou radost, to dám sám sobě k Ježíšku, protože jsem byl celý rok hodný, až na některé špatnosti, za které at' mne země pohltí a jedna hodná holčička uši a nohy mně utrhne; ale jinak jsem byl pilný a dám si ty obrázky ježíškem. No, a potom jsem byl u Fredy Stránského a zadal jsem mu knižní vydání své Továrny na Absolutno; myslel jsem, že jsem ho svými podmínkami (15% z krámské ceny, tedy československý honorářový rekord) nestydatě okradl, ale protože mi ještě děkoval, nebylo to asi tak zlé. Nyní jsem v redakci, kde jsem odvedl 23.–30. kapitulu Absolutna a kde ještě čekám na šéfredaktora Heinricha, abych se přimluvil za Štorcha-Mariena. Dostal totiž okamžitou výpověď a byl tuze nešťasten, protože je po doktorátě bez místa, a tak se namáhám ho tady nějak zachránit. No, i to snad půjde, zatímco mně vnitřní hlas trochu výsměšně říká: “Jiným pomáhat chceš, a sám sobě pomoci nemůžeš.” Ano, mizerný hlase, sobě pomoci nemohu, ale co je stokrát a tisíckrát horší, nemohu vysypat z rukávu pomoc pro hodnou a nešťastnou holčičku, aby už nikdy nebyla nešťastná atd. A tohle, holenku, je zatracená a hořká bezmoc, a nic mne tak nepálí, ale o tom už nechci psát

– jsem totiž po tak úsilovném dni hodně utahán a ospalý, hrozím se, že se ještě musím prokousat vepřovou horou (jsem totiž na hodech schválně pro mne připravených), než se dostanu do pelíšku a zavru unavené oči.

Celou cestu jsem se díval, jak se dělají ledové květy na oknech vagónu. To Ti bylo hrozně zajímavé, když vlak stál ve stanici, květy rozmrzly nadobro, a když jsme jeli, začaly kvést a růst podivuhodně rychle, člověk stěží stačil sledovat, jak se rozvíjí, šíří, bohatě zaplétá kvetoucí kapradí, jak roste do palem a džunglovitých houštin, no, něco úžasného. Vlastně to

byl nejsilnější dojem toho celého dne, a proto mám unavené oči a chtěl bych je zavřít, abych znovu viděl ledové květy. Proti tomu lidé jsou hloupí a primitivní.

Zítřka Ti, holčičko, jistě nebudu psát, protože ráno sháním bednu na obrazy a jdu k Štechovi a Mahenovi, a odpoledne navštívím nemocného přítele Trýba a musím dohlédnout na balení obrazů a jít ještě do redakce, a večer do divadla na jakousi premiéru, a v neděli ráno musím na koncert, prý nějaký zvlášť velký a krásný, a v neděli přijedu do Prahy (nebo ježíšmarjá až v pondělí v poledne, protože zrovna mne tu chtějí zdržet na schůzi celé redakce v neděli, ale já přijedu raději v neděli ráno nebo odpoledne), ale určitě v pondělí ve čtyři přijedu na náměstí a počkám na Tebe, a teď dobrou noc. Měj se hezky a nenech se nikým a ničím trápit.

Čáča.

(821) 24. XII. [19]21

Dlouhos už nepsal verše a dávno ses nemodlil.

A kdyby ses nestyděl,

na kolena bys pad a tohle asi děl:

“Ó Bože,

je-li to nějaká zásluha, že ve dne v noci,

od rána do noci se snažím, pokud je v mé moci,

sám trochu tvořím a pomáhám tvořit jiným,

od rána do noci myslím, od rána do noci se činím,

abych potěšil lidi a udělal jim boží neděli,

aby něco pěkného četli anebo viděli,

je-li to vůbec něčím, Bože, před Tvýma očima,

dej mi znamení a splň za to přání má:

dej jí štěstí, dej jí štěstí a zdraví,

dej jí štěstí, dej, ať život ji neunaví
a neporaní, Bože, dej jí štěstí,
Bože, dej jí pokojně růst a kvéstí,
jejímu srdci dej pěkně a stříbrně bít,
aby ji bylo slyšet při každém kroku zazvonit,
jako když zjara zvoní celému světu Vzkříšení.

Bože, dej mi znamení
své milosti; ať také mně ještě jednou zazvoní
zvonečky jarní; a v ní
i mně dej zdrav a štěstí.”

Čáča pro Olinku.

Panebože, pročpak není básnička na každé čisté stránce a na každém dni!

(822) 30. I. v noci [1922]

Modlitba pražského psa

Můj Bože, já bídný hříšník

k tobě spínám své hříšné ruce:

Jdi, buď tak hodný, a řekni teď mému děvčátku:

“Já se nezlobím, naopak, všechno je v pořádku,

neboť já sám jsem všechno stvořil, děti.

I vás. I vaši lásku. Vaše rty. Vaše ruce. Všechno.”

Můj Bože, jdi a navštiv ji jménem lásky,

pohlad', pohlad' její střapaté vlásy,

požehnej, požehnej její přesladké čelo,
aby líbezně spalo a na nic nemyslelo,
ulož, ulož, ulož její bolavé nožičky,
uspi ji, ukolébej, buď chůvou mé krásné holčičky,
a víš,

svým svatým palcem napiš svatý kříž
na ty dva bílé květy, na lekníny polorozvité,
na květné kalíšky v koruně života ukryté,
na její kvetoucí srdce –

Ne! Karle, Karle,

vždyť ty bys na sama Boha žárle
odrazil, hříšný Čáčo, jeho velebné dlaně
a nenechal je, aby napsaly křížek na ně,
na dva lupeny bílých růží. Můj Bože,
jenom na čelo ji smíš políbit; a já,
já jsem bláznivý, šťastný a nešťastný Čáča.

[Podél pravého okraje listu]: V pět hodin nakupovat! Olo, v pět hodin ti jdu naproti po Újezdě!

(823) [Snad březen 1922]

Drahá holčičko,

budu o 1 6 (to bude už jist? konec Gejíru) čekat na náměstí před divadlem. Ale jistě, prosím!
Omlouvám se, že jsem zapomněl v pátek na ty lístky. Bože, tolik starostí ten den! Tuze se
těším na shledání

Čácca

(824) [Snad březen 1922]

Milá Olino,

čekal jsem dnes na koláči marně. Zítřa o 11 tam (na koláči) počkám zase; máš-li pro mne trochu volného času, přijď.

Není mi dobře, totiž duševně. Velmi, velmi otráven. Snad počasí, nebo už sám ďábel ví, co to je; ale docela nic mne netěší. Tak protivný stav jsem v životě ještě neměl. Co mám se sebou dělat? Je to odporné.

Se srdečným pozdravem KČ

(825) 10. V. 1922

Slečno,

sdělte prosím, panu redaktorovi, že zítřa ráno nemůže ještě býti prohlídka onoho filmu.

Není ještě hotov. Dnes se tam půjdu podívat. Holčičko, zítřa v pět hodin na koláči, ano?

Č.

(826) [Brno 16. května 1922]

Drahá holčičko,

vlastně už bych dnes, v úterý, mohl být na zpáteční cestě, ale dal jsem se zlákat a pojedu zítřa odpoledne kočárem na hrad Veveří, který prý je velice krásný. A pak, těším se na tu dvouhodinovou cestu kočárem, což teď zjara není k zahazení. Jinak není nic nového; pokud nejsem někde za různým jednáním, natírám si doma dásně (dostal jsem zase sakramentský – abych neklel – zánět) a nechávám si hrát na klavír; včera skoro celého Suka, dnes půl životního díla Chopinova; shledávám s podivem, že musí-li to být, dovedu také zahálet.

Ačkoliv mám-li říci pravdu, jakmile vidím kus papíru, zdá se mi, že si musím sednout a psát svou komedii.

Je to divné, je tu také tak krásně jako v Praze. Když jsem šel včera procházkou mezi kvetoucími sady na Vinohrádkách, myslil jsem pořád na to, jak by se Ti tam líbilo a jak bych Ti jistě zazpíval: “Cárárá, to se nám to mašíruje”. A dnes mám jít do Pisárek na lodičky, safra, to se bude zase vzpomínat; neboť lodičky, to je ta pravá berceusa pro Něho s Ní. – V divadle mají tak pestrý repertoár, že se tam vůbec nepodívám; ostatně prý tu teď hrají náramně šmírovatě. Abych nezapomněl, v neděli ráno se rozhodlo, že se Rozvod bude hrát až po prázdninách (paní Ptáková se cítí totiž churava) a místo toho že teď dáme romantickou španělskou hru Don Gil, v níž navrhl pan ředitel, abys hrála vele-vele-velehlavní roli Dona Gila, tedy roli v kunhutkách, ale pěknou; což by zároveň byla příležitost ukázat, že nejsi jen pustý a beznadějný realista. Role je příležitost pro arciparádní výkon, bude-li Ti přidělena, nauč se jí rychle a pak si ji spolu pořádně prozkoušíme. Myslím, že jméno té hrdinky je Dona Julia nebo Juana, ale pořád běhá v katích jako mladý kavalír. Vypěstuj na ní svou dikci, jsou to dost zvučné verše, nu, – o tom si mnoho povíme. Má to režovat Bor, takže se sejdeš se starým známým. Ale Tebe si zřežuju sám v tomto případě.

Tak, teď pro mne přišli, abych šel na lodičky; končím tedy, a doufám, že ve čtvrtek se vrátím do Prahy, načež dám o sobě ihned znamení života.

S nejsrdečnějším pozdravem Tvůj Čáča

(827) [Brno 18. května 1922]

Drahá holčičko,

místo abych se tuto večerní hodinu nalézal na cestě do Prahy, ležím, či spíše vstal jsem právě z postele s jistou námahou a hrdinským sebezpřemáháním, abych Ti napsal zprávu aspoň pro mne žalostnou: Dostal jsem záchvat ischiasu a jsem, jak se říká, poután na lože, správněji řečeno na fotel, a nadávám. Zeptej se paní Májové, že to je neduh dost nepříjemný; totiž bolí to. Myslím, že je to proto, že je bouřkové počasí, nebo proto, že jsem příliš dobře jedl, nebo snad že jsem včera jel kočárem, či že jsem předevcírem vesloval; zkrátka něco podráždilo můj sedací nerv, takže se mně mstí za to, že na něm po většinu života bezohledně sedím. Léčím se radikálně aspirinem a teplými koupelemi, takže doufám, že budu se záchvatem velmi brzo

hotov; ovšem drkotat se vlakem do Prahy teď nemohu, každý otřes nesnesitelně bolí. Není to nic vážného, holčičko, ale pro mou andělskou životní trpělivost je toho až dost. Ve svém vynuceném klidu mám dost času přemýšlet o Věci Makropulos, zejména když si k tomu nechávám hrát na klavír. Mám už hodně v hlavě hotovy dva poslední akty, jsem zvědav, jak to bude sedět, až to napíšu. Opravdu už se mi nechce zahálet. – Aspoň jsem dnes, dočasně znehybněn, získal několik pěkných okamžiků: pozorovat letní déšť na kvetoucích zahradách, ach, jak je to spanilé! Škoda, že neumím psát lyrické básničky.

Teď malá Helenka využila toho, že jí nemohu utéci, a přišla na mne, abych jí přeložil Livia. Všechno jsem dovedl, ale jedna věta mně nejde a nejde, a já si pořád opakuju: Caecidius negare se commissurum. Jsem posedlý Caecidiem. Nemám a nenajdu klidu pro zatraceného Caecidia. Proč jsi mi, pane bože, dal tak důkladnou povahu! – A Ty, drahá holčičko, co děláš?

Prosím Tě proboha, zajed' si někam, je tak krásně venku; včera jsem byl kočárkem na hradě Veverí a nezapomenu na to nikdy; bože, to by byl krásný zámek pro Rusalku! Docela starý a zachovaný hrad s věžemi, branami a vším romantickým příslušenstvím, překrásný kus pro film, zrovna pohádka. Prosím Tě, zeptej se paní Machové, dostal-li její muž to libreto a chtěli s ním něco podniknout, ať neotálí; a řekni, že vím o velkolepém hradu pro to, půl hodiny autem od Brna. A prosím Tě, napiš mi psaníčko; bude mně bílou holubičkou v mém dočasném vězení a dodá mi trpělivosti pro ty tři čtyři dny, co Tě ještě neuvidím. A už mne bolí sedět, půjdu se zase položit. Pa, zobáčku, a piš svému chudáčkovi a buď zdravá.

Čáča.

(828) [Brno 20. května 1922]

Drahá Olinko,

tak už je mi lépe, dokonce toto psaní píšu v redakci, kam jsem s pomocí hole a sakrování došel; z redakce musím ještě do divadla, kde se dnes dává jakési slavnostní představení a kde tedy jsem tak trochu povinen být. Rozčiluje mne, že mám rozskřípané péro; jakpak má člověk něco hezkého a srdečného napsat, když mu každé písmenko selže? – Khol mne volá do Prahy, že tam je ten londýnský ředitel a on sám že je nemocen; ale já bych se nerad vystavil zhoršení svého ischiasu, abych pak v Praze musel ležet třeba čtrnáct dní. Zatracené péro. Z dlouhé chvíle a nuceného pobytu doma jsem se zase pustil do Makropulose a naškrábl jsem zhruba

skoro celý čtvrtý akt, zatím strašně zfuckovaný, ale s několika dobrými nápady. Ztracené péro. Zrovna jsem si přečetl pražské referáty o Masce a tváři a zlobil jsem se. Už opravdu nevím, co ti lidé chtějí; vytýkají nám, že to je “lehké zrno”, a když se hrají tragédie, je divadlo prázdné a kritika se nudí, a když se hraje komedie, nadávají, že to je letní zboží, a tak je holt těžko vyhovět. Ztracené péro. Ostatně možná, že to nebylo valně hráno, ale věc není docela nevtipná. Ne, s tímhle pérem se nedá psát, to uznáš. – Není mi tu jinak zle, ale mám Ti chvílemi takový pocit neklidu, že bych měl být v Praze, že mně snad něco ujde nebo co, zkrátka, je mi tak nepříjemně u osrdí. Vlastně velmi se mrzím na své brněnské zajetí. Ztracené péro. Pořád čekám od Tebe psaní, zrovna s nepokojem. Prosím Tě, piš, piš mi ještě. Budu-li moci nejdříve jet, tedy v úterý, a už se mi stýská po nějakých zprávách od Tebe. Co děláš, má holčičko? Vyřídilas paní Machové o tom hradě? Dostalas Dona Gila? Užilas trochu těch překrásně, přespanile rozkvetlých dnů? Ztracené péro. No, teď musím do toho divadla. Víš, holubičko, jestli zítra od Tebe nepříjde psaní, budu se zlobit a trápit, a sednu do vlaku a pojedu, ať se můj sedací nerv třeba zblázní. Sbohem, piš, a brzo na shledanou.

Tvůj nešťastný Čáča.

(829) [V druhé polovině května 1922]

Drahá holčičko,

stala se ještě změna v obsazení, a sice, že Doňu Inéz máš hrát Ty a Dona Gila paní H.; bylo to na návrh Vydrův, kterého jsme se dotázali. Obě role jsou stejně velké a stejně dobré; jen paní H. je prý chlapečtější a Ty ženštetjší, což jest ostatně jistě poněkud pravda. Jak uvidíš, role jsou rovnocenné. Že to navrhl Vydra, z toho vidíš, že to nemá nejmenší osobní pohnutky. Sám jsem byl na vahách, která role je více pro Tebe, a jsem rád, že Vydra to rozhodl svým neosobním a spolehlivým hlasem. K řeči došlo náhodou, při probírání posledních detailů. Tedy ujišťuju, žádný hrot proti Tobě.

Zítra (v úterý) prosím o " 7 na koláci, mám totiž předtím (od pěti) schůzi syndikátu.

(830) [Květen 1922]

Olo, tady malý dáreček – obrázky od mého bratra; přišlo to právě dnes ráno.

Tak co, půjdeme v pět hodin nakupovat? Čekám na odpověď.

(831) [Koncem května 1922]

Dnes o 10. hodině je předvádění Zlatého klíčku v bio u Rozvařilů u přítomnosti různých pachatelů filmu, dále vážené kritiky (pana redaktora Scheinpfluga a Jiříčka Foustky), ku kteréžto podívané uctivě a naléhavě zve Kvapil a podepsaný

Čáča

Rozvařilovi jsou na Poříčí, přibližně proti Invalidům. Přijď jistě!

(832) [Květen 1922]

Drahá Olo, tady malá kytička za velký rozkvetlý strom radosti.

K. Č.

(833) [Snad v červnu 1922]

Olgo, nemohu spát pro úzkost, jak Ti asi teď je a jaké bláznivé, nesmyslné myšlenky si děláš. Divoká hlavo, divoké srdce, spi už! Nestojí vůbec za řeč, co se včera stalo, nic nám po tom není; víme jenom, já aspoň vím víc než předtím, jak jsi mně blízká. Víš, Olo, musím Ti především odpustit ty ztřeštěnosti, co jsi říkala; byly hrozné; bůh Tě chraň, ani dech, ani vlásek, ani okamžiček se mezi námi nesmí změnit, kdyby se dělo co chtělo. A zatím se dějí jen nesmyslné, protivné hlouposti! A k vůli ženským hloupostem pláče veliká, plamenná Ola a veliký Čáča lomí rukama a neví si s ní rady! Blázni! Vždyť to všechno se děje jen proto, abyste se víc našli!

Mám úzkost, Olinko, mám úzkost z Tvých hrozných nápadů. Ó bože, kdybych se mohl modlit, byl bych jaksí víc při Tobě a myslel bych, že Ti pomáhám; je to strašné, och, nesnesu to, Ty jistě pláčeš do polštáře nebo bláznivě uvažuješ – přestaň už, proboha! Ó bože, jak Ti svítily oči, když jsem Tě pustil domů! Olo, to nebylo dobré světlo, mně je hrozně úzko, Olo!

Hleď, Olinko, napsal jsem našim psaní, prosím Tě, přečti si je; hned ráno jak vstanu, poběžím do Thunovské a pošlu ti je, a pak čekám před domem tak dlouho, až přijdeš. Olo, co tohle čteš, stojím dole a čekám; přijď, přijď honem, mé dítě, budu čekat se srdcem sevřenějším než tehdy, když jsem čekal na Boďu. Přilet', Olo!

Tvůj Karel.

(834) [Asi 1922]

D. O.

obstarám to, nechám telefonovat do Bratislavy, jsou dva dny času, tedy to půjde. Co se týče dovolené, zařídil jsem to a půjde to také. Port to už nějak zařídí, navštiv ho.

Těším se zítra (před 5.) na shledanou.

Srdečně

K.

(835) [Tatranská Lomnica 20. června 1922]

Milá zlatá holčičko,

je úterý po poledni, tedy doba, kdy ještě hačáš ve vlaku a koukáš, jak podle oken utíkají nové krajiny, – není-li Ti ovšem ukrutně špatně a následkem toho svrchovaně lhostejno, co běhá podle oken. Ale doufám, že hned, jak přijedeš a vyspíš se, napíšeš mi, jak vypadá Tvá nová rezidence. Na těch několika obrázcích, co Ti posílám, vidíš rezidenci mou. Ten velký čapový barák na kopci, to je hotel Praha v Lomnici, kde bydlím. Šipka ukazuje mé okno. Z okna je ohromná vyhlídka k Spišské Sobotě, Popradu a Nízkým Tatrám, a krom toho je vidět Slavkovský štít, dosud pod sněhem.

Vypadá takto:

Je to neobyčejně krásné; a kousek napravo je potom Lomnický štít, na který Ti posílám dva jiné obrázky. Je to nejvyšší československá hora, a také se podle toho chová: vznešeně, nepřístupně, a málokdy smekne svou čepičku z mraků. Můj pokoj je tuze pěkný, vůbec je to

tady luxusní a přenáramně drahé; v celém tom ohromném hotelu je všehovšudy asi deset hostů; představ si, jaký vznešený klid. Myslím, že se mi tu bude dobře pracovat. Dnes ráno jsem si přečetl Věc Makropulos a – div divoucí – líbilo se mi to; ale dosud jsem k péro nesáhl. Teď odpoledne půjdu trochu rekognoskovat okolí. Ale už mne tu, prosím, čekala dvojí korespondence: korektura čtvrtého vydání RUR a dopis ředitele Kronaua, abych co nejdříve napsal libreto k tomu historickému filmu o Libuši. Půjde-li to takhle dál, budu mít i tady příliš práce, hrom do toho! pak říkáš, že si to dělám sám, ale jak vidíš, práce běží za mnou, i když před ní uteku až na hory. – Bože, já se těším, až přijde od Tebe psaní s důkladným popisem všeho, co je kolem Tebe! Jen si, holčičko, hleď svého zdraví, jakož i já činím. Popiš mně pořádně místo, okolí, svůj denní pořádek, svou cestu, no, zkrátka všecko; ani nevíš, jak Tě odtud provázím. I já Ti vyobrazím svůj denní život, až budu vědět, jaký je; zatím jsem se jen vyspal po ošklivé nepohodlné cestě a udělal pozorování, že tady asi neztloustnu. Hle, předsevzetí! umínil jsem si přes prázdniny ztloustnout, ale teď se mi zdá, že zdejší penze záleží spíše v dokonalém servírování a nějakých dvanácti vidličkách a nožích, které dostanu k obědu, ale do kterých toho mnoho nenaberu. Safra, u Krakonoše, to byly jiné porce, nehledíc k řadě jiných okolností – ps!

A vedle toho mne bolí zub. Myslím, že se mi udělal v dásni píštěl.

Odpusť, kočička, že mé psaní není ještě tak poetické, jak by mělo být vzhledem k místu (a drahotě), ale zatím jsem nic pořádného ani neviděl, ani necítil, což se, doufám, příště už poddá. Pa pa, a nesmírně se těším na psaní. Čáča.

(836) [Tatranská Lomnica, po 20. červnu 1922]

Milá Olgo!

Chtěl jsem Ti psát už řadu dní; ale bylo něco mezi námi, přes co jsem nemohl přejít – a nemohu přejít doposud. Je to Tvůj dopis z Prahy. Milé děvče, jsou věci, které se nemají psát člověku, jenž je sám od rána do noci, sám se sebou, sám se svými myšlenkami, a nemá nic, čím by se rozptýlil nebo přehlušil. Takový člověk se prokouše ošklivě a hořce na dno všeho, co se mu poví [...]

Oh, nikdy, nikdy jsi nevěděla, jak jsem zranitelný. – A nyní, nechme této smutné kapitoly. Čekám každého dne, že mi něco napíšeš o Svém životě, o Svých radostech, máš-li jaké. Co se

mne týče, nemohu Ti mnoho říci, co by Tě zajímalo. Ano, věnuji se vždy ráno své Veliké Práci, kterou ironizuješ, – táhnu se skloněnou hlavou svou brázdu, nestaraje se, je-li k něčemu nebo ne. Odpoledne – někdy dělám menší procházku s paní Calmou Veselou, která sem také přijela psát (verše). Vše ostatní – větší procházky a túry, bezcílné bloumání nebo odpočinky, je samota. Víc než samota: opuštěnost. Vidím a potkávám krásy nevyslovitelné; myslím si přechasto, kdyby tohle viděla Olga, ale vím přitom: tyhle cesty, tyhle lesy není nic pro její ubohé, nešikovné, podvrkavé nožičky; neušla by ani pět minut, a musela by kulhat domů. Celé Krkonoše, to je letenská procházka proti těmhle cestám, které jsou zpola močál, zpola bystrina nebo rokle a ostatek nahá skála. Je to divočina; ale jsou tu místa a okamžiky přesličné; je divné, že veliká krása má vždycky něco smutného. Člověk cítí, že si ji nemůže přisvojit, že je před ní – jen cizincem. – A tak jsem v této veliké samotě udělal objev, že jsem vlastně velmi smutný člověk. Všechna má horečná práce, můj aktivismus, má životní podnikavost je jen způsob, jak se přehlušit a rozptýlit a rozmělnit. Oh, já bych dovedl nepracovat a “vnitřně žít”; ale pak by všechno mé cítění bylo taková teskná a hrozná žaloba, že bych byl druhý Job. Je ve mně nahromaděno nesmírné moře hořkosti; mohu se rozptýlit, ale nemohu se překonat; svou hořkost nikdy nevyprázdním, mohu jen na ni nemyslet.

Můj běžný život, který mne v Praze tak pohlcuje, je mi už strašlivě dalek. Kdyby shořelo divadlo, kdyby se propadla Praha, kdyby všechno zmizelo, v čem jsem se tolik vyčerpával, snad bych na to ani nemyslel. Ani se mi nezdá, že se kdy zase vrátím; snad bych dovedl odjet na léta nebo začít jinde docela jiný život; koneckonců vše, co člověk žije a dělá, je jedno.

Teď právě štítý hor se zatahují v oblacích, a dole celá Spišská rovina je nadechnuta v tak jemných barvách, že by se člověk chtěl rozplynout. Kdyby tak zemřít znamenalo rozplynout se, prostě se vypařit! To bych dopsal tohle psaní a adresu a šel na balkón a navěky se vypařil. Ani bych nelitoval, že má Veliká Práce není u konce.

Nu, pro dnešek sbohem. Přál bych nám, abychom byli lepší.

Karel

(837) [Tatranská Lomnica 26. června 1922]

Milá Olgo!

Píšu tohle psaní nazdařbůh, nevím, dojde-li Ti do rukou; totiž tady čtu noviny tak výjimečně, že opravdu ani nevím, je-li tam u vás v Rakousku už skončena železniční a poštovní stávka. Trvá-li, tak jistě jen kratičko, a pak snad i tohle psaní pojedou všelijakými průsmyky a tunely, až se snese jako velký oškubaný motýl tam někde u Karavanek, kde je tak krásně jako na onom světě.

Měl jsem velikou radost z posledního psaní, že se Ti tam tak líbí a že jednou zas vidíš trochu přívětivější líčko světa. Říkal jsem předem, tam že je krásně a že život na zámku má své půvaby; vždyť má svou stoletou tradici pohodlí a příjemnosti, a tomu se nejdemokratičtější našinec chtěj nechtěj neubrání. Jen ozdravět, ozdravět a nadýchat se dobré a silné myslí!

Co mne se týče, každý by snad nazval můj život fádním. Píšu, píšu celé ráno, a za pár dní budu hotov a začnu jen pilovat a vylepšovat slova a věty. Odpoledne chodívám na procházku s paní Calmou Veselou, což je milá a vzdělaná paní a hlavně velmi klidná, přímo uklidňující. Nebo ještě raději chodím na houby. Tak například včera jsem našel hřib, ale to byl velehřib, největší a nejkrásnější hřib mého života a jeden z nejslavnějších úspěchů a zázraků, co mne jich dosud potkalo. Vážil dobré kilo, nohu měl jako fortepiáno, zdravý, tuhý a nadmíru důstojný. Strašně mne bolela ruka, než jsem jej donesl domů. Všichni se za mnou točili a nahlas vykřikovali – povídám, byl to slavný úspěch; premiéra je nic proti tomu.

To se ví, staré obrazy a vznešené nábytky tu nejsou, ale také sršňové a orchideje ne, zato náramný vítr, který bučí jako vůl a řve a hýká, docela pozoruhodná vichřice; přesto, až dopíšu, narazím si čepici a půjdu na houby, neboť ráno jsem napsal tuze velký kus a musím se z toho povyrazit. Co dělají pohádky? Jestlipak je napíšeš?

Můj bože, jak mně je všecko daleko, divadlo, Praha, lidé! Onehdy v noci se mi zdálo, že jsem dal demisi jako dramaturg; a když jsem se ráno probudil, ani jsem se tomu nedivil. V neděli asi vezmu kočár a objednu Tatry na druhou stranu, do Žďáru, tam, co Poláci svého času vraždili české úředníky; ale už to nedělají.

Tyto mé prázdniny jsou zpola vyhnanství, ale i to má svůj půvab; já dovedu přijít na chuť i melancholickým věcem, pokud jsou silné a jaksí přísné. Zvážněl jsem pozoruhodně, očistil jsem se, vypudil jsem mnohé špatné a chabé věci ze sebe; což je nesporný užitek.

Den běží za dnem a nepřináší nic nového. I tady má můj život něco železného, totiž koleje. Dokonce i jízdní řád.

Nu, bůh s Tebou, děvčátko; prosím Tě, hled' hodně užívat, ať mně v příštím psaní, až půjdou zas vlaky, napovídáš pěkné věci, které jsou kolem Tebe. Také já doufám uvidět mnoho krásného, co na mne čeká za těmi všelijakými nasupenými hřebeny. Pěkné, pěkné dny!

S pozdravem nejsrdečnějším Čáča.

(838) [Tatranská Lomnica 1. července 1922]

Milá Olo,

to je hrůza, jak dlouho jde psaní z těch Korutan. Dnes, 1. července v poledne, jsem dostal naráz dva Tvé dopisy, z 23. a 24. června; patrně se zdržely tou dopravní stávkou, která už je, jak jsem zjistil v novinách, pár dní skončena. Tohle je čtvrté psaní, které odtud posílám, a přece píšu adresu tak pořádně, že by to muselo i do Ameriky dojít; copak nic ještě nedošlo? První psaní jsem napsal hned po příjezdu, v úterý ráno, 21.

Dnes jsem se přestěhoval, ale jen do jiného pokoje; totiž v bývalém pokoji jsem dostal sousedství trochu hlasité, před kterým jsem nyní pláchl přes chodbu. Mám vyhlídku rovnou na Lomnický štít, správněji řečeno na místo, kde jindy bývá Lomnický štít; dnes tam jsou jenom mraky, mlha a déšť.

Jindy to však vypadá takto, zajisté efektně: 2650 m, věčný sníh atd.

Slečna Makropulos děkuje za pozdrav; daří se jí celkem dobře, totiž dodělává už; ještě několik půldnů, a spadne před ní opona. Právě v těchto dnech píši ty parádní čapkovské scény, ty velké hovory o životě a smrti; jsem při tom opravdu dojat. Děkuju za optání, jinak jsem zdrav; soudě podle řemenu jsem, nevím na které horské cestě, ztratil břich, ale zato mi zbaňatěla lýtka; patrně tím otřásáním sklouzla ta tloušťka kalhotami trochu doleji. Ale abych nehřešil samou zdravotou, zjistil jsem, že mám napřed nalevo nahoře v zubech píštěl, věc nemilou a nehezkou, která mne nutí celý den se zaměstnávat jodovou tinkturou a kysličníkem vodičítým. Jak se zdá, přijede sem příští týden Jarmila; jsem tomu rád, protože s paní Calmou Veselou to nejsou žádné túry; za tři čtvrtě hodiny toho má dost. A já chci udělat túry na Zelené pleso, Skalnaté pleso, Tokáreň (na protěž) a jiné. Jo, paní Calma Veselá je dáma ca 40, výborná zpěvačka a tuze ušlechtilá duše; na mne, sprostou a huncútskou duši, až tuze ušlechtilá. Píše tady cyklus básní o Ideálním Milenci, jehož Ideálnost je v podstatě v tom, že chápe Duši Ženy. Velmi zvláštní zaměstnání, míním. Teď půjdu na špacír do oblak, vážně;

přišla tak dolů, že zdvořilost žádá jim oplatit návštěvu. Včera večer jsem u samého hotelu zaplašil malého divokého kanečka. Takhle přírody je tu habaděj, třeba ne tolik jako tam dole v Korutanech. Musí to být ráj tam u vás. Ale tady je taky pěkně, je to ponuré a hrozně vážné; nějak tu duševně svalnatím. Tak vida, mně taky je divadlo tady dokonale egal; ani se mně do něho nechce zpátky. Jen Věc Makropulos беру tak trochu vážně, patrně proto, že je divoká a posupná, jako bych ji z kořání a kosodřevin řezal. Pa, jdu do oblak; bohužel tam nemohu zůstat – bylo by to senzační nanebevzetí! A těším se na milé, milé psaní, plné podrobností, vůně a podivu. Je to pro mne jako kytička, pro mne, který chodím kolem tolika květinok a neutrhnu žádnou, abych si jí vyzdobil svou poustevnu. Pa, Kristinko, a měj se překrásně.

K. Č.

(839) [Tatranská Lomnica, 3. července 1922]

Milá Olo,

tentokrát jen krátké psaní, an mám před sebou cestu ven.

Sděluje se nám z dobře informované strany, že Věc Makropulos je (právě před půl hodinou) dopsána. Uf! Teď začne pilování a jiná otrava – rád bych to trochu seškrtal, ale nevím kde.

Tohle je páté psaní, píšu je 3. července, takže pořád je mezi Lomnicí a Pakeinem šňůra, na které putují aspoň tři dopisy za sebou a křižují se se třemi dopisy z Pakeinu. Děkuju, dostal jsem všechna Tvá psaní, třeba adresovaná na jiný hotel. Právě jsem dostal Tvůj dopis z 25. m. m., takže pošta odtamtad' až pocamcad' trvá celých osm dní. Ergo týden před koncem prázdnin si musíme přestat psát. Gratuluju ohromně k slíbenému dědictví; ale jelikož tato věc nehoří, gratuluju bezprostředně k nově získané bojovnosti vůči sršňům. Stříhat sršně v půli těla, to je neocenitelná akvizice pro život. A co se týče poškrábaných nožiček, už staří Římané pravili, že se člověk po komárovi nemá drbat, nýbrž že si má koupit v apatyce takovou jakousi mastičku a namazat se (totiž mastičkou a ne nějakým moštem nebo vínem, víme?).

Psal mi dnes Kvapil dlouhé psaní. Tak paní Benoniová asi zůstane, neboť rozhýbala nebe i zemi ve svůj prospěch; je angažována nově paní Bečvářová z Plzně na obor komické staré (já ji neznám); s Berseněvem je věc napolo hotova, to by byl milovník, co? Snad se na něho pamatuješ, jak hrál s Moskevskými. Dále přišly už návrhy na úpravu sálu v Lucerně, takže je

naděje, že od 1. října budeme mít druhou scénu. Dále Sedláčková by chtěla hrát u nás... A nic už; vždyť nás divadlo vůbec nezajímá; vid'?

Bodejt', psal jsem v prvním dopise, že se nenajím; mýlil jsem se, lhal jsem, křivdil jsem – jsem najeden jako tchoř a dostal bych tuze ošklivou tajli, kdybych neběhal po horách. Je tu krásně, hlavně ode dneška ráno, kdy přestalo pršet; našel jsem řadu pře-přepěkných hříbů. Zdraví dobré, hnědnu, mírně se nudím a nemám si celkem nač stěžovat. Leda na to, že jsem tu ještě nepotkal medvěda, ač prý se tady někde v okolí potlouká pěkný osmiletý exemplář. Ani jelena, ani kamzíka jsem neviděl, jen jednu ochočenou srnku a jednu kunu, oba velmi neškodné tvory.

Tak pa, přeju Ti ohromně krásné dny a ty nejpoutavější zkušenosti.

Tvůj Čáča

(840) [Tatranská Lomnica, asi 5. července 1922]

Milé děvčátko,

tohle je poslední psaní, ani nevím, dojde-li ještě včas, – snad už budeš za horami a doly, než se svým slimáčím tempem dostane do těch Korutan. Co se mne týče, za týden a den jedu do Prahy. Ted' už pár dní jsem nedostal žádnou poštu, poslední psaní mělo ty rozškrábané nožičky, takže ani nevím, jestli se už vyhojily.

Koukejme, ted' právě mi donesl podomek psaní, které zní: "Herr Doktor! Es ist wohl nicht comme il faut, dass ich an Sie unbekannt schreibe, aber ich habe von der Berümtheit Ihrer Werke vieles gehört und möchte gerne mit Ihnen bekannt werden. Falls auch Sie meine Bekanntschaft wünschen..." a tak dále. Pisatelka je Židovka, rozvedená paní s velmi tlustými nohami. Z toho je názorně vidět, jaká nebezpečí číhají na nevinné mladé muže. Ubohá paní bude mít ještě dnes velký vztek.

Od té doby, co jsem hotov se svou Elinou Makropulos, napsal jsem nějaké menší články a našel vícero pěkných hříbků; mimoto tlačí mne v hlavě Krakatit, víš, ten román o těch třaskavinách; až se vrátím do Prahy, sednu si ve volných chvílích k němu, neboť ted' už mi pokoj nedá.

Rostou tu také divoké lilie.

Včera jsem udělal pěkný polodenní výlet do Studené doliny, zítra asi podniknu celodenní výpravu k Zelenému plesu. Teď je tu jasno, fouká vznešený horský vítr; po obědě jdu na houby. Už se tu cítím, jako bych seděl jen na půl židli; a když jdu k obědu nebo k večeři, vždycky hodím okem po jízdním řádu. Odjezdová nálada.

A to je všecko. Já myslím, že to psaní už opravdu přijde pozdě.

Nevím, modlíš-li se; ale ráno a večer řekni pokaždé třikrát: “Hilar je taškář.” Já to říkám také, jenže častěji.

Tak zatím pa, a moc se těším na shledanou. Čáča

(841) [Tatranská Lomnica červenec 1922]

Alles gut fröhliches Wiedersehen

Čapek

(842) [Brno 10. října 1922]

Milá Olino,

zdržel jsem se v Brně o den déle, než jsem mínil; měl jsem co dělat v redakci. Já nevím, jestli je u nás v Praze tak smutno jako tady; prší od té chvíle, co jsem se probudil, a vedle malá Helenka cvičí stupnice. Nic není na světě patrně smutnějšího, než jsou stupnice. Využil jsem včerejšího pobytu k tomu, že jsem 1. nechal si zahrát skoro celého klavírního Suka, kterého jsem potřeboval pro náladu k svému románu, a 2. napsal první kapitolu románu. Jak člověk jednou začne, je vyhráno; začít nemusí, ale dodělat to musí. Tak.

Holčičko, to ti je krása, háje teď v říjnu. Když jsem jel vlakem, koukal jsem jako blázen; nic není krásnějšího než žluté a červené stromy, leda snad zelené stromy. A tak i plahočení po světě má něco dobrého; člověk si vytře oči nějakou novou podívanou.

Je to zvláštní: jak vytáhnu paty z divadla, zůstane tak daleko za mnou, jako by tomu bylo pár let, co jsem tam posledně vkročil nohou!

Halt! dívka v koženém kloboučku a černém kostymečku s kožišinkou byla viděna v neděli před druhou hodinou v tramvaji číslo 2. Hačala sama a podávala zrovna konduktérovi svůj lístek přes. Viděl ji pán stojící na plošině dvojky jedoucí opačným směrem, pán, který náhodou jel zrovna z Vinohradského divadla. Chtěl na ni křiknout “pozdravbů”, ale nestačil mu na to čas. Řekl si tedy: holčička jede hrát Firmu, a je to pěkné od nebeských mocností nebo od bohyně náhody Tyché, že jsem ji ještě jednou očkem zahlíd, než jsem odejel, ach, na několik dnů do nehostinné ciziny.

Ale celkem je mi přesto, že jsem náramně pilný, hrozně nudno. Přišla na mne důkladná melancholie, která – myslím – nezávisí jen na dešti a škálách malé Helenky. “Mé hoře sídlí hloub”, jak praví kdesi Shakespeare. Cítím se jaksi marným člověkem, nebo já nevím čím. Patrně se mi stýská. Ale ne po divadle.

Včera – bylo-li mně správně udáno datum – byla premiéra RUR v Americe. A já na to ani nevzpomněl, ani jsem si nadržel palce. – A co děláš Ty, chundelatá? Co dělá ubohé srdíčko? Co dělá dlouhá povídečka? Jestlipak Ti není příliš šedivě a neutěšeně v těch šedivých a neutěšených deštích? A kolik nových kytic a psaní Ti přinesla Josefka? A jestlipak neužiješ toho, že Tvůj starý, protivný Čáča je pryč, aby ses šla pobavit do kina, nebo já nevím kam? A nepovykovalas zase v noci? A jsi hodná a aspoň trošičku, mírně, přívětivě veselá? A já bych toho ještě věděl, nač se ptát, ale já vidím, že už křivíš pusou a myslíš si, že samé otázky, to není žádný hovor. Zítra už budu psát z Teplíc. Srdečně vzpomíná, zdraví a tisíckrát tentononc

Čáča

(843) [Trenčianské Teplice, po 10. říjnu 1922]

Milá Olino,

píšu Ti hned po ohavném záchvatu: propadl jsem jedné detektivce, jmenuje se to Tygří zuby, vlezl jsem s tím do postele a dřív jsem nevylezl, pokud jsem nedočel 405 stránek. Teď jsem vstal, zmořený od té námahy jako moucha, a jdu se vykoupat. Mám se tu, s odpuštěním, jako to boží hovádko na krmníku; potácím se mezi kuřaty a husami (pečenými) a kakaem a vínem. Následkem toho jsem se ocitl ve stavu pozoruhodné bezmyšlenkovitosti. Napsal jsem celkem od svého odjezdu jenom dvě krátké kapitolky; dnes, doufám, napíšu třetí. Zvláště příjemné je, že se tady topí bukovým dřívím; hučí to, a tak to pěkně voní, jako když se pálí františek. –

Cesta byla krásná, chvílemi jsem byl jako u vidění. Ty ohromné odstíny žlutých a rudých, a mezi tím borovice skoro černé a modřiny jasnoučce zelené, jářku, nedá se to vyličit. Co platno, i podzim má něco do sebe. Můj pokoj voní jablky a ořechy a hruškami, vedle na chodbě syčí husa (tentokrát živá), a já trpím vleklým přejedením a detektivkami a vzpomínám, pokud nejsem ve stavu polodřímoty, a zkrátka opravdu jaksi duševně a mravně odpočívám.

A co Ty, chlupatý, huňatý, kudrnatý pudlíku? Zdalipak jsi zažila aspoň něco trošičku pěkného a pozoruhodného? – Odpoledne půjdu do lesů, těším se na to; budu se po kolena brodit spadáným listím, a to tak pěkně voní. A zítra nebo pozítří Ti napíšu, kdy se vrátím; sic by mne tu chtěli vši mocí zdržet, ale nic platno: já zase letím do Prahy.

Tak se měj krásně, pokud Ti to jde, chundelatá, hubená holčičko, a vzpomeň si chvilkou na mne a uchystej mi co nejsladší svůj rozmar. Pa.

Čáča.

(844) [Trenčianské Teplice 13.–14. října 1922]

Milá Olinko,

vrátím se do Prahy v úterý, asi až nočním vlakem. Ve středu Tě jistě natrefím na zkoušce. Nehraješ-li odpoledne, budu čekat o pěti hodinách na koláči. Hraješ-li, přijdu do divadla. – Už jsem napsal šestnáct listů svého románu; vzhledem k chronickému přejedení je toho až dost. Zásahu na tom má taky to, že skoro pořád prší. Dnes svítí slunce, půjdu tedy odpoledne do hnědých lesů. V pondělí ráno odjíždím do Brna; nechtějí mne pustit, musil jsem zápolit se slzami a výčitkami, že nemám ani pár dní pro své rodiče atd. A já už nemám stání, těším se na Tebe, jako bych byl celý měsíc pryč, a zatím to není ještě ani týden. – Co děláš, žabo? Máš už Ingeborgu? Škoda, že jsem Tě nepoprosil, abys mi poslala aspoň jedno jediné psaníčko. Takhle jsem až příliš odstavený.

Pospíchám, abych dal psaní na poštu ještě před odpoledním vlakem, aby Tě došlo v pondělí ráno, dřív než půjdeš do zkoušky. Holčičko zlatá, je to tu sice pěkné, a jsem zahrnován všelikou sladkou, mastnou a smaženou láskou, ale je mi už smutno; kdybych mohl, sedl bych hned odpoledne na vlak a nezastavil se až v Praze. Inu, jsou ale ohledy atd.

Tak, a nyčko pa, na shledanou, měj se krásně a nějak urychli do středy ten příliš pomalý čas!

Srdečně Čáča.

(845) Ředitelství Městského divadla na Královských Vinohradech. V Praze 29. října 1922

Vážená slečno,

prosím, abyste přišla v pondělí o 16. hodině do ředitelny na čtenou zkoušku Věci Makropulos. Roli dostanete na místě

Váš oddaný

Odpoledne nemohu na Firmu přijít; telegrafoval mi Koželuha, že odpoledne ke mně v nějaké záležitosti přijde. Zato přijdu zítra ráno na celou zkoušku Tartuffa. Vztekám se zle: s těmi zuby to mám špatné, je to hnisavý zánět dásně, musím dělat u Jiříčka asi 20 návštěv, nechat se řezat a pálit. Fuj! Fuj!

Musíme se jít podívat do biografu na Chaplinova Kida. Prý je to překrásné. Přeju šťastnou cestu.

(846) [22. listopadu 1922]

Drahá Olinko,

není to poprvé, ale jistojistě to také není naposled, kdy Ti děkuji nejen z tisícerych velikých příčin, ale taky jako autor. Líbám Tvé milé ruce za to všecko; ale líbat ruce je příliš málo, měl bych líbat celou cestu, po které denně jdeš, ale i to je málo – za to všecko. Děkuju, děkuju Ti, má milá!

Vždycky Tvůj Čáča.

(847) [Asi 1922]

D. O.,

protože je zítra svátek, nepůjdeme raději do biásku (moc lidí), nébrž stavím se pro Tebe ráno a půjdeme ven – bude-li tak pěkný mrazík, jako je dnes večer. Tedy přijdu asi po 10; snad už budeš z pelíšku.

Srdečně

KČ

(848) [Asi 1922]

Milá Olino,

byl jsem ty dva dny jako v jednom kole. Lituji, že nemůžeme odpoledne jít k Marianně; budeš-li doma (doufám, že ano), půjdeme někam ven. Přijdu raději dřív, protože večer hraješ. Jdu ke Kvapilovi, myslel jsem, že půjdeme spolu.

Srdečně

KČ

(849) [Asi 1922]

Mám hroznou migrénu. Poleví-li trochu, počkám dnes v 1 10 před divadlem; to snad je konec představení. Vracím roli, četl jsem ji, je pěkná a ne tak docela lehká. O tom si ještě pohovoříme. Zatím na shledanou!

(850) [Asi 1922]

D. O., mám zrovna jen 1 minutu času, čekají na mne dva lidé. Mám práce nad hlavu, ale jsem zdrav a spokojen hlavně proto, že se Ti dobře vede. Mnohokrát líbá

K.

(851) [24. prosince 1922]

Drahá holčičko,

jsem sprostá kůže, která se málo věnuje takovým těm snivým a lepším citům; ale dnes, vidíš, je mně tak ledačehos líto. Ještě jednou jsem pohladil neřáda vlčáka, kterého budeš nosit (a nos ho ráda, pro mou radost), a myslel jsem si, že by bylo přece jen lepší přijít třeba jen s holýma rukama a darovat Ti jen a jen radost. Víš, i to je sobecké; strašně bych přál sám sobě, abys vedle mne chodila veselá, bujná, cinkající “skleněným hláskem”, bezstarostná, zdravá, pěkně zahleděná do budoucnosti, – ach bože, bože, jsem jistě ohavný sobec: chtěl bych, abys byla šťastná!

A já jsem také ten starý šedivý vlk, kterého nosíš a budeš nosit na mladé šíji; mám někdy červené vlčí oči a někdy nadělám mnoho škody; tedy zlý, bručivý, kousavý a jedním slovem převít, i když se k lidem tvářím přívětivě. Ale kéž, kéž bych se Ti lehce nosil! kéž bych Tě hřál a hladil a netížil, a byl Ti vždycky teplý a milý; a až vypelichám a k ničemu nebudu, kéž mne ještě můžeš rozstříhat a udělat ze mne štucel pro své nepokojné, lehké, pěkné ručičky! A třeba ještě lem kolem rukávů. A límeček. Já, vlk, bych se Ti chtěl ke všemu hodit.

Už dnes mi tu budou tikat Tvé hodiny; budou tiše hovořit – jen si považ, co mi toho namluví, jen si považ, jakou teď budeš pro mne repetilkou, Ty, která někdy tak hořce a bolestně mlčíš! Těším se na to; budu mít společnost i při práci, budeš mně jaksí cinkat přes rameno, až – pilný řemeslníček – budu na psacím stole lepit, pilovat a vyřezávat, co dovedu. Proto jsem si ty hodiny tolik přál. Je to nejvěrnější dárek.

Ach, ale to nejlepší mi nedáš, ty lakomá, ty skrblice; nedáš mi svou radost. I když ji sama nemáš, hledej ji po celém světě, ve všech pozemských i nebeských krámech, abys mi ji přinesla. Člověk obyčejně nemá, co chce darovat; musí to hledat. A proto proboha Tě prosím, hledej radost, abys mi jí mohla kousek dát: už tím, že bude Tvá, bude také má. A máš-li toho černého bídníka trochu ráda, dej mu to. Jak vidíš, umí si vybírat; chce to nejkrásnější na světě. Ale chtít to nejkrásnější – už proto se odpustí hříšníkovi mnoho na nebi.

Milá, malá pusinko, je mi teď, jako bych s Tebou mluvil. Totiž mluvím jenom já, Ty mlčíš (neboť tu ještě nemám Tvé hodiny) a schováváš bradu i pusku v chundelatém vlčkoví, a jen koukáš. Kéž bych se nemýlil! Zdá se mi v této chvíli, že máš oči jaksí jasnější, hvězdičkovité, a že si někde za nimi myslíš něco pěkného. Kéž bych se nemýlil! Něco pěkného! Pane bože, na kterého ve svém okoralém srdci začínám nesměle věřit, dej mé panence, mé zlaté holčičce něco pěkného! Mne (to víš, pane bože) můžeš zkoušet, jak je Ti libo, a navštívit křížkem

jakýmkoliv; jsem chlap, dovedu mnoho snést, mnohému se přizpůsobit, mnohého se odříkat. Ale jí, bože, jí dej něco pěkného. Není tak dělána pro život, není tak pevná a tvrdá, tak hrubozrnná a nepromokavá jako jiní; je utkána z látek citlivých a slabých a potřebuje strašně, aby s ní život zacházel rukama když ne sametovými, tedy aspoň lidsky slušnými. Pane bože, udělal bych s Tebou jakoukoliv smlouvu, kdybys mi tohleto slíbil!

Ale co platno, pán bůh si dnes hraje na Ježíška a rozdává lidem sošky, vlčky a samé hlouposti, aby jim nemusel dát něco pořádného.

Je dost těžké obrátit se od pána boha k pozemským věcem; schází mi přechod, buď tedy Ty mým můstkem od nebe k zemi (nebo raději od země k nebi; nebo nejraději oboje zároveň). A tož tedy, žabo, žabingře, chlupáči ježatá, Ančko od řetězu utržená, můj stromečku, můj Ježíšku, prosím Tě pro všechny svaté, abys nad tímhle psaním si na mne vzpomněla v dobrém, jenom v dobrém, a vesele. Chtěl bych napsat pro Tebe slova, která by se leskla jako srst gazelí, a byla modrá jako modrá liška, jemná jako kožíšek krtčí, teplá jako bobr a lehounká jako činčila a drahá jako sobolina a důvěrná jako koza pod postýlkou; a ne šedivá, hrubosrstná a pocuchaná jako taková jistá daremná vlčí kůže; chtěl bych, aby Tě má slova víc hřála, hladila, těšila než všechny chlupy, kůže, kožíšinky a srsti celého světa. Co ještě? Za půl hodinky Tě uvidím, a budu zase ten protivný, nešikovný Čáča, který někdy nechtě poraní, nerad ublíží, nevěda o tom zamrazí. Ale teď, v tomto posvátném okamžiku, kdy mně tak jede huba a Ty máš tak jasná očička (kéž se nemýlím), teď je mi nesmírně mile: teď Tě jen tichounce, s láskou, s nesmírnou něžností hladím, a chtěl bych – nu, raději nic už; i dopis, jako vlčí kožíšek, má svůj konec. A tedy ještě pusu na ten čumáček (myslím vlčí), pusu na každý Tvůj prst (i na ten, jenž býval omrzlý) a úsměv na každou Tvou brvičku, a mohu přát veselého Ježíška.

Líbá Tě, drahá holčičko,

nastotísíkrát Tvůj Čáča

(852) [31. prosince 1922]

Drahá holčičko,

protože naše Tonička jde na Firmu, používám toho, abych Ti honem napsal několik řádek; abych Ti v rychlosti políbil všechny prstíčky a pohladil koudel a hlavně, hlavně dal (bohužel

jen imaginárně) pěknou, dlouhou pusou, a pak, abych klekl na jedno koleno a přál Ti, přál Ti něco krásného a všechno dobré do Nového roku, a pak, abych přál nám oběma život utěšenější, a pak, abych Ti znovu políbil prsty, vlasy a vše, co je dovoleno, a znovu Ti přál a stiskl Tvé pracinky a řekl sám v sobě: Bože, bože, ať je má holčička šťastná! – Dopsal jsem dnes XIII. kapitolu, večer budu zase dělat Šrámka a půjdu brzo do postele, a sotva si lehnu, zavru oči a budu myslet na holčičku a budu jí přát mnoho pěkných věcí, a usnu před půlnocí jako nevinný člověk. I Ty jdi brzo spinkat, mé dítě, mé drahé dítě! – Zítřka o 17 na koláči, ano? Dobrou noc, dobrý, šťastný nový rok!

Naprosto Tvůj Čáča

(853) [Brno 22. ledna 1923]

Drahá Olino,

chtěl jsem Ti napsat pěkné veselé psaní; ale zrovna jsem se v redakci dozvěděl, že se každou vteřinou čeká Rašínova smrt, a tak je mi docela divně u srdce. Ty tak ráda říkáš: to je mužský; a myslíš tím uznání a podiv. Rašín byl tak nesmírně “mužský”, že snad už druhý takový v Čechách není. A tak na něho musím vzpomínat, ačkoliv jsem mu nikdy nebyl přítelem.

Včera cesta sem byla krásná, celý svět bílý a skoro nepoznamenaný životem. Odpoledne u sestry veliká společnost, a nesmírně mne bolely zuby. Večer Makropulos, Gräfová dosti dobrá, zejména v posledním aktě, mužští celkem slabí, nejhorší Gregor – Šimáček; to bylo kroupové jelito a ne herec. Po divadle zase veliká společnost v hospodě, bolení hlavy atd. Paní Pauková Tě moc a moc vzkazuje pozdravovat, je milá a vypadá zdravěji. Všichni se velmi zajímali o Tvůj úraz, holt jsi už slavný člověk, co platno. Chtěl jsem jet do Prahy už zítra (v úterý); ale výstava Kratochvílova, o které musím místo bratra referovat, je dnes v pondělí zavřena, takže mohu na ni jít až zítra a do Prahy přijet ve středu. Nijak se mi tu nelíbí, je mi až křečovitě netrpěливо, vůbec tělesně i mravně nedobře; budu odjíždět, jako bych prchal. Paní Pauková Tě co nejnaléhavěji zve do Brna; sama přijede do Prahy asi začátkem února. – Poslal jsem k Tobě Šubrtinku s knížkami a vzkazy. Nevím, vyřídila-li Ti vše, co měla: Tedy 1. zažádej si ihned řediteli o zvýšení gáže; mluvil jsem s ním o tom, že dostane od Tebe lýbsbrýf a že by Ti měl přidat; smál se a říkal, že Ti to nemůže odepřít, když Tvá první myšlenka po úrazu platila jemu. Tedy udělej to určitě! 2. Ředitel Ti vzkazuje, abys žádala náhradu od úrazové pojišťovny, do níž divadlo musí ročně platit kolik tisíc; ať prý udáš, že

jelikož tolik a tolik dní nemohlas hrát, udělalo Ti divadlo srážky na platu. Tvůj tatínek jistě ví, jak a kam se taková žádost podává. Tedy učiň tak. 3. Ředitelství Ti povoluje ve středu hrát jen s tou podmínkou, že budeš mít na noze kaučukový pevný obvaz. Obecenstvo ví o Tvém úrazu, tedy se za obvaz nemusíš stydět. Určitě poslechni! 4. V sobotu na čaji u Kvapila se mnoho mluvilo o Tobě. Paní Rydlová prohlásila, že se jí na celém Šrámkovi vůbec nejvíc líbila Olina Scheinpflugová; že tolik nového v hereckém výkonu neviděla už léta páně. S čímž bezvýhradně souhlasili přítomní Mixa, Vydra st. a slečna Klumparová. Nemohu si pomoci: měl jsem pak rozjařenou radost po celý zbytek dne; bože, Ty ani nevíš, jak mne těší a hřeje, když Tě někdo pochválí, mne, který jsem necitelný k lichocení a chvále týkající se mne. Tolik si na Tebe vzpomínám, na Tvou nožičku, na Tvé mrzuté vězení, a tak bych chtěl dnes a denně k Tobě zajít, ani ti to dnes povídat neumím, neboť jsem utrápený jaksi a nesvůj a neumím psát nic hezkého, nic, co by Tě potěšilo jako kytička nebo pomeranč. – Pro Tvého otce důvěrný vzkaz: prý přijde K. Z. Klíma jako šéf do Národních. Nemá-li se s ním Tvůj tatínek rád, přece by se mohl zajímat o to ministerstvo osvěty. – A nyní, ubohé drahé děvčátko, nezlob se na Čáču, že je dnes chudý duchem a protivný, a vzpomeň si na něho aspoň trošičku s láskou, neboť on vzpomíná se steskem a kormutlivou duší na svou raněnou, vězněnou, hodnou holčičku. Měj se dobře, Olinko, na shledanou.

Tvůj Čáča.

(854) [Berlín 12. února 1923]

Drahá Olino,

píšu Ti při první příležitosti, kdy jsem si mohl na čtvrt hodiny sednout ve svém pokoji; za čtvrt hodiny totiž musím na jakýsi five-o'clock s německými literáty. Mám hlavu kompletně pitomou, spal bych jako miminko; dvě noci jsem se nevyspal, a dnes k obědu jsem pil mnoho vína, víc, než jsem vůbec zvyklý. Tedy především, včerejší úspěch byl veliký, dokonce – jak mi říkají zdejší lidé – mimořádně veliký; museli jsme se jít mnohokrát děkovat. Režie byla dobrá, zčásti dle Hilara, v mnohých věcech odchylná a lepší; tulák (Steinrück) byl výtečný, nejlepší, jakého jsem viděl, takový, jak jsme si jej představovali, – třeba zrovna trpěl zánětem středního ucha a proděravěním bubínku, že bolestí stěží věděl o sobě. Velmi dobré byly obě motýlice a kukla, parazit, jepice a jiné figury; celkem hráno dobře. Dnes jsem už četl několik předběžných referátů, Kerr velmi chválí, jeden jiný je zdržlivý a chválí hlavně režii, třetí se

jako Němec cítí dotčen mravenci. Tedy vcelku: nesporný úspěch. – Ředitelé a majitelé divadla, Meinhardt a Bernauer, to ti jsou Potaš a Perlmutter v originále; tak špásovné maušly jsem ještě neviděl. – Cesta byla uspokojivá, ještě v noci po příjezdu jsme šli na generální zkoušku. Den nato ráno i odpoledne plno nutného běhání, pak premiéra, pak večere u jednoho finančního velmože, dr. Podlipského, ff I. a. společnost, vyslanec Tusar atd. Pozdě v noci domů, ráno Kaiser Friedrich-Museum, pak ten nešťastný příliš dobrý oběd, po kterém jsem tak napitomo, a nyní se honem musím vystrojit na ten literární čaj, a v osm hodin jdu do Kammerspiele – zkrátka není zastavení po celý den. Polituj mne, holčičko, a naprosto mi nezávid' tuto cestu. Daleko raději bych tu bloudil neznámý, jda, kam by se mi zachtělo, a ne vlečen vpravo a vlevo. Ale bah! vidím mnoho, a nudím-li se, je to má vina. Je mi líto Němců; je strašné platit vše tisícovkami, je strašné, jak jim musí přitom být, a věř, člověk se jaksi stydí za tu ohromnou převahu v komfortu, kterou mu poskytuje silná valuta. Například dlouhá cesta autem v noci stojí pro pět lidí našich pět korun. Prima oběd deset korun. A tak dále. – Pašovat nebudu ani pět cigaret, protože přehlídky jsou tuze přísné. – Žabo, protivno, já nedostanu od Tebe ani řádky, protože nevím, kam odtud pojedu; nebudu tolik dní vědět, co děláš, zatímco Ty budeš vědět o mém každém kroku. Je tohle nějaká spravedlnost? Bože, bože, člověče, já bych spal! Na nic nemyslím než na chvíli, kdy se nerušen natáhnu na záda, pomodlím za Olinku a usnu jako spravedlivý člověk. Prosím Tě snažně, abys zatím byla hodná, vzpomněla chvilinkou na mne a měla se dobře. Já zase zítra či pozítří budu psát; teď už mi bouchají na dveře, abych jel, a já se ještě musím strojit. Pa pa, holčičko, papej štítnou žlázu a měj se líp než já, líp než já; a buď veselá! No tak přestaňte, vždyť už jdu!

Srdečně zdraví a líbá KČ

(855) [Berlín 12. února 1923]

Přece jen tu dovedou hrát divadlo; ostatně divadlo je to nejlepší, co je tu vidět. Pomalu se chystám k návratu; tj., nejdřív do Hamburku, a pak domů. Mám dokonce cosi jako Heimweh. Zdráv, poprvé dnes vyspán dosyta, uběhán jako listonoš. Srdečný pozdrav všem od divadla.

Zítřka více K. Č.

(856) [Berlín 14. února 1923]

Drahá holčičko,

je půlnoc, a ráno musím vstávat v šest hodin, abych jel do Hamburka. Nezlob se tedy, že mé psaní zůstane krátké. Třeba krátké, je to první vzpomínka po velmi silném dojmu. Byl jsem v maličkém divadélku Tribune, kde teď hraje Wegener. Je to ohromné, co ten chlap dovede. Cítím se zase docela maličký se svými divadelními zkušenostmi; málem ztrácím odvahu. Včera jsem byl na Penthesilee v Deutsches Theater. Ale bylo to slabé. Jinak vše jako dosud: jsem uběhán jako zajíc a nevyspalý jako mlékačka; stýská se mi po domově, po Tobě a po klidné práci. Nicméně viděl jsem krásné věci: něco v divadle, a dnes ráno například mne oslnilo egyptské umění, – bože, umět něco tak důstojného a čistého v literatuře. Mnoho dá člověku svět; ale chce-li člověk dát něco světu, musí sedět na svém malém poli a dřít jako nádeník.

Co mi hrozně schází, je jakákoliv zprávička od Tebe. Ale nevím, kde budu v Hamburku bydlet, a ostatně se tam zdržím jen asi 36 hodin, takže bych ani od Tebe nemohl odpověď dostat. Dnes odpoledne jsem se chystal napsat Ti sáhodlouhé a pěkné psaní; ale dostal jsem nekonečnou návštěvu od vyslanectví, a tak z toho nebylo nic. Teď jsem unaven a ospalý; stěží mžourám, a co bych jedině si přál, bylo by, abys tu někde vedle mne mlčela. Mlčela, nemluvila ani slova; ale slyšel bych Tě dýchat, dost, nic víc; snad bys spala či co, a já bych zavíral oči v nejblaženějším mlčení. Ne, ne, holčičko, musím už do postele; a jakmile budu někde aspoň hodinu, aspoň tichou hodinku mezi čtyřmi stěnami, napíšu víc.

Tvůj Karel.

(857) [Berlín 14. února 1923]

Ve středu v šest ráno. Za chvíli se jede do Hamburka. Tak sladce jako dnes jsem dávno nespal: měl jsem dokonce velmi krásné sny; bohužel, trvalo to jenom pět hodin. Ach, kdy až si to vynahradím? – Škoda, že tu není Ola. Ta by na mnohé otvírala oči. Nu, teď už se vlastně vracím. Z Hamburka to půjde nejkratší cestou domů. Srdečné pozdravy

K Č

Pozdrav rodině.

(858) [Lübeck 16. února 1923]

Drahá Olino,

chystám se předposledně v Němcích do postele; na cestě domů se stavuji v Lübecku, pěkném starém přístavním městě; zítra ještě přenocuji v Berlíně, neboť Němci zastavili všechny spací vozy, a v sobotu někdy večer nebo v noci budu v Praze; v neděli ráno se přihlásím u vás, nebudu-li nějak příliš utahán. Dnes toho mám také dost: ráno projíždka hamburským přístavem za krásného mrazivého dne. Byl to jeden z největších a nejpodivnějších dojmů, které jsem kdy měl; chvílemi se mi zdálo, že to je jenom vidění. Kdybych popisoval lodě, jeřáby, doky atd., byla by to jen slova; nedá se říci, jak je to veliké a silné. Pořád jsem myslel, kdybys byla se mnou, co bys tomu říkala. Nevím ani, jestli by Tě to tak vzrušovalo jako mne. Ale já jsem zase přeplněn velikostí a krásou světa, a těším se na to, až lehnu a budu si zase představovat, co jsem viděl: bezpočtu lodí, jejichž jména a mateřské přístavy vyvolávají člověku celý svět; železné věže jeřábů, plovoucí loděnice, všechny národy světa pracující na palubách, slunce, dým, jiskření ledu, celou tu zmatenou a ohromující podívanou. – K večeru už jsem prohlížel Lubek, takové ti milé hanzovní město; jsou tu uličky, že proti nim je Nový svět (víš, ten za Hradčany) jako hotové činžáky; takové ti droboučké klíčky pro lidi, jedna vedle druhé, a přístup je jenom úzkými dveřmi z ulice, nu, taková trpasličí městečka tam, kde u nás bývají dvorky za domem; jakživ bych si to nedovedl představit. Dále velikánské staré domy z leskle polévaných cihel, které se vznášejí nad městem opravdu jako koráby nad kocábkami. Vůbec, svět stojí za vidění, kamkoliv sebou člověk vrtne.

A tak jsem i spokojen, i je mi jaksi teskno a smutno; ale myslím, že je to plodný smutek. A zatímco se oddávám plodnému smutku, ťuká na mne pokojská, patrně na znamení, že není nepřístupna; snad mne považuje za obchodního cestujícího. Ale já zavru oči a budu si představovat krásu světa a nadto Olinu, o které už šest dní nic nevím. Chtěl bych jí přivést něco moc krásného, ale předně nic se mi tak moc nelíbilo, a za druhé hrozně se bojím celníků; netroufám si propašovat ani škatulku sirek – po tom, co jsem na hranicích viděl. Dále rád bych jí napsal něco moc krásného; ale jsem den po dni tak nádenicky utahán a tak do pitoma najeden i napit bavorského piva, že – bojím se – každé lepší slovo by mně selhalo. Ach, lidská duše potřebuje klidu a soustředění, aby mohla ze sebe cokoliv vydat; takto jsem, odpusť, jen cestující, hodně pitomé, ale mnoho vidící zvíře.

Tak, holčičko, omluv mé dopisy, že nebyly takové, jaké by být měly; po celou tu dobu jsem Ti nemohl psát než s očima už sklíženými spánkem a s těžkým tělem prahnoucím po posteli.

Ted' už se těším jen na Prahu a na shledání s Tebou a na rozumnou práci. Do té doby Tě nejvřeleji zdravím a líbám.

Tvůj K Č

(859) [Hamburk 15. února 1923]

M. O., zdejší přístav, to byla jedna z nejkrásnějších podívaných celé cesty. Mám nohy jako zpřerážené a spím s otevřenýma očima, ale jsem spokojen, že jsem sem jel. Zítra se vracím; nejpozději v neděli budu zase doma a přihlásím se. Jinak zdrav a dobré mysli, vzpomínám, abych tak řekl, neustále, a hlavně těším se na shledání. Bože, už skoro týden beze zpráv! Trápení. Dobrou noc, jsem bezmezně unaven a je mi zima. Tisíckrát

K Č

(860) [Březen 1923]

Milá Olino,

Svanevitu vůbec nemám doma, vrátil jsem ji už loni; žádal jsem nedávno, aby mně ji půjčili, ale tajemník na to patrně zapomněl. Řeknu si o ni znova.

Žádalas mne o Boží muka pro Vávru; je to můj poslední výtisk, ale právě se tiskne nové vydání. Prosím Tě, dej mu to. Je mi duševně velmi nanic; nejraději bych se propadl.

Zítra mám důkladnou zkoušku, jistě asi do tří hodin; přijdu tedy na Malostranské náměstí o 1 5. Chceš-li, přijď.

Mám mnoho práce; musím do zítřka dopsat a dát do tisku delší článek. A přitom žádnou chuť do ničeho. Já se Šrámkovi nedivím.

Srdečně zdraví Karel.

Až se Kvapil vrátí, řekni si mu o tu Košťanu.

(861) [Benátky 17. dubna 1923]

Milá Olino, mimo nadání jsem už dnes, tj. v úterý (17.), v Benátkách, – konečně sám! neboť z Prahy až do Mestre jsem měl strašně hovornou společnost. Jsem trochu unaven a trochu namazán, hlavně však spokojen tím, co jsem viděl. Dosud se mi nestalo nic, až na to, že jsem ztratil klobouk a že mi na hranicích sebrali akreditiv. Je to tu překrásné, až na to, že Benátky vypadají jako divadelní kulisy. Dopis co nejdřív.

Srdečně K. Č.

Má příští adresa: K. Č., Firenze, Poste centrale, Ferma in posta

(862) [Benátky 19. dubna 1923]

Milá Olino,

dnes (myslím, že je čtvrtek 18.) odjíždím z Benátek do Padovy, Ferrary, Ravenny a Bologne. Dosud se mi to tuze líbí, nic se mi nestalo; jsem zdravý a už tlustší. Rád bych napsal psaní, ale dosud jsem neměl čas (ty noviny mne tlačí). Snad z Bologne. Vzpomínám často. Je všude až hnusně mnoho parků.

Srdečně zdraví K. Č.

(863) [Padova 20. dubna 1923]

Milá Olino,

v Padově se mi velmi líbilo, hlavně některé staré fresky, a Donatello atd. Mám se přímo skvěle, jsem najeden a napit jako houba. Za deset minut jedu do Ferrary, zítra ráno do Ravenny a večer zase dál.

Srdečně vzpomíná K. Č.

(864) [Ferrara] 20. IV. 1923

Milá Olgo,

dnes poprvé mohu psát dopis – až z Ferrary; totiž venku pořádně prší, a já nemohu broudit po ulicích, jak to nesmírně rád dělám. Jsem rád, že jsem podnikl tuhle cestu; líbí se mi, nedělá mi obtíží, a pak, hlavně, je to pro mne přímo lázeň v umění. Ráno v Padově jsem viděl Giotta, Mantegna a Donatella, mistry mně celkem nejdražší; bylo mně jako ve snu. Ferrara mne trochu zklamala, ale i ona má svůj příjemný, klidný ráz a překrásné, právě kvetoucí zahrady na dvorech paláců. Brouším sám a chvílemi mluvím k sobě; i ta samota mi dělá dobře. Hned za Prahou Tvůj blahoslavený strejda Jaroslav Maria mi dal společníci, paní generální konzulovou Schindlerovou. Teprve v Benátkách jsem osaměl, přešťasten! holčičko, ta ženská měla řečí! – Pak v Benátkách i později cestou jsem potkal hromadu hlasitých Čechů, ale nehlásil jsem se k nim. Sám, sám! i to je očistná koupel a léčení nervů a já nevím co dobrého ještě. – Italsky neumím ani brnknout, ale dosud jsem pohodlně stačil s francouzštinou. Bože, tady se snadno cestuje! A dobře jí a pije! Kdybych tolik neběhal, ztloustl bych tu jako kanovník.

Italky nejsou zvlášť hezké, ale to mne tak tuze nezajímá. Benátky mne trochu zklamaly, Padova nesmírně překvapila, Ferrara mile okouzila, na další se teprve mohu těšit. Je mi teskně a snivě; moc často vzpomínám na Tebe, ale myslím si, že to, co já, bys asi nechtěla dělat: bloudit, třeba bez cíle, dívat se jen pro rozkoš vidění, bez únavy, bez omrzení, od rána do večera – bůhví, jak Tě znám, s tím bys brzo praštila! Mrzí mne, že musím i odtud psát do novin. Ty nejkrásnější dojmy se jaksi stydím napsat, popisovat mne nebaví, žertovat, do toho se musím nutit, protože je mi příliš vážně.

Těším se do Florencie, tam že už budu mít od Tebe dopis. Jakmile dostaneš toto psaní, piš mi už do Říma (posta centrale, ferma in posta). A prosím Tě, hleď užít trochu toho jara, vyjdi a vyjed' si ven, jakmile jen budeš moci!

Srdečně Tě líbá Tvůj Karel.

(865) [Bologna] 23. 4. [1923]

V San Marinu to bylo překrásné, třebaže bez ustání pršelo. I Bologna, vlast mortadelly, je hezká, ale už se těším víc na jih. Jsem už trochu ukoukán, ale dobré myslí. Ve Florencii, kde budu ve středu, čekám dopisy. Pak už zase v Římě.

Srdečně vzpomíná KČ

(866) [Florencie] 25. dubna 1923

Milá Olino,

první větší zklamání, které mne na mé cestě postihlo, bylo tady ve Florencii; a sice když jsem přišel na poštu a žádal pro sebe poste restante, ukázalo se, že tam nebyl ani jeden dopis na jméno Čapek, ani na jméno Karel. Buď ještě nedošel (zítra se tam stavím znova), nebo byla adresa nějak chybná. Prosím Tě, jakmile dostaneš tento dopis, adresuj odpověď takto:

Dott. Carlo Capek, Napoli, Poste centrale, Ferma in posta. Jsem právě devět dní z domova; nemám sice "Heimweh", ale nějaký řádek z vlasti by mě povzbudil. Denně si kupuji italské listy a hledám, není-li tam něco z Cecoslovacchia; zpravidla ani slova, nebo jen něco diplomatického, co mne zvlášť nebaví.

Nepočítaje lístky, psal jsem Ti až dosud z Benátek a z Ferrary; musíš odpustit, mají-li mé dopisy málo šťávy; píšu je totiž večer, protože ve dne běhám, tedy večer, kdy jsem pořádně unaven, překoukán a ospalý jako miminko. Čteš-li v Lidových můj "cestopis", musíš z něho vidět, jak se do něj musím nutit – z téhož důvodu. Věř, až mne to mrzí, že Ti nemohu psát o všem krásném nebo aspoň zvláštním, co vidím a prožívám; jde mi z toho časem až hlava kolem. Mimoto pokaždé večer mi jde "hlava kolem" také z vína, na které si pořád ještě nemohu zvyknout; jsem pokaždé trochu namazán. Fyzicky tloustnu; duševně jsem hodně napjat vzrušením, které mi poskytuje některé umění (tady například Donatello, van der Goes, Masaccio – umělci vesměs hořkého, trochu bolestného ducha: čert ví, co mne tak táhne k bolesti!). Dále očišťuju se samotou a uběhávám se do dokonalé bezmyšlenkovitosti; a při všem nemám ani času si přečíst bedekra. Každého dne jsou chvíle, kdy se cítím palčivě sám; tu vzpomínám na Tebe, a je mi náramně měkce. Dnes v noci se mi o Tobě mnoho zdálo – Strašně bych chtěl vědět, co děláš, jak se Ti vede. Zítra jdu zase na poštu tady, ve Florencii, za pár dní v Římě, a zase za pár dní v Neapoli. Snad se konečně dočkám.

Nejsrdečněji zdraví a líbá KČ

(867) [Florencie] 27. dubna 1923]

Dopis tu nebyl, jen od bratra a od Khola; těším se, že nějaký najdu v Římě. Teď odpoledne jedu do Sieny a den nato do Orvieta a do Říma. Včera jsem dělal krásný výlet do Fiesole. Florencii jsem za tři dny strávil celou. V italských novinách jsem se dočetl o úspěchu RUR v Londýně.

Srdečně zdraví K Č

(868) [Siena 28. dubna 1923]

Milá Olgo, v Sieně se mi líbilo náramně; takové staříčké gotické město. Odpoledne jedu do Říma a cestou se stavuji v Orvietě.

Srdečně zdraví K Č

(869) [Orvieto 28. dubna 1923]

Krásné město, nesmírně zajímavé: na skalní plotně kolmo vystupující. Skvostné fresky; Signorelli, můj nový miláček. Večer do Říma.

Srdečně K

(870) [Řím, 30. dubna] 1923

Drahá Olgo,

dnes, v pondělí ráno, jsem si konečně vyzvedl Tvůj dopis na poště v Římě, a ihned odpovídám. Především Ti z celého srdce děkuji, žes mi toho tak bohatě napsala; v cizině je člověku každé slovo vzácné. Za druhé, snad se už nemusím omlouvat, že Ti málo píšu; poprvé jsem poslal lístek hned v úterý, den po odjezdu, z Benátek. Od té doby jsem poslal tři dopisy a nevím kolik lístků. Skoro každý den dávám o sobě vědět; ať do novin, ať Tobě, píšu jen v noci, padaje únavou; neumíš si představit, jak využívám času do poslední kapky. Ale to je vedlejší. Za třetí, je mi strašně smutno z Tvého dopisu, tak smutno, že to ani nemohu říci. Mé první hnutí bylo sednout do vlaku a jet rovnou do Prahy, abych Tě hned navštívil, stůněš-li ještě. Ale pak jsem počítal na prstech, že už je tomu přes týden, co jsi mi psala, a že bych

nejdříve byl v Praze za tři dny. Nuže, věřím tedy, nebo aspoň křečovitě se chytám naděje, že za těch deset dní už jsi zdráva jako rybička, že běháš, hraješ a že by ses na mne zlobila, kdybych tak brzo přerušil svou první a třeba i poslední cestu do světa. Ale přes tuto horoucí, snažnou naději je mi zoufale teskno; všechno přede mnou zešedlo, dívám se a nic nevidím, a už už pospíchám z Říma do Neapole, protože tam bude na poště nový dopis od Tebe, a tam se dočtu, jak Ti je. Proboha, jaks mohla běhat do zkoušek s hrotkovým katarem? Což nemá nikdo kolem Tebe rozum, aby Ti to zakázal? Ty ovšem – odpusť – rozum nemáš a snad nikdy mít nebudeš. Ani nevíš, jak jsem se hrozně zlobil, kdyžs mi psala téhož dne, že Tě tuze píchá v zádech a že jsi šla s Vávrou do kavárny. Jsi horší než malé dítě, skutečně. A že Ti dovolili chodit do zkoušek, to je opravdu smutné. – Dobrá, pozítří jedu do Neapole; nic ještě jsem z Říma neviděl, ale nejdříve chci mít od Tebe nové zprávy, a ty už dnes nebo zítra budou v Neapoli. Dej bože, dej bože, aby už nebyly tak znepokojivé! abych aspoň týden, aspoň pár dní jedinkrát po létech mohl žít bez starosti! aby aspoň chvíli mne to nesvíralo u srdce!

Dnes tedy jsem a nejsem v Římě. Tělesně zdrav (abych to poslušně hlásil jako každého dne), duševně nadobro nešťasten, neboť mám s Tebou starosti, nemám z celého Říma nic; nelíbí se mi tu. Je neladný, špinavý, protivný; celý svět je protivný; i já jsem protivný, ale to už víš dávno sama. Zavrtávám se do své samoty jako červ do sýra; žeru ji, cpu se jí nestřídmě; kdyby bylo po mém, šel bych nejraději na poušť a ne do Itálie. Na poušť, kde bych se neholil a nemyl, nepsal hloupé články do novin a jedl hořké kořínky. Mám palčivou potřebu nějaké očisty. Zatím se štvu, jako by mne něco honilo; v mých patách je hrozný neklid, jako bych měl rychle, co nejrychleji vše odbýt, a pak – co vlastně pak? to nevím. Neumím, opravdu neumím lidsky odpočívat; ale štvu se, spěchám, plním své oči, abych unikl nepokoji, který mne pálí a sžírá. Nu, má to své dobré stránky; budu znát Itálii lépe než kterýkoliv zběžný turista; a potom, unaviv své nohy, svou mysl a své oči, usínám jako dřevo a necítím aspoň svědomí, stesk, starosti, vše to, co mne pohání z místa na místo.

Pravda, vidím překrásné věci; zamiloval jsem se do celé řady starých uměleckých projevů, a trávím před nimi když už ne chvíle vnitřního štěstí, tož aspoň chvíle nadšené vyjevenosti. Tělesně – opakuji – je mi lépe než v Praze; spím dobře, za těch čtrnáct dní jsem neměl ani jednu migrénu nebo bolení hlavy, úporný ranní kašel pominul. Po té stránce, doufám, nebyla má cesta zbytečná. Jen klid duše jsem ani tady nenašel, a snad nikdy nenajdu.

Hůře je s Tebou. Tvé zdraví, to je teď má nejtrýznivější starost; kdybych Ti mohl být něco platen, hned bych se vrátil do Prahy. Prosím Tě snažně, šetři se; nerajtuj jako blázen, choď na

slunce, vyjed' si někam a vykašli se na divadlo. Bůhví, už jsem jako ten starý profesor v Loupežníkovi; řekl bych, co je "mít rád" jiného než mít o někoho starost a úzkost, třást se o něho, myslet na něho s pečlivostí a bolestí? Tak mně připadá jaksí zvrhle sobecké, že já jezdím po Itálii a honím fantom zdraví, kterého vlastně nepotřebuju a jež mi není k ničemu dobré, zatímco Ty třeba i dnes ještě postonáváš a měla bys něco pro své zdraví učinit a nemůžeš. Ano, je to vlastně zvrhlé a nespravedlivé, a mne mučí, že tu jsem. Nevím, co bych měl učinit; jsem bezradný a trápím se a nemohu se z ničeho těšit. Jen na to se těším a v to doufám, že v Neapoli bude už od Tebe nový list, kde mi napíšeš, že "už jsem zdráva, už nechci stonati". A piš mi hodně, i příští psaní mi napiš do Neapole, protože se tam ještě vrátím, až se budu vracet ze Sicílie. (Italsky se říká Napoli.)

Srdečně Tě zdraví a líbá Tvůj Karel.

(871) Řím, 3. máje 1923

D.O., teprve dnes odjíždím z Říma. Zdrželo mne cosi s pasem. Večer jsem v Neapoli, a v neděli v noci chci jet na Sicílii, není-li tam už příliš horko. Co zdraví? V Neapoli čekám dopis. Khol mi psal, že prý sem přijede. Bratr psal, že bude také stavět. – Mám ještě pořád starosti. Z Neapole hned budu psát.

Srdečně K. Č.

(872) [Neapol 3. května 1923]

Tak zas uplynul den; je skoro jedenáct, a já místo spaní ještě píšu dopis. Milé děvče, musel bych Ti na mnohé v Tvém dopise odpovídat, v mnohém Ti odporovat, co se týče mne, ale nechme toho. Chceš-li tedy mermomocí, jsem nesvědomitý, špatný, surový chlap, který Ti schválně dělá samou bolest. Já jsem si o sobě myslel, že jsem snad trochu divný, snad příliš roztržitý, ale rozhodně ne hrubě sobecký člověk; Ty však mne přesvědčuješ o opaku, tedy budiž. Ale prosím Tě, aspoň mi nevyčítej, že někdo cizí jede do Itálie, když tam jsem náhodou já; já nikoho nezval, já se úzkostlivě vyhýbal vší společnosti, v Římě jsem utekl milým lidem z české legace i Karlu Tomanovi, jen abych byl sám jako zestárlý a trochu bezzubý šedý vlk. Já vůbec nerad žiju ve smečce; jsem čím dál tím samotářštější a uzavřenější; zvláště tady mně narůstá krunýř samoty, i prosím tedy, abys už neříkala, že dávám

přednost nevímjaké a nevímčí společnosti. Bože, jen jedno chci, a to je klid duše. Co mi jej trochu dává, je moře. (Ale nemohu se v něm utopit, protože se na ně dívám z břehu.)

Co se týče prázdnin, to se proboha nesmíš zlobit: ale já prostě nevím, kdy je budu mít. Až do dne mého odjezdu nebylo, jak víš, známo, kdy budou divadelní prázdniny; následkem toho jsem nemohl v redakci si vyžádat prázdniny na tutéž dobu. Nyní to učiním, ale nevím, není-li pozdě a nepřipadne-li na mne prázdno v době, kdy jiní se už budou vracet; ostatně Tvůj tatínek Ti potvrdí, že v redakčních dovolených musí být jistý turnus. Rozhodně s příštím článkem požádám o dovolenou na tutéž dobu nebo aspoň přibližně; ale nemohu vědět, půjde-li to.

Ještě jednou Ti chci říci, jakou mám radost z Tvých úspěchů. Jsem si jist, že i Strašidla i Romantické dopadnou ještě líp. Mimochodem, přál bych Ti vidět Taliánky; panečku, to je gestikulace, to by bylo něco pro herečku!

Děkuji Ti za důkladné zprávy; však nikdo jiný mi celkem nepíše, a tak bych ani nevěděl, co se děje. S tím Pukem jsem to šéfovi prorokoval; patří mu to. – Pokud mne se týče, můžeš být docela bez starosti; ukázalo se, že jsem daleko praktičtější i odolnější, než jsem sám myslel. Ale má cesta je daleko spíš studium než odpočinek. Já prostě neumím odpočívat, to je to. – Psal bych Ti mnoho o Neapoli, ale to si nechám až ústně; jsou to opravdu “všechny krásy světa”. Okna mého pokoje vedou přímo na moře a na Capri. Zas brzo dám o sobě vědět; ale nesmíš být netrpělivá, já za poštu nemohu. Odtud to jistě trvá 5 dní, ne-li týden.

Srdečně Čáča.

(873) Pozzuoli, 4. května [1923]

Milá Olino,

píšu Ti jen tak na kusu papíru v Pozzuoli, kde musím čekat 1 hodiny na příští tramvaj. Sedím na terase, kolem dokola moře, naproti mně ostrov Nisida, Kap Miseno, Ischia, Procida a jiné hezké věci. Krásný svěží den; je mi dnes veseleji, a sice proto, že ráno, hned po příjezdu do Neapole, jsem si byl na poště pro Tvůj list a shledal, že už Ti je trochu lépe se zdravím. Přesto, opakuji, že nechápu, jak Tě mohli pustit na zkoušky. – Dále, velikou radost jsem měl z Tvého úspěchu. Moře je krásné, ale tahle radost je ještě krásnější a ozářila můj celý den. Jenže jsi neměla ten úspěch získávat na úkor svého zdraví. – Dále jsi mne zahrnula výčitkami, že Ti

nepíšu. Děvče, lístky nepočítám, a posílám je skoro denně; ale za těch čtrnáct dní jsem Ti poslal čtyři dopisy – třeba nijaké, neboť psal jsem je namouduši vždy už v polospánku, ostatně jako i své články pro Lidové; tedy čtyři dopisy, a sice z Benátek, Ferrary, Florencie a Říma. Patrně se musel některý ztratit či co; nesmíš být netrpěliva, jmenovitě ne teď, kdy se stále vzdaluju od vlasti; a zejména nesmíš se znepokojovat, nedostaneš-li pár dní žádnou zprávu. Věř mi konečně jednou, že to není vina moje, ale vina pošty. – Obav neměj, jsem zdrav, a nemám-li starostí s Tebou, i dobré mysli; příjemně smuten, jaksi odevzdán ve svůj osud, mnohým okouzlen a nikdy vesel. Nu, nyní musím k tramvaji; ostatní dopíšu večer. Tady, v Pozzuoli, jsem byl děsně okrádán: od vetturina, od vůdce, ode všech. Až jsem se tomu musel smát.

Zatím pa.

Musel jsem znovu otevřít psaní; zapomněl jsem na Rusalku. Je Ti volno naložit s ní, jak chceš, předělat ji, co je Ti libo. Jen ať Ti Khol opatří od Havla rukopis. Piš dál do Neapole.

Srdečně KČ

(874) [Pompeje] 5. V. [19]23

M.O., udělal jsem dnes návštěvu svému kolegovi, jak ukazuje obrázek. Měl, chudák, pěkný domeček. Zítra jedu na Kapry. Je tu celkem náramná zlodějna. Zjistil jsem, že Piamonte není na Sicílii, nýbrž v Kalábrii; to je příliš divoká končina. Zdráv, v dobré kondici; Pompei mne trochu utahaly. Prosím, příští dopis zase do Říma. Srdečně zdraví

K. Č.

Zrovna dnes byl asi Hmyz v Londýně.

(875) [Palermo 8. května 1923]

Cesta lodí byla z nejkrásnějších částí mé cesty. Jel jsem právě touto lodí. Jsem zdrav a svěží, je tu krásně, ale nijak horko. Palmy na ulicích, saracenské kostely a byzantské mozaiky; nejčistší město z celé Itálie. Zítra napíšu dopis. Srdečně zdraví Čáča

(876) [Palermo] 9. V. [19]23

Drahá Olinko,

psal jsem z Neapole především, ale vím, že tohle psaní odtud, až ze Sicílie, půjde déle než týden, a proto píšu, místo abych šel spat.

Nejsem v dobré náladě. V tomto kraji, nejkrásnějším ze všech, které jsem dosud viděl, kde mně skutečně šla hlava kolem nad tou podivuhodnou podívanou, jsem zažil to nejprotivnější odpoledne. Spletl jsem se, jak to bývá, a sedl jsem na tramvaj jedoucí opačným směrem. Místo v zázračné zahradě Villa Giulia octl jsem se v továrním předměstí Arevella, a pak jsem ještě skoro hodinu putoval nejsmradlavější a nejzaprášenější ulicí světa, abych se dostal k moři; dobrá, zažil jsem tam pěknou chvíli, a vracel jsem se do Arevelly; sednu do tramvaje, a nastane porucha; tramvaj nejede, a já musím půldruhé hodiny mezi pitomými továrnami v úžasném prachu a horku putovat do Palerma. Ani jedna drožka, ani jedno volné auto, ani záchod, ani slušná hospoda. Zuře, unaven, zaprášen a zpocen jsem doběhl do Palerma, a v tu chvíli porucha přestala a tramvaje začaly jezdit. Představ si můj vztek!

Nu, měl jsem aspoň pěknou chvíli na mořském břehu. Vonělo to tam mateřídouškou, a já jsem se díval k severu, kde jsou Čechy, a říkal jsem si: Tak vidíš, Karle, tam kdesi jsou tvé úspěchy, tvé jméno, všecko, proč jsi se tolik dřel; a tady nejsi nic a nikdo, zaprášený človíček na patníku silnice, a jde to, není ti těžko; všeho by ses dovedl zřít, a nejdříve toho, co se jiným zdá záviděníhodné. Vzpomněl jsem si, že jsem kdysi napsal verše: "...Na takové skále jsem byl, sedě na vlastních nohou, a moře hučelo na mne, strašné a půvabné; i děl jsem: Nevolej mne, nyní mne nech, až jednoho dne i já se zastavím, nestaraje se kde, všem lidem divný, neznámý a němý, nemaje pro nikoho zájmu, ani slova, ani hany." Tak nějak mně ty verše hučely v uších. Viděl jsem, že největší má rozkoš je klid; proto mám rád moře a ticho. Nejsem už mlád; snad má celá "nervová nemoc" byla jen přechod ze zdánlivého a jaksi podrytého mládí v tento stav... nemohu ještě říci uzrání, ale rozhodně ne mladosti. Asi už nikdy nebudu bujně veselý, jako jsem býval; ale chci být klidný a tichý a soustředěný. Neužil jsem mnoho a už asi nebudu užívat života; ale není mi toho líto, nejsem smuten ani zklamán; je to tak dobře. Jen klid duše kdybych našel, abych sebe sama nemusel mučit. A jen abych nebyl zlý a chmurný. Jen abys nikoho a nic netížil a nedusil. Musíš chtít mnoho od sebe sama. Sebe sama musíš učinit lepším a čistším, hlubším a klidnějším. Ach, jak bych se ještě nesmírně potřeboval očistit! Děvčátko, jen já vím a cítím, co kalu a špatnosti a slabosti ve

mně je. Já vím, že nedojdu klidu, pokud nedojdu vnitřní čistoty. Právě že jsem tak jaksi dospěl, začínám se dívat na sebe přísněji. Musím, musím v sobě mnoho napravovat.

Jinak – to si dovedeš představit, žiju nesmírně silně očima. Dívám se, vidím, a to je mnoho. Psal bych Ti o všem, co se mi líbí, ale je toho tolik, že raději budu o tom povídat. A někdy, jako například v Monreale, mně ani smysly nestačily; byl jsem jako opilý.

Mám stále ještě starosti, jsi-li zdráva. Prosím Tě, buď opatrná, nedělej takové hlouposti, abys prochodila nemoc tak vážnou, jako je hrotkový katar. Teď snad jsi už sehrála Romantiky. Čekám, že v Neapoli nebo v Římě budu mít dopis, jak to dopadlo. Zítra jedu do Girgenti, kde jsou řecké zříceniny. Bratr mi psal do Neapole, že se mu narodila zdravá holčička. O Kholových nevím, kdy a kam vlastně jedou; psal, že chce do mořských lázní.

Bože, docela jsem Ti zapomněl napsat, jak se mi nesmírně líbila cesta po moři. Báł jsem se mořské nemoci, ale moře bylo klidné jako rybník. Teď lituju, že už přes ně nepojedu.

Je skoro půlnoc, a teplo jako u nás v létě. Tady už zrají jahody a třešně, pomeranče, citróny a ovoce mně jménem neznámé; místy je to pozemský ráj, místy nejšpinavější stoka, většinou poušť.

Abych nezapomněl, jsem zdrav, šetřím se a mám se tedy vcelku dobře; nesmíš mít o mne žádné starosti.

Srdečně zdraví a líbá Čáča.

(877) [Siracusa 12. května 1923]

Nejjihnější bod mé cesty je dosažen; však jsem také důkladně upečen úmornou cestou. Tohle je právě vyhlídka z mého okna. Zítra se začnu vracet na sever, nejprve do Taorminy, pak zase do Neapole atd. Hlásím se zdrav a tělesně zchovalý. Už se mi stýská po českých lesích.

Srdečně zdraví K Č

(878) Taormina 13. V. [1923]

Drahá Olino,

dnes píšu jen několik slov; za chvíli odjíždím zpět do Neapole (neboť Taormina je i pro mne trochu moc drahá) a chci se ještě podívat na řecké divadlo. Především hlásím se zdrav a neporušen; dále, už nastupuji radikální návrat k severu, ač je tu většinou – aspoň na pobřeží – dosud dost svěže. Podle novin Etna zrovna soptí a pracuje k výbuchu; ale vidět to na ní není; jen trochu se z ní kouří, trochu to chvílemi hřímá, a v noci to nahoře řevává jako rudý uhlíček; vypadá to celkem jako u nás svatojánský oheň. Je tu překrásně, ale vzpomenu-li na louky a lesy a potůčky u nás, dal bych tomu přednost před těmhle palmami a kaktusy na vypráhlých bílých skalách.

Co mám říkat o sobě? Jsem klidný, trochu znavený, hrozně vynadíváný; tak trochu zastřený mlhou, jako ty kalábrijské kopce na druhé straně moře, – zastřený mlhou sám před sebou. Ale nehlobám o sobě; hledím spíše v tom chvatu horlivého turisty urvat chvíle spočínutí a zapomenutí. Teď už se nebudu po těch cestách tak štvát, budu hledat jen krásné kouty a odpočívat v nich, dívat se před sebe a nemyslet, skoro ani nebýt. Jsem blázen; má cesta až dosud se spíše podobala turistickému rekordu rychlosti než odpočinku. Ale teď budu odpočívat a snít a hledat vnitřní mír, když už jsem viděl skoro všechno, co tu dole lze vidět.

A co Ty? Čekám, že v Neapoli bude od Tebe nový dopis, a pak zase v Římě, a pak zase ve Florencii. Doufám, že mou poštu dostáváš pozdě sice, ale dost pravidelně. Nemusím Ti snad říkat, co se na Tebe navzpomínám; ty lístky neposílám z povinnosti, ale proto, abych se s Tebou aspoň trochu podělil o všechno hezké, co vidím. Vzpomínám, a nechci se poddat stesku. – Jak dopadli Romantikové? Jsem náramně na to dychtiv. Už deset dní nemám z domova žádné zprávy. Nu, zatím dost, a zase z Neapole víc.

Srdečně zdraví a líbá Čáča.

Od tohoto dopisu piš zase do Florencie!

(879) Neapol 15. V. [19]23

Drahá Olgo,

dnes ráno jsem dostal Tvoje dlouhé a krásné psaní; měl jsem hlavně radost, že už jsi zase trochu zdráva a že na mne tolik vzpomínáš, ale pak mi rozbolela z toho všeho hlava tak strašně jako dosud nikdy v životě. Už to trochu polevilo, ale nesmíš na to hledět, bude-li mé psaní poněkud pokroucené.

Drahá Olino, v Tvém dopise je několik bolestných a hrozně trýznivých nedorozumění. První a největší je to, že mne prosíš, že mne uvádíš do falešné, mučivé situace člověka, který dbá jen o sebe a kterého je nutno prosit, aby myslel také na jiné. Nyní já Tě prosím – pro boha živého a milosrdného, kterého nosím v srdci, – prosím Tě, abys mi toto jediné věřila: že ve všem, co jsem činil i činím, myslím víc (a ze všeho na světě nejvíc) na Tebe a nikoliv na sebe, beru víc (a ze všeho nejvíc) ohled na Tebe a ne na sebe; neboť mám Tě raději, než svým způsobem chápeš. Toto především musí být jasné. Nepros už, děvče, neboť to je pro mne bolest a hanba taková, že bych brečel; cítím se pak nízký, sobecký, surový, a pak se musím z toho sám před sebou hájit tak, až mne z toho bolí hlava.

Ale je zase jedna věc, ve které musím prosit o ohled k sobě. Už tolikrát jsi mi říkala, že bys chtěla jen to, ošetřovat mne, kašičky mně vařit, obklady dávat a div ne plínky vyměňovat. Prosím Tě, děvče, kdepak jsi tohle vzala? Člověk není pánem svého vkusu; a tenhle obraz života je zrovna zoufalý opak mého vkusu. Žasnu až, jak mne neznáš; odpusť, mé pojetí života je mužnější a snad i tvrdší, a v okamžiku, kdy bych byl odkázán na takovou pokořující péči, bych si prostě vzal život. Můj život, to jest kázeň, práce, vážné hledání pravdy, láska a jiné silné a přísné vztahy. Oškliví se mi změkčilost a slabošství. Ba, oškliví se mi i rozmazlující něžnost a pečlivost! Buď vše kolem mne tvrdé, jasné a pokojné; žádné morální podušky, žádné zpoždění, žádné pipání a ošetřování a zdětinštění, neboť to vše mne plní přímo hrůzou. A proto už nemluv přede mnou o takových věcech. Skutečně ani nechápeš, jak nesnesitelně se mi to nelíbí.

A nyní, abych rovnou přešel – bez oklik a slabosti – k hlavní věci: píšeš o našem manželství, a zajisté čekáš ode mne přímou odpověď. Běda, třikrát běda: já jí nemám. Dosud ne, dosud nevím si rady, dosud není čisto a jasno v mé duši. Bože, pomoz mi! Tak tedy především nepochybuji vůbec o Tobě; nepochybuji o Tvé lásce – nejsem jí hoden, ale nepochybuji o ní, ani o Tvé úžasné velkodušnosti a obětavosti, ani o Tvé věrnosti. To, o čem pochybuji, jsem já sám; ale také nepochybuji o své lásce k Tobě, nýbrž – bože, jak to říci? Představ si, že by měl člověk nastoupit nějaké povolání nebo udělat umělecké dílo; ale než by k tomu došel, vyrostla by v něm strašlivá pochybnost, stačí-li na to, má-li tu potřebnou duševní vlohu a povolnost; cítil by úzkost, že sám vše nějakým neodvolatelným a zoufalým způsobem zkazí, zničí, znehodnotí a spíš roztříští, než udělá. Ale to jsou jen hloupá podobenství. Věc je prostě ta, že jsem nějak rozvrácen, v těžkém vnitřním neladu; jistě vycítilas, že má cesta byla jen útěk před tímto mým ošklivým stavem. Říká se tomu neurastenie; ale je to něco hrozně ošklivého. Jsou to, dejme tomu, dny, kdy člověk nesnáší hlas a blízkost někoho jiného; kdy by zrovna křičel

odporem, když se k němu někdo přiblíží. Dosud jsem to dovedl přemáhat, ale neumíš si představit, s jakým napětím; neumíš si představit, jak jsem někdy trpěl, kdyžs mi třeba vyčítala, že Ti nemám co říci, že Tě už nemám rád a kdesi cosi, a zatím mně bylo prostě mukou, že vůbec musím mluvit. Nevím, dovedeš-li si představit tyto stavy. Jindy je to potřeba jen ticha, jen ticha a samoty, jindy potřeba lásky a tichého hovoru, a vždy, vždy potřeba klidu. Děvče, to nejsou nálady, to je utrpení, to je nemoc, která se musí vyléčit, nebo... nebo pak není člověk zrovna schopen lidské společnosti. A pak, po takových krizích, má člověk opravdu těžké chvíle pochybností sám o sobě: že je prostě nesnesitelný, že dělá bolest, že zraňuje toho nejdražšího a že by měl někam zmizet či co. Jsou chvíle, kdy si připadám zavrženíhodný, úplně bez srdce, bez souvztahu k jiným lidem. Já nevím, rozumíš-li mně; hledím to napsat prostěji, než to jde, a ještě se bojím, že to vůbec není jasné. Neříkal jsem Ti to, protože jsi byla tak rozbolelá a že by sis to třeba chvílemi vysvětlovala, že jsi mi protivná. Ne, tisíckrát ne, ale já jsem protivný a neladný člověk, který jen mučí jiné. A přitom zas nesnáším ohledy a pozornosti a promíjení; je mi trapné, cítím-li z lidí, že berou ohled na můj stav. Jediná možnost je odstranit se, uzavřít se; to jest tato cesta. Jediná možnost tedy je nalézt zase rovnováhu. To je to, co pořád píšu o klidu, čistotě, pevnosti života. Ach, dítě, kdybys mi mohla rozumět! Proto jsem sebe sama a s takovou přísností teď vyobcoval, abych jaksi duševně a morálně zesílil. Snad je celý ten stav jen přechod k stárnutí; já nevím; vím jen, že teď, v této krizi musím poustevničit. Zrovna dnes, po Tvém dopisu, jsem nesnesl jíst mezi lidmi; nechal jsem si přinést jídlo do pokoje a pak jsem se zamkl, ležel, díval se do stropu a hájil se před Tebou, neboť mne znovu zas mučí svědomí. Musí mne mučit, pokud trpíš; a má největší hrůza je, že si myslím, že bys trpěla víc mou blízkostí. Daleko víc a daleko tíž. Bože, kdyby mne tyto úzkosti přestaly trápit! A nemysli už, že mé starosti se týkají toho fyzického, co je nebo není nebo nemůže být mezi námi. Bože, na to zejména teď, z dálky, myslím jistě ze všeho nejmíň; myslím na to a trápí mne to, když jsem vedle Tebe a vidím Tě tak mladou a bohatě krásnou. Ale tady je mi to jaksi daleké, neumím si to ani představit; tady jen naslouchám hlasům svého nitra a čekám, až bude dýchat klidněji a jaksi lidštěji. Dnes je ošklivě vydrážděno; hnusí se mi Neapol se svým sluncem, svou vřavou, svými spokojenými a hlučnými lidmi; sním o nějaké mrazivé samotě na horách, kde je nesmírně ticho. Jen moře mi dělá dobře; už ujedu z těch splašených měst, neboť tady jsem nenašel, co jsem hledal. Kdyby byl nějaký klášter bez náboženství, šel bych tam hned. Ale prosím Tě, nejednej se mnou jako s nemocným; víš, že to nesnáším. Jen dnes jsem si Ti postěžoval a ponaříkal; příště Ti jistě napíšu psaní klidnější a zdravější. A chceš-li mít ten největší a nejkrásnější ohled ke mně, tož je to ten, že už se nebudeš nikdy trápit; neumíš si skutečně představit, jak mne to vždycky

zoufale zjitří. Mám Tě rád, to je má slabost; jsem vinen vůči Tobě, pokud trpíš. A já musím, musím teď mít čistý, nezjitřený život. Kéž se vrátím s jasnou duší! Děvčátko, buď veselá! – Piš mi do Florencie. Tady to nesnesu, je tu krásně, ale příliš hlučno. Je mi teď lehčeji, hlava bolí míň.

Srdečně zdraví a líbá špatný Čáča.

(880) [Neapol] 16. V. [1923]

Poslední výlet v okolí Neapole, ostatně nijak zvláštní. Krom toho je tu much až hnusno. Zítra se vracím do Říma.

Srdečný pozdrav K. Č.

(881) Řím 19. V. [19]23

Drahá Olino,

jsem zase zpátky v Římě a užívám trochu civilizovaného pohodlí, tj. zejména čistoty. Tady nemám ani blechy, natožpak štěnice a komáry. Hned jsem běžel na poštu a tam už bylo Tvé milé psaní, které mne velmi potěšilo; aspoň v něm bylo trochu sebedůvěry, trochu radosti – mně bylo hned líp na světě, seděl jsem až do západu slunce na Monte Pincio a zas jsem se mohl dívat, jak je svět pěkný. Mám srdečnou radost z Tvého úspěchu v Regině, a jenom Tě snažně prosím, abys teď dbala svého zdraví.

Co mne se týče, ztrácím trochu svou drahou poustevnickou samotu; je kolem mne plno lidí – velmi slušných – z našich vyslanectví; zítra (v neděli svatodušní) dělám celodenní výlet s panem vyslancem Pallierem v jeho autu. To konečně není nepříjemné; ale ještě bych hrozně potřeboval trochu izolace ode všeho světa, abych se dostal až na dno sebe sama. Mimoto myslím, že jsem až dotud psal z Itálie strašné blbosti, i chtěl bych si někde v klidu na pár dní sednout a zredigovat své čerstvé vzpomínky a udělat o Itálii malou knížku. Asi by se točila hlavně kolem prvokřesťanství, jež mne (v umění) neobyčejně zaujalo. Je mně to hodně blízké: umění přísné, a přece intimní, nesmírně skromné a čisté. Ještě se ale musím podívat do některých menších měst (snad Viterbo, ale jistě Pisa, Prato a Pistoia, což jsou jen malé výlety), abych měl v hlavě a v srdci všechn materiál.

Neobyčejně se mi líbí v malých klášterních kostelíčkách, jako je S. Lorenzo fuori nebo Sta Agnese fuori (kde by mne dnes málem byli zamkli v katakombách). Po všem dosavadním rozptylování jsem asi hodně mnišský člověk; myslím pořád na přísný (k sobě) a čistý život, kde se nepracuje pro úspěch, ale “pro slávu boží”, tj. z mravních a poznávacích důvodů. Byl jsem v poslední době mravně velký lajdák; musím se očistit, musím se soustředit. Jsem rád, že se teď zase trochu mohu oddávat vnitřnímu životu, sám sobě – ale jistě nesobecky. A tak, drahá Olino, to jsou mé dny, mé rozkoše; jak vidíš, jsou velmi prosté, a snad nikdo by je nechtěl a nemohl se mnou sdílet. Jsem dokonce chvílemi dosti šťasten, byť se závojem melancholie, a občas i bezmála klidný; toť to nejhlavnější.

Srdečně zdraví a líbá Čáča.

(882) [Assisi 23. května 1923] Středa

Píšu to na koleně v tomhle samotném klášterním dvoře. Je tu krásně, jsem rád, že jsem sem jel. Dnes večer do Perugia, pozítří zpět do Florencie, kde čekám poštu.

Srdečně zdraví K Č

(883) Perugia 24. V. [19]23

Drahá panenka,

je sice nejvyšší čas jít spat, ale přece Ti píšu aspoň krátké psaní, neboť pohlednice by Ti neřekla, jak je tu krásně. Pro samu krásu zůstal jsem tu dva dny, a odjíždím nerad, hlavně proto, abych si dal ve Florencii ošetřit zuby. Perugia je staré, gotické, čist'oučné město na vysokém kopci, a kolem dokola ohromný, širý kraj nejrozkošnějších pahorků a hor. Skutečně, je mi zvláštní milostí přáno, že se mé dojmy až doposud stupňují.

Jsem celkově zdravý a dobré mysli. Až příliš jsem se oddálil všemu světu a všem svazkům; jak vidíš, ani nepospíchám, abych se podíval na svou novou neteř. Jsem skutečně poustevník; snad sobec, ale tichý a skromný, neboť chci vše jen od sebe a ne od jiných. Ani jsem netušil, co takového jistého mnišství je ve mně; snad se budeš smát, ale toužím i po cudnosti a chudobě jako opravdický mnich, po životě čistém a vzorném; mám strach před vším vášnivým, matoucím, tělesným a vzrušujícím. Na mou duši, jenom mne zavřít do kláštera.

Je to až divné, že Tě v jistých věcech vlastně neznám. Často, kolikrát denně, se najednou zarazím před otázkou, jestli by se Ti tohle líbilo nebo ne. Ale taky si kolikrát denně řeknu, že bys mi vyhubovala bláznů a ztřeštěnců, jak nenasytně a neúnavně se plním obrazy a architekturami. Ach, snad to není pro mne nadarmo; ale už potřebuju zavřít oči a vzpomínat na vše, co jsem viděl, abych to neztratil z paměti.

Samotařím soustavně; i v Neapoli i v Římě jsem se setkal s Čechy, napohled velmi slušnými, a nehlásil jsem se k nim, naopak, až postrašen jsem vzal před nimi roha; a tady, v Perugii, se mne včera ujal starý anglický páter, zajímavý člověk, který byl třicet let v Indii, – a dnes už od rána se mu vyhýbám. Kde jsou Kholovi, nevím a nedbám toho. Jsem němý jako patník; ale aspoň jsem klidný.

Mnoho, mnoho bych Ti chtěl psát, ale zase až ve Florencii, zítra musím časněji vstát, a je už pozdě. Těším se na Tvé psaní, budu hned odpovídat. Dnes píšu jen proto, že jsem zažil tak hezký, tichý a čistý den.

Vřele Tě zdraví a líbá Karel.

(884) [Florencie] 26. V. [19]23

Drahá Olino,

dnes jsem vyzvedl Tvůj dopis (přijel jsem do Florencie včera večer) a ihned odpovídám. Především upřímnou soustrast nad úmrtím Tvého dědečka; vím, jak ho měla ráda, jak dojemně milý byl a jak je teď u Vás doma smutno. Bylo mi ho líto, tak nějak jsem se rozesmutil, nemohl jsem se jít na nic dívat; šel jsem do nejbližšího kostela a proseděl jsem tam celé ráno.

Děvče, děvčátko, jak je mi líto Tvé bolesti! Trhalo mi srdce, kdyžs tolikrát opakovala, že skláníš hlavu. Já ji sklonil dávno, když o tom ještě nikdo nevěděl; ale Ty ji sklánět nemáš. Ty jsi krásná, umíš mít radost z úspěchu, jsi na samém začátku své dráhy. A chceš-li mně udělat zvláštní radost, mám-li mít vůbec velikou a neprchavou radost, tož buď jasná, důvěřuj v sebe, rost'; zachovej vše, co v Tobě je; jsi nejvzácnější a nejobětavější člověk, kterého jsem v životě poznal, a snad skutečně nevíš, jak Tě mám rád, i když jsem Ti udělal tolik bolesti. Mne nelituj. Jsem slabý člověk, ale v mé slabosti je má síla; můj smutek mne nebolí; má únava, to je zároveň mé přemýšlení; mé odříkání, to je zároveň má čistota. Jsem trochu jiný, trochu

divný; ne špatný chlap, neboť miluju, miluju Tebe, lidi a celý svět víc než sebe sama a chci ještě udělat mnoho dobrého; chtěl bych udělat něco dobrého, kam se jen podívám, a nevíš, jak mne to rozvrací, když vidím, že dělám bolest; jen vnitřní mír mi ještě schází, mír se sebou a se svým svědomím.

Chci být chudý, prostý a tichý, pracovat, jak nejvíc a nejlíp umím, a milovat, jak nejčistěji dovedu. Je to nějaké mnišství či co; s tím se lidé buď rodí, nebo do toho dorůstají, – ale nelituj mne; není ve mně hořkosti ani závisti; ach, budu tak šťasten, až uvidím, že nikoho nebolím! Zapřísahám Tě, děvčátko, má nejdražší duše; Ty už nesmíš trpět, nebo se snad nevrátím; má láska, to je má nejstrašlivější citlivost. Věř mi, věř mi nyní, že mi kolikrát bylo, abych se zabil, když jsem Tě viděl tak hrozně trpět. A mučím se, když stůněš, zoufám si, když pláčeš, chtěl bych se propadnout, když vyčítáš. Jsem šťasten, vidím-li Tě klidnou a jasnou, je pro mne hudbou, těšíš-li se z něčeho, ožívám, když Ty ožíváš. Pochop konečně tento jemný, věrný, životní svazek; proboha, je to vše, co mohu s čistým svědomím, bez úzkosti a rozvratu v tuto chvíli dát, i prosím Tě proboha, neříkej, že je to málo a že je to bez ceny; to, vidíš, to by mne hrozně ponižovalo. Dávám Ti sebe celého v tomto svazku, ale bez svých špatných stránek, bez svého samotářství, bez své vratkosti, která Ti pak vnucuje pokořující úkol ošetřovatelky, bez své citlivé netýkavosti, která mne odpuzuje od každé lidské blízkosti. A přijímám od Tebe neskonale víc, než Ti dávám, především Tvou ohromující obětavost, a pak Tvou mladost, sem tam záblesk radosti, a mnoho radosti z Tvého umění, a ještě víc radosti ze styku s Tebou, neboť jsi zlatá a ušlechtilá, i když jsi potřeštěnec. Bože, je mi až do pláče, ale samou něžností; nemysli si, že jsem sentimentální, jsem krutě kritický k sobě, ba i k Tobě, ale toto, co Ti píšu, je zas po dlouhé době milostný list a vyznání lásky. Bylo mezi námi strašlivě mnoho nedorozumění, děvčátko, a nyní Tě pokorně prosím, budiž mír mezi námi! Nebud' už ke mně krutá, neplač, netrp, nežaluj, nevyčítej; po této stránce se vracím daleko citlivější, než jsem odejel, neboť jsem se v mnohém očistil a jaksi oloupal; jsem na mnohých místech pokryt jakousi novou, tenoučkou a citlivou kůží. A nyní je mi zase lehčeji; cítím nějak, že nad tímto psaním zapláčeš, ale jaksi mírnějšími a méně hořkými slzami, neboť v tuto chvíli věříš, že Tě velmi miluju a že můžeš pro mne učinit mnoho dobrého. Ach, můžeš! ale musíš být jasná, Olinko, jako je právě teď jasný, skvostný den venku po dusné bouřce; jasná, vztyčena, oživující, abych i z dálky na Tebe mohl myslet s pýchou a rozkoší. Smutek nezabíjí; jen nízkost zabíjí, a mezi námi nesmí být nikdy nic nízkého. Pak i já ožiju; nebudu mlád, ale budu šťasten. Myslím, že všechno pletu páté přes deváté. Proboha Tě prosím, mám zase starosti o Tvé zdraví, jdi k Syllabovi nebo k někomu; mám tušení, že Ti dnes není zcela dobře. Už se

vracím; ještě jen malou okliku přes Janov a Lombardii, a budu hotov. Prosím Tě, napiš mi ihned psaní do Verony, ferma in posta. Já pak Ti budu zase psát, jakmile se někde jen maličko pozdržím.

Srdečně Tě zdraví a líbá Ti ruce

Tvůj věrný Karel.

(885) [Pisa] 28. V. [19]23

Pěkná zastávka v Pise, třebaže prší. Odpoledne jedu do Janova, aby mi tam zubař dodělal zub, který začal jiný zubař ve Florencii. Jinak jsem zdravý a v pořádku.

Srdečně zdraví K Č

(886) Janov 29. V. [19]23

Místo dvou dnů jsem v Janově jenom den; zítra jedu do Milána, kde napíšu zase psaní. Tady se mi – krom přístavu – nijak zvlášť nelíbilo. Ostatně je dusno a deštivo. Tak už obracím na sever a domů –

Srdečně zdraví K. Č.

(887) [Verona 3. VI. 1923]

Drahé děvčátko,

píši jen krátce, neboť už zvoní k večeři, a já musím ráno brzo vstávat; tedy v krátkosti, jsem zdravý a zaskočím ještě do Mantovy podívat se na freska Mantegna. Jsem už blízko Alp, tož dýchám vzduch návratu, těším se, počítám dny; ale snad uvážnu v Alpách na den nebo dva, abych při svěží paměti napsal asi dvě kapitolky, doplňující, opravující a uzavírající mou knížku o Itálii.

Bože, bylo by mi hrozně líto, kdybych neměl vidět Consuelu a všechno, co jsi hrála během mé nepřítomnosti. Půjdu na ředitele, aby to ještě někdy dali.

Jinak nevím nic z domova. Na Gardské jezero nepojedu, ač mi to Vávra tak chválil; mám už té Itálie až po krk. – Ve svém posledním dopise, který jsem dnes vyzvedl, jsi napsala hořké slovo: že jsem neměl dobré vůle. Mé děvče, panenka drahá, to nemáš říkat. Vždyť víš, že až nemoudře těžce, skrupolózně a odpovědně jsem vždy nesl a budoucně budu stejně nésti všechny své vztahy a úkoly, svůj poměr k lidem a zvláště svůj poměr k lásce; až stůňu tím, jak jsem úzkostlivý ze samé dobré vůle nehřešit a neudělat nic zlého. Bože, je to pravda: Ty, Ty jediná mně můžeš vyčítat, Ty, která jsi mi nejmilejší, a já k tomu jen mohu sklonit hlavu; ale nedělej mi to, neboť trpím tím, že máš pravdu. Ach, drahá holčičko, budu veselejší, až se vrátím, ale musíš se na mne pěkně podívat; tolik se na to těším! Už nikdy nebudu hříšný a zlý; budu tichý a skromný, divný a jistě ne nešťastný; a Ty mi pomůžeš k životu lepšímu a moudřejšímu, než byl dosavadní. Už se nebudeme trápit; a já vím, já věřím, že se dožiju na Tobě mnohé krásné radosti; a přeju Ti, abys i Ty měla radost aspoň ze sebe, když už ji ze mne nemáš. Ach, dítě, dítě, to nejsou slova, věř mi; Consuelo, já Ti přeju, abys radost života hledala v sobě; jsi bohatší nad jiné, drž se sebe. – Zas píšu páté přes deváté, ale snad tomu rozumíš; musel bych psát nekonečné kapitoly, abych Ti řekl vše, co a jak na Tebe myslím při svých toulkách.

Srdečně zdraví a líbá Tvé ruce

Karel.

(888) 5. VI. [19]23, Gries u Bolzana.

Drahá Olinko,

ani jsem nečekal, že ještě uvážnu v Alpách; ale je tu tak krásně, a já tak moc potřebuju se osvěžit a nadýchat po ukrutném italském dusnu posledních dnů, zejména v Janově, Miláně a Veroně, že mi ty dva dny, co tu zůstanu, udělají náramně dobře. Tady už jsou Němci, a na mou duši, že je mám třikrát raději než ty černé Taliány. Dělán odtud malé vyjížďky všelijakými lanovkami a dnes autem, a hlavně píšu, doplňuji svou italskou cestu, pokud ji mám v paměti; bude z toho dost slušná knížka, asi 20 kapitol.

Ve Veroně jsem se setkal – nečekaje už – s Kholovými. Říkají, že jsem trochu pohubl (– ale vážím 64 kg!), ale že vypadám výborně, daleko zdravěji než v Praze. Nu, byla to chvílemi námaha pořádná, a ten oddech jsem si zasloužil. Škoda, že jsem sem nejel dřív; je tu výtečná

hospoda, první dobrá postel za 7 neděl, a strava, že si lepší neumím představit, a to vše za 35 lir denně. Byl bych lépe udělal, kdybych ukrátil svou cestu po Itálii a byl aspoň 14 dní tady. – Koncem týdne tedy budu v Praze; těším se na ni jako malý kluk na svátky. Ještě musím napsat 2–3 kapitolky pro svou italskou pouť; v Praze pak si zase – a jak rád! – sednu k svému Krakatitu.

Drahá hodná holčičko, kdybys aspoň tady mohla být se mnou! Tady je asi tak pěkně a slunně jako v Tvém Pakeinu, na obzoru Dolomity – snad je Pakein dost blízko odtud. Že tu mám klid a odpočinek, vzpomínám na Tebe víc a něžněji než dosud. Bože, kýž jsi veselým a klidným člověkem! Kéž Tě najdu zdravou! Bojím se jaksi Tvého prvního pohledu; přiletím hned za Tebou, a Ty se na mne koukneš takovým rozšířeným pohledem, a mně bude najednou úzko a nebudu ani vědět, co řeknu; budu se stydět, že jsem tak dlouho jezdil po světě, zatímco Ty jsi se trápila v Praze. Ale vid', to bude jen okamžik. A pak mi budeš povídat víc než já, přitroublý a zamyšlený člověk, a sejmeš ze mne všechnu tíseň, a já budu šťasten, že jsem vedle Tebe.

Líbá Tvé zlaté ruce

Tvůj Karel.

(889) [Bolzano] Karersee – Hotel 6. VI. [19]23

Až sem jsem se dostal; je tu až příliš pěkně, líp než na obrázku. Příliš najeden. Krásný vzduch.

K Č

Fr. Khol Už Vám ho brzy přivezem. Je to móc hodný chlapec.

Míla K.

(890) Mendola 7. VI. [1923]

Naštěstí zase sám, v pěkném a dobrém místě; trochu prší, trochu svítí slunce, a všechny hory kolem jsou pocukrovány sněhem. – Hodně jsem toho napsal, budou to ty nejpěknější kapitoly. V Praze bych se k tomu jistě už nedostal. Zítra jedu definitivně domů; kdy dorazím, nevím,

neboť spojení je špatné. Ještě dvě kapitoly musím napsat, i kdyby to ve vlaku bylo. A už se moc těším, moc, na Olu.

Srdečně K Č

(891) V Praze 29. VI. [19]23

Milá Olino,

Tvůj dopis z 25. t. m. došel teprve dnes, 29., protože jsi jej adresovala Thunovská 25. Nemohl jsem dříve psát, protože jsem neměl adresu. Divil jsem se už, že tak dlouho nepíšeš. – Jsem rád, že jsi šťastna u moře; ať Ti pán bůh jen nadělí pěkné dny.

Dnes v noci jedu do Teplic; mamčin stav je velmi vážný, tatínek ohlašuje zánět pravého plicního laloku a srdeční slabost. Je-li tomu tak, je to povážlivé. Jsem vždy optimista do poslední chvíle; tentokrát mám však nejvážnější obavy, a proto tam s bratrem jedu. Je to spíš otázka hodin než dnů, jak to s chudákem maminkou dopadne; ještě však není konec vší naděje, ještě může krizi překonat, ale to by muselo být brzo; kdyby se nemoc vlekla, nastaly by při její tělesné chatrnosti komplikace ještě horší: zejména je tu obava ze sepse, z rozkladu zaživa. Dovedeš si představit, jaké mám starosti. Proto tam jedu, abych nabyl jistoty.

Nerad Ti to píšu, protože vím, že Ti jí bude líto, ač jsi ji nepoznala po jejích lepších stránkách.

Ať již tato krize skončí příznivě nebo katastrofou, prosím Tě, počkej na mne se svou společností v Norderney; rád bych si potom vydechl u moře. Nebo případně jed'te, kam chcete, jen mi nechte lístek, kde vás hledat. Datum ovšem nemohu ještě udat.

Z Teplic Ti pak napíšu, jak se mamince vede.

Musím si už složit kufřík a zajet ještě do redakce; tož sbohem zatím, a rád bych, aby tento mrak přešel, než se shledáme. Pozdravuj ode mne paní Machovou, Vávru i pana Šlemra.

Se srdečným pozdravem K Č

Má adresa nadál do Prahy.

(892) 3. července [19]23

Drahá Olino,

dostal jsem dnes Tvůj druhý dopis. Včera kvečeru jsem se vrátil z Teplic, kde jsem pobyl stěží 24 hodiny. Maminku jsme našli ve stavu ještě zhoršeném; zánět na pravé straně plic se rozšířil a počal zachvacovat i levou stranu; puls ustavičně slábnul. Přitom maminka – přes nesmírnou slabost – byla velmi milá a důstojná, a měla z našeho příjezdu dojemnou radost. Snad ji to oživilo, snad jí také dodalo trochu síly šampaňské, které jsme jí poradili, zkrátka dostala trochu chuť k jídlu a poprvé po pěti nedělích jídlo nezvrátila. Po klidné noci značně vymizel zápal levého plicního laloku, i na pravé straně se zánět zmírnil, maminka s chutí jedla, ale zato cítila nové bolesti v měchýři. Za toho stavu jsme odjeli, neboť ji návštěvy unavují. Tedy je to lepší, ale stále je vážné nebezpečí jednak proležení a zápalu plic, jednak recidivy v měchýři a ledvinách. Pro nejbližší dny si nikdo z nás netroufá odejet, ačkoliv jak Jarmila, tak sestra se chystaly ven. Nejbližší dny rozhodnou, bylo-li ono značné zlepšení trvalé, nebo bylo-li to jen okamžité vzplanutí životních sil. Ale aspoň už lze doufat v to lepší. Čekal jsem dnes od tatínka lístek, jak jí je, a divím se, že nedošel.

Proto Tě prosím, drahé děvčátko, nekas si prázdniny tím, že bys na mne čekala na jednom místě. Jeď si na Helgoland, ale jen mi včas piš, abych nejel zbytečně do Norderney; počasí, jak se zdá, se lepší, a proto Tě prosím, abys užila, co jen je možno Ti užít. Poslední dopis jsem Ti psal ještě do toho penziónu; snad jsi jej dostala; když jsem jej psal, vrátil jsem se zrovna z pohřebního ústavu, kde jsem se už byl informovat stran převozu; tak špatné to bylo.

Co Ti mám říci k Tvému psaní? Vidím Tě přemýšlet na mořském břehu; i já přemýšlím, a nemyslím na nic veselého. Příroda kolem mne opsala kruh, jež nemohu překročit; sedím v něm, a učím se milovat život aspoň pro jiné, když ne pro sebe; pracuju, jak nejvíc dovedu, a jsem klidný. Vidím Tě odtud na mořském břehu tak dobře, jako bych byl s Tebou; mluvím s Tebou, jako bys byla tady; prosím Tě, neříkej, že na Tebe nevzpomínám. Bože, byl bych zapomněl: prý pan prezident je zase vážně churav; modli se za něho, aby zůstal. Jinak nevím nic nového; byl jsem jednou na těch Plzeňských, bylo to trapné. Věra Hružová se vdává, ale nevím, koho si bere; prý tuze utrpěla na vzhledu. Práce mi jde pomalu; také mne z ní vytrhlo to neštěstí s maminkou. Dnes se vrátí do redakce Bass; teď jen mít jistotu stran maminky, a jsem volný. – Prosím Tě, Olo, užij zatím krásně těch prázdnin; krása světa a věci je to jediné nepotřísnitelné a nezkazitelné štěstí. A piš mi brzo, jakož i já budu zas brzo psát.

Tvůj oddaný Karel.

(893) V Praze 5. července [19]23

Drahá Olino,

dopoledne jsem Ti poslal telegram jakožto okamžitou odpověď na Tvou depeši. Do této chvíle, tj. do večera, dosud nepřišla nová zpráva z Teplic. Podle poslední zprávy stav celkem nezměněn, puls slabý, zánět v pravém laloku plicním o něco ustoupil, ale není překonán; maminka stále leží, takže nebezpečí dalšího zánětu plic i eventuálního proležení trvá nadál. Jsem už docela bezradný.

Můžeš mi věřit, že už bych chtěl jet, či spíš že už dávno bych chtěl být u moře; nejen proto, že jsem to slíbil a že jsem se na to těšil, ale také proto, že mi jaksi často teď bolí hlava, a myslím, že by mi u moře bylo lépe, a pak i z té směšné sice, ale během dne dosti palčivé příčiny, že celý náš dům v Říčně spravují zedníci, takže tu nemám ani trochu klidu. Takto mi nezbývá než zatnout zuby v krajní trpělivosti a čekat na nejbližší zprávu, bude-li dobrá či špatná. Pokoušel jsem se získat telefonické spojení s Teplicemi, ale je tak špatně slyšet, že jsem toho nechal.

Proto Tě prosím znova, aby sis nekazila prázdniny a jela, kam Tě srdce táhne, jen mi dala včas zprávu, kde právě jsi. Ani mi nemusíš připomínat, abych Ti příjezd ohlásil telegraficky. To se rozumí samo sebou. Ani psát se mi už nechce na tom románě; jsem jako na trní. Včera byla u mne paní Felicinka; udělal jsem jistou hloupost, ale to na sebe povídat nebudu. Jsem rád, že v Tvém posledním dopise se ozvala jistá strunka klidu. Bože, kéž by moře dalo klid Tvému zkormoucenému srdci! Ale bojím se, že je to jen prchavé kouzlo vln, spíš ukolébání nežli klid. Klid, veliký klid, po kterém i já žízním, jen nic nechtít, nic pro sebe, nic od nikoho; milovat pro vnitřní cenu milování, pracovat pro vnitřní cenu práce. Ah, děvče, spadává ze mne slupka po slupce; nejsem už ani ctižádostivý, vidím své meze, cítím, že nestačím na to nejkrásnější; a netrápí mne to. Chtěl bych jen být zdravější, abych měl více síly všechno nést a udělat, a pak bych chtěl, aby se těm, které mám rád, dobře vedlo; neboť věř, nic neváže člověka víc k zemi než starosti. To je divné, Ty si vždycky myslíš, že tohle jsou smutné a sentimentální řeči; pro mne vůbec nejsou smutné, naopak, pro mne mají jistou hudbu, která mne potěšuje. Divil jsem se, že Ti má psaníčka z Itálie připadala smutná a trýznivá; pán bůh ví, já je tak nemyslel, říkal jsem v nich to nejlepší, co jsem o sobě věděl. – Bohudík, zdá se, že to povídání o nemoci pana prezidenta bylo docela plané. Nového nevím pranic: měla jsi v

Národních tu pěknou pohádku o princí Aldebaránovi. Má práce zas skoro stojí; nemám už stání.

Pozdravuj srdečně Vávru, paní Machovou i pana Šlemra, a že se těším, že je přese vše brzo uvidím; Tebe ovšem především.

Se srdečným pozdravem už opravdu netrpělivý

Karel.

(894) V Praze 6. července [19]23

Drahé děvče,

tyto řádky píšu s přetěžkým srdcem. Dostal jsem právě Tvůj dopis; jsou tam slova, jež bych měl zulíbat vděčností, ale jež se dotkla rány právě otevřené. Píšeš s celou svou prostou a upřímnou láskou: “Až se vezmeme, pojedeme atd.” Nuže, včera jsem Ti napsal, že byla u mne paní Téver a že jsem se dopustil jisté hlouposti; nyní se z ní musím vyzpovídat. Viděla na mně – už prý dříve, než jsem jel do Itálie – nějakou sevřenost; mluvila se mnou jako matka, o Tobě i o mně; nevím, proč jsem se nemohl zdržet a řekl jsem jí slova, která jsem předtím napsal Tobě: “Příroda opsala kolem mne kruh, ježž nemohu překročit.” Pochopila to a zarazila se; pak div neplakala nad Tebou i nade mnou, neboť má Tě velmi ráda. Co mi potom řekla, je totéž, co ve svých sebeobžalobách říkám sám sobě: o tom, co smím a co nesmím, co jsem povinen Tobě i svému svědomí. Byla ke mně přísnější, než jsem já sám; řekla mi, že Ti kazím a zničím život, a jiné hrozné věci, ve kterých má až příliš mnoho pravdy. Chtěla Ti ihned psát, prosil jsem, aby to nedělala, aby se Ti o tom vůbec nezmiňovala, že jsem to řekl. Až mne zarazilo, jak uhodla, co mne mučí: že to není nemoc těla, ale nemoc svědomí, strach, nedůvěra, útek do samoty, poustevnictví a to všecko; stejně jako Ty (a jako snad všechny jemnější ženy) nevidí v slabosti těla tak velkou překážku, ale to, co z ní roste, ta nemoc vůle, bolavé a nedůtklivé samotářství, mučivé pochybnosti, hrůza z blízkosti, žízeň po mlčení, útek ze světa, nad tím kývala hlavou a řekla, že už ví, proč tak trpím. Řekl jsem, že jsem Ti to vše nepověděl; řekla, že Ti to musím říci, nebo že se zblázníme oba. Nebudu Ti opakovat všechno, co mi říkala; byla to krutá moudrost; vyšel jsem z toho hovoru nesmírně rozcitlivěn, ale také trochu utěšen, neboť ona je první člověk, který mne docela chápe, a mluvila se mnou

jako matka. Mám ji hrozně rád za těch několik dobrých slov útěchy, která mi dala, a za to, že tak dobře a s láskou mluví o Tobě. Myslím, že to je Tvůj nejlepší přítel, kterého na světě máš.

Sud' sama, udělal-li jsem hloupost tím, že jsem se v slabé chvíli vyzpovídal dobrému a moudrému člověku. Ale o jedno Tě prosím: Mluvíš-li někdy o naší budoucnosti, a odpovídám-li já na to jen věšením hlavy a mlčením, tu Ty pláčeš a zahrnuješ mne hořkými výčitkami a mučíš sebe i mne představami, jak by vše mohlo vypadat, kdybych měl více dobré vůle. Nuže, prosím Tě snažně, aby ses zeptala té vzácné paní, je-li má slabost hodna odsouzení a je-li má vůle nemužná nebo nesvědomitá. Prosím Tě snažně, jsi-li trápena pochybnostmi o mém jednání, aby ses zeptala jí, není-li nad mé síly a nad mé svědomí jednati jinak.[...]

A nyní, prosím Tě, jdi na břeh moře, nech se uzpívat a ukolébat vlnami a pak mi napiš, že se na mne nehněváš.

Tvůj oddaný Karel.

Do této chvíle nemám nových zpráv o mamince; poslední je: značné zlepšení na plících, jistá recidiva v měchýři.

(895) 18. 7. [19]23

Vrátím se do Prahy v úterý, asi až nočním vlakem.

(896) V pátek 27. července [19]23

Milá Olino,

dnes píšu jen několik slov místo pohlednice, kterou nemám po ruce; za pět minut jde slečna do města nakupovat, a tak posílám jen důležitou zprávu, že doposud to tu není zlé, že hrozně mnoho jím, ještě víc spím a bohužel velmi málo píšu, ne že bych na to neměl čas, ale pro jakousi velikou lenost. Neztloustnu-li tady, pak už k tomu vůbec nemám nadání. Je tu ohromně klidno, dívám se oknem do lesa, je tu chladno, svěže, jak to mám rád. Válím se v zahradě, a ze všeho nejkrásnější jsou úplňkové noci. To je lázeň všech lázní pro

pochroumanou duší. Tedy úhrnem: vede se mi dobře, a pozítří pošlu pořádný dopis. Tohle je pohlednice, a aby nescházel na ní obrázek, tedy tady ho máš:

(897) V pondělí 30. července [1923, Jindřichův Hradec]

Milá Olino,

dopsal jsem XXVIII. kapitolu a zrovna jsem se chystal ven, když se spustil požehnaný déšť, po němž, doufám, přece jen začnou růst houby. Skoro mne uvádí do rozpaků, co bych měl o sobě psát; byla by to zas taková chvála klidu a ticha, ticha a klidu a pohody, klidu a práce a samoty, že bys v tom četla nějaký úmysl. Nepovídám tedy nic o tom. Krajina je tu přímo ctnostná: čist'ouňká, trochu melancholická, nahořkle líbezná; malé lesíky v malých polích, kopečky a tajemné cesty po obzor; mnoho drobných rybníků, které se dívají do nebe jako svaté oko. Můj denní program je spojit co nejvíc práce, kterou musím dělat, a co nejvíc odpočinku, jež potřebuji; což obé jde spojit společným znamínkem klidu. Už léta páně jsem neodpočíval v takové hlubině ticha; Rudolfov je samota půl hodiny od města, kolem je kousek lesa, velké louky a pak už jenom nebe. Nic víc. Nemá to kouska romantiky. Vedle toho se tu vypásám, pokud mně žaludek stačí. Mnoho se válím. Prý už vypadám líp.

Když jsem s Tebou minulého úterý mluvil, řekl jsem Ti, že jsi špatný psycholog a že neumíš vyjít sama ze sebe. Mrzelo Tě to, a proto Ti chci vysvětlit, co jsem tím mínil. Například často říkáš, že víš, že Tě nemám rád, a podobně. Nevěříš tomu sama, protože v té chvíli bys se mnou přestala mluvit; ale říkáš to a trápíš mne tím a nevidíš, že tím přímo rozrýváš jistoty mého života. Jindy nevidíš, že přímo podmínkou a vzduchem mého života je hladkost, ve které nic neskřípe a nekřičí; jakmile to začne skřípat, ztrácím důvěru v sebe, ve svou sílu i svou šťastnou hvězdu a začnu se zrovna třást přede vším, co leží přede mnou. A pak mi Ty sama vytýkáš, že jsem nerozhodný nebo tvrdohlavý nebo podobně. Je mi těžko mluvit o tom, co mne trápí, protože mužský nerad naříká; a Ty si pak myslíš, že jsem tupý a lhostejný, a zarýváš se zrovna do toho nejbolestnějšího, a mně je k zbláznění. Atd. To je, nač jsem při tom myslel; myslí na to trochu i Ty.

Na mnohých maličkostech pozoruji, že mně tuze už bylo třeba oddechu a ticha; myslím, že pro mne vůbec Praha vlastně není, a těším se, až budu hodně starý, protože pak budu moci všemu ukázat záda. Neblázním se po přírodě, ale po soustředěném a nerušeném životě; mám

v sobě tolik mnoho začatého a volajícího po dokončení, že nikdy nebudu hotov s tím, žít sám ze sebe. Volají mne k večeři, tak na shledanou, žabo, a napiš mi něco pěkného.

Srdečně Tvůj Karel.

(898) Středa 1. srpna [19]23 [Jindřichův Hradec, Rudolfov]

Milá Olino,

dostal jsem Tvůj dopis zrovna ve chvíli, kdy jsem se vrátil z první výpravy na houby. Děláš mi starosti se svým stonáním; dovedu si představit, že jsi mnoho zkusila. Dej si to rozhodně operovat; nač má mít holka s tak pěknýma očima nějaké slepé střevo? Kdyby si člověk vůbec mohl dát vyoperovat střevo a jiné takové věci a živit se božím vzduchem a koukáním na hvězdičky. Co večer se dívám na Venuši; je krásná, a nemrzí mne, že je nedostupná.

Buď zdráva, děvčátko, prosím Tě, buď zdráva. Rozumný člověk nestůně než nějakými doživotními, solidními neduhy, kterých si nakonec váží jako toho pravého “já”. Žvaním, vid’? Ale bolí mne tak požehnaně nohy, že bych si je nejraději odepnul a položil si je místo Alenky do kočárku a nechal je vozit sem tam, sem tam, až by usnuly; Alenka by zatím mohla řvát – mé nohy by také brečely, kdyby to dovedly.

Ale Ty buď zdráva. Pohoršuje-li Tě pravé oko, vyvrz je; tím spíše vyvrz slepé střevo, které Tě, chudáčku, tak důkladně pohoršuje. Beztoho ani učenci nevědí, k čemu je dobré; jak to máš potom, chuděro, vědět Ty?

Začal jsem už kapitolu třicátou. Doufám, že to odtud odvezu celé, neboť píšu opravdu hodně; chci to mít z krku. Těším se na zítřek; budu psát erotickou scénu Prokopa s princeznou, a já už jsem dávno nic erotického nepsal; bohužel zdá se mi, že to už neumím brát docela vážně.

Hub roste ještě málo; ale Ty buď zdráva a rost’ hodně a prospívej a kveť; má radost je v Tvém veselí a má útěcha je v Tvé pokojnosti.

Ted’ už víme, která společnost ukradla Roboty; budeme ji asi honit soudně.

Buď zdráva, holčičko; já jsem zdrav; nepiju sice bílé mlíčko, ale černé pivo, a praví se, že vypadám líp. Mně osobně je to jedno; hlavní je, jak člověk vypadá uvnitř, a po té stránce spravuju, co ještě jde.

Tedy buď zdráva a napiš mi jednou zas něco pěkného o sobě.

Srdečně zdraví Karel.

(899) V sobotu ráno [Jindřichův Hradec, Rudolfovo 4. srpna 1923]

Milá Olino,

včera jsem vůbec nevzal pero do ruky; bylo mi nevalně, nejspíš jsem předevcírem, když jsem šel na houby, chytl lehký úžeh nebo co. Člověk pořád draho platí to, co má rád. Dnes už mi je dobře, jen žaludek je si trochu nejistý sám sebou. Včera jsem žil celý den jenom kašičkami.

Už jsem u kapitoly 36. Ještě asi pět kapitol, a je to celé; tedy přece jen Ti to přivezu hotové. Je to čím dál tím romantičtější, napíná mne to až hrůza, večer se už nemohu dočkat toho, co zítra budu psát. Nejkrásnější věc na světě je psaní. Nemyslím si ani, že to, co píšu, má nějakou zvláštní cenu; ale dávám, dávám životu a světu, co mohu, tak vážně a svědomitě, jak dovedu; a proto, proto snad jsem jindy bídník a sobec, který nemyslí na lidské povinnosti a domnívá se, že je vyňat z odpovědnosti života. Jsem nejšťastnější, když sedím nad svými papíry a cítím, jak to ze mne vyplývá jako látka, nevím, odkud přicházející. Kde se to bere? to je tak záhadné, že nad tím někdy žasnu. Jistěže člověk, který píše, je nástrojem něčeho neznámého.

A jestlipak víš, že v těchto dnech zrovna padá celý déšť meteorů? Sedím až do noci před barákem a dívám se na oblohu; je to prostě nádherné. Včera jsem viděl letět meteor veliký a zelený, přeškrtl celou oblohu a byl tak skvělý, že jsem si zapomněl něco přát, aby se mi to splnilo. Vůbec se zabývám trochu hvězdářstvím, i teoreticky; vidím, jak málo je toho, co vím, a jak skvostné je vědět víc. Od nynějška budu studovat – kus po kuse – vůbec všechno, všechny vědy a nauky; rád bych znal celý svět. A pak, podle irského přísloví, “muž, který vše ví, umře”. Amen. Umřít na poznání, to by pro mne byla krásná smrt.

Jinak se mám velmi slušně. Ztloustl jsem, denně se koupám na slunci, v noci se dívám na hvězdičky; jenom mne všichni sekýrují, že mnoho píšu. I Ty bys mne s tím sekýrovala, ale není mně pomoci. Píšu, píšu; je to má radost.

Srdečně zdraví a líbá Karel.

(900) [Jindřichův Hradec, Rudolfovo kolem 9. srpna 1923]

Milá Olino,

následkem Tvého kvaltu Ti mohu napsat jen docela krátké psaní, protože za pět minut jde slečna do města nakupovat, a to jí už musím dát psaní s sebou, jinak by šlo až zítra. Chtěl jsem psát včera, ale přijel sem za mnou nějaký americký žurnalista, tak jsem se mu musel věnovat a vykládat své názory o socialismu, výchově dětí a já nevím o čem všem. Ani tady mně ti lidé nedají pokoj.

Že jsem ti málo psal? Krom Tobě a Kholovi jsem odtud ještě nikomu nenapsal ani pohlednici. Jsem tu čtrnáct dní, a za tu dobu jsem napsal 10 kapitol, krom toho se skoro denně koupám (na slunci) a dělám dvě až tři hodiny procházek, nepočítaje různé válení a lelkování na oblohu, která je tady obzvlášť krásná. Z toho vidíš, že mám co dělat, abych na to všechno stačil. V deset večer už jde na mne spaní; to je hrůza, že?

Tohle tedy nepovažuj za dopis, nýbrž jenom za takový lísteček s pác a pusou. Budu psát brzo, ačkoliv o sobě mám málo co říci, den se podobá dni jako vejce vejci, jen toužebně vyhlížím déšť, aby hodně zapršelo na houby.

Když mi posíláš expres, považ, že s tím musí přijet člověk na kole víc než dva kilometry od města. Budeš snad hrát v tom Bahrově Koncertu? Nepíšeš mi docela nic, co je s Tebou nového. Myslím, že přivezu Ti ten román sakumpak celý. Je to strašlivě napínavé, sám se od toho nemohu odtrhnout.

Snad Dolejší slečna už jde. Srdečně zdraví a líbá

Tvůj K. Č.

(901) [Jindřichův Hradec, Rudolfovo] 16. VIII. [19]23, čtvrtek

Milá Olino,

čekal jsem dnes od Tebe dopis, a nepřišel; snad přijde zítra ráno. Teď Ti je tady kuriózní život: jsou tu vojenská cvičení, a do naší hospody je nakvartýrována celá rota. Žiju jako ve vojenském táboře; koukám se na to a tuze dobře se bavím, dělám jaksi tu vojnu s sebou, budu ji znát naveskrz, a ani jsem nemusel být na vojně. Krom toho se učím trochu hvězdářství,

koupám se, běhám po polích a lesích, ale hlavně píšu; už jsem u 42. kapitoly. Zprvu jsem myslel, že to celé bude mít 30 kapitol, pak jsem počítal 40, a ještě nejsem na konci. Rád bych Ti to přinesl celé a pospíchám až příliš, denně si dávám úkol napsat jednu kapitolu. Nevím, je-li to dobré; ale i v tomhle něžném kraji jsem nejšťastnější, když zapomenou na celý svět a píšu. Všichni mě hubují, že pořád píšu; a tak se s tím skoro tajím, jako by to byla má hříšná láska. Nebudu mít pokoje, pokud to nebudu mít z krku. Ale byl bych opravdu tuze rád, abych Ti to přinesl celé a dal Ti to přečíst dříve, než si to přečtu sám a udělám poslední korektury. Zítra tedy projíždí sestra s dětmi, jedou na Šumavu; zase ztratím jeden den v psaní. Do týdne chci být už v Praze; i kdybych to neměl dopsáno.

Píše sestra, že naše mami propadá morfinismu; to je ošklivé a znepokojivé. Má prý pořád silné bolesti, jinak poměrně ozdravěla. Já jsem velmi příjemně zdrav; díky bohu, nevím vůbec o nějakých slepých střevech a jiných mrzkostech. A co Ty? Zdráva? A co děláš, co studuješ, co píšeš, kam chodíš, čím se těšíš, čím se trápíš, co je nového s Tebou a s věcmi kolem Tebe? Mnoho mi toho nepíšeš; snad si to schováváš, až se vrátím. Chci poslat pozdrav Vávrovi a paní Mašince, ale dosud jsem se vůbec nedostal do města, abych tam koupil pohlednice. Houby bohužel bezmála nerostou. Chodíš-li pak se koupat? A budeš už hezky zdravá, žabingře, až Ti vyříznou tu slepou mrzkost? Neboj se toho, není to vážná operace, míň než plombování zubu. Už se těším do Prahy a na Tebe; jen kdybych tu obludu, ten nekonečný román měl hotov. Napsal jsem tady sedmnáct kapitol; jsem velmi dychtiv, co tomu řekneš. A nepřijde-li ráno od Tebe dopis, vynadám Ti.

Srdečně zdraví a líbá K. Č.

(902) [Jindřichův Hradec, Rudolfov] 17. [srpna] pátek [1923]

Milá Olino,

dostal jsem právě Tvůj dopis – s velikou úlevou a radostí. Tak vidíš, co bylo zbytečné hořkosti na Tvé straně. Dej bůh, aby se Ti skutečně vrátil klid a radost, důvěra bez exaltace, láska bez otřesů a zmítání, vzájemná šetrnost a mír duše. Psal bych víc, ale běžím už s tímhle troškem na poštu. Ne, neutíkal jsem před Tebou, nýbrž hledal jsem mír sám se sebou; trochu jsem jej našel, ale je křehoučký a citlivý, prosím Tě, nevystavuj ho žádným zkouškám. Můj Prokop umírá, musím ho z toho dostat; jsem dojat jako nad skutečným živým člověkem, a teď zrovna přijíždí sestra a já už ho nebudu moci dnes uzdravit. Ale Ty buď klidná a veselá.

Píšeš tak hezké slovo – kamarádství. Každá starší láska dostává tuhle příspřež, prosím Tě, važ si jí a nepodceňuj ji. Kamarádství je takový klidný a solidní a obětavý cit, jeden z nejlepších, jaký je člověku dán.

Mám rozskřípané péro a nemám doma jiné. Psát rozskřípaným perem je jako hrát na rozladěném klavíře; prostě nejde to, člověk nemůže říci, co by chtěl.

Kamarádství, snaha potěšit sebe radostí druhého: nevím, která radost je nad to. Jsem trochu skeptický k lásce, Ty mi to máš za zlé, ale je to krajně přirozeno. Děje se ve mně, abych to řekl geologicky, rozsáhlý pohyb zemských vrstev. Je to zrání a vyrovnávání: chybuješ, nevidíš-li to, že se přeměňuji, nebo srovnáváš-li mne jenom jednostranně, například po stránce lásky, s člověkem minulým. Je ve mně trochu víc rozvahy a tím i víc chladu; chybuješ, vztahuješ-li ten chlad jen k sobě a nemyslíš-li na to, že jsem planeta, která ze stavu rozžhaveného přechází ve stav obydlitelnosti veškerým životem. Mysli si, že mne vlastně neznáš a teprve mne začneš poznávat; jistě pak budeš na všechno koukat docela jinýma a jasnějšíma očima.

Nic platno, rozpovídal jsem se a musím na poštu. Víš, jsem vlastně zvědav, potrvá-li Tvé rozjasnění až do mého návratu. Kéž by! a navždycky!

Srdečně zdraví a líbá Tvůj K Č

(903) [Jindřichův Hradec, Rudolfovo 24. srpna 1923]

Milá Olino,

ani nemohu napsat datum, kolikátého je a který den. Až dosud jsem nedostal od Tebe odpověď na můj poslední dopis; snad přijde zítra ráno, kdy už toto psaní bude na poště. Žiju tu mimo čas a bez času; podle měsíce, který se právě blíží k úplňku a provádí tady božské noci, budou tomu za pár dní čtyři neděle, co jsem jel z Prahy; neboť jsem přijel za úplňku. Už bych se netrpělivě rád vrátil do Prahy. Zdržuje mne tu pořád ještě práce; píšu horečněji než dosud, jsem už u 47. kapitoly, nastává konec; nedovedeš si představit, jaké je to napětí, chodím jako omámený, jsem v jednom tahu; kdybych teď přerušil práci, ztratil bych nit a už bych se do toho snad ani tak nevžil. Ještě několik kapitol, a bude to hotovo; nedovedu Ti ani říci, jak se mi uleví. Jsem ztracen, pokud to nebudu mít z krku. Jak jsem tu dlouho? Ani ne

měsíc, a napsal jsem 24 kapitoly; a mezi nimi některé, které počítám k nejtěžšímu, co jsem dosud napsal. Odpusť, že píšu jen a jen o své práci; není teď opravdu se mnou řeč.

Už jsem se rozhodl, že to dopíšu v Praze; ale včera jsem dostal od maminky psaní, že tati prodal definitivně praxi v Teplicích a že prý se už oba hned po prvním nadobro odstěhují do Prahy; a tedy abych byl tak hodný a dal vyčistit byt, snést z půdy nábytek, umístit jej v pokojích a zařídil zkrátka padesát jiných věcí. Rozumí se, že bych vždycky jindy byl tak hodný, ale teď, když dokončuju svou práci, to prostě nemohu dělat; vytrhl bych se těmi hloupými a důležitými starostmi nadobro ze souvislosti; a to teď, když zasazují vrchol klenby, prostě nejde; nesmím ztratit ani myšlenku, aby se mi to nesesypalo. Píšu jim, aby počkali, že jsem ještě na dovolené.

Chápeš jistě, že mne tato zmíněná okolnost i jinak plní všelijakými starostmi.

Jsem rád, že ani Ten, ani Příšery nejsou ještě na repertoáru; musím Tě v tom vidět. Napiš mi rychle, co děláš, jak se Ti vede, co je s Tebou a kolem Tebe nového. Vstávám denně v sedm hodin, abych udělal víc práce, – považ, já ležák! Musím to ale začátkem září celé odvést; nečekal jsem, že se mi to tak roztáhne, počítal jsem na rozsah 40 kapitol, s čímž jsem chtěl být hotov (a také jsem byl!) do tří neděl prázdnin. Teď to bude mít asi padesát, bůh mi to odpusť, ale Ty mi to také odpusť; budu dosti odměněn, bude-li se Ti to aspoň trochu líbit. Chtěl bych být v Praze, mám trhání všeho druhu; ale už své vězení počítám jenom na hodiny. Jsem protiva, vid'š? nepíšu o jiném než o hloupém a strašně dlouhém románu. Nic mne za to neomluví; jsem protiva, a dostanu od Tebe strašlivě. Zítra vstanu v šest a napíšu aspoň půldruhé kapitoly. – Oznamuji, že jsem se zoufale zamiloval, a sice tentokrát zase do ženské, a dokonce do princezny. Počkej, dočteš se o ní co nevidět. Udělal jsem o ní aspoň deset kapitol. Jsem hrozně zvědav, co jí řekneš.

Věz, že literatura je šílenství. Až budeš podruhé na světě, nezačíněj si nic s literátem. Je sobecký, falešný, miluje princezny a chodí po světě jako ovce, mysle jen na své chiméry. Ani člověk to není. Proboha Tě prosím, napiš mi něco veselého; ten konec je tak smutný, že se už ani neumím smát.

Zdraví a líbá Tě Karel.

[Podél levé 2. strany:] Abych nezapomněl, jsem zdravý, a bylo tu nádherné krupobití, a mám se jinak dobře, jenže bohužel o ničem ani nevím. [Přípis nad oslovením:] Kraj, kde žiju, je kraj večerů. Ve dne na něm nic není; ale večer po něm chodí Kristus Pán, není ho vidět, ale je tu; a

tu se udělá takové mírné, lahodné a smutné světlo, že člověk trne. Všude jsou malé rybníčky, a ty se rozsvítí a dívají se přímo do nebe. V těch chvílích svléknu román i své malé já a starého Adama a cítím věci moudré a spravedlivé. Praha je krásná; ale tyhle večery a tu samotu a ten svatý stesk nedá. Víš, co je to ctnost ticha? To je tady. [Podél 1. levé strany:] A nenechám prázdného místa, abych Tě na něm ještě nepozdravil tisíckrát. Zdrávas, panenko!

(904) [Jindřichův Hradec, Rudolfovo koncem srpna 1923]

Milá Olino,

toto už není psaní, nýbrž jen zprávička, že už to dokončuju; scházejí mi 3 kapitoly, budu tedy hotov do tří nebo do čtyř dnů a v prvních dnech příštího týdne, myslím v úterý, budu konečně a bohudík v Praze s hotovou věcí. Dokončil jsem 52. kapitolu, psal jsem dnes 7 hodin, nevím skoro o sobě, není se mnou řeč a po večerní procházce v ledovém a rozkošném chladu jsem ospalý, že stěží držím péro v ruce.

Naši se prvního už stěhují do Prahy; snad je tam sestra a dělá pro ně přípravy místo mne. Maminka je zas velmi nemocna, podle všeho je to nejtěžší hysterie se strašnými neuralgickými intestinálními bolestmi a zvracením veškerého jídla; i tatínkovi už docházejí síly snášet to. Bojím se, děvče, téhle zimy; soustrast může člověka umučit stejně jako vlastní bolest.

Na románě píšu lehce, jediným rozmachem; je dobře, že jsem zůstal tady, tak neporušenou náladu bych za nynějších okolností v Praze vůbec neměl. Jsem rád, že to budu mít už odbyto; těším se na Tebe a na mírnou práci v Praze. Pro tentokrát mi odpusť stručnost. Mám už od psaní bolavý mozol na prstě. Ale můj bože, jak se těším spát! Pa, děvčátko; velmi mne trápí, že jsi postonávala. Jíš jako čuně, rybičky a takové věci, a říci si nedáš. – Já jsem zdrav, až na tu šílenost psaní. Ani nevidím ospalostí na písmenka. Myslím, že se mi o Tobě něco zdá. Dobrou noc, ať to nepřetrhnu.

Tvůj oddaný K Č

(905) [Jindřichův Hradec, Rudolfovo asi 8. září 1923]

Přijedu do Prahy v pondělí v noci. V úterý o " 5 budu na Malostranském náměstí. Chválabohu, dnes to bude dokončeno.

Srdečně zdraví K Č

(906) [Asi v druhé polovině roku 1923]

Děvčátko nejdražší, omluv, omluv, omluv mne bídніка tisíckrát. Musím ve velmi důležité věci najít Rutteho a Fischera, a nevím, kdy a kde je najdu. Je to opravdu velmi závažné, zítra Ti to povím. Holčičko má, jsi-li pak už zdravá? Prosím Tě pro všechny svaté, nezlob se a přijď zítra o 5 hodině na koláč; dnes mne jen polituj pro starosti, jež mám. Já už nebručím!

(907) [Asi 1923]

V úterý

ve 2 hodiny 40 u divadla

(do bio)

(908) V pondělí [Brno 15. října 1923]

Drahá Olino,

píšu jen pár slov, protože docela nic nového nevím a ničeho jsem neužil; jdu z porady do porady a mezitím ležím a čtu. Tak tedy hraješ ve středu odpoledne i večer; já přijedu ve středu ráno nebo odpoledne, a večer po Nové firmě v devět hodin budu na Tebe čekat před divadlem. – Viděl jsem paní Paukovou, ale jen v okně její vily; zrovna koncertovala se svým mužem, on na houslích, ona na klavíru; obraz rodinné idyly.

Jsem trochu uchvátán a rozptýlen samým jednáním; odpusť, že jsem tak fádni a stručný. Těším se na shledání a líbám Ti prstíčky.

Tvůj K. Č.

(909) 24. XII. [19]23

Drahá Olinko,

já vím, že bez dopisu by můj vánoční dárek nebyl úplný, měl by díru; a protože bych rád, aby Ti pěkně slušel a věrně sloužil, nesmí mít díru hned prvního dne. Tak se mi tuhleto celou noc o Tobě zdálo; ve snu toho člověk mnoho nenamluví; to spíš dělá všeliké hlouposti; tropil jsem opravdu hlouposti, ale byly neobyčejně příjemné a rozmanité, a teď se bojím, že mé řeči nebudou tak příjemné a rozmanité. – Málem bych zapomněl, že na Ježíška se nejdříve má přát “to nejlepší”. Jsem tak prozaický, že nejprve a nejvíc Ti přeju zdraví. Olinko, buď zdravá, začni být letos úplně a dočista zdráva v každém cípu a kousku svého drahocenného těla, od kukadel po kotníček, odprava nalevo a odpředu dozadu, přičemž nic nevynechávám v přání a něžné vzpomínce. To je to nejhlavnější, a ostatní bude Ti přidáno, amen. Staniž se. Amen.

A dále Ti přeju kapra,

aby sis mohla napra-

ti žaludek, jak se sluší

na každou křesťanskou duši.

Ale to není všecko; přeju Ti dále,

aby se splnilo vše, co čekáš,

aby se ztratilo, čeho se lekáš,

aby Ti všecko bylo dáno,

vše naděleno a požehnáno.

Píšu Ti, píšu koledu:

Vysekej díru do ledu,

na kousek papíru napiš,

všecko, čím se trápíš,

hod' to do vody, voda to odnese,

a když tohle kouzlo stane se,

obrat' svou mysl k pánu bohu,

a já Ti pomohu, jak mohu:

“Pane bože, tady klečím;

chceš-li podělit mě něčím,

bud, tak hodný, dej mi zdraví.

Všecko ostatní si bohdá najdu sama.

Vždyť můj hoch mně také říká, abych se nebála.”

Když jsem se dostal až k pánu bohu, nezbývá mi, než trochu spoléhat na něj a nechat dalšího přání. Drahá, milá, malá Olínko, kýž Tě letošní kabátek hřeje jako loňský vlček, kýž Tě drží měkce v náruči a naslouchá tlukotu Tvého srdíčka, kéž slyší jen nepoplašený, jasný a pokojný tlukot. Je to kabátek chudáček skromný, šedivý jako popel, ale má k Tobě úmysly nejněžnější a strašně se na Tebe těší. A ta sukynka, to už je jen tak, aby i Tvá kolínka z toho něco měla; a ten dopis už docela za nic nestojí, to jen, aby ten kabátek nedostal díru.

Každý uzlíček toho kabátku je pusa.

Sem, sem, sem ještě pusa a tam, tam taky, tam.

Holčičko chundelatá, panenka rusá,

veselé vánoce, bim bam, bim bam.

Tvůj Karel.

(910) 24. ledna 1924

Drahá Olino,

včera jsem odložil odjezd o den, protože jsem dostal pozvání na čaj k panu prezidentovi. Teď, ve čtvrtek odpoledne, jsem dostal z Brna telegram, abych nejel, Arne Novák odcestoval, porada v úterý. Tedy trčím v Praze, do Brna pojedu v neděli večer nebo v pondělí ráno. Ovšemže bych Tě tuze rád viděl; prosím Tě, můžeš-li jen trošičku, přijď zítra (v pátek) o pěti na Malostranské náměstí, budu tam čekat. A teď už musím uhánět na Hrad. Pa, zítra určitě na shledanou!

Nejsrdečněji Tvůj Karel

(911) [Asi únor 1924]

? ? Přišel jsem marně; co je? Přijdu se zeptat zítra po šesté, večer; snad budeš doma?

Srdečně K

(912) [Koncem února 1924]

Milá Olino,

to je dobrý nápad, jít na toho Čecha a Němce. Pokusím se zítra ráno (ve středu) dostat lístky, a sejdeme se před sedmou v podjezdu Stavovského.

Mám zrovna hrozně mnoho co dělat s tou komedií; ještě ji proškrtávám, přidávám některé legrace a chystám ty entreakty. Musím to dělat ještě dnes v noci. Teď letím do redakce. Tedy na shledanou zítra před sedmou. Pokusím se dostat lóži. Chceš-li někoho přizvat, udělej to.

Srdečně zdraví K Č

Děkuji za fotografii. Je moc hezká.

(913) [3. března 1924]

Lístky (dva) do přízemí jsou u pokladny na moje jméno. – Hodně utahán.

K Č

(914) [13. dubna 1924]

Milá Olino,

dnes ráno o 11 mi zemřela maminka. Tatínka jsem zatím nastěhoval k sobě; je chudák velmi zdrcen. Zítra (v pondělí) ovšem nemohu jít do biografu; mám také mnoho běhání, protože

tatínek není schopen se o něco starat. Prosím Tě, máš-li volno, buď o půl šesté na koláči a doprovod' mne aspoň k redakci. Pro ubohou maminku je to vysvobození; smrt byla lehká. Teď musím hlavně trochu utěšit tatínka. Tedy zítra o 16 na shledanou.

Karel.

(915) Brno, 17. dubna [1924]

Drahá Olino,

chtěl jsem dát ještě o sobě znamení života v Praze, ale nebylo mi vůbec možno; bylo tolik věcí, které jsem měl na starosti, tři dny jsem nemohl se zabývat ničím, co se netýkalo úmrtí a pohřbu, k vlaku včera jsem přišel skoro už pozdě, za pět minut se má tedy sejít ta porota, a já doposud nemám připravený materiál. Nevím ani, co si počnu a jak za jeden nebo dva dny zdolám tu bláznivou spoustu materiálu. Tolik práce jsem ještě v životě neměl.

Nicméně spěchám Tě alespoň pozdravit a ještě jednou Ti poděkovat za účast, kterou jsi mi prokázala. Dnes zatím nemohu psát víc.

Srdečně pozdravuje a líbá ruce

Karel.

(916) [Brno 21. dubna 1924]

Milá Olino,

dnes (v pondělí večer) se vracím do Prahy. Jakživ jsem neměl takový nával práce jako v těchto dnech; ty čtyři dny, kdy jsem nemohl vzít práci do rukou, mi zoufale scházely, a musel jsem se zrovna nelidsky napnout, abych to dal do pořádku. Bohudík zmohl jsem to uspokojivým způsobem. – Přijel sem náš tati, zůstane tu asi týden; je chudák jako zařezaný. – Jinak nevím nic a o ničem; ztratil jsem se sám sobě na čtyři dny do kupy papírů, a teď z ní vylízám a mžikám očima jako člověk, který vylezl ze sklepa na dvorek. Těším se zase na kousek úsměvu a radosti, a potřebuju toho měrou vrchovatou; ten minulý týden byl skoro nad lidské síly. Jsem velmi vyčerpán, teprve teď, když už je definitivně po všem.

Olinko, těším se, že Tě zítra (v úterý) zastihnu o půl páté na náměstí; udělej si pokdy a vyškrabej ještě odněkud nějaký kousek žvatlavosti. Já budu zase brzo v pořádku. Zatím se měj hezky, holčičko, a přijď zítra.

Srdečně zdraví a líbá ruce

K.

(917) [29. dubna 1924]

Milá Olino,

to už je přímo smůla; zase máš Systém. Tak víš co? Aby se nám to už nemohlo zkazit, sejdeme se ve čtvrtek ráno o 11 na Malostranském náměstí; toho dne se nehraje ani nezkouší, protože je první máj. Tedy platí, že?

Dnes večer přijede tati.

Mám pořád plné ruce korektur a velmi nudné práce. Ještě dobře, že prší; jinak bych od toho asi utekl.

To je zatím všechno, a pak už opravdu na shledanou!

Pacinky líbá K Č

(918) [Po 13. květnu 1924]

D. O.,

přijdu se podívat

1. v pátek o jedenácté hodině ráno k Vám,

2. nebudeš-li ještě doma, tedy v sobotu

o 6 (po Deváté louce) do divadla.

Kdybys to odřekla, nech mi tam vzkaz,

kam mám přijít, nebo tam zaskoč.

Na shledanou!

K.

(919) [Asi 1924]

Úterý " 3

u Ludmily!

(920) [Asi 1924]

Přijdu zítra (v sobotu) odpoledne.

Těším se!

(921) [Surbiton] 31. V. [1924]

Milá Olino,

nemám věru mnoho co psát, – a ani nemohu, neboť vězte, bozi, musím tady pracovat! Teď ráno musím napsat článek do Evening News a napsat si řeč pro Penklub, ježto budu muset přece jen mluvit anglicky. Odpoledne přijímám návštěvy, večer od 5 do 9, dnes od 5 nevím do jaké doby. Zítra se stěhuji do hotelu v Londýně, pozítří jsem zván na večeři ke Galsworthymu, v úterý je oběd v Penklubu, kam prý přijde také rumunská královna, a tak to jde dál. Holka, já bych raději utekl. Zatím jsem byl jenom v jednom parku a pak v Londýně, abych si tam koupil morning-coat, pro ten oběd, protože na oběd se frak nehodí. Tady, ve vilovém předměstí, je krásně, ale Londýn mi jde na nervy, tam se, holenu, dlouho nezdržím, to je taková hromada lidí, že je člověku z toho špatně. A teď zase musím běžet do banky, abych si vyměnil šek, a musím si koupit košili, a musím za dva dny přečíst pět tlustých knih, abych se aspoň před několika výbory klubu mohl tvářit, že znám jejich knihy, to víš, to se musí, ale ty knihy jsou strašně tlusté, a tak mi je z toho všeho ouzko. Jen kdyby ta oficiální část mého pobytu byla odbyta! – A co ty? Jak dopadlo Druhé mládí? Těším se, že zítra v

hotelu najdu Tvé psaní; ale teď se nezlob, že končím, já chudák nemám pokoj ani na cestách, a to nejhorší mne teprve čeká. Jinak jsem zdravý a při humoru; jen kdybych aspoň trochu mluvil a rozuměl anglicky! Musím se do pondělka naučit anglicky. To jsou nějaké poměry?

Srdečně zdraví ubohý Karel.

(922) [Londýn] 2. června [19]24

Chtěl jsem dnes napsat celé psaní, ale nemohu. Je půlnoc, a zrovna jsem se vrátil z Athenaeum-Clubu, kde jsem večerel s Galsworthym, Bernardem Shawem etc. Shaw je strašně roztomilý člověk, pozval mne na příští pátek; ale bohužel nerozumím skoro ani slovo anglicky; je to děsné. Zítra je oběd v Penklubu, kde bude také rumunská královna; večer divadlo, ve středu jsem zván na oběd, večer divadlo, ve čtvrtek oběd a čaj, v pátek oběd. Zítra musím řečnit anglicky, musel jsem si koupit cylindr, morning-coat atd.; myslím, že za týden mi dojdou peníze. Jakživ jsem nebyl v takovém kolotoči jako tady. Už ani nevím, kam všude jsem pozván. A Londýn sám, prokrista, to je blázeňec! Nemohu víc psát; padám únavou. Žádný dopis jsem nedostal. Příští adresu ještě nevím.

Zdraví K. Č.

(923) [Londýn] 4. VI. [19]24

Drahá Olino,

píšu zas jen krátké psaní a nemohu ještě na všechno reagovat, co jsi mi psala. Odpovím víc, až najdu si pokoj klidnější – tady nelze myslet ani cítit. Gratuluju Tvému tatínkovi k velikému úspěchu. Měl jsem z toho upřímnou radost. – Tedy včera jsem si odbyl ten oběd v Penklubu; člověče, bylo to ohromně parádní, po mé levici byla rumunská královna a Mr Galsworthy, po pravici Mr Chesterton a španělská infantka Beatrice (– která dokonce umí trochu česky) – a za mými zády sklepník Čecháček; musel jsem řečnit, má řeč prý se moc líbila (říkali, že po léta tam nikdo neměl tak pěknou řeč, má ji otisknout Times), a pak jsem byl moc oslavován a dostal jsem asi dvacet pozvání na obědy a na večere. Dnes (asi za hodinu) jdu na oběd k vydavateli Manchester Guardianu, večer mne vezou někam do divadla, a tak je to den za dnem.

Jsem zván k Shawovi, Wellsovi, SQUIROVI, Rebecce West (to je spisovatelka a prý Wellsova láska), Mistress Tufnell, Mr Crossfieldovi, Mr Archerovi, paní Dawson Scott a já nevím ani ke komu ještě. Jsem jmenován členem nejnoblejšího klubu (Athenaeum) – no zkrátka, je to štvanice. Z Londýna jsem dosud vůbec nic neviděl, protože se musím projídat skrze samé lunches a dinners, převlékat se třikrát denně do šosáčku, do smokingu, do fraku; u nás nemáme dosud ponětí, co je to společnost. A teď musím jít měnit peníze. To je strašné, co tu utratím, ačkoliv jsem hostem, za kterého se všechno platí. Zítra nebo pozítří si najdu byt, a pak udám svou adresu. Tady už (v hotelu) nezůstanu.

Srdečně zdraví těžce stíhaný K Č

Jinak jsem zdravý, až na trochu kašle.

(924) [Londýn, Notting Hill 7. VI. 1924]

Jsem sice už v novém bytě, ale myslím, že tu nezůstanu; přes mé malé nároky je to trochu příliš skrovné. Dnes obědvám u Shawů a pak jedu na čaj do Surbitonu. Záplava pozvání trvá. Na celý příští týden mám zadány obědy i večere, musím do divadel, klubů, spolků atd. Nikdy jsem si nedovedl představit tak strašlivou pohostinnost. Nezbude mi prostě než utéci z Londýna, ale nevím ještě kam. Od pondělka do soboty jsem neměl ještě jediný večer pro odpočinek. Je to prostě nepředstavitelné. Nemohu psát, nestačím ani odpovídat na dopisy, které dostávám (samá pozvání atd.), musím se převlékat třikrát denně a přitom bydlím hodinu od Londýna, atd. To je stinná stránka slávy. Strašně bych chtěl být neznámým cizincem jako loni v Itálii... Zítra napíšu delší psaní.

Srdečně K. Č.

(925) [Londýn, Notting Hill] 9. VI. [19]24

Drahá Olino,

dnes, na pondělí svatodušní, mám první pokojné ráno, že si totiž mohu sednout a psát. Ovšem, za 3 hodiny pojedu na oběd k Setonu-Watsonovi, pak na sebe hodím frak a jedu na večeri k Nigel Playfairovi a pak do kteréhosi divadla, ani nevím kam. Zítra obědvám s jakýmsi žurnalistou a večerím u Rebecy West, dobré spisovatelky. Pozítří ráno jedu na venkov k

vydavatelí Manchester Guardianu, vrátím se ve čtvrtek ráno, načež jsem zase zván k obědu i k večeři. Tak vidíš, jak vypadá tady můj život; a vymknout se z toho nemohu. Všichni jsou tak strašně hodní a zdvořilí ke mně. Především jsem obědval u Shawa, byl neobyčejně milý a pěkně vykládal. Ještě mi zbývá poznat Wellse. Z Londýna jsem neviděl téměř nic dosud; ale zato poznávám, co dosud málokterý Čech, totiž lepší anglické domácnosti, nejlepší kluby a dokonalou společnost. Ale je mi při tom nějak smutno, já nevím, loni v Itálii jsem byl daleko šťastnější, a doma – chtěl bych být doma; často zavru oči a představuji si, že třeba zítra pojedu domů. Místo toho asi v pátek nebo v sobotu pojedu dále do Anglie; ať ji vidím, když už tu jednou jsem, – myslím, že se sem už nikdy nevrátím; pojedu bez nadšení, ale přece jen rád, že nechám Londýn za sebou. Po celý minulý týden byly mne tu plné noviny, každý den něco. Teď už snad začnu mít pokoj. – Tělesně vede se mi celkem stejně dobře jako doma, ale jsem deprimován, je mi úzko; měl bych Ti něco říci, ale nejde mi to z úst. Děvčátko, před mým odjezdem mi řekl prof. Syllaba věci, které jsou ranou pro mne i pro Tebe. Prosím Tě proboha, nežádej nikdy na mně, abych Ti je opakoval, neboť to příšerně bolí; jsou to jisté prašpatné nervové (jen nervové, ujišťuji Tě) stavy, za které nikdo nemůže; víš, taková divná forma neurastenie, takové zlé fobie, – ale já jsem si umínil, že Ti to nikdy líčit nebudu, protože jsi tak hrozně citlivý člověk. Myslím, že musím něco trpět za svou maminku; je to dědictví. Syllaba mne těšil, že snad právě tato duševní křehkost (prosím, říkejme tomu jen tak) mi dává dar tvořit, – budí; já bych si jen horoucně přál, aby pro mou duševní nedostatečnost netrpěl jiný. A nyní, mé drahé, šlechetné děvčátko, máš-li mne ráda, nedotýkej se těchto zjitřených věcí. Prosím, řekni svému tatínkovi, aby šel k prof. Syllabovi a otázal se ho sám. Chtěl bych, aby mne nepovažoval za špatného člověka. Že Ty mi rozumíš a budeš ke mně milosrdná, to vím; a líbám Ti za to ruce tak horoucně a vděčně, jak zasluhuješ.

A nyní jinam, jinam od těchto bolestí. Podnes myslím s radostí na úspěch, se kterým se potkal Tvůj tatínek, – řekni mu, že mu tisknu ruce. Jistě uvidím ten kus ještě po svém návratu. Přál bych Ti, abys viděla zdejší divadlo; viděl jsem Miss Evans a Miss Thorndike – jsou skvělé, velmi prosté ve svých prostředcích, ale panečku, ta vybroušenost odstínů! Myslím, že je to herectví, které by se zejména Tobě líbilo: málo stylizace, zušlechtěný a vytříbený realism. A hlavně je to čistě herecké, režisér ustupuje do pozadí. Zato Londýn by se Ti, holčičko, nelíbil ani za mák; je to bez kouzla, jen parky jsou překrásné, takové rusalčí. Bože, rád bych měl od Tebe dopis, ale když Ti pořád nemohu udat pořádnou adresu. V Itálii jsem měl nějaký plán cesty, viděl jsem aspoň na týden dopředu, ale tady nic, zhoła nic nevím, co budu dělat, kam pojedu a kam ne. Víš co? Pošli mně příští dopis na tuto adresu:

Dr. K. Č. c/o Dr. O. Vočadlo

33 Adelaide Road

Surbiton (Surrey)

England

Je to můj dobrý přítel, a pošle dopis ihned za mnou, kam mu lístkem udám. – Nemám vůbec žádných zpráv z domova, Tvůj dopis byl dosud jediný. Co je s Hilarem? Je mi ho hrozně líto. Kristepane, chtěl bych sedět s Tebou třeba v té zahradě na Malé Straně a povídat, povídat, povídat o všem, co jsem tu viděl. Ale Tebe bych tady nechtěl mít, to ne, byla bys tu nešťastná, a nikdo tu neumí jinak než anglicky. Až mně budeš psát, pamatuj, že píšeš člověku plnému úzkosti a sklíčenému. Potěš, potěš mne, jakos mne tolikrát potěšila v Praze. Pošli mi jeden ze svých dobrosrdečných a neuplakaných pohledů. Buď zdráva, drahé děvče, – já se o to také pokouším. Prosím snažně o pěkné psaní. Omluv mne v divadle, že jsem dosud neměl minutku pokdy, abych přátelům a známým poslal aspoň pohlednice.

Srdečně zdraví a ruce pohnutě líbá K. Č.

(926) [Londýn] Notting Hill 12. června 1924

Dnes jsem jel navštívit na venkov Mr Bona, vydavatele Manchester Guardianu. Pravý anglický venkov, bylo to neobyčejně pěkné. Odpoledne jsem se musel vrátit, a nyní se strojím zase na dinner a do divadla. Dosud nemám z domova žádných zpráv. Jak se vede Hilarovi? – Jsem jinak zdráv a dnes trochu osvěžen. Prší pořád.

Srdečně K. Č.

(927) [Londýn] Notting Hill 12. června 1924

Návštěvy neberou konce, ještě jediný večer jsem nebyl doma. Je to strašné. Co si mám počít? Budu rozhodně muset utéci. Tak šílenou pohostinnost jsem dosud nezažil. Nemohu vůbec psát, ani do novin, ani dopisy, leda anglické. – Dosud jsem nedostal dopis. Má adresa je nadál na Dr. Vočadlo, Surbiton, Surrey, 33 Adelaide Road. Těším se na dopis; jinak jsem děsně nešťastný.

Srdečně KČ

(928) [Londýn, Notting Hill] Úterý, 17. června [1924]

Drahá Olino,

tři dny jsem nyní čekal na dopis od Tebe, a nedošlo nic. Mám úzkost, nejsi-li třeba churava, nebo nehněváš-li se na mne, nebo nedošla-li snad správně adresa, kterou jsem Ti poslal. Proto ji opakuji:

Mr Karel Čapek, c/o Dr. O. Vočadlo, Esq.

33 Adelaide Road

Surbiton (Surrey)

England.

Jsem silně znepokojen, že jsem už skoro 14 dní beze zpráv. Stýská se mi, nemám ani to jisté melancholické štěstí, které mne provázelo v Itálii. Jinak jsem si už trochu zvykl, Londýn mne tak neunavuje, ale pořád jsem tolik zván, že stěží najdu půl dne, abych se podíval někam do muzea nebo do galérie. Jak vidíš, ani nemám pokdy posílat články do Lidových. Ale jsem-li už jednou tady, mám jakýsi pocit povinnosti podívat se na vše, co za vidění stojí; jinak bych asi utekl. Cítím se dosti zdrav, ale stýská se mi a mám velikou úzkost, co je s Tebou. Ani nemohu víc psát, protože mám pocit, že píši do prázdna; nevím, nač v této chvíli myslíš, a nemám nač odpovídat; psal bych Ti o sobě nebo o Anglii, ale nevím, máš-li o to špetku zájmu právě v těchto dnech. Je mi takto velmi divně.

Nyní jdu zapomenout na svůj nepokoj do Národní galérie; pak jsem zase zván, zas musím tlachat s cizími lidmi, bože, kdybych mohl být aspoň sám!

Piš, piš mi hodně brzo, abych byl klidnější.

Srdečně ruce líbá K.

(929) [Londýn, St. John's Wood] 19. června [19]24

Drahá Olino,

mohu psát jen několik slov, protože jsem na návštěvě u Mr Selvera, kam mi dr. Vočadlo přinesl Tvé dva dopisy najednou. A tedy chci Ti pro tentokrát jen říci, že Ti líbám ruce a nohy a zbožňuji Tě a děkuji Ti za Tvá zlatá a krásná slova. Nic víc dnes nepíšu, protože víc napsat nedovedu. Bylo mi do pláče vděčností, když jsem to četl; tolik dobroty a lásky, bože můj – znal jsem Tě tak dobře, a to jsem přece jen nečekal. Zítra napíšu víc.

Srdečně zdraví a líbá Karel.

Nijak se neštvu, jen trpím nadbytkem společnosti.

(930) [Londýn, Notting Hill] 20. června [19]24

Drahá Olino,

tedy včera jsem dostal oba Tvé drahé dopisy po tolika dnech úzkosti a horečky. Četl jsem je znovu v noci a lekl jsem se, nejsi-li ještě nemocna; proboha, copak musíš mít všechny nemoci? Dej mi ihned zprávu, abych byl klidný docela. – Oh, spadla ze mne veliká úzkost; jsem šťasten, že stojím před Tebou bez viny a že Ti je nyní jasno mnohé mé mlčení a couvání a věci, kterými jsi trpěla. Ale slibuji Ti, že o tom nebudu mluvit, protože je to příliš jitřivé. Ale nyní je všechno v pořádku; jsi neskonale dobrá a ohromně rozumná, a tak Tě mám nejraději; a věř, taková láska je lepší než ohnivý a pošetilý milenectví. – A což Ti ještě ty oči nedají pokoj? Ve Vídni nemám nikoho známého, totiž jen paní Auředníčkovou, jež je má překladatelka; ale hrom do toho, nemám s sebou její adresu. Proboha, uzdrav se z toho všeho, co Tě dosud zlobí. – Překvapilo mne, že Ti prof. Syllaba psal; ale jsem tomu povděčen, protože Ti asi řekl ty věci, o kterých já přece jenom nerad mluvím. Jsem konečně klidný – nebyl jsem klidný ani po vteřinu, ale nyní je mi volněji; jak Ti mám poděkovat? Vid', jsem divný a protivný pavouk a blázen; ale tím krásnější a dražší je, že mne přijímáš na milost tak, jak jsem. A jistě tento klid bude mi tou nejhojivější lázní. – Ne, neboj se, nijak se tady neštvu, spíš se strašně nudím na těch všech hostinách a čajích; mimoto toto hrozné pohostinství mne připravuje o všechny můj čas. Prosím, dosud jsem mnoho z Londýna neviděl, a jsem tu už tři neděle; a psát nemohu, ani dopisy ne. Dnes jsem na obědě u našeho vyslance, na večeři u jednoho ohromného boháče, Mr Conwaye, a zítra jedu na dva dny k H. G. Wellsovi do jeho venkovského sídla. V pondělí pak jedu do Cambridge, v úterý do Oxfordu. Pak zas budu pár

dní v Londýně, a pak pojedu k moři odpočinout si. Jsem totiž pozván do Skotska na ostrov Skye k Mr Setonu-Watsonovi (Scotus Viator). Nemohu Ti ani psát, kde už jsem všude byl a s kým mluvil; koneckonců je to nuda, a žízním po několika dnech nerušené samoty.

A tak Ti hladím ostříhanou kebuli a tváře a ruce za Tvou dobrotu. Odvykl jsem si zpívat, příliš mi bylo trpět pro mne sama; ale věz, že Ti mezi řádky říkám to nejkrásnější, co dovedu. Už to tak je, že mne musíš číst mezi řádky a ne v řádcích; už vidíš sama, že víc bylo, co jsem mlčel, než co jsem mluvil. Víš, mne až oslňuje to jasno mezi námi; a vidím, že vychází z Tebe. Jen buď zdráva a nestonej mi. – Nesmírně je mi líto Hilara i Kvapila – ani nevím, koho víc. Až budu mimo Londýn, budu moci víc přemýšlet a víc Ti napsat; nyní jsem roztřepetaný jako praporek ve větru, a už zas se musím strojit k obědu. – Ten dr. Vočadlo je velmi hodný člověk, profesor české literatury na King's College. Jezdím si k němu odpočinout. Piš dál na jeho adresu; piš asi dvakrát týdně, aby to mohl za mnou pravidelně posílat. – A ještě jednou: tisíc díky, drahá.

Líbá Tvé ruce Karel.

(931) [Easton Glebe] 22. června [1924], neděle

Drahá Olino,

tento dopis Ti píši na návštěvě u Wellse, na jeho venkovském sídle. Chtěl bych Ti popsat, jak dokonale bydlí takový anglický člověk; my se nikdy nenaučíme tak žít. Park, malý zámeček s dokonalou koupelnou pro každého hosta, překrásná zahrádka zasypaná růžemi; je mi tu jako ve snu, a je mi smutno, když si vzpomenu, oč nižší a hrubší je životní úroveň u nás. A přitom mám pocit, že se do toho ani nehodím, jsem selský a zamlklý, je mi jako na trní přes všechnu tu nekonečnou přívětivost. Zítra jedu do Cambridge a Oxfordu, pak se vracím do Londýna a pojedu pak na západ, k moři a do Skotska. Nyní už končím s návštěvami a budu živ sobě a svým očím, budu psát své listy z Anglie a budu se těšit na návrat domů. Děvečko, jsi už zdráva? Nuže, strávíš-li prázdniny tak daleko ode mne, hled', at' ozdravíš, at' se vrátíš silná a veselá. Chtěl bych Ti ještě mnoho napsat, ale zrovna mne volají na procházku. Tedy teď už Ti nebudu psát, leda pohlednici z Cambridge, a počkám, až dostanu od Tebe adresu. Měj, prosím, trpělivost, protože budu zrovna jezdit po Anglii a nevím, kam mi dr. Vočadlo bude moci Tvůj dopis poslat; ale i když to bude déle trvat, buď si jista, že na Tebe denně myslím a v duchu Ti vypravuji, co jsem viděl. Tedy šťastnou cestu, a líbám Tvé ruce.

Karel.

(932) Cambridge 24. června 1924

Srdečný pozdrav; v Cambridgi se mi trochu víc líbilo, ale je to celkem nezábavná a neveselá cesta – jsem příliš málo sám. Čekám udání adresy, abych mohl psát z cesty. Zítra jedu do Oxfordu a vrátím se zas do Londýna.

Srdečně zdraví K. Č.

(933) [Londýn, Notting Hill 27. června 1924]

Už týden (dnes je 27., pátek) jsem nedostal žádné zprávy. Zdráv, zejména od té doby, co nemusím chodit nikam na návštěvy. Za dva dny odjedu z Londýna na sever. Byla tu těžká vedra. Už počítám dny do návratu.

Zdráva? A kde? Piš na 33, Adelaide Road, Surbiton (Dr. Vočadlo).

Srdečně K Č (Dostal jsem včera 3 dopisy najednou. Tisíceré díky!)

(934) [Londýn, Kingston] 30. června 1924

Drahá Olino,

píšu tento dopis jaksi do prázdna – nevím dosud, kde jsi, ale doufám, že se někdo smiluje a pošle ten dopis za Tebou. Zítra ráno odjíždím na sever a nevím, kdy se mi dostane do rukou Tvá adresa. Nechám sice dopisy posílat za sebou, ale bůhví, dojdou-li mne. Nu, což dělat; prosím, nebuď netrpělivá, nastane-li pauza v dopisech; budu psát zatím pořád do Prahy, než dostanu Tvou letní adresu.

Jinak nic nového; jsem zdrav a užívám nyní větší samoty, píši články do Lidových a takto je mi daleko lépe. Jen když už jsem zbaven společenských závazků. Ve Skotsku si trochu odpočinu na ostrově Skye, kde budu hostem Setona-Watsona. Těším se domů, těším se na Tebe, na klid a práci; čím víc přibývá člověku let, tím silnější kořeny má doma. Děkuji Ti za zprávy, které jsi mi poslala; je mi hrozně líto Kvapila i Hilara. Kvapil chybil tím, že sám

nežádal, aby byl postaven před soud. Bůhví, co s ním bude. – Psal bych víc, ale nevím, zda vůbec nebo kdy tohle psaníčko dojde do Tvých pacinek. Budu psát pilně, byť nevím kam.

Srdečně děkuje za všecko, zdraví a líbá

Karel.

Buď zdráva, nepiš mnoho, nehubni a vrať se hodně svěží a silná. A oči, oči si vyhoj!

Zrovna došel Tvůj poslední dopis před odjezdem. Tvůj tati měl pravdu, že Tě nenechal filmovat; jed' na prázdniny a zotav se. Kvapilovi se velmi divím.

A neříkej, že se rouhám; prostě necítím se v Anglii doma, nelíbí se mi tu příliš, myslím, že z důvodů tak trochu sociálních. Nelíbí se mi tu nadbytek bohatství, nadbytek obchodu, vylidněný venkov a překrvená města; říkám, že jsem byl v Itálii šťastnější, protože celý život tam je šťastnější.

Nemohu Ti ani přát šťastnou cestu, protože nevím, kdy vůbec tohle psaní dostaneš. Nemusíš psát tak často, jen když mi napíšeš adresu. Království za adresu! Pa.

(935) [Edinburgh 3. července 1924]

Jsem zdrav a byl bych dosti spokojen, kdybych neměl takový dopal na anglické kostelníky. Jsem už v Edinburku, a pozítří jedu docela na sever. Adresu dosud nemám a nemohu ji mít než asi za týden. Škoda.

Srdečně zdraví K Č

(936) Edinburgh, 4. července [19]24

Zdráv a tentokrát dosti spokojen. Skotsko je mi daleko bližší než ostatní Anglie. Už se tu cítím zotaven. Zítra jedu k jezerům.

Srdečně zdraví K Č

(937) [Killin] 7. VII. [1924]

Jsem u jezera Tay ve Skotsku. Prší. Dnes odjíždím na ostrov Skye. Doposud nemám adresu, i píši do Prahy. Snad na Skye, kam jsem si nechal poslat dopisy, dostanu psaníčko – s dobrými zprávami?

Srdečně zdraví K Č

(938) [Kyle Akin 10. července 1924]

Srdečně vzpomínám na nejvzdálenějším bodě své cesty. Dosud jsem nedostal dopis a adresu, nevím kam psát. Snad na mne čeká dopis v Glasgowě. Už je čas!

Srdečně K Č

(939) 13. července [19]24

Drahá Olino,

ani v Glasgowě jsem nedostal adresu. Udal jsem tedy svůj příští pobyt v Caernarvonu; snad tam už, propána, dostanu od Tebe psaníčko. Nevím tedy, kam mám psát, ale už to nemohu vydržet a píši tedy do Prahy. Snad to nějaká milosrdná duše za Tebou pošle, abys neměla strach, že jsem se utopil v moři. Byl jsem u moře a dělal jsem po něm několik cest; byl jsem ve Skotsku, které je strašně smutné a krásné; byl jsem na Hebridách docela na severu, a nyní jsem se už vrátil ze Skotska a sedím u krásného anglického jezera Derwent-Water, a pozítří jedu do Severního Walesu, totiž nejdřív do Liverpoolu, a pak už se začnu vracet. Jakživ jsem se tak netěšil domů jako tentokrát. Už zrovna počítám dny, a mám okamžiky, že bych se najednou utrl a letěl domů. Ale pak si vzpomenu, že tam beztoho nejsi; a je mi líto, že ani nevím, kde jsi, kam se mám obrátit čelem vzpomínaje. Bůhví, kam Tvoje psaní zabloudilo. Poslal jsem za Tebou celou spoustu lístků; nevím, došly-li do Tvých rukou. Čím nejvíc trpím, je nedostatek času; stěží mohu čmárat své obrázky a psát své Listy z Anglie; proto jsem uvázl tady, abych psal a kreslil, ale zas mne to táhne ven, k pěknému jezeru a na krásné anglické cesty. Vcelku nejsem zdaleka tak okouzlen jako loni v Itálii. Ale už jsem nervózní z toho, že nevím, kam Ti psát; vím, že jsi zatím v neklidu, a i na mne přichází úzkost, nestalo-li se Ti něco. Doufám pevně, že mne v Caernarvonu zastihne Tvůj dopis. Chtěl bych Ti toho tolik mnoho napsat, ale kdo ví, kdy ten dopis budeš mít. Pomalu za čtrnáct dní se uvidíme; vím, že

budeš naříkat, že jsem Ti nepsal, ale nemohu za to. Nemohu pochopit, že jsem v Glasgowě neměl žádné psaní. Snad se ztratilo či co; nemohl jsem tomu uvěřit, třikrát jsem tam šel a prosil jsem, aby se znovu přesvědčili.

Nu, napíšu víc, až dostanu psaní. Srdečně zatím zdraví a líbá

Karel.

Bud' zdravá a veselá, vrať se mi zdravější a silná!

(940) [Llandudno by Judges L TC] 17. VII. [19]24

Pozdrav z mořských lázní. Odpoledne jedu do Caernarvonu. Doufám, že tam budu mít nějakou poštu a konečně i adresu.

Srdečně vzpomíná K Č

(941) [Caernarvon 18. července 1924]

Drahá Olino,

dnes (v Caernarvonu) se dovídám, že do Glasgowa byly za mnou poslány dva dopisy poste restante; v Glasgowě však nebylo nic, takže se asi ty dopisy ztratily, a já zas nemám adresu a nevím, kam Ti mám psát. Proto posílám tento dopis do Surbitonu, aby tam, jakmile tam dojde od Tebe dopis, doplnili Tvou adresu a poslali Ti jej, abys aspoň věděla, že jsem živ a zdrav. Já však nevím, jsi-li živa a zdráva, a trnu úzkostí, a vrátil bych se rovnou do Prahy, ale tam také nejsi; inu, to se nám ještě nestalo, abychom se sobě tak ztratili a nevěděli o sobě, kde vlastně jsme. Nevím, cos mi psala a co Ti tedy mám odpovídat; posílal jsem Ti dopisy a lístky do Prahy, snad je za Tebou někdo poslal. – Už svou cestu dokončuji; neslouží mi anglická kuchyně, mám často migrénu; jinak jsem v dobré kondici. Pořád myslím na to, kde a jak Ty, drahé děvčátko, tráviš své prázdniny. Právě to, že nemám od Tebe zpráv, mne nutí tak na Tebe vzpomínat, že si to ani představit nedovedeš. Bože, je mi těžko psát, co mám na srdci, když ani nevím, kdy toto psaní dostaneš. Bojím se, že máš třeba zbytečné starosti, když nedostáváš ode mne psaní, a že Ti to zkalí Tvůj zasloužený odpočinek. Tak co, píšeš? Nepiš mnoho, já také mnoho nepíšu, a ještě to za nic nestojí; přece jen Itálie byla daleko opojnější.

Bavím se kreslením obrázků a hlavně těšením na návrat; kdybys byla v Praze, už bych byl dávno odtud utekl. Kde jsi, krásná panenko? Propánaboha, kdybys aspoň byla na dosah mých vzpomínek! Už to je k nesnešení, ale co mám dělat? Tak ošklivé prázdniny jsem ještě neměl; a to všechno proto, že nějaký pitomec v Glasgowě založil moje dopisy! Vidiš, nepsal jsem Ti mnoho něžného a zamilovaného loni z Itálie, ale přece mne těšilo a posilovalo, že to chodilo pravidelně do Tvých rukou a že jsem mohl čekat na odpověď. Letos je mi přímo úzko, a těším se jen na to, až to bude odbyto. – Doufám, že aspoň tenhle dopis dojde do Tvých rukou a uklidní Tě. Také další dopisy, pokud nebudu mít Tvou adresu, budu posílat prostřednictvím Surbitonu. Tak, a teď – skoro o půlnoci – myslím na Tebe tak silně, že to i ve spaní musíš cítit jako pozdrav a být si vědoma, že s Tebou mluvím. Teď myslím všechno to, co nechci psát; nerozumíš-li tomu, jsi bídnic. A ještě několik velmi silných myšlenek, nežli půjdu spat. Tak. – Ani nevíš, holčičko, jak často se mi teď o Tobě zdá.

Srdečně zdraví a líbá Karel.

(942) 20. července [19]24, Exeter

Drahá Olino,

jsem pořád ještě bez jediného dopisu od Tebe, jelikož jsem nemohl udat předem svou adresu, aby mně poslali Tvé dopisy, a po zkušenosti v Glasgowě to ani nechci; zas by se mohly ztratit.

Doufám, že jsi zdráva a klidna; brzo už Tě zase uvidím a pak si Ti postýskám, jak mi bylo bez Tvých zpráv. (Už 20 dní!) Zkracuji svou cestu; zítra jedu do Plymouth a pak se vracím rovnou do Londýna, kde dám do pořádku své věci, a pak jedu domů. Kolem 1. srpna, spíš dříve, budu v Praze. – Jezdí se tady dobře, ale mizerně se tu jí, a hotely také nejsou, jak jsme na ně zvyklí. Viděl jsem kus světa, a budu zase rád doma; není to u nás tak špatné, jak si často namlouváme, naopak; lepší, než dovedeme ocenit.

Prší mnoho a je dost chladno; je-li tak také na pevnině, bojím se, že mnoho neužiješ svých prázdnin. Poslední psaní, která jsi mi psala, byla tak harmonická a vyrovnaná, že jsem byl z nich nesmírně šťasten; jen buď zdráva, buď fyzicky tuhá a čilý chlapík; a pak budeš výtečný exemplář.

V Caernarvonu (Wales) jsem měl od Tebe dostat psaní; nedošlo žádné, a to mne tak trápilo, že jsem přerušil svou cestu do Irska, a od té doby se vracím: přes Chester, Bristol a Exeter do Plymouth a podívat se cestou do Londýna na Dartmoor; víš, to je kraj, kde byl Pes baskervillský. Jsem většinou dost špatně naladěný; a těším se do Prahy jako nikdy dosud. Vid', člověče, Ty víš proč. Jak krásně mi bude, když se budu moci na Tebe dívat s vědomím, že víš všecko a promíjíš všecko a nemáš vůči mně hořkosti v srdci. Panebože, jen kdyby to už bylo!

Srdečně zdraví a líbá Karel.

(943) V pondělí ráno – [asi srpen 1924]

Drahá Olino,

nevím, zastihnu-li Tě doma, a proto Ti píšu dopis. Vrátil jsem se včera k večeru; odpoledne ke mně přijde Štorch, a v 5 hodin Tě budu čekat na koláči. Zítra je Druhé mládí, tak se na to půjdu podívat, budu-li moci. Mám ovšem strašně mnoho co dělat; ale teď se hlavně těším na to, že Tě o páté hodině uvidím.

Srdečně, byť jen nachvat, zdraví a líbá Karel.

(944) Brno [18. listopadu 1924]

Milá Olino,

zítra (v úterý) přijedu odpoledne do Prahy; přijdu se v 6 hodin podívat na náměstí, nejsi-li tam; ne-li, tedy se sejdeme ve středu na (nebo po) Heleně Spartské.

Mám tu strašně mnoho jednání, nemohu ani víc psát. Tedy na shledanou – myslím, že Tě spíš uvidím až ve středu, ale dostaneš-li ten dopis včas, přijď v úterý o pěti na náměstí.

Srdečně zdraví a líbá K Č

(945) [Leden 1925]

Milá Olino,

protože nevím, uvidím-li Tě dnes večer v divadle, kam jdu, píši Ti psaní. Prosím, mohla bys přijít zítra ve 3 hodiny k jedničce? Já jsem totiž v sobotu, když jsem si dával s Tebou schůzku, zapomněl, že na úterý o 15 je ke mně svolána schůze Penklubu, na které ovšem musím být. Telefonoval jsem včera Kholovi, aby ji ještě honem přeložil na středu, ale Khol prohlásil, že to už nejde. Tak prosím Tě, přijď ve tři, trochu se vyvenčíme a pak pojedeme domů. – Právě jsem dopsal článek o pragmatismu. Celé ráno byla u mne jedna Angličanka, přijela sem schválně, aby mě interviewovala, jak soudím o ženské otázce, o bohu, o válce a o všech jiných věcech. Jo, to jsou radosti. Jinak není nic nového. Snad Tě přece jen v divadle uvidím a doprovodím Tě. Budu o hlavní pauze před ředitelskou lóží.

Srdečně K.

(946) [Leden 1925]

Milá Olinko,

chtěl jsem Tě zítra vidět; ale zatím jsem dostal urgentní pozvání na Hrad na jakousi schůzi dvanácti kapacit o 5. hodině odpoledne. Protože jde o věc dosti důležitou, musím tam jít. Prosím Tě tedy, napiš mi pneumatiku, mohl-li bych Tě vidět v úterý ráno nebo odpoledne, v kterou hodinu chceš; jsem zcela volný kromě středy odpoledne, kdy mám schůzku s Durychem, Šrámkem a Ruttem. Tedy napiš mi hodinu a místo; když teď snad nezkoušíš, můžeš zvolit, kterou ranní nebo odpolední hodinu chceš.

Už včera odpoledne se u mne hlásila katastrofální rýma; dnes jsem jí propadl, teku, smrkám, slzím, sakruji, kašlu a mám hřbet jako rozmlácený; odpoledne si lehnu a přes zítřek (pondělek) se vystůnu. Ovšem ta schůze mě v tomto stavu pranic netěší. Jsem docela pitomý, sliznice mne pálí jako živé maso; zkrátka fuj tajksl.

V aféře nevím nic nového; doufám, že z toho opravdu nic nebude. Posílám Ti rukopis Tetínkové; ač jsou to jen fragmenty, mám dojem, že i celek musí být nějak divně roztržštěný; krásná místa, ale všechno nějak zamotané do chuchvalce; místy taky mnoho slov.

Už se bojím na ten papír déle dýchat, abys z něho taky Ty nedostala rýmu – bůh Tě chraň! Ani na ruku Ti hubičku nedám, a zdravím jen z dálky.

KČ

(947) [Snad 5. února 1925]

Drahá Olino,

je mi velmi líto, že jsem Tě dnes nemohl vidět. Snad Tě zítra ráno najdu v divadle, zkoušíš-li a budu-li mít chvílinku pokdy, abych tam zajel. Rozhodně však doufám, že budeš moci pozítří (v sobotu 7. t. m.) být o 3 u Muzea u jednicky; půjdeme někam, do bio nebo na procházku; o 6 pak mám schůzi v divadle.

Zítra mám tu večeři u pana prezidenta; věřila bys, že mám z toho trému?

Musel jsem včera a dnes zase nechat práce, protože jsem nahonem musel psát něco pro Lidové. Ale rád bych byl do příštího týdne hotov. Hilar chtěl na mne režii pro Národní. Tentokrát jsem odmítl. Jinak nic nového. Jsem jaksi unaven a rozladěn, a těším se na sobotu.

Srdečně zdraví K. Č.

(948) 17. II. [1925]

Milá Olino,

dala-lis přednost pozvání na čaj před mým pozváním na procházku, musím se s tím smířit; jen pak, prosím, neříkej, že je to má vina, vidíme-li se zřídka. Aspoň tu jednu radost mám z Tvého dopisu, že jsi v noci spala, z čehož soudím, že se Ti snad vede poněkud lépe; v tom směru jsi skutečně mohla napsat pár slov více, abych věděl, trpíš-li už méně.

Lituji velice, že mi dnes nebylo přáno Tě vidět; zítra (ve středu) odpoledne jdu k ministroví Benešovi (hlavně kvůli Penklubu) a ve čtvrtek odpoledne mám schůzi výboru Penklubu ve věci velmi důležité. Dostal jsem totiž právě sdělení z Hradu, že pan prezident přijme pozvání na první večeři klubu (jehož předsedou naneštěstí zvolili mne). Je to veliká čest pro klub, ale také veliká odpovědnost, a tak z toho mám těžkou hlavu a svolávám narychlo výbor, aby se vše jaksepatří připravilo. K tomu se mi navailo redakční práce, rekurs proti daním, věci, které musím rychle přečíst, jakýsi apel, který mám napsat proti bolševickému soudnictví, k čemuž musím přečíst velký materiál, – zkrátka nevím, kde mi hlava stojí, a jde mi to trochu na nervy. O té návštěvě prezidenta Masaryka nikomu neříkej, aby se nám do klubu nehrnuli lidé, o něž

není co stát. Rovněž neříkej nikomu toto: že jsem dnes dostal vyzvání, abych přijal místo šéfa činohry v Brně. Ovšem na to jen poděkuji. – Tedy, milé děvče, přijdu se ve čtvrtek podívat na Svatební vínek, abych Tě viděl; to aspoň nemůžeš v poslední chvíli odřici. Po představení potom počkám před divadlem, abych se Tě aspoň optal, jak Ti je. Přeju Ti mnoho a mnohokrát, aby Tě už přestala papulka bolet. Ach, děvče, jsem velmi ustarán; a přitom neberu na sebe nic, co opravdu nemusím. Už ani si popovídat nemohu. V neděli zas byl u mne jeden velký americký žurnalista, sám čert mi byl dlužen mé “úspěchy”. Polituj mne aspoň trošičku; já sám Tě lituji moc a doufám, že Tě ve čtvrtek uvidím zdravou.

Srdečně zdraví K.

(949) [Březen 1925]

Milá Olino,

smutná zpráva: Včera večer kocour Vašek dokonal; byl otráven, nevíme od koho; ale ta služka dole, co ji poškrábal, mu pořád vyhrožovala, že ho otráví. Chudák se dlouho netrápil. Mařenka probrečela celou noc, a já jsem dlouho přemítal o životě a smrti. Přijali jsme teď za svou tu malou kočku, která se k nám zatoulala a usadila se u našich kamen; přišla asi před týdnem a hned také zastonala, patrně sežrala něco otráveného, ale buď méně, nebo byla zdravější, zkrátka vyšla z toho bez dalšího úrazu.

Je to opravdu divné, jak jsou lidé krutí.

Mé nachlazení nepropuklo; snad projde tentokrát mírněji, než mívá u mne ve zvyku. Protože zítra (v úterý) ten Revizor, jak víš, není, sejdem se o " 5 na Mustku; kdybych snad dostal rýmu jako trám, omluvila bys mne laskavě; doufám však, že mi nebude tak zle.

Ted' se jdu podívat, jaké jsou na světě koberce.

Srdečně zdraví K.

(950) Plzeň [začátkem roku 1925]

Srdečný pozdrav – na ulici o 3 7. Dobře pochodil atd. Ostatní ústně, a sice dříve, než dojde ten lístek.

KČ

(951) [Březen 1925]

Drahá Olino,

já dnes nemůžu přijít, protože včera úderem 7. hodiny ve mně vypukla děsná rýma, kašel, slzotok, bolení hlavy, bolení zubů, polámanost ve hřbetě a ve všech údech a jiné katastrofální příznaky mých obvyklých velerým. Pročež mi vnitřní hlas káže, abych si lehl na sofa a stéнал tak dlouho, až mi to pomůže; pak se přihlásím sám.

Nejsem hoden ani políbit pacinky, neboť jsem celý mokrý. Fuj!

S pozdravem na dištanc K Č

(952) [Před 6. dubnem 1925]

Drahá Olino,

poslušně hlásím, že prosím o dovolenou pro několik příštích dní, protože se zítra nebo pozítří nebo kdy budu stěhovat. Stalo se to dřív, než jsem čekal; večer zahrabali kanalizaci, cesta je volná; za několik dní začnou kopat kanalizační přípojky, a cesta bude zas pro vozy zatarasená, snad na několik neděl. Nebude-li mnoho bláta a nezačnou-li tam zítra kopat pro plynovod, bude snad možno tam některého jitra slavnostně vjet; není to ještě dokonale jisto, ale musím se připravit. Dnes ze všech sil pakuji (při rovnání papíru jsem objevil rukopis Rusalky!) a od zítřka běhám od špeditéra k instalatérovi, od čalouníka k elektrickým podnikům, od Piláta ke Kaifášovi, od UP na poštu a tak dále a tak dále; budu mít toho víc než dost; zbude-li mi chvilinka, stavím se některého dne, kdy hraješ, u Tebe v divadle; rozhodně Ti dám vědět, kdy budu mít první volný okamžik, a pokusím se Tě vyhledat. Rád bych to měl do středy nebo do čtvrtka odbyto. S Malou Stranou se rozloučím beze vší sentimentality, stejně jako Ty; budeme tam jezdit na výlety, že?

Jinak ovšem není nic nového; Angličanka zmizela, poslavši mi dopis poněkud zmatený a lítostný. Jsem rozladěn jako každý člověk, který pakuje; považuji pakování za jednu z nejprotivnějších prací; ale doufám, že dnes už s tím budu hotov.

Ani ředitele Fuksu nemohu navštívit, protože užívám každé chvíli, abych byl dříve hotov. A tak odpustiž, paní, služebníku svému, že několik dní nepohledí do tváře Tvé; přihlásí se, jakmile mu bude možno, a řekne “Uf”. Tedy na shledanou, děťátko, budeme už brzo tak skoro sousedy; sláva, nebudeme mít už tak daleko k sobě.

Líbám pacinky, jdu skládat papíry.

Srdečně KČ

(953) [7. dubna 1925]

Milá Olino,

už jsem se zhruba přestěhoval, jsem utahán jako herka a je to zatím jako cikánský tábor. Bohužel na zítřejší premiéru nemohu přijít, protože si ještě netroufám jít v noci domů po těch rozkopaných cestách. Vyhledám Tě co nejdříve. V neděli jsem přece jen mluvil s Fuksou, četl zatím jen I. akt, je nadšen, jen by si přál “malinko” zmírnění, jen prý o odstín – promluv s ním, kde a jak. Jinak, jak říkám, velebí věc velmi a slibuje si od ní náramnou kasu. Chce to dávat brzo, aby to mohl házet před prázdninami i po nich. Rozhodně ho navštiv a promluv si s ním o podrobnostech. Těším se už na shledání. Pa.

K Č

(954) [8. dubna 1925]

Drahá Olino,

zrovna v tuhle hodinu hraješ premiéru, a já se nemohu jít na Tebe podívat; jsem špinavý, utahaný, polámaný, neholený, s černými nehty a prsty plnými záděr; nevypadám ani dost málo lákavě nebo aspoň civilizovaně. Dnes už třetí den nám vozili nábytek – šlo to jen na pérových vozech, nábytkový vůz by se tam nedostal. Museli jet osmkrát, představ si to nošení, ten rostoucí nepořádek; a přitom v bytě pracovali truhláři, instalatéři, čalouníci, zedníci, montéři, natěrači a já nevím kdo ještě; větší chaos a nelad jsem ještě nezažil. Zítra si srovnám knihy a nechám přitlouci obrazy, budu mít co dělat od rána do noci, aby vzniklo aspoň trochu pořádku. Pozítří (v sobotu) Tě (doufám) navštívím na Potopeném zvonu;

kdybych náhodou nemohl, zaskočím k Tobě do bytu v neděli ráno, a kdybys nebyla doma, stavím se v divadle; zkrátka někde Tě najdu.

Bylas už u pana Fuksy? Rozhodně si k němu zajdi, řekne Ti velmi milé věci. Až se umeju a přestrojím, budu se cítit oprávněn ukázat se Ti. Zatím pa; ani ruce nelíbám, protože škrábu.

Srdečně K Č

(955) [Květen 1925]

Drahá Olino,

1. copak by Ti ruka upadla, kdybys mi napsala, co Ti v úterý bylo, co se Ti stalo nebo čím jsi stonala? Takhle člověk žije v neklidu a nespí pořádně a má starost. Podruhé laskavě nestonej (to bude nejlepší), a když už, tak mi napiš, co a jak, abych neschnul v starostech.

2. Za druhé není pravda, že jsem Tě neviděl 4 dny. Od pondělí večera do čtvrtka ráno uplynuly právě dva astronomické dny, na něž připadá 1 schůze Penklubu, 1 komise stavebního družstva, 3 články, 7 anglických a francouzských dopisů a jiné víceméně důležité a spíše méně než více příjemné záležitosti.

3. [...]

4. Doufám, že jsi dnešní den strávila v přírodě příjemně a že jsi už zdráva. Jen kdybych aspoň už věděl, co se Ti přihodilo. Píšeš, že se vrátíš v pátek odpoledne. Bohužel v pátek odpoledne mám hosty a nemohu je poslat domů. Stavím se tedy u Tebe ve Vršovicích zítra (v pátek) před polednem. Nebudeš-li doma, stavím se pro Tebe v sobotu po odpoledním představení. Je Potom láska, takže asi o 1 5 budeš hotova. Počkám před divadlem.

Zatím Ti líbá ruce K Č

(956) [17. června 1925]

Má-li se chytit ranní vlak do Svatoňovic, musí se jet přes Pardubice, a sice buď 21. (9 večer) z Wilsonova (Pardubice 22.40), 21.20 z Masarykova (23.00 Pardubice), 22.30 Wilsonovo (0.13 Pardubice) nebo 22.45 Masarykovo (0.27 Pardubice), přespat v nejbližším hotelu a ráno jet

rychlíkem v 6.50 z Pardubic do Josefova, kde je vlak v 7.34, a přesejde se do osobního, který vyjíždí z Josefova v 7.37 a je ve Svatoňovicích v 8.46 ráno. To je velmi výhodné spojení a bylo by na zkoušky dost času. Přes Hradec není po 7. hodině večer žádné spojení, krom osobního vlaku, který vyjíždí z Denisova v 23.45 (=3 12) a je v Hradci teprve ve 3 hodiny v noci. To nejde.

Na shledanou v Pen.

K Č

(957) [Počátek července 1925]

Milá Olino,

píši Ti honem, nežli poběhnu do redakce, abys dostala dopis ještě před nedělí. Tak vidíš, pámbu Tě miluje a nadělil Ti docela pěkné počasí; takové akorát, aby člověku nebylo leno horkem a chtělo se mu chodit samými pěknými cestami. Když vane takový vítr, tak jsou lesy jako moře; stejně krásně hučí a stejně nekonečně se hourají jako vlny na moři. Tady ovšem není nic nového; jsem ponořen do té komedie, že mi chvílemi jen chocholka vlasů čouhá ven; chtěl bych to mít brzo hotovo, abych se mohl s klidnou a nerozdvojenou myslí pustit do té nové, která mne láká a která mne bude mučit, protože je strašně těžká. Považ, dvě léta jsem už nepsal; bylo mně už jako kočce, která dvě léta neměla kocoura; zdálo se mi, že “nic neužiju”. Ta druhá hra mně bude pít krev, ale zato já budu pít také její krev.

Hromada peněz měla ohlas velmi dvojaký; většina kritik byla velmi ostře proti ní, že je to blivanina; menší část se snažila ocenit anglosaskou výstřednost. Pan jv. ovšem psal, že rozkošná představitelka komorné proteplila scénu a zaslouhovala by si onačejších rolí. To se rozumí.

A co, jak se vede Tobě a celé Tvé partě? Chod' hodně, holčičko, inhaluj, jez strašně mnoho, buď surově zdravá, nepiš, pročes si pěkně pocuchané nervy a někdy si vzpomeň, že toužím vědět, jak se Ti vede. A pozdravuj Božku a Mariannu Hellerovou a vašeho Karla a třeba i pana Štekla, ačkoli ho neznám. A jez. A nepiš.

Se všemi dobrými druhy pozdravů. K Č

(958) [11. července 1925]

Milá Olino,

dostal jsem právě dopis [...]; prohlašuji čestným slovem, že se nic takového nestalo [...]; nezbývá mi tedy než se omluvit [...] a říci si, že jsem zas tentokrát byl obětí – čeho vlastně? Nějaké temné a zlé lži, kterou nemohu pochopit; ta ženská ve Františkových Lázních i můj známý (křivdiš tentokrát: nebyl to nikdo z rodiny) nemají žádný přímý zájem rozladovat mne; je to odporné a stravuje mne to [...] Je mi hořko, ani nevíš jak; já, který mám zrovna zoufalou potřebu harmonie a čistoty, abych se udržel při životě, se musím setkávat s takovou nějakou malichernou lží a křivostí. Jsem slabý člověk, slabší, než víš; má životní síla je založena na kreditu, na důvěře k lidem; ztrácím všechnu jistotu, mám-li co dělat s něčím lživým a nesmyslným a nenávisným. Byl jsem otráven, když jsem Ti psal minule; dnes se omlouvám, ale je mi smutno. Proč se mi tohle děje? Kdo mi to udělal? Hledím úzkostlivě, abych nikomu neublížil; je to malá zásluha, ale chtěl bych si tím vykoupit neporušenost a čistotu vlastního života; a je-li to sobecké, dávám za to světu všechno, co mohu. Je mi teskno, děvčátko; řekneš, že to nestojí za to; snad, ale dotklo se mne to na nejcitlivějším místě. Tyhle věci by ze mne udělaly samotáře, který by se děsil lidí.

Odpusť, že jsem Ti tím zkazil náladu; mám-li být za to trestán, myslím, že už jsem si to vypil dost trpce sám v sobě.

Není nic nového. Onehdy jsem měl ošklivý sen; zdálo se mi, že na Vinohradském divadle vystoupilo na zkoušku mladá děvče; hrála skvěle, a já ji nenáviděl, protože to byla pro Tebe konkurence; přesto jsem si byl ve snu vědom, že musím dělat všechno, aby byla angažována, jelikož má talent, což jiní nechtěli jaksi uznat. Když jsem se probudil, vzpomněl jsem si, že to byla herečka Evansová, o které jsem Ti říkal a kterou jsem viděl v Londýně hrát v Lyric Theatre; jenže Evansová, které bylo sedmnáct let místo dobrých čtyřiceti.

Ani mi nepíšeš, mám-li přijet a je-li naděje, že bych v Sedmihorkách dostal pokoj. Myslím, že v redakci bude po 15. volněji a že budu asi tak hotov s prací, kterou jsem si uložil. Nejde mi to od ruky; mám nějak těžkou hlavu. Stavil bych se v Sobotce u Šrámka; je to při cestě, a Šrámek je člověk, na kterém je možno s důvěrou spočinout. Ostatně vyčkám, co mi napíšeš, a pak bych Ti oznámil den (kolem 20., myslím).

Zatím Ti přeji pěkné počasí a veselou společnost. Ani nepíšeš, co dělají sliznice v nose. Sliznice je ovšem ošklivé slovo, u děvčat by se to mělo jmenovat jinak, “rosné pole” nebo “kvetoucí břeh potoka” nebo tak nějak.

Se srdečným pozdravem K Č

(959) Ve čtvrtek, 16. července 1925

Milá Olino,

tedy nestane-li se nic, co by mne zdrželo, vyjedu v neděli a stavím se u Šrámka v Sobotce; do Sedmihorek přijedu v pondělí, nebo kdybych se zdržel v Jičíně, který snad stojí za podívanou, v úterý dopoledne. V pondělí bych přijel asi v 16.39 (o půl páté) do Sedmihorek; kdybych se zdržel, budu hledět dát včas zprávu. Tedy buď tak laskava a objednej mi pokoj už na pondělní noc; v Sedmihorkách za sezóny tak nejisté jistě nějaký pokoj bude.

Protože, myslím, už od Tebe psaní nedostanu, a kdybys psala, už by mne nedošlo, zůstaňme při tom, že přijedu v pondělí odpoledne nebo v úterý asi poledním vlakem (nevím přesně, kdy jede) do Sedmihorek. Kdybys mi nepřišla naproti, vyhledám Tě ihned na Hrubé Skále. –

Nic nového. Nepracuji a jsem unaven. Jaksi mne nic netěší; snad tedy mi poslouží příroda. Pozdravuj všechny. Těším se na shledanou a na kousek duševní a morální pohody; velmi jí potřebuju.

S pozdravem nejsrdečnějším K Č

(960) Sobotka [Po 16. červenci 1925]

Srdečný pozdrav

K Č

Pěkný pozdrav

Fráňa Šrámek

(961) Mladá Boleslav [19. července 1925]

Omylem jsem se dostal do Mladé Boleslavi místo do Sobotky; je to tu velmi nudné. Následkem toho přijedu do Sedmihorek pravděpodobně v úterý ve 12.32 (poledne), nezavezou-li mne omylem do Domažlic nebo do Moravské Ostravy. Je tím vinen starý jízdni řád. Těším se na shledanou, a bude-li nutno, budu telegrafovat.

Srdečný pozdrav K Č

(962) [Koncem července 1925]

Milá Olino,

tedy začíná se hrát až v neděli večer; hraje se Lesní ženka, v pondělí Bařoch, v úterý Soud, ve středu Směry života a nějaký Šamberk, ve čtvrtek Druhé mládí, v pátek Bejvávalo a nějaký Neruda, myslím Prodaná láska, nově studováno. Ohlašuje se Bartoš, pak Žuk, pak Madla a potom Bengle. – Dojel jsem šťastně, několik minut před velikým lijákem; dnes odejel bratr se svou familií. Navalila se mi za ten týden hromada práce, hlavně korektury Krakatitu; a k tomu je mi hanebně leno. Myslím, jak teď musí být pěkně v těch lesích; nu, což naplat, vynahradím si to později. Myslím, že se nevrátíš před nedělí, vid'?

Měj se hodně dobře, pozdravuj co nejsrdečněji celou partu, a koukej, ať si nepolámeš oudy; budu rád, až Tě uvidím celou.

Srdečně zdraví K Č

(963) Český Krumlov. V úterý, dne ? [1. 9. 1925]

Šťastně dorazil, vše viděl, spal 14 hodin, snědl 3 porce, našel kapsu hřibů, celkem spokojen. Veliká lenost spojená s chutí ještě něco vidět. Snad Vyšší Brod. Je tu mnoho pěkného. Vše v pořádku. Těším se zase do Prahy.

Srdečně K Č

(964) Český Krumlov [2. 9. 1925]. Středa

Dnes jsem zamokl. Je to divné, kde já jsem, tam prší. Přesto není to dosud zlé. Pokusím se vzdorovat počasí a vydržet.

Srdečně zdraví K Č

(965) [Český Krumlov 4. 9. 1925]

Včera byl na celodenním výletu kočárem, ve Vyšším Brodě a Rožmberku. Zítra opouští Krumlov a jede dál, někam na Lenoru, kde jsou ty pravé lesy. Ale to už je začátek návratu. Jinak vše v pořádku, pěkný chladný čas, nálada obstojná.

Se srdečným pozdravem K Č

(966) [Prachatice na Šumavě 6. 9. 1925]

Zas o stanici dál; je trochu zima na hříbky i na mne, následkem čehož se asi dost brzo vrátím. Jinak zdrav, nyní už sám, a vidím mnoho pěkného.

Srdečně zdraví K Č

(967) [Lenora] 7. IX. [19]25

Tak už se vracím, neboť není mi možno déle mrznout. Ale hříby jsem našel, panečku! Přihlásím se ihned po návratu.

Se srdečným pozdravem K Č

(968) [Znojmo – Německý Brod 17. 9. 1925]

Madla si ve druhém aktě obouvá punčochy, ale pak přijde v peignoiru bosa! To nejde. – Konečně jednou krásný den. Ještě jsem nedojel.

Srdečný pozdrav K Č

(969) [Brno] 21. 9. [1925]

Přijdu k Vám v úterý odpoledne

Čapek

(970) [Asi 1925]

Tak jsem přišel za Šrámkem, jak smluveno, – a Ty jsi v tahu. Zítra přijdu hodně brzo, abychom se dostali dřív k paní Felicince. Ovšem nejsem si jist, nezapomeneš-li i na to a nepůjdeš-li místo toho na koně.

Srdečně

K Č

(971) [Počátek listopadu 1925]

Milá Olino,

přijdu k Vám zítra v (úterý) odpoledne; doufejme, že bude hezky a že se trochu vytáhneme na vzduch. Protože máš Madlu, přijdu dřív. Do Lán pojedu patrně ve středu, ne-li ve čtvrtek. Ovšem do Pen bych se vrátil. Jinak nic nového. Psal jsem zrovna do Přítomnosti článek Ženy a politika, který si přečti.

Líbá pacinky K Č

(972) [Počátek listopadu 1925]

Drahá Olinko,

člověk míní a starý pán na Lánech mění. Zrovna se dovídám, že nemohu tam jet v pondělí na oběd, protože tam bude kterýsi vyslanec, nýbrž až na večeri, takže tam budu asi nucen zůstat přes noc do úterka, a vrátím se patrně až v úterý v poledne. I nemohu přijít v úterý ráno, jak jsem sliboval a se zaklínal, nýbrž až v úterý odpoledne. Což budiž vzato na vědomí.

S políbením obou rukou K Č

(973) [Asi 1925]

D. O.,

opravdu bys neměla pořád jezdit po gašpílech; už si jednou trochu odpočiň! Teď už s tím na čásek přestaň. Tak já přijdu zase zítra (ve čtvrtek) odpoledne, tak buď doma, abych Tě zas jednou uviděl; už je mi to od soboty trochu dlouhé.

Tož na shledanou. Líbá ruce

K

(974) [Asi 1925]

Dobrá, přijdu tedy zítra (čtvrtek) po 5. hodině. Dnes budu držet palec.

Srdečně K Č

(975) [Asi 1925]

Přijdu tedy zítra (ve čtvrtek) odpoledne asi o 4. hodině – doufám, že aspoň tentokrát Tě zastihnu.

(976) [Asi 1925]

Byl jsem tu v pátek před polednem, ovšem marně. Tedy zítra (v sobotu) o 1 5 před divadlem, ano?

(977) [Asi 1925]

Krásná!

(978) Brno [8. února 1926]

Milá Olino,

píši v rychlosti pár slov – jsem tu jako v jednom kole; samé konference a večere, že se ani nevyspím. Doposud se mi nepodařilo sejít se s Petrem Bezručem (kterého si chci nakreslit, atd.); následkem toho nemohu se zítra (v úterý) vrátit a přijedu až ve středu. Chytnu-li ranní vlak ve středu, stavím se asi o 5 hodině u Tebe v divadle – tuším, že máš v Mořské panně nějakou epizodku, takže tam beztoho jsi. Ve čtvrtek pak rozhodně přijdu k Vám. Tak proboha prosím, nebruč, že neuvídím premiéru; naplival jsem Ti, Myrrhinko, pro štěstí na tenhle dopis; sraz vaz, breptej a měj se hezky.

Líbá pacinky K Č

(979) [18. března 1926]

Milá Olino,

zítra je den, kdy se obvykle setkáváme; proto Ti honem a v krátkosti píšu pár slov a pěkné pozdravení. Zítra jsem jednak volán na Hrad k panu sekčnímu šéfovi Schieszlovi, jednak se u mne hlásí jeden německý režisér z Vídně; nevím, jak to pořídím. V sobotu jsi už jistě v Praze a nehraješ; stavím se tedy odpoledne u vás a čuchnu si k zvalým kyticím Tvé hradecké slávy. Doufám totiž, že to dobře dopadlo. Teď běžím do schůze Pen a potom k Vaším na čaj – jediný čaj, který jsem letos neodmítl. V úterý byl večer u pana prezidenta; poděkoval jsem, že nemohu; a to mi ještě vyčítáš, že pro samé návštěvy a styky nemám žádný čas pro lepší věci. Teď ještě musím napsat dvě omluvy na čaje v pátek a v sobotu. Tak pa, a na shledanou!

S políbením kočičích tlapek K.

(980) [Březen 1926]

D. O.,

v pátek ráno jsem u zubaře –, budu-li včas hotov, přijdu na zkoušku; jinak přijdu určitě v sobotu asi o čtyřech. – S tou Andulou se naprosto nerozčiluj, to na věci nemění, ani co by za nehet vlezlo; v tom právě ukaž (přede všemi!) své sebevědomí, že dáš najevo naprostý nezájem o její hostování. Ústně víc o tom.

Líbá uctivě ruce K

(981) [Květen 1926]

Milá Olino,

nevím, píšeš-li o mých “povinných návštěvách” s ironií nebo ne; není to tak zlé, a prosím, abys mi věřila, že se těm anglickým hostům nevěnuji o nic víc nežli oni mně, když jsem byl jejich hostem v Londýně. Jsem jimi vázán v sobotu a v pondělí odpoledne i večer; to je vše.

Na neděli jsem volán k panu prezidentovi; ale to ovšem je povinnost, o které se nediskutuje, vid’?

Kvapil je velmi bídný; je mi ho čím dál tím víc líto. Co mne víc zaneprazdňuje než ty “návštěvy”, je ovšem redakce, která za nepřítomnosti Klímovy a choroby Bassovy vyžaduje jisté permanence nás ostatních. Tedy prosím Tě, abys na mé “povinnosti”, jak tomu říkáš, pohlížela s jistým pochopením. Jsem skutečně trochu v honičce; cítím to na tom, že zas velmi bídně spím. – Není mi třeba “vyspořit si 15 minut” pro Tebe; měl jsem volno v pátek ráno, kdy jsem chtěl přijít za Tebou; protože nebudeš doma, stavím se u Tebe v sobotu ráno a prosím Tě, kdybys nebyla doma, abys mi u Vašich nechala vzkaz, smím-li se u Tebe stavit v pondělí dopoledne.

Spletl jsem si datum a byl jsem, než jsem Ti napsal tento dopis, už na cestě do divadla; myslel jsem, že hraješ Markýze, a zatím je Nikolská.

Chtěl bych zase mít pokoj a dny pro sebe a pro věci svého života; jenže existuje, jak víš, zákon sérií; přijde toho najednou vždycky víc. Kdybys nebyla psala trochu ironicky, byl bych si Ti rád ponářikal. Těším se, že až budeš mít pro mne chvílku, bude to chvílka vlídnosti. Bylo by mi jí opravdu zapotřebí.

Líbá ruce K Č

(982) [Počátkem července 1926]

Milá Olino, přišel jsem ve 4 hodiny 20 minut – tedy ne později než jindy. Co mám nyní dělat? Zítřka (v neděli) ráno jsi v divadle, odpoledne jsem já z povinnosti na sletu. V pondělí ráno asi zkoušíš, odpoledne je u mne komise na domek a snad Šrámek. V pondělí večer jdu do divadla a stavím se u Tebe, chceš-li. V úterý ráno jsem volný, odpoledne je výbor Pen. Prosím, urči sama, kdy Tě mohu vidět.

Srdečně K

(983) 19. července [1926] v pondělí

Drahá Olino,

dnes ráno jsem teprve dostal Tvůj dopis; však už jsem měl starost, že vůbec o sobě nedáváš vědět, a dvakrát jsem byl u Vašich ptát se po Tvé adrese. Jsem rád, že konečně na místě, které slouží Tvému zdraví, a že se Ti tam snad líbí; píšeš však kupodivu málo o tom, jak to tam vypadá, je-li to v horách atd. To víš, že bych si rád představil Tvé nynější prostředí. Byla jsi, myslím, příliš dlouho v Paříži, bylo by bývalo lépe jet co nejdřív k moři.

Minulého pátku jsme pochovali švagra, dr. Koželuhu; zemřel v úterý, raněn mrtvicí, ale zdá se, že i bez té mrtvice byl ztracen, protože vinou jakési malé operace v nose dostal otravu krve. Zemřel bez testamentu a bez jakéhokoliv majetkového inventáře, takže sestra se nalézá v těžkých starostech a nelze vůbec říci, kolik po něm zůstane; neboť skoro všechno jeho majetek je ve spekulacích pozemcích. Tak vidíš, život je těžký i pro ty, o kterých sis vždycky myslela, že jim nic nechybí.

Včera, v neděli, jsem měl v novinách svůj nový interview s panem prezidentem. Ten sokolský slet trochu vyčistil politický vzduch u nás – ukázalo se tolik entusiasmů pro Masaryka, že Národní listy trochu zalezly; zato štvou hanebně proti Benešovi. Tvůj tatínek je tam hodně nešťasten.

Po velkých bouřích a lijácích jsou tu teď veliká vedra, dnes 30°C ve stínu; vegetuju tedy, jak to jde, ven skoro nevycházím a psát pro vedro nemohu; ostatně jsem musel jet na tři dny do Brna. Myslím, že ještě před Tvým návratem si vezmu asi týden dovolené. Z Ameriky mi nic

nepíší, patrně z toho mého zájezdu nic nebude. Což je pro mne značná úleva. Jsem teď tak nějak tupě živ, ale i to je odpočinek. Kdybys věděla, co jsem se navzpomínal, je-li Ti dobře a nestalo-li se Ti nic. Ten den, kdy jsi jela, jsem neměl stání; myslel jsem, nezhoršilo-li se Ti to slepé střívko a nebyla-li cesta příliš zlá. A pak jsem měl zase starost, když jsem si Tě představoval v Paříži, a už jsem se skoro modlil, abys jela někam ven. Prosím Tě, co to je s tím Tvým abscesem? Je to v krku nebo kde? Ty nic pořádně nenapišeš. – Román jsem ovšem opravil a dodal do Českého slova; zdá se mi, že konec je trochu uchvátaně napsán a že jej asi ještě trochu projdeš, než to dáš do knížky. O Vávrovi nemám zpráv, ani o nikom známém. Věř mi, holčičko, že moc a ve starostech na Tebe vzpomínám; nejsem zvyklý si Tě představovat tak daleko od domova. Popros za mne Mariannu, aby na Tebe dávala dobrý pozor a vrátila Tě bez vřidků a hodně zdravou; a pozdravuj ji srdečně. Nelze ani psát, samo držátko se potí a lepí se mi k prstům. Jsem těžkopádný jako pytel mouky. Jak budu rád, až bude zase podzim a Ty budeš, mumíku, živá a zdravá v Praze. A piš mi častěji pěkné, důkladné psaní, abych mohl zavřít oči a vidět Tě, kde jsi.

Teď ovšem, v této sezóně, není vůbec nic nového; myslím dokonce, že i kdyby něco nového bylo, nebyl by člověk s to se o to zajímat. Teď tak sedět pod lentiškem nebo pod svídkou a na nic nemyslet. Ani hříšné myšlenky člověk tím horkem nemá. Běhám celý den bos a pěstuji semínka; ujišťuju Tě – že to je náramná zábava. Buď ráda, že jsi unikla sletu; bylo to vyčerpávající, a já nešťastník měl na krku tolik cizinců, že jsem pak potřeboval týden mlčení. A pak jsem měl tolik strachu, když jsi nepsala, a potom přišel ten pohřeb – nebyl to pěkný čas, co jsem zatím prožil; jenom ten poklid nad klíčovými semínky mne tak trochu konejšil. Jsem tedy zdrav, jenom trochu zmořen.

Ale co Ty, co Ty tak v tuhle hodinu děláš? Myslím, že jsi skoro celý den v moři; ty přílivy, to je tak krásné, jak to pere do skal; snad teď, když jsou všude vedra, užiješ toho vodního štěstí. A co děláš ráno, co děláš večer? Nic si nedovedu představit; musíš mi to jaksepatří napsat.

Už končím, Olinko; nic jiného bych asi nepsal než samé otázky – pokus se na ně odpovědět i tak, bez říkání. Jen to chci ještě říci, že je mi dost smutno a že vzpomínám jako starý blázen. A už nic víc. Buď zdráva a piš.

Ručičky líbá a Mariannu zdraví Karel

(984) 23. VII. [19]26

Drahá Olino,

píšu v rychlosti z redakce, aby to mé psaní běželo ještě dnešní poštou. Tak chválabohu, dnes přišly najednou dva Tvé dopisy, ten o tom úžehu a ten druhý; zatímco došly, doufám, že už jsi se docela svlékla z kůže a že jsi teď na sluníčko opatrnější. Jinak jsem opravdu moc rád, že se Ti tam líbí a že něco užiješ. Zítra jedu na pár dní na Sázavu, protože se ochladilo; teď je tak počasí pro mne, ale zase moje semínka tím trpí. Nového nic není; psal mi Kvapil z ostrova Malty, kde se jako omlouvá, že řekl-li mi něco, co neměl, stalo se to v duševním stavu nemoce. Nemusí se nijak omlouvat; doufám, že s ním nebudu už mít mnoho co dělat. – V těchto dnech jsem si moc surově vyjel na Národní listy; psaly už příliš sprostě o panu prezidentovi, a tak jsem velmi vynadal Gabrielu Moudrému z NL – krátce sic, ale stručně. Teď ovšem denně dostávám od nich vynadáno já; ale za to mi děkují lidé jako za nějaký velký čin. Co platno, člověk nevydrží ve svém koutě, když už to lidské hovadství přesahuje všechnu míru.

Jsem tak nějak naprosto zaměstnán, třebaže pranic nepíšu; ale jednak mám teď mnoho naléhavé páračky v zahradě, jednak pořád ještě mnoho návštěv atd.; budu rád, když teď pár dní budu lenořit jako zvíře.

To víš, že se na Tebe tuze mnoho navzpomínám. Román ještě pořád vychází; ten redaktůrek Meloun odchází z Českého slova – hlásil se k nám, ale nejde to. Hoffmeister je na svatební cestě v Anglii, celý svět se teď po sletě rozjel na venkov nebo za hranice; ale moje pátky se přesto udržují – dnes přijde ke mně ten americký bankéř Tomáš Čapek. Praha je prázdná a tichá, a tím o mnoho milejší než dříve.

A tak se, prosím Tě, měj pěkně; už se Ti to pomalu dosejpá – uteklo to opravdu strašně rychle, je to, jako bys teprve před týdnem odjela. Užij toho mála pěkných dnů a buď hodně, hodně šťastna. A pozdravuj Mariannu.

Srdečně líbá pacinky K. Č.

(985) 27. VII. [19]26

D. O.,

je mi Tě moc líto, že se Ti patrně ty prázdniny moc nepovedly; ale z toho si nic nedělej, že jsi nic nenapsala, to je zrovna dobře, potřebovalas odpočinek, nauč se tomu od těch Francouzů, co o nich píšeš, ty udýchanče! Jen kdyby sis pořádně vyhojila tu pohrudničku; myslím, že bys přes to horko měla být víc na slunci. – Tady je teď nesnesitelně, teprve dnes zase začíná pořádné vedro; vzpomínám při tom na Tebe, že zase budeš víc zkoušet vedrem. Po dva dny tu dokonce poprchávalo. – Už mám napsáno 13 povídaček, pečů obyčejně jednu denně, je tak mrtvo, že mě nic z práce nevyrušuje; někdy po tři dny nedostanu ani jeden dopis, a (pokud nejde o Tebe) libuju si, že nemusím nikomu odpovídat. – Nového není vůbec nic. Tak teď už budu počítat dny do toho pátého; dělá-li to tam dobře Tvému zdraví, zůstaň raději déle; nebo jed' domů přes Švýcarsy a zdrž se tam asi 1–2 dny, abys tu hroznou cestu nedělala jedním vrzem; vyčerpáš se, holčičko! Rozhodně si tu cestu zpátky hled' nějak rozdělit. Měj se dobře, děvko zlatá, a napiš mi ještě pár řádek. Líbá Ti všechny Tvé unavené prsty

K.

(986) 29. VII. [19]26

Drahá Olino,

nevím, dojde-li Tě ještě tento dopis; spíš myslím, že už ne, a proto je docela krátký. Byl jsem teď pár dní venku, v Jevanech a Čerčanech a Ouběnicích; ale udělalo se tuze chladno a prší, i sedím zase tuze rád v Praze. Mně by to chladno hovělo, ale semínka mně nechtějí klíčit. Není zhola nic nového, skutečně mrtvá sezóna; jen v politice to všelijak smrdí, ale to Tě nebaví a mne ne o mnoho víc. Ten Tvůj dopis leteckou poštou jsem snad nedostal – z Paříže došel jen jeden, bez zpáteční adresy; nevím, byl-li poslán letadlem.

Prosím Tě, co s Tvými dřavými játry? To jsou věci, ve kterých se nevyznám, ale s kterými Tě budu honit k doktorům, fuj! to prostě nejde.

Jinak jsem rád, že jsi tlustá a pěkně vypečená na slunci. Ať Ti to slouží ke zdraví! Ten déšť, který venku padá, je tak trochu pozdrav od Tebe; neboť podle novin je to prý porucha od Biskajského zálivu. Od nás nikdy žádné poruchy na západ nejdou, a proto Ti posílám co nejpěknější pozdrav poštou; je sice skoro jisto, že už jej nedostaneš, ale píše jej pro vlastní radost.

Co nejsrdečněji líbá obě pacinky a moc už se těší na shledání

K Č

(987) [Asi srpen 1926]

Přišel jsem, jak smluveno, v 10 hodin – a bylo pozdě. Přijdu tedy odpoledne, od zubaře. Nevím tedy přesně hodinu, ale bude to asi po 4, a doufám, že zastihnu doma “němou tvář”. Ať to dobře dopadne! Držím oba palce.

Srdečně KČ

(988) [Asi srpen 1926]

Přišel jsem po 4 (1 5), jak bylo smluveno, a velmi jsem užasl, že jsem Tě nenašel doma. Nerozumím tomu. Přijdu tedy zítra (středa) dopoledne, asi o 10 hodině. Co dělá hlas? Já chodím pořád k zubaři.

Srdečně se zlobí

K.

(989) 1. září [19]26

Drahá Olino,

tak jsem náramně rád, že se nyní důkladně léčíš a že nepříjemnosti s tím spojené přijímáš tak hrdinně. Drž se, hochu, budeš kozákem. Včera mně říkal pan Standard (ten od slečny Vaněčkové), že se přeptal u dr. Přecechtěla, co ti jako je; a ten pan doktor řekl, že to není nic vážného, ale že se musíš aspoň měsíc léčit a být vůbec velmi opatrná na své zdraví, neboť jsi prý úplně vyčerpána tělesně i duševně. Tak tady to máš. I prosím Tě na kolenou při popeli (cigárovém) Tvého otce, abys psala tak málo, jak jen vydržíš, a blbla pánubohu do oken a jedla jako Budulínek a vůbec všemi cestami doplnila své síly, kterými jsi tak nešlechtně mrhala. Jez, pij, lež, inhaluj, gurgluj, chod', požírej, nač padneš, mlč, nemysli, nepiš (krom sem tam nějakého dopisu Čáčovi – stačí krátký, jen když bude) a postav se zkrátka pořádně na všechny čtyři.

Dnes jsem dostal Tvé psaníčko: včera už jsem běžel k Vám, abych se zeptal, kde jsi a co děláš; donesl jsem Božce pár knížek pro Tebe – nelekni se, je tam pár francouzských, ale přidal jsem je proto, abys měla co dělat. Teď v tom zeleném pokoji vypadá Vaše Božka míň zeleně než jindy. František Langer slyšel, že prý máš dovolenou na 3 měsíce, i zděsil se velmi, ježto v jeho novém, dosud nedokončeném kuse (je to docela jiný než ten, o kterém víš) je pro Tebe napsána a na Tebe prý šita jediná a následkem toho hlavní ženská role. Byv ode mne upokojen, vzkazuje Tě František pozdravovat. Také Šrámek už je zpátky v Praze, jen já tu schnu v tomto překrásném indiánském létě a počítám, kdy se dostanu ven. Chtěl bych jet do Luhačovic a na Tatry, ale 1. musím ještě dodělat jednu politickou věc – a já ji dodělám jako dluh za to, že jsem nebyl na vojně, 2. musím zase v jiné věci zajet do Brna, 3. starý pán mne zase (jaksi ostýchavě, ale přece) zve do Topolčianek. Nevím, jak to všechno spojím. Mám ještě nevybraných 20 dní dovolené. Ono i tady je teď krásně, až na ty velmi vážné a těžké věci, kterými se teď musím zabývat. Ale tenhle boj se musí dodělat, i kdyby mne to mělo půl roku stát; to víš, jde o někoho, kdo nám za to stojí. Shledávám s velikým překvapením, že nejsem tak docela bez jistého veřejného a mravního vlivu, – člověče, já na to nikdy nemyslel. Nu, dej mně k mému podnikání své ženské požehnání, jo? Aspoň vidíš, že Čáča není stará zaschlá bačkora.

Fuksa mi říkal, že také ten Dvořákův kus je dobrý, – tak vidíš, rostou Ti role, zatímco sedíš někde na kraji lesa. Slečna Vaněčková mi odkudsi přivezla sazeničky jahod; staví se prý u Tebe, až pojedou do Sliače; je bledá jako tlusté z šunky (nový Burianův vtip). Také prý Marianna chce jet za Tebou; a víc už nevím, leda pár starých a ořepaných věcí, jako je to, že na Tebe tuze a tuze vzpomínám pod sluncem i pod hvězdičkami. A tak, mumíku, měj se hezky a uzdrav se z těch uzlíčků a všech ostatních částí těla, výrůstků a podobných neplech, a poslechni mých rad na stránce 1., a dej výhost (to slovo jsem ještě jakživ nenapsal!) všem starostem. Pa, na shledanou. Líbám Ti ruce [...] co nejvřejeji.

K Č

(990) V pondělí, 6. září [1926]

Drahá Olino,

byl jsem včera mimo Prahu (to víš, pořád ta politika – raději Ti o ní už nebudu říkat), a dnes ve vlaku jsem si koupil včerejší Tribunu, kdes měla ten žalostný nářek na poštu. Protože by se

i kámen ustrnul, ustrnul jsem se i já, a proto honem píšu, ačkoliv nemám co, ale jen tak, aby Ti měla ta panská co dát. Rovnou z dráhy jsem zaskočil do redakce a odtud píšu – co vlastně? Že na Tebe tuze vzpomínám a nemohu se dočkat psaní, ve kterém napíšeš, že už Ti je líp a že už můžeš mluvit deset hodin bez ustání a že zpíváš jako skřivánek, poskakuješ jako třasořitka a vůbec se raduješ z těch krásných dní, které Ti pánbíček nadělil. A zítra nebo pozítří zas napíšu něco, jo?

Srdečně líbá pacinky KČ

(991) [9. září 1926]

Drahá Olgo,

myslím, že jsi byla ve velmi špatném rozpoložení mysli, když jsi mi psala poslední dopis, co došel dnes ráno. Měl bych velmi mnoho co namítat, ale jak víš, neodpovídám nikdy na výčitky, bolest, kterou mi to dělá, dovedu zamlčet; ale jednu věc nemohu přejít. Nesmíš takhle myslet a psát, chceš-li se uzdravit; jak víš, doktoruju trochu po svém, a má nejpevnější víra je, že člověk musí chtít být zdrav, musí chtít být šťasten, musí sebe sama donutit k rovnováze a optimismu, aby vůbec žil, – zvláště jde-li o člověka tak křehkého, jako jsi Ty – nebo jindy já. Nudíš-li se, nuď se s humorem; stýská-li se Ti, směj se při tom sobě samotné; zažeň od sebe každé utrpení, nebo se neuzdravíš. Děvče, to, co Ti říkám (a říkám Ti to už hodně dlouho), není pohodlné, ale není to ani sobecké, naopak; to nejlepší, co můžeš dát lidem jako člověk, jako holčička i jako umělkyně, je dobrá mysl. Psala jsi i říkala jsi, že máš ráda samotu; a tu to máme! Psaní, které jsem dostal v pátek, bylo plné rezignovaného úsměvu; byl jsem nad tím rád a hlavně bez starosti; a najednou ve středu dojde taková žaloba. Vždyť jsem Ti psal, že jsem nebyl v Praze; nemyslíš na to, že v těchto dnech jsem si lámal hlavu daleko většími a těžšími věcmi než kdy doposud; vidíš, kdybys trochu chtěla, mohla bys mi to i usnadnit.

Ale hlavně sed' na místě a léč si ty hlasivky; nedělej si zbytečné starosti, přejde to, všichni doktoři Ti to říkají – to je Tvá nešťastná nátura, že se chvílemi plašíš. Kolipak nemocí už jsem s Tebou prožil – oči, slepé střevo, otravu, plíčky – a vždycky ses děsila bůhvíčeho; a vidíš, už o tom většinou ani nevíš. Tak jen hezky inhaluj, i když je to, jak rád věřím, otrava; buď trpělivá a neutíkej z těch hloupých Luhačovic, pokud to nebudeš mít docela v pořádku, – vždyť jsi tam teprve 12 dní! Už mi ani nepiš; jedu do Brna, kde mám věci k vyřízení, a pak do

Luhačovic a odtamtud na Tatry, – potřebuji je letos, protože se musím zbavit chronického ranního kašle, který mne zle trápí. Ještě Ti přesně nepovím, kdy do Luhačovic přijedu, – bude to tak začátkem příštího týdne; však já se přihlásím. Jen aby byl pěkný čas jako dosud – mám ještě dvacet dní prázdnin, a potřebuju je už sakramentsky. Ty věci, které mne tu držely, se už obracejí k lepšímu a jsou většinou v běhu, takže se k nim mohu zatím (kéž už nadobro!) obrátit zády. Jinak nového není nic; jsem ještě velmi zapřažen různými pracovními resty. Tedy prosím Tě proboha, buď trpělivá v léčení, buď klidná a veselá, neplaš se, vyžeň si brouky z hlavy, není toho třeba. A až Tě uvidím, vynadám Ti ještě víc. Tohleto už nesmíš, aspoň kvůli sobě ne.

Upřímně zdraví a líbá Tvůj K Č

(992) Brno 13. 9. [1926]

Přijedu úterý

Čapek

(993) [V polovině září 1926]

Drahá Olino,

zapomněl jsem Ti dát ten výstřižek z Československé republiky s referátem o Líčidle; posílám Ti to tedy, když už dnes po celý den musím vyřizovat korespondenci. Prosím Tě, přiložený lístek odevzdej slečně Jiřině Schubertové, ve věci Penu.

Dostal jsem šťastně lůžko ve spacím voze, takže pojedu jako pán. Celá cesta trvá 11 hodin.

Pořád se dívám na ty sošky, mám z nich velkou radost; děkuju Ti za ně ještě jednou, ale hrozím se toho, co musely stát peněz. Však počkej, já se Ti za to ještě pomstím.

Tak pa, měj se těch pár dní hezky, nespadni z koně, nechrapti a vůbec dělej dobrotu.

Srdečně zdraví a ručičky líbá K. Č.

(994) Pátek ráno. [Tatranská Lomnica 17. září 1926]

Šťastně dojel, a hned ráno se udělal krásný čas; kéž by vydržel! Mám pěkný pokoj, je tu už pramálo lidí, tedy vše v pořádku.

Srdečně K Č

(995) [Tatranská Lomnica, září 1926]

Pozdrav z míst, na která ovšem nelez. Velmi krásné počasí; hodně chodím, což jsem bezmála už pozapomněl. Za pár dní asi pojedu dál.

Srdečně K Č

(996) Tatranská Lomnice [před 20. zářím 1926]

Drahá Olino,

píšu jen krátké psaníčko, abys věděla, že jsem zdravý a nic mi neschází; totiž dnes mi náhodou schází pár hodin spaní, jelikož tuto noc jsem moc a dlouho pil s nějakými slovenskými politiky a novináři, až se pak se mnou houpala postel jako loď; jo, pro politiku se člověk musí někdy obětovat. Zítra nebo pozítří jedu do Topolčianek; starý pán mne tam velmi srdečně pozval, abych si tam prý pobyl, jak dlouho budu chtít. Teď jsem se tu seznámil s víc lidmi, než mně je milo; předtím jsem byl zase ukrutně sám. Hlavně běhám a běhám, trochu jsem si rozhybal necvičené nohy a rozdýchal si plíce – však to jsem potřeboval. Krom lístků, které jsem Ti poslal, jsem nevezl pero ani do ruky. Jsem vždycky, když se vracím domů, tak příjemně unaven, položím nohy na židli a dřímám – dávám si naprostý odpočinek od myšlení i od práce, což mi, doufám, schvaluješ. A Ty se měj hezky, jsi-li už v Praze, ušetři si ten krček, dej pozor a nepřepni si hlas, pokud se Ti neustálí; to víš, mám starost, a mockrát jsem vzpomněl, jsi-li už v Praze a jak jsi snesla cestu. No ale jsi už chvílemi rozumná holčička a snad si dáš na sebe pozor i bez mého napomínání. Už se začínám těšit na návrat, a žádám důtklivě, abych Tě našel zdravou a šťastnou. Br, došel mi inkoust v plnicím péře, a tužkou já nerad píšu; i nezbyvá mi než Ti políbit tlapky a přát Ti dobrou noc.

Upřímně zdraví K Č

(997) Pondělí, 20. [září 1926]

Pozdrav z pěkného výletu – ale chladno je tu dost. Už se pomalu těším domů. Příroda je tuze pěkná, ale doma je člověk taky rád. Jsem velmi zdrav a krom trochy dlouhé chvíle i spokojen.

S pozdravem K Č

(998) Topolčianky [1. října 1926]

Drahá Olino,

byl jsem tu pozdržen déle, než jsem čekal; ale byly to v každém ohledu krásné dny. Vrátím se teprve v pátek, a v sobotu dopoledne se stavím u vás. Teď budu vezen kočárem na jakýsi výlet – tedy zatím sbohem a líbám ručičky.

K Č

(999) [Asi 1926]

Byl jsem tu po 11 hodině, ovšem bez úspěchu. Přijdu tedy zítra (v sobotu) dopoledne po 10, ano?

S pozdravem

Čč

(1000) [Asi 1926]

D. O.

nech mi vzkaz u portýra, kde Tě zítra (v sobotu) – řekněme v 5 hodin – najdu; nebo se tam vyskytni sama v tu dobu.

Srdečně

K

(1001) [Asi 1926]

D. O.

tedy zítra (v úterý) o " 4 u Ludmily na Pána Pánu.

Líbá ruce

K

(1002) [Po 3. březnu 1927]

D. O., byl jsem tu marně v pátek odpoledne; tak tedy přijdu zítra (v sobotu) dost brzo odpoledne (večer máš Nevadu). Na shledanou!

K.

(1003) [Po 3. březnu 1927]

Drahá Olinko,

to víš, moc rád bych Ti posloužil tím luxem, ale on by u Vás nefungoval, protože je to stroj na 220 volt (jako máme u nás ze žižkovské elektrárny), kdežto u Vás máte proud 120 volt (z pražské elektrárny). Na Malé Straně jsem měl lux na 120 volt, ale když jsem se stěhoval, musel jsem jej vyměnit za 220tiovoltový. To mně je moc líto, že Ti můj lux není nic platen. –

Přijdu tedy dnes (v sobotu) odpoledne asi v 5 hodin, protože hraješ Nevadu. Líbá ruce

K.

(1004) [Před 12. dubnem 1927]

D. O., přijdu dnes večer do klubu, a sice v 8 hodin na večeři. Přijď tedy také v 8, protože se, jak víš, dlouho nezdržím. Mám moc práce, a chci zítra se jít podívat na zkoušku Adama. Tedy jistě v 8 hodin v klubu!

K.

(1005) [Duben 1927]

Drahá Olino,

některé věci se nemají vyslovovat vůbec nebo aspoň ne často. Víš, i živé maso otrne, sahá-li se na ně často. Nebudu teď reagovat na Tvůj dopis; mám nervy tak pocuchané jako nikdy a přicházejí na mne zrovna záchvaty netrpělivosti, kdy se musím držet, abych něco nerozbil.

– Teď je řada na Zabitém. Rád bych věděl, jak jde, a rád bych Ti trochu pomáhal, abys to nenesla sama. Já vím, že Ti poskytuju málo, ale nech mne, abych Ti trochu foukal do horké kaše a byl Ti aspoň berličkou, když toho neseš příliš mnoho. Proboha, ničím se teď nerozčiluj. Zítra (ve čtvrtek) se přijdu optat zas; můžeš mne vyhodit ode dveří, ale nemůžeš mi zakázat mou potřebu být při Tobě a nést Tvé starosti. Nebudeš-li mít pro mne času, nech aspoň Božce podrobnější vyličení, jak ten Zabitý jde a co Ti dělá starosti. Tak vidíš, že Smolík nebude zlý; doufal jsem v to. Přijdu zase k páté hodině.

Na shledanou.

Líbá ruce K.

(1006) [26. dubna 1927]

Drahá Olinko,

srazvaz a breptej! Kdybych byl stonožka, držel bych Ti sto palců a tleskal bych padesáti páry končetin; ale co zmohou mé dvě malé ruce? Proto musíme vzývat osud; všecko dobře dopadne jako ten Zabitý sám. Srazvaz, srazvaz, srazvaz! Líbám Ti ručičky a cítím s Tebou.

Tvůj K Č

(1007) [Po 26. dubnu 1927]

Tak tedy přijdu zítra (v sobotu) brzo odpoledne. Včera jsem měl schůzi až do 8 hodin. O 1 10 jsem běžel k divadlu, ale už byl konec a všude tma. Chtěl jsem dnes dostat Zabitého – nu, co platno. Co dělal hlásek? A co dělá kotník? Nu, zeptám se na to až zítra.

Srdečně

K Č

(1008) Středa, 1. VI. [1927, Épernay]

Zatím jsem šťastně dojel do Épernay. – Vzpomínám, že dnes večer je premiéra Felixe. Jen aby už bylo po ní! Přeju, aby to dobře dopadlo, a pak už se pořádně léčit?! Dnes večer přijede sem Pepík.

Srdečně zdraví K. Č.

(1009) [Remeš 2. června 1927]

Pozdrav ze zastávky z Remeše. Tak už je bohudík po Felixovi, že? Jsem zvědav, co dělá krk.

S pozdravem K Č

Tak byl korunován král od Panny orleánské. Líbá ručičky

Koďas

(1010) [Paříž 4. června 1927]

Tak jsem od včera večer v Paříži, ale nemám z ní zhola nic: samé interviewy, oficiální návštěvy, hostiny atd. – je to ještě horší, než to bylo na programu. No, nějak to vydržím, ale jistě nebudu mít ani půl dne pro sebe – ani pro Paříž. – Tak, teď po Felixovi se pěkně léčit, prosím, a být zdravá jako kanár, až se vrátím. Příště dopis.

Srdečně zdraví K Č

(1011) V neděli v noci [Paříž 5. června 1927]

Drahá Olinko,

doposud jsem se nedostal k tomu, abych Ti napsal víc než pohlednici, a i teď Ti píšu narychlo pozdě v noci, místo abych spal, jak by se slušelo vzhledem k tomu, že jsem se vůbec nevyspal ode dne svého odjezdu. To Ti je strašné: samé návštěvy, bankety, interviewy od rána do večera; doposud jsem měl stěží pár hodin pro sebe, a skutečně jsem dosud nic z Paříže neviděl. No, je to vlastně otrava; ale co dělat, tomu se říká "povinnost". Jsem z toho už pořádně unaven; i Pepík a ostatní toho mají už nad hlavu. Denní pořad (hlavně můj, protože toho mám skoro víc než jiní) je: Ráno: interview, návštěva, banket; odpoledne interview, návštěva, nějaký čaj, a zas interview; večer banket a otrava. Už to ani není hezké; ani (s odpuštěním) nemám pokdy jít na stranu.

Moc jsem vzpomínal na Tebe, na Tvůj krček a na nešťastného Felixe, o kterém dosud nevím, jak dopadl, ale kterého jsem už dávno posílal k čertu, protože Tě zbytečně vysiloval. Tak, teď je to odbyto, a bůh tě chraň, abys vzala na sebe ještě nějakou povinnost. Teď je řada na tom, aby sis vyhojila hlasivky, a na ničem jiném. Když vidím hezké věci, vzpomínám vždycky na Tebe, jak by Tě opojily; bojím se, že ani nebudu mít fyzicky pokdy jít Ti něco vybrat, protože vůbec nevládnou svým časem. Chtěl jsem se vrátit už v pátek, ale zdá se, že je to vyloučeno a že tu zůstanu o jeden nebo dva dny déle. Čert mi byl tu cestu dlužen. Jsem velmi unaven. Pánbůh Tě opatruj, holčičko, a pěkně se leč, až přijedu (a už to hnedlinko bude), budu Ti povídat, jak málo jsem užil v té Paříži a jak jsem v ní skoro nic neviděl. Tak na shledanou, pusinko, musím jít spát, už skoro padám ze židle. Buď zdravá, buď zdravá; pořád na Tebe myslím.

Líbá Ti ručičky Karel.

(1012) [Paříž 8. června 1927]

Tak tedy v sobotu odjíždím odtud (panebože, jak rád!) a v pondělí ráno zazvoním v Kodaňské 22. Pokud jsem četl, Felix dopadl dost dobře. Dosud jsem neměl půl dne pro sebe, nic jsem neviděl, nikde jsem po své chuti nebyl. Už toho mám tak zrovna dost. Srdečně se těší a obě ruce líbá

K Č

(1013) 8. července 1927

Drahá Olinko,

ale to přece vím už dávno, že mne nemáš ráda; totiž někdy mne máš ráda, někdy vůbec ne a [...] jistě si to tak zasloužím. Musel bych být ze dřeva, abych to necítil; ale já opravdu nejsem ze dřeva, a proto na prvním místě Ti chci říci, jak trpím, když nejsi zdráva. Denně si říkám jakýsi druh modlitbičky, aby ses vrátila uzdravena a aspoň po té stránce silná a pokojná. Vždycky si myslíš, že to snad je fráze, když o Tebe projevují tohohle druhu starosti; ba ne, to je u mne zrovna vášeň, a proto Tě snažně prosím, abys mi podávala pravidelně bulletin o svém zdraví a co dělá hlas. Popros Mariannu za mne, aby Tě hodně střežila a krmila; pozdravuj ji a poděkuj jí za mne, že je s Tebou.

Arne Novákův synek zemřel; je to tragická rodina – už tři velmi nadaní bratři mu zemřeli v mládí. Je tu velké vedro a dusno, mám od toho skoro ustavičnou migrénu, neuralgii, ischias a housera; ani dnes skoro nevidím na papír, jaké mám mžitky před očima, a nemohu po sobě přečíst, co jsem napsal. Jinak – krom toho bouřkového dusna – žiju strašně klidně a trochu si narovnáвам záhyby, do kterých mne minulá zima pomačkala. Byl jsem trochu zdrbnut. Teď si oddělávám resty a chci napsat dlouhý článek, víš, ten o těch černošských povídkách, abych na podzim vydal knížku. Vidím Tě denně před usnutím a ráno, když se probouzím. Ty dny jsou zrovna neobyčejně dlouhé, když nemám žádné rande. Praha je nehezka a vyprahlá, dostanu se tam jen večer a ještě k smrti nerad. Snad tam dole ve vodě je život snesitelný; napiš mi rozdělení svého času, abych si kdykoliv mohl představit a vymalovat, co zrovna děláš. A nepiš nic, jen krátké zprávičky, aby měla má duše pokoj; ale jinak nech román románem a také mnoho nemluv a soustřeď se na to protivné a veliké dílo, kterému se říká Uzdravení. Nezlob se na mne, že o tom pořád mluvím, ale je mi zvláštní útěchou myslet si, že svým naléháním a staráním mám aspoň kousíček vlivu na Tvé zdraví.

Píše mi sestra; že od 15. července do 15. srpna bude v Tatranské Lomnici. Bratr je na Šumavě, zastupuju ho v redakci i doma. Celý svět se pomalu rozjíždí, Štorch je také někde na Adrii, Dostal jede do Cavalaire a tuze se divil, že Tě tam nenajde; Pepík je nějak zasmušilý, nevím, kam jede. Kdyby jen nebyla taková vedra, abych neměl ty své bolesti. Mám pocit, jako bys už byla strašně dlouho pryč, a divím se, když spočítám na prstech, že dnes je tomu

10 dní, co jsi odjela. Ještě jednou bych Ti rád položil na srdce všechno to své starání a řekl Ti, jak nesmírně si přeju, aby Ti tam bylo dobře.

Mnohokrát líbá ruce K

(1014) 11. VII. [19]27

Drahá Olino,

velmi mne potěšilo, že se cítíš nervově posílena; uvidíš, z toho pojde náprava celého Tvého tělesného stavu i hlasu. Nesmíš si myslet, že ten hlas bude v pořádku jedna dvě; to moře a hory Tě nemohou samy o sobě úplně pozdravit, nýbrž jen osvěží a zlepší celkové předpoklady pro Tvé uzdravení. Však Ti ten doktor říkal předem, že budeš muset po návratu prodělat detailní léčbu. Taková léčba mnoho nepomůže při chatrném tělesném stavu; Tvůj celý úkol u moře i pak na horách je předně fyzické zvelebení a za druhé šetření hlasu a hlasivek. Teprve na tomto základě Tě bude moci vyléčit, rozumíš? A proto měj trpělivost, nedopouštěj si žádné starosti a dělej to, co děláš: lenoš, odpočívej, obohacuj si krev a plíce, hodně jez, hodně športuj na zemi i ve vodě. A nepochybuji, že se vyhojíš. Bylo v novinách, že Štěpánek podstoupil vážnou operaci; nevím ovšem, oč šlo. Co mne se týče, velmi se oddávám klidu a nepišu skoro nic; dělám na zahrádce, což jsou jakési poloprázdniny. Teď pár dní mne trápí ischias a zánět dásně a množství návštěv; ty návštěvy jsou z toho nejhorší. Trochu se bohudík ochladilo; byla tu stejná vedra jako v Bělehradě a v Dalmácii, 30 stupňů ve stínu. Včera vyšla ta Tvá básnička v Lidovkách. Referáty o Kolotoči nebyly dosud nikde. Protože právě vypukly prázdniny v obou divadlech, myslím, že se počasí obrátí a přijde doba dešťů. Četl jsem v novinách, že jako vloni byla hotová mánie jet do Francie, je letos naprostá tlačénice těch, kteří jedou do Jugoslávie; loni tam prý bylo prázdno. Máš Ty, holka, smůlu! Kam se vrtněš, tam se hrne celý svět. Jeď na ty vysoké Alpy, to Ti udělá zázraky. Tak jsme měli dvě popravy, toho Bažanta a toho Sandtnera; Bažant byl pod šibenicí úplně netečný, patrně byl přece jen morálně méněcenný. Říkal mi pan prezident, že studoval jeho akta, a že prý celá ta rodina byla moc nepěkná. Jinak není bohudík nic nového; taková široká a pohodlná nuda je ve všem, skoro jako na vesnici. Řekl bych Ti rád nějaké teplé slovo, ale myslím, že se to k tomu horku, na které si stěžuješ, nehodí; spíš něco tak studeného jako zmrzlina, ne? Jenže Ty zmrzlinu nesmíš. Pozdravuj srdečně Mariannu i bratra a nelenuj si dát mi sem tam zprávu, co a jak. Dnes je tomu čtrnáct dní, co jsi odjela; dvanáct dní, co jsi u moře; je-li Ti za těch pár dní

opravdu o tolik lépe, jako píšeš, pak budiž sláva. Nu, musím jít do práce a přitom hodím psaní na poštu. Pa, měj se pokud možno dobře. Líbám obě ruce.

K.

(1015) 22. VII. [19]27

Drahá Olino,

dostal jsem Tvůj dopis teprve včera, kdy už jsi z Abazzie odjížděla. Poslal jsem Ti maličký dopis do Abazzie, ale patrně Tě pro ty bouře ve Vídni nedošel; varoval jsem Tě, abys jela přes Vídeň domů, protože byly obavy, že se ta revolta a eventuelní dopravní potíže prodlouží. Chválabohu, zdá se, že už tam je pokoj, a doufám, že jsi se hladce dostala do Vídně a snad už i z Vídně do vlasti. Mohla jsi opravdu napsat, kdy budeš v té Bratislavi; a hlavně mi nezapomeň napsat, jak dlouho budeš na Tatrách. Jak jsem Ti psal, je v Tatranské Lomnici do 15. srpna má sestra; nijak asi netoužíš se s ní setkat; na Štrbě je zase hrozně draho a krom toho nepříjemná obsluha, Smokovec je drahý a židovský, a tož by se Ti snad nejvíc líbilo v Tatranské Poljance, která je také značně výše než Lomnice. Nejkrásnější bys ovšem měla, kdyby ses ze Štrby usadila v útulně u Popradského plesa, úplně v klíně hor. Je to trochu primitivní, ale překrásné. Poljanka je uprostřed lesů a je nově čechizována; doporučuju. Belany jsou laciné, ale trochu stísněné v údolí. Matliary jsou příliš tuberkulózní. Nebo to udělej tak, že nejprve budete pár dní na Štrbě, pak se tramvají přestěhujete do Poljanky a pak štaci po štaci dál až do Belan (autobusem z Lomnice). Je to vesměs tak 10 minut elektrickou štace od štace, jen Belany jsou o kus dál.

To byste to snad nejlíp užily. Milé děvče, prodluž si ještě prázdniny co nejdéle; však Tě Gabryška v cyklu zaskočí, a dovolenou dostaneš, jen to fikne. Ostatně by Tě neškodilo si asi týden vyháňet náklonnost k ischiasu v Jáchymově; jsou to také vysoké hory a klimatické místo a lesy. Co se ochladilo, bylo mně celkem líp, ale ischias mne trvale trápí a budu opravdu nucen jej asi 14 dní koupat; už mi dal po léta pokoj, a letos se belhám jako nějaký invalida, co ještě bojoval pod Radeckým. Co se týče Tvého vyléčení, tak neměj žádnou starost; teď si máš jen upevnit zdraví, a další léčení bude v Praze. Tak hodně turistů a hodně jez, abys byla tuhá jako buk. Víš, že Andula Sedláčková vstoupila do Burianova divadla? – Tu Pepíkovu tragiku neber tak tuze vážně; byl minulý pátek u mne a sršel humorem. Pepík není z lidí, kteří mají talent být nešťastní. – V minulých chladnějších dnech jsem se pustil

jako blázen do zahradničení; koupil jsem si spoustu nových sazeniček a trávil jsem od rána do noci na bobku v zahradce; dělalo mi to tuze dobře, ale teď zase mám plno zanedbané práce doma, takže nemám ani půlhodinku volnou. Ani mi nestačí den. – Na zítřek a pozítřek jsem volán ke Švehlovi do Karlových Varů. Je tam také starý pán. – Jinak není docela nic nového; Praha je teď docela dobrá pro člověka poněkud samotářského, redakce je jako po vymření, takže my zbylí máme dost co dělat. – Tedy napiš mi, jaký máš časový rozvrh pro příští měsíc, a zatím, než Tě uvidím, se měj co nejkrásněji; máte Vy obě, Ty i Božka, co na svém zdraví vylepšovat.

Líbá obě ruce

a každý prst zvlášť K

(1016) V sobotu [30. července 1927]

Drahá Olino,

mám za 5 minut nějaké delší řízení, a proto Ti honem píšu krátké psaníčko, aby Ti co nejrychleji přišlo do pacinek, aspoň v pondělí. Tedy předně Tě pěkně vítám zpátky do vlasti; za druhé jsem měl ohromnou radost z té operace a hlavně z té vídeňské diagnózy. Tak vidíš, došlo na má slova, že jsi už dávno měla jet k nějakému cizímu specialistovi. Nu, chválabohu! Z toho podebrání v krku si nic nedělej, ani z té deprese; to je přirozená reakce po operaci, tak měj s tím trpělivost. Ani nevíš, jak jsem si oddychl po Tvém předešlém dopise. To mělo být už před rokem!

Tak ti srdečně gratuluju k té operaci. Nezlob se, že dnes nemohu psát víc, mám tuze naspěch. Zítra nebo pozítří víc.

Líbá obě ruce

a každý prst K.

(1017) Pondělí, 1. srpna [19]27

Drahá Olino,

čekal jsem dnes od Tebe psaníčko, kde mi napíšeš, jak se vynatrefuješ, co dělá krček a zda už Ti přijela Bódinka. Nu, dejme tomu, že to psaní dostanu zítra. Zatím Ti posílám Vodákův referát o Kolotoči – referát dost potutelný, ale který Tě, doufám, moc nedopálí. Ještě jednou Ti gratuluju k té operaci; byla to kuráž – a také, myslím, to byla neopatrnost, že jsi s nezahojeným krkem jela na Tatry; ten zánět v krku, který máš nebo jsi měla, je nesporně od té cesty; většina angín se chytne ve vlaku. Angínu na Tatrách ztratíš brzo; hlavní je, že ten vídeňský profesor shledal, že máš hlasivky jako provazy. Už dávno jsi k němu mohla jet, a mohlas být už dávno vyhojena. Naše medicína, tj. naši průměrní lékaři, není špatná; ale na některé speciální obory je vždycky jen několik málo evropských kapacit. Proto jsem Tě pořádně nutil, abys jela do Berlína nebo do Vídně. Jen ještě k tomu profesorovi do Vídně jeď a nech se pořádně vyřezat; a pak doma opatrnost, dobrá výživa a trochu toho léčení postaví Tvůj krk, smím-li tak říci, na nohy. Ani nevíš, jak mne to psaní z Vídně potěšilo.

Se Švehlou jsem si v Karlových Varech dobře a mnoho popovídal; je to zajímavý a silný člověk a myslí to s prezidentem dobře. S panem prezidentem jsem tam také strávil mnoho času; je v daleko lepší náladě než loni; trochu zestárl, ale je v dobré kondici a obírá se zase svou filozofií. Se mnou nového nic, redakce je skoro úplně vylidněna a sám pánbůh ví, jak ty noviny mohou i v létě vycházet. Prosím Tě, nespadni mi tam někde z těch vrcholů; dobře, že tam není Vítek, anžto by Tě vyvedl třeba až na Lomnický štít. Rozumná Boženka Tě, doufám, nikam nepustí. Srdečně ji pozdravuj a hled', aby nebyla tak bledá.

Musím ještě něco napsat pro Přítomnost, a tak už přestanu hovořit s Tebou a počkám zase na Tvé zprávy; jen aby byly tentokrát hodně dobré, už jsi se nastonala dost, začni zase z jiného soudku. Tak měj se dobře, prosím Tě snažně; a pusu na čelo.

K.

(1018) [Počátek srpna 1927]

Drahá Olino,

nevleze-li mi do toho něco nepředvídaného, pojedu ještě tento týden na Tatry. Protože se ke mně přidal bratr, který utekl ze Šumavy, pojedu nejprve s ním do Belanských kúpelí (z botanického zájmu) a po jeho odjezdu (za 3 nebo 4 dny) se buď usadím jinde – kromě Lomnice –, nebo je-li tam moc hezky, zůstanu tam. Tedy, prosím Tě, udělej, co by se Ti a

Božence víc líbilo: buď se postěhuj do Belanských kúpelí, kde bych Tě našel, nebo mi dej vědět, kde budeš a hodláš pobývat, abych tam z Belan jel a pak i zůstal. To záleží čistě na Tobě. Chtěl bych se jen vyhnout Lomnici, kde je sestra a jistě i její společnost, která by mne nikterak nebavila. Belany nejsou drahé a je to poměrně stranou té protivné letní společnosti, které je jinde plno. Zkrátka učiň po své libosti; sejdeme se ať v Belanech, nebo jinde, kde by se Ti víc líbilo. Jen bych chtěl vědět před svým odjezdem (pravděpodobně tento pátek, ledaže by mne něco zdrželo), kde trvale jsi nebo hodláš být. Doufám, že už jsi zdráva a šťastna a že je Boženka s Tebou; a hlavně se tuze těším na shledání.

Líbá ručičky K

(1019) Čtvrtek – datum nevím. [4. srpna 1927]

Drahá Olino,

vidíš, anis mi nenapsala svou adresu a své plány pro příští dny; nevím ani, zda jsi ještě v hotelu Hviezdoslav, kam jsem Ti poslal 3 dopisy. Od Marianny aspoň vím, že jsi s Božkou. Zítra (v pátek) v noci odjíždím na Tatry, jak jsem Ti už psal. Když jsem říkal Josefovi, že jedu na Tatry, měl velkou radost a řekl, že jede taky; nu, nemohu mu bránit; on jede jen na pár dní a já se ovšem zdržím déle. Tož opakuji, co jsem Ti psal v posledním dopise: aspoň pár prvních dní bych zůstal v Belanských kúpelích (Tatranské kotlině), kde jsem dosud nebyl; nudí-li Tě Štrba nebo je-li Ti tam příliš draho nebo jinak nepříjemně, seber se s Božkou a přijed' do Belanských kúpelí; je-li Ti milejší zůstat na Štrbském Plese, napiš mi to do Belanských kúpelí a já za pár dní přijedu na Štrbské Pleso a zůstanu tam. Je-li na Štrbském Plese snesitelný život, bylo by toto snad lepší, protože je to (pro Tebe) vyšší poloha, a já Ti nemohu zaručit, jak by se Ti v Tatranské Kotlině líbilo. – Nenapsalas mi ani slovo, jak se Ti na Štrbě líbí; Marianna mi říkala, že ležíš s angínou, – snad už je to v pořádku; bojím se, že už tam máš kolem sebe mandel lidí. V Lidovkách už bylo, že jsi byla ve Vídni operována, ale v redakci se za mé nepřítomnosti usnesli, že jsi byla operována na slepé střevo, a tak to také v novinách vyšlo. Telefonoval jsem hned do Brna, že to bylo v krku, ale to víš, noviny se nerady dementují. Možná, že tam ta oprava ještě vyjde.

Co říkáš tomu Klepetářovi? Snad jsi to totiž v novinách čtla; teď sedí ve vyšetřovací vazbě, a tak z těch našich žalob asi nic nebude. Ten člověk je tím ovšem hotov. Nu, všechno ostatní si povíme ústně, mám mnoho chystání. Tedy na shledanou, těším se moc! A pozdravuj Božku.

Líbá ruce K.

(1020) Kotlina 8. VIII. [1927]

Dorazil jsem dnes do Tatranské Kotliny. Sem raději nejezdit, protože je těžko sehnat pokoj. Za pár dní pojedu do Štrby, spíš dřív než později. Jsem velmi ospalý, protože jsem jel celou noc; jinak zdrav a tuze se těším na shledání.

Srdečně

K Č Adresa, je-li třeba: Tatr. Kotlina, post. rest.

(1021) V úterý, 16. srpna 1927

Milá Oli,

vědomost o sobě dávám, že se v nevalném zdraví vynatrefuji, neboť mám nejohavnější průjem, jaký si je možno představit a o jakém se dějiny lidstva zmiňují. Hned po Vašem odjezdu jsem si – tak jako Boženka předtím – přesně o půlnoci obrátil žaludek naruby; v pondělí jsem se zabýval botanikou a špatným trávením nejdietnějších jídel, a dnes od rána se proháním mezi svým pokojem a jiným lokálem, nepožívaje ničeho než čaje. To tedy vypisuji jako omluvu předem, abych po svém návratu od Tebe nedostal, že jsem neztloustl. Myslím, že tato katastrofa přišla po Miškových játrech. Hrom do Slováka! – Odpoledne jsem vyhledal doktora a krom toho onoho farmaceuta od Kalinů; – nyní mám plné kapsy prášků, což je jediná požívatina mně dovolená. Mimoto prší a je chladno. Toto vše nezvyšuje nijak mou dobrou náladu; nebudu-li zítra jakžtakž zdrav, ujedu – doma mám na záchod blíž. Jsem moc zvědav, co dělají Tvé hlasivky; jen se pro ně neplaš a jeď zase do té Vídně. Doufám, že Váš návrat byl dost pohodlný. Jinak nového, to se rozumí, není nic. Pa, musím zas běžet.

Líbá ruce utrápený K.

(1022) [Štrbské Pleso] 20. srpna 1927

Tak už si pomalu pakují kufřík. Bylo tu moc hezky, zejména když jsem se zase mohl věnovat radostem jídla; ale teď už tu začínám mít tuze mnoho společnosti a беру raději roha. Na shledanou v Praze (v pondělí nebo v úterý).

Srdečně K. Č.

(1023) Topolčianky [kolem 19. září 1927]

Drahá Olino,

tak Tě pěkně pozdravuju z Topolčianek – posílám Ti dvě pohlednice, aby sis to dovedla líp představit. To víš, je tu moc pěkně; hovořím mnoho s panem prezidentem, který tu je teď úplně sám, a mám tu zůstat tak dlouho, až se dr. Alice vrátí z Paříže, tj. asi do konce tohoto týdne. Však ještě napíšu, kdy se vrátím. Dnes v noci se mi zdálo, že stůněš, a tak mi to nedá pokoj a píšu Ti; doufám ovšem, že mne “ten sen oklamal”, jak praví písnička. Co mne se týče, jsem zdravý a užívám tu pěkného času – teprve dnes trochu prší. Zítra sem přijede pan Švehla a dr. Beneš, ale o politice Ti psát nebudu, i když jsem nucen o ní moc mluvit a myslet. Pan prezident je zdravý a dobré myslí, jen rozzloben těmi všemi nízkostmi a malichernostmi, kterých je plný vzduch; hledím ho povyrazit, a nejsem-li zrovna s ním, uvažuji, co mu budu povídat, nebo čtu věci, která mi dává a o kterých chce slyšet mé mínění; zkrátka jsem dokonale zaneprázdněn, ale rád bych dělal ještě víc. Tak nezlob se, že se má dovolená protahuje, a buď hodně zdravá; napiš mi psaníčko, co dělají Tvé hlasivky, abych neměl starost. Adresa: Topolčianky, zámek. Nezlob se, že nepíšu víc; mám plnou hlavu věcí, které si chci do večere rozmyslet. Šetři si krk a leč se dál, mumíku.

Líbá Tvé milé pacinky K Č

(1024) Topolčianky [první polovina září 1927]

Drahá Olinko,

nenech se kandidovat; je to tuze zřejmě volební vábnička a z jiných stran by si z Tebe stříleli. Mám pořád starost o Tvé zdraví; jen se neštví, odpočívej pořádně a vypřáhni, z čeho můžeš. Myslím, že se tady budu muset zdržet trochu déle, než jsem očekával, a sice pro jistou pěknou a důležitou práci, o které Ti vypovím až ústně. Byla by to dobrá a trvalá věc, kterou nikdo

druhý nemůže udělat; ale práce veliká, literární, pro mne. Nemusím Ti říkat, že až na to stoprocentní zaneprázdnění se mi tu vede dobře a že tento čas pro mne není ztracen. To víš, že na Tebe vzpomínám mnohokrát za den, s láskou i s neklidem. Říkal jsem panu prezidentovi, že Tě chtějí kandidovat, smál se tomu srdečně. Je tu krásný, skoro horký, ale větrný čas, zatímco tam u nás prší; většina dne se tráví pod širým nebem u ohníčků, kolem kterých se beseduje. Zatím tu je jen paní Hana Benešová, ale čekáme některé osoby, na kterých také mně záleží. A tak na mne vzpomínej v dobrém, nezazli mi, že nejsem u Tebe, a hlavně koukej, abys byla zdráva a v pořádku.

Líbá ruce na vrchu

i na dlani K.

(1025) Topolčianky [první polovina září 1927]

Drahá Olino,

to jediné, co v tuhle chvíli dovedu napsat, to jediné, co smím napsat a nač jediné mám sám před sebou právo, je mé úpěnlivé přání, abys byla šťastna. Ani smrt by mne nepřinutila říci “sbohem”, ale místo toho Ti říkám a Tě zapřísahám, abys byla šťastna. Nešťastný člověče, Ty máš tak zoufalé nadání trpět, že nedovedu za sebe ani za Tebe vymyslet nic než tu jedinou modlitbu, abys byla šťastna. Olgo, dnes ráno jsem dostal Tvé psaní; ani nemohu říci, že to bolelo, – věděl jsem příliš mnoho nevyslovených věcí předem, a tak to na mne padlo, jako bych to byl už někdy dříve zažil, – já jsem utekl do deště do parku a tam jsem se za Tebe modlil. Teprve pak jsem se dovedl mučit a začal jsem se sebou účtovat. Až budeš číst tohle psaní, uběhne noc a den; za tu dobu složím si účty ze všeho, čím jsem vinen, i z toho, zač vědomě nemohu; přijmu všechnu bolest, která mne ještě čeká, a vezmu na sebe co nejvíc lidského trápení, abych zaplatil svůj účet. Já už nechci být šťasten, jenom smířen. Olinko, nemám hořkého slova, které bych Ti řekl. Chtěl bych Tě prosit za odpuštění, ale odpuštění není tak lehké, jak Ty jsi ochotna je dát. Bojím se Tě hrozně; bojím se, že i v těchhle rádcích najdeš něco, čím budeš chtít trpět a nad čím budeš chtít plakat. Prosím Tě tedy, Olino, prosím Tě na kolenou, abys mi už nepřitížila tím, že by sis z kteréhokoliv mého slova nebo skutku vzala příčinu k bolesti. Prosím Tě nejsnažněji, abys aspoň tentokrát věřila, že bych zoufale rád napsal nebo učinil, co by Ti nezpůsobilo nejmenší bolest. Už bych neunesl žádnou z Tvých bolestí; nikdy jsi neviděla, že jsem je nesl tíže než cokoliv, čím jsem se trápil sám. Jediné

sladké, co jsem nyní schopen říci sám sobě, je to, co si říkám běhaje po parku: abys byla šťastna, abys byla šťastna, abys byla šťastna. Nevíš, jaká je v těch slovech útěcha.

Olinko, nemám slova na svou omluvu; byl-li jsem tvrdý k Tobě, byl jsem tvrdý i k sobě a nyní jsem desetkrát tvrdší; už mi nemusíš říkat, čím jsem Ti kdy ublížil. Ale Tobě, děvče, Tobě bych chtěl říci, na Tebe bych chtěl křičet, abys byla šťastna. Já nevím, co to je být šťasten; ano, nevím, jak se to dělá, aby někdo byl šťasten; ale chtěl bych aspoň umět nezpůsobit Ti bolest. Snad jsem nikdy nebyl schopen lásky; jedině, čeho jsem byl schopen, byla strašná bolest z každé Tvé bolesti. Snad to není láska, to, co ty láskou jmenuješ; nedovedu si to ujasnit; ale vím, že to byl ten nejsilnější cit, kterého jsem schopen. Možná, že vy ostatní lidé jste schopni nějakých jiných citů; ale moje láska k Tobě, k lidem, k bohu, ke všemu, co jest a co znám, je vášnivé soucítění. Ježíši, Olgo, kdybys pochopila, kdybys věděla, jak je mé srdce vším tím přetížené! A snad je potřeba pro spásu mé duše, abych vůbec nežil svým životem. Myslím, že tento můj hovor sám se sebou bude mít velký vliv na můj celý život; ale o to teď nejde, nejde o mne; jde jen a jen o Tebe. Olinko, hled', abys byla šťastna; to je Tvá veliká povinnost. Prosím Tě, Olgo, udělej Olinku šťastnou; pro lásku ke mně ať je šťastnější. Říkají o mně, že jsem sobec; dobrá, tedy v tuto přísnou chvíli prosím o úlevu pro sebe: ať je šťastna. Přijde-li někdy den, že se na mne usměješ, pak mne přestane strašit to nejtěžší, co mi svírá srdce. Vím, vím, tuze dobře vím, že vším, co dovedu dnes napsat, obcházm, co bych říci měl; ale mám takovou hrůzu, abych nepřitlačil na žádné zjitřené místo Tvého srdce, strašnou hrůzu, Olinko. Já nechci, abys trpěla, já to už neunesu. Prosím Tě, proboha, netrýzni se.

Líbám Ti ruce. Karel.

Uprostřed noci: Olinko, Ty jsi rozhodla. Přijímám. Začíná se mi jasnit, ne v srdci, ale v hlavě. Buď šťastna. Bože, jak bych Ti chtěl Tvé rozhodnutí udělat lehkým! Oli, Ty si to zasloužíš, buď šťastna.

(1026) Topolčianky [20. září 1927]

Drahá Olino,

za několik minut jedu s panem prezidentem kočárem, takže Ti mohu napsat jen pár slov, která by šla ještě dnešní poštou. Proboha, děvče, netrap se; můžeš si být tak jista mou láskou, ať se

zachováš jakkoliv, pokud se zachováš po svém celém a upřímném srdci. To je to pevné, s čím můžeš počítat; nechci, aby to byly pro Tebe okovy, které Tě vážou; ale také nechci, abys o tom pochybovala a co chvíli říkala, že Tě nemám rád atd. Olino, je nám oběma třeba klidu, abychom se nezbláznili. Ukládal jsem Ti, abys byla šťastna. Nyní Ti ukládám co nejúspěšněji, abys aspoň byla klidná. Už přijíždí kočár, musím skončit. Zítra se dočtu v novinách, jak jsi se líbila v Oknech. Včera večer jsem na Tebe myslel, jak se Ti hraje a zda Ti Tvé starosti neprolamují dobrou hru. I já musím hrát hru před lidmi, kterých si tak vážím; není to tak lehké. A tak buď klidná, Olinko, člověče věčně nespokojený; buď klidná a snaž se netrýznit sebe samu. Ty jsi svůj vlastní největší nepřítel a trapič. Buď pokojná, Olinko, a dej víru pokojným hlasům, jsou-li v Tobě nějaké. Neplaš se pořád, nepokojné srdce. Mám ještě mnoho co přemýšlet, ale Ty buď klidná a nemysli.

Líbá Ti ruce Karel.

(1027) Topolčianky [23. září 1927]

Drahá Olino,

nezlob se opravdu na mne, že píšu jen tak krátké dopisy; ale ani neuvěříš, že nemám skoro minuty volného času. Už ráno se jede do přírody, kde se tráví celý den; večer má člověk tak tak čas se převléknout a jít k večeři. Proto jsem Ti neposlal telegram, – nemohl jsem prostě jít na poštu a skrze kancelář pana prezidenta nemohu přece posílat soukromý telegram. Buď tak hodná, přijmi těch občasných pár slov, jako by to byl dlouhý dopis. Četl jsem ve všech novinách referáty o Oknech; člověče, já měl radost z Tvého úspěchu, který je vážnější než v nějaké líbivé komedii. Jen mám starost o Tvé zdraví; poslouchej, Ty se prostě nesmiš rozčilovat. Tu krev jsi plivala z hlasivek, vid'! Je tu zrovna Jaroslav Durych, čeká se Švehla a Beneš; i to mne hodně zaneprazdňuje, krom toho musím denně prolítnout všechny noviny, abych byl v hovoru s panem prezidentem au fait; jakživ v Praze nejsem tak úplně zaneprázdněn jako zde. Ale to víš, je mi tu dobře, a bylo by mi ještě líp, kdybych neměl starosti o Tebe. Nemysli si, mne neobelžeš; když píšeš dopis jakoby nic, cítím tuze dobře, že se trápíš, nebo že nejsi zdráva; a proto musíš být opravdu klidná a opravdu zdravá, rozumíš? Už zase přijíždějí kočáry a bude se celý den tábořit někde mezi dubovými lesy. Tebe by takový život asi nudil, ale pro mne je tak velkoryse urovnaný. Měj se dobře, měj se hodně dobře; a už u čerta hod' přes plot, co Tě trápí. Měj se dobře a buď zdravá, hodně zdravá;

zdravý člověk nemá talent trpět. A tak se měj ještě jednou tak pěkně, jak je v Praze a v divadle možno, a myslí na mne v dobrém.

Líbá ruce Tvůj K

(1028) Topolčianky [konec září 1927]

Drahá Olino,

už jsem pár dní nedostal od Tebe dopis; myslím tedy, že není nic nového a že všecko je celkem v pořádku, – jen s Tvým zdravím mám starost. Zůstanu tu už jen pár dní; jednak čekám, až sem přijede pan Švehla, jednak tu mám tu jistou práci, kterou mohu dělat jen spolu s panem prezidentem – vlastně spíš jen připravovat, protože se nemohu obyčejně ani na půl hodiny dostat k psacímu stolu. Copak si, chudáčku, počneš s tou Vinou? Ta Hedda Gablerová nám také velkou parádu neudělala – tyhle staré škatule se už moc přežívají – Co mne se týče, není nového nic; jsem skoro celý den s ostatními venku a zbytek času strávím převlékáním a čtením novin. Už se ti moc těším domů a na Tebe – je mi, jako bych byl z domova už čtvrt roku. – Ted', před devátou ráno, už chodí po parku pan prezident, a už je zvykem, že vždycky přijdu za ním. Tak zatím na shledanou, měj se hodně dobře.

Líbá obě ruce

a všechny prsty K.

(1029) Topolčianky [3. října 1927]

Drahá Olino,

protože se můj pobyt protahuje o mnoho déle, než jsem vůbec předpokládal (počítal jsem na 1 týden), musím Ti přece jen napsat, proč to je. Mám tu práci, píši intimní vzpomínky a úvahy pana prezidenta; bude to celá kniha, která má příštího roku vyjít; bude v ní celý jeho život, jeho dětství, jeho lásky atd., jeho vlastními slovy; polo autobiografie, polo něco jako Eckermannovy hovory s Goethem. To víš, při jeho věku se to příliš odkládat nemůže, a tady má na to víc pokdy, než bude mít v Praze. Denně se mnou asi tak dvě hodiny vykládá, a pak honem hledám hodinku času, abych to buď krátce zaznamenal, nebo raději celé napsal. Proto

mám tak neobyčejně mnoho co dělat, rozumíš? Bude to velká a dobrá věc, vzácný lidský dokument, jakých je na světě málo. Chápeš jistě, že to rád a s láskou dělám. Prosím Tě, neříkej o tom nikomu, aby se o tom zbytečně nežvanilo. Jinak bych už strašně rád byl v Praze a letěl za Tebou. Příští týden jistě už přijedu, čekám tu ještě jen na pana Švehlu. Myslím na Tebe furt a dělám si starosti o Tvé zdraví. Jen se tak, čerte, neštví! Měla jsi pěkné říkání o Vině, ale myslím, že ji tak tuze s chutí hrát přece jen nebudeš. – Já se mám ovšem dobře, netloustnu sic, ale jsem hodně zdrav, hodně venku, pěšky i kočárem, u ohňů při pečení bramborů, večer dost často v zámeckém kině – zkrátka krom jistého děvčete by mi tu nemuselo scházet nic. A teď už zas budu zapisovat, co mi pan prezident ráno vykládal: o Platónovi, o své metafyzice a ještě o mnohých věcech. Tož zatím na shledanou,

líbám vše K.

(1030) Topolčianky [6. října 1927]

Drahá Olino,

teda dnes hned ráno jsem měl velkou a upřímnou radost, když jsem četl referáty o Vině. Člověče, to je těžký úspěch, kterýs musela z těch pánů dobýt přímo krumpáčem; protože Tobě holt nejsou souzeny snadné úspěchy. Odpoledne jsem dostal Tvé psaní, které tu mou radost doplnilo a obohatilo. Já to vždycky říkám, umění je velká věc, amen.

Dnes ráno odtud odjeli Berthelotovi, takže teď už se sem čeká Švehla; a pak už honem pojedou do Prahy, a moc rád, třebaže tu opouštím všechny krásy světa a ty nejlepší lidi. Doma, doma! není nad to.

Ba ne, Olino, ta kniha bude docela bez mých poznámek, jen vlastní slova pana prezidenta – ale právě na to je třeba kus umění: zachytit kadenci, styl, plynulost hovoru atd.; to by žádný stenogram neudělal. Ostatně myslím, že budu knihu signovat jen svými začátečními písmeny. – Bude to politicky dobrá věc a z mnohých ohledů náramně cenná; chtěl bych to udělat jako prezent k 10. výročí republiky.

No ale o tom si povíme ústně; zatím se raduju z Tvého vítězství – že jsem při tom nebyl! ale měl bych trémou plné kalhoty. Dnes jsem byl zas celý den – od 11 do 5 – na velmi čerstvém vzduchu; překrásné zlaté počasí, zatímco prý v Praze prší. Ale teď, děvče, nech Babiolu a ostatní věci stranou a trochu si odpočiň; já nechci nalézt v Praze nějakého uštvaného tvora.

Dej si chvíli pokoj; a nenech se sofort zapřáhnout do jiné hry, dělej trochu drahotu. Měj se hodně dobře a odpočívej, spi 20 hodin denně a dělej vůbec dobrotu.

Líbá ruce i nohy K.

(1031) Topolčianky [11. října 1927]

Drahá Olino,

já už jsem přímo nešťastný, že tu ještě sedím; takové už mám trhání jet domů. Ale nic platno, musím tu počkat na pana Švehlu; přijede prý ve čtvrtek, ale ani to není plně jisté; doufejme však, že sem přijede před volbami, takže do této neděle budu dávno už v Praze. To se rozumí, že se hned přihlásím. Budu mít v Praze hrůzu zanedbaných záležitostí, ale co platno. – Práce tu mám, že na ni ani nestačím; mám stěží dvě hodiny za den pro sebe, a tu si hledím aspoň zkráceně napsat ty “hovory”, tož nesmím ztrácet ani minuty. Věř mi, že ta práce bude stát za to. Napiš mi ještě pár slov, jak se máš, co děláš a zda na mne vzpomínáš; a zda děláš dobrotu a odpočíváš po své Vině. To jsem zas měl jednou radost z Tvého úspěchu.

Tak pusu, a nezlob se, že už končím; musím udělat větší fůru zápisů než jindy. Kdybys věděla, jak se už těším!

Líbá obě ruce K.

(1032) [Po 16. říjnu 1927]

O.,

holt nevím, kdy Tě najdu; přijdu tedy ve středu odpoledne na Okna – tam aspoň určitě budeš.

Srdečně

K.

(1033) [Druhé pololetí 1927]

D.O.,

zase jsi zapomněla – bojím se, že dáváš Klepetářovi přede mnou přednost. – Zítra má pohřeb Foustkova dceruška, která včera zemřela. Pak mám důležitou schůzku. Přijdu pozítří (v pátek) asi o 11, kdybys nemohla, dej mi vědět.

K.

(1034) [Asi 1927]

Byl jsem tu odpoledne po 2 – jak bylo smluveno. Protože v sobotu odpoledne odjíždím, stavím se tu v sobotu ráno.

[Karel Čapek]

(1035) [Asi 1927]

Milá Olino,

byl jsem tu do 12 – ale román tu nebyl, tak jsem nemohl opravovat. Stavím se zítra (v sobotu) ráno.

Ruce líbá

K Č

(1036) [Prosinec 1927]

Milá Olino,

včera jsem čekal vlastně po celý den, že přijdete vybírat; byl bych potřeboval opatřit si řadu věcí, ale takto jsem měl jaksi hausarest, a vy jste, neřádi, zatím nepřišli. Prosím, upiš tedy za mne, kolik uznáš za vhodné, že to není ani příliš málo, ani příliš mnoho. Teď ráno musím běžat za věcmi, které jsem zanedbal včera.

Včera odpoledne bylo u mne osm mužských, také Dostal; líbilo se mu to a přijde zas. Když se omluvil. Bylo to pěkné, až na to, že se příliš mnoho mluvilo o komunismu. Byl totiž u mne jeden komunista, dr. Vančura, takto dobrý literát.

Není tentokrát mou vinou, že jsem Tě neviděl; ke všemu dnes odjíždíš. Sejdeme se tedy, nemáš-li nic proti tomu, v pondělí o 15 na vašem náměstí.

Jinak není nic nového; zas mne trápí jeden advokát, abych pomohl na svobodu jednomu uvězněnému antimilitaristovi. Abych si pomalu otevřel azyl trpících a ukřivděných.

Tedy v pondělí na shledanou, a nezapomeň přinést ty pohádky. Srdečně zdraví a už se těší na pondělek

K Č

(1037) [1928]

D.O.,

v novinách nic o Zločinu není. Ale je-li přesto, zůstaň a hrej, ale už ráno si zadej o dovolenou a podej lékařské vysvědčení. Tedy rozhodně hrát, i když Ti to přijde zatěžko. Stavím se u Tebe dnes kvečeru; hled' být doma, ale kdybys nemohla, přijdu zítra o 11 dopoledne.

Srdečně líbá

K

(1038) V neděli večer. [Leden 1928]

Drahá Olino,

tak uvažuji o té Tvé situaci, i chci Ti říci ještě jednou, že to shledávám velice v pořádku. Zaplať bůh, že si budeš moci náležitě odpočinout. Protože nechci mluvit zatím s dr. F., zavolám si Pepíka a nechám si vyložit, co vlastně chtějí. Bude-li třeba, promluví sám s Hilarem – ale dřív ovšem složím svou funkci ve výboru, aby to nebylo porušení solidarity. Tak Ty se zatím o nic nestarej, buď ráda a Hilarovi oznam, co Ti řekli; dál nic nepodnikej, není toho třeba. To jsem Ti chtěl v krátkosti říci, abys zatím nic nedělala a byla co nejpokojnější. V úterý přijdu po čtyřech, jak smluveno.

Líbá ruce K.

(1039) [20. června 1928]

Drahá Olino,

tak Tě a Boženku nastokrát pozdravuji a děkuju za psaníčko. Jsem tuze rád, že tam obě žijete v takovém veleklidu, – tady prší také, a když tady krápe, na horách leje nebo sněží; ale doufám, že obě jste teple opatřeny. Vzpomeňte si, jak Vám Čáča na místě rodičů kladl na srdce teplé punčochy, teplá kaťata a jiné hřejivé věci.

Co toto píšu, Iris mi leží na klíně; dnes v noci mi sežrala proutěné kanapátko. Odbývám si množství restů, začal jsem psát ten Život zasloužilého Františka Pocha – doufám, že to bude dost špásovné, a jsem (pokud nevzpomínám na dvě zmoklé slepice v Matliarech) rád, že venku prší. V novinách mi obden nadávají, ale to není nic nového ani mne to netrápí; naopak, když některého dne nikde nedostávám, bezmála mi to schází. V neděli jsem byl u Fuksy, v divadle také není nic nového; inu, začíná léto, nejvyšší čas, aby se zase na Tatrách našla nějaká mrtvola. Poohlédněte se po nějaké, děvčata.

V pátek mně povídali hosti, jak prý jsem ukrutně nenáviděn a pomlouván. Tak vidíš, holčičko. A to jsem až dosud dával lidem pokoj, a pokud to šlo, hladil jsem je po srsti. Myslím, že budu muset dostat zuby a kousat jako zlý pes; ne že by mně to pomohlo, ale když už na mne tolik lidí má vztek, ať aspoň mají proč. Zrovna teď zahřmělo venku, patrně na znamení, že mám hřmět taky. Inu dobře, zahřmím si.

Drahá Olino, když už tam jsi, nech se sebou podniknout všechny lékařské kejkle; v jádře to taky potřebuješ. Hleď, ať se tam do Tebe nikdo nezamiluje, to jaksí porušuje klid. Jestlipak dobře spíš? Naspí toho do foroty.

Za dva nebo za tři dny budu patrně muset jet do Brna kvůli té výstavě a novinám; abych řekl pravdu, nechce se mi. Nejraději bych si teď odepsal kus práce, protože zase mi tane na mysli taková jakási činnost, která si vyžádá dost mého času. Ale to snad až po prázdninách.

Měla jsi pěknou básničku v Lidovkách; zpívalo Ti to jako Šrámkovi.

Zas cedí jedním proudem; představuju si tu pěknou loučku v Matliarech, a za ní už není nic, jen mlha a mraky; Boženka leží (je totiž odpoledne) a ta druhá sedí u stolu a píše; má šestákovou lahvičku s inkoustem, do které se tak špatně namáčí, na stole deku, na které se tak

špatně píše, ale píše ostošest; a najednou Boženka povídá: “Poslechni, Olgo, my jsme zapomněly v Praze ty botky.” A Olga se nudí, protože nemá na stole telefon, protože nepřijdou žádné protivné návštěvy, protože nemůže pobíhat z kuchyně do ložnice a vice versa, protože nemůže hubovat Bulíčka, protože nemá zrovna žádné starosti, – chudák Olinka!

Nu, za pár dní zas něco napíšu; teď ještě jednou pozdravuju Boženku, ať úspěšně stůně až do úplného pozdravení, a Tobě, Olinko, líbám obě ruce a všech deset prstů; načež budu psát věci méně milostné.

A pozdravuj Babiolu!

Srdečně Karel.

(1040) 22. června [1928]

D.O., píšu nakvap mezi redakční prací, jen abych řekl: Vidiš, sic medicíně nerozumím, ale stran Tebe jsem měl zrovna instinkt. Co jsem se (marně ovšem) nakázal, aby ses dala řádně prohlédnout a léčit, abys hodně jedla a zesílila ne na tloušťku, ale na zdraví. Zaplat' bůh, že Ti to konečně někdo řekl a že snad teď začneš rozumný režim. Nejrady se vrať do těch Matliar, nebo jed' jinam, kde to dělá dobře na plíčky; Paříž nech absolutně padnout, dáš-li jen trochu na má slova. Já to věděl, já jsem pořád mluvil o Tvé chudokrevnosti a znepokojoval se pro ty stavy únavy a chabosti; Ty jsi zatím přechodila hrotkové katary a zánět pohrudnice – ale teď už si dáš pozor, rozumíš? Ty Tatry, doufám, Ti udělají stejně dobře jako Božence; prosím Tě, malá, pořádně se leč a vydrž tam, přijel bych tam také rád, vrať se tam z Brna nebo z Prahy; nešpásuj se svým stavem, protože to vlastně byl kořen toho všeho stonání, i těch hlasivek. Teď máš příležitost dát se jaksepatří do pořádku, užij toho, měj konečně jednou rozum, zheršteluj se na sto procent.

Copak já, já jsem chválabohu v pořádku; pozítří jedu na výstavu, takže budu pár dní beze zpráv o Tobě. Prosím Tě, děvko zlatá, tedy prodělej pořádně kúru, vrať se zas na hory, a budeš-li se léčit osm neděl, budeš pro celý život chlapík. Dělán si opravdu o Tebe starost; velmi zazlívám dr. Sedláčkovi, že Tě kurýroval těmi injekcemi, místo aby Tě jednou pořádně proklepal a vyšetřil. Teď budu sám víc dohlížet na Tvůj režim – budeš-li mne aspoň trochu poslouchat. Nepiš moc, otravuj se, ukousej si třeba prsty dlouhou chvílí, ale vydrž v

kurýrování stejně jako Boženka. Pozdravuj ji a vyříd' jí, že ji prosím, aby na Tebe dohlížela a působila; Boženka je rozumná, poslechni ji. Piš mi brzo, třeba jen pár slov; já se ozvu až z Brna. Pozdravuj toho doktora.

Srdečně líbá obě pacinky a jiné věci

Karel

(1041) 23. VI. [1928]

Drahá Olino,

domnívám se silně, že tohle psaní nenáleží mně, nýbrž některému jinému z mnohých Karlů, nejspíš tomu porodníkovi; byl bych mu to přímo poslal, ale živou mocí si nemohu vzpomenout na jeho jméno; mám špatnou paměť pro jména. Současně jsem dostal druhé psaní, které jistě patří mně; děkuju za vzpomínku v Kotlině; ale mejlíš se, máš-li za to, že jsem nějak otráven a že mne “mrzí svět” jako tu dívku v té písničce. Trochu se prát budu, ale spíš jen proto, že jsem ještě nepřišel tak docela o humor. A pak, ono by nebylo na světě pěkně, kdybychom byli tak nadobro a bezmocně prodáni těm politikářům, tlučhubům a pomlouvačům. Ale nechám si to až na podzim, teď v létě je člověk líný a veřejné mínění je na prázdninách. Zítra jedu do Brna, budu tam asi 3 dny; bude to asi dost únavné, protože o té výstavě musím něco psát. Jinak ovšem nevím od včerejška nic nového; jen se ještě vracím k tomu, abys opravdu se letos po celé prázdniny věnovala tomu vápenatění. Jeď zase do Tater a ulož se tam v ultrafialových paprscích; za čtrnáct dní Ti zastaralé katary nevyhojí, na to je třeba aspoň osmi neděl. Do Paříže si zajedeš v sezóně kdykoliv, ale prázdnin užij jako rozumný člověk. Budu se opravdu zlobit, neposlechneš-li, napíšu to Tvému otci, aby Ti šlápl na krk. Řekni, dovolila bys Božence, aby místo léčení jela někam do Berlína nebo do Vídně? To bys hejbalá pantem a křičela na ni, až by chudák Boženka poslechla. Však Ti nebude na Tatrách tak zle; ale jestli se ten doktor jmenuje taky Karel, pak běda mu, pak ho zařadiš také do své sbírky. Škoda, že se Maxíček taky nejmenuje Karel. Ale počkej, náš předseda Marek je taky Karel, a pak tu je ještě dr. Kramář, Havlíček Borovský, Toman, skladatel Rudolf Karel, náš Poláček a mnoho jiných Karlů. – Už tři dny mně v žádných novinách nevynadali; inu, to je okurková sezóna.

Ale teď musím ještě psát nějaký článek – chtěl jsem Ti jenom vrátit to psaníčko, co mi nepatří; a dávej pozor, takhle bych se dověděl všechny tajnosti o A.S., Haasovi, Mary, Štěpánkovi a ostatních pražských obyvatelích. Pamatuj si, nikdy se nepíše adresa na zalepený dopis, nýbrž nejdřív se napíše adresa, pak si přečteš, komu je dopis psán, a pak to dáš vhodným způsobem dohromady.

Pozdravuj pěkně Boženku, šanuj se a hoj se; zdraví patří stejně k tělesné kultuře jako koupání, čisté prádlo a trvalá ondulace.

Líbá obě ruce K.

(1042) [24. června 1928]

Tedy vzpomínka z Brna. Ta výstava je tuze veliká, za den s ní člověk není hotov; stojí za podívanou. Zatím jsem upřímně utahán, a jdu se podívat na elektrické dojení krav a na mamuta.

Srdečně zdraví K Č

(1043) 28. června 1928

Drahá Olino,

tak už jsem zase z Brna doma; výstava je veliká a zevně velmi pěkná, uvnitř má ovšem mnoho chyb; ale za podívanou stojí, prohlédni si ji; ovšem za jeden den to stěží pořídíš. Vystavují Tě tam nahatou z Lysistraty – ausgerechnet! (v pavilónu města Prahy). –

Tak tohle už je poslední psaní před shledáním; napsal bych Ti do Brna, ale nevím kam, – snad do divadla? Ani mi nepíšeš, jak se daří Božence a jak Tobě dělají Matliary dobře. – Děkuju Ti za ta srdečná a pěkná slova; skutečně nejsem o nic rozmrzelejší než kdykoliv jindy, už proto ne, že se nedějí horší a ošklivější věci než kdykoliv. Jenom se znovu zanáším plánem dostat dohromady slušné lidi (nebo ty, kteří chtějí být slušní a mají jisté jméno), aby občas okřikli ty politické a novinářské canailles. Teď zrovna je zase takový ošklivý případ, konflikt parlamentu s brněnskou univerzitou, – ale o tom asi ani nevíš. Zkrátka chtěl bych se pokusit o to, aby bylo pohotově slušné veřejné mínění, které by reagovalo trochu citlivěji na to všelijaké

pakážnictví. Kdybych se trápil, bylo by to jen proto, že bych věřil, že se věci nedají napravit; ale pokud člověk věří, že se dá něco dělat, je vlastně v dobré kůži. Tak je to, děvko drahá. – V Brně jsem se setkal s panem prezidentem, ale mluvil jsem s ním jenom pár slov. Pořád slyším, že Jarouškova situace není skvělá; politicky to prohrál skoro docela a hmotně to pořád ještě nemá na dobrých gruntech – úvěr u Živno roste, aniž by za to pořídil nutné investice pro noviny. – Mám opravdu mnoho práce, za Basse a částečně i za Klímu, který pořád pojíždí do Brna, a všelijaké povinné články napravo i nalevo; s tím “románem” jsem následkem toho zůstal trochu trčet. – Ted’ jsem měl návštěvu, která mne zdržela; musím končit, abych šel do redakce; a jakože všechny cesty vedou do Říma, končím ovšem Tebou: pořád myslím na to, jak se máš a zda jsi dosti vytrvalá v úmyslu pořádně se uzdravit. Pečlivá jsi, Marto, a myslíš na mnohé věci, ale jednoho je potřebí: uzdravit se od hlavy k patě i obráceně. Tak pamatuj na sebe náležitě; máš-li ještě jen stopu po té pohrudnici, vrať se raději rovnou z Brna do Matliar (ačkoliv to víš, jak se na Tebe těším). Buď hodná a rozumná. Těším se, až mi ukážeš Babiolu, – ale to mi nepovídej, že chceš jet do Paříže kvůli ní, ba ne! Pomalu za týden Tě snad uvidím a povíme si o všem ostatním, zejména o tom, co nerad píšu, jako jsou ty všelijaké city a takové ty nejpěknější věci. Ono se o tom líp povídá, zejména mlčky. Moc, moc na Tebe vzpomínám a moc bych chtěl být s Tebou. Pozdravuj pěkně Boženku a napiš mi pár slov.

Líbá obě ruce Karel.

(1044) 16. VII. [19]28

Drahá Olino,

píšu Ti dopis vlastně jen do foroty, protože co tyto řádky píšeme, nemám dosud od Tebe dopis s adresou a nemám ponětí, kde jsi. Trochu mě to znepokojuje, protože počítaje na prstech dny docházím k náhledu, že jsi zůstala řadu dní v Paříži přes mé prosby a naléhání, čili žes nevezala zřetel na své zdraví. Kdybys byla u moře v úterý nebo ve středu, musel bych už dnes (v pondělí) mít od Tebe dopis i adresu. Holenku, mne nenapálíš; ale mrzí mne to a zlobím se, že jsi nejela tak rychle, jak jen možno k moři, aby ses uzdravila co do pohrudnice a vrátila se k nám brzo na hory. Tak.

Tady je ovšem stejné vedro jako všude v Evropě, dnes bylo 35° ve stínu. Trávím celý den bos jen v kalhotách a košili a píšu, děvce zlaté, představ si to; denně udělám povídku, už jsem jich napsal devět. Každých deset minut si koupám ruce, hlavu nebo nohy ve studené vodě, abych

se nerozplynul v potu, a přitom píšu jednu povídku za druhou; z baráku vůbec nevylezu až k osmé večer do redakce – venku je hrozně, jako v peci; doma je přece jenom asi jako v troubě, když se pečou buchty. Je to divné, nejvíc práce vždycky udělám v létě, snad je to proto, že mám léto nerad a nejvíc se zavírám doma. Praha je vymřelá. Chudák Iris má periodu, potřebovala by pejska, a já k ní žádného nemohu sehnat. Chtěl jsem si tenhle měsíc vyběhat telefon, ale není to možné pro to vedro. Ale to vyčerpávající horko má aspoň tu výhodu, že je člověk prost erotických tužeb.

Nového není nic; Tvého tatínka vidím pořádku, obvykle se v redakci mineme. Těch povídek budu mít do podzima celou knížku, ale už dva dny mě nenapadla žádná nová látka. Ono se těžko přemýšlí, když člověk lapá po vzduchu jako kapr. Ale doma může být aspoň člověk nahý, udělat si průvan a oplachovat se, kdy chce; já děkuju všem svatým, že v těchhle vedrech nejsem nikde na letním bytě. Odpusť, že nepíší o ničem jiném než o horku; myslím, že i vy obě tam dost zkusíte, krom té vody.

Tak už se opravdu nemohu dočkat zprávy, co dělá Tvé zdraví a jak se Ti tam líbí a co děláš a co dělá výtečná slečna Marianna. Je to hanba, že jsi mi tak dlouho nepsala.

Srdečně zdraví

a líbá ruce K.

D.O.,

tak konečně dnes, v úterý, došlo Tvé psaní. Jsem spokojen, že jsi u moře; to hlavní, tj. Tvůj zdravotní stav, jsi ovšem opomněla popsat, ale to je tak se ženskými vždycky; na to podstatné zapomenou. – V noci byla bouřka a příjemně se ochladilo; teď už je temperatura jenom jako v prádelně, když se vyváří prádlo. Jinak se nic nezměnilo; využiju toho, že je pod mrakem, a půjdu něco dělat do zahrádky; čtrnáct dní jsem na ni ani nevylezl. Nějaký ten letní pobyt si nechám na dobu, kdy ho budu moci lépe využít všelijakým choděním a koukáním; teď bych stejně ležel někde ve stínu a sténal, nebo místo sténání psal povídky. To je dobře, že nepíšeš; odpočivej stoprocentně. Ostatně myslím, že tam máš společnost. Jen aby Ti to udělalo dobře na zdraví; buď jednou trochu vážná a starej se o to – nech se tam prohlédnout u lékaře, zápal pohrudnice se francouzsky řekne “pleurítide”, tak k doktorovi jdi, ukaž na sebe prstem a řekni: “Moi malade, pleurítide, deshabillez moi.” A je to.

Pozdravuj pěkně slečnu Mariannu, a popros ji za mne, aby na Tebe dávala přísný pozor.

Líbám ruce K.

(1045) 20. VII. [19]28

D.O.,

děkuji za horký pozdrav, projevil bych Ti vřelou soustrast, ale patrně toho už není třeba, protože tam u vás se asi stejně příjemně ochladilo jako tady. Ono to opravdu bylo nesnesitelné – jak říkám, takovou horkou vlnu člověk nejlíp přežije doma, protože si může udělat maximální pohodlí. Jinak tu není nového nic, ledaže

1. Engliš podal demisi,
2. u Strašnic našli zavražděnou služku,
3. zemřel malíř Brunner, – to byl moc hodný člověk,
4. zabil se ten automobilista ředitel Junek.

Z Prahy odjelo veškeré obyvatelstvo, ba i víc; je to téměř mrtvé město; následkem toho se tu dá žít. Teď jsem na dva dny polevil v psaní; ale už zase mám nové látky a dokonce už i na nový cyklus a následkem toho i novou knihu povídalek. Nu, budu psát, dokud zásoba stačí. Nejspíš mám teď málo starostí, že mám tak lehkou hlavu.

To se rozumí, o Tvém zdravotním stavu nevím zase nic; copak, u všech tento, se nenaučíš nikdy pořádně o sobě referovat? V Brně Ti zase dávají Madlu – tak vidíš. Onehdy byl kdesi epigram na dramatickou plodnost Vinohradského divadla – Hlavatý, Vrbský, Bor, Zdeněk, Olga a teď nakonec i Andula, s latinským závěrem (umíš-li ještě tolik latinsky): “Si haec et illa, cur tu non, Gabriel et Pač?” Z čehož si ovšem nic nedělej.

Dnes mám zase pátek, bude asi skoro úplně prázdný; teď i moje kavárna povážlivě upadá. Tvůj tatínek si libuje, že se po těch Poděbradech dobře cítí a nemá obtíže; ale vídám ho tuze zřídkka; asi nám každému jdou jinak hodinky.

Tak mi jednou pořádně napiš, jak se Ti vede, co děláš, jak se léčíš a kdy asi se hodláš vrátit, – prosím Tě, nezapomeň na tyhle technické podrobnosti. Pozdravuj pěkně slečnu Mariannu a měj se tak dobře, jak je vzhledem k místním okolnostem možno.

Líbá ruce a pusu K

(1046) 24. července 1928

D.O.,

zrovna moc často mi nepíšeš – ještě že jsem ten Tvůj sloupek v Lidovkách mohl číst tak trochu jako dopis pro mne – heč, neříkal jsem Ti to? Patří Ti, že se Ti drobet stýská! Mám dnes zrovna upsané prsty, dopsal jsem pěknou detektivku o zavražděném herci; tak jsem docela líný na psaní i omluv mne, že toho moc už nenapíšu. Tak už mám 11 detektivek a 2 látky kromě několika na cestě; tak jich udělám asi půldruhého tuctu – dva tucty, to už by snad bylo moc. Je chladněji a následkem toho se cítím líp i při práci; už to není tak upocené úsilí. Jinak nového nic. Dosud jsem od Tebe dostal jenom jeden dopis a jednu pohlednici, a pořád ještě nevím, jak je s Tvým zdravím. Tak pa, napiš pár slov, dělej dobrotu, pozdravuj Mariannu a hlavně se mi pozdrav.

Líbá ruce i prsty K.

(1047) [Štrbské Pleso, srpen 1928]

D.O.,

ve vší rychlosti zprávu dávám, že se při dobrém zdraví vynatrefuji, dobře se mám a hlavně od rána do večera chodím, ne sice na nějaké túry, ale zato tím pilněji, což mi dělá tuze dobře; jím jako vlk, spím 10 hodin denně jako Šípková Růženka, zbavil jsem se toho úporného bolení hlavy a teď se zbavuju i kašle. Je tu strašně plno, ale já se tomu víceméně vyhnu a courám většinou se samotným Štáflem co ten kamzík; bylo by hezké, kdybys tu byla, ale všechno holt člověk nemůže mít. K Božence jsem ještě nemohl jet, ono to zabere celý den, protože je všivé spojení. Trochu občas zaprší, ale jen tak letmo; je tu svěže, až skoro chladno – po tom žhoucím létě je to pro mne přímo lázeň. Jinak ovšem nevezmu pero do ruky, ani mě nenapadne! Vzpomínám moc na Tebe, děvko drahá, a hlavně odpočívám všemi póry; nechodím-li, tedy buď jím, nebo spím. Teď zrovna jdu zase k večeři a těším se na to jídlo jako pes. No, a to je všechno. Dej mi sem (hotel Hviezdoslav) zprávu o sobě; to víš, na Tebe myslím vždycky a pořád tím starostlivým kusem duše; tedy: jsi-li zdravá, co děláš a co Tě

trápí – ono Tě jistě něco trápí, ale vykašli se na to. Tak pusu na všechny prsty a na zápěstí a na dlaň taky.

K.

(1048) Štrbské Pleso [srpen 1928]

Drahá Olino,

pořád čekám, že mi napíšeš, co je nového. U Mišky jsem se měl ovšem dobře, až na to, že Alička si umínila roztrhat Justitze nebo mne; následkem toho jsme si netroufali ani na chodbu, dokud ji Miško neměl na řemeně. Od předevčírka jsem tady na Štrbském Plese v hotelu Hviezdoslav a především bych rád věděl, jestli sem přijedeš. Je tu teď krásně, a už tu není tolik lidí. Brousím po celé dny, hlavně se Štáflem. Kdybys přijela, užila bys toho pěkně. Budu tady do příští neděle. Ale nepřijedeš-li, tak mi aspoň pořádně (a brzo) napiš, co děláš, co je s divadlem, s kusem atd. atd. Teď už přece je v Praze doba, kdy se něco děje.

Tak se zatím měj krásně v Praze i v Radošovicích a potěš mne brzo milým psaním.

Srdečně líbá K Č

(1049) V pondělí [20. srpen 1928]

D.O.,

mám trochu starost, protože dosud jsem od Tebe nedostal žádnou zprávičku, jak se Ti vede a jsi-li zdráva. Zítra (nebude-li pršet) se stavím u Boženky; jedu totiž s Malypetrovými autem do Javoriny, takže pojedu přes Matliary. O sobě mohu dát jen ty nejlepší zprávy: vede se mi dobře, prospívá mi to, vypadám (dle mínění jiných) znamenitě, jím jako tygr, vážím 65 kg, spím 10 hodin denně, courám taky skoro 10 hodin denně, ale dělal jsem jen jednu větší túru, výstup na Patrii; pak mě tři dny bolely nohy. Asi za týden už jedu odtud do Topoľčianek. A to Ti nemusím dvakrát říkat, že tady tuplem na Tebe vzpomínám, protože jsem tu byl pár dní s Tebou; i jiní na Tebe vzpomínají, dnes jsem si popovídal s lidmi o Tvém hraní. V tomto trochu animálním běhu dní nemám ovšem žádných novinek pro Tebe – namouduši, jsem živ jako kráva a dokonce se až doposud nenudím. Toto tedy ani nepovažuj za psaníčko, nýbrž

jenom za takovou vzpomínku místo hloupé pohlednice. A dej mi aspoň vědět, jsi-li zdráva, abych se těch pár dní ještě mohl pást bez starostí. Pozdravuj Kikinku a ostatní.

Líbá nožky K.

Proboha, víš, že si ani nemohu vzpomenout na jméno Tvé ulice? Je to Blanická? Já vůl! Myslím, že zhloupnu.

(1050) [Štrbské Pleso] 25. VIII [19]28

D.O.,

děkuju za psaníčka. Prosím Tě, vysměj se za mne dr. Steinbachovi, že se považuje za Arthura. Vždyť víš, že jsem Ti o tom říkal předem, vypravoval jsem Ti tu látku dřív, než jsem ji napsal; to bych přece nedělal, kdybych tím chtěl “něco” dávat najevo. Takový nesmysl! – Schwarczovi napiš, že to tak vyřídím, až budu v Topoľčiankách, – ale starý pán se má teď v létě vyhnout politice, tak nevím, bude-li mít teď chuť. Pojedu tam pravděpodobně v sobotu (za 3 dny), tedy mi už sem nepiš, až se ohlásím z Topoľčianek. Tam budu mít hodně práce s Hovory.

Včera jsem byl u Boženky; vypadá velmi dobře, nejen zesílila, ale má i pěknou barvu a jasné oči; člověk ji stěží pozná. Zrovna od ní odjížděla Bublina. Dr. Epstein je s Božčiným stavem spokojen, na plících není nic, ale žlázy potřebují doléčení, prý tak 2–3 měsíce ještě. Božka se už chce vrátit, protože prý jí dochází dovolená a prý se stydí žádat o novou. Dal jsem slečně Bublíně svou vizitku, aby šla na ředitele Preisse; a ty se obrať na toho Boženčina šéfa, aby jí ještě dovolenou prodloužili, ať se zeptají Epsteina, na jakou dobu. To víš, Boženka se o sebe postarat neumí. Dr. Epstein soudí (mezi čtyřma očima), že se Boženka docela uzdraví; tak je to dobré.

Včera jsem byl autem v Javorině a v Dobšinských jeskyních. Moc hezké.

S tím románem počkej, až se vrátím; zatím napiš Klímovi, že to ještě není hotovo. Ono by šlo ta erotická místa pro noviny trochu seškrtat a dát je plně až do knížky. Podle mého přesvědčení erotika do novin nepatří; ale takhle by to ještě šlo, aniž bys musela ztratit i jen jednu řádku, na které by Ti záleželo.

Už musím běžet k večeři, je skoro půl deváté a rád bych, aby toto psaní šlo ranní zubačkou; tedy honem končím a líbám Ti ruce.

Tvůj K.

(1051) Topolčianky [3. září 1928]

D.O.,

tak jsem tu od předevečera večer, a jak se zdá, budu tu okolnostmi nucen zůstat pár neděl. Zatím ovšem nevím nic nového – jsem zdravý, jen mi dnes výjimečně bolí hodně hlava; proto mi promiň, že budu stručný. Napiš Schwarczovi, že H. má být teď někdy (dost brzo) pozván; a pozdravuj ho. Dr. Steinbachovi řekni, že jsem o něm napsal povídačku, ale ta že vyjde až asi příští neděli. Začínám pracovat na těch Hovorech a budu je pomalu posílat do tisku; jinak ovšem lenoším za podmínek pro lenošení zvláště příznivých. To mi ovšem nebrání, abych na někoho vzpomínal a aby se mi po tom někom pořádně stejskalo. Ale ten někdo by mně měl napsat o svém zdraví atd., abych aspoň neměl starosti. Co je s Boženčinou dovolenou? Nezapomeň na to!

Líbá dvě ruce K.

(1052) [Topolčianky] 7. září [19]28

D. O.,

zprávu o sobě dávám, že se při dobrém zdraví vynatrefuju a i jinak dobře se mám. Ani bys mi, holčičko, nevěřila, jak málo času mám při této dobře rozvržené zahálce: ráno do 10 až 11 procházka s panem prezidentem, pak si jdu přečíst noviny a asi hodinu se vrtám v Hovorech; pak už je oběd, obyčejně venku pod stromy, protože tady je žhoucí počasí bez jediného mráčku; sedí se do tří hodin, a o půl čtvrté se jede kočárem někam ven, kde se pekou brambory a kukuřice; potom návrat, honem se převléknout a jít k večeři. Je tu pořád plno lidí ze všech konců světa; musím hejbat pantem ve čtyřech jazycích, ponějvíce anglicky, – člověče zlatá, nemáš ponětí, jaká je to dřina. Zato jsem poznal pár zajímavých a milých lidí; jeden z nich byl učený a velice černý Ind, dr. Datta, druhý byl uppsalský arcibiskup Söderblom, nejživější páter, jakého jsem kdy viděl. Tedy tohle je pro mne veliký užitek.

Že Loupežníka bude dělat Stejskal, to mě nemrzí; aspoň v Brně, jak víš, jej dělal slušně. Ovšem Bor by mě těšil víc. Poslyš, Olinko, byl bych rád, kdyby profesora hrál (tj. uvolil se hrát) Zakopal; jemu by ten stařík ležel. Krásné obsazení by bylo:

Loupežník Štěpánek

Mimi Olinka

Profesor Zakopal

Jeho paní paní Ptáková

Fanka paní Bečvářová

Šefl Smolík

a tak dále.

Bud' tak laskava a zmiň se o tom "nahore". Bude-li to takto obsazeno, pak se na Loupežníka těším; hlavně na Mimi a na Loupežníka. Jistě to nebude tak brzo hotovo, takže se dostanu na pár zkoušek.

Teď právě sem přijel ministr Hodža, ale mluvil jsem s ním jenom několik slov. – Měl jsem trochu nejasný dojem z toho, co jsi psala o zrušení té pětileté smlouvy; zdá se, že jsi se jinak s ředitelem Fuksou dohodla v dobrém, ne? Také nevím, proč bys nemohla hrát nejprv Loupežníka; ale ať Ti zaručí přitom aspoň tři nebo čtyři další role. Dále nepíšeš ani slůvko o Babirole, ani o Okénku; mám Tě silně v podezření, že spěcháš s Babiolou. Jsem nerad, že Boženka je v Praze; rozhodně jí vymoňte prodloužení dovolené, zeptej se dr. Steinbacha, kam ji poslat – snad k Adrii, ne? V Opatii jsou dobré české penzióny. Jak jsem Ti psal, byl dr. Epstein s jejím stavem spokojen, ale naléhavě doporučoval další doléčení, protože jinak by se to mohlo vrátit. Říkal, že kromě těch žlázek je zdravá, – tedy léčit včas, aby se to nemohlo rozšířit!

Ale teď, holčičko zlatá, jsem tuze nespokojen s tím, co píšeš o sobě, že se pořád cítíš taková chabá a vyčerpaná. To ti bůh řek, že to musí mít nějakou fyzickou příčinu, a já se bojím, aby to nebyl nějaký couravý katárek. Prosím Tě snažně, nech se pořádně proklepat, rentgenovat a vůbec ze všech stran jaksepatří vyšetřit. Mám o Tebe velkou starost a nejraději bych se rozjel do Prahy, abych se na Tebe podíval a pokusil se přimět Tě k rozumnému kurýrování. Já vím, že bys mne sice neposlechla, ale takhle se cítím dvojnásob bezmocný a nešťastný. Koukej se,

kdybys mně za mé nepřítomnosti chtěla udělat opravdovou radost, sebrala by ses pěkně dohromady a podnikla něco důkladného pro své zdraví. Tak co, Akulinko, chceš mě potěšit?

Práce na Hovorech mi jde zoufale pomalu při tom zdejším rozdělení času a při stálém přepracovávání a rozšiřování. Bude toho dost tlustá knížka. – Jsem rád, že ty povídačky přicházejí lidem k chuti; nejsem ješitný, ale tentokrát jsem kuchtil proto, aby to lidem chutnalo, a byl bych spokojen, kdyby to rádi žrali. Už se mi hlásili asi čtyři Němci, že by to chtěli překládat.

Tak co, dělá Ti Kikinka radost? K svému žalu se dovídám, že Iris netloustne, takže patrně nebudu mít štěňátka. Jinak mi nikdo z Prahy nic nepíše... pěkně prosím o nějaké klepy a novinky. Přijmi pusu na obě ruce, jakož i na kloubek a rameno (na ostatní nechci ani myslet, abych nezačal výt).

Srdečně K.

(1053) Topolčianky [13. září 1928]

D. O.,

prokristapána, tos mě zase poděsila! To víš, nebudu Ti dělat kázání, protože dostala lekci dost důkladnou; ale řeknu jen to, že opravdu doufám, že už do auta nesesedneš, – od té doby, cos měla ten menší úraz na Václaváku a ten větší malér s vozem dr. Steinbacha, byl jsem vždycky znepokojen, když jsem věděl, že někam jedeš autem. Člověk, který byl dvakrát varován, si má dát pozor.

Že Tvůj kokos přes ten jistý otřes zůstal zdravý a celý, to předpokládám; taková hlava něco vydrží. Ostatně je nesmysl, že by Tě ta jizva nějak hyzdila, a sice ze tří důvodů:

1. skoro žádná nebude – rána na spánku nemůže být hluboká;
2. nebude ji vidět, protože na spánku máš ty své chundele,
3. a kdyby ji trochu bylo vidět, tak to vypadá spíš zajímavě, tedy z toho si docela nic nedělej.

Poslyš, i když se člověk lekne, tedy takové poranění neberu tak vážně jako ty Tvé chronické nesnáze – s chudokrevností, s pohrudnicí a s těmi ostatními čerty a d'ábly. Z ran se člověk vylíže brzo; ale tyhle nemoci musí pomalu a trpělivě léčit, a tož to Ti znovu kladu na srdce.

Nejvíc mne mrzí, že Tě ani nemohu navštívit a povídat s Tebou u Tvé postýlky; myslet na to, že ležíš a že Ti nemohu být ani drobátko platen, to tedy mě trápí.

Ta angína pectoris u Tvého otce je hloupá věc; není to docela nic katastrofálního, může s tím žít třicet let, ale někdy ho to může potrápít; musí se hodně šetřit a varovat všeho rozčilování – veliké štěstí, že teď má aspoň klid a pohodu ve svém zaměstnání. Ovšem udělá dobře, když se bude delší čas náležitě léčit a hlavně když se zbaví těch různých funkcí v syndikátě a já nevím kde všude; zabírá mu to mnoho času, takže je pořád živ v jakémsi napětí, a to už nesmí dělat.

Nerad jsem četl v Tvém dopise, že je Boženka v Praze, – proč se nejede někam doléčit? Přece dovolenou může dostat obratem ruky! Až se vylížeš, postarej se o to; až se Boženka uzdraví, budeš mít jaksepatří po starosti.

Tady ovšem není nic nového; dělám teď pilněji na těch Hovorech, ale jsou s tím jisté potíže; dokonce ani nevím, bude-li to moci letos vyjít. Potřeboval bych vědět, je-li to pravda, co jsem Ti říkal: že Josefa kandidují na to profesorské místo po Brunnerovi. Ale myslím, že Ty se to také nedozvíš.

Tak vidíš, pořád myslím na Tebe se starostí, a jak figura ukazuje, mám pořád proč se starat. Pěkně prosím, hled' se aspoň do mého návratu udržet jakžtakž pohromadě, s hlavou na ramenou a s celými údy. V Praze přece jen mám pocit, že na Tebe jaksi víc dávám pozor, skoro jako bych mohl něco od Tebe odvrátit. Tak buď rozumná a dávej na sebe pozor.

Nu, musím skončit, abych se ustrojil k večeři; tedy je-li Ti to něco platno, říkej si, že ze vsí síly myslím na všechny Tvé modřiny a trhliny a foukám na ně z dálky útěchu, aby to nebolelo.

Tož tentokrát pusu jen na konečky prstů.

K.

Ale mám ještě to leknutí v nohou. Prosím, dej mi co nejdřív zprávu, jsi-li tak trochu zase celá! Kdybych neměl tady tu práci, na které mně tolik záleží (ne kvůli mně!), jel bych hned tu noc do Prahy; ale jsem a budu s Tebou tady, víš? v hlavě; tak i Ty na mne mysli!

(1054) Topolčianky [Po 13. září 1928]

D. O.,

nu, čekám zprávu, jak je? Vzpomínám pořád, chvílemi s optimismem a chvílemi zase s obavami, jestlis mi něco nezatajila; ale to bys přece neudělala, vid'? Přesto budu nepokojný, dokud nedostanu další zprávu; doufám, že už je na cestě. Hergot, když si tak pomyslím, co všechno se Ti mohlo stát! Prosím Tě, dávej na sebe pozor, a napiš mi důkladně, jak je.

Líbá K.

(1055) Topolčianky [14. září 1928]

Drahá Olino,

zaráží mě, že mi tak dlouho nepíšeš, a ledacos si o tom myslím. Mám pořád starosti stran toho Tvého rozhodování i stran Tvého zdraví; chtěl bych už být v Praze, abys neudělala něco nerozvážného, a pospíchám se svou prací, stěží se za den půl hodinky projdu. Myslím, že se vrátím asi 26. t. m. Zatím Ti kladu na srdce, abys jednala vůči Národnímu divadlu co nejkorektněji; ale opravdus mi mohla napsat, jak to vlastně je; přiznávám se, že do toho nevidím.

Nelíbilo se mi, že Hilar ve svém interviewu o příští sezóně nejmenuje Tvůj kus; nevím, znamená-li to, že není ještě oficiálně přijat, – prosím, i to mi napiš, jak to vlastně je s Tvým kusem. Tak málos mi jakživa nepsala. Se mnou není nového nic – hovořím a škrábu; den je jako den; a už se těším do Prahy. Jen mě, prosím Tě, nenechávej beze zpráv; možná, že mé starosti jsou zbytečné, ale tak mi to aspoň napiš.

Líbá ruce K.

(1056) Topolčianky [17. září 1928]

D. O., jen slovíčko k dnešnímu dopisu (ležím totiž až po uši v Hovorech, nevěřila bys, co to dá práce). Divadlo bych prakticky už nemohl dělat – zkusil jsem, co to dá práce; to by bylo amen s literaturou. Ostatně myslím, že by to Komorní divadlo bylo (i správně) přiřčleněno k Národnímu; prakticky by mohlo existovat jen jako druhá scéna Vinohradského nebo Národního, samo se neudrží. Napiš mi, co je, a je-li třeba dopsat Fuksovi. To přece nejde, aby

Tě na Vinohradském násilím drželi, když Ti zřejmě nedávají dost slušné podmínky. Musíš mi ale říci, jak a co je!

Srdečně K

(1057) Topolčianky 20. IX. [19]28

Předem osobně ohlásit Fuksovi. Smlouvu rozvázat, ne porušit. Text nové smlouvy vyžádat k rozmyšlení na týden. Není-li možno, tedy dobrou smlouvu podepsat ihned. Žádat záruku čtyř rolí ročně, závazné jednání jen s ředitelem.

Mnoho štěstí – Čapek

(1058) [Topolčianky, kolem 20. září 1928]

D. O.,

jen několik slov – jsem velmi zapřažen poslední redakcí Hovorů a chtěl bych už být hotov; je nejvyšší čas to poslat do tiskárny. – Čekám na zprávu stran té Tvé smlouvy. Poslal jsem Ti ihned expres telegram, snad došel včas a snad jsi všemu rozuměla; hlavní věci jsou: 1. odejít z Vinohrad korektně, 2. proštudovat si dobře tu smlouvu, 3. nevěřit dr. Hilarovi, který víc slíbí, než může dělat, a jednat s ředitelem ND. – Ovšem teď už snad jsi dojednala – čekám netrpělivě na Tvůj dopis. Nejraději bych byl, kdyby Ti nechali lhůtu na rozmyšlenou a Ty bys mi mohla poslat kopii smlouvy, abych Ti mohl co nejlíp poradit. Ale to bys jistě udělala, kdyby to bylo možno, vid'? Tedy hlavně mi napiš!

Jsem třetí den nachlazen a stalo se mi, co nikdy dosud: ztratil jsem úplně hlas. Dnes už to je lepší. – Už tak pospíchám do Prahy, ani nevíš!

Líbá ruce K.

(1059) Topolčianky [22. září 1928]

D. O.,

vinen se dávám, že jsem Ti už tři dny nepsal; ale můžeš mě předem omluvit zdejším způsobem života. Chci psát, a přijdou mi ohlásit, že se jde na celý den ven, tábořit u ohně; chci podruhé psát kvečeru, a přijdou ohlásit, že dnes se večeří o hodinu dřív, protože večer je biograf nebo že hrají cikáni, – zkrátka věř mi, že obvyčejně nemám ani pokdy si přečíst Lidovky, spím jen sedm hodin a jinak prolajdačím celý boží den; je to sice příjemné, ale žere to čas.

Ted' už krom toho hledím dodělat Hovory, chci být už hotov, abych se příštího týdne vrátil do Prahy. Mimoto tu čekám na Beneše kvůli té věci s Hovory. Že tu byl tak krátce, to byla jeho věc, odjel na nějakou schůzi.

Děvko drahá, když Ti museli zašívát ránu a vytahovat švy, to musela být větší rána, než jsem podle Tvého prvního dopisu předpokládal! Nepřišel Ti dodatečně zas takový nějaký šok? Což o to, rány se nebojím, ale mám starost o Tvé nervy; nesmíš se ted' ničím rozčilovat. Mělas dobře, žes vrátila malou roli. Chodíš-li už na zkoušky Loupežníka, napiš mi, jak to vypadá. S tím, že Šefla hraje Veverka, jsem spokojen; myslel jsem na něho stejně jako na Smolíka – on je Smolík na takového chudáčka trochu blahobytný. Jak vás všechny znám, mohlo by to být dobré představení a těším se na ně – kus té autorské nedočkavosti ve mně pořád je. Kdy to asi bude hotovo?

To Ti ani nebudu povídat, co jsem se na Tebe navzpomínal v těchhle dnech, když jsem si říkal, že ležiš. Já vím, že ti lidé kolem Tebe Tě nenechali trápit se dlouhou chvílí, ale přece jen mé místo bylo u Tebe. Vyhojil se už Steinbach ze svých úrazů? Vem si to, holčičko, k srdci; nejjistější je člověk, když jde po svých vlastních nohou a nespěchá. Jak se daří Tvému tatínkovi? Znovu Ti říkám, že není důvodu plašit se; jen být opatrný a zbavit se tolika těch různých břemen, které Tvůj otec z dobré vůle nesl. Já přece vím, že měl skoro denně nějakou schůzi nebo jednání, – domluv mu, ať všeho nechá a soustředí se pokojně na svou literaturu a na ty vážné články, kterými se dovede tak dobře s lidmi domluvit. Já vím, že i to je duševní práce, a rozhodně ať si i od ní vezme delší urláb; ale natrvalo by mu to scházelo – přemýšlet o všem, co se děje, bude stejně, ať to píše nebo ne. I Vy musíte kolem něho vytvořit takovou atmosféru klidu a důvěry, to je lepší než kterékoliv lázně. Je toho pořád mnoho najednou; rád bych už byl u Tebe, abych Ti mohl bručet nějakou tu útěchu.

Ale už to brzo bude, holčičko zlatá; ted' je pěkné dopoledne po bouřce, dám se honem do práce, abych už byl hotov. A Ty, Ty se měj dobře, pokud to dovedeš; snad už za týden se uvidíme. Líbá ruce a čelo Tvůj

K.

(1060) [Topolčianky 25. září 1928]

D. O.,

tak jsem se musel dočíst v novinách, že už jsi smlouvu v Národním podepsala, – tolik jsem čekal, že mi to napíšeš; doufám, že se s Vinohrady rozcházíš hladce a v dobrém; doufám, že to bude k Tvému dobrému, jen důvěřuj sobě a pracuj tak pěkně, jako jsi pracovala dosud, – snad pomaleji, snad míň horečně. Myslím na Tebe z celého srdce a přeju Ti k tomu kroku mnoho štěstí od pánaboha. Dřív nebo později bys na Národní stejně šla – jen mi je líto, že jsem nemohl být u Tebe, ani ne, abych Ti radil, ale abych Ti hleděl dát pocit klidu. Je to tedy dobře; formální vzestup jsi skoro dokončila, teď rost' sama před sebou, před svým svědomím umělce. Kéž máš k tomu víc příležitosti, a lepší, než jsi někdy mívala. Tisknu Ti hodně silně ruce.

Dnes celé ráno vzpomínám, že je generálka Loupežníka – byl bych ji tak rád viděl, na premiéru bych ovšem nešel; je mi z toho až smutno, ale nic naplat, tu práci, co mám, už musím dodělat, aby opravdu byla; doufám, že udělá své dobré. Už dvakrát jsem Tě, drahá Mimi, viděl, a těším se na tu třetí. Myslím, že do neděle, do pondělka nejdéle budu doma, to Ti ještě napíši nebo zatelegrafuji. Tož srazvaz, prevíte, brebtej, plivám na Tebe vzhledem k zítřejší premiéře. Jsem zvědav, jak dopadne; to víš, jak budu zítra večer vzpomínat.

Mělas onehdy pěknou básničku v Lidovkách.

Už zvoní k obědu, chci, aby psaní ještě šlo; děkuju ti za zprávy, které jsem dostal v sobotu, a ještě jednou: myslím silně na Tebe a přeju Ti hodně, hodně, hodně štěstí!

Líbá Tvůj K.

(1061) Topolčianky 27. 9. [19]28

Dostavím se pátek dopoledne.

Čapek

(1062) [Asi 1928]

Lituji, že jsem Tě nezastihl. Přijdu odpoledne k 5 hodině. Ale bylo smluveno, abych přišel ráno!

(1063) V Rumanovej, 21. srpna 1929

Zítří ráno jedu na Tatry, kde jednak budu víc chodit, jednak míň jíst než u Rumanovského velkomožného pána. Zdráv, a mám se moc dobře.

Srdečně pozdravuj K. Č.

(1064) 1. září 1929

Olinko drahulinká,

především vyříd' mé pozdravení Božence: ta chudák holka má tolik smůly – teď by si opravdu měla vzít asi 3 neděle na zotavení a jet – snad k Miškovi, který by ji vykrmil. Bylo mně jí moc líto, chudery staré. – Dáles mi nenapsala, co vlastně děláš, jsi-li ještě v Radošovicích, máš-li už zkoušky, píšeš-li, vůbec nic, ani je-li už Boženka u Tebe, máš-li doma Kikinku, co dělá Bižu atd. Dáles mi neposlala oklepek své hry, abych se na ni mohl podívat. Zítří jedu do Topolčianek a budu čekat pořádné psaní, ve kterém na nic nezapomeneš, ano? – Já jsem se tu kromě chodění na houby věnoval skutkům milosrdenství: navštěvoval jsem nemocného Scota Viatora, byl jsem navštívit nemocného Hodžu, v posledních dnech jsem režíroval příjezd a vítání maršála Pétaina; zkrátka ani tady jsem si nedal pokoj se svou zadržovanou užitečností. Myslel jsem na Tvůj kus; dej tam do toho gramofonu džez místo vojenských maršů; je to modernější a míň komické a má to ještě energičtější bříink, a hlavně to bude líp přiléhat k tomu konci; tak nezapomeň.

Jakživ jsem nenašel tolik hříbků jako letos, a jakých chlapíků! Chodil jsem na ně denně, ale zato jsem neudělal ani jednu túru do hor, protože jsem měl puchýře a mimoto i tady byla dusná vedra, kdy se mi nechtělo do větší námahy.

Napiš mi, cos upravovala na svém kuse, zná-li jej už někdo a našla-lis nějakou slabinu; pošli mi kopii na stroji, snad i v Topolčiankách najdu půlhodinku k té troše pilování. Pozdravuj dr. Steinbacha a ostatní, a měj se zatím hodně pěkně.

Všechny zdraví a líbá ruce K. Č.

(1065) Topolčianky 4. září 1929

Dorazil jsem na místo dobře uchován a pokouším se přežít ta veliká horka. Co dělá kus? Čekám na zprávy a líbám ruce.

K. Č.

(1066) Topolčianky 10. [září 1929]

Drahá Olino,

stydím se sic, že jsem Ti dosud tak málo napsal; ale věř mi, že mám stěží pokdy přečíst si noviny, – při všem, co dělám v Praze, mám tam desetkrát tolik volného času co tady. Krom toho hledím co nejrychleji připravit Hovory, abych mohl brzo být zase doma. Ráno 9–11 nebo 12 mluvím s panem prezidentem, pak si honem zapíšu poznámky, pak 1–3 je oběd, v 1 4 se jede ven, od " 7 honem ještě píšu, 8–10 večere – to máš denní rozvrh. Jinak se mi ovšem vede dobře; že s jistým stýskáním vzpomínám na Prahu a na Tebe, to se rozumí samo sebou. Mohla bys mi důkladněji napsat, co je s tou Tvou hrou: četl-li ji Hilar, kdy ji chtějí dávat, jak obsadit atd. Dále napiš mi jasně, jak je to s těma divadly. V neděli jsme byli přerušeni poruchou, pak jsem Ti ještě volal domů, ale tam jsi nebyla. Tož buď opatrná a neukvap se v ničem. Soudím podle toho, co jsem našel v novinách (interview s Kodíčkem v Národních listech), že poměry jsou v divadlech hodně rozeštvané. Hlavně: nezadej si, postupuj korektně, dodrž závazky. Případ Štěpánkuv je ošklivý, ale přeji to Borovi. Tedy dej velmi pozor; nemůžeš-li se dohodnout s oběma divadly, zůstaň raději na Národním až do té doby, kdy skutečně a flagrantně poruší lojalitu a závazky k Tobě. Na pouhé řeči nebo i fakt, že tam přijde Andula, nemůžeš odpovědět okamžitou výpovědí; mám dojem, že bys tím dala najevo malé sebevědomí. V té dnešní situaci by jistě bylo nejlepší, kdybys mohla hrát v obou divadlech; ale zapřísahám tě, nechtěj víc než 4 role na každém, osm velkých rolí do roka je víc než moc.

Mám starost, abys neudělala nějakou chybu. Nerozhoduj se v ničem naráz, vyžádej si ve všem lhůtu na rozmyšlení a porad' se s tatínkem i se mnou. Hlavně se pokus mě náležitě informovat.

Dále se mi nelíbí, že máš ty závratě; zeptej se dr. Steinbacha, kdo je náš nejlepší nervový specialista, a jdi k němu. To by Ti mohlo zadržet, hlavně budeš-li hrát na obou divadlech. – Tak teď budu čekat, že mi řádně napíšeš, o co jde atd., a pak Ti odpovím důkladněji; ale do té doby budu mít o Tebe starost.

Zatím Ti líbá obě ruce

Karel.

(1067) Madrid 16. října 1929

Estoy muy bien. Beso sus pies. K. Č.

(1068) Toledo [17. října 1929]

Beso sus pies, Carol

(1069) [Sevilla 20. října 1929]

D. O.,

Sevilla je opravdu překrásná; až dosud vede se mi dobře, ačkoliv celá cesta je příliš rychlá a namáhavá; stálo to za to.

Srdečně zdraví K Č

Jsem zvědav, jak dopadly premiéry. Sraz vaz!

(1070) [Montserrat, po 20. říjnu 1929]

Už se pozítří vracím, unaven a spokojen. K. Č.

(1071) [12. listopadu 1929]

Prevíte, sraz vaz a breptej, a nakonec to dobře dopadne. Jen kuráž!

K. Č.

(1072) V Praze, 12. července 1930

Drahá Olino,

děkuji za psaníčko, i když bylo jen tak krátké; aspoň z toho vidím, že se nenudíš. To je dobře, že málo píšeš; hlavní je jaxepatří si odpočinout. Tady se také znamenitě ochladilo, počínajíc dnem Tvého odjezdu. Ta sobota, kdy jsi odjížděla, byl nejžhavější den po celé desítky let – bylo ve stínu 35,5° C. Teď se dá krásně dýchat. – Co mne se týče, pilně škrábu a denně nějakou hodinku proháním hříšné tělo na zahrádce; v těch vedrech jsem tělesně zchátral a mám co napravovat. Dásně celkem dávají pokoj, myslím, díky dr. Schulzovi, který mi doporučil tu tvrdou masáž; ta dělá opravdu dobré služby. Jsem mu přese vše vděčen. Dopsal jsem svůj seriál Listy z let budoucích a chystám se napsat studii o vulgární literární pornografii; patří to do té mé chystané knížky o pomezí literatury. A pak se dám do studie o černošských pohádkách; to mně dá hodně práce se čtením materiálu. Mám na to asi 50 svazků.

Jinak nic nového není. Dnes večer snad bude vynesena rozsudek nad dr. Dvořákem; myslím, že bude osvobozen. Ty jsi tak roztržitá, že jsi mi ani nenapsala adresu, kde bydlíš; aspoň že mi ji dr. Steinbach mohl říci. Některého dne prý mne vyveze ven, ale zdá se, že má moc práce. Chystá se jet do St. Wolfgangu, za den tam a zpátky; to bych ovšem nedělal s sebou, takový rit.

Mám dnes pátek, tak teď běžím do redakce. Zůstaň tam tak dlouho, jak se Ti tam bude líbit, a s psáním si nech dost času. Vzpomínám hodně, ale jsem rád, že tam máš klid.

Srdečně zdraví a líbá K.

(1073) 1. VIII. [19]30

Drahá Olino,

dnes je tomu právě týden, co jsi odjela; dosud nemám (krom od dr. Steinbacha) žádné zprávy, ale nemám Ti to ve zlém; vím, že to filmování je nelidská dřina, a předpokládám, že Tě asi mrzí, že jsi si s tím začala. Jen aby to aspoň dobře dopadlo; napiš mi zcela krátce, jsi-li sama spokojena s natočenými snímky.

Tady není nic nového, pomalu si začínám dělat prázdniny. Zítra jedu na 4–5 dní na Slovensko, abych pomocí Foustkova auta poznal některé tíže přístupné končiny (Čičmany, Orava atd.) Potom tedy pojedeme do těch Švýcar, a sice nejdříve 13., případně až 15., podle toho, kdy Langer dostane dovolenou. Jak říkal dr. Steinbach, budeš asi 12. hotova s filmováním a 26. musíš být v Praze. Tak by se to tak akorát strefovalo, že bychom Tě našli někde v Interlaken nebo kde; to ovšem musím ponechat dr. Steinbachovi. Jen se moc neuštví, abys pak užila pěkných dnů. Po 1. září jsem pozván do Topolčianek a pojedu tam asi na 14 dní, abych dodělal Hovory. Tak to budu mít celkem měsíc prázdnin.

Následkem takzvaného špatného počasí je v Praze docela snesitelně a skoro příjemně tím, že tu je tak málo lidí. Onehdy za mnou přišel Kvapil; došel k náhledu, že by se Vinohradské divadlo mělo spojit s Národním. Postřehl jsem, že míní Hilarovi pomoci do penze, a že se zřejmě kochá nadějí, že by pak on byl pánem obou divadel, k čemuž bych mu ovšem nerad pomáhal. – Ve středu jsem byl v Lánech, starý pán vypadá čím dál tím líp, to už je přímo zázračné. Píšu teorii pohádek, je to docela odborná práce a těší mě; ale musím k tomu študovat spoustu materiálu. Jsem celkem zdravý, ale rád trochu vypřáhnou. Vzpomínám moc na Tebe a je mi Tě tuze líto, že musíš po celé noci filmovat; bude Tě to stát kus zdraví, z Paříže nebudeš nic mít a myslím, že ani nepřijdeš k svým penězům. Pokud je to vůbec možno, šetři se a dávej na sebe pozor. Za čtrnáct dní se sejdeme, a snad ten týden ve Švýcarech bude opravdu krásný. Pozdravuj Mariannu, Bora i ostatní.

S mnoha pozdravy a políbeními

Karel.

(1074) [Orava] 5. srpna 1930

D. O..

tak jsem teď druhý den na Oravě a dělám výlety (na Šturec, do Báňské Bystrice, ty další mám ještě před sebou). Je tu překrásný kraj, poradím dr. Steinbachovi, aby příště místo do Alp jel na Slovensko; většinou jsou tu i výtečné silnice. Teď se dvojnásob těším do těch Alp, protože jsem si zvykl na auto a vidím, že člověk užije krajinu z auta nejlíp.

Vlastně jsem odejel z Prahy z příčiny pro mne velmi aktuální; stalo se v Praze jisté politické svinstvo, tentokrát na levici; byl bych vnitřně nucen proti té ostudě psát. Proto jsem se honem z Prahy ztratil, abych měl záminku, že jsem o té hloupé a nechutné aféře nepsal.

Vzpomínám moc, jaké máš těžké a nepříjemné dny; musíš si pak rychle a krásně odpočinout ve Švejcích. Nového nic není. Těším se na naše shledání.

Pozdravy a políbení K.

(1075) [9. srpna 1930]

Drahá Olino,

právě mi telefonoval dr. Steinbach, jakým zklamáním a jakou nesmírnou únavou je pro Tebe ten zatrápený film. Vidíš, nedalas na mé varování a zkasala sis prázdniny, kterých jsi měla tolik zapotřebí. Dále mi řekl, že si pro tu únavu už nepřeješ pádlovat po světě a raději si odpočineš v Potštýně. Tož já dnes odpoledne odřeknu Langrovi tu cestu do Švýcar; neřeknu mu, že to zavinil ten film, nýbrž že dr. Steinbach potřebuje pro svou Nashku novou osu a že ji telegraficky objednal z Amsterdamu, takže ta cesta je zatím ohrožena; po neděli mu řeknu, že se vůbec nemůže jet. Nerad bych, aby se Langer nějak mrzel.

Tedy, pokud jsem slyšel (od Steinbacha a od Mišky, který mi telefonoval z Bratislavy), nemůžeš se vrátit dřív než 14. nebo 15. t. m., a 22. už máš hrát na Vinohradech. Pokud vůbec lze, odřekni ty hry na Vinohradech, respektive hled' je odsunout o pár dní později, abys měla aspoň nějaký den odpočinku. Myslím, že pojeděš jenom do Potštýna; pro ten případ jsem se zatím smluvil s dr. Steinbachem, že bychom Tě tam odvezli nebo tam přijeli za Tebou a několik dní (kolik bys chtěla) tam zůstali s Tebou a trochu se ohlídlí po Orlických horách. Dr. Steinbach taky potřebuje pár dní prázdnin a já měl dosud jen 5 dní dovolené, tak by se nám to šiklo. Až by ses vrátila do Prahy, jel bych zase na Slovensko; je to stejně krásná země jako

Švýcary. Případně, kdybys chtěla, 1–2 dny bych pobyl u Mišky. Zkrátka do 1. září bych měl tak asi 10 dní k dispozici, potom musím do Topoľčianek. Dr. Steinbach už píše do Potštýna, zda bychom tam po 15. srpnu měli kde přespat. Zařídím se hlavně podle Tebe, ale jen potud, pokud bych nepřekážel Tvému odpočinku, kterého jistě potřebuješ jako nikdy dosud. – Zatím o tom nemusíš uvažovat, to se dá zaranžovat našup. Kdybych byl věděl, že se do těch Švýcar nejede, byl bych ještě týden cestoval po Slovensku; ale teď to asi spojím s cestou do Topoľčianek, až vyprší Tvé prázdniny. Tak si s tím zbytkem prázdnin nedělej starosti. Jen kdybys už tu nesmyslnou dřinu měla za sebou! Lituji Tě moc. Srdečně zdraví a líbá

Karel.

(1076) [Ružomberok 28. srpna 1930]

Drahá Olino,

chtěla jsi ode mne pěkné psaní; ale ono to jaksi nejde. V neděli jsem celou noc jel; v pondělí jsem udělal 25 km pěšky; v úterý 340 km autem (až do Levoče); ve středu od osmi ráno do osmi večer výlet dílem autem, dílem pěšky do horského uzlu Roháčů. Byly to vesměs velmi krásné cesty; ale večer je člověk z toho všeho utahaný a pitomý, že jeho inteligence stačí tak akorát na usnutí. Mám tu jedno číslo novin; dosud jsem nebyl s to je přečíst. Ale až na to stoprocentní utahání se cítím velmi zdravý a dělá mi to dobře na nervy a na všechno (krom žaludku). Myslím s lítostí na to, že zatímco se takto proháním po světě (a po světě velmi pěkném), musíš denně hrát. Budu tady do neděle; pak patrně pojedu (bude-li pořád tak krásné počasí) na Štrbské Pleso, a těším se, bude-li Ti a dr. Steinbachovi možno, že Tě tam užiju po dva nebo tři klidné a soustředěné dny. Tohle krásné, ale bláznivé honění po světě bych dlouho dělat nechtěl; ale pro těch pár dní toho hledím užít do krajnosti. Nemusíš mi dávat zprávu, přijedeš-li na Tatry; předně bych do tohoto zastrčeného kouta Tvou odpověď už nedostal, a za druhé budu čekat u zubačky, kdybys snad přijela.

Nového ovšem nevím nic, než že hory jsou pěkné; ale to už nic nového není. Odpusť, klíží se mi oči (prachem z auta, tím, co jsem viděl, a asi půllitrem vína); mám-li roztřesené písmo, není to písmo paralytika, nýbrž člověka jinak docela zdravého, který se jenom s největší námahou udržuje, aby na židli neusnul. Chci jen říci, že se moc, opravdu moc těším na shledání, ať už na Tatrách, nebo hned potom v Praze. Dobrou noc a měj se, pokud možno, pěkně; pozdravuj dr. Steinbacha.

Líbá ruce a pusu Karel.

(1077) Topolčianky, 26. IX. [19]30

D.O.,

především bych se měl omluvit, že jsem dosud nepsal; ale nemám času ani si přečíst noviny, od rána do večera jsem s někým pohromadě, dokonce se nemohu dostat ani k práci na Hovorech, leda po čtvrtodinkách. Jinak jsem zdrav a vede se mi ovšem dobře. Pan prezident je znamenitě zdrav a v dobré míře; onehdy se ptal na Tebe. Paní G. tu nenechala nejlepší dojem, prokoukli ji. – Moc se mi nelíbí ty demonstrace v Praze; pomůže to trochu vám hercům pro film, ale je jisto, že se bude kalupem vyrábět méněcenné zboží. Kdo by z toho měl mít profit, je divadlo. Ta banda, která demonstruje proti německým filmům, by měla raději chodit do českých divadel, a bylo by po krizi. Divím se, že tohle žádné noviny nenapišou. Když chtějí ti lidé české mluvené slovo, ať si na ně jdou do českého divadla. – Ty demonstrace jsou jednak velká kulturní a politická ostuda, jednak dávají hrozné svědectví o tom, kdo má pražskou ulici v rukou: Stříbrný atd. Je to hanebné, jsem tím rozladěn tak hluboce jako už dávno ne.

Vzpomínám mnoho; denně mám radost z obrázků, jako by to byl talisman. Co dělají komplikace? A co závratě? Děkuji za pozdrav z Drážďan.

Mockrát zdraví

a ruce líbá K.

(1078) Topolčianky, 1. října 1930

Drahá Olinko,

to jsi zase, chudero, zkusila s těmi zuby. Nedopustil se na nich nějaké chyby dr. Schulz? Ale patří Ti, že jsi se přiotrávila těmi prášky. Tolikrát jsem Tě prosil, abys jich tolik nebrala. – Ty sis ovšem nedala říci. Tak prosím Tě, měj na to příště pozor. Vůbec měj pozor na zuby a nech si je všechny důkladně ošetřit; ale dřív se informuj, který je v Praze nejlepší zubař, a pak si musíš na to najít dost času; Ty jsi tak rozcouraná, že vždycky návštěvy u zubaře odkládáš.

Tak, tím je povinné hubování odbyto; ale moc Tě dodatečně lituju za to trápení, kterým jsi prošla.

Pan prezident se opravdu po Tobě ptal, že prý tolik o Tobě slyší. Říkal, že si chtěl něco od Tebe přečíst, ale že se dosud k tomu nedostal. Doporučil jsem mu Babiolu. Až vyjde, pošli mu ji s věnováním skrze jeho kancelář. Však už bude co nevidět venku, ne?

Pokud mne se týče, jsem pořád naprosto zaneprázdněn. Jen tak tak, že se vyspím. Ale mohl jsem udělat celou řadu užitečných věcí, a jsem velmi spokojen. Teď už se těším horoucně domů; ale musím tu ještě zůstat, protože tyto a příští dny je pan prezident naprosto sám.

Tak pa; nezlob se, prosím, a nečekej ode mne delší psaní, protože se k tomu fyzicky nedostanu. Buď hodně zdráva a neber si do zvyku stonat, když nejsem v Praze; dělá mi to starosti.

Líbá obě ruce K.

(1079) [Asi 1930]

Však už se mi stýskalo.

Karel

(1080) 18. VII. [19]32

D.O.,

to jsem rád, že v tom Londýně hodně uvidíš. Tady není nového nic, mrtvá sezóna, zrovna tak ta pravá doba k tomu, aby se člověk zavřel doma a psal román; ale doufám, že to nedělají všichni Pražáci. Pokračuju pomalu, je to těžké, ale drží mne to; mám už 30 stránek – Tobě to šlo rychleji. Všichni jsou pryč; je to tady víc než klid. – To věřím, že si své dojmy necháváš až na ústní výklad. A co, jak Ti jde angličtina? Na Tvém místě bych se hleděl obejít bez společnice a namáhal se říci všechno třemi slovy po anglicku. Cizí řeč je jako voda: musí se do ní po hlavě skočit, aby se člověk naučil plavat. Zkus to!

V novinách nebylo nikde ani slůvka o obou osobách t. č. v Londýně. Říká se, že Baťova smrt byla vlastně sebevražda; ale myslím, že to je psychologický i technický nesmysl. Tvůj tatínek už odejel, Dohalský má prázdniny, bratr také – v redakci je nás sotva pět. Bylo by mi na mou duši smutno, kdybych neměl ten román; takhle je to pěkná doba. Přál bych Ti, abys viděla Shawa a zeptala se ho, jak si představuje Johanku. Doufám, žes aspoň trochu proběhla muzea, stojí to za to. Pozdravuj ode mne Selvera a Frágnera. Řekni Janovi (zapomněl jsem ho na to upozornit), aby naše legace raději přerušila styky s tím naším placeným propagátorem Mr Baerleinem; byl v červnu na kongrese Penklubů v Pešti a musel odejet s větší ostudou, dělal nějaké neslušné návrhy maďarskému skautovi, a on to byl kluk z jakési lepší společnosti. – Co dělají vážené gichtíky?

Nu, to je t. č. všecko, co stojí za napsání; mohl bych psát ledacos subtilnějšího, ale s tím šetřím pro román. Pozdravuj srdečně Jana; chybí-li mu teď příležitost psát dopisy, může je psát mně, já to vydržím. O malém vůbec nevím.

Líbá ruce srdečně K. Č.

(1081) Pondělí [2. srpna 1932]

D.O.,

tak právě jsem načal stránku 129 a mám pro dnešek dost; zítra chudáka Hardubeje zabijí, a začne se nový díl. Myslím, že to mám v pořádku, ale musím to nechat odležet a pak znovu číst. Druhý díl bude docela jiný v tónu, ještě nevím, jak do toho, mám z toho trochu vítr.

Jinak nic nového; venku se podebírání bouřka, však bylo těžko a nudno. Nadlouho by mne tento způsob života omrzelo, ale pro tu práci je to dobré: nic, co by člověka rozptylovalo, pro Lidovky nemusím psát ani řádek, jsou to takové férie na práci; ani telefon nezvoní, žádná pošta, žádní známí, no dočista nic. Trochu se mi stýská, upřímně řečeno, ale ještě se držím.

Včera jsem právě v tu chvíli čekal u telefonu, že mne zavoláš, a volala jsi. Chvilku nato došly první zprávy o volbách v Německu, a bylo hned vidět, že se tam poměry nezměnily. Litoval jsem, že jsem Ti to nemohl volat; dnes už to víš, tak o tom nemusím dál povídat.

Co bych chtěl od Tebe vědět, to se dá povídat jen ústně; musím si utřít zvědavou hubu a čekat, až zajedeš do Prahy. Jeden den by Ti neublížil, a to víš, potěšil bych se.

Se zdravím to je docela slušné, musím zaklepat na dřevo. Ale duševně jsem docela zhardubejovatěl, jsem vážný a smutný jako můj hrdina, divže nechodím klátivě a těžce jako on, a stydím se za city jako on, a nemluvný jsem jako on. Budu rád, až vlezu zase do své staré (víceméně podšité) kůže.

A protože s Hardubejem nemáš o čem mluvit, končím a rád bych Tě viděl. Teď, když bude Hardubej mrtev, to už půjde. Já odejet nemohu, protože slečna je na dovolené a tomu druhému děvčeti bych nemohl nechat na starosti dům a květinčky. Jakmile se slečna vrátí (asi k 15. srpnu), jsem volný a s chutí si oddychnu.

Mám starost o Jana, naléhej, aby se buď léčil, nebo dal operovat. Kdyby byl v Praze, dohlédl bych na něho sám.

Zavolej zas – nejraději o devíti večer. Boženku zdravím.

Srdečně líbá K. Č.

(1082) 13. VII. [19]33

D.O.,

tak pěkně děkuju. Dopejsek jsem dostal, ale adresa gastýnská tam ovšem nebyla. Naštěstí ji věděl dr. Steinbach. A dnes na lístku čtu: Hurá, zdraví je tu. Tak tedy chválabohu; ale zajímaly by mne bližší podrobnosti, týká-li se to zdraví 1. druhé falangy malíčku levé nohy, nebo 2. nespavosti, či 3. hypocarditidy, nebo snad 4. Meunniera, či 5. dny nebo 6.–24. těch ostatních svízelů, chorob, neduhů, nemocí, indispozicí, insuficiencí atd.

Snad jsi četla, že dr. Feierabend, spolužák Peroutkův a znamenitý člověk, byl se svou ženou a oběma dětmi pohřben lavinou na Dachsteině. Strašné. Pokud čtu, v Rakousku ještě pořád není klid, ale tam u vás to je asi dobré. Konference v Londýně se houpe; buď bude přerušena hned nebo koncem července, ale v září prý bude zas pokračovat; zatím je to víceméně fiasko. Co se týče té mé povídky, přibývá jí pomalu, pracuju nějak pomalu a těžce, ale jakžtakž to jde. A co román? Myslím, že na něj nemáš pokdy, je vás tam celé vrabčí hejno. – Teď píšu ten milostný příběh (Povídku milosrdné sestry), a jsem na něj ovšem příliš sám. – V Praze je klid, pěkně, trochu stísňeně, až dosud (kromě tří dnů) žádné léto. Ale abych se raději vrátil k mé povídce; končím a srdečně líbám, pozdravuju celou kolonii.

S pozdravem K.

(1083) 24. VII. [19]33

D.O.,

tak, rozumí se, píšu jako posedlý; jsem už na stránce 90. a celé to bude mít, dá-li pámbu, asi 150. Už je hotova Povídka milosrdné sestry, Povídka jasnovidcova a diagnóza doktorů; zbývá jen Povídka básníková, která by měla být nejpěknější. Ten jasnovidec se mně, myslím, dost povedl. Půjde-li to takhle dál, budu do 14 dnů hotov. Ale dřu, neztrácím ani čtvrt hodiny, ani na vzduch nejdu, no, bláznovství. Nového není nic, klid. F. mi vyřídil pozdrav. Včera vyšla Robinzonáda, a bezmála týdně je o Olince v Pražském filmu. Nemejlím-li se, přijedeš koncem tohoto týdne do Prahy, v kterémžto případě bych Ti rád udělal křížek na čelo na cestu do Londýna.

Jinak se mnou není řeč, zkratka píše se.

Srdečně zdraví a líbá (též Boženku) a o řádek zprávy prosí

K. Č.

(1084) [Karlovy Vary] 28. VIII. [19]33

D.O.,

dávám jen v krátkosti o sobě zprávu (myslím, že už jsi v Praze): vede se mi krom dlouhé karlovarské chvíle dobře; koriguju tu povídku, a už s ní budu hotov, myslím, že přece jen není špatná, a těším se velmi na Tvůj úsudek. Setkávám se tady se Švehlou, což znamená mnoho řečí, ale sem tam ledacos důležitého. Je tu hromada známých, ale chválabohu, už to tady začíná řídnout. Největší (a opravdu veliký) požitek je karlovarská snídaně; největší zklamání, že jsem nedostal ani řádek zprávy z Rumanové, ani z Prahy. A už se těším do Prahy. Vrátím se asi za týden; čeká mne práce na Hovorech atd. Do Topolčianek jsem dosud nedostal pozvání, tak z toho snad letos sejde. To se rozumí, jinak nevím nového nic, vegetuju a počítám dny do návratu. Nyní jdu pít teplou vodu a těšit se pomalu na ranní snídání. Tak zatím pusu na obě ruce, a velmi mnoho pozdravů.

Srdečně K. Č.

(1085) [Karlovy Vary 2. září 1933]

D.O.,

Tvůj dopis mne nijak nepotěšil, mám o Tebe starosti. Ale protože Tě znám líp než doktoři, vím, že u Tebe ty tělesné potíže (srdce, nespavost atd.) jsou vždycky následek jiného, duševního a mravního trápení. To doktoři nevyлéčí, ale vyléčí to život – ten Tvůj je tak plný a někdy až bláznivý, že Tě přes všechno přenese, ať chceš nebo nechceš; jen se tomu nebraň a nezavrtávej se do sebe samotné; z toho by se zbláznil nebo usoužil každý. Máš ještě to dobré, že jsi tuhá jako kočka. S poměry veřejnými se netrap; jsou zlé, a následkem toho docela organicky porostou v nás a v lidstvu obranné látky proti tomu zlému; to je běh života, a tomu lze důvěřovat.

Zdržím se tu o dva dny déle, patrně do čtvrtka – je to kvůli Švehlovi, se kterým mám mnoho co mluvit; je to důležité, aby bylo jasno, kam míří. Starý pán mi už třikrát psal, pozval mne, ale pojedou-li tam, tedy jen na 1–2 dny, a později. To víš, že mne už čeká v Praze spousta práce – hlavně Hovory musím dodělat. Mluvil jsem se Švehlou také o Janovi; pozoruje ho po léta, říká, že je “nevypočitatelný” a už od mládí (i za vojny) byl nápadný tím střídáním nálad, ochablosti a srandy, melancholie a divokosti.

Jinak mám tu řadu návštěv, až příliš mnoho; taktak že najdu hodinku, abych vrtal na svém rukopise; ale vcelku je to už hotovo a nedá se z toho víc udělat. Léčení mně dělá dobře, ale nudím se velmi, jako vždycky v lázních, a těším se do Prahy. Čekal jsem, že snad přijedeš, ale myslím, že jsi neměla pokdy a že Ti Rumanová byla zdravější. Ale začínáš nový pracovní rok špatně, hled' se sebrat; vykašli se na mnoho věcí a nemysli si, že musíš všechno prožít, stačí i pozorovat, a to bez klidu nejde. Už bys nemusela být tak hloupě mladá; člověk, který mnoho prožil, se stává spíš divákem, a věř tomu, že přijde také na svůj účet. – Už dlouho jsme od Tebe nečetli žádnou básničku. – Tedy za 5–6 dní budu v Praze a ovšem že se ihned přihlásím. Do té doby líbám ruce atd.

K. Č.

(1086) Topoľčianky [22. září 1933]

D.O.,

promiň, že píšu jen pár slov; věř, že tady člověk měří čas na minuty. Chci Ti jen opakovat, co jsem Ti říkal telefonem: neplaš se; promluv o tom všem s tím, o koho tu také jde; ptát se ho nemusíš, ví, co je, řekl jsem mu rovnou všechno. Není to tak jednoduše dobré, jak se zdálo zprvu, ani tak jednoduše špatné, jak si myslíš teď; tím moc ubližuješ, víš komu. Nic se nestalo, jen starosti přišly; starosti pochopitelné a překonatelné. Hlavně: neubliž tomu druhému, měj ještě nakrátko trpělivost, ale buď velmi opatrná se vším, co by mohlo Tě uvést do těch ohavných lidských řečí. Buď milá a rezervovaná, a věř především, že ten pocit urážky, který máš, je naprosto bezdůvodný. Nesmírně tady dva lidi mrzí, co musíš snášet. Ve dvou – třech dnech budeš mluvit ústně a uvidíš, že mnohé Tě mrzí zbytečně. Hlavní je, že v těch očích, na kterých Ti záleží (– k těm patřím, doufám, i já), ta blbá situace Ti jen přidává úcty. Buď klidná – aspoň do Nového roku; a prosím Tě, abys v tom dala na má slova.

Mám velmi mnoho práce atd. Pan prezident se několikrát ptal na Tvůj román, dost si Tě chválí; ale číst jej bude až v knize.

Srdečně zdraví

a ruce líbá K Č

(1087) 11. července 1934

D.O.,

nového nic; horko, Praha se vylidnila a je celkem pokoj. Zemřel prof. Zich, muzikant (mrtvice). Olympiáda dopadla (zejména politicky) velmi dobře. Došel jsem právě na str. 19, jde mi to dost od ruky zatím; teď teprve se do práce, jak náleží, ponořím. Je na to akorát ten pravý nudný čas.

Tak vida, nakonec je z té cesty přece jenom Franxie. Myslím, že máte recht. Rimini je přece jenom ještě teplejší. Ještě se tu a tam po Praze plíží herci; myslím, že filmují. A víc už, na mou duši, nevím. Nezbyvá, než abych srdečně zdravil a líbal ruce všem (krom dr. Horáka, kterého jenom zdravím); mějte se vesele a uzdravte se ze všeho.

Opravdu srdečně K. Č.

(1088) 18. VII. [19]34

D.O.,

nevíte-li to ještě, tedy bude dr. Horáka zajímat a rmoutit, že zemřel docent Sigmund, jeho pacient. Byl to plicní absces, operovali ho, ale jeho tělo bylo tak zničeno rentgenem, že prý se nechtělo bránit. Zemřel také prof. Zich, muzikant, na mozkovou mrtvici.

Ten článek o Itálii neotisknu, a sice proto, že W Guerra neznamena "at' žije válka" (to by muselo být W la guerra), nýbrž "at' žije Guerra". Guerra je totiž populární italský cyklista, veliký favorit letošního jarního Tour d'Italie, a ty nápisy jsou od jara na všech cestách, na kterých se konal ten závod kolem Itálie. Nic si z toho nedělej, takto se spletlo mnoho turistů, například také náš vzácný přítel Kodíček; pročez vezmi zpět své spravedlivé rozhořčení a poznej na tom znovu, že zpravidla polévka nebývá tak horká, jak vypadá na první pohled.

S románem jsem teprve nebo už na stránce 56; jde to jakžtakž, bude to knížka dost šedivá, teprve asi za týden to počne být dramatičtější a složitější, nač se už těším. Dělam na tom od rána do večera, nechodím ani do redakce, bos, neoholen, v plátěnkách – zkrátka typické léto K. Č. Dosud tu nejsou žádná těžká vedra, ale pořád sucho.

Nelíbí se mi, že jsi pořád taková bolestná. Jako by na tom, sakra, záleželo, omluví-li se někdo nebo ne, uzná-li svou vinu nebo ne. To je hysterický mravní svět Dostojevského: někdo udělá prasečiny a pak se začne bít v prsa, a hle, mravní řád světa je zachráněn a lidská duše spasena; polituje člověk hříšníka, a je to. Tak laciné a hadrovivé to není; to je literatura a sentimentalita, ale není to pravý život. Člověk musí mít v sobě kus krystalu, něco hladkého, čistého a tvrdého, co se s ničím nesmísí a po čem všechno musí sklouznout. Hlavně umělec to musí mít, aby mohl usilovat o dokonalost. Prosím tě, hled' už se jednou vyhrabat z těch citových hadrů, z toho dojímání se nad sebou a nad druhými; začni konečně krystalizovat. To se pozná na tom, jak se v člověku zrcadlí celý svět: čím přesněji a čistěji, tím je ten krystal dokonalejší. To znamená především se vyplést z toho egocentrismu, z toho posedlého sebeprožívání, které je mučivou formou sebelásky. Jenom se vyplést a vysvobodit, a pak to začne krystalizovat samo. Hled' se sebrat tělesně a vrat' se, prosím tě, v lepším stavu.

Srdečně zdraví všechny

a líbá ruce K. Č.

(1089) 13. srpna 1934

D.O.,

dnes jedu na venkov, do Prohoře k švagrovi. Zatraceně jsem se zababral v tom románě, musím předělat poslední kapitoly; všechno by klapalo, ale na konci je to jenom meditace, a ať dělám co dělám, ta meditace nemá nikdy tu intenzitu jako skutečnost. Tak to musím předělat na skutečnost – zadržet těžké! V září má ten román začít vycházet, tak to musím strhnout. Je to věc nápadu (několika nápadů) a už je skoro mám; myslím, že s tím budu za několik dní hotov, ty menší opravy bych nechal na později. A ještě něco do prostředku mne napadlo, co ještě musím udělat. Mohl bych snad být koncem týdne hotov, a pak bych hned přijel; ale dokud to nebudu mít jaxepatří pod střechou, není se mnou žádná řeč, chodím jako tělo bez duše a všechno mně jde na nervy. Není to lehké řemeslo; jsem hodně unaven, ale nemohu toho nechat. Teď už se Praha Plní, už tu není ani ten klid. – Moc rád jsem slyšel Miškův hlas, zase hlaholí jako jindy, a i Ty ses, chválabohu, zdála klidnější. Miško se honosil, že dobře spí; to jsem rád. Na Vinohradech to nevypadá pěkně, výbor je nějak rozhádán a paní Pačová prý moc poroučí, říkal Langer (už plukovník!). Franci dokončil veselohru a už se zase dává do nové. Můj nápad na film: dva přátelé šupáci, žid a křesťan. Křesťan se vydává za žida, je z něho (šámes) Kirchendiener v synagoze; žid zase přijde do kláštera jako fráter atd. (Oboje se skutečně stalo.) Rozvést to na veselohru; možnost muziky, sborových zpěvů atd. Zatím jen takový mrňavý nápad na pobavení. – Jinak nevím, o čem psát; o tom románě bych toho dovedl napovídat ažaž, ale bojím se, že Tě to nemůže zajímat, dokud si to nepřečteš. Jsem v něm s mnohým spokojen; ani ten konec nebyl špatný, ale nehodil se za finále. To je hrozné, jak sebehlubší filozofie vypadá marná vedle kousku života. A ten život tam musím dostat, do posledních dnů osamělého a umírajícího člověka. To je ten oříšek. Ale půjde to; mám několik nápadů, které zkusím. Tak vidíš, už jsem zase v tom. Budu hrozně rád, až z toho budu venku. Člověk je tím jako posedlý a utrápený. Má adresa pro příštích pár dnů je: Hrádek–Prohoř u Žlutic, pošta Štědrá. Je odtamtud půl hodiny autem do Karlových Varů. Úplná samota, jen rybník, pole a lesy. Tam snad ten můj stationsšéf umře klidněji.

Srdečně zdravím Mišku, jeho hosty i psy, a líbám ruce. Rád bych se tam dostal s hotovou prací. Upřímně K. Č.

(1090) [Karlovy Vary 17. září 1934]

D.O.,

tak už Tě asi tady ve svých Varech ani neuvidím; v sobotu se s největší pravděpodobností vracím do Prahy. Zatím to tu ujde, ani se mi nestýská; mám tu hromadu známých (zejména prof. Weigner, Schieszl atd. – také Arne Novák). Tentokrát nedělám nic, nemám ani pokdy opravit Obyčejný život. Odpusť, že jsi to dosud nedostala k přečtení; dostal jsem to teprve v sobotu a je tam spousta chyb. Nového nic; už se těším na Prahu, na Tebe a na svůj vlastní obyčejný život. Fürth a Peroutka sem přijedou prý ve středu. Ty “úřední” kandidátky už se zase rozplynuly, nebude z toho nic; udělá se asi provizorium se zástupcem, ne s nástupcem. Se starým pánem jsou vážné starosti, i když to zlepšení prý trvá.

Píšu toto mezi třemi poháry vody a snídaní, v té nejméně příjemné chvíli karlovarského dne. – Myslím mnoho na Tebe, co Tvé zdraví a co Ty sama, – už asi budu muset se svými otázkami počkat, až se vrátím domů. Čekal jsem přece jen nějaký malý dopísek, a ono nic.

Srdečně zdraví

a mnohokrát ruce líbá

K. Č.

(1091) (Srpen 1935) (ale ještě dřív)

bylo to v Lorenzagu v malé hospodě

dobře, že nevíte, kde to Lorenzago je

třeba byste tam schválně jeli

a už byste to nezažili ani neviděli

a řekli byste potom zklamání

bože, jak ten K. Č. přehání

a těžká hospodská s širým, mateřským klínem

mně honem šla zavěsit okna mušelínem
škrobená bílá záclonka, tuhých záhybů
podobná na oltáři antipendiu
obrázek Panny v hlavách postele
vždyť to tu vypadá jako v kostele
proč je tu všechno bílé, proč je tu ten klid,
když je tu takový pořádek, musím se zařadit,
ne, já už budu hodný, já už se nebudu v noci
dívat do strašné, zející, černé propasti noci
a budu tiše ležet, na prsou ruce sepjaty,
člověče, proč nejsi ženatý, proč nejsi ženatý

(1092) [Budapešť] 9. VI. [19]36

Drahá Oli,

ani ode mne nečekej pěkný dopis; jenom slavnostně konstatuju, že se mně stýská a že bych to dlouho nevydržel. Počítám dny a skoro už i hodiny do návratu; paní Mannová se mně posmívá a říká, že po létech už nebudu tak ztracený, až budu bez ženy; ale já jí nevěřím. Je to otrava.

Mimoto jsem hodně utahán jídlem, schůzemi, interviewy, pitím a cizími jazyky. Od soboty jsem neslyšel českého slova; nemám vůbec pokdy se někam podívat, něco koupit atd. Kdepak Csákány! Kdepak nějaká pěkná parádička pro Olinku! Takové komité, to je služba jako řemen, samá povinnost a vůbec žádná legrace. Bojím se, že se asi v sobotu dočteš tragické zprávy: že v Budapešti skonalo najednou vsedě asi třicet vynikajících profesorů a jiných kapacit z celé Evropy; shledalo se, že zašli vysílením. – Už umírá Valéry, Duhamel a jiní; Thomas Mann jeví dosud trochu živosti, ale tomu je hej, ten má s sebou svou starou! – Řada osob Tě pozdravuje; seznam přiložen; ta Maďarka, to je ta herečka, co s Tebou filmovala v

Joinville; pak je tam Duhamel, Valéry, Bartók (muzikant), Madariaga, Katalánc Estelrich a můj mladý "strážný anděl", jménem Molnár. Musím říci, mají mne tu dost rádi (ale ne tak, jako na jednom místě v Praze), a nadělal jsem tu spoustu přívětivosti v novinách i jinak. Ale co dělat, stýská se mi a moc myslím na svou holčičku, po které se mne kdekdo ptá, a co prý jsem za manžela, že neberu s sebou tak mladou ženu, a kdesi cosi. Prostě příště musíš jet s sebou, nebo nepojedu nikam.

Moc líbám. Karel

(1093) [Strž] Úterý, srpen 1937

D.O.,

doufám, že tohle psaní ještě dostaneš v Rumanové. Tak houby nerostou vůbec, ani lišky už ne, asi proto, že je čerchmantská zima; po té stránce tedy nemusíš litovat toho, že nejsi tady. Jinak je tady hodně smumo bez Tebe, ale já si zatím nemohu stěžovat na aktuální stýskání, protože na to nemám čas. Včera (první den samoty) jsem psal do šesti večer, pak dvě hodiny běhal po lese, zatímco přijeli Procházkovi a hledali mne marně po lesích; potom jsem je nakrmil a vypil s nimi láhev Čáči, debatuje s nimi o normativní teorii, autoritě, papežské neomylnosti a Oxfordském církevním hnutí. Dnes odpoledne jsem musel do Huti k telefonu, protože mne volali od pana prezidenta Beneše, abychom jeli zítra na oběd do Sezimova Ústí; ale zatím si v Praze zjistili, že jsi na Slovensku, a tak mně navrhli, abych jel zítra sám, že by pro mne poslali z Prahy vůz, nebo až 29. srpna (v neděli) s Tebou. Rozumí se, že jsem řekl, že tedy počkám na 29., abych mohl jet s Tebou. Potom přijel na chvíli Venouš a moc zase nadával na idealisty a na to, že se chudákům zemědělcům už nevyplácí ani jejich mlíko. Následkem toho jsem toho dnes napsal míň, jenom 6 stránek, kdežto včera 8, a skončil jsem na stránce 121. Myslím, že mi to jde slušně. Chtěl bych mít do Tvého návratu 160 stránek, aby mi to pak už šlo z kopce dolů. Potom jsem vesloval a trhal oman a chodil za šera po polích jako podivín, a pak jsem pojedl zbytků, a teď mi ohřívají koupel. To je celkem všechno. Rolejs je zdrav a hlídá; Růžena s Andulou byly taky na houbách a nenašly nic; je to bída. Mockrát Tě líbám. To víno, na které nemáš zapomenout, je malingr, ale kadarka taky není špatná. Tu husu jsme už dojedli, tak nevím, co teď budoucnost přinese. Těším se na zítřejší kapitolu, tam bude hlavně tesař Martínek; dnes jsem měl Adama a včera celou partu. Když jsi v neděli večer odjela, sedl jsem si v pracovně a přečetl jsem si celý rukopis; a řeknu

Ti upřímně, že jsem nebyl nijak citelně zklamán. Doufám, že jste dojeli šťastně a že slečna Bublina je spokojená, a že Miško je zdravý, a že má štěňata. Musíš ho ode mne co nejsrdečněji pozdravovat. Podívej se, jakou má úrodu. Tak ještě jednou, mnohokrát Tě vřele líbám a těším se na Tebe; je tu jako po vymření. Ani ti psi už za Dolinou neběhají; dnes moc plakala a vyla. Ten Venoušův pes je welsh-terrier; hleděl jsem ho přimět, aby dal čubičku téže rasy Valentům, protože ta mladší fenka se jím ztratila; ale Venouš nic, ať prý si ji koupí sami; ale já myslím, že Tobě by to udělal po vůli. Už střílil 19 srnců od návratu z Alp. Jinak tu není nového nic. Tak Tě líbám ještě jednou, měj se dobře, pozdravuj a v sobotu se mi vrať.

S nejsrdečnějšími pozdravy atd.

K. Č.

A ve Váhu ať se nekoupáš!

(1094) V pondělí. [24. října 1938]

Drahá Olinko,

chtěl jsem se dnes vrátit do Prahy, hlavně kvůli Tobě, abych byl s Tebou; ale mám teď vážné obavy, aby lidé neřekli, že jsem se ztratil z Prahy zrovna jen tehdy, když nad ní bezmála visely pumy; mám z toho nepříjemný pocit, myslím, že bude lépe, budu-li nějaký čásek ještě venku a dělat svou práci odtud. Nemůžeš-li za mnou dnes nebo zítra přijet, prosím, porad' mi písemně.

Hrozně rád bych jel na Strž, tam by se mi hloub ulevilo. Prosím Tě, jakmile Karel sežene pár litrů benzínu, nebo Dvořák nebo někdo, popros o svezení a zajed' pro mne a dovez mě na Strž; musíme si ji dodělat, abychom měli kde v klidu psát. Domluv to nějak s Karlem nebo Dvořákem a přijed' pro mne. Jinak přijedu zítra nebo pozítří za Tebou do Prahy – zkrátka napiš mi, nebo telegrafuj.

Drahá holčičko, prosím Tě, teď se nerozčiluj, a vyhni se rozčileným lidem. Nedá se nic dělat. Smířit se se stavem věcí je hřích, protože se na nás stala velká historická surovost; a zlořečit těm, kdo nás do toho přivedli, je taky hřích, protože by nám to mohlo škodit uvnitř i za hranicemi; a to si teď nesmíme dovolit. Už ani nemůžeme proklínat toho, s kým jsme byli připraveni bojovat; není východiska, nemáme si čím ulevovat; proto Tě snažně, se sepjatýma

rukama prosím, abys jako jedna z mnohých zaťala zuby a nechala všechny vášně stranou. Bude-li to dělat každý, vyjdeme z toho aspoň tak, že se zase sebereme dohromady. Udělej to, holčičko, kvůli mně – i kvůli sobě; zničila by ses i tělesně, kdyby ses pořád drásala tím rozčilováním. Chtěl bych Tě mít tady, nenávidím divadlo, že Tě ode mne odpoutává v tak tísnivé době.

Bud' tedy klidná, i když jsi smutná; má drahá, nech všech marných řečí a uхни před nimi; spoléhej na mne, že budu pořád hledat, pokud na mně záleží, ta pravá slova a pravé skutky nebo skutečky, které by aspoň v tu chvíli pomohly. A už se ničím nerozčiluj; opravdu budeme všichni potřebovat mnoho sil a rozumu a musíme si je šetřit. Drž se s Boženkou kolem krku, a jakmile budeš moci, přijed' za mnou; zatím si nelámej hlavu dispozicemi pro budoucnost – a napiš zase nějakou báseň; všem se hluboce líbila ta nedělní. Chodit mezi lidmi je jenom trýzeň; samotařím tu mezi lidmi sebestilejšími, protože už nevydržím poslouchat pořád tytéž řeči a reakce.

Drahá Olinko, hlavně abych Tě zase brzo viděl. Udělej všecko, aby to bylo co nejdřív. Do budoucnosti se dívám klidně, půjde to, nebude tak zle, jak to člověku maluje citové vzrušení; a co se nás dvou týče, žízním přímo po tom, abychom se mohli k sobě přitlačit a žít víc pro sebe než dosud. Mnohokrát a co nejvřeleji Tě líbám.

Tvůj K.

Ať Růžena zůstane na Strži! Musím tam!

ANTONÍNU SCHENKOVI

(1095) Praha, 11. XI. [19]28

Milý pane doktore,

přečtete si přiloženou lokálku; myslím, že by Vám nebylo nesnadno zjistit, je-li to pravda, – v tom případě bych se pokusil ty peníze pro tu ženskou sehnat; pokusil bych se zaklepat o pár stovek i u pana prezidenta, aby položil základ, ke kterému bych pak vybral ostatek od jiných lidí. Tedy prosím Vás, nechte co možná rychle zjistit poměry té paní Hrabčikové.

Vám oddaný

Karel Čapek

(1096) V Praze, 16. XII. [19]30

Milý pane dr. Schenku,

prosím Vás, vyříd'te ode mne panu prezidentovi tuto prosbu: Udělal by řadě lidí (a mně také) velikou radost, kdyby pro ně podepsal svou fotografii. Rád bych dal několika lidem k Ježíšku některou z fotografií pana prezidenta, které jsem dělal letos v Topolčiankách, a sice:

Švehlovi (nejraději tu označenou č. I., že je tak veselá); a dále, podle toho, kolik ze zaslaných obrázků by pan prezident chtěl laskavě podepsat;

těm pátečníkům, kteří roku 26. nebyli na Lánech a nedostali od pana prezidenta podepsaný obrázek (prof. Macek, prof. Mathesius, prof. Kozák, dr. Schönbaum, dr. Schieszl, básník Mach, malíř Rabas, dr. Alfr. Fuchs, Arne Laurin, dr. Jiří Foustka – vybírám jen tyto, ačkoliv se ještě nedostane na dobrý tucet dalších);

a ještě několika hodným lidem, kteří by z toho měli nesmírnou radost: skladatel Josef Suk, redaktor Karel Scheinpflug, jeho dcera (autorka Babioly), dr. Jaro Stránský, šéfredaktor E. Bass, moje sestra Helena, bratrova holčička Alenka.

Kdyby to bylo příliš mnoho, tak to raději panu prezidentovi ani nepředkládejte.

Pan prezident dostane tyto všechny a ještě některé jiné fotografie k Ježíšku v albu; ale kdyby se mu některá z nich líbila a hodila pro jeho přátele, dám mu je rozmnožit, kolikrát bude chtít.

Prosím, abyste mi ty obrázky (ať podepsané, nebo ne) pokud možná brzo poslal, abych je mohl rozdat lidem, kterým udělají radost.

S upřímným pozdravem Váš

Karel Čapek

(1097) Praha, 6. října 1935

Vážený pane doktore,

prosíme Vás, abyste panu prezidentovi tlumočil náš upřímný a uctivý dík za jeho vlídné blahopřání k našemu sňatku.

Vám upřímně oddaní

Karel Čapek

Olga Scheinpflugová

(1098) V Praze, 9. XII. [19]31

Milý pane doktore,

dostal jsem přiloženou žádost na pana prezidenta; nevím, je-li to ta žádost sama nebo jen kopie, proto Vám to raději posílám, jak to je, abyste s tím naložili, jak za vhodno uznáte.

Srdečně Váš

Karel Čapek

JOSEFU SCHIESZLOVI

(1099) Praha, 3. VII. [19]37

Drahý pane sekční šéfe,

dostal jsem přiložené podání od člověka mně ovšem zcela neznámého; prosím Vás, abyste je prostě dal poukázat do příslušných rukou. –

S projevem staré úcty Váš

Karel Čapek

KARLU SCHULZOVI

(1100) [Topolčianky] 9. X. [19]27

Milý pane Schulzi,

toho informátora Vám bohužel jmenovat nemohu, protože ho neznám. Jediné, co vím, je, že kdesi nějakí fašističtí notáblové řekli, že v jejich příštím deníku (nevím, jak se má jmenovat) má být členem redakce nějaký “Šolc” (sic!) z Lidových novin. Samozřejmě jsem to napsal Klímovi, aby se Vás na to zeptal; sám jsem tomu nevěřil, ale neviděl jsem v tom nic nemožného ani špatného, protože nejste nijak politicky angažován; spíš se mi to zdálo hloupé. Jsem opravdu kvůli Vám rád, že na tom není nic pravdy; je z toho jen znovu vidět, jací jsou žvanilové a prášilové ti fašisti. Domníval jsem se, že to třeba vzniklo z toho, že Vám snad Scheinost udělal nebo měl udělat nějakou nabídku. Když fašisté zakládají deník, musejí se přece ohlížet po redaktorech, na tom není nic překvapujícího. To se bude říkat ještě o mnoha redaktorech, že se s nimi jedná atd. Jediné, čemu bych se divil, je, že by k tomu šel tak vzdělaný člověk, jako jste Vy, – tak, jako se tomu podnes divím u Scheinosta. Jsem skutečně rád, že to vůbec není pravda; ale je možno, že za Vámi ještě přijdou.

Upřímně Váš

Karel Čapek

JOSEFU SMETANOVÍ

(1101) Praha, 13. XI. 1938

Milý pane lékárníku,

neukládáme si rezervu tak dalece, jako je nám ukládána. Musel bych Vás upozornit na choulostivé postavení Lidovek, na dost krutý teror, kterému jsem vystaven tak jako jiní, ale to není to pravé, co nám váže ruce. Hlavně je to pocit odpovědnosti: ještě nevíme, jak daleko půjde vnitřní nutnost našeho dalšího politického utváření nebo přeorientování; ještě nemáme ani jistotu hranic nebo plné samostatnosti atd. Té odpovědnosti necítily některé plátky a večerníky, které denně štvou a jítří naše rány. Má se jim na to odpovídat stejně neodpovědně? Pravda, cítím, že by se mělo čelit tomu politickému renegátství, které se u nás rozmáhá, tomu

zneuctívání Masaryka atd.; ale každé slovo je dnes heslem do mely, a té si nemůžeme přát.
Chápu Vás plně; mně také se špatně dýchá.

S upřímným pozdravem Váš

Karel Čapek

FRANTIŠKU SMOLÍKOVI

(1102) [Asi 20. ledna 1927]

Milý pane Smolíku,

aby už se ůřestalo, chudáčku zlatý, ůořád o Vás psát skrz toho silvestra, napište mi docela ůrostě a stručně, že jste na mou duši nebyl zatčen ani zadržen, a ůodepište se.

Dám to do novin, abyste byl “ze hry” a aby Vám už nedělali vostudu. Pošlete mi to, ale jistě, do zítřka (pátek) do dvanácti hodin v poledne do redakce Lidových novin (Jindřišská 13).

Váš

Karel Čapek

Smolíčku, dej to ráno mně během zkoušky, ponesu to sem.

Olga Scheinpflugová

OSKARU SMRŽOVI

(1103) V Praze, 18. VII. [19]30

Milý pane Smrži,

stran prof. Jelínka dopište sám univ. prof. dr. Karlu Dominovi (Praha, Nusle-Údolí, Oldřichova ul. 518). Prof. Domin je přítelem prof. Jelínka, Vás zná z Vašich knížek a článků a velmi si Vás váží; je ochoten s prof. Jelínkem o Vás promluvit.

Říkal mi též, že ministerstvo zemědělství bude obsazovat místo vrchního zahradníka ve státním parku v Průhonicích. Dále jedná se teď i o to, koupit pro stát park v Mlyňanech. Je dobře, abyste o tom aspoň věděl.

Za to mi, prosím Vás, poraďte: 1. které druhy polyantek (rudých) nejméně trpí padlím; 2. které druhy Delphinií nepodléhají padlí a nekácejí se. Letos totiž moc trpím padlím.

Mockrát Vám děkuji za Vaše sazeničky; užil jsem jich z velké části pro zed', kdežto pro ty druhé jsem musel vytrhat jiné kytičky z alpina, které mám už naprosto zarostlé nebo spíš přerostlé.

Vám upřímně oddaný

Karel Čapek

(1104) 17. X. [19]30

Milý pane Smrži,

prosím Vás, žádné delfinium mi neposílejte, neměl bych je kam dát; spíš bych potřeboval 6–8 sazenic Astilbe, ale nízké (do 60 cm) a bílé kvetoucí, třeba ve 2 druzích. A máte-li, tož ještě nějakou Hepaticu angulosu. Jinak se mi už zhola nic do zahrádky nevejde.

Děkuju Vám za dopis a těším se na shledání.

Váš oddaný

Karel Čapek

(1105) V Praze, 17. V. [19]31

Milý pane Smrži,

prosím pěkně, pošlete mi tyto sazeničky, na které snad ještě není pozdě:

1 Cytisus Beanii

1 Carlina acaulis

1 Cirsium acaule

2 Plantago nivalis

1 Pyrethrum hybr. nanum

1 Gaillardia Colibri

1 Calamintha alpina

1 Allium cyanemum

1 –?– pedemontanum

(Co by teď nesneslo přesazování, to mi, prosím, neposílejte.)

Dále: Zasklil jsem si balkón (jižní a západní strana domu) a zařídil jsem si v něm pěknou zimní zahrádku. Už jsem si ji osadil palmami a kaktusy, ale chybí mi pod palmy drobnější, pěkně listnaté sazeničky (pro mírně slunnou polohu). Protože jsem u Vás viděl pěknější věcičky, než mohu nalézt v pražských zahradnictvích, prosil bych Vás moc, abyste mi sám vybral nějakou hezkou a vděčnou drobotinu, listnatou, visací nebo sukulentní pro tzv. Kalthaus. Vím, že mi dobře poradíte i vyberete, a proto nechávám volbu Vám.

Ale, drahý pane Smrži, mám přitom jednu podmínku: že mi k té zásilce, na kterou se moc těším, přiložíte normální účet. Svou laskavost k mé osobě můžete projevit dostatečnou měrou tím, že mi vyberete opravdu vděčné a snadné sazenice, a hlavně tím, že mne zase potěšíte svou návštěvou, až budete v Praze.

Čekám, až se zase kancléř Šámal navrátí z cest, abych se ho přeptal na věci Vás zajímaví. Pak Vám napíšu blíže. Napište paní dr. Alici Masarykové (Lány) asi toto: že se ode mne dovídáte, že v Lánech zakládají velké alpinum (bohužel špatně, mezi námi); a že – jelikož právě v tom oboru pracujete – jste jí k dispozici svou radou i výběrem nejlepších kultur pro alpinum. Napište mi, zda byste si tam mohl eventuálně zajet; navrhl bych to paní doktoru Alici. Těším se tedy velice na Vás i na Vaši zásilku (s účtem) a jsem

Vám vděčně oddaný

Karel Čapek

(1106) V Praze, 30. V. [19]31

Milý a vážený pane Smrži,

velmi jste mne potěšil svou zásilkou – vybral jste mi právě věcičky, jaké mám rád a jaké bych v Praze nedostal; ti velcí zahradníci mají 10 000 hortenzií a 9 000 kentií, ale aby u nich člověk našel Hoyu nebo Ampelopsis Henryi nebo desítky jiných malých klenotů, je vyloučeno.

Dnes jsem poslal peníze, a protože mám pocit, že jich je nějak málo, připojuji svůj dík a dvě knížky, které snad nemáte. – Děkuji za nabídnuté petunie, ale neposílejte mi nic, nemám to už kam dát. Těším se na Vaši návštěvu, až budete v Praze. Mluvil jsem ve Vaší věci se sekčním šéfem Schieszlem. Řekl mi, že na Hrad přijde pravděpodobně zahradník z Topoľčianek, dobrý dekoratér, jakého občas potřebují. Je-li tomu tak, pak by se ovšem uprázdnilo místo v Topoľčiankách, o té věci se budu hledět informovat.

Tedy ještě jednou Vám mockrát děkuji za velikou radost

a jsem Váš

Karel Čapek

(1107) V Praze, 19. IX. [19]31

Milý pane Smrži,

slovenský statkář Max Schwarcz (Rumanová u Hlohovce, Slovensko) by potřeboval pěstitele, který by se zapracoval ve výzkumu pěstění (křížení atd.) tabáku. Další možnosti: školky a obchodní semenářství. Výborná půda, poloha odpovídající asi Mlyňanům, kraj kukuřičný, tabákový a viniční. Protože pan Schwarcz letos investoval všechny peníze do tabáku (sušárny atd.), musí šetřit a nabízí pro začátek minimální plat, ale podíl na zisku z toho, co by pěstitel u něj zařídil a organizoval. Je to velmi hodný a čestný člověk a výborný hospodář.

Zajímá-li Vás to, napište mu co možná brzo, kdy byste si k němu mohl zajet. Cestu hradí.

Bohužel před několika měsíci bylo obsazeno skvělé místo zámeckého zahradníka u Colloreda v Opočně. Hledím mít v evidenci podobné příležitosti, abych Vám o nich mohl napsat.

Pošlete panu sekčnímu šéfovi dr. Jul. Schieszlovi z kanceláře prezidenta republiky (Hrad) své kurikulum vitae, zejména seznam svých spisů, aby to laskavě dal panu dr. Člupíkovi. Pan dr. Schieszl mně totiž slíbil, že by dr. Člupík vyšetřil, je-li nějaká vyhlídka na učitelské místo na státních zahradnických školách. Dr. Schieszl to udělá rád, protože se opravdu přičiňoval o to obsazení správce zahrad na Pražském hradě.

Až budete mít volnou chvíli, dejte mi, prosím, o sobě zprávu. Říkal mi prof. Jahn, že píšete pro Vaňka knihu o alpínkách. Pošlete z ní vybrané kapitoly mně pro Lidovky a pro České slovo, prof. Jahnovi pro Venkov a Národní politiku. Je to dobré proto, že Vás bude každý znát, a mimoto se Vám aspoň trochu zaplatí Vaše práce.

Přeju Vám ze srdce, abyste už brzo se dostal z těch ztrápených starostí, a jsem Váš upřímně oddaný

Karel Čapek

(1108) V Praze, 5. X. [19]31

Milý pane Smrži,

pan Schwarcz mi řekl, že dosud od Vás nemá odpověď, zda a kdy asi byste se k němu podíval na jeho panství a vzal v úvahu (pro Vás i pro něj), hodí-li se místo a poměry pro semenářství, školkařství atd. ve větším rozsahu. Pan Schwarcz mi zdůraznil, že se bude muset brzo rozhodnout; proto, prosím, buď mu ohlaste brzo svou návštěvu (cestu Vám bude hradit), nebo mu napište, aby s Vámi nepočítal, – ale hlavně mu co nejdříve napište; je to velmi hodný a slušný člověk.

Zatím jsem srdečně Váš

Karel Čapek

(1109) V Praze, 12. ledna 1932

Milý pane Smrži,

už dlouho nemám od Vás žádných zpráv, co děláte a jak se Vám vede. Říkala mi paní Nováková (dcera Voskova), že kterýsi její příbuzný hledá zahradníka – odborníka pro své velké skleníky –, chtěla by vědět, jaké byste měl eventuální nároky. Mám s ní jednat dál?

Pan Max Schwarcz hledá zahradníka pomologa; chtěl by ve velkém na svém panství pěstovat ovocné stromy. Nevěděl byste o zdatném odborníkovi?

Těším se, až Vás povede cesta do města, že si ke mně zaskočíte, podívat se na mou “zimní zahradu”. Dělá mi velkou radost i dost starostí. Teď jsem si přinesl krásné nové kaktusy od inž. Perly. Ty sazenice od Vás mně dosud pěkně přezimují a mají se k světu. Budete-li mít volnou chvíli, přijďte se podívat. Můj telefon je: 54211. Ty Vaše články v Lidovkách jsou pěkné a užitečné, hodně se čtou.

Srdečně Váš

Karel Čapek

(1110) V Praze, 19. I. [19]32

Milý pane Smrži,

to mám opravdu radost, že – jak se zdá – jste zatím bez těch existenčních starostí. Přál bych Vám to z celého srdce – ale nechybí Vám nějaká ta zahrada a skleník? Nebo pěstujete kytičky aspoň za okny?

Mám radost i z Vašich článků v Lidovkách; slyším, že píšete také jinam – to dobře děláte.

Rád bych Vás zase viděl. Nehodilo by se Vám přijít ke mně tuto neděli (24. t. m.) odpoledne na kafe? Při kafi se to nejlépe povídá. Minulé neděle byl u mne pan Prokop z německé botanické zahrady, a napovídali jsme si toho až až.

Těší se na Vás

Váš

Karel Čapek

FEDORU SOLDÁNOVI

(1111) V Praze, 14. XII. [19]33

Vážený pane doktore,

odpusťte, ale na žádnou disputaci mne asi nedostanete; předně je to cirkus, za druhé nejsem řečník a za třetí si myslím, že littera scripta manet a že se věci dají dokazovat lépe při přesné písemné formulaci. Lituji, že šéfredaktor Bass odmítl Vaši nabídku odpovídat na můj první článek; zvěděl jsem to až později (i s uvedením důvodu, že zvláště teď v zimní sezóně není v novinách místa na vleklé diskuse). Vítal bych upřímně, kdyby se opravdu uvažovalo dál o úkolech a poslání české literatury; nejde snad “o nutnost další polemiky ve sporu o společenskou úlohu české literatury”; nejde, jak myslím, o polemiku, nýbrž o tu úlohu. Nejde o mé nebo Vaše argumenty, nejde o osoby, nejde o to, aby to někdo vyhrál; jde jen o literaturu. Nedomnívejte se, prosím, že byste ve čtrnáctideníku nemohl vést polemiku s deníkem; předně otázka je chronická a ne aktuální ode dne ke dni; za druhé Vás ujišťuju, že žádnou polemiku nepovedu, leda by se v ní našel podnět týkající se zas jen té literatury a její situace. Chcete-li mne poučit o lepším, není snad na to třeba auditoria; můžete mne kdykoliv navštívit a provést disputaci mezi čtyřma očima. Pak bych Vám také řekl, proč se právě teď беру a беру o českou literaturu.

Vám oddaný

Karel Čapek

(1112) 26. prosince 1933

Vážený pane,

snad jste mi nerozuměl zcela přesně; psal jsem Vám sice v tom smyslu, že nejde o polemiku nebo pokračování polemiky; ale myslím, že by bylo jen a jen užitečné, kdyby se dál přemýšlelo a psalo o stavu a poslání české literatury. Myslím také, že jsem ve svých článcích v LN řekl, v čem a proč jste podle mého mínění neměl pravdu: 1. v tom, že jste na české

próze nenašel dobrého chlupu (uváděl jsem proti tomu tyto instance: jazyk, nekonvenčnost, snahu řešit dobové problémy); 2. v metodě, s jakou si zjednodušujete možnosti například poezie (psal jste: buď má být poezie dětinsky hravá, nebo bojovná; tertium usque centesimum tibi non datur); i v tomto případě jsem se pokoušel jasně říci, v čem a proč vidím omyl. Ale to není polemika, není to zejména polemika s Vámi. Nezvykejme si považovat nesouhlas ve věci za osobní polemiku nebo za výzvu k ní. Nejde o to, hájit svůj názor nebo potírat jiný; jde o literaturu a jiné věci veřejné. – Nezatěžuju sebe ani Vás zbytečnou zdvořilostí, když Vás zvu, abyste – nemáte-li příležitosti říci své námitky veřejně – mne přesvědčil ústně. Najdete mne doma kteréhokoliv dne ke třetí hodině odpolední; ovšem od Jinonic je to opačný pól světa.

Vám oddaný

Karel Čapek

(1113) 13. IV. 1934

Vážený pane,

ptal jsem se ředitele Fürtha na Vaši věc. Řekl, že o knihu nejevil zájem z důvodů obchodních; eseje a studie, jmenovitě rozsáhlejší, jsou v této době tísňě úplně ležák. – Zajímala mne odpověď jiných nakladatelů, že “nebudou dělat firmě Borový reklamu”. Kuriózní vztah k literatuře, ne? – Nejste spravedlivý, vytykáte-li, že ředitel Fürth “přešel ke kulturnímu podnikání od výroby lihovin” a že nemá “literárního poradního sboru”. To byste musel ukázat, že vydává literární brak.

Jak to bývalo dřív: Boží muka mi vrátilo pět nakladatelů; Lelio rovněž, a pak byl vydán bez nároků na honorář. Tehdy nebyly žádné revue mladých a žádní nakladatelé specializovaní pro mladé autory. Dnes aspoň toho dvojího není málo: proč teda mají mladí ty těžkosti?

Vám oddaný

Karel Čapek

LIBUŠI SOLPEROVÉ

(1114) V Praze, 7. 9. 1909

Jakožto nejhrošlivější přimluvčí za Vaše přání, abyste tuto zimní sezónu strávila v Praze, nemohu se neinteresovati o výsledek Vašeho úsilí, jenž při Vašem odjezdu ze Svaté Kateřiny byl ještě málo jistý. Prosím tedy o zprávu, přijedete-li, o čemž ostatně nepochybuji. Budete-li psáti i o jiných věcech než o svém příjezdu, bude má radost dvojnásobná.

S rukypolíbením

KJČ

(1115) V Praze, dne 21. 12. 1909

Kdybyste nyní se mnou mluvila, nalezla byste v mých slovech mnoho lásky, jež by dojíkala Vás i mne, a slyšela byste všechno to důvěrné a sdílné, co Vám vždycky potřebuji říkati. S láskou a radostí bych Vás vezl do Nové Anglie a obydlil bych Vámi jiný, krásnější a teplejší pokoj než onen chodbovitý ve Vídni, do kterého jsme přesadili své největší důvěrnosti. Budiž! Ale nyní živě cítím Vaši jistou vzdálenost, jež mne nutí uvažovati. My darling, Anglie je daleko jako nebe a i Vídeň, Vielliebchen, je daleko a to nejbližší, co jest, je asi volba mezi jistou podmínkou a jistou výhodou; nyní dejte pozor. Snad (nevím to) tato podmínka by vázala Vaši svobodu a mou čestnost; snad tato podmínka, před kterou jste postavena, by znamenala určité rozhodnutí, jehož nemohu připustiti; Vy víte, co tím myslím. V tom případě nemohu než opakovati to, co jsem Vám říkal v poslední chvíli; jsem-li u Vás autoritou, vkládám do této rady sílu rozkazu; nejsem-li jí, vkládám do své rady sílu prosby; a v obojím případě vkládám do ní sílu bolesti, která je s ní spojena. Uvažujte dobře, drahá, v zájmu svém i mém. – Lituji, že dárek, který jsem Vám slíbil, nemůže býti tak brzy hotov a dán Vám do rukou dříve než po Vašem příjezdu; odpusťte mi to. – Očekávám od Vás dopis, kde nezapomeňte psát o podmínce, jež Vám už asi byla položena; dej bůh, aby to nebyla ta, které se bojím a před kterou Vás musím zrazovati. Buďte nyní šťastna a vraťte se stejnou láskou ke mně. S rukypolíbením

KJČ

Milostivé paní vyříd'te uctivé blahopřání a políbení ruky.

(1116) V Praze, dne 10. 2. 1910

Kdybyste mohla viděti, co dělám od Vašeho odjezdu, našla byste mne vždycky zavřeného doma nad prací, která mne cele absorbuje, nad onou prací O grotesknosti, o které jsem Vám vypravoval, dokud jste ještě byla v Praze. Tedy tato práce se mně zdá býti velmi vhodným útočištěm v těchto dnech, které nikdy nebudu považovati za příjemnou periodu svého života. Darling, jsou to smutné dny, kterým co nejlépe koresponduje beznadějná psota února; a melancholický člověk je koneckonců rád, že je zavřen doma a že má svou práci a svou migrénu; neboť venku by mohl nalézt stopy dřívějších interesů a fragmenty nálad, které měl v lepších chvílích. Přeji Vám, abyste i Vy (neboť doba je bezútěšná) našla dobře svou práci, své privátní a ženské dílo; zaměstnávejte se jím dobře, protože our pleasure is dead, but our love cannot be dead; a proto hledejte svou pleasure v té práci, o které jsme mluvili, když jsme mluvili posledně; a chcete-li býti laskavá, referujte mi o tom, a dosti podrobně. Our pleasure is dead, to cítím dvojnásob silně v této šedivé pohřební době, a mám náladu člověka, který pohřbívá blízkého a drahého příbuzného; tento mrtvý je pleasure; nebylo souzeno, aby zůstal s námi. But our love is not dead; a to jest druhý kořen melancholie. Aufgepasst! Jaké to šedivé dny! Kus po kuse propadají nervóze a člověk posléze neví, je-li lépe seděti doma se svou prací, nebo choditi venku po stopách interesů a nálad. Darling, mějte se lépe než já a pište mi, jak je možno zabíjeti čas, aniž by přitom člověk zabíjel kusy svého srdce.

S rukypolíbením

Č.

(1117) V Praze, 7. 9. 1911

Velectěná slečno,

dovoluji si připomenouti se Vám ještě jednou a odpusťte, že se hned připomínám složitou žádostí. – Sotva jsme se vrátili z Paříže, engažovali jsme se já i můj bratr v novém podniku, o jehož prospěch se zasazujeme všemi svými silami, jelikož jeho cíl pokládám za dobrý. Totiž mladá generace výtvarnická (umělci vystoupivší z Mánesa) a literární založila si svůj časopis, Umělecký měsíčník, jehož redakci převzal můj bratr; více se o našem časopisu dozvíte z přiloženého prospektu.

Prosím Vás tedy za svou osobu i za SVU, abyste především byla odběratelkou tohoto nového časopisu, a dále, sympatizujete-li s tímto podnikem, mně tak drahým, abyste s prospektem v ruce se pokusila získati v kruhu svých přátel a známých několik abonentů pro náš list; nebo kdybyste snad nepokládala za vhodné starati se o to sama, abyste uložila tuto starost některému svému mladému známému, jenž by byl dosti činný, aby získal pro náš list Váš Jindřichův Hradec.

Nemějte mi prosím za zlé tuto pozdní žádost, jež u mě vzchází z veliké starosti o podnik, v jehož cenu a důležitost věřím. Uděláte mi veliké potěšení, zašlete-li mně nebo spolku (Praha I, Františkovo nábřeží 20) adresy abonentů; ještě větší potěšení budu mít, dáte-li Vy sama o sobě něco vědět, neboť toho, co jsem mohl zvědět od slečny Teinitzerové, je příliš málo.

S uctivou vzpomínkou

K. Čapek

Praha III, Říční ul. 11

(1118) [Asi podzim 1911]

Velectěná slečno,

byl jsem velice potěšen Vaším dopisem a ještě více tím, že jsem se tady v Praze dozvěděl, že se opravdu o ten náš Umělecký měsíčník staráte. Představte si: mezera dvou let, jakož i úplné rozdělení způsobu života Vás mohlo docela oddělit od mých zájmů; ale Vy se staráte zároveň se mnou, to znamená, že nezapomínáte na mne, a to znamená, že jste mně připravila svou dobrotou veliké dojetí. Děkuji-li Vám teď, není to za to, co jste učinila pro spolek, ale za to, že doposud jste vůči mně zachovala něco dobrotivého. Myslím, že tato vděčnost je větší a Vám milejší, než kdybych Vám děkoval jen v zájmu drahého podniku.

Ale i k tomu se vracím a prosím Vás, abyste ještě dále působila v náš prospěch. Jistě chápete, že pro časopis počínaný s velkým nákladem je každý odběratel malou výhrou; ale my potřebujeme sta abonentů. Zpovídám se Vám z toho, že starosti, které jsem takto na sebe vzal, mne zmáhají a že mé radosti se připínají jen k malým a větším úspěchům našeho časopisu. Proto se nehněvejte, že ještě jednou Vás zvu k součinnosti a propagaci, pokud Vám je možná.

Věřím, že se s Vámi sejdu během této zimy. Tady jsem slyšel o Vás jen málo nového, proč jste mně o sobě nic nepsala?

Zatím se Vám poroučím v nejhlubší úctě.

K. Čapek

(1119) [16. ledna 1930]

Velectěná,

použijte toho fejetonu, ovšem s uvedením Lidových novin. Rozšířit to nemohu – jak jsem dostal, tak to dávám, a co jsem neslyšel, nemohu napsat.

S projevem úcty

Karel Čapek

ANTONÍNU SOVOVI

(1120) V Praze, 18. května [19]16

Velectěný pane řediteli,

jelikož jste byl tak laskav a slíbil, že Městská knihovna zakoupí podle možnosti knihy potřebné pro chystanou antologii, pokud je ovšem Topič má, dovolím si udat panu dr. Soukupovi jména těch kněh, které by v první řadě padaly na váhu, aby je podle Vašeho eventuálního pokynu mohl pro knihovnu zaopatřit.

S vřelými díky za dosud Vámi prokazovanou laskavost a ochotu trvám

v dokonalé úctě

K. Čapek.

(1121) [16. října 1920]

Vážený Mistře,

dovoluji si Vás poprositi jménem redakce Národních listů, nenapsal-li byste pro nás báseň k 28. říjnu. Neměl jste tak dávno nic v Národních listech, doufám tudíž, že můžeme se těšiti, že neodřeknete naší prosbě. Rukopis prosíme do 26. října.

V dokonalé úctě

dr. Karel Čapek

(1122) V Praze, 18. září [19]24

Drahý Mistře,

šéfredaktor Heinrich vzpomíná s lítostí, že už dávno jste nedal do Lidových novin žádné své básně, a uložil mi, abych Vám to připomenul. Činím to, a ještě poznamenávám, že bych i osobně měl velikou radost, kdybych k Vám nepřišel se svým prosíkem nadarmo.

V srdečné úctě Váš

Karel Čapek

(1123) V Praze, 11. listopadu [19]24

Drahý Mistře,

přiložený oklepek Vám poví bližší podrobnosti o podniku, k němuž Vás upřímně a prosebně zvu. Můžete napsat cokoliv, článek nebo báseň, můžete povídat o svých básnických zkušenostech nebo o své básnické lásce k češtině, ale zkrátka, něco nám dejte; není dobře možno, aby v našem sborníku scházelo Vaše jméno. O příspěvek prosím do konce listopadu; těším se na něj velice.

V srdečné úctě Váš oddaný

Karel Čapek

(1124) 14. XI. [19]24

Drahý Mistře,

– co jiného bych na Vás mohl žádat než právě výklad Vaší českosti a Vaší hudebnosti? Prosím Vás tedy ještě jednou, abyste měl tu trochu trpělivosti, kterou si upíráte, a zabýval se pro tentokrát sám sebou a svou jazykovou, což znamená básnickou estetikou; ujišťuji Vás, že tím nevykonáte práci nečasovou. Naopak.

V době, kdy se jiní hádají o problému tří nebo kolika generací, je velmi časové, aby básníci a pracovníci literatury se chytli tím pevněji svého kopyta, svých nástrojů, a dali příklad, že jediné, na čem záleží, a jediné, co přechází bez přerušení z ruky do ruky, je tvořivá práce.

Pročež doufám, že Vás přece jenom uprosím, abyste se účastnil sborníku... tentokrát všech generací.

Jsem opravdu stále v jednom kole, ale ne tak, abych neměl pokdy vidět Vás. Prosím, není-li Vám to proti mysli, zaskočil bych k Vám (snad s několika přáteli) tohoto pátku asi o šesté hodině večer; je-li Vám to pozdě, zatelefonujte, prosím, do redakce Lidových novin a nechte mi tam vzkaz, v kterou hodinu denní by Vám bylo nejmilejší, abych k Vám přišel.

V srdečné úctě

Váš oddaný

Karel Čapek

(1125) V Praze, dne 23. března 1925

Vážený pane!

Klub Pen (Klub poetů, esejistů a novinářů) pořádá dne 30. t. m. večeri na počest pana prezidenta Masaryka a jeho 75. narozenin. Pan prezident slíbil, že se této večere osobně zúčastní, což ovšem jest považovati za zvláštní čest prokázanou českému spisovatelstvu. Výbor Penklubu očekává, že se čeští spisovatelé v plném počtu dostaví na večeri, na níž prezident republiky bude jejich hostem. Jménem výboru dovoluji si Vás, vážený pane, zvláště

pozvati, abyste při této významné a slavnostní příležitosti nescházel mezi těmi, kdo chtějí pozdraviti prezidenta republiky ve středu českých spisovatelů.

Prosím Vás, vážený pane, abyste laskavě oznámil svou účast obratem pošty.

S projevem dokonalé úcty:

Karel Čapek, t. č. předseda

Fr. Khol, t. č. jednatel

(1126) V Praze, dne 23. III. [19]25

Drahý Mistře,

vím, že by Vám nebylo snadno účastnit se večere, kterou čeští spisovatelé pořádají na počest pana prezidenta; ale chci Vás jenom poprosit, abyste byl mezi námi přítomen aspoň morálně, abyste nám tedy napsal několik slov nebo několik veršů, které bychom dali nebo přečetli panu prezidentovi jako pozdrav básníka, jenž se účastní aspoň srdcem a vzpomínkou této vzácné příležitosti.

Rád bych Vás zase někdy navštívil a potěšil se Vaší dnešní harmonií, jež je něco více a něco silnějšího než zdraví.

Jsem Váš uctivě oddaný

Karel Čapek

(1127) V Praze, 12. VI. [19]25

Drahý Mistře,

bojím se, že jste mé rezignaci v něčem nerozuměl. Nešlo mi jen o to, aby členy Akademie byli Bezruč, Toman, Šrámek atd., nýbrž také a hlavně o to, že členy Akademie nemají být Havlasa a Tréval, kterých si mohu osobně vážit jakkoliv, ale jistě ne jako umělců. O tom, prosím, se s Vámi aspoň nerozházím, komu z jmenovaných náležela přednost.

Na schůzi, jež zvolila Havlasu, Trévala a mne, dostal Bezruč jeden hlas, Toman jeden hlas, Šrámek žádný. Pochopte, že za této situace se raději cítím solidární s Tomanem atd. než s pány Havlasou a Trévalem.

Přítomno bylo devět členů z dvaceti. Z těchto devíti bylo pět pro mne a čtyři proti. Drahý Mistře, to není skromnost, nýbrž kousek vážnosti k sobě samému, že takováto volba nestačí.

Budiž bohu žalováno, že snad nikdy Bezruč, Toman a Šrámek nebudou členy Akademie. Zaslouhují, aby byli jmenováni po boku Antonína Sovy, Otokara Březiny, Čapka Choda a tolika jiných; ale je pro ně lépe, nebudou-li počítáni v literární sousedství pánů Havlasy, Trévala a jiných. – A dovolte mi ještě říci, drahý můj pane, že přes Váš dopis a přes vážné námítky, které mi tam činíte, věřím, že v nějakém koutku své básnické duše se mnou a mým krokem souhlasíte. Není-li tomu tak, je mi o něco smutněji; ale přesto nelituji, že jsem sebe sama nadosmrti z Akademie vyloučil; neboť je mi takto čistěji ve svědomí.

Jsem v upřímné úctě Váš oddaný

Karel Čapek

(1128) V Praze, 25. VI. [19]25

Drahý Mistře,

děkuji Vám upřímně za Váš tolikerý zájem; byl bych šťasten, kdybyste mohl ze mne mít trochu radosti, ale ve věci Akademie nemohu už nic měnit, co jsem učinil, a kdybych se dnes měl znovu rozhodovat, rozhodl bych se stejně. Vy a Dyk jste jediní lidé, jejichž nesouhlas přijímám vážně a s úctou; ale na druhé straně většina z těch, kterých si vážím a které mám rád, mi řekli, že takovýto krok ode mne čekali. Dobrá, po jisté stránce bylo zbytečné, co jsem učinil; Havlasové a Trévalové se nevzdávají místa vedle Vás, na něž náležejí jiní lidé; ale což má vůbec nějaký smysl být v nečinné Akademii, mlčky nést odpovědnost za rozdávání cen a jinak důstojně třímát neplodnou hodnost člena Akademie? Co se tam má a může dít? Jediný argument jsou ty ceny; ale už jednou jsem, drahý Mistře, bojoval marný boj v porotě pro státní ceny a naučil jsem se sklonit hlavu před nevyvratným faktem: že ve světě cen a odměn nemá umění co hledat. Vy jste to, myslím, sám zakusil. – Vidíte, není se mnou rozumné řeči; ale přesto Vám ještě jednou děkuji a prosím Vás, abyste mi nebral ve zlé, že setrvávám ve své zatvrzelosti.

Přeji Vám ze srdce dobrý stav těla i mysli a jsem Váš upřímně oddaný

Karel Čapek

(1129) V Praze, 25. V. [19]26

Drahý Mistře,

Lidové noviny Vás prosí, abyste, napíšete-li něco k sokolskému sletu, to dal nám.

Upřímně Vás pozdravuji a jsem Váš

Karel Čapek

(1130) 23. II. [19]27

Drahý Mistře,

Lidovky budou mít o “týdnu české knihy” malou anketu spisovatelů, kdy a v kterém časopise poprvé tiskli.

Prosím Vás, napište nám to a pošlete nám odpověď asi do týdne!

Byl jsem Vám upřímně vděčen, že jste promluvil za ty, kterým se ošklivily poslední události.

Přeji Vám upřímně pěkné jaro a mnoho nových básní.

Uctivě Váš

Karel Čapek

SPOJENÉMU DRUŽSTVU NÁRODNÍHO DIVADLA V PRAZE

(1131) V Praze, 25. III. [19]23

Slavnému Výboru Družstva Národního divadla na Královských Vinohradech

Vážné zdravotní důvody mne nutí zřici se s lítostí další činnosti u Městského divadla na Královských Vinohradech. Na lékařskou radu musím odejti na delší dobu na jih a i po návratu se všemožně šetřiti. Dávám tudíž dle smlouvy tříměsíční výpověď a prosím, aby mi bylo dovoleno nastoupiti od 1. dubna bezplatnou dovolenou.

Děkuji slavnému výboru a ředitelství za veškerou velkou ochotu a laskavost, s níž jsem se za svého, bohužel tak krátkého, působení vždy u něho setkával,

a trvám v dokonalé úctě

dr. Karel Čapek

(1132) V Praze, 14. IV. [19]23

P. t. výboru Spojeného družstva Národního divadla v Praze!

Děkuji upřímně váženému výboru za přívětivá slova, kterými mne poctil při mém odchodu z úřadu dramaturga. Za svého působení, jež jsem bohužel a k své největší lítosti musel přerušiti, jsem se jak u slavného výboru, tak u správy a uměleckého vedení vždy setkával s takovou blahovůlí a vzácnou podporou, že se po svém návratu rád přihlásím k další, byť volnější, součinnosti, pokud mé nepatrné síly stačí a pokud jí umělecké vedení a správa budou mít v sebemenší míře zapotřebí.

S projevem díků a dokonalé úcty

oddaný

Karel Čapek

ALOISU SRDCOVI

(1133) [září 1919]

Vážený pane nakladateli,

ve věci Duhamelovy knihy Život mučedníků by zajisté bylo nejlépe zachovat se podle rady pana Richarda Weinerja, – vydat věc a teprve dodatečně se dohodovat s nakladatelstvím. Slečna Říhová má svolení autorovo. Navštíví Vás a přinese Vám svoje překlady z Duhamela již uveřejněné (v Národních listech, Cestě a Červnu). Revidoval jsem je svého času, a jsou dobré a spolehlivé.

S projevem dokonalé úcty

dr. Karel Čapek

(1134) Praha, dne 13. X. 1919

Vážený pane,

pan Ladislav Rašín přinesl mi překlad velmi krásné, zajímavé a cenné knihy Julesa Romainsa Na nábřežích Villetty, rozsah cca 10 archů. Měl jsem příležitost srovnávat překlad s originálem; překlad je dobrý a živý. Mohu Vám knihu co nejdříve doporučit; zajímáte-li se o ni, sdělte to laskavě panu L. Rašínovi, Žitná 6, který Vám svůj překlad přinese k prohlédnutí.

S projevem dokonalé úcty

dr. K. Čapek

J. STARÉMU

(1135) [Asi před rokem 1918]

Velectěný pane doktore,

dovolujeme si Vás prosit, abyste nám laskavě nachystal do středy rukopis a odpověď pana Hilara. My Vás ve středu navštívíme, jelikož v pátek odjíždíme pryč.

S projevem úcty

bratří Čapkové.

ANTALU STAŠKOVI

(1136) [11. září 1926]

Slovutný pane,

protože pan Arne Laurin odjíždí, pošlete, prosím, ten text panu poslanci Rud. Bechyňovi do Práva lidu. Ještě jednou Vám děkuji a jsem v dokonalé úctě Váš

K. Čapek

LADISLAVU STEHLÍKOVI

(1137) Praha, 6. února 1937

Milý pane,

děkuji Vám za Váš milý dopis; dostal jsem jej současně s několika anonymními dopisy nejsurovějšího druhu – a tak mi to nedá, abych za Vaše přátelské řádky neřekl aspoň: děkuju.

Váš

Karel Čapek

(1138) Praha, 1. října [19]37

Milý pane,

děkuju za Váš dopis. Také já mívám radost z Vašich básní – tak si tu radost sem tam můžeme oplatit.

Se srdečným pozdravem Váš

Karel Čapek

MARII STIVÍNOVÉ

(1139) [2. prosince 1922]

Milostivá paní nebo slečno,

jsem Vám velmi vděčen za Váš dopis; ne za lichotivé uznání, kterým mne zahrnujete, – toho si snad ani nezasloužím, ale za to, že jste to, co píšu, pojala tak lidsky. A pak, pro člověka, který píše, má velkou cenu poznat své čtenáře. I kdyby se rozkrájel, nepíše pro všechny; vlastně jen pro několik lidí. Během života je pomalu poznává; Váš dopis byl mně takovým skutečně milým seznáním čtenáře.

Jsem Váš oddaný

Karel Čapek

STŘEDNÍ ŠKOLE – REDAKCI ČASOPISU

(1140) Praha, 31. května [19]37

Vážení pánové,

promiňte, mám příliš málo přímých zkušeností s dnešní střední školou, než abych se mohl Vaší ankety zúčastnit.

S projevem dokonalé úcty

Váš

Karel Čapek

STUDENTSKÉ REVUI – REDAKCI ČASOPISU

(1141) V Praze, dne 30. listopadu [19]08

Velectění!

Na žádost pana Kubíčka, jenž je – tuším – blízký Vaší redakci, zasílám tyto referáty pro 2. číslo Studentské revue. Projevil jsem již dříve ochotu vzít si na se úkol uměleckého referenta; za to žádám, aby mi byla vystavena redakční legitimace uměleckého referenta a aby mi Studentská revue byla zasílána na adresu, kterou uvádím.

V dokonalé úctě

K. .J. Čapek

Praha III, Říční ul. 11

SUDETSKÝM ČECHŮM

(1142) [1938]

Sudetští Češi,

v těchto dnech mluví celý svět o sudetských Němcích; málo, příliš málo se však mluví o vás, sudetských Čechách. Chceme vám aspoň říci, že ani na vteřinu nepřestáváme na vás myslet a být celou duší s vámi. Nejste sami. Jste nám blíží, jste nám dražší a vzácnější než kdykoliv jindy. Bezpočtu cizích žurnalistů a pozorovatelů vydalo o vás svědectví, na které můžete být hrdi; a my jsme hrdi na vás. “Ti lidé jsou ze železa,” řekl nám s obdivem litevský, tedy naprosto neutrální pozorovatel. Sudetští Češi, v tuto chvíli společně zkoušky vám vyřizujeme obdiv světa a svou vděčnost i lásku za ten příklad kázně a statečnosti, který dáváte nám všem.

[Karel Čapek]

JAROSLAVU SUTNAROVÍ

(1143) V Praze, 5. VI. [19]16

Velectěný pane doktore,

obracím se k Vám na doporučení pana dr. Thona v jisté větší literární záležitosti, ve které by nám Vaše laskavá ochota mohla býti cennou pomocí. Chystáme totiž (páni redaktor Arnošt Procházka, redaktor Dyk, dr. Hanuš Jelínek, doc. dr. Haškovec a já) obsáhlou antologii moderní francouzské lyriky, k čemuž je ovšem zapotřebí velikého množství knih, kterých zčásti nemáme nyní po ruce a přirozeně nemůžeme objednat, a které scházejí ve všech veřejných pražských knihovnách, jmenovitě univerzitní. Objednali bychom si tedy příslušné knihy z vídeňské Univerzitní knihovny, pokud tam jsou; ale ježto víme dobře, že vídeňská Univerzitní knihovna velmi často odpovídá na takové objednávky, které nejsou už opatřeny signaturou, prostě tím, že prý je nemá, prosili bychom Vás velice, zda byste nemohl u knih, kterých bychom pro nejbližší dobu potřebovali, nahlédnouti do katalogu a vypsati pro nás jejich signatury. Tím bychom knihy, které ve Vídni jsou, dostali bezpečněji a rychleji.

Jelikož tato antologie, jak je proponována, by měla význam nejen literární, nýbrž i vědecký, těším se, že nám této pomoci neodepřete.

Na zadní straně uvádím knihy, kterých bychom nejprve potřebovali.

Děkuji předem za veškerou laskavost.

S projevem plné úcty

dr. Karel Čapek

Praha III, Říční ul. 11.

(V odpovědi stačí jména knih zkrátit.)

H. Bataille, Le Beau voyage

É. Despax, La Maison des glycines

M. Elskamp, La Louange de la vie

M. Elskamp, Enluminures

R. Ghil, kterákoliv kniha

Ch. Guérin, Joies grises
Ch. Guérin, L'Homme intérieur
Fr. Jammes, Vers 1891, 92, 93
Fr. Jammes, Le Deuil des primevères
Fr. Jammes, Clairières dans le ciel
De La Tailhède, De la Métamorphose des Fontaines
Le Cardonnel, Poèmes
Gr. Le Roy, cokoliv
M. Magre, Le Poème de la Jeunesse
M. Magre, Les Lèvres et le secret
St. Merrill, Poèmes 1887–97
St. Merrill, Les Quatre saisons
E. Mikhaël, Oeuvres
Alb. Mockel, cokoliv
J. Moréas, Stances I–VI
J. Moréas, Poésies 1886–96
G. Rodenbach, cokoliv
Saint-Pol-Roux, cokoliv
Alb. Samain, Au jardin de l'infante
Alb. Samain, Le Chariot d'or
Em. Signoret, Poésies complètes
L. Tailhade, Poèmes aristophanesques
Van Lerberghe, Entrevisions

Van Lerberghe, La Chanson d'Éve

Fr. Viélé-Griffin, La Clarté de la vie

Fr. Viélé-Griffin, Plus loin

Předpokládám ovšem, že mnoho z toho ani ve Vídni nebude.

RŮŽENĚ SVOBODOVÉ

(1144) Praha, dne 22. května 1918

Milostivá paní,

dovoluji si Vás jménem redakce požádati, abyste pro nedělní číslo Národních novin napsala krátkou, osmdesátirádkovou stať o Českém srdci, respektive o humanitní práci vůbec jakožto o úkolu národní svépomoci. Redakci velmi záleží na tom, aby Národní noviny mohly se honositi účastí a sympatií českých kulturních pracovníků. Je to list velmi starý, ale pro veřejnost zcela nový, a potřebuje tedy vlídnosti pro své první kroky.

S projevem dokonalé úcty

za redakci NN

dr. K. Čapek

N.B. Prosím o odpověď obratem a o rukopis do pátku večer.

(1145) 19. IX. [19]18

Milostivá paní!

Vzkázala jste laskavě, že napíšete pohádku pro dětskou knihu Cesty, jakmile to dovolí Váš zdravotní stav. Doufám s přemnohými, že již se Vám vrátilo plné zdraví; dovoluji si tudíž připomenouti, že by rukopisu bylo třeba do konce t. m., aby pak byla pohádka odevzdána ilustrátoru, kterého byste si sama přála.

Psali jsme již dvakrát paní B. Benešové a jednou paní M. Hennerové o pohádku. Nedostali jsme odpovědi a nevíme tedy, došly-li vskutku naše dopisy. Dovoluji si Vás tudíž, milostivá paní, obtěžovati prosbou, abyste se obou dam příležitostně pozeptala, zda dostaly naše pozvání a mohou-li mu vyhověti. Děkuji předem za Vaši laskavost a těším se na Váš příspěvek.

S projevem dokonalé úcty

K. Čapek

(1146) Praha, dne 21. XI. [19]19

Milostivá paní,

děkuji vám za lichotivé mínění, které máte o Loupežníku. Bojím se, že Vás celek zklame – ostatek je próza, a někdy dokonce moc surová próza. Rukopis bohužel je už v tiskárně na Moravě; rád bych jej jinak půjčil. Ostatně knížka vyjde asi v lednu, kdy bude též premiéra v Národním divadle. – Děkuji za povídku, kterou jste přislíbila pro Národní listy; má odvěta pro Lípu není sice dostatečnou kompenzací, ale dám, co mám – budete-li to chtít. Dopisuji malý pseudofilozofický článek Agathon čili O moudrosti, který není psán docela nezábavně a nezabere mnoho místa. Hodila-li by se podobná věc do Lípy, poslal bych to brzo. Těším se na Vaši zásilku a trvám v dokonalé úctě

s políbením ruky

K. Čapek

LADISLAVU SYROVÉMU

(1147)

Petice

čili podání k Jeho Blahorodí, pánu a panu Jaroslavu Syrovému, otci a příznivci našemu, aby

1. citem strhnouti se nedada, od oumyslu svého syrového upustiti se uvolil a
2. nás nehodných bratří a služebníků svých, jeho péči a lásce svěřených, v žalosti a malomyslnosti nenechávaje opouštěti neráčil, nýbrž k posile a radosti naší dále s námi chtíti setrvati se uvázal.

Dáno tohoto 16ho ledna památného roku 1928 na den sv. Marcella.

Karel Čapek

Josef Čapek

Ivan Herben

FRANTIŠKU XAVERU ŠALDOVI

(1148) V Praze, dne 28. září 1912

Velectěný pane!

Chystám se nyní napsati dvě nepříliš dlouhé literární studie, o Verhaerenu a o Whitmanovi. Zajímal-li byste se o některou z nich, s radostí Vám ji pošlu k dispozici pro Českou kulturu. Prosim o laskavé sdělení, hodilo-li by se Vám něco takového; co se týče mne, nevím, kam jinam bych je raději dal a kde by měly tolik souvislosti. Bude nám velikým potěšením, hodláte-li v něčem s námi počítat.

S výrazem dokonalé úcty

Karel Čapek.

Praha III, Říční ul. 11

(1149) V Praze, 18. XII. [19]33

Vážený pane profesore,

sociální akce, o které jsem Vám už referoval, se má v nejbližší době uvést v pohyb. Velké korporace (Sokol, DTJ, skauti, agrární dorost atd.), rovněž politické strany, úřady i vláda jsou při věci. Impuls má být dán svoláním spisovatelů, umělců a učenců, – byla by to obdoba k Manifestu spisovatelů. K tomu apelu intelektuálů by se přihlásily uvedené korporace s osvědčením svého souhlasu a své praktické spolupráce. Prosím Vás tedy, abyste mne opět přijal (pokud možno brzy) k prodiskutování toho úkolu a abyste uvažoval o textu apelu i o výběru osob (spisovatelů českých, slovenských i německých, umělců atd., – co se týče kruhů univerzitních, stačí snad rektori a děkanové).

Text apelu musí být připraven do týdne; věc hoří, má-li se ještě této zimy něco pořídit.

S projevem dokonalé úcty

Vám oddaný

Karel Čapek

(1150) 17. I. [19]34

Vážený pane profesore,

byl jsem dnes po poledni za Vámi, ale nikoho jsem se nedoklepal. Mám na srdci jenom dvě maličkosti: 1. Ježto k části výzev k tomu podepsání byla obálka se zpáteční adresou poslána až dodatečně, nevěděli někteří, kam to poslat. V případě, že poslali své podpisy na Vaši adresu, prosím, abyste je laskavě ihned zaslal na adresu: Praha III, Tyršův dům, slečna Čechová.

2. Moje sestra se ohlíží po nějakém vhodném bytu pro Vás. Potřebovala by vědět, kolik potřebujete pokojů a mnoho-li to může stát, jakož i jiné Vaše požadavky. (Například jeden byt v přízemí ve vilce, 2 pokoje a příslušenství, stojí tady ca 7000 Kč ročně.) Neobtěžuje-li Vás to, napište mi, prosím, bližší údaje.

S projevem dokonalé úcty

Karel Čapek

(1151) 15. II. [19]34

Velevážený pane profesore,

Vaším jménem byla svolána schůzka asi deseti redaktorů a publicistů na pondělí 19. t. m. o 2 hodinách odpoledne u mne (Úzká 28, to je za remízou dvojky). Prosíme Vás tedy, abyste přišel.

S projevem dokonalé úcty

Karel Čapek

(1152) Praha, 8. I. [19]35

Velevážený pane profesore,

promiňte prosím, že jsem Vám neodpověděl dřív; chtěl jsem ještě mluvit s několika odborníky, abych Vám mohl navrhnout případné alternativy, kdyby někdo z pozvaných odmítl nebo podobně.

Podle těchto informací: Osvícenství by mohl zpracovat také J. B. Čapek, májisty (zejména Nerudu) Karel Polák, devadesátá léta prý ovládá Fraenkl, konec století a XX. věk (Toman, Šrámek, atd. až Theer) by mohl napsat i A. M. Píša. Nevím ještě, kdo by mohl zpracovat lumírovce, kdyby Mukařovský odmítl. Jistě správné je, že sborník bude potřebovat shrnujícího doslovu, který by měl být od Vás.

Co se týče mé spoluredakce, nejsem pro to. Ne kvůli té práci, ale zapletl jsem se příliš do těch potyček, takže by má účast (vzhledem k tomu, že nenáležím mezi kritiky a historiky) byla, abych tak řekl, příliš cítit akcí Obce spisovatelů; což by leckomu mohlo vadit. Vaše postavení je jiné, Vy jste i pro ty, kdo politicky stojí jinde, reprezentantem naší kritiky. Proto Vás prosím, abyste redakční iniciativu v zájmu věci podržel sám; redakční práci Vám už budeme hledět usnadnit.

Slovenská literatura tam nesporně náleží. Kdyby nemohl profesor Pražák, nemohl by to napsat Krčméry?

Myslím, že bude nutno téma vymezit podrobněji: Jaká je politická tradice našich spisovatelů po stránce: 1. nacionalismu, 2. sociálních otázek, 3. politické víry (svoboda, demokracie, kult

moci a autority); 4. jaký výhled do budoucnosti otevírali. Tak nějak, aby se na nic nezapomnělo.

Vracím Vám Váš rozvrh, který jsem si opsal. Kdybyste dovolil, přišel bych se zase někdy poptat, mohu-li něco udělat, případně mi to uložte písemně.

S projevem upřímné úcty

Karel Čapek

(1153) Praha, 9. XI. [19]35

Vážený a drahý pane profesore,

ve věci Akademie se věci poněkud komplikovaly tím, že paní Benešová se už zasadila o kandidaturu paní Tilschové a že už několik let bylo odkládáno zvolení Jaroslava Durycha. Je tedy možno, že místo Hory nebo mne by tentokrát přišla řada na Durycha nebo paní Tilschovou. Ten i onen případ by byl jistě v pořádku, a domnívám se, že by ani Vám nebylo proti mysli vstoupit do Akademie s jedním nebo druhým z jmenovaných. Hlavní zásada, že by nikdo z nich nebo z nás druhých nepřijal členství, kdyby bylo znovu degradováno kandidátem nižší úrovně, ovšem trvá.

Kvapil i Hanuš Jelínek (který mi – nevěda o Kvapilovi – telefonoval) jsou nadšeni, že byste za jistých výhrad přijal volbu do Akademie. Úhrnem myslím, že to je na dobré cestě a že se přece jenom během několika let podaří Akademii přetvořit.

Těšíme se, že nás brzo poctíte svou návštěvou.

Vám upřímně oddaný

Karel Čapek

(1154) Praha, 10. XII. [19]36

Vážený a drahý pane profesore,

v pondělí 14. t. m. o deváté večer bude má paní číst několika přátelům můj nový kus Bílá nemoc – pokud ještě není tak docela hotov, aby bylo možno vzít v úvahu předběžnou kritiku. Mezi kritickými posluchači a experty bude pan prezident; proto bude nás většina ve smokingu. Bylo by pro nás velkou radostí a ctí, kdybyste k nám přišel. Prosím o laskavou odpověď; poslali bychom pro Vás šoféra s vozem.

Vám upřímně oddaný

Karel Čapek

(telefon 54 211)

FRANTIŠKU ŠELEPOVI

(1155) [Asi 27. března 1929]

Milý dr. Šelepo,

přiložené Prohlášení dejte, prosím, na druhou stranu Lidovek, jako byl ten článek, a za ně dejte přiloženou lokálku Konec silvestrovské aféry, téhož dne!

Váš

K. Čapek

FRÁŇOVI ŠRÁMKOVI

(1156) [Asi počátkem roku 1919]

Vážený pane,

obracím se k Vám s prosbou, zda byste mi neposlal povídku pro nedělní Národní listy nebo fejeton pro kterýkoliv den. Rád bych dosáhl pomalu úrovně opravdu literární – je-li to u nás možno. Honorář 30 h za řádek.

S projevem dokonalé úcty

dr. K. Čapek

(1157) V Praze, 16. XII. [19]19

Vážený pane,

dovolte, abych Vám předem vyslovil radost, kterou mi způsobila četba Těla. Pokusil jsem se povědít svůj dojem v článku, který vyjde co nejdříve v Národních listech; ale co s kritikou, když člověk má jakýsi ostych před vyslovováním velké chvály?

Dále obracím se k Vám s prosbou, vlastně se dvěma. Předně v nákladu Štorcha-Mariena a mou redakcí počne zjara vycházet veliký sborník pro moderní výtvarné umění Musaion. Bude tam na 80 stránek textu; nerad bych zaplavil čtenáře abstraktními eseji a velkou odborností. Dnes svět stůně na oči, má málo požitku z vidění; list, který by chtěl propagovat umění, by musel předem pobídnout lidi, aby otevřeli oči a žili i radovali se očima. Proto textový program Musaionu, sborníku čistě výtvarného, zahrne do sebe všechno, co se týká umění viděti; a tu počítám na pomoc literátů, že přispějí druhům malířům svými očima a svým "uměním viděti". Víím, že máte svou sympatii k mladému umění; mohl byste psát o čemkoliv, o umění, o mládí, o vidění nebo o pěkných věcech k vidění, zkrátka o čemkoliv, co by Vám bylo blízké a milé a co by posílilo snahu Musaionu probojovat kousek nového, čistého umění. Prosím Vás o rukopis do konce ledna; těším se upřímně, že mi neodřeknete. I mladým umělcům, pro něž je Musaion zakládán, by bylo velmi cenné, kdyby se jim poskytlo trochu sympatie ze strany nejlepšího představitele mladého a moderního umění literárního.

Za druhé příštího roku chci vydati třetí díl Nůše pohádek. Při ní jde mi jednak o to, dát dětem jakýsi přehled literárního a uměleckého světa domácího (a proto bych rád měl zastoupena všechna dobrá jména, i když jsem nemohl vyloučit několik méně dobrých), jednak o to, že pohádka je čistý a krásný druh poezie, který zasluhuje, aby byl oživen. Jde mi o pohádky skutečně dětské. Při Tělu jsem myslel až s lítostí na to, jaké krásné pohádky byste dovedl psát a jak je škoda, že jste to dosud nezkusil. Prosím Vás tedy snažně, abyste napsal – asi do konce dubna – pohádku pro mou Nůši, abych pak dal k ní dělat obrázek, a těším se, že ani v tomto případě Vás neprosím nadarmo.

Prosím o brzkou odpověď v obou věcech.

S projevem dokonalé úcty Vám oddaný

Karel Čapek

(1158) [12. 3. 1920]

Velevážený pane,

prosím Vás už co nejsnažněji, abyste mi dal ten článek pro Musaion. Posílám první rukopisy, do pěti neděl musím být hotov s pětiarchovým číslem – tedy spěchá to; buďte tak laskav a neodkládejte se splněním slibu. – O pohádku bych prosil do konce měsíce. Obrázek k ní bude dělat Brunner.

V nejhlubší úctě Vám oddaný

K. Čapek

(1159) [Po 12. 3. 1920]

Vážený pane,

řukám u Vás potřetí, abyste mi vlídně napsal článku pro Musaion, o čem chcete a co by Vás ve viditelném světě bavilo. Slíbil jste mi dávno – snad nyní budete mít pokdy, abyste udělal tu radost mně a tomu pokolení, které čte Musaion. Rukopis bych potřeboval do měsíce. Prosím o odpověď.

Váš srdečně oddaný

Karel Čapek

(1160) V Praze, 29. III. [19]21

Vážený a drahý pane,

jak snad víte, vyrážím prach z Národních listů ze své obuvi a vstupuji do Lidových. Žádal jsem Vás už dávno o fejetony nebo povídky pro Národní; měl jste své příčiny odmítnout.

Doufám, že nemáte takových příčin pro Lidové, a že Vás tedy mohu požádat znovu. Nejraději bych prosil o krátké povídky, vůbec o beletrii; jinak ovšem můžete psát, co by Vám bylo nejmilejší. Byl bych velmi rád, kdybyste slíbil pravidelnou beletrii – týdně, třínedělně, měsíčně, jak by Vám bylo libo. Honorář velmi slušný, minimum 100 K, delší věc 200 K. Jistě máte volné chvílky mezi většími pracemi, i těším se, že tentokrát mi uděláte radost svým souhlasem. Prosím o brzkou odpověď.

Váš oddaný

K. Čapek

(1161) [Po 29. III. 1921]

Vážený a milý pane,

jménem redakce prosím, abyste nám psal pro Lidovky fejetony nebo co Vám libo; vždyť jste mně to už téměř slíbil.

Těším se na brzké shledání a jsem Váš

K. Čapek

(1162) V Praze, 5. IX. [19]21

Drahý pane,

potřebuji s Vámi velmi naléhavě mluvit. Sdělte mi, prosím, kdy bych Vás mohl navštívit, nebo kde a kdy bych Vás mohl nalézt. Prosím o odpověď obratem.

Váš srdečně oddaný

Karel Čapek

(1163) Na Královských Vinohradech, dne 26. května 1922

Vážený příteli,

prosím Vás, dejte mi laskavě k přečtení již nyní svou novou práci, kterou chystáte pro novou sezónu pro nás.

Váš oddaný

dr. K. Čapek

(1164) [Asi červen 1922]

Milý pane,

měl jsem velikou radost, když jsem přečetl Vašeho Plačícího satyra. Je to krásná věc, myslím ještě lepší nežli Měsíc nad řekou. Nevím, co jí vytknout a co na ní měnit. Sdělte mi, prosím, obratem, je-li tento text definitivní, abychom jej dali opsat, a smím-li jej půjčit Vydrovi. Šéf Kvapil už se těší, že bude věc sám režovat.

Obsazení budete mít, jaké jen budete žádat. Hádám předem, že Melita bude asi Zakopal, Zloch patrně Vydra. Potíže mi dělá Kalvach. Koho jste na něj myslel? Vojtu? Nebo Vydru? A koho v tom případě na Zlocha? I Štěpánek může hrát starce, dokonce i Vávra – výběr je dost veliký. Setumské odpovídá asi paní Májová, na Ančku se výborně hodí mladá Scheinpflugová, jedinou potíž dělá ten Kalvach. Zajímalo by mne velmi Vaše mínění. Napište mi, ano?

Hru bychom nechali ovšem na dobrou sezónu podzimní nebo zimní. Máte-li co do lhůty určité přání, prosím, sdělte mi je.

Rád bych se s Vámi zase někdy sešel. Nejste nikdy volný?

Váš oddaný

Karel Čapek

(1165) 9. VIII. [19]22

Milý a vzácný pane,

myslím předem, že už byste chtěl mít opis svého kusu, abyste jej poslal do tiskárny; že ano? Jenže rukopis si před prázdninami odnesl pan šéf; nyní leží nemocen (totiž Kvapil, a ne rukopis) v Dalmácii a rukopis je zamčen v jeho bytě. Nutno počkat, až se vrátí aspoň jejich služka.

Dále sděluji s Vámi, že budeme mít nového herce, Strnada; velmi jemný, jaksí zduchovnělý typ, hezké rysy, asi 37 let, dosud v Brně; herec ibsenovský, sladký hlas, velmi dokonalé vystupování nóbl člověka. Třeba ho neznáte, doporučuji Vám jej upřímně předem, abyste s ním dle možnosti počítal.

Dále ještě jednou se vracím k té Aničce (nebo jak se to děvče jmenuje – ženská jména si pletu i v životě). Vaše volba mne překvapila; věřte mi, velmi byste si ublížil. Stokrát raději sáhněte po paní Baldové, ta má aspoň tu křehkou roztomilost, která ji nikdy neopouští. Rozmyslete si to velmi dobře a jděte se ještě mnohokrát k nám podívat, než byste se fatálně rozhodl o roli tak choulostivé a velmi těžké. Radil jsem Vám jinak, jak víte, a jistě dobře. Tu zpěvačku Setumskou byste přece jen nejradyji měl dát, jak jste mínil, paní Iblové. Ta má sama sebou šrámkovský tón.

Kdybyste byl znal Strnada předem, myslím, že byste si ho přál pro tu roli, co bude hrátí Vávra. Ovšem Vávra je herec tak výtečný, že volit ho není nikdy pochybením.

Dále máme novou a výbornou herečku, paní Bečvářovou (Mařku Vintrovou) z Plzně; snad se Vám zalíbí pro tu matku, ač paní Ptáková je plně Váš případ.

Tak zkrátka přijed'te se brzo na nás podívat.

Jsem Váš oddaný

Karel Čapek

(1166) [18. 10. 1922]

Milý pane,

jsem rád, že se Vám Strnad líbil; nicméně bych chtěl s Vámi ještě mluvit stran V. V., který o to velmi stojí, hrát ve Vaší hře. Prosím, přijd'te ke mně v neděli odpoledne na kafe; je tak ošklivo, že snad nikam nepůjdete; budu Vás tedy čekat, ale dejte mi ještě pro jistotu zprávu.

Ke Kvapilovi půjdete snad až po neděli; teď má jakési zkoušky. Dále vyberte si dva dny, kdy byste chtěl jít na Moskevské na moje sedadlo, nemáte-li svůj lístek.

Se srdečným pozdravem Váš

K. Čapek

Mám k Vám také vzkaz z Lidových.

(1167) V Praze, dne 8. prosince 1922

Milý pane,

jelikož se zdá, že se Plačící satyr dostane brzo na řadu, buďte tak laskav a navštivte mne v neděli asi ke 3. hodině v bytě.

Jde mi už o docela konkrétní návrhy, se kterými, jak doufám, budete srozuměn.

Váš oddaný

K. Čapek

(1168) Palermo, 9. V. [19]23

Milý pane,

tahle utržená část Afriky má něco do sebe. Myslím, že i Vám by se tu líbilo.

Srdečně Vás zdraví

K. Čapek

(1169) [8. 9. 1923]

Drahý pane,

když už se tedy vracíte ze soboteckých lesů do pražské džungle, těším se, že Vás hodně brzo uvidím: za prvé jen tak pro tu radost vidět Vás, za druhé abych si s Vámi zas jednou

popovídal (hrozně mnoho jsem toho zatím napsal), za třetí mám jistý projekt s Durychem, který by Vás snad zajímal, atd. Tedy mi, prosím Vás, sdělte, kdy a kde bychom se mohli vidět.

Váš srdečně oddaný

Karel Čapek

(1170) [16. 3. 1924]

Drahý pane,

na středu (19.) ve 3 hodiny odpoledne zvu k sobě Durycha, který bude zrovna v Praze. Přejde také asi Rutte. Prosím Vás, přijďte tedy. Ale předtím bych s Vámi rád ještě mluvil o důležité věci, která se týká jen Vás. Prosím Vás, navštivte mne tedy buď doma, nebo večer v redakci, nebo přijďte dříve než ostatní, abychom to mohli projednat.

Váš

K. Čapek

(1171) [3. 4. 1924]

Drahý pane,

nejel jsem do Paříže, byl jsem trochu churav; proč jste se tak dlouho neukázal? Budu Vás čekat v sobotu odpoledne; je ošklivo, popovídáme si.

Srdečně Váš

K. Čapek

(1172) [22. 4. 1924]

Milý příteli,

děkuji srdečně za Váš projev účasti. Byl jsem teď několik dní v Brně; rád bych Vás zase viděl. Nemohl byste ke mně přijít tento čtvrtek odpoledne? Bude-li hezky, můžeme pak jít někam ven. Těším se na Vás.

Srdečně Váš

Karel Čapek

(1173) [Notting Hill 12. 6. 1924]

Drahý pane Šrámku,

bylo by příliš dlouhé, kdybych Vám měl psát, jaké děsné společenskosti jsem tady propadl. Aspoň Vás srdečně zdravím – a bezmezně Vám závidím Váš klid.

Srdečně Vás zdraví

K Č

(1174) Kyle Akin, 10. VII. [1924]

Srdečný pozdrav z Hebrid. Už se pomalu vracím.

Váš oddaný

Karel Čapek

R. W. Seton-Watson

O. Vočadlo

(1175) 29. VIII. [19]24

Drahý pane Šrámku,

myslím, že jste mi říkal, že budete celé léto v Sobotce; píši Vám tam tedy, a doufám, že Vás mé psaní někde najde.

Především Vám děkuju za Žasnoucího vojáka; je to první knížka česká, kterou jsem od návratu četl, a měl jsem z ní velkou radost; jednak to hraje sedm kousků, radost to číst, a jednak je to zas pořádná mužská práce, a ne nějaká hlubokomyslná nemohoucnost.

Člověk se nemá toulat po světě; vrátí se pak a je stísněn a otráven. Nevím, dělá-li to léto nebo je-li to opravdu tak, ale všichni lidé dělají na mne jaksi omrzely a rozladěný dojem. Budu rád, až si budu moci s Vámi promluvit.

Rád bych jel třeba i za Vámi, ale mám mnoho co dělat, samé korektury a pak dozor na domek, který už dodělávají. Rád bych se tam na podzim stěhoval. Nejsem zatím s to nic psát; to je pro mne vždycky špatný stav.

Napište mi, co děláte, jak se Vám daří a kdy se vrátíte. A ještě jednou děkuju za dobrou knížku.

Srdečně Váš

K. Čapek

(1176) [24. 9. 1924]

Můj milý pane Šrámku,

právě jsem dostal Váš dopis. Slyšel jsem, že už jste v Praze, a těšil jsem se, že ke mně tento čtvrtek (25.) zajdete jako obvykle; nějak se k tomu nemáte. Budu Vás čekat zítra odpoledne ke třetí hodině doma (pořád a ještě na neurčitě dlouho v Říční ulici), a kdybyste nepřišel, tedy budu v 5 odpoledne před remízou dvojky. Co je Vám milejší. Ale už bych Vás moc rád viděl, a také bych už zase rád hučel do Vás některé z předprázdninových projektů.

Srdečně Váš

Karel Čapek

(1177) [11. 12. 1924]

Drahý pane,

však už mne i všechny ostatní mrzí, že jste tak dlouho nepřišel; doufám, že Vás tentokrát budeme moci přivítat. Soud mám od Štorcha, jen mi jej podepište. – Byl jsem v pondělí u Otokara Březiny; budu Vám moci o něm vypravovat mnoho zajímavého. Tedy přijďte určitě.

Srdečně Váš

K. Čapek

(1178) [7. 1. 1925]

Milý pane,

copak mám říkat lidem, kteří chodí v pátek ke mně a vždycky se po Vás ptají a koukají na mne ponuře jako na člověka, který Vám asi nějak ublížil, protože už k němu nechodíte? Proboha, zachraňte mne z této situace! Aspoň už kvůli mně; už jsem s Vámi nemluvil déle, než je mi zdrávo. Přijďte o něco dříve, abych Vás užil.

Váš

K. Čapek

(1179) [9. 2. 1925]

Drahý pane,

psal jsem Durychovi, že bych s ním rád zítra (v úterý, 10. t. m.) večeřel. Psal jsem také Langerovi, aby přišel, a Vy jste mi to slíbil minulého pátku. Sejdeme se tedy asi o 18 v redakci (ne před ní) a půjdeme si někam posedět, ano?

Upřímně Váš

K. Čapek

Slyšel jsem, že reprízy Soudu jsou velmi srdečné.

(1180) [4. 3. 1925]

Drahý pane Šrámku,

je mi moc líto, že Vás teď nikdy nevidím. Když je tolik bláta, myslím, že byste mohl zase zavítat pod lidské střechy. Každý se po Vás ptá. – Měl byste se přihlásit za člena Pen. – Koncem tohoto měsíce se už jistě stanu Vaším sousedem; pomalu se loučím se svým malostranským zátiším. – Přijďte zase, ale trochu dříve; pomalu mne všichni opouštějí.

Upřímně Váš

K. Čapek

(1181) [16. 3. 1925]

Drahý pane,

už je tomu trochu moc dlouho, co jsem Vás neviděl. Přijdete zas někdy? Nebo nechce-li se Vám mezi víc lidí (ostatně je jich teď hodně málo), mohli bychom jít spolu – řekněme tohoto čtvrtka na večeři. Prosím, napište mi, chtěl-li byste; v tom případě byste se snad pro mne stavil před osmou hodinou v redakci. Už bych Vás tuze rád zase viděl. – Bohužel moje stěhování se pořád odkládá; nemáme kudy se tam vozem dostat, je to beznadějně rozkopáno. Snad někdy začátkem dubna to půjde. Ještě nejste členem Penklubu. Je to 60 Kč ročně, a je takové věci třeba. – Ostatně hlavní je, abych Vás zase viděl.

Upřímně Váš

K. Čapek

(1182) [Před 30. 3. 1925]

Drahý pane Šrámku,

předně bych Vás rád hodně brzo uviděl, ale teď už je na Vás, abyste našel nějakou příležitost. Za druhé, nenapsal jste mi, vstoupíte-li do našeho Penklubu. Příští pondělí (30. t. m.) je první klubovní večeře, hostem je pan prezident; musíme to považovat za poctu, kterou prokazuje českým spisovatelům, a je na nás všech, abychom ji přijali, tj. abychom tam přišli. Víím, že nemáte takové věci rád, ale je nutno zapsat je do rubriky povinností a narukovat. Nemohl

jsem s Vámi o tom hovořit, a proto Vás nyní zvu zvláště; vím, že mi za to nežehnáte, ale co mám dělat? Bolelo by mne, kdybyste tam nebyl, protože bez Vás by mně tam scházel kus literatury. Nezlobte se tudíž na mne, a můžete-li, vypijte tento kalich, jenž ostatně bude naplněn různým vínem; těch 80 Kč je sice strašně drahá večeře, ale je v tom už i spropitné i nápoje a vůbec všechno. Prosím, napište mi obratem, přijdete-li. (Byl bych tak rád, kdybyste přišel.)

A teď Vás chci ještě poprosit, abyste si někdy našel příležitost a rozloučil se s Malou Stranou. Za čtrnáct dní nebo za tři neděle se patrně postěhuji na Vaši stranu a těším se upřímně, že potom Vás hodně často uvidím. Scházíte mi (i ostatním) moc a moc; bude tam zahrádka, ve které byste si mohl denně sednout; poslouchejte, jestli pak ještě budete dělat drahoty, budu považovat sebe sama za nejprotivnějšího člověka pod sluncem, kterému se vyhýbáte.

Jsem upřímně Váš

K. Čapek

(1183) [6. 4. 1925]

Milý pane Šrámku,

zítra (v úterý 7. t. m.) byste snad mohl na mne ve 4 hodiny odpoledne počkat u vinohradské remízy, nebo počkám já na Vás, a pak byste mi ukázal bližší okolí mého příštího sídla. Snad budete mít to odpoledne volné.

Váš

K Č

(1184) [Asi druhá polovina dubna nebo začátek května 1925]

Drahý pane,

už jsem tak dlouho Vaším sousedem, a ještě jste se u mne nestavil! Nepřijdete-li v pátek, stavte se u mne v sobotu odpoledne. Moc rád bych Vás zas jednou viděl.

Upřímně Váš

K. Čapek

(1185) [18. 5. 1925]

Drahý pane Šrámku,

dnes (v pondělí) jsem se spletl a čekal jsem Vás ve 3 hodiny u Orionu; pak teprve jsem běžel domů podívat se na Váš dopis a uháněl jsem k vršovickým kasárnům, ale Vy už jste byl ovšem tentam. Zítra (v úterý) přijdu tedy ke kasárnům. Budu mít sice o půl páté schůzi dole v Praze, ale aspoň hodinku mi snad budete moci věnovat.

Upřímně Váš

K. Čapek

(1186) [Prachatice 6. 9. 1925]

Drahý pane Šrámku,

zase jsem sebou hodil na opačnou stranu Čech; i tady je hezky. Těším se, že se brzo sejdeme v Praze.

Váš oddaný

K. Čapek

(1187) [12. 9. 1925]

Drahý pane Šrámku,

nemohl byste si ke mně zaskočit v pondělí odpoledne (asi ve 3) v jedné spěšné a dosti důležité věci? – Škoda, že jste nepřišel minulého pátku. Příští pátek tu nebudu (jedu na Moravu), ale černé kafe bude pro ty, kdo přijdou. Pátek nato budu zase doma. Ale tohoto pondělku bych byl rád, kdybych Vás uviděl a mohl Vám něco říci.

Upřímně Váš

K. Čapek

(1188) [Jaroměřice nad Rokytinou 21. 9. 1925]

Srdečný pozdrav K. Čapek Otokar Březina

V pátek na shledanou!

(1189) [29. 11. 25]

Drahý pane Šrámku,

dnes (v neděli) jsem dostal Váš rukopis, večer si jej přečtu a potěším se jím a zítra (v pondělí) bych Vám jej odevzdal a řekl Vám to nejlepší, co o něm budu vědět, podniknete-li konečně jednou to dobrodružství a stavíte se odpoledne na chvílku u mne, asi o 3 nebo " 4, kdy se Vám nejlépe hodí. Už je to pro mne hanba, že jsem Vás tak dlouho neviděl.

Váš oddaný

K. Čapek

(1190) [19. 1. 1926]

Milý pane Šrámku,

Lidovým novinám na tom velmi obzvláště záleží, aby měly v sobotu několik stránek Ostrova; měli jsme v den premiéry Langra, Koptu atd. a stává se to u nás tradicí. Mám Vás ještě jednou co nejnáléhavěji poprosit, abyste nám to opatřil; prosím Vás, vypůjčte nějaký oklepek v divadle, označte, odkud až kam máme úryvku užít, a pošlete to do redakce; tady se to opiše a je to Někaký exemplář tam jistě je, ostatně můžete poslat exemplář inspicientův a my to hned večer pošleme do divadla zpátky. Tak tedy na to spoléhám; nebo mi Klíma utrhne hlavu. Ve čtvrtek, nevrze-li mi do toho něco, se přijdu podívat.

Upřímně Váš

K. Čapek

(1191) [30. 1. 1926]

Milý pane Šrámku,

odjíždím do Brna, kde zůstanu asi do středy. V pondělí byste mne tedy nezastihl – až zase příští pondělí (a ovšem i v pátek, kdybyste si někdy vzpomněl). Snad se zase podívám k Březinovi.

Upřímně Váš

Karel Čapek

(1192) [Topolčianky 23. 9. 1926]

Milý pane Šrámku,

pozdravuji Vás srdečně z druhé půlky své dovolené; tady je tepleji, Tatry byly už pod sněhem; to by se mi to tu s Vámi běhalo!

Váš

K. Čapek

(1193) [Topolčianky, konec září – 8. říjen 1926]

Milý Šrámku,

nemohu si na Vás nevzpomenout, když jsem tady hostem našeho lánského hostitele. Tak Vás aspoň srdečně pozdravuju.

Upřímně Váš

K. Čapek

(1194) [Topolčianky 23. 9. 1927]

Milý Šrámku,

srdečný pozdrav odtud. Těším se na Vás v Praze – snad tam už jste, ne?

Váš

K. Čapek

Pozdravuje Vás Jaroslav Durych.

(1195) [24. 10. 1927]

Milý pane Šrámku,

právě jsem se vrátil do Prahy, a po Vás není čuchu; snad zase nestůněte? Prosím Vás, ukažte se zas nebo dejte o sobě vědět. Klíma Vás prosí o básničky pro Lidovky. Už se zas na Vás těším.

Upřímně Váš

K. Čapek

(1196) [Asi červen 1928]

Milý Fráňo Šrámku,

především Vám srdečně děkuju za knížky. Ty básně jsem si hned přečetl a měl jsem z nich zase celou tu živou radost, jako když jsem je četl poprvé. Je to čistá práce.

Za druhé Vás prosím snažně a nezbedně jménem redakce i čtenářů, abyste poslal něco Lidovkám – básně, prózy, sloupek nebo román, nebo co chcete a co máte.

A za třetí doufám přese vše, že Vás zase brzo uvidím. Tento pondělek budu asi v Brně na výstavě – ale snad Vás uvidím, dříve než odjedete mezi sobotecké mládí.

Ještě jednou Vám děkuju za tu radost

a jsem pořád Váš

Karel Čapek

(1197) [Topolčianky 13. 9. 1929]

Milý pane Šrámku,

vzpomínám na Vás; měl jsem příležitost poznat, co máte ve světě přátel. Těším se, že Vás v Praze uvidím a že mi zase dáte příležitost Vás častěji vidět. Pošlete Lidovkám verše!

S nejsrdečnějším pozdravem

Váš Karel Čapek

(1198) [Karlovy Vary] 30. VIII. [19]33

Milý Šrámku,

vzpomínáme na Tebe jednou až třikrát denně.

Srdečně

Karel Čapek

To je svatá pravda; a těšíme se na Tebe. H. P. Amen Selver

(1199) [Karlovy Vary 24. 8. 1935]

Milý Fráňo,

srdečně Tě zdravíme a doufáme (všichni), že Tě na podzim uvidíme.

Tvůj

Karel *

Olga Scheinpflugová *

J. Mukařovský

* místo zvláštního oznámení

(1200) 5. IX. [19]35

Příteli Fráňovi Šrámkovi

děkují za jeho přípitek na naše zdraví

Olga Scheinpflugová Karel Čapek

(1201) Praha, 9. XII. [19]36

Milý Fráňo,

v pondělí (14. t. m.) bude má paní číst několika přátelům můj kus; bude to o deváté večer. Moc rádi bychom Tě viděli – tak prosím Tě, přijď, můžeš-li. Potkal bys přitom také pana prezidenta Beneše, kterého bys měl znát. Napiš mi, můžeme-li se na Tebe těšit.

Takovou dobu jsem Tě už neviděl! Dávno se chystám k Tobě vpadnout, ale pracoval jsem poslední měsíce příliš tvrdě; nebylo ani pokdy žít jako živý člověk.

Srdečně Tě zdraví a líbá Tvůj

Karel Čapek

(1202) Praha, 14. června 1938

Drahý Fráňo Šrámků,

přijmi ode mne a mé paní upřímný stisk ruky. Čteme v novinách, oč jsi chudší. Člověku není mnoho platno, že na takovou věc čeká; nakonec to přece jen přijde jako rána.

Už se asi nebudeš tak těšit na Sobotku jako dosud. Proto si vzpomeň na nás, abychom si Tě někdy mohli odvézt k nám na venkov.

Myslíme na Tebe srdečně a jsme Tvoji

Karel Čapek

Olga Scheinpflugová

EDUARDU ŠTORCHOVI

(1203) [16. srpna 1919]

Článek Kulturní dokumenty ze Slovenska rádi uveřejníme; prosím jen, abyste měl strpení, je mnoho materiálu a málo místa. Jakmile bude možno, přijde na řadu.

V dokonalé úctě

dr. K. Čapek

OTAKARU ŠTORCHU-MARIENOVÍ

(1204) [Praha 16. VIII. 1924]

Milý pane doktore,

mám ještě 4 nové (už poslední) obrázky do Anglických listů, aby tam žádná kapitola nezůstala bez obrázku. Prosím, pošlete si pro ně. Obzina už má polovičku rukopisů. Z Brna mu dají všechny štočky; myslím, že bude potřeba dělat nově asi jen dva nebo tři. Korektury Zářivých hlubin jsem už poslal.

Srdečně Váš

K. Čapek

(1205) [Srpen 1924]

Milý pane doktore,

posílám obrázky, od nichž v Brně ztratili štočky i originálky; musel jsem je udělat znovu a posílám Vám je, abyste je laskavě dal ihned dělat. To jsou poslední; čekám velmi netrpělivě na slíbené pečlivé nátisky, neboť podle nich se teprve musíme rozhodnout, které štočky dáme dělat znovu. Myslím, že jich mnoho nebude, snad žádný. Musím poslat otisky také do Manchester Guardianu, kde chtějí mé Britské (nikoliv Anglické, neboť Skotsko a Wales není Anglie) listy vydávat i s obrázky. Proto jsem už krajně netrpěliv; potřebuji ty obrázky opravdu nesmírně naléhavě, a zlobil bych se, kdybych je ve středu neměl.

Možná, že budete moci štočky potom prodat (nebo půjčit) do Vídně, kde mají mé Britské listy vyjít v Arbeiter Zeitung a případně potom knižně. O anglickém knihkupeckém trhu nevím zhora nic; mimoto píšu teď ten článek o bratrovi, abych Vám jej koncem tohoto týdne mohl dát. Čekám Vás tedy ve středu, a jsem zatím

Váš oddaný

K. Čapek

(1206) [Asi po roce 1924]

Vážený pane doktore,

posílám několik těch kresbiček, které jsem Vám slíbil, mezi nimi ještě některé z Anglických listů (Scota Viatora, Shawa, Chestertona). Vyškrábal jsem to z různých šuplat.

Vám oddaný

Karel Čapek

(1207) [Po 10. březnu 1925]

Milý pane doktore,

děkuji za zaslání Kremličkovy monografie; vypadá moc pěkně.

1. Co se týče Vašich námitek proti mému článku, musím říci, že padají spíše na hlavu metéra LN než na hlavu mou; dva řádečky před koncem (jak je ostatně vidět) vypadl při lámání kus textu, myslím 2–3 řádky, kde stálo asi toto: “Nechci generalizovat a vím, že se to netýká

všech nakladatelů; nicméně přítomný stav...” nebo něco podobného, doslovně si to nepamatuji. Osud tomu chtěl, že zrovna tyhle řádky, které jsem adresoval mimo jiné právě svému milovanému nakladateli, při lámání vypadly. Smůla, co?

2. Jinak skutečně trvám na tom, co jsem psal; je nejvyšší čas, abyste udělali mezi sebou nějaký pořádek. Vydávat Bretona najednou třikrát, zaplavovat celý knihkupecký trh zbytečnými překlady, plivat si navzájem do polévky – to je mi pěkné kulturní poslání!

3. Vás můj článek nemusí svrbět, a proto se nedrbejte; raději mi poděkujte, že jsem napoprvé a rozhodně ne naposled (možná, že napíšu druhý článek) zaryl do tohoto stavu věcí. Už mi za to během dneška děkovalo mnoho lidí; prý je nejvyšší čas říci to. Psal jsem v zájmu knih, a tím i v zájmu nakladatelů. Psal jsem, že je vinou nakladatelské inflace, prodá-li se tak málo českých knih, jako mi píšete o Sovovi. Prostě dnešní stav není normální ani snesitelný; a ač jsem laik, myslím, že není ani obchodně zdravý. Vždyť jsou věci, kterými vás pár slušných nakladatelů, ale s vámi i autoři a inteligentní čtenáři, skutečně trpí. – A abych skončil, čekal jsem, že mi napíšete, že jsem dobře udělal; a místo toho jste mi poslal takové lamento. Tak teď abych sám nevěděl, co jsem psal a proč jsem to psal.

S tím Absolutnem se to hrozně táhne!

Jsem upřímně Váš

K. Č.

(1208) [Červenec 1925]

Milý pane doktore,

jak jste se rozhodl s tou vzdělávací knihovnou? Vážně jsem se do toho dal a mám na mysli už asi dvanáct svazků, z nichž první by byly:

Russell, Abeceda atomů

Haldane, Ikarus (o chemii)

Lalo, Úvod do estetiky

Strömer (Nor), Od hlubin vesmíru k výstavbě hmoty

Hart, Psychologie šílenství

atd. atd.

Schází mi jenom jméno a mimoto závazná dohoda s Vámi. Mínil bych publikovat asi 12 svazků (a svazečků) do roka. Stavte se u mne v pátek, abychom se rozhodli pro jméno a stanovili program.

Srdečně Váš

K. Čapek

(1209) [Topolčianky 3. října 1927]

Milý pane doktore,

ta brožurka u Girgala už vyšla; chtěl ode mne ten úvodník, aby jej rozhodil mezi lidi, tož jsem mu dovolil otisknout dva. Rozumí se, že takové brožury neděláte, tož jsem Vám to ani neřekl. Je to bez honoráře, jen pro poučení. – Mrzí mne, že tiskárna tak pitomě vysázela Holouška; vždyť to sázela podle novin! To je jejich chyba a měli by nést škodu. Mně se to takhle nelíbí. – Srdečně Vás pozdravuji z místa tuze pěkného.

Váš

K. Čapek

Budu mít pro Vás něco ff!

(1210) [21. března 1928]

Milý pane doktore,

žádal jste mne o článek o filmu. Nemohu sice nic nového psát, ale myslím, že byste mohl otisknout jeden můj starý a zapomenutý článkuček o filmu, ve kterém (pokud si vzpomínám) ještě dnes ledacos platí. Bohužel jej vůbec nemám; ale kdybyste chtěl, nechte si jej vyhledat (v Univerzitní knihovně nebo podobně); vyšel v některém z prvních čísel prvního ročníku týdeníku Národ (roku 1916 nebo 1917) a jmenoval se Americký film nebo Král trustu nebo

tak nějak. No, to už by se našlo; a stálo by to za to, – byl to jeden z prvních českých článků o filmu.

Upřímně Váš

Karel Čapek

(1211) [Mezi 24. květnem a 18. červnem 1928]

Milý pane doktore,

ten soupis už mám 6 neděl v kapse, a tady Vám jej posílám.

Prosím Vás, konstatujte v příštím čísle Rozprav, že ten článek A. W. F. Co je otištěn z revue Národ a byl psán v roce 1916. Právě proto jsem přece jej chtěl otisknout, aby bylo vidět, že už tehdy se u nás kladlo na film umělecké a fotogenické měřítko a že už tehdy byly filmy, které těmto měřítkům dovedly vyhovět. Na tom záleželo! Tedy prosím, opravte to.

Váš K. Čapek

(1212) [Praha 18. června 1928]

Milý pane doktore,

děkuji za zapůjčení knížek. – Tentokrát mne mrzelo, že jste nedali dodatečně tu poznámku o tom článku do následujícího čísla Rozprav, ač jsem o to prosil. Prosím tedy ještě jednou, abyste ji dali do příštího čísla, ale tentokrát už neopomeňte.

Váš oddaný

Karel Čapek

(1213) [Před 25. listopadem 1928]

Milý pane doktore,

posílám rukopis třetí (a opravdu už poslední!) knížky, která by měla vyjít do vánoc. Je to celé krom jedné povídky, Zločin v chalupě, která vyjde v Lidovkách této neděle a kterou Vám v pondělí pošlu. Doufám, že knížka bude dost tlustá. Tedy dejte to honem sázet, aby to bylo hotovo do vánoc.

Vám oddaný K. Č.

(1214) [Duben 1930]

Aventinu!

1. Pošlete z Gentlemana Obzinovi text a obrázky kapitoly Pelota, která následuje po Sardaně. Ale honem! Chtěl bych mít už Španělsko venku.

2. Dejte dělat nový štoček přiloženého obrázku rastrem, který by vyšel na vašem papíře, ale ve více odstínech, než má štoček z Lidovek. (Originál má 5 odstínů, štoček z Lidovek jen dva). Brzo! Obrázek mi vraťte!

Váš K. Č.

(1215) [Duben 1930]

P. t. Aventinum.

Od těchto dvou obrázků nechte udělat nové štočky na celou stránku (šířka tuším 8 cm) a štočky pošlete ihned tiskárně, která na ně čeká se zlomenou korekturou. Spěchá!

Kdy dostanu korektury Peloty?

K. Čapek

Obrázky mi pak vraťte!

(1216) V Praze, 17. VI. [19]31

Pane doktore Štorchu-Mariene,

psal jste nám, že nám pošlete vyúčtování a honorář, které nám měly být poslány už 1. dubna, až příští měsíc. S tím nemůžeme souhlasit. Podle smlouvy máte nám dávat vyúčtování i honoráře každého čtvrtletí. Nebude-li první čtvrtletí vyrovnáno do týdne (25. t. m.), budeme to považovat nejen za porušení, nýbrž za rozvázání naší smlouvy, následkem čehož se cítíme volni uzavřít ihned smlouvu jinou. Týž případ nastane, nepošlete-li ihned po 1. červenci vyúčtování a honorář za čtvrtletí druhé.

Týž případ nastane, nepoukážete-li příslušný honorář za Hovory jednak do 25. t. m., jednak ihned po 1. červenci t. r. na konto T. G. Masaryka.

Konečně nepoukážete-li dlužné honoráře Jarmile Čapkové, budeme to považovat za nedostatek obchodní kulance a vypovíme Vám podle smluvních podmínek naše smlouvy.

V dokonalé účtě dr. Karel Čapek

Josef Čapek

ANTONÍNU ŠVEHLOVI

(1217) V Praze, dne 6. září 1926

Panu min. předsedovi posl. dr. Ant. Švehlovi

Vážený pane ministerský předsedo,

jistě se nesluší, že Vám píši, člověk Vám osobně neznámý; ale spisovatelé mají někdy ten špatný zvyk, že se pletou do věcí, ke kterým snad nejsou povoláni. Chtěl bych Vás poprosit o jedinou věc: abyste shovívavě přečetl, co já, nepolitik, pouhý spisovatel a ve všem, co mimo to jest, obyčejný občan, jakých jsou statisíce, toužím Vám (a Vám jedinému) říci.

Máte zajisté své důvody, proč po tuto dobu nezasahujete do veřejných věcí; máte po všem, co jste vykonal, svaté právo na klid a odpočinek. Ale jsou některé věci, které Vás zavazují. Je to veliké spoléhání, které ve Vás má pan prezident. Je to bezdeché očekávání, se kterým političtí lidé vyhlížejí okamžik, kdy zasáhnete do věcí, jež se dějí. Je to konečně velká a dnes už nedočkavá důvěra, s níž my ostatní čekáme, kdy konečně budeme v dnešních událostech cítit Vaši ruku. Mohu k Vám mluvit jenom jako jeden z těch posledních. Neřeknu Vám nic

nového, nic Vám nemohu odhalit než právě naše starosti a obavy, ve kterých se ohlížíme po Vás.

Dovolte mi říci upřímně: Dějí se nepěkné věci, a dějí se v novinách, které veřejnost je zvyklá považovat za Vaše orgány. Je to Večer a ve značné míře i Venkov, které pomáhají udržovat i živit celý ten ošklivý nepokoj v našem politickém životě. Jejich chování v aféře Gajdově, jejich obojetná atituda vůči fašismu, jejich bezohledné útoky na ministra Beneše, to všecko žene vodu na mlýn lidem, kterým byste Vy, tvůrce a premiér demokratických koalicí, nemohl ani ruku podat. Věc se stává velmi vážnou, jakmile se veřejnost začne domnívat, že stanoviska Vašich listů jsou Vaše stanoviska. Lidé, kteří Vás znají, věří pevně, že v tom všem bylo zneužito Vaší nepřítomnosti; ale nyní se vracíte, a Vaše listy přesto nedávají znát, že by hodlaly opustit koleje, do kterých se dostaly za Vaší nepřítomnosti. Angažují přímého a notorického exponenta pana Stříbrného, redaktora Kahánka; to je zřejmě příprava na kampaň ještě horší, než byla dosud. Vzniká u nás, co dosud díky Vám nebylo: příkré rozdělení tisku, stran a národa na “pravý blok” a “levý blok”. Podaří-li se soustavným štváním tuto propast prohloubit, pak je to škrt přes Vaše nejvlastnější a největší politické dílo. Bylo to zrovna ve výše dotčených aférách, kde “pravý blok” tisku ukázal svou solidaritu – za jaké podivné zájmy! Všichni slušní a vážní lidé, ať již z kterékoliv strany, jsou přesvědčeni, to že by nebylo možno za Vás a s Vámi. Věřím tomu s nimi, a to jediné mi dává odvahu psát Vám a prosit Vás, abyste nenechal věci jít dál touhle cestou, zejména ne teď, kdy v pozadí jsou prezidentské volby.

Pane předsedo, Vaše nejslavnější stránka je klid; Vy víte, že polévka se nejí tak horká, jako se vaří. Ale nejde tu jenom o politiky, o poslance, které konečně snad kdykoliv dostanete, kam budete chtít; jde tu o veřejnou atmosféru. Vypadá to tak, že věci se najednou mohou zdola, z ulice nebo z nitra stran zvrtnout dál, než můžeme předvídat. Nelze ručit za policii ani za úředníky. Roste-li nyní fašism, je to mezi bohatými sedláky Vaší strany za komplicity Vašeho tisku a těch, kteří jím vládnou. Situace je povážlivá jenom tím, že je tak obojetná, zatím není třeba žádného politického boje, ale je už zoufale třeba politického vyjasnění. To dnes závisí jen na Vás.

Pane ministerský předsedo, jsem dalek toho, abych Vám chtěl jakkoliv imputovat, co byste snad měl činit; chtěl jsem Vám jenom upřímně říci, jaké obecné očekávání se obrací k Vám po Vaší tak dlouhé a silně cítěné nepřítomnosti. Nelze zabránit tomu, abychom od Vašeho návratu do vlasti ve všem, co leží ve sféře Vašeho vlivu, nehledali Vaší direktivu a Vaši

přípravu věcí příštích. Nesmírný veřejný kredit, který máte, Vás takto exponuje – i když snad proti Vaší vůli. Byli jsme tak rádi, když jste se vrátil: i to jsem Vám chtěl říci.

A ještě jednou Vás prosím, abyste mi aspoň neměl ve zlé, že Vám takto píši, ale my, nepolitictí lidé, máme aspoň jedno právo: žádat, abychom byli dobře vedeni.

Přeji Vám, pane předsedo, mnoho zdraví pro mnoho příštích let, ve kterých Vás bude tolik potřebí, a jsem v hluboké úctě

Vám oddaný:

[Karel Čapek]

(1218) V Praze, 21. ledna 1927

Velevážený pane ministerský předsedo,

právě se dovídám, že jste poněkud churav; přeji Vám brzkého uzdravení.

Ten nejhlupejší tisk v těchto dnech spustil veliký pokřik, že prý na Silvestra u mne před tváří pana prezidenta byly potupeny státoctvorné strany, uraženy politické osobnosti, znesvěceno náboženství a já nevím co ještě. Nepochybuji sice, že Vám novinářské žvasty nestojí za plevu; ale jak Vám známo, dělá se z toho aféra, a proto Vám pro osobní informaci posílám doslovný a úplný opis té silvestrovské koledy, po jejímž ukončení jsme my, čeští literáti a “intelektuálové”, pro něž jsem se u Vás domáhal té cti, abyste je někdy u mne navštívil, pronesli půlnoční přípitek na zdraví pana prezidenta, pana předsedy Švehly a pana dr. Beneše. Lituju, že Vás náš přípitek od chřipky neuchránil; ale zato přiměl pana prezidenta, aby vypil až do dna jednu skleničku vína.

Koledu, jejíž opis příkládám, ovšem otisknu, ale teprve jako závěrečnou pointu této žabomyší války. Prosím Vás, abyste ji prozatím považoval za přísně důvěrné sdělení; kdyby vešla ve známost, dříve než ji sám otisknu, zkazilo by mi to lekci, kterou chci Národním listům a klerikálům dát, aby z té ostudy zůstalo aspoň něco užitečného.

Vám v hluboké úctě oddaný

Karel Čapek

(Kašpar, Melichar, Baltazar)

Kašpar:

Pochválen buď Pán Ježíš Kristus.

Melichar: Amen.

Kašpar:

Pámbůh vás pozdrav u těch teplých kamen,

a snad i pro nás je tu místa trochu.

Jistě tu máte řečí jako vody,

a tož i my jdeme na tu chvíli šprochu.

My králové jsme jaksi vyšli z módy,

koruna na hlavě už málokoho zdobí.

Jinší jsou páni, jiný je vkus doby.

Pro dnešní lidi by se spíše páslo

koruny v kapse mít a na hlavě mít máslo.

My děláme to ještě postarém:

kdo chceš být králem, staň se Kašparem.

Melichar:

Ba, člověk by se věru styděl málem,

že nepřivede to dál než býti králem.

Řekněte sami: jak mám dělat pána,

když za mnou není žádná politická strana?

Ještě by se těm hostům tady zdálo,

že pouhý král je pro ně trochu málo.

Baltazar:

Co na tom? V silvestrovském mumraji
si mnozí dnes na pány chvilku zahrají.

I my si můžem zahrát na veliké pány,
že nejsme už jen králi, nýbrž vůdci strany.

Kašpar:

Za stranu největší já tedy vypovím:
země je prostě dílem zemědělcovým.

Vše tradiční je naší straně svato.

Já nesu zlato, neboť mlčeti je zlato.

Já mlčím rád a vládnou ještě radši.

A víc už ze mne nikdo nevypáčí.

Melichar:

Řekněme si to zcela upřímně: tož já
nemůže býti pochybnosti: gloria!

Já sice nejsem velká strana, ale

já přece mám slávy nad ostatní krále;

já kadidlo v svém šose mám

a podkuřuji sobě sám.

Baltazar:

A já jsem vždy ten černý vzadu,

co dělá s sebou každou vládu.

Já nejdu s prázdnou: přicházím sem s myrhou.

Já vždycky s mírou. Budiž všeho s mírou.

Já ze všech cest jsem zvolil správný střed:

tak trochu pomáhat a trochu překážet.

Všichni (zpěv): Tak:

My tři krále, my jdeme k vám, (bis)

štěstí, zdraví vinšujem vám. (bis)

Štěstí, zdraví, dlouhá léta, (bis)

my jsme k vám přišli zdaleka. (bis)

A co ty tam, černý vzadu, (bis)

vystrkuješ na nás bradu,

svoji bradu proti Hradu.

Beneš je toho příčina,

Beneš je vždycky příčina,

že je má tvář dopálená. (bis)

Kašpar:

Hola, tady převzácný pán z Hradu

vystrkuje na nás bílou bradu.

Hoši, my se nesmíme ho leknout.

Pěkně do řady a koruny své smeknout.

Melichar:

Nejdražší pane, dopovím to krátce:

My nejsme politická honorace.

My všichni zde jen chudí králové jsme samí

a vinšujeme: Buďte dlouho s námi.

Baltazar:

Už zítra den se dluží o slepičí krok,

a než se nadějeme, máj tu bude hned.

Vám, pane prezidente, nepřejeme šťastný nový rok,

ale hned rázem šťastných nových sedm let.

(Finis).

(1219) V Praze, 11. února 1927

Vysoce vážený pane ministerský předsedo,

dovoluji si připojit "prohlášení", které bych považoval za dostatečnou satisfakci pro sebe a zejména pro pana prezidenta v případě, že by žalované strany daly přednost smíru. Jak račte z textu vidět, mám jistě dobrou vůli skoncovat tu věc smírem.

Byl bych opravdu šťasten, kdybych Vás někdy mohl přivítat jako hosta zvláště milého a kdybych nadto ještě mohl dostat zápisy Vašich hovorů.

S projevem upřímné úcty

Vám oddaný

Karel Čapek

I

Podepsaný odpovědný redaktor Národa, Večerníku Národních listů, prohlašuje, že netrvá na výrocích, jež časopis Národ nepodepsanými články a na základě pouhého doslechu pronesl o dr. Karlu Čapkovi a o silvestrovském večeru v jeho domě. Odvolává, co v obsahu i formě oněch článků se dotýká urážlivě dr. Karla Čapka a jeho hostů, žádá za prominutí a lituje, že takové zprávy tiskl a šířil. Poněvadž zmíněné články Národa vyvolaly obecný rozruch, zavazuje se podepsaný napravit, co bylo tím způsobeno dr. Karlu Čapkovi a jeho hostům, a za tím účelem otisknouti toto prohlášení na první straně nejbližšího čísla časopisu Národ a

uveřejniti je dále v Národních listech, Národní politice, Večeru a veškerém, i krajinském, tisku téže politické strany jako Národ.

II

Podepsaný odpovědný redaktor časopisu Čech odvolává výroky, jež Čech pronesl o dr. K. Čapkovi a o silvestrovském večeru v jeho domě, zejména pak výroky, jako by na onom večeru byly jakýmkoliv způsobem zesměšňovány náboženské nauky, obřady a obyčeje. Odvolává vše, co Čech dne 20. ledna i později otiskl na základě těchto mylných zpráv, a lituje, že tím před katolickou veřejností urazil náboženský nebo společenský cit dr. K. Čapka a jeho hostů. Aby poněkud napravil pohoršení, které tím bylo vyvoláno, zavazuje se podepsaný redaktor otisknouti toto prohlášení na první straně časopisu Čech a uveřejniti je dále v časopisech Lidové listy, Pražský večerník i s jeho dependancemi, Našinec, Slovák, jakož i v ostatním denním i krajinském tisku katolických stran v Československu.

(1220) V Praze, 21. III. [19]27

Vysoce vážený pane ministerský předsedo,

pan prezident mi před svým odjezdem dovolil, abych Vám připomněl Váš slib, že vezmete vlídný zřetel na osobu šéfredaktora Arnošta Heinricha. Tedy činím to a připomínám, že je to snad nejlepší český novinář skvělého péra; že s nejmenšími prostředky vytvořil z provinciálního listu dnešní Lidové noviny; že z nich odešel jen na žádost pana prezidenta a s určitě daným a slíbeným úkolem, aby reorganizoval Národní listy. Proč z toho sešlo a jak je možno, že byl Heinrich, předtím nejsilnější šéfredaktor v českém tisku, nechán doslovně na dlažbě, to mi nepřísluší posuzovat; ale dovoluji si Vám připomenout, že tu je velmi schopný vedoucí člověk, který dnes vůbec nemá co dělat a čím se podle svých schopností živit. U nás je tak málo dobrých a velkorysých novinářů, že mi Heinrichův osud připadá zrovna jako hřích. Náhodou je to člověk, který celou metodou myšlení je Vám, pane ministerský předsedo, nejbliže. Mohl by v mizérii českého tisku – ať ústředního nebo politického – udělat mnoho dobrého. Ostatně jistě ho znáte a můžete se o něm dovědět od jiných lidí.

Prosím Vás tedy snažně, pane ministerský předsedo, abyste na něho nezapomněl a dal mi co možná brzy vědět nebo mi sám řekl, máte-li s ním nějaký určitý plán. Kdybyste si přál s ním mluvit, jistě by přijel do Prahy, jakmile byste mu dal pokyn. Věc spěchá proto, že Heinrich je

už dva měsíce bez místa, má na starosti rodinu a splácí dluhy za nábytek atd. – trapná situace pro muže, který něčím byl a dovedl by nést pořádné úkoly. Je-li nám třeba osobností, tady je jedna, která i se svými chybami stojí za to. Byl bych velmi šťasten, kdybyste si ho, pane ministerský předsedo, pozval a sám si ho odhadl.

Dovoluji si Vám poslat dvě knížky, které Vám snad připomenou některé chvíle z Vašeho cestování.

Vám upřímně a uctivě oddaný

Karel Čapek

Adresa: Arnošt Heinrich,

Brno, Nová ul. 31

(dům Bartelmus a Donát)

(1221) 6. V. [19]27

Vysoce vážený pane ministerský předsedo,

dovoluji si Vám poslati ty dvě knížky, o kterých jsem Vám říkal a o nichž mám za to, že by Vás po mnohých stránkách mohly zajímat.

Minulého týdne jsem mluvil s Heinrichem; neříkal jsem mu nic bližšího, ale je vidět, že už tuze by chtěl mít před sebou nějaký úkol; už ho otravuje ta nečinnost i ta nejistota.

Velmi mne znepokojují hlasy novin a stran k té volbě; dobře, že pan prezident je pryč, protože by mu bylo z toho příliš hořko. Venkov nenapsal ani slovo k tomu usnešení Vaší strany, lidovci se chovají hrozně kluzce – mám největší úzkost ne o to, jak to dopadne, ale z nějaké ostudy pro národní úroveň. Pánbůh buď s námi! Ale rád bych aspoň Vám poděkoval za to, co děláte v té věci.

Vám v hluboké úctě oddaný

Karel Čapek

(1222) V Praze, 17. I. [19]28

Velevážený pane ministerský předsedo,

dovolil jsem si pozvati Vás na produkci Vlasty Buriana a – kdybyste mi chtěl prokázat tu čest – na večeři v přítomnosti pana prezidenta. Zatím z toho sešlo pro ochuravění pana prezidenta; a nyní, když už je zdrav, to v dorozumění se slečnou dr. Alicí Masarykovou odkládáme, až Vy se budete cítit zcela zdrav, – smíme-li ovšem předpokládat, že byste své pozvání neodmítl nebo mohl si učinit pokdy na nějakou hodinku zábavy a oddechu. V případě, že bych se směl na Vás těšit, Vás prosím, abyste laskavě naznačil své dispozice co do času slečně dr. Alici Masarykové, která by se potom dohodla s panem prezidentem o přesném datu. Už jsem Vás tak dlouho neviděl, pane ministerský předsedo, že bych se opravdu upřímně na Vás a na paní Švehlovou těšil; byl bych rád, kdyby Vás Burian pobavil, a neméně rád, kdyby pobavil také pana prezidenta, kterého by Vaše přítomnost kryla proti eventuelním pomluvám; abych tak řekl, kdyby se zasmál, byl by jeho smích kontrasignován Vámi. Zatím se tedy, pane ministerský předsedo, těším z Vašeho už skoro dokonalého uzdravení, a jsem Vám v dokonalé úctě oddaný

Karel Čapek

(1223) V Praze, 9. XI. [19]30

Velevážený a drahý pane předsedo,

posílám Vám své dvě fotografie pana prezidenta z letošního září. Líbí-li se Vám, poprosil bych Vás při nejbližším shledání, abych si směl udělat také Vaše obrázky.

Požádal jsem Vinohradské divadlo, aby Vám poslalo text Miliónového Marka, o který jste se minule zajímal.

Stalo se, jak jste předpokládal: dr. Beneš v zahraničním výboru velmi důrazně odpověděl Curtiovi.

Včera jsem měl příležitost vylíčit panu prezidentovi, v jakém stavu jsem měl potěšení Vás vidět. Měl nesmírnou radost z tak dobrých zpráv i z toho, že na něho tak vzpomínáte jako on na Vás. Sám ještě trochu pokašlává, ale rychle se sbírá; ztratil při posledním ochuravění 5 liber. Zprávy o Vás ho přímo oživily.

Sám za sebe bych rád řekl ještě jednou, jakou velikou radost jste mi minulého pondělka udělal svým pozváním a ještě větší tím, že jsem Vás jako jeden z prvních viděl uzdraveného a vlastně už nám všem navraceného. Takovou radost jsem neměl mnoho let.

Budu vděčen za každou příležitost, kdy Vás budu smět vidět. Jsem volný kdykoliv; mluvím-li s Vámi, získávám víc, než kdybych něco škrabal nebo četl; proto Vás upřímně prosím, abyste disponoval mým časem, kdykoli by se Vám to hodilo. Mně to udělá jenom radost; a budu šťasten, budu-li Vám ji moci odplatit, pokud a čím dovedu.

Vám plně a hluboce oddaný

Karel Čapek

(1224) V Praze, 29. XI. [19]30

Velevážený a drahý pane ministerský předsedo,

předně Vás mám velmi, velmi snažně poprosit za Lidové noviny, abyste nám pro čtenářskou anketu řekl, která kniha (česká nebo cizí) Vás letos nejvíc zaujala. Směl bych se za pár dní přihlásit telefonicky o odpověď? Taková anketa (v Lidovkách každoroční) má veliký význam pro hodnocení knih i čtenářů.

Za druhé vrtá mi hlavou, co jste mi řekl o jednání s Lodgmanem roku 1918. Lodgman ve svých pamětech tvrdí, že roku 1918 po převratu v Praze nebyl, že jel oklikou z Vídně do Liberce. Bylo tedy to jednání s Lodgmanem nebo se Seligerem? Pro případné použití je to důležité.

To, že jsem byl s Vámi na Barrandově, bylo minulého týdne vykřikováno v Poledním listě. Za tu indiskreci nemohu; prý to kdekomu povídal pan Kovanda, který býval u pana prezidenta a teď je (tuším) nájemcem na Barrandově. Ale doufám, že se tím nic zlého nestalo.

Dovolte mi říci, že bych byl nadmíru vděčen za to, kdybych Vás někdy zase mohl vidět.

Vám upřímně oddaný Karel Čapek

(telef. 54-211)

BOHUMILE ŠVEHLOVÉ

(1225) V Praze, 4. IV. [19]28

Milostivá paní,

byly mi svěřeny nějaké knížky pro pana ministerského předsedu, aby je měl po ruce, kdyby se mu zachtělo číst; posílá mu je pomlázkou nakladatelství Čin s projevem úcty. Jsou mezi nimi některé pěkné detektivky, jako Tajemství šípu, Červený dům aj. – to je zrovna tak nejlepší četba pro rekonvalescenta. Prosím pana ministerského předsedu, aby tu zásilku, kterou odevzdám panu sekčnímu šefovi Bartošovi, vlídně přijal.

Dovolte mi, abych Vám i panu ministerskému předsedovi přál přívětivé velikonoce a velkému pacientovi co nejupřímněji brzké zotavení.

V dokonalé úctě oddaný

Karel Čapek

FRANTIŠKU TÁBORSKEMU

(1226) [Před 6. červencem 1919]

Vážený pane,

neměl byste pro Národní listy básničku na den Husův? Prosíme Vás, abyste laskavě nám něco dal nebo udělal, bude to slavné číslo.

S projevem dokonalé úcty

za redakci Národních listů

dr. Čapek

(1227) [Začátkem roku 1920]

Vážený pane řediteli,

vydáme letos třetí díl Nůše pohádek s Al. Jiráskem, Herbenem atd. Prosil bych Vás snažně, abyste nám dal něco pro děti, ať veršem, nebo prózou. Proším o laskavou odpověď a o rukopis nejdéle do konce března.

S projevem dokonalé úcty

dr. K. Čapek

(1228) V Praze, 30. III. [19]21

Vážený pane řediteli,

jménem redakce Lidových novin Vás prosím, neměl-li byste pro nás nějaký článek, zejména o Rusku, nebo konečně o čemkoliv by Vám bylo libo. Těším se, že neodmítnete,

a trvám v plné úctě

dr. Karel Čapek

(1229) V Praze, 10. V. [19]21

Vážený pane řediteli,

jménem redakce Vás prosím, nemohl-li byste dostat pro Lidové noviny článek o Rusku od prof. Jastrebova. Těším se, že se Vám to podaří,

a jsem v dokonalé úctě Váš oddaný

K. Čapek

Kdy zase dostaneme nějaký článek od Vás?

OTAKARU THEEROVI

(1230) V Praze, dne 29. XII. 191x;2

Velectěný pane doktore,

některého příštího dne mám zajít k panu dr. Novákovi; jelikož se na mne nehodí, abych jej nejdříve já, jeho žák, zval do váženého konsorcia Almanachu, a ježto zase by snad bylo divné, kdybych se tvářil, jako bych o ničem nevěděl, byl bych rád, kdybych nepřišel k němu dříve, než až byste Vy se s ním dohodli o té věci. Prosím Vás tedy, abyste mi dal laskavě zprávu, až s ním budete mít dojednáno.

Pan dr. Novák jistě dobře pochopí, že nejedná se o seskupení nahodilé a volně rozšiřitelné o jiné články našeho života literárního, a že toto spontánní sejití obsahuje v sobě velmi určité motivy směrové a tedy výběrové. Já s bratrem byli jsme šťastni, že určitou širší příslušnost, kterou jsme dávno pociťovali, potvrdili ostatní pánové svým výběrem, a bude jistě zajímavě poznat, do jaké míry se budou přizvaní autoři v tomto seskupení cítit doma.

Těším se na další, a trvám v dokonalé úctě

Vám oddaný K. Čapek.

Praha III, Říční 11.

JANU THONOVÍ

(1231) V Praze, 25. 5. [19]13

Vážený pane,

děkuji Vám za upozornění, jemuž následovalo pozvání od pana Fr. S. Procházky.

S Vašimi vývody stran Šaldy souhlasím a budu jej voliti. Bude-li zvolen, bude to aspoň slušný skutek uznalosti; jinak pro mladé literáty to významu nemá, neboť nebudou asi vůbec počítat s tím, že by mohli lyrickou cenu dostati.

Ještě jednou Vám děkuji za Vaše upozornění a trvám v plné úctě

K. Čapek.

(1232) [Před červnem 1916]

Milý pane,

protože Vás nemohu zde nalézt, prosím snažně, zda byste mi neposlal adresu a jméno toho ochotného pana českého doktora ve vídeňské Univerzitní knihovně a zároveň vizitku, kterou byste mu jakožto svému příteli doporučil mou žádost. – Děkuji Vám předem za všechnu laskavost.

Váš K. Čapek

Praha III, Říčn1 11

(1233) [Po 24. 4. 1916]

Přijměte od nás projev nejupřímnější soustrasti; je tak dost těžko žít, Vám zvláště, a ještě na Vás dolehla otcova smrt. Snad Vás potěší práce.

Vám oddaní bratři Čapkové

FRANTIŠKU TICHÉMU

(1234) Pha, 15. XII. [19]31

Vážený pane profesore,

výběr ze Štítného by mne velmi těšil pro KŽM – bohužel následkem známé krize Aventina nejsem si jist, bude-li ta knihovna vycházet dál. Prosím, připomeňte mi laskavě Štítného asi začátkem února.

Vám oddaný

Karel Čapek

VÁCLAVU TILLEMU

(1235) Na Královských Vinohradech, dne 17. X. 1921

Velevážený pane profesore,

prosíme Vás, abyste nám laskavě poslal Spaakovu knihu Kaatje, o které jste tak pěkně psal v posledním Jevišti a kterou jste doporučoval pro Vinohradské divadlo.

S projevem dokonalé úcty

Dr. K. Čapek

dramaturg.

Panu

prof. dr. V. Tilleovi,

spisovateli,

v Praze II,

Riegrovo nábřeží, Hlahol

(1236) Tatranská Lomnice, 14. VII. [19]22

Vážený pane profesore!

Posílám článek, který jste si přál; jsem si skoro jist, že to není to, co jste si představoval, ale ta otázka, je-li divadlo přežitek, mi nedala pokoje. Nehodí-li se Vám to, napíšu něco jiného, a tuhle maličkost bych dal jinam. Zítra už jedu do Prahy; račte mi tedy adresovat odpověď tam.

Děkuju Vám co nejsrdečněji za vlídný zájem o RUR. Sdělil jsem Kholovi vše, čeho třeba; já sám v tom nic nedělám.

S projevem dokonalé úcty

Váš oddaný

Karel Čapek

(1237) Na Královských Vinohradech, dne 7. VIII. 1922

Vážený pane profesore,

dostal jsem právě dopis od pana šéfa, ve kterém mi sděluje, že urgujete jeho článek pro tu francouzskou revui. Pan Kvapil píše (vlastně diktuje svůj dopis), že jest nemocen a nemůže slíbeného článku napsati.

Sděluje dále, že Alois Jirásek po jeho žádosti článek odřekl, “řka s obvyklou svou skromností, že nechce o sobě v cizím časopise mluvit”.

Wenigovi ukládá pan Kvapil, aby opatřil slíbený obrázkový materiál, který pan Wenig pošle přímo Štencovi, jak jest snad domluveno.

S projevem dokonalé úcty

Dr. K. Čapek

Panu

prof. dr. V. Tilleovi,

spisovateli v Praze II,

Riegrovo nábřeží, Hlahol

(1238) V Praze, 29. XII. [19]25

Vážený pane profesore,

nu, snad nyní budete mít více pokdy pro náš klub; musíme se činit, členstvo je dosud ospalé a jaksí se stydí bavit se. Přeji Vám šťastný nový rok.

Vám oddaný

Karel Čapek

(1239) V Praze, dne 16. února 1927

Vážený pane profesore,

dovolte, abych Vám jménem výboru i členstva Penklubu popřál všeho nejlepšího k Vašemu významnému dni a současně vyslovil přání nás všech, abyste ještě dlouhá léta prožil ve zdraví a plodné činnosti.

Za výbor Penklubu

v Praze

Karel Čapek

t. č. předseda.

Pan prof. dr. V. Tille, Praha II, Vojtěšská, Hlahol.

(1240) V Praze, 13. VII. [19]29

Vážený pane profesore,

děkujeme Vám za laskavá slova účasti.

Vám uctivě oddaný

Karel Čapek

ANNĚ MARIÍ TILSCHOVÉ

(1241)

Paní

Anně Marii Tilschové

k 26. VII. [1921]

Milostpaní, my, Váš oddaný ksindl, opouštějící nebo dál obývající Špindl, přejeme k Vašemu svátku pěkné smetanové túry, příjemné běhání (bez karlovarské kúry), hodného Mao, dlouhý román a vůbec mnoho svazků, čímž míníme nové knížky, přátelství i lásku,

Anno Marie,

Anno Domini MDCCCCXXI

Olga Scheinpflugová Milada Pauková

Šlaxana Karel Čapek

Mao Tilsch

HUGOVI TRAUBOVI

(1242) [Říjen 1918 – březen 1920]

Velevážený pane doktore,

jménem pana šéfredaktora Vás prosím o nabídnutou vzpomínku o aféře Skrejšovského; ale veliký nával materiálu a nedostatek papíru nás nutí prositi o příspěvek zcela stručný. Jelikož látku dobře ovládáte, nebude Vám zatěžko vybrati z ní několik nejzajímavějších rysů, snad asi na 50 řádek.

S díky předem

v dokonalé úctě

dr. Karel Čapek

za redakci NL

RUDOLFU URBÁNKOVI

(1243) 4. II. [19]18 Velevážený pane profesore!

Jménem pana šéfredaktora prosím, zda byste do pátku tohoto týdne nemohl dodati nedlouhý (asi sloupcový, 120 řádků) článek historický o německé kolonizaci v Čechách. Věc je politicky aktuální vzhledem k německým sebeurčovacími požadavkům. Popřípadě raďte mne navštívit v redakci po šesti hodinách večer.

S projevem dokonalé úcty

dr. Karel Čapek

BOHUMILU VACKOVI

(1244) Stará Huť, 28. VIII. [19]37

Drahý pane rado,

děkujeme za Vaši milou vzpomínku.

Co se týče těch známek, učiňte, co považujete za nutno. Pošty už chtěly část těch známek prodat obchodníkům jenom za nominale (bez příplatku), takže by to mohly udělat i pro D D – s podmínkou, že my je budeme prodávat dál jen za plnou hodnotu. Tím by se (kdyby pošty přesto ten příplatek na děti odvedly) výnos pro děti zvýšil. Dále myslím, aby se těch známek z naší strany nakoupilo jen tolik, aby byl výnos o něco vyšší než loňský; čím víc jich koupíme, tím větší práci budeme mít s tím, abychom je umístili. Rozhodně udělá dobrý dojem, bude-li výnos pro děti aspoň takový jako loni a spálí-li se zase veřejně neprodaný zbytek.

Jinak to, prosím Vás, rozhodněte sami – já nejsem žádný praktik. Už se v první třetině září vrátíme do Prahy, a tak se těším na shledání.

Srdečně Váš

Karel Čapek

EMILU VACHKOVI

(1245) [Před 17. březnem 1921]

Milý příteli,

buď tak laskav a jdi se jako divadelní referent podívat ve čtvrtek na hosta v mém Loupežníkovi a napiš referátek. Doufám, že Tě to nebude obtěžovat. Lístek přiložen. – Slíbil jsi, že se za mnou podíváš, a dosud jsem Tě nepotkal. Těším se na shledání.

Tvůj K. Čapek

(1246) [Po 8. květnu 1924]

Vážený pane redaktore,

pan ax. píše v Právu lidu dne 8. května: “Dramaturg Vinohradského divadla odmítl doporučení ku přijetí hru Langerovu Velbloud uchem jehly. Zlomyslný osud pak se přičinil, aby se tato veselohra stala jednou z nejoblíbenějších soudobých veseloher. Dramaturg zdejšího Německého divadla byl méně přísný než dramaturg českého Vinohradského divadla. Z toho pak vzniká u českých autorů dramatických přesvědčení, že by byli na tom lépe, kdyby jejich práce četli němečtí dramaturgové.” K tomu si dovoluji podotknouti: Tehdy jsem byl já dramaturgem Vinohradského divadla, Langerovu veselohru jsem doporučil, šéf Kvapil ji přijal, byla na ni již čtená zkouška, ale pak si ji přítel František Langer přes naše zdráhání odnesl, když nám prve slíbil, že nám místo ní dá drama, jež má rozepsáno. Doufám, že přítel ax. tento svůj omyl opraví. Té malé zásluhy, že za mé činné spoluúčasti na divadle se hrálo tolik českých kusů jako málokdy, bych se nerad zříkal.

Prosím Vás, vážený pane redaktore, o uveřejnění této poznámky.

S projevem dokonalé úcty

Karel Čapek

(1247) Praha, dne 20. září 1924

Vážený pane redaktore,

Lidové noviny věnují soustavnou pozornost našemu revuálnímu tisku. Přejete-li si, abychom na list Vámi redigovaný mohli často a co nejdříve po vyjití upozornit čtenáře, prosím, dejte jej posílati na adresu pražské redakce (Praha II, Jindřišská 13).

Zvláště bychom vítali, kdybyste nám mohl buď celý Váš časopis, nebo aspoň důležitější jeho statě posílati již v kartáčových otiscích, abychom je mohli s udáním pramene zaznamenati ještě před vyjitím.

S projevem plné úcty za

redakci Lidových novin

Tvůj upřímně K. Čapek

(1248) [Říjen – prosinec 1924]

Milý Vachku,

posílám Ti slíbený článkuček. První číslo Pramene jsem přece jen nedostal.

Srdečně zdraví

K. Čapek

(1249) [Asi začátek roku 1925]

Milý Emile Vachku,

člověk, který 1. staví a 2. dělá korektury a 3. shání kanalizaci, nemá ani pomyšlení, aby něco psal. Nemám. Můžeš mi vynadat. Kdo rychle nadává, dvakrát nadává.

Tvůj

Karel Čapek

(1250) V Praze, 15. VIII. [19]29

Milý Vachku,

děkuji Ti i Tvé paní za vlídnou vzpomínku. Teď teprve mám pocit, že se nadobro ztratilo mé dětství; přestal jsem i doma být “mladým pánem”. Poslední měsíc před smrtí četl tatínek Tvé Bidýlko. Dva dny před smrtí ještě rozečetl poslední knížku. Měj se pěkně na prázdninách.

S pozdravem

Karel Čapek

JINDŘICHU VAŇKOVÍ

(1251) [1921]

Vážený pane architektě,

na Vaše vlídné pozvání si dovolím navštívit Vás ve středu 23. t. m. před jedenáctou hodinou ráno.

S projevem dokonalé úcty

K. Čapek

ADOLFU VESELÉMU

(1252) V Praze, 3. VI. [19]31

Vážený pane,

omluvte mne na valašském zájezdě, – budu totiž od 5. července v Ženevě jako zástupce Č S v Comité permanent des lettres et des arts.

Přeji zájezdu mnoho zdaru, a jsem Váš

Karel Čapek

FRANTIŠKU VESELÉMU

(1253) Praha, 5. září [19]35

Drahý pane ministře,

děkujeme Vám a Vašim za Váš opravdu milý pozdrav. Pátky nejenom zůstanou, ale budou ještě častější. Čtvrtky taky. Připomínám-li Vám tyto dny, chci tím říci, že se moc těším na brzké a časté shledání.

Upřímně Váš

Karel Čapek

Olga Scheinpflugová

JINDŘICHU VESELÉMU

(1254) 26. září [19]26

Vážený pane profesore,

k Vašemu dopisu dovoluujeme si odpovědět tolik: Nemůžeme sice – z technických a jiných důvodů – zaručit pravidelné publikování Loutkářské hlídky; prosíme však, abyste nám posílali materiál, o kterém se zmiňujete, a buďte ujištěn, že ho užijeme podle možností.

S projevem dokonalé úcty

za Lidové noviny

dr. K. Čapek

VILÍMKOVU NAKLADATELSTVÍ

(1255) V Praze, 20. VI. [19]31

Milí a vážení pánové,

odpusťte, že jsem neodpověděl na Váš vlídný dopis; bohužel nemám v dohledné době ani pomyslení na to, abych napsal cokoliv mimo to, co nevyhnutelně musím. Doufám, že mne omluvíte.

Vám oddaný

Karel Čapek

FRANTIŠKU VLČKOVI

(1256) Praha, 17. VI. [19]36

Vážený pane,

k Vašemu dopisu ze 4. XI. 35: rukopis pana prezidenta-Osvoboditele Vám za žádných okolností nemohu opatřit.

Vám oddaný

Karel Čapek

JAROSLAVU VLČKOVI

(1257) V Praze, 5. října [19]23

Velevážený pane profesore,

jménem Lidových novin mám Vás poprositi o nejveselejší vzpomínku Vašeho života. Jako literární historik jistě oceníte tento životopisný materiál; jsou zváni jen nejlepší a nejvzácnější

lidé národa, takže tato snůška bude mít svou dokumentární hodnotu. Prosím Vás, už proto neodřekněte. O rukopis prosíme do 14 dnů.

V dokonalé úctě Váš oddaný

Karel Čapek

JINDŘICHU M. VLČKOVI

(1258) V Praze, 31. III. [19]25

Drazí pánové,

děkuji Vám srdečně za poctu, kterou mi prokazujete; jsem si vědom toho, že si ji nezasluhuji za to maličko, co jsem mohl dosud vykonat. Ale chcete-li mne tak velice poctít, co mohu namítat?, – přičiním se jenom, abych si to zasloužil tím, že udělám ještě o mnoho víc práce, a snad, jak doufám, také pro divadlo.

Už jsem dvacet let nebyl ve svém rodišti; okolnosti mi nepřály, abych se tam mohl podívat, ale snad si to jednou vynahradím. Myslím, že jste dříve hrávali u mého strýce Holuba. Vzpomínám si ještě velmi dobře na mariánské poutě u Vás, na hostinu u Sagnerů, na pana řídícího Svobodu atd. – myslím, že už z toho všeho mnoho nezbyvá. Máte se k světu, staráte se o zimní sporty; snad bych už staré Brendy ani nepoznal.

Tedy děkuji Vám ještě jednou a jsem

Váš oddaný

Karel Čapek

(1259) V Praze, 14. I V. [19]25

Vážení pánové,

děkuji za Vaše pozvání; bohužel je velmi nejisto, zda bych letos vůbec mohl do svého rodiště zajet. Jednak se stěhuji a jednak čekám v létě nějaké hosty; bude mi těžko se mimo svou dovolenou z Prahy dostat. Nečekejte na mne a hrejte, až Vám bude pěkně svítit slunce.

Přeji Vám mnoho zdaru a jsem Váš upřímný oddaný

Karel Čapek

(1260) V Praze, 12. V. [19]25

Vážený pane řediteli,

děkuji znovu srdečně za Vaše pozvání. Ačkoliv je pro mne právě nyní těžká doba – je tu řada cizinců, se kterými mám co dělat, a čekám ještě na příjezd Scota Viatora – přičiním se všemožně, abych mohl 21. t. m. přijet na Vaše představení. Ještě jsem si nevyhledal spojení, ale doufám, že bych se v neděli mezi ránem a odpolednem do Svatoňovic dostal; dříve bych bohužel přijeti nemohl, a ihned po představení bych jel na Žernov k svému strýci (snad bych nějaký vehikl mohl k tomu sehnat). Nemohu se ještě zcela určitě zavázat, že mi bude možno přijet, ale budu upřímně se snažit, aby se mi do tohoto plánu už nic nevmíchalo. Bohužel v červnu zrovna jezdí do Prahy tolik cizinců, vůči kterým mám jisté povinnosti, že mám následkem toho jakýsi “hausarest”; nemohl jsem ani jet do Brna na premiéru mé a bratrovy Lásky hry osudné, ani na krátkou dovolenou, jíž bych potřeboval; mimoto mám zase něco rozepsáno pro divadlo, a to víte, od toho se těžko vstává.

Ale jak řečeno, budu hledět přijet, ovšem za jedinou podmínku: že to bude inkognito, že nebudete můj příchod ohlašovat ani slibovat, že se ztratím někde mezi účinkujícími a po představení že mi bude dovoleno zmizet. Dále prosím, aby pocta, kterou jste mi prokázali pokřtěním Vaší jednoty po mně, nebyla spojena s žádnou oslavou ani přednáškou, ani novinářskými články; na to všecko bude dost času až jednou po mém funuse. Nazvěte to, jak chcete; mám z takových věcí hrůzu, a dovedu být mezi lidmi jen jako rovný mezi rovnými, jako pracující mezi pracujícími nebo bavící se mezi bavícími se; jinak bych Vám utekl hned v první minutě, a už byste mne víckrát neuhlídali. Myslím, že je to u mne nějaká nemoc; tedy pěkně prosím, budu-li moci přijet, ať to nikdo o mně neví, abych se mohl ztratit mezi jinými, a ať nejde o nic jiného než o představení jednoho krajanského kusu; ať se o mně nemluví a

nepíše, – má celá radost bude, potěší-li se lidé díváním na mou hru. Prosím Vás snažně, abyste to tímto způsobem připravili.

Dám Vám ještě včas vědět, budu-li moci přijet; kdyby se stalo, že bych nemohl, prosím Vás, přátelé, omluvte mne; je jakousi mou vojenskou povinností být quasi hostitelem literárních cizinců, kteří sem právě v tuto dobu přijíždějí (spisovatel Rosny, Mme Curie, prof. Caldwell, prof. Lo Gatto, Scotus Viator, abych jmenoval jen příchozí příštího týdne); je to služba, kterou musím konat tak, jako vy všichni sloužíte jiným veřejným povinnostem. Nemějte mi tedy za zlé, zdrží-li mne něco dnes ještě nepředvídaného, a vzpomínejte na mne přívětivě.

Váš upřímně oddaný

Karel Čapek

(1261) [19. 6. 1925]

Vážený pane,

prosím, ohlaste mi laskavě, odřekne-li se představení vzhledem k nejistému a drsnému počasí.

Upřímně Váš

Karel Čapek

(1262) V Praze, 17. VI. [19]25

Vážení pánové,

skutečně mne mrzelo, že jste můj příjezd již ohlašovali v Národní politice (a nevím, zda ne také jinde). Opakuji, že nemám rád žádné oslavy a vyhýbám se jim, i když jde o oslavy jiných lidí; jakživ jsem nebyl a nechci být na žádných banketech a přednáškách a parádách, ať jde o osoby sebezasloužilejší, a teď bych měl být sám obětí takovýchto pozorností! Ne, to na mně, prosím Vás, nezádejte. Tedy když už se stalo, vezměte na vědomí, že oficiálně nepřijedu; autor bude nepřítomen, ale nějaký on Čapek ze Svatoňovic možná přijede a zase odjede, aniž by kdo o tom musel vědět. Ale prosím ještě jednou, abyste vynechali z programu vše, co se týká mé osoby; kdo se bude ukazovat, to nemám být já, nýbrž domácí herci Jiráskova kraje.

Zdá se ostatně, že z představení sejde, jelikož počasí se povážlivě horší. Budu-li moci přijet (není mi právě dobře, při horším a nejistém počasí trpím silně revmatismem), přijedu v neděli po 1. hodině a jsem nucen odjet o 1 8 přímo do Brna, kam mne volají některé redakční záležitosti. V sobotu Vám budu telegrafovat, kdyby se stalo, že bych jeti nemohl; a Vy mi laskavě pošlete depeši, kdyby z představení sešlo.

Jsem s upřímným pozdravem Váš

Karel Čapek

(1263) V Praze, 16. 1. [19]31

Milí krajané a přátelé,

četl jsem s pohnutím v novinách, že vyhořely u vás lázně, kde působil náš nebožtík tatínek; pak přišel od Vás dopis, ze kterého se dovídám, jaká ztráta při tom postihla Váš spolek.

Píšete, že jste ze starého hotelu (ve kterém se pamatuju na starého pana Sagnera) chtěli zřídit osvětový dům, který by nesl mé jméno. Promiňte, že mám proti tomu námitky. Pokud vím, není v našem širším kraji uctěno jméno Boženy Němcové (leđa pomníkem Babičky). Nese-li Hronov jméno Jiráskovo, měl by náš kraj nést jméno Boženy Němcové. Rád podepíšu provolání ve prospěch domu Boženy Němcové; ale pokud jsem živ, mohu si ještě mnohokrát pokazit reputaci, takže na takovou poctu je trochu před časem. Uvažte, milí krajané, prosím, můj podnět.

Jinak cítím s Vámi hluboce pro hmotnou ztrátu, která Vás stihla.

Vám přátelsky oddaný

Karel Čapek

(1264) Praha 11. října [19]37

Drazí bratři župy podkrkonošské,

děkuju za laskavé pozvání; ale dovedu právě tak málo řečnit na veřejnosti jako dělat veletoce. Musíte mě omluvit; nikdy neřečním a nikdy se toho dopouštět nehodlám.

S bratrským pozdravem

Karel Čapek

OTAKARU VOČADLOVI

(1265) V Praze, dne 10. XI. 1921

Velevážený pane doktore,

promiňte, že jsem tak dlouho neodpovídal na Váš laskavý dopis pro nával práce.

Děkuji Vám co nejsrdečněji za všechny Vaše informace, kterých jsem z valné části mohl použít.

Podotýkám, že Synge jest u nás dokonce velmi hrán (Ve stínu doliny, Hrdina západu i Studnice světců).

Prosím Vás, abyste mi laskavě opatřil text The Bill of Divorcement; náklad uhradíme.

Děkuji Vám jménem divadla za Vaše podrobné zprávy a prosím Vás, abyste i nadále čas od času, pokud jste v Londýně, nás informoval o divadelních událostech.

Ještě jednou srdečné díky.

Váš oddaný

dr. Karel Čapek

(1266) V Praze, dne 28. 1. 1922

Milý pane doktore,

děkuji Vám srdečně za Váš nový dopis a za posláni Bill of Divorcement. Promiňte, že Vás obtěžuji ještě jednou prosbou, abyste nám laskavě opatřil anglický text hry Potash a Perlmutter. Nevyšel-li tiskem, tedy jistě lze získat oklepek v tom londýnském divadle, které hru provozovalo. Nemůžeme nikde tuto knihu sehnat.

Bill of Divorcement jest velmi dobrá hra, kterou, jak doufám, budeme hráti. Tím více jsem Vám zavázán, že jste nás na ni upozornil.

Dramata Syngova byla již provozována skoro všechna. Peter Pan překračuje možnosti našeho jeviště.

Ještě jednou Vám srdečně děkuji za všecku Vaši laskavost a prosím Vás, abyste nás i nadále vlídně upozorňoval na to, co jest v Anglii nového.

S projevem dokonalé úcty

Váš

dr. K. Čapek

(1267) Na Královských Vinohradech, dne 25. IV. 1922.

Milý pane doktore,

budu ve čtvrtek i v pátek odpoledne doma kolem 4. hodiny. Budu rád, budete-li mne moci navštívit.

S projevem přátelské úcty

dr. K. Čapek

(1268) V Praze, 1. X. [19]22

Vážený pane,

Vaši nabídku jsem do Lidových novin co nejvřeleji doporučil a myslím, že se jí použije; rozhodne se o ní ovšem v Brně. Zatím klidně a chutě pošlete nějaké kulturní články a zprávy z Londýna. – Přitom ovšem nezapomeňte zvláště informovat mne o nejdůležitějších novinkách divadelních. Po nějaké době začneme uveřejňovat naše vlastní týdenní divadelní zprávy (v Městském divadle). Až to bude, budu Vás prosit o zpravodajství z Londýna. Toho Bechhofera jsem bohužel nečetl. Co se týče mé biografie, přikládám data, jež Vám napíše moje vážená sekretářka. Dále: velmi rád bych Vám dal do King's College své knížky, ale bohužel sám

některé už nemám a jiné jen v jednom nebo dvou výtiscích. Ale obraťte se na dr. Ot. Štorcha-Mariena, vydavatele mých knížek; bude hledět opatřit Vám vše, i co vyšlo jinde. Přeju Vám příjemný pobyt v Londýně

a jsem Váš srdečně oddaný

Karel Čapek

(1269) V Praze, 5. 1. [19]23

Milý pane,

děkuji za Váš dopis a zároveň za Vaše milé dobré mínění o mně, že totiž jsem tak tuze básník, že se k vlastní škodě nestarám o statky pozemské. Pravda, nestarám se o ně, ale jen z pohodlnosti, a pak proto, že se o ně stará přítel Khol, a sice i horlivě i úspěšně. Tedy “royalties” dostávám, a sice daleko lepší od Bradyho za Hmyz než od Playfaira za RUR. Za RUR mi čistě zbývá (po odečtení překladu, agentur atd.) 1 1 % tantiém, za Hmyz 4 %, za další kusy, jež převzal pro Ameriku agent Bartsch, 5 %. Deset procent, jež jsou zvykem u nás a v Německu, se v Anglii a Americe neplatí, pokud jsem informován, nikomu, nikdy a nikde. Po pravdě nutno říci, že i v americké valutě ty příjmy nejsou vůbec moc veliké a že člověk vlastně vydělá doma víc. Ale i to něco je dobré.

Dále, stran pana Selvera (a prosím, sdělte mu to), se má věc tak: my (totiž Khol, já a respektive můj bratr) už nezadááme překlady, nýbrž český text, na nějž americký agent složí záruku a překlad si opatří sám, na vlastní náklad. Důvod je jednak mrzce finanční (totiž: hotový překlad platí autor ze svých tantiém, kdežto takto si celý překlad platí agent, respektive producer ze svého), ale daleko vážnější je důvod ten, že s Amerikou dosud nemá naše republika smlouvy o vzájemné ochraně a že de facto se Američané mohou vykašlat na autorizaci, autora i autorizovaného překladatele a mohou provozovat hry bez těchto krámů. Proto bylo nejen oportunní, nýbrž prostě nutné (vzhledem k jisté naší notoričnosti) prodat naše hry do Ameriky dříve, než jsou provozovány a přeloženy, zkrátka co nejdříve; což se nyní stalo s kusy dosud nedokončenými. Jak chápete, je tu “vis maior”; jinak bychom byli vlastně bezmocni.

– Za třetí, co se týče klubu Pen, položím tu věc na bedra Syndikátu českých spisovatelů, aby ze svého středu vytvořil společenské středisko, jež by se přičlenilo k Pen. Píši současně v té věci Miss Scottové.

Budu se těšit, že mi dáte zase zprávy o anglických jevištích a že pošlete nějaké články do Lidových. Ještě jednou díky.

Jsem Váš

sincerely

Karel Čapek

(1270) 13. I V. [19]23

Milý pane doktore,

předně, nemohu váženému Penklubu poděkovat za čestné členství, ježto jsem žádného oficiálního vyrozumění neobdržel; prosím Vás, otažte se, jestli mi něco takového psali. Dále, ve věci téhož Penklubu není žádného nedorozumění; má se to u nás teprve organizovat, a sice má to provést ing. Fr. Khol, můj přítel a zástupce (Praha VII, Nad Rudolfovou štolou 6) ve formě čistě klubovní a společenské. Ale protože to dosud není, požádal Syndikát Vás a pana Dohalského, abyste jako nepochybní příští členové příštího českého Penklubu zastupovali tento příští klub na nejbližším květnovém posvícení. Hleďte vejít s panem Kholem ve spojení stran toho klůbku, aby si pospíšil s jeho ustavením; já už na něho naléhat nemohu, jelikož odjíždím v nejbližších hodinách do Itálie. Proto také nemohu si zajet do Londýna na jednu ani na druhou českou premiéru. – Je mi líto, že se pan Selver mrzí, ale nevím skutečně proč.

Nejsem sice už dramaturgem, ale bude-li se v Anglii dávat nějaký zvláště pěkný kus, dejte mi o tom laskavě zprávu.

Děkuji Vám a jsem Váš oddaný

K. Čapek

(1271) Praha, 25. XII. [19]23

Milý pane doktore,

děkuji za Váš dopis i za pozvání Penklubu. Zatím pan Haltmar (-ar) na mne vystoupil v NL s veřejným revolverem, abych jako přijal pozvání Penklubu. Na to tedy odpovídám:

1. Doposud jsem nedostal jiného pozvání než Vaším laskavým prostřednictvím.

2. Proto Vás prosím, abyste tam vyřídil, že snad této zimy nebo na jaře, nebo na podzim pojedou do Paříže na premiéru Robotů v Théâtre des Champs-Élysées. Tu cestu bych pak rád spojil se skokem do Londýna, abych navštívil milý Penklub. Datum ještě ovšem nevím, ale sdělím Vám je včas.

3. Jet do Londýna jen na tu večeri by sice bylo hezké, ale – mezi námi – přece jen trochu drahé; obě cesty by stály 2400 korun a krom toho bych se musel nově ohodit. Samozřejmě nepřijal bych žádné munificence od klubu. Přijedu-li, přijedu na své útraty; ale teď musím šetřit, protože si stavím domeček, a to stojí víc, než mám. Opakuji, že jistě pojedou do Londýna, jakmile to budu moci spojit s druhou nutnou cestou.

4. Tedy prosím Vás, poděkujte za mne Penklubu a slibte, že tam přijedu, ale termín že ještě nemohu udat.

Četl jsem v novinách, že v koleji čtete Hmyz. Děkuju Vám za to; ale myslím, že to není snadná lektura. Vyšel Hmyz anglicky knižně? Nedostal jsem ani jediný exemplář; prosím, zmiňte se o tom panu Selverovi, aby mi vymohl výtisky u nakladatele. Něco jsem totiž četl, že to vyšlo.

Prosím Vás, nehubujte mi na Durycha; je to můj přítel, kterého si nadto velmi vážím jako básníka. Pro to, že se na mně svezl, si ho nevážím míň.

– Děkuju Vám ještě jednou za všechno a přeju Vám všechno pěkné k novému roku.

Srdečně Váš

K. Čapek

(1272) V Praze, 20. II. [19]24

Milý pane doktore,

tak tedy chci doopravdy v červnu navštívit Pen; ale oficiální pozvání jsem dosud nedostal. – Pojedu tam také na výstavu (za Lidové) a bohdá to spojím i s tou premiérou v Paříži, která je slibována na duben, ale asi se protáhne. Tedy ça ira; ale dřív musím dostat pozvání.

Váš článek jsem poslal do Brna; dosud nevyšel, rovněž nemám dosud odpověď stran té brožurky. Předem však podotýkám, že nejde nám tak o články politické – ty obstarává dobře a důkladně pan –a (Janča), dobrý znalec, ale daleko spíše o články kulturní: literatura, divadlo a hlavně život, zábavný a pěkný život, všecko, co Anglie může dát pěkného a povzbuzujícího; dále o fejetony, interviewy, věci, které se rodí z pobytu v Anglii a ze styků s lidmi; z politiky hlavně o spěšné depeše, stane-li se něco důležitého. Tak jen už se do toho pusťte, ať vyděláte hodně mnoho peněz. Ten článek jste ani nepodepsal, jak se má signovat?

Až Vám budu moci přesně napsati datum svého příjezdu, poprosím Vás o velikou laskavost: abyste mi pak někde zajednal počestné přístřeší, neboť se bojím, že následkem výstavy bude všude hrozně přeplněno.

Dám Vám brzo bližší zprávy stran Vaší spolupráce; zatím pilně pište, pozdravujte milostpaní a Mr Vlena a buďte zdravý.

Srdečně Váš

K. Čapek

N.B. Do němčiny jsou přeložena Boží muka ve dvou svazečcích: Gottesmarter (u S. Fischera) a Kreuzwege (u Kurt Wolffa). Nyní vyjde Absolutno. Krakatit dosud knižně nevyšel, až v létě; zatím vychází v Lidových.

(1273) (Asi počátek března 1924)

Milý pane doktore,

Brno mi vrací Váš článek – jak jsem očekával – a omlouvá se, že anglické politiky máme už teď nadmíru mnoho; což je pravda a což jsem Vám také psal. Prosím, neztrácejte proto svou laskavou ochotu a pište vše ostatní, co není politika a národohospodářství; je toho dost. Tedy těším se, že brzo dostanu od Vás příspěvky toho druhu, a jsem srdečně Váš

K. Čapek

Tu brožurku nabídněte nejraději Československé samostatnosti nebo Tribuně.

(1274) [Asi 23. března 1924]

Milý pane doktore,

z Vašeho lístku se mi zdá, že jste nepojal vrácení toho úvodníčku (shledávám ostatně, že jsem jej nechal ležet na stole, místo abych jej strčil do obálky) správně. Lidové noviny milují politické klípky, ale politické a hospodářské statě mají velmi důkladně a celkem dobře obsazeny, takže by to bylo nošení sov do Atén. Ale co by velmi a hlavně milovaly, to by byly tzv. "sloupky", to jest krátké životní obrázky o všem možném: o kulturních věcech, o londýnské ulici, o Shawovi, o nakladačích v přístavu, o studentském životě, o závodu Oxford-Cambridge, o waleském princovi, o Chestertonovi, o univerzitní knihovně, o teple nebo zimě – zkrátka viděné, živé, zajímavé věci nenuceně a třeba filozoficky vypravované. A právě z Anglie by bylo tolik mnoho co psát – bože, což tomu nikdy nepřijdete na chuť? Čert vem články, to není moje starost; ale sloupky, takové pěkné veselé články (asi 5 našich čtvrtků) vypravované tak, jako vypravujete, když sedíte u mne na kanapi, – Vy jste přece chytrý a zábavný člověk. Do sloupků patří vše, od politiky až po čištění kanálů nebo literární články; záleží jen na tom, jak je to napsáno. – Mimoto Lidové noviny dychtí po kulturní reportáži (krátké kritiky o významných knihách, premiérách a vědeckých událostech). Tedy prosím Vás, nenechte se disgustovat a pusťte se do toho.

Tento týden snad pojedu do Paříže, ale jen na pár dní. Dostal jsem oficiální pozvání od Pen (M. Scott – je to pán, nebo dáma?) a odpověděl jsem, že přijedu v červnu. Až to bude blíž, poprosím Vás předem o několikerou pomoc a radu.

Jsem upřímně Váš

K. Čapek

(1275) 21. I V. [19]24

Drahý pane doktore,

chtěl jsem Vám už dříve psát; ale minulého týdne mi zemřela maminka a to víte, že mi nebylo tak, abych se mohl zabývat svými cestovními projekty. Ale už je načase, abych se připravoval, i obracím se k Vám s celou řadou proseb:

1. Jaké šaty mám s sebou brát? Mám nový frak – je nutně zapotřebí smokingu? Mám něco trochu podobného, co bych si dal vyžehlit.

2. Musím ovšem přijmout pozvání Penklubu, abych byl jeho hostem v hotelu, ale chci tam zůstat jen asi tři dny, v době té večeře; předtím (asi pět dní) a potom bych rád bydlel v nějakém slušném hotýlku, ale bojím se, že v době výstavy to bude dělat potíže. Prosím Vás, mohu se spolehnout na Vás, že mi nějaké přístřeší opatříte? Dám Vám nejmíň týden předem avízo, kdy přijedu. Nevím jinak, na koho se obrátit, a Vy jste mne tam vylákal.

3. Rád bych osobně seznal Shawa, Wellse a Chestertona; snad Vám nebude těžko zvědět, zda a jak bych je mohl poznat.

4. A chcete-li být zvláště laskav, napište mi, co všechno bych měl rozhodně v Anglii vidět a jakou dobu to přibližně spotřebuje. Stačí pět neděl?

Myslím, že Vás nebudu muset příliš obtěžovat dalšími prosbami, leda jedinou ještě, abyste nezapomínal na Lidové noviny. Budu Vám brzo psát zase, až budu trochu víc s to myslet na sebe. Pozdravujte, prosím, milostivou paní i svého malého Brita.

Srdečně Váš

Karel Čapek

(1276) V Praze, 5. května [1924]

Drahý pane,

psal jsem Vám a nevím, došel-li Vás můj dopis; nedočkavě čekám Vaši odpověď. Prosil jsem Vás, abyste mi laskavě zajistil nějaké přístřeší asi od 5. června; přijedu asi prvního, ale psal jste mi, že budu hostem klubu, – bohužel ani to nevím zcela jistě a za 14 dní už vyjedu, abych navštívil Holandsko. Jsem tedy ve velkých nejistotách, dostanu-li v době výstavy nějaký pokoj.

Dále jsem se Vás ptal, mám-li s sebou vzít smoking nebo stačí-li frak a obyčejné šaty, abych s sebou nemusel tuze mnoho tahat. Poradte mi, dobroději, ale prosím obratem.

Dále, já nevím, co všechno ještě má věděti mladý muž, který jede do Anglie. Čekám na Vaš dopis jako na paprsek ve tmách. Neopouštějte mne!

Těším se na shledání s Vámi a přivezu Vám Krakatit.

Srdečně Váš

K. Čapek

Jaká je adresa Vašeho bytu, abych Vás po příjezdu mohl navštívit?

(1277) 20. V. [19]24

Milý pane doktore,

děkuji Vám za Vaše laskavé pozvání; myslím dokonce, že ho použiji a že k Vám vpadnu asi 29. t. m. Přijedu asi přes Vlissingen na Victoria, nechám kufr (Mitgepäck, jak se česky říká) klidně na nádraží, nechám se s menším kufříkem dovézt na Waterloo a odtamtud k Vám; budu rád, když si asi dva dny budu moci zvykat v klidu na Londýn, z kterého mám jakousi trému. Od 1. června mám mít pokoj v Berners Hotel. Mluvil jsem tady s Romain Rollandem, který velmi velebil Pen.

Zatím ani nevím, co bych Vám měl napsat; pošlu Vám ještě telegram. Vlák prý přijíždí z Folkestonu před 3. hodinou odpoledne, takže jsem šťasten, že Vaši rodinu nepřepadnu v nějakou nepříhodnou hodinu. Bohužel prof. Mathesius nemůže jet. Škoda.

Zatím Vás srdečně zdraví a těší se na Vás

Váš oddaný

K. Čapek.

Pozdravujte milostivou paní.

(1278) 24. V. [19]24

Dear Mr Vočadlo,

tedy přijedu ve středu 28. t. m., a sice až večer, vlakem přes Folkestone, v 21.28 (nebo spíše 21.55 – neboť údaje jízdních řádů se v tomto bodu rozcházejí) na Waterloo-Station. Je mi líto, že k Vám vpadnu až v noci, ale nemám vlivu na jízdní řád. Kdybyste byl tak neobyčejně laskav a byl na nádraží (ať Victoria, nebo Surbiton), blahořečil bych Vám jako pomocnému anděli. Není-li Vám to možno, bude mne ochraňovat pán bůh a dojedu také. Mám pro Vás určitý literární plán; prosím, připomeňte mi jej.

Srdečně se těším na shledání, a jsem Váš

K. Čapek

(1279) 10. VI. večer [1924]

Drahý pane doktore,

Wells pozval Vás a mne na neděli k sobě do Bishops Stortfordu. Jediný vlak jede z Liverpool Streetu kolem 9. ráno. Tedy to uděláme tak: v sobotu máme ty studenty. Pak se půjdete vyspat ke mně – víte, že tam mám dvě postele, a vstaneme v neděli společně a pojedeme. Mr Wells insists that you shall come. Ze Surbitonu byste se k tomu vlaku nedostal. Tedy platí; je to ostatně nevyhnutelné. V pondělí mne Mr Wells odveze k vlaku do Cambridge. Můžete jet s sebou nebo se vrátit do Londýna, jak Vám bude možno. Zatím udělám potřebná opatření u Mrs Brown, ano? Napište mi, co tomu říkáte. Srdečně Váš

K. Čapek.

Přivezte v sobotu s sebou hned kufřík se vším, co na cestu potřebujete.

(1280) [Notting Hill 12. června 1924]

Drahý pane doktore,

s tím Wellsem to zase nejde. Paní Dawson Scott prohlásila, že musím v neděli k ní na čaj, a už to napsala Wellsovi. Píší tedy Wellsovi, že tam v neděli nepojedem, chce-li, tedy příští

sobotu nebo neděli. – Vlak do Milfordu mi ujel, musím tam jet zítra, a přitom mám zítra dinner s Deanem a divadlo.

Já se zblázním!

Tedy v sobotu se sejdeme. Srdečně Váš

K. Č.

(1281) [4. srpna 1924]

Milý pane doktore Tátoši, drahá milostpaní a Mr Velen,

vědomost dávám, že dnes týden jsem dojel bez úrazu a pohodlně, dále že dr. Štorch už počítá s tou Angloamerickou knihovnou od nového roku, do kteréžto doby nutno připravit aspoň dvě knihy; dále vznáším dotaz, jak to stojí u toho Ernesta Mayera. Nemá-li žádné vyhlídky, prosím, seberte mu jménem autora kus a dejte ho Curtis Brownovi. Dále, Khol píše Selverovi, aby to v tomto případě pro Browna přeložil; má-li Mayer nějaký překlad, ať se pan Selver na věci podívá. Ostatně mu dnes píšu. Hlavní je dostat to z rukou toho Mayera. Od Cooka mám dostat zpátky asi 9 šilinků; nechám Vám je poslat a kupte mi za to antikvárně nějaké eseje Chestertonovy (krom Haeretics, Orthodoxy, Tremendous Trifles a What's wrong) nebo Bellocovy. Mám mnoho všelijaké méně příjemné práce, kombinované se srpnovou leností. Praha je vylidněná a jaksí netečná; nepotěšila mne tak, jak jsem čekal. Ještě jednou Vám pěkně děkuju za všecko a těším se, že mi (oba) napíšete hodně brzo psaní, a mějte se hodně dobře.

Srdečně Váš

K. Čapek

(1282) 2. září [1924]

Milý pane doktore,

píši Vám jen krátce, protože už je skoro půlnoc. S tím Mayerem je to hloupé; asi mu to vezmeme beze všech řečí. Prosím Vás, pošlete mi jméno té Mariánky z Half-Moonu, abych jí

mohl poslat pozdrav. Dále, nechám na Vaše jméno poslat nějaké šilinky od Cooka, můžete mi za ně koupit nějakou pěknou knížku. Dále, mám dobrou překladatelku z angličtiny, paní Breinlovou = Ma-Fa z Lidových novin; hlavně umí velmi dobře česky; chtěla by překládat Bertu Ruck, ale i jiné věci (Galsworthyho, Hergesheimera atd.). Můžete jí hned uložit nějaký překlad. Přemýšlejte co nejdůležitěji na tu knihovnu; je to zajisté daleko důležitější než fonetický slovníček.

Dodatečně se ze mne stává Angloman. – Dostal jsem psaní od Galsworthyho, paní Dawson Scottové a Mr Bona. – Nyní bych chtěl napsat mnoho srdečných věcí pro Vás a pro paní Lidušku, ale jsem už, na mou duši, příliš ospalý; musím to nechat napříště. Tedy, prosím: knihovna, knihovna, knihovna! Napište mi (pro Štorcha), jak byste si představoval pořad prvních 10 knih, aby se to hodně střídalo (Anglie, Amerika, kolonie, nová literatura, stará, romány, povídky, eseje atd.).

A teď dobrou noc!

Už nevydržím déle psát. Pusu Velenovi, políbení ruky paní L. a Vám pořádnou vegetariánskou mrkev.

Srdečně Váš

K. Čapek

(1283) 14. září [19]24

Drahý pane doktore s rodinou,

jelikož už jste, doufám, etablováni zase v Surbitonu, píši Vám vícero věcí, jež mám na srdci. To se rozumí, potrápím Vás celou spoustou žádostí.

1. Věc Makropulos a ta ropucha agent. Vzpomenout si na Miss Evans, že se o to zajímala. Podívat se jedním okem, je-li překlad a jaký. Žádal jsem o to také Selvera, aby se podíval na překlad; ale Vy byste mohl jménem autora vyslechnout toho Mayera, jak to stojí, co s věcí dělal, komu ji nabídl atd. Bude asi nutno mu to vzít, ale Khol a já čekáme na Vaše dobrozdání.

2. Anglické listy. Nevím nyní, zda vycházejí; poslal jsem Selverovi všechny obrázky, Bone mi psal, že hodlá vydat 6–12 listů, ale dál o tom nic nevím. Snad by mohly vyjít v knížce, a v tom případě Štorch-Marien by půjčil štočky všech obrázků. Promluvte o tom se Selverem; myslím, že se s ním beztoho sejdete. Německy už vycházejí a jeden blázen je chce překládat do francouzštiny.
3. Od Cooka máte dostat 9s/6d. Vymrhejte je na Galsworthyho dramata nebo na Chestertona (eseje), dostanete-li je za ty peníze. Příležitostně mi to po někom můžete poslat.
4. Angloamerická knihovna. Velmi to spěchá a bylo by třeba se do toho náležitě pustit. Paní Ma-Fa už překládá Bertu Ruck, do které se zamilovala, a chce Vám ji nabídnout; neznám to, ale prý je to pěkné.
5. Wellsovi jsem psal, ale nedostávám odpovědi. – Jeho Dějiny světa si zamluvil k vydání B. M. Klika, velmi hodný člověk, ale pokud vím, naprosto nemá finančních prostředků, aby to opravdu mohl vydat. Upozorněte na to Wellse (nebo paní Wellsovou) a poraďte, aby Klikovi dali termín, aby to vydal do té a té (krátké) lhůty; nevydá-li to do termínu, ať to zadají jinému – interesentů je dost. – Wells také zapomněl na to, že slíbil Lidovým novinám články; psal jsem mu o tom, ale nemám odpovědi.
6. Napište mně (nebo Štorchovi) plán na prvních 6–10 knížek té knihovny s udáním, na které knihy máte překladatele a jakou jim dáváte lhůtu.
7. Vyříd'te pozdrav milostpaní Lidušce a dejte za mne pusu panu Velenovi, což ostatně uděláte, i když to není za mne.
8. Pozdravujte též Anežku.
9. Sdělte se mnou adresu halfmoonské Marjánky a toho profesora v Cambridgi a pozdravujte ode mne každého, koho uznáte za vhodné.
10. Mějte se z lásky ke mně dobře, trochu ztloustněte a už nikdy nedělejte fonetický slovníček; nestojí to opravdu za to.
11. Zřekněte se vegetariánství a pište vsedě.
12. A napište mi hodně brzo, co možná obratem, pěkné nejméně dvanáctibodové psaní. Napište mi, co nového v literatuře.

Srdečně Váš

Karel Čapek

(1284) [Asi 15. října 1924]

Milý pane Oto,

píši Vám jen stručně, v redakční věci. Prosím, napište pro Lidové noviny nekrolog Tomáše Hardyho; je stár a nevíme dne ani hodiny, zkrátka ať je to připraveno. Honorář dostanete, hned jak pošlete rukopis.

Dnes ráno jsem Vám poslal Anglické listy; poslal jsem je také všem známým, tedy Shawovi, Wellsovi, Chestertonovi atd. atd., ovšem i mamince Scottové a také Mary Campinové; je to jaksi revanš za všechno pohostinství.

Mrzí mne, že ještě jste se nedohodl se Štorch-Mariem stran podmínek vydávání. Napište mu, ať sdělí, jak chce platit honorář autorům a překladatelům, a pak už se do toho můžete pustit.

Příště ve větším poklidu napíšu více.

Pozdrav milostpaní Lidce a Velenovi.

Srdečně Váš

Karel Čapek

(1285) V Praze, 14. listopadu [19]24

My dear Vocaldo,

mohu Vám sice jen stručně psát, ježto za půl hodiny odjíždím do Brna; nu, budu psát, pokud čas stačí. 1. V zajetí babylónském bylo velmi živě oreferováno, kritika v Národní demokracii, tři články v Přítomnosti a potom v tom listě, jehož jméno jsem už zapomněl, a ve třech jiných revuích, už nevím, kterých; chtěl jsem Vám ty články poslat, ale zapomněl jsem je vystříhat tak, jako zapomínám vystříhovat články o sobě. Jeden jsem odněkud vystříhl, abych Vám jej

poslal, ale nevím, kam jsem jej založil. Vcelku čilá diskuse a většina souhlasu s mírnými výhradami. 2. Makropulos je odňat Mayerovi a dán Curtisi Brownovi. Víc nevím, a co mi Khol o tom říkal, jsem už zapomněl. 3. Zůstaňte na názvu Angloamerická knihovna ze striktních důvodů knihkupeckých; a propána, začněte s tím už! Start, if you please! 4. Řekněte Císaři pánu, že Krakatit chce překládat Hyde; pohříchu nevím, kde teď Hyde je. 5. Můj dojem z Anglie je silně pokažen tím, že Wells mi vůbec neodpověděl na dva dopisy a knížku, Seton-Watson na dva dopisy a knížku; ovšem víckrát už psát nebudu. Pořád dokonale vlídný je Galsworthy, Bone (a vůbec Manchester Guardian) i paní Dawson Scott; ostatní jsou stejní surovci jako my Češi. 6. Aha, víte-li Hydovu adresu, sdělte s ním laskavě, že o Krakatit se zajímá ten G. Bles; blíže Císař. 7. Posílám dva obrázky, Karel Capek by himself. 8. Zakládáme regulérně Penklub; nejdříve pozveme asi Galsworthyho. 9. Peroutka by měl rád od Vás nějaký článek pro Přítomnost, anglistický, anglosaská životní kultura a takové krámy. Přimlouvám se. – Co mne se týče, stal jsem se tasemnicí; vycházím dvakrát týdně v člancích. Jinak jsem zdráv a poněkud nespokojen sám se sebou. Rád bych zase začal dělat něco pořádného, ale odkládám to, až se odstěhuji do domečku, což se pořád jaksi protahuje a odkládá z velmi hnusných příčin, jako kanalizace, vodovod atd. V Anglii by to tak dlouho netrvalo. – Měl bych ještě mnoho na srdci, ale můj čas už vypršel. Pozdravujte Master Velen, Mistress Lidušku a Váš nový home; na mou duši, rád bych se jel na Vás podívat, ale když to nejde.

Mějte se dobře, milý zlatý pane doktore, a hodně brzo mi zase napište.

Srdečně Váš

Karel Čapek

(1286) 16. XII. [19]24

Milý pane Tátoši,

už jsem Vám dávno chtěl psát, ale je to se mnou jaksi beznadějně; denně píší asi čtyři dopisy, a přitom těch, které mám teprve psát, je denně víc. Nevím, jak to přijde.

Předně Vám děkuji srdečně za poslané knížky; jsou to nemlich ty, po kterých jsem toužil. Za druhé Vám přeji krásný Christmas s pudingem, trdlowcem, jmelím, dárky a jinou rodinnou

radostí; item milostivé paní Lidunce a milostivému pánu Velenovi z Velenovic a na Velenohavicích.

Za třetí s Vámi sděluji, že jste rozpoutal celý boj o orientaci; teď do toho ještě vlezl Šalda, i odpusť Vám bůh, že jste galvanizoval tuto bytost k článku, který jsem pohříchu nečetl a číst asi nebudu.

Za čtvrté, na Vaše nezbedné otázky odpovídám, že jsem se narodil v něčem, co není ani vesnice, ani městečko, nýbrž místo poutní a svaté, proslulé zázračnou Panenkou Marií a špatným uhlím. Pro můj vývoj měla větší význam, a sice nesrovnatelně, ovšem Paříž nežli Berlín, protože v Berlíně jsem chodil jen na univerzitu, kdežto v Paříži do všech možných barů. Jsem asi důkladný nosorožec, protože nad Hydovým článkem mě vůbec nenapadlo, že bych se měl cítit dotčen. Hyde se mi omlouvá zmateným dopisem, patrně jste jej strašně poděsil. Člověče, Vás bych potřeboval tady, abyste se za mne rozčiloval na věci, které se o mně píší v jazyce českém.

Nemluvil jsem už delší dobu se Štorch-Mariem; doufám, že vše je v pořádku a že 2. ledna 25 vyjde první svazek velkolepé Angloamerické knihovny jako první dokument nové anglosaské orientace. K čemuž Vám předem gratuluji.

Místo Wellse mi konečně odpověděla paní Wellsová, zcela businesslike. Jinak v korespondenci zůstávám s maminkou Scottovou a Mr Galsworthym, kterého jsme právě pozvali do Prahy; a ovšem s dobrým rudolícím Škotem Bonem, který sem také hodlá přijet. Penklub živě zakládáme; zatím žádáme o pořádnou subvenci, jíž se vše v Československu počíná a obyčejně také končí.

Můj krásný angorský kocour Vašek včera v noci pošel, otráven jednou služkou z domu. Můj domek už stojí, ale naneštěstí k němu nevede žádná cesta, takže se nemůže obývat. Jinak přestal jsem býti spisovatelem a stal jsem se tasemnicí, jež vychází po člancích; týdně vyjdou dva až tři články, ale hlavička ne a ne vyjít ven. Je to hrozné, už bych rád začal s něčím pořádným.

V revui Apollon přeložili Dyboského článek o RUR a o Hmyzu; ten chlapík to moc pěkně napsal, budete-li mu psát, poděkujte mu za mne.

Málem bych byl zapomněl přát Vám šťastný a veselý nový rok.

Měl byste napsat nějaký pěkný článek pro Přítomnost; žádnou filozofii, ale něco pěkně ze života.

Anežce také přeju k Ježíšku a k novému roku to nejlepší (– mládence?).

Srdečně Vám tiskne a milostivé paní Liduše líbá ruce

Váš

Karel Čapek

(1287) 29. 1. [19]25

Milý pane doktore Tátoši,

děkuji Vám za Vaše milé psaní; moje odpověď bude asi kratší, ale zato ji nebudu psát natřikrát. Tedy Penklub bude mít asi za 14 dní první a zakládající valnou hromadu, načež se bude bouřlivě domáhat státní subvence. Galsworthy, kterého jsme pozvali, považuje z neznámých důvodů Sicílii za zdravější pro svou paní, než je Praha; Shaw dal z čirého nevkusu přednost Madeiře a Chesterton konečně odpověděl rozkošně kajícím dopisem, že by strašně rád přijel do Prahy, ale drobet později, anžto zrovna zakládá jakousi revui. Je to škoda, protože by bylo pěkné zahájit Penklub nějakým pořádným Angličanem. Drinkwater bude slušně přijat, dá-li mi včas vědět. Poněvadž mi Drinkwater v Londýně říkal, že napsal jakousi oslavnou báseň na naše osvobození, prosím, sedněte na kůň a tryskem se pusťte za řečenou básni (snad o ní budou mít povědomost na legaci, nebo ji nějak opatří přelaskavá paní Dawson Scottová); zjistěte především, jestli jsem se nějak nepřeslechl a existuje-li vskutku podobná báseň. Přijede-li sem Drinkwater, bylo by dobře ji přeložit a dát do novin. – Děkuji za nabídku kočičího knight-errant; už se u mne definitivně usadil jiný takový knight a zaujal místo drahého nebožtíka; přesněji řečeno, je to spíše knightice a velmi se mi zdá, že se v nejbližších týdnech pokusí nahradit úbytek koček přivoděný světoznámým budějovickým krveprolitím. – Co se týče Vaší dobré vůle překládat některé mé články, jste opravdu příliš laskav; dopustíte-li se této pošetilosti, snad Vám dobrý James Bone poradí, kam to umístit. Co se “Věci” týče, dělejte, pěkně prosím, co pokládáte za vhodné; ovšem Selver to má ode mne jaksi slíbeno, ale vskutku nevím, chce-li to překládat, nebo proč to vázne. Nevím vůbec nic a v této nevědomosti doufám jednou odevzdaně skonat. Myslím, že byste se pěkně poděkoval, kdybyste měl opravovat Krakatit; holenku, ono se to při čtení nezdá, ale je to tlustá kniha; já

vím, jak jsem ji prokrel při korekturách. – Ted' vyjde znovu Pragmatism, pošlu Vám jej. Anglické listy už vyšly ve druhém vydání, lidi jsou na Anglii jako na turecký med. Nevím, zda už vyšly nebo vůbec vyjdou anglicky; nějak to dlouho trvá. Byly citovány také v Americe a překládány do Frankfurter Zeitung a Arbeiterzeitung, což dokazuje výtečnost a oblibu Anglie ve světě. Velmi mne těší, že Velen už mluví; jenomže nepíšete, zda mluví anglicky nebo česky. Jedna Angličanka (z Cornwallu) mne trápila tři dny; vždycky ráno přišla, lehla si u mne na sofa a kouřila po celý den jako fořt; myslím, že v Cornwallu jsou zvláštní národní zvyky. Byl tu také Ivor Brown, dramatický kritik z Manchester Guardianu; dost se mu pražské divadlo líbilo, ale je to trochu nudný patron s nevyspalýma očima. – Těším se na Angloamerickou knihovnu; pak budu moci klidně umřít. Mám zrovna doma několik amerických knížek (Cabell a Anderson); jsou-li dobré, napíšu Vám o nich. – Děkuji Vám co nejsrdečněji za Váš vánoční dárek, za pěkného Chestertona, a rovněž za Váš článek ve Slavonic Review, jenž byl citován také v Times Literary Supplement. Jenže není pravda, že jsem dramatik; jsem obyčejná tasemnice, jež vychází po člancích; ovšem hlavička dosud nevyšla. Vskutku, píšu jen samé články; mám pocit, že to není ta pravá práce: unaví člověka, ale nenasytí ho vnitřně. Mýlíte se, myslíte-li, že Váš článek pro Frintu vyjde dříve než za sedmnáct let; říkal jsem Vám pořád, že to nespíchá. – Tak pozdravujte pěkně paní Lidku, zlatoústého a libomluvného Master Velen, Anežku, dr. Císaře, Selvera, Mary Campin, Hyda, anglického krále, Neznámého vojína a lorda Roseberyho a vzpomeňte si na mne brzy pěkným psaním; pomněte, že zůstáváte nejsilnějším poutem, jež mne víže k blahoslavené Anglii.

Srdečně Váš KČ

(1288) 16. III. [1925]

Milý pane doktore Tátoši a milostivá paní,

píši po delší době, protože jsem měl mnoho co dělat, i když jsem nic pořádného nenapsal. Ale kdybych to bral po pořádku:

1. Ovšem Pen byl dávno založen, ale ustavil se teprve 15. února, zvolil mne nehodného předsedou a zahájil horečnou činnost tím, že si vynutil na dvou ministrech a prezidentovi slib stálé subvence, sehnal už na sto členů a na první klubovní večeři bude hostit osobně pana prezidenta Masaryka; mezi členy jsou i ministr Beneš, ministr Markovič, primátor Baxa a tak dále. Z čehož je zřejmo, že bylo velmi důležité vejít v akutní stav činnosti. – Prezident

Masaryk bude u nás hostem 30. března; bude to na počest jeho 75. narozenin. Tak mi napadá, že by bylo hezké, kdyby Penklub v Londýně mu poslal blahopřání (snad na mou adresu), tj. míním jen telegrafický pozdrav jako prvnímu letošnímu hostu naší odbočky a patronu, příznivci a protektoru pražského Penklubu. Co myslíte, nemohl byste se o tom zmínit matce pluku paní Dawson Scottové?

2. Štorch mi ukazoval Váš program pro Angloamerickou knihovnu. Je to pěkné; mám tu nějaké americké romány, o kterých Vám napíšu později. Jen mějte dostatečný počet překladatelů. Doporučuji Vám prof. Karla Krause (výborně překládá pro Čin) a paní Stašu Jílovskou (pro věci bez slangu, překládá dobře). – Slečně Scottové ještě budu psát k její svatbě.

3. Bles mi poslal Lettres from England, a dnes už jsem dostal z nějakého Press-Cuttingsu dva výstřižky, z Daily Herald a Evening Standardu. Prosím Vás, pana dr. Císaře a Mr Selvera, abyste mi laskavě vystřihli, co tu a tam najdete; to je zvláštní, člověk se nemůže zbavit jistého zájmu o věci, které kdysi napsal a se kterými tedy vlastně už nemá co dělat. –

4. Jak se zdá, bude Penklub hostit v květnu Mme Curie a Rosny mladšího. Angličana nemáme dosud žádného, Galsworthy zatím odřekl, Chesterton neurčitě slíbil na příští podzimek, Shaw asi nepřijede; slíbil přijet Mr Bone a Mr Squire, ale ještě nevím, co z toho bude.

5. Budu se už asi brzo stěhovat do vlastního domečku, myslím tak v polovici dubna. Bude to tam pěkné, až na to, že tam ještě není vůbec žádný přístup, leda balónem. Ale doufám, že už od léta tam budu moci pohostit kteréhokoliv sebezpykanějšího Angličana.

6. Pozdravujte pana Vlena, který toto ještě čisti nebude, i výtečnou slečnu Anežku, a uvidíte-li dr. Císaře a Mr Selvera, tedy že jim budu brzo psát.

7. A tu Angloamerickou knihovnu spust'te už co nejhorlivěji.

8. A přijed'te se někdy podívat do Prahy.

9. Vaše Babylónské zajetí se ještě pořád v tisku diskutuje, onehdy zase v Nové svobodě.

Yours sincerely

Karel Čapek

10. Obrátí se na Vás prof. Šusta, který chce jet do Anglie a potřebuje navázat jisté univerzitní styky.

(1289) V Praze, 28. V. [19]25

Drahý pane doktore,

děkuji Vám za Vaše dopisy a omlouvám se, že jsem tak dlouho nepsal; stěhoval jsem se totiž, a teď už jsem usazen v novém domečku uprostřed přírodní nádhery rozkopaných kanalizací, plynových vedení, štěrkových cest a podobných poněkud neschůdných známek rostoucí Prahy. Posílám Vám pláněk, abyste ke mně trefil, až přijedete do Prahy. To víte, takové stěhování do pustin člověka zaměstná.

Tak Mr Bonovi jsem už psal, že za nic nemůžu. Jsem rád, že Anglické listy mají jakýsi úspěch přesto, že je tam řeč o trusu divokého lososa; jen bych rád autenticky věděl, je-li už druhé nebo třetí vydání, – Bles mi už psal třikrát, ale o této okolnosti se jaksí nezmínil, a já se ho nechci ptát. Není žádné praktické možnosti, jak to zjistit? – Teď se hlásí Macmillan (americký) o vydání Absolutna; a Mr Colles z Londýna mne poněkud kárá, že jsem pro Anglii své věci zadal malému nakladateli; to prý nic není.

Včera jsme měli večeři Pen s prof. Bouvierem ze Žnevy a prof. Bakerem z Yale-University. Bylo to velmi pěkné, prof. Mathesius was the chairman; vůbec ujímá se to. – O “Věci” nevím nic dál, prý se bude hrát (podle novin) v Americe, ale kde a v jakém překladu, to nevím. Vede se mi dosti dobře, až na to, že bych potřeboval mít jedno nebo dvě dramata, abych mohl zaplatit dluhy. Nejhorší je, že nemám vlastně pokdy na psaní.

Těším se už na Angloamerickou knihovnu. Jen to pak vydávejte rychlým tempem. Odporučuji Vám za překladatele stylisticky těžších věcí prof. Karla Krause, Královské Vinohrady, Obecní domy na Floře.

Přijedte brzo do Prahy i s paní Liduškou, a jinak působte statečně a chvalitebně in benedicta Anglia. Vaše Babylónské zajetí udělalo velmi široké kruhy na našem rybníku; chybujete, že neseďte u psacího stolu a nepokračujete, nikoli po stránce historie a kritiky, nýbrž po stránce přítomnosti a kulturních i morálních kladů naší orientace. Dál, Tátoši, musíte dál!

Mathesius vydal pěknou knížku Kulturní aktivism. Musíte ji číst; a hlavně musíte sám něco psát, a ne jenom pro Nové Čechy.

Pozdravujte Mr Velen, jenž zajisté je zázrak stvoření, Mrs Lidušku a perlu Anežku.

Váš upřímný

Karel Čapek

(1290) [Po 9. červnu 1925]

Milý pane doktore,

aniž bych se Vás byl dříve, jak slušno, otázel, zda souhlasíte, požádal jsem Mr Geoffrey Blese, aby Vám poslal Hydův překlad Krakatitu; a nyní Vás pěkně prosím, abyste jej jedním, dvěma nebo případně čtyřma očima laskavě přečetl – třeba jen zběžně, abyste zjistil, není-li tam například na stránkách trus divokého lososa. Můžete mou prosbu s ošklivostí odmítnout. Prohlašuji, že není protivnější práce nežli číst cizí rukopisy. Ovšem Vy jste zvrácený člověk a snad Vás to bude aspoň půl hodiny bavit.

Prosím Vás, upozorněte matku Dawson Scottovou, že přijede do Londýna z našeho Penklubu prof. Šusta a že je to a distinguished author and historian and ancient Minister of Public Instruction.

– Bles mi psal, že prodal už 3600 výtisků Listů a že právě chystá jakési kožené vydání.

– Khol skutečně udělal chybu, protože těch 20 £ má ve svých knihách; na druhé straně však věc nikterak není fér, protože jsme nedostali ani kontrakt (!), ani autorské výtisky (!) a u těch 20 £ nebylo udáno, za kolik výtisků to je, zkrátka anglický editor nejednal nijak businesslike. Proto pořád naléhám, aby všechno (zejména smlouvy a podrobné účty) šlo rukama Kholovým, aby aspoň někdo věděl, jak to stojí; ale pan Selver chtěl vždy jednat, jako by měl jakožto překladatel neomezené dispoziční právo. Je to holt trápení; nebožtík Kosmák to měl aspoň pohodlnější. Teď dostáváme skvělé oferty na vydání knih z Ameriky (Macmillan Grant & Grant), ale zas je tu v cestě ten Bles. Nejlépe nestarat se o to a trávit svůj život v nevinosti. Ať to udělá Khol, no ne?

Penklub nás dost zaměstnává, ve čtvrtek máme zase Rosnyho a snad Przybyszewského, minulý týden tu byl nějaký Caldwell z Kanady a Lo Gatto z Říma, a tak je pořád něco; a ještě chcete, pošetilče, abych jezdil do Paříže. Místo toho sedím doma a počínám zas něco psát pro divadlo; ale o tom se ještě nemluví.

V těchto dnech mne (pěti hlasy proti čtyřem) zvolili do Akademie vedle Jana Havlasy a Emila Trévala; rozumí se, že jsem volbu nepřijal. Těším se, že Vás rozhodně uvidím, až přijedete do Čech; ale sakra, v srpnu budu možná někde v horách nebo kde; nu, přijel byste tam za mnou, že? Pozdravujte prof. Dyboského

a paní Lidušku

a Mastera Vlena

a Anežku

a pana Lavrina

a paní Dawson Scott

a prof. Šustu

a Císaře

a všechny lidi dobré vůle.

Váš oddaný

Karel Čapek

(1291) [Asi červenec 1925]

Drahý pane doktore,

ztratil jsem někde Váš dopis i s adresou; po dlouhém přemýšlení se mi zdá, že se ta Vaše obec jmenuje buď Spálené Poříčí nebo Sedlejšovice – zkusím to se Sedlejšovicemi. Chci Vám jenom napsat, že jsem v Praze a že se velice těším na Vaši návštěvu. Posílám Vám plánek, podle kterého mne můžete nalézt; a pak si všechno povíme. Já totiž daleko raději mluvím nežli píšu.

Tedy jistě Vás čekám a těším se a zabívám pro Vás všechny své duševní tučné berany. Hlavně na shledanou!

Upřímně Váš

Karel Čapek

(1292) [Praha 16. října 1925]

Drahý Mr Vočadlo,

byl jsem mimo Prahu (no, na Šumavě), takže Váš list na mne čekal. Pozítří zase jedu na Moravu, ale po dvacátém už budu v Praze, a sice nadobro, takže, doufám, se tam bezpečně dočkám Vaší návštěvy. Přijďte za mnou ke mně, kdykoli je Vám libo; v pátek odpoledne jsou připouštění jen mužští. Těším se na Vás; tak jen jistě mne vyhledejte!

Upřímně Váš

K. Čapek

(1293) [Asi říjen nebo začátek listopadu 1925]

Milý pane doktore,

tentokrát Vám píši narychlo jen pár slov. Nahlídnul jsem do Hydova překladu Krakatitu; je tam řada omylů, jež porušují a místy obracejí smysl. Prosím, požádejte pana Hyda, jehož adresu jsem ztratil, aby ohlásil u firmy Bles a americké filiálky Macmillanovy, aby s druhým vydáním Krakatitu vyčkaly na některé korektury, jež on dodá. Přečtu si nyní celý překlad a zatrhám místa, kde se mi některá nedorozumění zdají vážně rušivá; knihu Vám potom pošlu s prosbou, abyste řečená místa s panem Hydem prošel. Lituju velice, že mi nebyly poslány nátisky předem; vidím, že budoucně budu si vždy muset provádět revizi překladů. Doufám, že mi tu laskavost uděláte a pomůžete opravit dotyčná místa; budu hledět, aby korektur bylo málo, neboť to přijde draho; snad budu nucen sám nést škodu. – Jinak není nic nového; jsem zrovna silně nachlazen a následkem toho dvojnásob nešťastný.

Upřímně Váš

K. Čapek

(1294) Praha, 29. XI. [19]25

Drahý doktore Tátoši,

včera jsem Vám poslal anglický výtisk Krakatitu, ve kterém jsem zaškrtnal červenou tužkou, co se mi nezdá; prosím Vás snažně, abyste zaškrtnaná místa srovnal s originálem a označil si z nich ta, která dle Vašeho soudu skutečně porušují smysl. To víte, autor to nemůže dobře posoudit; co lze bez následků pro smysl a cenu knihy nechat stát, i když je to chybné, to nechte stát a požádejte za mne pana Hyda, aby pro druhé anglické i americké vydání opravil jen ty chyby, které po Vašem soudu knihu hyzdí. To víte, nakladatelé to mají stereotypováno, takže každá oprava znamená znovu vysázet a stereotypovat celou stránku. Budme tedy skromní v opravách a zakročme jen tam, kde je to skutečně nutné. Víím, že v tom mohu se spolehnout na Váš vkus i Váš chvalně známý jemnocit. Příště ovšem budu žádat, abych dostal proofs všech překladů; je to pro mne hodně nemilá práce, ale což dělat. Bohužel musím říci, že teprve nyní se hluboce ukláním překladům pana Selvera – přes některá nedopatření. Můj milý pane, musíme hledět s ním vyjít, nebo nepočítat na překlady z češtiny. Těším se na Váš překlad Trapných povídek; nemohu si jen vzpomenout, kde tam mám něco o syfilidě. – Váš dopis odevzdám při nejbližším setkání Kholovi, aby zakročil u Miss Patching. Makropulos bylo zatím s úspěchem hráno v Kalifornii – bez našeho vědomí. Dále o to kabeluje jeden americký manažer. O Pen Vám snad napíše Khol. Místnosti ještě nemáme, členů asi 100, zájem stále živý.

Těším se už na Angloamerickou knihovnu... To aspoň bude kousek pozitivní práce.

Z nachlazení jsem se už poněkud vyhrabal. Zítřka jsem zván na večeri k panu prezidentovi, i řeknu mu, že Angloamerická knihovna už je ready.

Ta politika mi tak neleží na srdci; horší je, že se pro samé korektury a fušky (jako byl ten překlad Krakatitu) a finanční starosti nemohu dostat k pořádné práci. Teď vydám dvě knížky fejetonů; nic vážného. Ty volby mi tak neležely na srdci, čekal jsem přesně, že to tak dopadne; ale to víte, chvílemi se člověk musí o něco prát.

Děkuju Vám upřímně a bratrsky za všechnu starost, kterou si se mnou a s plody ducha mého dáváte. Až budete příště v Praze, očekávám, že si na to dáte víc času a že Vás víc užiji. Cesty k nám už jsou poněkud lepší, aspoň pokud mrzne.

Tak tu věc s Hydem, prosím Vás, brzo a taktně proveďte, aby mne druhé vydání už nemučilo; a pozdravujte paní Lidušku a Master Vlena a dr. Císaře. Ještě jednou Vám vřele a za všechno děkuju

a jsem Váš

Karel Čapek

Ty knížky Vám ovšem pošlu.

(1295) [Asi 8. prosince 1925]

Milý a drahý pane,

1. smím-li prosit, tedy ať pan Hyde ty nutné opravy nechá provést in the next impression, zkrátka co možno nejdřív; ať je hned pošle oběma nakladatelům. Příště ovšem budu hledět provést korektury před vyjitím; takhle na ten anglický překlad budu možná ještě doplácet.

2. Pan Khol bude psát Curtis Brownovi, aby Vám zkrátka poslal jednu kopii. Včera prý Vám Khol psal.

3. Štorch-Marien dělá hlouposti; vydává pitomé knihy; pozval jsem si ho, abych mu vynadal, a možno-li, napravil hlavu.

4. Trapné je sice, že to vyhráli lidovci, ale neméně trapné je, že to vyhráli také čeští socialisté a komunisté; za to ovšem nemůže ani zatrápený Chesterton, ani pan Peroutka, ani Váš oddaný služebník.

5. Až Vás přejde oprávněná a spravedlivá hořkost, shodneme se jistě i v tom bodě, že pan Selver dělá aspoň drobátko míň chyb než pan Hyde. Kdyby pan Morison (nebo pan Wadsworth, který je opět v Praze) se chtěl vychovat v překladatele z češtiny, provolal bych mu "Sláva"; ale zatím s důvěrou kladu svou hlavu v klín paní Vočadlové.

6. Nezapomeňte, že jste slíbil do archívu Lidových novin napsat článek o Hardym. Teď, když stonal Kipling, jsem si na to zase vzpomněl.

7. Snad Vám a paní Lidušce budu moci k Ježíšku poslat dvě malé nové knížky jako formálnější projevený dík za všechnu Vaši a její laskavost.

Upřímně Váš

Karel Čapek

(1296) [6. ledna 1926]

Drahý pane doktore a rodino,

přeju Vám ještě jednou “šťěstizdraví”, protože je zrovna Tří králů a vhodná doba ke koledě. Dále Vám děkuji za Vaše milé psaní a Vaši nesmírnou vlídnost. Dále psal mi Štorch-Marien, že ten Chestertonův Dickens má vyjít v té první desítce, z čehož soudím, že se s ním smířil; což by bylo jen dobře. Co se Chestertonových románů týče, jsou přeloženy snad všechny. Kdo tak špatně překládal toho Wellse? Musíte mít dobré překlady, už aby se dal dobrý příklad; v překladech se u nás teď pášou veliké neřesti. Rose Macaulayovou by chtěla překládat paní Ma-Fa, jež umí dobře anglicky i česky; můžete jí psát c/o Lidové noviny, Praha.

Byl u mne v těchto dnech z Londýna pan Hanč se vzkazem od Selvera a se sdělením, že Bles chce vydávat sérii českých románů. Zamyslel jsem se nad tím hluboce a usoudil jsem, že by to mohly být tyto romány:

Šrámek, Stříbrný vítr nebo Tělo

Herrmann, U snědeného krámu

Svobodová, Pokojný dům

Durych, Sedmikráska (velmi spanilá věcička)

Čapek Chod, Kašpar Lén nebo Turbina

Nováková, Děti čistého živého.

What do you mean?

Dále jsem Vás chtěl pokorně poprosit, zda byste mi nemohl laskavě opatřit některé anglické knihy, a sice:

Bertrand Russell, The ABC of Relativism (nikoliv of Atomism).

Dále z edice Kegan Paula

The Future of Machines (nebo Industry)

The Future of Medicine

The Future of Biology

a ještě některé jiné z téže edice, krom Budoucnosti ženy a Budoucnosti poezie, protože tyto věci zaručeně žádnou budoucnost nemají. Však Vy už znáte, co mne tak zajímá.

Dále nějaké zvláště pěkné eseje od Charlesa Lamba a od J. C. Squirra (tento u Heinemanna, nějaké obecnější eseje od tohoto). Divadlo, prosím, žádné; od té doby, co zase cosi takového píšu, nemohu divadlo ani vidět.

Vůbec, jak vidíte, rád bych se poučil, jak se mají dělat dobré eseje (vyšly nějaké eseje od Shawa? ty bych také chtěl!), a víte-li o něčem, co by mi mohlo dát příklad, kupte mi to prostě. A všecko, co koupíte, dodejte laskavě panu Hančovi a pozdravujte ho ode mne a on mi to pošle diplomatickým kurýrem, takže s tím nebudete mít žádné starosti. A účet mně laskavě pošlete a připočítejte k tomu, co jsem dlužen za knihy dr. Císaři, a já Vám to pak poukážu přímo od Curtise Browna, abych to nemusel posílat odsud. Ale je-li Vám to nemilé, tak nekupujte nic a řekněte právem, že byste byl blázen, abyste mařil čas u knihkupců. Tak.

Zatím se mějte dobře, pozdravujte srdečně paní Lidušku a požehnejte za mne Mr Velena. Doufám, že zas mi brzo napíšete.

Upřímně Váš

Karel Čapek

(1297) [Asi 6. února 1926]

Milovaný pane doktore,

děkuji za knížky, které jste mi poslal, a těším se na ty další, až je dostanete; a nezapomeňte mi poslat účet. Pokusím se zodpovědět Vaše poslední dopisy, pokud lze:

1. Trapné povídky lze snad přeložit “painful” nebo “unpleasant”;
2. nesahejte mi na Vančuru; mám ho rád, stejně jako Durycha; myslím, že mi po té stránce není pomoci;
3. k první desítce Vám blahopřeji; zítra se pokusím napsat jakési reklamní říkání pro Rozpravy Aventina; nevím, co mi vnuke Exeterský Hospodin. Těším se, až načnete druhou a třetí desítku.
4. Co se těch dvou povídek, zadaných Selverovi, týče, tím se dále nezaměstnávejte; měl autorizaci jen pro publikaci revuální, jelikož nežádal o všechny povídky; tedy pro knížku je to volné a Vás se to netýká.
5. Se Selverem vůbec, to je holt taková věc. Je to protiva, ale i kdybych ho nepotřeboval já, může být dobrý jiným údům české literatury, a tudíž je nutno mu mnoho odpouštět. Překvapuje mne, že jako vegetarián máte takový vztek na něj; mínil jsem, že jen my masožravci máme takové divé a krvelačné city.
6. Co se překladatelů pro Standard Library týče, doporučoval jsem Vám prof. Karla Krause (Vinohrady, Flora, Obecní domy), dále paní Ludmilu Vočadloovou (Elm Nook, Weston Park, Thames Ditton, Surrey, England, Europe, Earth, Cosmos); mohl bych doporučit též dr. Adu Hoffmeistera (Spálená ul., dům U diamantu), z amerického pak Josefa Macha na legaci v Římě (ale to je bohém, jinak skvělý chlapík s americkou minulostí), slečnu Rokytu Kučerovou (Vršovice, radnice, sociální péče), paní Evu Horlivou (sestra paní Ma-Fy, pro lehčí věci) a snad by se našlo i víc lidí; neříkejte tedy, že Vás opouštím.
7. Krakatit vyšel u Blesa proto, že si o to řekl dříve; Macmillan přišel teprve, když už se Krakatit sázel.
8. Stran Trapných povídek Vám Khol psal, abyste je ukázal nejprve Macmillanovům, a kdyby to nechtěli, dal to (skrz paní Dawson Scottovou) tomu panu Collesovi; doufám aspoň, že Vám to stařík Khol tak psal.
9. Ano, souhlasím; máte zcela pravdu.

10. Naprosto ne; odporuji, i když marně.

11. Ale ano, Standard Library je výborné jméno. Zítra pro ni napíšu ten článek.

12. Věc Makropulos se hrála v Americe, v neznámém překladu a bez našeho povolení.

13. Přijde na to. –

Vyčerpav tímto zhruba Vaše otázky, stížnosti a protesty, chci ještě napsat aspoň tolik, že mám jet na podzim do Ameriky; to víte business; ale za vidění to stojí, už proto, abychom se začali bránit proti zamerikanizování. Ale nevím ještě bezpečně, uskuteční-li se to. Jinak pokojně bydlím, dnes večer jsem například instaloval tatimu krystalovou stanici. Selver (zas Selver!) mne žádal, abych psal pro Saturday Review dopisy o českém kulturním životě; odmítl jsem zprvu, ale pak jsem si řekl, že bych nepsal žádnou kroniku, nýbrž takové portréty našich spisovatelů, a že bych k nim sám kreslil podobizny a že by to mohlo současně vycházet v Anglii, Americe, Německu, Maďarsku, Polsku atd. Co tomu říkáte? Už jsem si znovu nakreslil Březinu, byl jsem u Bezruče a udělal bych si i ostatní, a k tomu bych napsal články. Já myslím, že by to šlo. Jak vzniká divadelní hra chce přeložit pan Wadsworth pro jakýsi anglický magazín. Považte, nějaký mynheer Warendorf chtěl překládat Krakatit do holandštiny z překladu Hydova; požádal jsem ho, aby počkal na překlad Pickův. No, ono je toho ještě moc, co bych Vám mohl psát, ale už je pozdě, musím jít spat. Tedy netrapte se pro Standard Library, bude to stát za to, je to velké dílo; napište něco pro Přítomnost a pozdravujte Mrs Lidušku, jakož i Mr Velen. Chesterton snad přijede na sokolský slet do Prahy.

Upřímně Vám tiskne ruce Váš

Karel Čapek

(1298) 29. VII. [19]26

Milý pane Tátoši,

jak jen Vás mohlo napadnout, že bych se na Vás vůbec mohl zlobit? Předně není proč a za druhé to jaksí ani nejde. Ale jsem jenom zvířecky nepořádný v dopisování, což Vám zajisté není nic nového. Zato odpovídám nyní najednou na nějaké Vaše tři nebo čtyři dopisy. Tak tedy:

1. Se sletem jsem měl zajisté své potíže, byla tu hrůza cizinců, Pen měl asi 60 cizích hostů všech jazyků, zejména těch, kterými nemluví. Pan Stephen Graham se choval mravně, jen jaksi urazil ostatní Slované, což Jan Masaryk na místě šikovně korigoval. Dále byl u nás W. Steed a mnoho jiných. Už o tom raději ani nemluvíme. Buď bohu chvála, že na 6 let bude pokoj.
2. Ty Vaše kulturní zprávy vyšly a budou vždy vřele vítány – jen houšť a hodně pravidelně. Můžete je posílat vždycky na mne.
3. Máte pravdu, ale jen zčásti.
4. Mátušku Dawson Scottovou pozdravujte, budete-li ji vidět, a nějak obratně jí připomeňte, aby nám konkursní podstata po tom zloději Collesovi vyplatila celých 100 %, jinak že budeme mít o Anglii špatné ponětí.
5. Trapné povídky budou se vždy potkávat s trapnými okolky, to už je v jádře věci.
6. Na toho Shawa jsem ovšem nevzpomněl. Pen poslal telegram a teprve zítra nebo pozítří vyjde v Lidových novinách entrefilátka.
7. To je všechno, nač jste se mne tázal. Letos asi nepojedu nikam, tj. udělám si jen několik menších výletů. Jinak nedělám zhora nic, jenom zahradničím a hlavně pěstuju kaktusy ze semínek, což je veliký špás. Odporučuju. Půjde-li to takhle dál, nechám literatury a věnuji se zahradnictví – rozhodně spíš zahradnictví než politice. – Z té Ameriky patrně sešlo, prý to bude filmovat Ufa v Berlíně – pořád ti Němci! – Byl tu Císař, a Jan Masaryk si Vás chválil, a pan Clerk si na Vás také onedlou vzpomněl. – Politika je u nás teď tuze ošklivá, je to až nebezpečné. Nu, přijedete-li v srpnu do Čech, zajisté se u mne stavíte a povíme si o tom všem více. Zatím pozdravujte upřímně paní Lidku, složte poklonu za mne Mr Velenovi a zas mi brzo pište.

Upřímně Váš

K. Čapek

(1299) [Před vánoce 1926]

Milý pane doktore,

zůstal jsem Vám tuze dlouho dlužen odpověď (ostatně “dlouho” a “dluh” mají patrně stejný kořen, ne, pane filologu?). Vězte tedy, že jsem velmi dřel, dokonáváje a proškrtáváje nový kus, slující Adam, stvořitel, a měl i jinak mnoho co činit a čím mařit čas. Zatím už Vaše články vyšly, takže Vás už nemusím stran nich uklidňovat, a mohu jen říci, že čekáme na další. Nenapsal jste mi, vyšel-li ten článek proti komunismu v té Fortnightly Review. S panem Collesem je věc v pořádku, jeho závazky převzal nový Authors’ Syndicate. Šlo tu totiž o jakýsi druh defraudace. Nevím nic o tom, že Absolute at Large už vyšlo. Dělal jsem na podzim korektury, ale žádný výtisk jsem dosud nedostal. – Co se týče toho Španělska, měl jsem jisté pokušení uposlechnout Vašeho lákání; ale drahý pane, v té době, kdy se chystáte jet, stojíme u nás před prezidentskými volbami, a tu se může stát různé svinstvo někde v novinách, se kterým bych se v mezi svých skrovných sil přece jenom chtěl prát. Zkrátka myslím, že před těmi volbami nikam nepojedu; mají být prý v květnu. – O tom Faganovi (či jak se jmenuje) jsem to oznámil Kholovi, který zatím vyjednává s nějakou paní Doris Keanovou, herečkou a ředitelkou divadla, jež si však klade podmínku, že překlad bude předělán, neboť ten Selverův se jí nelíbí, což uvádí pana Selvera v jistou pochmurnost. Ale abyste nepukl radostí, musím si požalovat, že zase jednatelka Authors’ Syndicatu nám píše, že nakladatelům se jánevímco nezdá all right na překladu Trapných povídek. Proboha, neurazte se; dávám to, jak jsem to dostal. Do třetice překlad pana Hyda byl opravdu špatný, což pan Hyde, se kterým jsem tady v sobotu mluvil (na Penklubu, kam přivedl svou paní a nějakého pana Hordinga), sám loajálně doznává. I vzpomínám si na moudrost otce Shawa, když mluvil o překladech. V němčině mám také tu historii, i pohlížím na věc se značným fatalismem. Řekl jsem Kholovi, aby jednání s paní Keanovou protahoval, aby měl ten Fagan čas se vyjádřit; ale prosím Vás, popožeňte ho, je-li Vám možno.

Onehdy mne navštívil pan Keable, autor Šimona, zvaného Petr. Je to milý člověk; prosím Vás, jakápak je ta jeho kniha? – Dnes večer se jdu zase podívat na našeho starého pána; chtěl, chudák, jet do Egypta a selhalo mu. Tihle velcí páni také nic neužijí. – Prosím Vás, smiřte se se Selverem a řekněte mu, ať něco vybere z Nejbližších věcí a přeloží to pro pana Bona; měli bychom s ním pořád udržovat spojení. – Adam Stvořitel nevyjde knižně, pokud nebude uzavřena smlouva s Amerikou; bojím se špatných zkušeností, jaké jsme udělali v Americe s Makropulem. Vidíte, člověk ani nemá volno tisknout své věci!

To by tak bylo zhruba všechno, co se týká našich česko-anglických věcí. Jinak skutečně není mnoho nového, o čem byste nevěděl. Teď bych rád dokončil knížku svých pseudoliterárních studií a pak, nu, co zas pámbu dá; vždycky je víc plánů než času. Vy ovšem jste mi napsal

nápadně málo o sobě. Mluvil jsem v létě pět minut s panem vyslancem J. M.; byl by rád, kdybyste se nějak se Selverem pobratil, neboť pak by se ta všelijaká propaganda dala lépe dělat; ale myslím, že to je těžké, protože Vy oba jste profesorské nатуry a krom toho Selver je melancholik a vy jste vegetarián, což, jak známo, je národ zvláště zuřivý a bojující do posledního dechu.

Přeju Vám, paní Lidušce, Masteru Velenovi a všem milým Čechům co nejpěknější Xmas a New Year, děkuju Vám srdečně za Vaše milé dopisy a všecku Vaši opravdu nevyčerpatelnou lásku a ochotu, a jsem

stále Váš

Karel Čapek

(1300) [Asi 17. ledna 1927]

Milý pane a příteli,

prosím Vás snažně, tluka na Vaše dveře jako nezbedný soused, abyste byl té lásky a nadlidské ochoty a přeložil, respektive někomu velmi vlídnému dal přeložit tento dopis do Ameriky; a aby se to už dlouho nezdržovalo (jde, jak vidíte, o kousek povinné propagandy), laskavě jej přeložený do jazyka andělského poslal aneb poslati dal na adresu:

Mr Clarence A. Manning

President of the Institute of

Czechoslovak Studies

Columbia University

in the City of New York.

Budu Vám strašně vděčen, neboť nemám tu nikoho po ruce, kdo by mi podal pomocné ruky. Odpusťte, že nepíši víc, neboť zrovna u mne zvoní návštěva (tj. František Langer). Nového nic, mnoho práce a chřipky atd.

Pozdravujte paní Lidušku a Mastera Velena a buďte hodně zdráv a pište pro Lidovky.

Váš oddaný

Karel Čapek

(1301) V Praze, 29. V. [19]27

Milovaný pane doktore s rodinou,

zdá-li se Vám, že Vám příliš liknavě odpovídám, přičtěte vinu mé zahrádce, která mne (jsouc od gruntu přestavěna) tohoto jara zaměstnala úplně, tedy zajisté víc, než se sluší. Inu, já jsem náruživý člověk, a když se do něčeho dám, nevím, kdy přestat.

Tak Vám děkuju za Vaše milé zprávy a zejména za Váš článek v Přítomnosti, který mne potěšil. Gratuluju Vám a paní Liduše k druhému Angličánkovi, který, jak doufám, k nám jednou zanese anglosaský standard of life. Zítra odjíždím do Paříže, tuze nerad, ale musím; je mi uloženo představovat literáta mezi žurnalisty, kteří dělají zájezd tam k těm Gallům. Do Anglie bych jel raději. Nového nic – jak ošklivě tu bylo před volbami, to víte. Chestertona jsme zvali z Varšavy, ale chlap špatná nám neodpovídá; nejspíš o Čechy nestojí, čemuž se většinou nedivím. Musím jít pakovat kufr, ale chtěl jsem Vás ještě před svým odjezdem pozdravit.

Upřímně Váš

Karel Čapek

(1302) [Praha 29. srpna 1927]

Milý pane doktore,

nebyl jsem v Praze, jsem tu po tento týden a zase pojedu pryč; tak nevím, zastihne-li mne tu ten Váš Angličan. Kdybych tu nebyl, tak ať se spojí s Kholem. Děkuji za článek o Galsworthym. Jak se Vám vede?

Váš oddaný

Karel Čapek

(1303) [Asi březen 1928]

Milý pane doktore,

prosím Vás, líbí-li se Vám tento článek, nechtěl byste jej milostivě přetlumočit do jazyka anglického? Seton-Watson ode mne žádá něco pro publikaci k 10. výročí republiky – myslím, že Švehla je v Anglii méně znám, než zasluhuje. Máte-li do toho chuti, prosím pěkně, učiňte to a pak mi pošlete překlad i s rukopisem.

Upřímně (i v záporném případě) Váš

Karel Čapek

(1304) Praha, 9. VIII. [19]35

Milý pane doktore,

našel jsem Váš dopis po návratu z cest, takže odpovídám trochu pozdě. Ta fotografie z Mukařovského není mým majetkem, musel byste požádat autora (jehož jméno jsem zapomněl; ale je profesorem fotografie na Státní grafické škole). Ostatně je na to už pozdě. Josef je pryč, a mimoto myslím, že ani nemá fotografie svých dekorací, aspoň ne většinu. – To o těch Robotech nepovažuji za moc důležité. – Bojím se, že za trvajícího sucha zahynete hladem; už ani tráva neroste. Pozdravujte rodinu.

Váš Karel Čapek

(1305) Praha, 7. IX. [19]35

Milý pane doktore,

1. pátečníci nebudou vyhoštěni,
2. manželé Čapkovi děkují za Vaši vzpomínku,
3. a na shledanou v září.

Upřímně Váš

Karel Čapek

O. Scheinpflugová

(1306) Praha, 18. XII. [19]38

Milý dr. Vočadlo,

ležel jsem několik dní s chřipkou; proto jsem Vám nemohl odpovědět hned. Ten šek už nemám, poslal jsem jej do banky; i potvrzuji Vám jen takto příjem šeku na 3 guineas od Christian Science Monitoru v Bostonu. Doufám, že to Vaší pořádkumilovné duši stačí.

Co se toho dalšího šeku týče, dal bych jej rád na uprchlíky, zejména proto, že ani nevím, zač mi jej posílají. Jenže co tyto řádky píšeme, leží přede mnou daňové předpisy na nějakých 140 000 Kč, které nemám, i když zobracím všechny kapsy; následkem čehož sháním veškeré dosažitelné prachy, abych dal císaři, což jeho jest.

V redakci bývám téměř denně po 7. hodině večer, pokud neležím s chřipkou nebo jiným prevítem. – Vzpomínám na Vás, že Váš život tam dole není asi žádný med.

Dále: kdo překládal ty mé články pro Monitor, a dostal za to nějaký honorář? To bych taky rád měl urovnáno.

Doufám, že Vás brzo uvidím v Praze a že si to odnadáváme ústně. Přeju šťastné svátky rodině!

Vám oddaný

Karel Čapek

LUDMILE VOČADLOVÉ

(1307) [Asi 13. července 1924]

Milostivá paní,

protože dopisy v Glasgowě se ztratily, prosím Vás, abyste doplnila adresu tohoto dopisu; předpokládám totiž, že zatím došly na mne nové dopisy a že na jejich obálce je napsána adresa slečny Scheinpflugové, kterou já nevím a která byla asi udána na dopisech, které jsem nedostal.

Prosím, buďte tak laskava a expedujte co nejdříve vložený dopis.

Tatoušek je zdrav, třebaže nepravidelně jí, a už se těší na návrat; já ostatně taky. V této chvíli ještě nevíme, nemáme-li jet do Irska. Proto také nevíme, kde bude naše příští adresa; ale Otoušek Vám to napíše co nejdřív.

Se srdečným pozdravem a díkem

Váš oddaný

Karel Čapek

(1308) [Praha 7. června 1928]

Milostivá paní,

děkuju mockrát za ten článek – ale proč mne Ota nepřišel navštívit, když byl v Praze? Byl bych ho rád viděl; prosím Vás, pokárejte ho mým jménem. Najdete mne v redakci kdykoliv kromě pátku k 7. hodině večer.

S políbením ruky

K. Čapek

VÁCLAVU VYDROVI

(1309) [Začátkem roku 1927]

Milý pane režisére a majstře,

rád bych Vám jenom připomenul toto: bude-li se Vás někdo ptát, co se vlastně dělalo a povídalo na tom silvestrovském večeru, neříkejte nikomu nic, jen to, že to dr. Čapek sám otiskne, až bude chtít. Jde mi o to, aby ti lumpové z novin museli ještě nějaký čas lhát, vymýšlet si a kroutit se tak, aby každý viděl, co je to za ptáčky. A až toho ještě hodně nalžou, otisknu doslovně celou tu koledu, aby se jim každý vysmál.

Proto jsem tak dlouho odkládal odpověď, jak jen bylo možno; zítra (v neděli) to dostanou z několika stran najednou. Tak nám, draží herečkové a mistři, pomozte tím, že zatím nevyčinkáte mou závěrečnou pointu, tj. text té koledy.

Upřímně Váš

K. Čapek

(1310) 12. I V. [19]27

Drahý pane režisére,

protože nijak netoužíme po tleskajícím ani po pískajícím publiku, vyhneme se uctivým obloukem dnešní premiéře. Prosíme Vás, abyste v případě, že by kus měl skutečný úspěch, poděkoval publiku jménem nepřítomných autorů.

Vám pak i panu Karenovi děkujeme upřímně za práci, kterou jste si s naším kusem dali, a za Vaši krásnou hru. Přejeme Vám, abyste srazili vaz. Pozdravte pana Karena a dejte mu a panu Vojtovi přibalenou knížku.

Vám upřímně oddaní

Čapci.

(1311) Praha, 29. ledna 1937

Drahý pane vrchní režisére, milý Václave Vydro,

nevím ještě, vrátím-li se se ctí z dnešní premiéry Bílé nemoci; ale už teď mě to nutká, abych poděkoval vám všem, kteří v mém kuse hrajete, za všechnu lásku, kterou jste věnovali svým rolím. Víím, že jste to nedělali kvůli mně, ale pro své umění a pro naše divadlo; přesto bych

rád projevil svou vděčnost a radost všem účinkujícím, a proto Vás jako hlavu Klubu sólistů prosím, abyste ode mne přijali ve prospěch sociálních účelů Klubu celý autorský výnos dvanácté reprízy Bílé nemoci.

Doufám, že Vy a Vaši kolegové neodmítnete tento skromný projev vděčnosti, a proto prosím současně ředitelství Národního divadla, aby autorské tantiémy z dvanácté reprízy poukázalo k Vaším rukám.

Pokud mi na to nestačí čas, prosím Vás, poděkujte za mne všem spoluúčinkujícím.

Vám srdečně a přátelsky

oddaný Karel Čapek

(1312)

Bývalá německá herečka v Innsbrucku atd.,

dnes v chudobinci v Žluticích.

Prosím, poslat jí přiložených 50 Kč jménem Klubu sólistů. Bude to pěkné gesto, když jí to pošlou kolegové.

K. Č.

MARII WEATHERALLOVÉ

(1313) [1930]

Milostivá paní,

prosím pěkně, mohla byste mi tu Russellovu knihu The Conquest of Happiness poslat[* na účet Aventina]? Rád bych pojal Russella do těch Knížek životní moudrosti, které vydávám u Štorcha-Mariena.

Vám oddaný

Karel Čapek

(1314) Praha, 26. I. [19]38

Milostivá paní,

dodatečně ještě děkuji za ten portrét TGM – a za ty rukavice k Ježíšku. Jste hrozně milí.

Cesta devíti hodin by šla jako závěr Hovorů. Toho času pro ni nemám místa v žádném jiném souboru.

“Parta” dá práci, že? Kde si seženete ten havířský slang?

Se srdečným pozdravem Vám upřímně oddaný

Karel Čapek

(1315) Praha, 18. března [19]38

Dear Mrs Weatherall,

děkuji za dopis; nevím, jakou úpravu si pan Unwin představuje. Ta Cesta devíti hodin je prostě reportáž z pohřbu; těžko ji může měnit, kdo tam nebyl. Nevím, podle kterého vydání jsou Hovory překládány; definitivní vydání má závěrem Mlčení s T. G. Masarykem – doporučoval bych vřele, aby to Mlčení v anglickém vydání nechybělo; to víte, Angličanům se dá právě mlčením mnoho říci. Sdělte, prosím, panu Unwinovi, že by tam to Mlčení mělo být.

Jaksi se divím, že ještě nevyšla Cesta na sever, jež byla už tak dávno ohlášena. Nevíte, co s tím je?

Srdečně Vás pozdravuje

Vám oddaný

Karel Čapek

(1316) Praha, 5. listopadu [19]38

Dear Mrs Weatherall,

odpovídám na Váš dopis trochu pozdě, ale to víte, byly jiné starosti, než aby člověk myslil na své knížky.

Je pro mne dost sporné, mají-li se v První partě anglicizovat ta česká jména. Čím víc skutečného, odborného a lidového slangu nebo argotu, čím víc nářečí, tím víc je v nesouladu, nechají-li se jména česká. Vždycky mi skřípe, když se přeloží do češtiny třeba holandský selský román, nechají se holandská jména a mluví se tam hanácky, aby to mělo lidový kolorit. Je to nepřirozené. Bud' celý román "zespisovnět" a nesnažit se lokalizovat jej jazykově (tím jej také ochudit o kolorit) – nebo být důkladný, a přizpůsobit jej i jmény a jinými okolnostmi tomu prostředí, do jakého je jazykově umísťován. Co z toho dvojího volit, ponechávám překladateli. Děkuju za Vaše zprávy. Vyříd'te, prosím, také můj dík neznámému dárci na československé emigranty, a srdečný pozdrav Mr Stanley Unwinovi.

Srdečně Váš

Karel Čapek.

RICHARDU WEINEROVI

(1317) 13. IV. [19]23

Milý Richarde,

vážím si náramně pánů Soupaulta a Quinta, již proto, že jsem od nich jakživ ničeho nečetl, ale bohužel nemohu je obklopit literární a uměleckou obcí, předně proto, že s ní nemám opravdu co dělat, a za druhé proto, že odjíždím v nejbližších hodinách do Itálie, kde zůstanu nejméně do konce května. Ani Josefovi to nebude dobře možno, neboť zrovna v květnu se u něho zboří kamna; hledí totiž, abych to tak po sprostou řekl, otcovským radostem vstříc. Doufejme, že to dopadne hladčeji nežli jeho kus.

Ať Fricek ty hosty dovede k paní Rosenkrancové a uchrání je před slečnou Braunerovou; možno je uvést též k paní Tilschové.

Nejsem na Vás, milý Richarde, nemluvný; snad se z Itálie stočím přes Paříž, a pak bohdá shledáte, že mohu-li mluvit o hloupostech, které se nepíší v dopisech, mám mnoho řečí jako vždy; ale píšu nerad, toť pravda, neboť psát je řemeslo.

Srdečně Váš

K. Čapek

(1318) 10. X. [19]29

Milý Richarde a vážený Weinere,

na mou duši jsem nemyslil Vás tím svým po Paříži pobíhajícím krajanem, nýbrž mínil jsem studenty, diplomaty nebo jiné flákače, jejichž času bych si vážil méně než Vašeho. Ale když jste to potáhl na sebe, nezbyvá mi než poděkovat Vám za Vaši ochotu a poprosit sestru, která včera odejela do Paříže (a bydlí XVI, Vaugirard 1 bis, Trianon Palace Hotel), aby Vám vtiskla do zdráhající se dlaně osm františkánů výloh, které jsem na Vás uvalil. Máte-li jinak něco pro mne, pošlete mi to, prosím pěkně, po ní; myslím totiž, že to je pro Vás pohodlnější. Prosím Vás, sdělte s ní, kde se prodávají desky Parlophone; píšu jí, které bych chtěl, – v Praze, pokud vím, se vůbec neprodávají. A chcete-li být moc laskav, poučte ji, kde je hlavní sklad Pathé a Odéon (který má pěkné desky španělské), abych jí mohl uložit, aby pro mne získala katalogy, coute que coúte.

Katalogy z His Masters Voice dostanu kompletní z Anglie – panečku, Englišmeni, to jsou jinší obchodníci. Ale myslím, že v nich nebudou francouzské kolonie. Náruživě rád bych sehnal nějaké desky z Indočíny, Madagaskaru, Tahiti, Martiniku, Guadelupu, S. Dominga; dále (jsou-li) námořnické desky francouzské. Pane drahý, kdybyste na něco takového (a podobného) kápnul ať v podobě desek, nebo katalogů, rozpomeňte se na mne a pořídte mi to, (Maroko a Alžír si mohu objednat odtud). Budu Vám ještě zavázanější než teď a budu se ještě víc stydět za to, že obtěžuju své bližní; ale zato má láska k lidstvu vůbec a k Vám zvláště ještě vzroste.

Srdečně Váš

Karel Čapek

HERBERTU GEORGOVI WELLSOVI

(1319) 11. června [19]24

Milý pane Wellsi,

píše mi paní Dawson Scottová, že na příští neděli 15. sezvala společnost, kam jsem očekáván. Dámy mají přednost; tedy Vás velice prosím, abyste mě omluvil; byl bych velmi rád, kdybych mohl odložit svou návštěvu v Bishops Stortfordu o týden na neděli. Prosím, buďte tak laskav a napište mi pár řádek, smím-li se těšit na návštěvu u Vás v sobotu 21. nebo v neděli 22. Píši také panu Vočadlovi.

Velmi upřímně Váš

Karel Čapek,

82, Blenheim Crescent, W. 11.

(1320) Praha 19. června [19]25

Můj milý pane Wellsi,

můj londýnský nakladatel pan Geoffrey Bles dostal při čtení anglického překladu mého románu Krakatit nápad, že by Vás ta kniha mohla zajímat a že by to byla pro mne velká výhoda, kdybyste byl tak nesmírně laskav a napsal k ní krátkou předmluvu. Přiznávám, že by to bylo skvělé, ale nejsem si tak docela jist, zda má pan Bles pravdu v prvním bodě, to jest v tom, že by Vás můj román mohl vůbec zajímat. Je to román o výbušnících a snění, o lidských vášních a o bohu; ale bůh se objevuje teprve na konci toho všeho – což je jeho přirozené místo. Netroufám si ovšem žádat Vás o to, co navrhuje pan Bles; byl bych ale šťasten, kdybyste knížku alespoň shovívavě přečetl; jen v nepravděpodobném případě, že by se Vám líbila, mohl bych být tak smělý a poprosit Vás, abyste připojil nějaká jasná slova k záhlaví mé temné knihy. Prosím Vás, pane Wellsi, dejte mi vědět, pokud by Vás příliš neobtěžovalo přečíst si mou knihu.

Nejupřímněji Váš

Karel Čapek

Nová adresa: Praha-Vinohrady,

Stromka 1853

CATHERINE WELLSOVÉ

(1321) V Praze, 3. II. [19]25

Milá paní Wellsová,

velice rádi bychom měli pro naše noviny kopii článku pana Wellse. Obávám se, že honorář, který Vám můžeme nabídnout za zmíněný článek, se Vám bude zdát příliš malý: 1 000 korun (i. e. 7–8 liber). Na naše peníze to není zlé; ale v anglických penězích je to samozřejmě velice málo. Kdybyste však byla nicméně tak laskavá a poslala nám kopii, byli bychom nesmírně rádi.

Panu Wellsovi přeji vše nejlepší.

Váš oddaný

Karel Čapek

(Praha III, Říční 11)

(1322) V Praze, 6. X. [19]25

Milá paní Wellsová,

naš deník Lidové noviny má velký zájem o nový román pana Wellse. Dr. Císař byl již informován telegramem, aby nabídl 25 liber za autorská práva k otištění na pokračování a ke knižnímu vydání; doufám, že tak učinil. Možná, že to není tolik, jak by mělo být, ale vzhledem k našim podmínkám je to velice poctivé. Byl bych nesmírně rád, kdybyste to mohla vyjednat v rámci této nabídky.

Váš velmi oddaný

Karel Čapek

(1 323) [Listopad 1925]

Milá paní Wellsová,

máme velkou radost z povídky pana Wellse, kterou jste nám poslala. Náš ředitel nabízí 1 guineu za její uveřejnění na pokračování a slibuje, že bude otištěna 29. listopadu. Bude Vám to tak vyhovovat? Velice Vám děkuji za Vaši laskavost a doufám, že nám pan Wells pošle k otištění i své další příští práce.

Vám oddaný

Karel Čapek

(1324) 14. ledna 1929

Milá paní Wellsová,

díky za Váš dopis. Právě jsme objednali ty tři nové romány H. G. Wellse. Přečtu si je okamžitě, jakmile je dostaneme, a vyberu ten nejvhodnější pro naše noviny.

Prosím, vyřídte panu H. G. Wellsovi mé nejsrdečnější pozdravy.

Váš oddaný

Karel Čapek

ARNOŠTU WINTROVI

(1325) 18. prosince 1938

Milý pane senátore,

děkuju za Váš čtenářský dopis. Člověk se čas od času přece jen dovídá, že nepíše do prázdna, a to je snad to nejlepší, co ze svého věčného škrábání má.

S upřímným pozdravem Vám oddaný

Karel Čapek

JIŘÍMU WOLKEROVI

(1326) [15. března 1922]

Milý pane,

až se vrátíte do Prahy, navštivte mne ve věci vašeho Hrobu, zajímavá hra, ale potřebovala by většího přepracování.

Váš K. Čapek

JIŘINĚ ZÁBRANOVÉ

(1327) Praha, 13. XI. [19]38

Milá a vážená paní učitelko,

ne, nežili jsme v podvodu, ale teď žijeme ve špatné a přechodné době. Na mnoho si musíme zvykat – a sbírat síly pro časy trochu lepší. Například sbírat slušné, nezpronevěřilé lidi, kteří udrží své beranství v nové protireformaci, která tu je. Věřit dál, třeba jen ve skrytu své komůrky. Uvidíte, brzo bude takových víc, než si kdo myslí.

Se srdečným pozdravem Váš

Karel Čapek

BOHUŠI ZAKOPALOVÍ

(1328) 19. XI. [19]24

Drahý Mistře,

tak prý Vám už je padesát let; není to sice mnoho, ale přece jen je to příležitost, abych Vám potřásl rukou a poděkoval Vám za krásné, veselé i dojaté chvíle, které jste mi jako divákovi poskytl, a abych Vám přál zdravíčko; ještě toho musíte nahrát víc, než jste nahrál dosud, aby bylo v Čechách veseleji i něžněji. Až Vám bude šedesát let, přijdu s kyticí; za to mně musíte něco krásného zahrát, až mně bude jednou šedesát.

Tisknu Vám srdečně ruku a přeju Vám všecko nejlepší.

Upřímně Váš Karel Čapek

JOSEFU ZUBATÉMU

(1329) V Praze, 6. června 1925

Slovutný pane prezidente,

dovoluji se sdělit s Vámi, že jsem dopisem literárnímu odboru při IV. třídě České akademie rezignoval na členství, kterým jsem byl právě mimo nadání poctěn. Považuji za svou povinnost Vás jakožto prezidenta Akademie o tom uvědomiti.

Prosím, abyste přijal ujištění mé obzvláštní úcty a soudil shovívavě o pohnutkách, které mne vedly k tomuto kroku, podmíněnému vážností k České akademii jako celku.

Jsem, vážený pane prezidente, Váš uctivě oddaný

Karel Čapek

LUDMILE ŽOFKOVÉ

(1330) Praha, 23. II. [19]35

Vážená paní ředitelko,

pokládám vyučování v literatuře za věc tak dalece pedagogicky odbornou, že si neosobuju právo do toho mluvit. Psát knížky je něco jiného než vědět, jak zasvěcovat děti v písemnictví. Nesporně máte pravdu, že se děti mají učit číst knihy s uspokojením a užitkem a ne odříkávat jména autorů a knih. Ale opravdu vést k literatuře, to, myslím, není jenom věc metody, ale také a hlavně jistého učitelského umění.

Upřímně Váš

Karel Čapek

Dodatky

JOSEFU FISCHEROVI

(1331) Praha, 19. I. [19]32

Milý Fischere,

odpusťte, ani ten krátký článek Vám raději nenapišeme. Nebyla by to příjemná kapitola – naše maminka nebožka skoro celý život prostonala. Tož omluvte nás.

Vám oddaný

Karel Čapek

FERDINANDU PEROUTKOVI

(1332) [Před 15. březnem 1938]

Milý Peroutko,

posílám Vám k náhledu kopii svého úvodního slova k chystané publikaci o duchu a kulturním obsahu našich dějin, pro niž jste laskavě slíbil svou spolupráci. Snad Vám ten úvod naznačí lépe než dopis, jaký ráz má zhruba ta publikace mít. Prosim, abyste mě laskavě upozornil, obsahuje-li můj úvod nějaké nepřesnosti, které by bylo lépe opravit.

O rukopis Vaší statě a výbor z dokumentární citace prosíme do 15. března t. r., aby bylo pokdy na překlady publikace.

V dokonalé úctě Vám oddaný

[Karel Čapek]

KARLU TRAPLOVI

(1333) V Praze, 7. července 1934

Velevážený pane ministře,

byl jste tak vzácně laskav a věnoval jste už jednou svou pozornost věci, se kterou jsem si nevěděl rady. To mi dodává odvahy, abych Vás poprosil o Vaše mínění v záležitosti, ve které se nemohu zbavit pocitu křivdy. Věc je v krátkosti ta:

Po deset let mne okrádalo nakladatelství Aventinum o honoráře, které mi podle smlouvy náležely. Za těch deset let to dělalo 127 000 Kč; dále asi o 14 000 Kč byl zkrácen můj bratr a 44000 Kč bylo zpronevěřeno panu prezidentu Masarykovi na honoráři, který mu připadal z Hovorů. To vše jsem se dověděl teprve při zhroucení Aventina v roce 1931. Na té nepěkné věci mne hnětlo nejvíc to, že měl být o svůj honorář připraven i pan prezident, respektive jedna chudá rodina po zabitém havíři, které pan prezident předem určil svůj podíl z Hovorů. Abych ty peníze zachránil, vzal jsem na sebe jeho (i bratrovu) pohledávku a dohodl jsem se s firmou Aventinum tak: že mi na úhradu zpronevěřených peněz odevzdá Spisy bratří Čapků a Hovory s T. G. Masarykem do výše utrpěné škody. Ty knihy jsem odevzdal do prodeje nakladatelství Fr. Borový, aby z jejich výtěžku uhradilo: 1. dluh panu prezidentovi, 2. dluh mému bratrovi, 3. částku 127 000 Kč, připadající na mne. (Přitom jsem zakoupil zbytek

nákladu Spisů bří Čapků a Hovorů od firmy Aventinum a odevzdal jej firmě Borový jako svůj “vklad”; neboť jinak by při rozvratu Aventina byly ty knihy rozprodávány za babku a tím by ovšem znehodnotily i tu část knih, která měla sloužit k úhradě oněch pohledávek; ale to už je jiná kapitola, která se netýká mých trampot.)

A nyní si berní správa na Královských Vinohradech vzala do hlavy, že těchto 127 000 Kč (které jsem nedostal a které teprve mají být realizovány prodejem knih) představuje můj řádný jednorázový literární příjem za rok 1932 a chce je podle toho zdanit s příslušnou progresí. Cítím to ve svém laictví jako hrubou křivdu: že bych tou progresí byl já pokutován za to, že mne někdo jiný po deset let okrádal. Nabízel jsem berní správě, aby těch 127 000 Kč rozdělila na minulých deset let, kdy jsem byl o ně zkracován, a přesně jsem propočítal podle vydání jednotlivých knih, kolik na který rok připadá. Na to berní správa nechce přistoupit – proč, tomu nerozumím. Nabízím druhou alternativu: aby zdaňovala ty částky, které mně (po úhradě pohledávky pana prezidenta a mého bratra) firma Borový vyplácí a bude vyplácet na úhradu těch 127 000 Kč. Domnívám se, že berní správa bude ovšem hledět, aby ze mne vymačkala co nejvyšší zdanění; já vím, že to je její zatracená povinnost, ale to mne nezabavuje trapného pocitu křivdy. Zachránil jsem fisku nejen těch 180 000 Kč, které byly zpronevěřeny a utajeny a tím by byly unikly zdanění, nýbrž celý téměř milionový náklad knih, které by byly znehodnoceny i ke škodě eráru. A za to mám pod titulem progresu z částky, kterou jsem nedostal a kterou dosud nemám, platit jakousi pokutu ve výši pár desítek tisíc korun. Kdyby, nedej bože, se něco stalo firmě Borový, nevidím ty peníze vůbec nikdy; přesto je berní správa považuje za “jednorázový řádný příjem”. To mi nejde do hlavy a nelíbí se mi to i mravně; kdekdo, i dobří právníci, nad tím krouží hlavou. Proto vás prosím, pane ministře, abyste mi laskavě aspoň jednou větou nebo vzkazem dal vědět, je-li to tak v pořádku. Kdyby ano, tedy se s tím smírím; obracím se k Vám spíš proto, aby se ze mne nestal občan, který se s rozhořčenými pocity potýká s erárem jako s nepřitelem. Ten stav ducha by se jaksi nehodil do mého krámu.

Prosím upřímně, abyste mi odpustil, že Vás obtěžuji takovými maličkostmi; já vím, minima non curat praetor. Dovoluji si připojit kopii námitek, které byly sestaveny advokátsky; mně osobně je věc jasnější, je-li řečena po laicku.

Dovoluji si Vám, pane ministře, přát dobré a klidné zotavení o prázdninách; ministr financí to jistě potřebuje ještě víc než my ostatní.

Vám v dokonalé úctě oddaný

Karel Čapek

(Praha XII, 1853. Telef. 54211)